စန္ဒမာလာလင်္ကာရ

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ဒုတိယအကြိမ်

တစ်ရာ့တစ်စင်း၊ မင်းထက်မင်းတို့၊ ခွန်သွင်းဝင်ပါ၊
မဟာဝိဟိက၊ ရက္ခပူရ၊ နာမပုံ့လှိုင်၊ ရခိုင်ပြည်ကြီး၊ မြို့အသီးသီးတွင်၊
ဘုန်းမီးနေ့,လ၊ အစိုးရကြသော မဟာသမ္မတ၊ သကျသာကိန်၊
အသမ္ဘိန်ဟု၊ ရာဇိန်သက်ဆင်း၊ ရခိုင်မင်းတို့၏
ခြင်းရာဠုပ္ပတ်၊ ဖြစ်ပျက်ဇာတ်ကို၊ နာဂတ်နောင်လာ၊
မျိုးလေးဖြာတို့၊ ကောင်းစွာ သိစေရန် ရည်ရွယ်သန်၍

ရမ္မာဝတီ၊ ရမ်းပြည့်မြို့မ

ဒက္ခိဏဝိဟာရ ရာမကျောင်းတိုက်ကြီး၌
ယာပိုထ်ရှင်ပြုံး၊ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူသော

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ

အမည်ရှိတော်မူသော

တောင်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်

ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ပုံပြင်၊ ရာဇဝင်
အသီးသီးတို့မှာ ထုတ်နှုတ်သုတ်သင် တန်ဆာဆင်၍
စီရင်ရေးသားတော်မူအပ်သော

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ထုတ်ဝေသူ၏ အမှာစာ

ကျွန်တော်သည် ဓညဝတီရာဇဝင်သစ် (ဦးဉာဏ)စာအုပ်ကို ၁၉၉၆-ခုတွင် ဒုတိယအကြိမ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ပရိသတ်က လွန်စွာအားပေးမှုကြောင့် ထုတ်ဝေသူအနေဖြင့် ကျေနပ်မိပါသည်။

ယခု ရမ်းဗြဲတောင်ကျောင်းဆရာတော် ဦးစန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရေးသားပြုစုခဲ့သော ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်စာအုပ် ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ နှစ်အုပ်တွဲကို တစ်အုပ်တည်းအဖြစ် ထုတ်ဝေရန် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ပထမတွဲတစ်အုပ်တည်းနှင့်ပင် စာဖောင်(၄၀)ကျော်ဖြစ်လာ၍ မူလအတိုင်း တစ်တွဲစီ ထုတ်ဝေသွားရပါမည်။

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ် ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ နှစ်အုပ်ပြီးလျှင် ရခိုင်ရာဇဝင်နှင့်ပတ်သက်၍ မည်သည့်စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေရပါမည်နည်း။ ဆရာဦးဘစံ ရေးသားခဲ့သည့် ရခိုင်ရာဇဝင် (၄၈)စောင် ဆောင်းပါးတွင် ရာဇဝင်တစ်ဆယ့်ကိုးစောင်ကိုသာ တွေ့ရသည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

ယင်းတို့မှာ 'မဟာဝိဟိကာ ရာဇဝင်လင်္ကာကြီး'၊ 'ရာဇဝင်ဟောင်းရာဇဝင်တော်ကြီး'၊ 'ဝိမလရာဇဝင်'၊ 'ဒိုးဝေမဟာရာဇဝင်'၊ 'ငလက်ရှုံးရာဇဝင်'၊ 'မင်းရာဇာကြီးစာတမ်း'၊ 'ကျားခွပ်ရာဇဝင်'၊ 'ကြောင်သုံးဆယ်ရာဇဝင်'၊ 'ကျောက်ရိုးရာဇဝင်'၊ 'ဦးငမဲရာဇဝင်'၊ 'မောင်ပုံရာဇဝင်'၊ 'ဦးသာထွန်းအောင်ရာဇဝင်'၊ 'ဓညဝတီရာဇဝင် (ဦးပဏ္ဍိတ)'၊ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ(သံတွဲဆရာတော်)'၊ ရမ်းဗြဲတောင်ကျောင်းဆရာတော်ရေး 'ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်'၊ ရသေ့တောင်ဆရာတော်၏ 'ဓညဝတီသစ်'၊ ဆရာဦးအောင်သာဦး၏ 'ရခိုင်ရာဇဝင်'၊ 'ဦးဘိုးလူရာဇဝင်'၊ 'ဆရာဦးသာထွန်း၏ ရာဇဝင်'ဟူ၍သာ ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျန်နှစ်ဆယ့်ကိုးစောင်ကို အမည်စာရင်းပင် မဖော်ပြပါ။

ယင်းတို့အနက် ဓညဝတီရာဇဝင်(ဦးဉာဏ)၊ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်(အရှင်စန္ဒမာလာ လင်္ကာရ)၊ ရခိုင်ရာဇဝင် (ဦးအောင်သာဦး)၊ မင်းရာဇာကြီးစာတမ်း၊ ဦးငမဲရာဇဝင်စာအုပ်များကိုကား ကျွန်တော့်ထံတွင် ရရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျန်ရာဇဝင်များကိုကား ကျွန်တော်ယနေ့ထိ မတွေ့ရသေးပါ၊ ကျွန်တော့်ထံရောက်ရှိနေပြီးသော စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေသွားနိုင်ရန် ဆက်လက်ကြိုးစားပါဦးမည်။

ရခိုင်လှမြင့်

၁၅-၇-၁၉၉၇

မာတိကာ

ဤ"ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း ပဌမအုပ်"၌ လိုရာအကြောင်းအရာကို အသာလွယ်ကူ ရှာယူကြည့်ရှုနိုင်စေခြင်းငှာ ဦးရေနံပါတ်၊ အကြောင်းအရာ၊ မျက်နှာနံပါတ်တို့ကို မာတိကာစဉ် ပြုလုပ်ညွန်ကြား၍ ပြပေအံ့။

ပဌမတွဲ မာတိကာ

ဦးရေနံပါတ် အကြောင်းအရာ မျက်နှာနံပါတ်

(၁) ကျမ်းဦးပဏာမ၊ ဂန္ထာရမ္ဘ, တစ်ဆယ့်သုံးဂါထာ

- ၁-ပဌမဂါထာပါ၌အနက် ၁
- ၂-ဒုတိယဂါထာပါ၌အနက် ၂
- ၃-တတိယဂါထာပါ၌အနက် ၂
- ၄-စတုတ္ထဂါထာပါ၌အနက် ၂
- ၅-ပဥ္စမဂါထာပါ၌အနက် ၃
- ၆-ဆဋ္ဌမဂါထာပါ၌အနက် ၃
- ၇-သတ္တမဂါထာပါ၌အနက် ၄
- ၈-အဋ္ဌမဂါထာပါ၌အနက် ၄
- ၉-နဝမဂါထာပါ၌အနက် ၅
- ၁၀-ဒသမဂါထာပါ၌အနက် ၅
- ၁၁-ဧကာဒသမဂါထာပါ၌အနက် ၅
- ၁၂-ဒွါဒသမဂါထာပါ၌အနက် ၆
- ၁၃-တေရသမဂါထာပါ၌အနက် ၆

(၂) ကမ္ဘာပျက်ဟန်တည်ဟန်အကြောင်း ၈

(၃) ကမ္ဘာတည်ပြီးနောက် မဟာဗောဓိပလ္လင်တည်ရာမြေပေါ်ခြင်းအကြောင်း ၁၂

(၄) ဗြဟ္မာတို့သည် ဗြဟ္မာ့ပြည်မှစုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ကိုယ်ထင်ဖြစ်လာခြင်းအကြောင်း ၁၃

(၅) ကမ္ဘာဦးသူတို့၏ ဘုန်းကံဓမ္မတာကြောင့် နေလနက္ခတ်တို့ပေါ်ပေါ်ခြင်းအကြောင်း ၁၃

(၆) ဩကာသလောက၌ မြင်းမိုရ်သတ္တရဘန်သီတာ စသည်တို့၏ဖြစ်ပေါ်ခြင်းအကြောင်း ၁၄

(၇) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် မြေဆီ မြေလွှာကို စားသဖြင့် လောဘရမ္မက်ထူပြော၍ အာဟာရဆုတ်ယုတ်ခြင်းအကြောင်း ၁၄

(၈) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ရှေးဖြစ်သော အစာသုံးပါးကွယ်ခဲ့လျှင် သလေးထမင်းကိုစား၍ မိန်းမယောကျ်ားဖြစ်ခြင်းအကြောင်း ၁၅

(၉) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အချင်းချင်း တက်မက်၍ မေထုနသံဝါသဖြစ်ခြင်းအကြောင်း ၁၅

(၁၀) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အိမ်ရာဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်းအကြောင်း ၁၆

(၁၁) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အစာသိုမှီး၍ သလေးဆန်သည် အခွံမှေးယုက်ခြင်းအကြောင်း ၁၆

(၁၂) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အချင်းချင်း ဆိုမြည်တမ်းခြင်းအကြောင်း ၁၆

(၁၃) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ထိုမင်းကို သုံးပါးသောအမည်ဖြင့် သမုတ်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းအကြောင်း ၁၇

(၁၄) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အစဉ်သဖြင့် သူတော်ကောင်းတရားကိုအားထုတ်၍ အမျိုးလေးပါးတို့ ဖြစ်ပွားခြင်းအကြောင်း ၁၈

(၁၅) ဗြဟ္မာတို့သည် လူ့ပြည်၌ ဖြစ်လာကြခြင်းအကြောင်း ၁၉

(၁၆) လူမျိုးတစ်ရာ့တစ်ပါး ဖြစ်ပွားခြင်းအကြောင်း ၂၂

(၁၇) မဟာသမ္မတမင်း တင်မြှောက်ခြင်းအကြောင်း ၂၄

(၁၈) ၎င်း ၂၇

(၁၉) ၎င်း ၃၁

(၂၀) ၎င်း ၃၂

(၂၁) ၎င်း ၃၃

(၂၂) ၎င်း ၃၄

(၂၃) ၎င်း ၃၃

(၂၄) ၎င်း ၃၄

(၂၅) ၎င်း ၃၄

(၂၆) ၎င်း ၃၅

(၂၇) ၎င်း ၃၅

(၂၈) ၎င်း ၃၅

(၂၉) ၎င်း ၃၇

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

(၃၀) ၎င်း ၃၈
(၃၁) မဟာသမ္မတမင်း၏သားတော်၊ မြေးတော်၊ မြစ်တော်နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးတို့၏ အစဉ်အဆက်အကြောင်း ၃၈
(၃၂) ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်သောမင်းအနက် ဥပေါသထမင်းမှ ဆင်းသက်သော မန္ဓာတ်မင်း၏ အစိုးရခြင်းအကြောင်း ၃၉
(၃၃) မန္ဓာတုမင်း၏ အခြင်းအရာအကြောင်း ၃၉
(၃၄) မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ အဆက်ဆက်သောမင်းတို့၏ တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ခြင်းတို့ကို ပြဆိုခြင်းအကြောင်း ၄၀
(၃၅) ၎င်း ၄၄
(၃၆) ဥက္ကာကရာဇ်မိဖုရား စသည်တို့၏ အကြောင်း ၄၅
(၃၇) ဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ သားတော်သမီးတော်တို့သည် ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် တည်ထောင်ဖန်ဆင်း၍ နေထိုင်ခြင်းအကြောင်း ၄၆
(၃၈) ဥက္ကာမုခမင်းသား ညီနောင်လေးပါးတို့သည် အမျိုးအနွယ်ကိုစောင့်သဖြင့် နှမတို့စုံဖက်၍ သာကီဝင်မျိုးတွင်ခြင်းအကြောင်း ၅၀
(၃၉) ကောလိယပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း ၅၀
(၄၀) ဒေဝဒဟပြည်တည်ခြင်းအကြောင်း ၆၃
(၄၁) ကပိလဝတ်ပြည်ကို တည်ထောင်သော ဥက္ကာမုခမင်းမှ သီဟဿရမင်းတိုင်အောင် မင်းဆယ်ဆက်တို့၏ အကြောင်း ၅၄
(၄၂) သီဟဿရမင်းမှစ၍ ဇယသေနမင်းတိုင်အောင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်သော မင်းတို့၏ အကြောင်း ၅၄
(၄၃) ဇယသေနမင်းသားတော် သီဟဟနုမှ စ၍ သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင်အောင် မင်းတို့ကို ပြဆိုခြင်းအကြောင်း ၅၅
(၄၄) မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းသားတိုင်အောင် မင်းဆက်တို့ကို နှစ်ရပ်ခွဲပြ၍ ဆိုခြင်းအကြောင်း ၅၇
(၄၅) တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းဆက်တိုင်အောင် အစိတ်အစိတ်ပြုသဖြင့်ရေတွက်သော နှစ်ဆယ့်လေးဆက်ရှိသည်ကို ပြခြင်းအကြောင်း ၅၇
(၄၆) ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းသား ဘုရားဖြစ်တော်မူသောအကြောင်း ၅၉
(၄၇) ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်တော၌ ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးယောက်တို့ကို တရားဟောတော်မူကြောင်း ၆၀
(၄၈) လေးဆယ့်ငါးဝါပတ်လုံး ဝါဆိုတော်မူစဉ်အကြောင်း ၆၁
(၄၉) မြတ်စွာဘုရား၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၍ တေဇောဓာတ်မီးလောင်တော်မူကြောင်း ၆၅
(၅၀) ဓာတ်တော်၊ စွယ်တော်တို့ကို ဝေဖန်၍ အသီးအသီးကိုးကွယ်ကြသည်အကြောင်း ၆၅
(၅၁) ယခုအခါ၌ ယခင်ဆိုအပ်သော မဟာသမ္မတ အစရှိသောမင်းများတို့၏ တည်ထောင်စိုးစံတော်မူရာ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၊ မဇ္ဈိမဒေသ၊ ပစ္စန္တအရပ်၊ မြို့ရွာ၊ နိဂုံး၊ မြို့၏အင်္ဂါ အစရှိသည်တို့ကို လျော်ရာသွင်းပြလိုက်သည်အကြောင်း ၆၇
(၅၂) ၎င်း ၆၇
(၅၃) ၎င်း ၆၈
(၅၄) ၎င်း ၆၉
(၅၅) ၎င်း ၆၉
(၅၆) ၎င်း ၇၂
(၅၇) ၎င်း ၇၃
(၅၈) ၎င်း ၇၄
(၅၉) ၎င်း ၇၄
(၆၀) ၎င်း ၇၅
(၆၁) ပြဆိုအပ်သော တိုင်းကြီးတစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်း၊ ပြည်ကြီးတစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်တို့မှ တစ်ပါး ကြွင်းကျန်သော တိုင်းပြည်များတို့ကိုလည်း အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုအပ်သော အကြောင်း ၇၀
(၆၄) ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရတို့၏အကြောင်း ၈၀
(၆၅) မြို့၏အင်္ဂါ ခုနစ်ပါးသရုပ် ၈၀
(၆၆) ၎င်းတစ်နည်း ၈၁
(၆၇) မင်းတို့ ပြကတေ့ခုနစ်ပါးသရုပ် ၈၁
(၆၈) မြို့၏အစာလေးပါးသရုပ် ၈၁
(၆၉) စစ်အင်္ဂါလေးပါးသရုပ် ၈၂
(၇၀) မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါးသရုပ် ၈၂
(၇၁) တူရိယာမျိုးငါးပါးသရုပ် ၈၂
(၇၂) မင်းတို့ အားငါးပါးသရုပ် ၈၂

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

(၇၃) မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားရှစ်ပါးသရုပ် ၈၄
(၇၄) မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားဆယ်ပါးသရုပ် ၈၃
(၇၅) စကြဝတေးမင်းတို့ ကျင့်ရာသော ဝတ္တရားတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသရုပ် ၈၄
(၇၆) မင်းတို့၏ နာယကဂုဏ်ခြောက်ပါးသရုပ် ၈၄
(၇၇) မင်းတို့၏ ကျင့်ရာသော ရာဇဂုဏ်ခြောက်ပါးသရုပ် ၈၅
(၇၈) တစ်နည်း ရာဇဂုဏ်တရားရှစ်ပါးသရုပ် ၈၆
(၇၉) အပရိဟာနီယတရား ခုနစ်ပါးသရုပ် ၈၆
(၈၀) မင်းတို့ သင်္ဂဟတရားလေးပါးသရုပ် ၈၇
(၈၁) အမတ်ကောင်းတို့ အင်္ဂါရှစ်ပါးသရုပ် ၈၇
(၈၂) စစ်သူကြီးအင်္ဂါကိုးပါးသရုပ် ၈၈
(၈၃) တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါးသရုပ် ၈၈
(၈၄) သံတော်ခံအင်္ဂါခြောက်ပါးသရုပ် ၈၉
(၈၅) ကျွန်ကောင်းလက္ခဏာခြောက်ပါးသရုပ် ၈၉
(၈၆) အလိုရှိအပ်သော သူလေးယောက်သရုပ် ၈၉
(၈၇) ရန်အောင်ရာသည် အကြောင်းငါးပါးသရုပ် ၉၀
(၈၈) ပြည်ရွာစည်ပင်ရာသော အကြောင်းလေးပါးသရုပ် ၉၀
(၈၉) တင့်တယ်ခြင်းခုနစ်ပါးသရုပ် ၉၀
(၉၀) ထီးဖြူငါးပါး၊ စည်သုံးပါး၊ စည်မျိုးတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ကြေးသံဆယ်
ပါး၊ တံပိုးမျိုးရှစ်ပါး၊ အငြိမ့်တီးမျိုး၊ ခြောက်ပါးသရုပ် ၉၁
(၉၁) တစ်နည်း ထီးဖြူတို့အကြောင်း ၉၂
(၉၂) အလိုရှိအပ်သော သူလေးယောက်သရုပ် ၉၃
(၉၃) ပြုအပ်သောသူ တစ်ဆယ့်လေးယောက်သရုပ် ၉၄
(၉၄) မပစ်မပယ်အပ်သောသူ သုံးယောက်သရုပ် ၉၄
(၉၅) တိုင်းပြည်စည်ပင်သာယာသောအကြောင်းဆယ်ပါးသရုပ် ၉၄
(၉၆) နိုင်ငံကျယ်အံ့သော အကြောင်းရှစ်ပါးသရုပ် ၉၅
(၉၇) စစ်ဖြစ်ရာသောအကြောင်းတစ်ဆယ့်သုံးပါးသရုပ် ၉၅
(၉၈) စုံစမ်း၍သိရသော အကြောင်းခုနစ်ပါးသရုပ် ၉၆
(၉၉) စစ်အောင်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသရုပ် ၉၆
(၁၀၀)စစ်ရှုံးရာသောအကြောင်းဆယ်ပါးသရုပ် ၉၇
(၁၀၁)မှန်ကင်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသော သူသုံးယောက်သရုပ် ၉၇

(၁၀၂)ဇမ္ဗူရစ်ရွှေစင်ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ ခြောက်ယောက်သရုပ် ၉၈
(၁၀၃)ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ နှစ်ယောက်သရုပ် ၉၈
(၁၀၄)အာသာဝတီ နတ်ပန်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသော သူတစ်ယောက်သရုပ် ၉၈

ဤတွင်ရွေ့ကား ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း ပထမတွဲ မာတိကာသည် ပြီးပြီ။

ဒုတိယတွဲ မာတိကာ

ဦးရေနံ့ပါတ်	အကြောင်းအရာ	မျက်နှာနံပါတ်
(၁၀၅)	ဗိမ္ဗိသာရမင်းသား၏အကြောင်း	၁၀၁
(၁၀၆)	အဇာတသတ်မင်း၏အကြောင်း	၁၀၂
(၁၀၇)	ဥဒယဘဒ္ဒမင်း၊ အနုရုဒ္ဓါမင်း၊ မုဏ္ဍမင်း နာဂဒါသမင်းတို့၏အကြောင်း	၁၀၃
(၁၀၈)	သုသုနာဂမင်း၏အကြောင်း	၁၀၄
(၁၀၉)	ကာဠာသောကမင်းအကြောင်း	၁၀၉
(၁၁၀)	ဘဒ္ဒသေနမင်းမှစ၍ ပဥ္စမကမင်းတိုင်အောင် တစ်ကျိပ်သောမင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်ကိုပြခြင်း	၁၀၉
(၁၁၁)	ဥဂ္ဂါသေနမည်သော ခိုးမှုးနန္ဒာ၏အကြောင်း	၁၁၀
(၁၁၂)	ဥဂ္ဂါသေနမင်းမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုကြသော ညီနောင်ကိုးယောက်တို့၏အမည်	၁၁၁
(၁၁၃)	ဓနနန္ဒာမင်း၏အကြောင်း	၁၁၁
(၁၁၄)	ဇာနက္ကပုဏ္ဏား၏အကြောင်း	၁၁၁
(၁၁၅)	စန္ဒဂုတ်မင်းသား၏ အကြောင်း	၁၁၄
(၁၁၆)	ဗိန္ဒုသာရမင်း၏အကြောင်း	၁၁၇
(၁၁၇)	ဓမ္မာသောကမင်း၏အကြောင်း	၁၂၀
(၁၁၈)	နိဂြောဓသာမဏေ၏အကြောင်း	၁၂၁
(၁၁၉)	စရဏာဇီဝကဆရာ၏အကြောင်း	၁၂၄
(၁၂၀)	ညီအစ်ကိုဖြစ်ဖူးသော အကြောင်း	၁၂၇
(၁၂၁)	ကာလနဂါးမင်းကို ခေါ်ခြင်းအကြောင်း	၁၃၀
(၁၂၂)	မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်၏အကြောင်း	၁၃၂
(၁၂၃)	တိဿမည်သော အိမ်ရှေ့မင်း၏ယုံမှားခြင်းကို ပယ်ဖျောက်၍ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကြောင်း	၁၃၇
(၁၂၄)	ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းတွင် ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်း၊ စေတီတို့ကို ဆောက်လုပ်ကြောင်း	၁၃၉
(၁၂၅)	အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ထားသည့်အကြောင်း	၁၄၀

(၁၂၆)	သီရိဓမ္မာသောကမင်းသည် ဓာတ်တော်များကို တူးဖော်၍ ပင့်ဆောင်ကြောင်း	၁၄၂
(၁၂၇)	ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်း၊ စေတီဆောက်လုပ်တည်ထားပြီးသည့်အကြောင်း	၁၄၅
(၁၂၈)	ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ကျောင်းအနုမောဒနာပြုပြီး လျှင် သားတော်၊ သမီးတော်တို့ကို ရဟန်းပြုစေ၍ သာသနာတော်အမွေခံကြောင်း	၁၄၅
(၁၂၉)	ကောန္တပုတ္တတိဿမထေရ်၊ သုမိတ္တမထေရ်တို့အကြောင်း	၁၄၉
(၁၃၀)	ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ထောပတ်စသော ကန်ကြီးလေးကန်တို့နှင့် ငါးသိန်းသော အသပြာတို့ကို နေ့စဉ်လှူကြောင်း	၁၅၀
(၁၃၁)	မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် သာသနာတော်၌ဖြစ်သော ဘေးရန်ကုန် ပယ်ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ကြောင်း	၁၅၂
(၁၃၂)	ပစ္စန္တဇနပုဒ်ဖြစ်သော ကိုးတိုင်းကိုးဌာနသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူကြောင်း	၁၆၃
(၁၃၃)	အရှင်မဟိန္ဒ သီဟိုဠ်သို့ကြွ၍ သာသနာပြုတော်မူကြောင်း	၁၇၃
(၁၃၄)	သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အနိစ္စရောက်တော်မူ၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်တော်မူကြောင်း	၁၇၅
(၁၃၄)	သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အနိစ္စရောက်တော်မူ၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်တော်မူကြောင်း	၁၇၅

ဤတွင် ရွှေ့ကား ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း ဒုတိယတွဲ မာတိကာသည် ပြီးပြီ။

တတိယတွဲ မာတိကာ

ဦးရေနံပါတ် အကြောင်းအရာ မျက်နှာနံပါတ်

(၁၃၅) မဟာကံသမင်းတို့၏အကြောင်း ၁၇၉
(၁၃၆) ဝါသုဒေဝစသော မင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့အကြောင်း ၁၈၅
(၁၃၇) တစ်နည်း ဝါသုဒေဝ စသော မင်းညီနောင်တို့အကြောင်း ၁၈၇
(၁၃၈) ရာဇဝင်ဆက်၌ ဆင်ခြင်ရန်အကြောင်း ၁၈၉
(၁၃၉) ဝါသုဒေဝစိုးရိမ်ခြင်းကို ယင္ဍပဏ္ဍိတပယ်ဖျောက်ခြင်း
အကြောင်း ၁၉၂
(၁၄၀) ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့် အဥ္စနဒေဝီတို့အကြောင်း ၁၉၇
(၁၄၁) ဗြဟ္မသုန္ဒရမင်းတို့အကြောင်း ၁၉၉
(၁၄၂) သရဘန်မင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်ဆက်တို့အကြောင်း ၂၀၁
(၁၄၃) ဝေသာလီပြည်ကို ဘီလူးတို့ဖျက်သည့်အကြောင်း ၂၀၁
(၁၄၄) ကပိလဝတ်ပြည့်ရှင် အဇ္ဈုနမင်းကြီးအကြောင်း ၂၀၃
(၁၄၅) အဇ္ဈုနရသေ့နှင့် ကုန္ဒမာယုဆတ်မတို့သင့်နေကြသည့်
အကြောင်း ၂၀၅
(၁၄၆) သိကြားမင်း မာရယုအလောင်းနတ်သားကို တောင်းပန်
သောအကြောင်း ၂၀၆
(၁၄၇) မာရယုမင်းအစ မျိုးခြား အမတ်သုံးဦးအဆုံးရှိသော မင်း
၅၇ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္က
ရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့၏အကြောင်း ၂၀၈
(၁၄၈) တကောင်းမင်းရိုး ကံရာဇာကြီးမင်းအနွယ် ၂၈ဆက်တို့၏
အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊
မိဖုရားတို့၏အကြောင်း ၂၂၆

ဤတွင် ရွှေ့ကား ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း တတိယတွဲ
မာတိကာသည် ပြီးပြီ။

စတုတ္ထတွဲ မာတိကာ

ဦးရေနံပါတ် အကြောင်းအရာ မျက်နှာနံပါတ်

(၁၄၉) စန္ဒသူရိယမင်းအစ သူရိယကေတုမင်းအဆုံးရှိသောမင်း၂၅
ဆက် တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊သက္ကရာဇ်၊
နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း ၂၄၃
(၁၅၀) ကံရာဇာကြီးမင်းအနွယ်၂၉ဆက်မြောက် ဤစန္ဒသူရိယမင်းကြီး
လက်ထက် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားကြွရောက်တော်မူသည့်
အကြောင်း ၂၄၅

(၁၅၁) ဓညဝတီပြည်ကို ချီးမွမ်းတော်မူလျက် မိန့်ခွန်းဗျာဒိတ်ပေးတော်
မူကြောင်း ၂၄၇
(၁၅၂) စန္ဒသူရိယမင်း မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ဖူးမြင်ကြောင်း ၂၅၄
(၁၅၃) စန္ဒသူရိယမင်း ပင့်ဖိတ်၍ နန်းတော်သို့ မြတ်စွာဘုရားကြွ
ရောက်တော်မူကြောင်း ၂၅၆
(၁၅၄) မဟာမုနိရုပ်တုတော်ကို သွန်းလုပ်ကြောင်း ၂၅၈
(၁၅၅) ဒွါရာဝတီသံတွဲမြို့သို့ ကြွတော်မူကြောင်း ၂၆၅
(၁၅၆) စန္ဒသူရိယမင်း စသော မင်း၂၅ ဆက်အကြောင်း ၂၆၇
(၁၅၇) ယခုအခါ၌ သူရိယကေတုသား ကန်သုံးဆင့်မြို့နှင့် ဝေသာ
လီကျောက်လှေကားမြို့တည် မဟာစန္ဒရား မင်းကြီးအစ
စူဠစန္ဒရားသား ငတုံမင်းအဆုံးရှိ မင်း ၁၀ ဆက်၊ မျိုးခြားမြို
မင်း အမြကူ၊ ပဲဖြူ ၂ ဆက်၊ ပေါင်း ၁၂ ဆက်တို့၏အမည်၊
အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရား
တို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း ၂၇၈
(၁၅၈) ယခုအခါ၌ စူဠစန္ဒရား၏တူ၊ စန္ဒကူးမင်း၏သား၊ ပဥ္စာမြို့
တည် ခေတ္တသင် ၁၊ စန္ဒသင်အနွယ် ၁၀၊ မျိုးခြားစည်သဘင်
၁၊ ဝရောင်းငှက်စနည်းမင်း အနွယ် ၃ ဆက်၊ပေါင်း ၁၅ ဆက်
သောမင်းတို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်
နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း ၃၁၀

(၁၅၉) ယခုအခါ၌ ပထမပရိန်မြို့တည် မင်းဘီလူးမြေး လက်ယာမင်းနန်အစ ကောလိယမင်းအဆုံးရှိသော မင်းခြောက်ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း ၃၂၀
(၁၆၀) ယခုအခါ ဒုတိယပရိန်မြို့တည် ကောလိယမင်း၏ သား၊ ဒသရာဇာမင်းအစ ငနှလုံးမင်းအဆုံးရှိသော မင်း ၂၂ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း ၃၂၆
(၁၆၁) ယခုအခါ၌ ငနှလုံးမင်း၏သား ပထမလောင်းကြက်မြို့တည် အလောမာဖြူမင်းအစ သိင်္ဂသူမင်း အဆုံးရှိသော မင်း ၁၆ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း ၃၅၄

ဤတွင် ရွှေ့ကား၊ ရခိုင်ရာဇဝင်ကျမ်း ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲ၊ စတုတ္ထတွဲတို့၏ မာတိကာပြီးပြီ။

နိဒါန်း

မဟာသုဒဿန၊ အယုဇ္ဈပူရိန်၊ မာယိန်စံမြန်း၊ ဝတိန်နန်းသို့၊ ပွင့်လန်းသာယာ၊ ထောမနာဖြင့်၊ ဩဘာကိတ္တိ၊ ကျော်စောခြင်းရှိလှသော၊ မဟာဝိဟီက၊ နာမတင့်လှိုင်း၊ သမိုင်းကြေညာ၊ ဝေဖြာသညီ၊ ရမ္မာဝတီကျွန်း၏ အလယ်ချက်မတွင်၊ အတ္တ-ပရ၊ နှစ်ဝ-အကျိုး၊ မျှော်ကိုးခါခါ၊ ကျင့်အာစာနှင့်၊ ဗုဒ္ဓ-ဓမ္မာ၊ သံဃာ-တွင်ဘိ၊ ဂုဏ်လျှံညီသား၊ သာဝိတ္ထိဆန်း၊ သုံးခိုင်ပန်းလည်း၊ ရွှင်လန်းနိစ္စ၊ ဓိဂမဖြင့်၊ လေးဝပြေဟွမ်စိုရ်၊ မြဲကြည်ညို၍၊ မငြိုသီလ၊ ပဉ္စင်္ဂလည်း၊ ခဏာမကွာ၊ ခြောက်ဖြာနာယက၊ ဂုဏ်ပေါင်းခလျက်၊ သတ္တ-သူတော်၊ ဥစ္စာမော်လည်း၊ အဟော်အစ္ဆရိ၊ အံ့ဖွယ်ရှိသား၊ မြတ်ဘုရား၏၊ ဟောကြားဓမ္မ၊ အဌင်္ဂမူ၊ တစ်လလေးလီ၊ အမြဲတည်၍၊ ကိုးမည်ဂုဏ်လျှံ၊ အရဟံကို၊ မူဝံမမေ့၊ စေ့စေ့ဆယ်ဖြာ၊ မြတ်ပုညာဟု၊ အစုစုလည်း၊ တစ်ခုမကျန်၊ သူတော်မွန်တို့၏နေရာ၊ ရွာပုလဲရွာလျှင်၊ ဖွားရာဇာတိရှိသော ရမ်းပြည့်မြို့၊ တောင်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သုခဝမ္မန၊ မဟာဒ္ဓနဂုဏ်၊ လောက်လုံခိုင်ဖြိုး၊ အမျိုးကြီးမှ၊ ဖွားသီးထမြောက်၊ အရွယ်ရောက်သောအခါ၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၃၉-ခုတွင် ရှောက်ချောင်းရွာဂါမ၊ ဝိဟာရ၌၊ ပါကဋထေရ်မွန်၊ သီလဝန်အကျော် ဖြစ်ကြီးဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ နိယံမပြတ်၊ ဆည်းကပ်ဝပ်တွား၊ သင်ရိုးစာပေများကို သင်ကြားတော်မူပြီးနောက် ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၂-ခုနှစ်သို့ ရောက်လစ်သောအခါ တေဇာညီးညီး၊ တောက်ထိန်မီးကဲ့သို့၊ ဝေးနီးထင်ပေါ်၊ ကျော့ထက်ကျော်သော၊ ပိဋကတ္တယဆေက၊ ဝေဒပါရဂူ၊ သူမတူဟန်၊ ထူးကဲချွန်သော၊ ရမ်းပြည့်မြို့-တောင်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ တစ်ဖန်ဆည်းကပ်၊ ပရိယတ်ဓမ္မ၊ အဝဝတို့ကို၊ ကျနသေခွေ၊ သင်ခြေရမြောက်၊ ရဟန်းဖြစ်ချိန်သို့ ရောက်သောအခါ ၎င်းဆရာတော်ဘုရားကြီးကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍၊သုသီလဝါ ဆရာထေရ်ကျော် သံဃာတော် ၇၀ တို့နှင့်တကွ စတုတ္ထကမ္မဝါ၊ ဥတ်ရံကာဖြင့်၊ မဟာသီမ၊ သိမ်ခဏ္ဍ၌၊ မြင့်မြတ်သော ရဟန်းဘဝသို့ ရောက်လေသတည်း။

ထိုရမ်းပြည့်မြို့ တောင်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခြေရင်းတော်၌ ပရိယတ္တိတရား၊ ပွားများလေ့လာ၊ နေစဉ်ခါဝယ်၊ နှစ်ဝါရမြောက်၊ ရောက်တုံလတ်သော်၊ မရမ္မရဌ၊ သာသနာ့နေခြည်၊ ထိန်ကြည်ဝင်းစက်၊ လင်းလင်းလက်သော၊ သရက်မြို့မတိုက်၊ သုံးထပ်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ နိယံမပြတ်၊ ဆည်းကပ်ဝပ်တွား၊ မခြားနေ့ည၊ ဥဿာဟဖြင့်၊ ပိဋကတ္တယအဖြာဖြာ၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ-အနု၊ မဓုယောဇနာ၊ ဒေသနာတင့်လျှမ်း၊ ခက်ဆစ်ကျမ်းတို့ကို၊ ပြိုးပြွမ်းသင်ကြား၊ တတ်မြောက်ငြားတော်မူပြီးသည့်

နောက် မိမိ၏မူလဖွားမြင်ရာဖြစ်သော မဟာဝိဟိက တိုင်း၌ာနသို့ ပြန်ကြွပြီးကာ လက်ပံအညာကျောင်းကြီး၌ သီတင်းသုံးတော်မူလျက် ထိုထိုသို့သော ပရိသတ်၊ ထပ်ထပ်ဝန်းရံ၊ ပျားနှယ်အုံသား၊ အလုံးစုံသော တပည့်သိဿာ၊ ပေါင်းများစွာတို့အား၊ ကောင်းစွာသင်ကြား၊ တရားမြိုက်ဆေး၊ မြတ်ရေအေးကို တိုက်ကျွေးဝေငှတော်မူပြီး နောက် အရောက်ကောဇာ (၁၂၅၇)ထောင့်နှစ်ရာနှင့်၊ ငါးဖြာခုနစ်နှစ်၊ ရောက်တုံလစ်သော်၊ ရတနာပုဉ္ဇ၊ ဗျာဒိတ်ရသား၊ နာမသင်းထုံ၊ မန်းဇေယျာဟု၊ ဂုဏ်သိရ်ပျံ့မွှေး၊ စာတမ်းကြွေးသည့် မန္တလေးနေပြည်တော်ကြီးသို့ ကြွတော်မူကာ အရှေ့ပြင်-ခင်မကန်ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ ကျိုးနွံစွာဆည်းကပ်၍၊ နှစ်လ-ကျော်၊ သုံးလခန့်နီးနီး၊ နိဿရည်းအရပ်ရပ်၊ ခဲကပ်စွာလှ၊ ဝိနယတို့ကို၊ နေ့ညမကွာ၊ သင်ဆဲသောအခါတွင် သမ္ဗုတိသာသနာပိုင် ပခန်းဆရာတော် ဘုရားကြီးက ပစ္ဆိမဘာဂ၊ တိုင်း၌ာန၌၊ ႏသာသနာ့နေဝန်း၊ ထွန်းလင်းရှည်ကြာ၊ တည်စေရန်အလို့ငှာ၊ အားသွန်ကြိုးစား၊ ရွက်ဆောင်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို၊ ညွှန်ကြားပြသ၊ ပေးအပ်ရမည်ဟု အမိန့်တော်ရှိရာတွင် ပိဋကတ္တယဆေက နာနာနယကောဝိဒ၊ စွယ်လှုမုန်သောက်၊ မာတင်မြောက်သော၊ ရှေး-တောင်ကျောင်းဆရာတော်၊ ဂြင်းတောဆရာတော်၊ ကျောက်ဖြူ-ယပ်လှဲဆရာတော်၊ ရှောက်ချောင်းဆရာတော်တို့ကို ညွှန်ပြလျှောက်ထားလေရာ ယခု၌"ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း"ကို ရေးသားပြုစုတော်မူသော ရမ်းပြည့်မြို့၊ တောင်ကျောင်းဆရာတော် "အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ"မထေရ်ကို ရမ္မဝတီဂိုဏ်းထောက် ရှေ့တောင်ကျောင်းဆရာတော် ဘုရားကြီးကို ဂိုဏ်းအုပ်အဖြစ်နှင့် ခန့်ထားတံဆိပ်စာချွန် ပေးသနားတော်မူရာ ၎င်းတံဆိပ်တော်များကို ယူဆောင်၍ မိမိဇာတိဒေသ၊ တိုင်း၌ာနသို့၊ မြန်းကြွပြီးကာ၊ ဘုရားမြတ်စွာ၊ စိန္တေယျာ၏၊ သာသနာနေရောင်၊ ဝေဝေပြောင်လျက်၊ ရွှေတောင်ကြီးအလား၊ မြင့်မားတာရှည်၊ တည်စေသမှု၊ အာရုံပြုလျက်၊ ကြည့်ရှုသုတ်သင်၊ ဝေဟင်အဇ္ဈာ၊ ထက်ဝဋ္ဌာဝယ်၊ စကြာပုဏ္ဏမိန်၊ သူရိန်-ယုဂလ၊ အစုံပသကဲ့သို့၊ ထွန်းပခိုင်ပြီး၊ ကြီးပွားတော်မူရန်၊ အဖန်ဖန်အထပ်ထပ်၊ မလပ်ဥဿာဟ၊ ဝီရိယဖြင့်၊ ပရက္ကမအကျိုး၊ သယ်ပိုးရွက်ဆောင်တော်မူကာ၊ ကျမ်းဂန်ပေါင်းအဖြာဖြာတို့ကို၊ မကွာနေ့ည၊ ပို့ချ၍ နေတော်မူသည့်အတွင်း၌ပင်။

(၁) ၁၂၅၈-ခုနှစ်၊ ဥတုဘောဇနသံပေါက်ကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၂) ၁၂၆၁-ခုနှစ်တွင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ ပကာသနီကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၃) ၁၂၆၂-ခုနှစ်တွင် မင်္ဂလာမြတ်ခေါင် ချီ-သော၊ "နာရဒဇာတ်တော်ကြီး"လင်္ကာကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၄) ၁၂၇၀-ပြည့်နှစ်တွင် "ကပ္ပဝိနိစ္ဆယကျမ်း"ကိုရေးသားတော်မူလေသည်။

(၅) ၁၂၇၃-ခုနှစ်တွင် ဝေရမဏိသီလ ဝိနိစ္ဆယကျမ်းနှင့် ဝိသာခုပေါသထသုတ် နိဿယသစ်ကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၆) ၁၂၇၄-ခုနှစ်တွင် သမ္ဗာဝါဒီ ဒီပကကျမ်းနှင့် သက္ကာယပဟာနကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၇) ၁၂၇၅-ခုနှစ်တွင် စောဒကာဒိ ဝိနိစ္ဆယကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၈) ၁၂၈၂-ခုနှစ်တွင် ဇမ္ဗူဒီပ-က္ကန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်းကို ရေးသားတော်မူလေသည်။

(၉) ၁၂၉၂-ခုနှစ်တွင် ရာဇက္ကမသင်္ခေပကျမ်းကို စီရင်ရေးသားတော်မူလေသည်။

ဤသို့ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဂန္ထဝိသောဓက၊ ဂန္ထကာရဖြစ်တော်မူသော ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ရှေးရှေးသောကာလ၌ ရေးသား၍ ထားခဲ့သော ရခိုင်ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခုမတူ၊ အယူကွဲပြား၊ ရှေ့စကားနောက်စကား မညီညွတ်များ၍ နောက်သားနောင်လာလူတကာတို့ သေချာဂန မှတ်သားရန် အဝဝတို့ကို လွယ်လင့်တကူနှင့် မှတ်သားနာယူစေခြင်းငှာ ကျောက်ဖြူမြို့ လယ်ဝန်ထောက်မင်း "ဦးစံကျော်ရွှေ"သည် ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်းကို ရေးသားပါမည့်အကြောင်းနှင့် ကြိမ်ကြိမ်ထပ်ထပ် ရိုသေလေးမြတ်စွာ လျှောက်ထားတောင်းပန်အပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ပါဠိတော်-အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ-ပုံပြင်၊ ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့ဖြင့် နှံ့စပ်စေ့ငု၊ သေချာစွာရှုလျက်၊ ဂရုစိုက်ကာ၊ လေးဖြာသော မဟာပဒေသတို့ဖြင့် ညှိနှိုင်းကာစံတင်၍ ဩကာသလောက ကမ္ဘာကြီး၏ ဖြစ်ပုံပျက်ပုံခန်းမျိုးစုံတို့နှင့်တကွ အန္တရကပ်ဦး၌ ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ (၃၃၄၅၆၉) သုံးသိန်း, သုံးသောင်း, လေးထောင်, ငါးရာ့, ခြောက်ကျိပ်, ကိုးယောက်မကသော မင်းတို့ကို အရင်းအဦးပြလျက် မဇ္ဈိမဒေသမင်းဆက် ဒွါရာဝတီ၊ ဓညဝတီ၊ ဝေသာလီ၊ ကျောက်ပန်းတောင်း၊ စမ္ဗဝက်၊ ပရိန်၊ လောင်းကြက်၊ မြောက်ဦး စသောမြို့တို့၌ နှစ်လို့ရွှင်လန်း၊ ထီးနန်းစိုးစံတော်မူကြသော၊ ဝါသုဒေဝ စသောမင်းတို့၏အစဉ်အဆက်ကို ပြဆိုရေးသားရာဖြစ်သော ဤ"ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း"ကြီးကို စာပုံနှိပ်လုပ်ငန်း၌ ကမ်းတစ်ဖက်ရောက်၊ တတ်မြောက်ကျွမ်းကျင်လှသည်ဟု၊ အခိလပြည်သူ၊ ရှင်,လူအများတို့၏ ချီးမွမ်းခြင်း အထပ်ထပ်ကို ခံရသော မန္တလေးမြို့၊ ဟံသာဝတီပိဋကတ် စာပုံနှိပ်တိုက်ကြီး၌ သိုက်မြိုက်သေချာ၊ ငွေလွှာဘော်သွင်၊ စက္ကူပြင်ဝယ်၊ စက်တင်ပုံနှိပ်လုပ်ဆောင်လတ်ရကား၊ ဗဟုသုတအရာကိုအာသာတောင့်တ၊ လိုလားကြကုန်သော ရဟန်းပညာရှိ-လူပညာရှိ စသော အမျိုးကောင်းသား အမျိုးကောင်းသမီးတို့သည် ကျောက်ထီးတန္တုအလေးပြု၍ ကြည့်ရှုမှတ်သားကြစေကုန်သတည်း။

ဓမ္မကုန္ဒာ ဓမ္မစေတီတည် ပူဇော်ကြောင်း

နိဒါန်းစကား

ဗြိတိသျှဘားမား ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီသည် ရန်ကုန်မြို့ ကင်းဘဲလ်လမ်းရှိ ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက် အဆောက်အအုံ ဂိုဒေါင်ကြီးများကို မြေနေရာများနှင့်တကွ ရုပ်ရှင် စတူဒီယိုရုံအလို့ငှာ သိမ်းထုပ်သိမ်းထားသော ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်ထုတ် မင်းကျ မင်နကောင်း၊ မူသန့်၊ စက္ကူကောင်း ပိဋကတ်ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၊ နိဿယ၊ ဂန္ထန္တရဗဟုသုတ ကျမ်းစာအုပ်ပေါင်း များစွာတို့ကို တွေ့ရှိရလေသည်။

ဤမျှမြင့်မြတ်၍ အဖိုးအနဂ္ဃထိုက်တန်သော ပိဋကတ်တော်နှင့် ဗဟုသုတကျမ်း စာများကို စုပုံထားမည့်အစား ပရိယတ္တိသာသနာ စည်ပင်ပြန့်ပြောစိမ့်သောငှာ သင်အံ လေ့ကျက်ကြည့်ရှု သုံးသပ်နိုင်ကြရန် ဖြန့်ဝေလှူဒါန်းရသော် ကောင်းလေစွဟု သတိစေ တနာ သဒ္ဓါဖြစ်ပေါ်လာသဖြင့် ရှိသမျှ ပိဋကတ်တော်များနှင့် ဂန္ထန္တရကျမ်းစာအုပ်များ ကို အပြီးအပိုင် ဝယ်ယူလိုက်လေသည်။

သို့ပါသော်လည်း များလှစွာသော ကိုးသောင်းကျော်အရေအတွက်ရှိ ပိဋကတ် တော်များနှင့် နှစ်သိန်းကျော် ဂန္ထန္တရစာအုပ်များမှာ တိဖြတ်ဖုံးအုပ်ချုပ်လုပ်ပြီးများ မဟုတ်ရကား ကုမ္ပဏီတစ်ဦးတည်းမှာ စေတနာသဒ္ဓါတရား ရှိပါငြားလည်း ခွန်အားမမျှ များမြောင်လွန်းလှပါသောကြောင့် ပိဋကတ်တော် ကျမ်းစာအုပ်ကြီး စာအုပ်တစ်အုပ် လျှင် ပြုပြင်ဖုံးအုပ် ချုပ်လုပ်ခအတွက် ကုန်ကျဖွယ် သင့်ငွေ ၁-စံကျမျှကို စာအုပ်ဖုံး ကျောဘက်တွင် ကမ္ပည်းတံဆိပ် ထိုးနှိပ်ပါရှိသော ဓမ္မဒါနကုသိုလ်ရှင် အသီးသီးတို့က တွဲဖက်ကာ ကူညီပါဝင်၍ လှူဒါန်းပါသဖြင့် ဓမ္မကုန္ဒာဓမ္မစေတီပူဇော်ခြင်း အထမြောက် သည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

ဤကုသိုလ်အလှူကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ

သာဓု အနုမောဒနာ ပြုကြပါစေသောဝ်။

အထူးအားဖြင့် အပြီးတိုင် မရောက်နိုင်သော အကျွန်ုပ်တို့ ဓမ္မဒါနကုသိုလ် ဓမ္မစေတီတော်ကြီးကို ကူညီသောအားဖြင့် ကမ္ပည်းထိုးနှိပ်ပါရှိသော ကုသိုလ်ရှင်များ သည် ထီးတော်ကြီးတင်လှူပူဇော်သည့်အလား ဖြစ်ပါသောကြောင့် ကုသိုလ်ဆက်၊ ကုသိုလ်ဖက် ကလျာဏ မိတ်ကောင်းမိတ်မြတ်အဖြစ်ငြဖ့် မှတ်သားကာ ဤကုသိုလ်ရှင် များအား ကျေးဇူးအထူးတင်လှပါကြောင်း။

ထိုမှတစ်ဖန် ဒါနကထာ မင်္ဂလာစကားကို တစ်ဆင့်မှ တစ်ဆင့်မှာကြားကမ်း လှမ်းရန် ရှိသေးသည့်ပြင် ဤရွေ့ ဤမျှလောက်သော ကုသိုလ်ရှင်များနှင့်လည်း ပိဋ ကတ်တော်ကျမ်းစာအုပ်ကြီးများမှာ ကိုးသောင်းကျော် အရေအတွက်ရှိ၍ များလွန်လှသ ဖြင့် ရည်မှန်းသလောက်ဖြန့်ဝေ လှူဒါန်းနိုင်ရန် ပြည့်စုံနိုင်မည်မဟုတ်ပါသဖြင့် ဤဒါန ကထာနှိုးဆော်စာကို တွေ့ရှိသသူ ရဟန်းရှင်လူတို့သည် ကိုယ်တိုင် လှူဒါန်းပါဝင်ခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိတ်ကောင်းမိတ်မြတ်များအား တိုက်တွန်းစေ့ဆော်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကြုံကြိုက်ခဲလှစွာ အနည်းငယ်မျှသောငွေဖြင့် ကြီးကျယ်လှသော ပိဋ ကတ်တော် ဓမ္မဒါနကြီးကို အခွင့်သင့်ခိုက်ပါဝင်၍ ကူညီလှူဒါန်းစေလိုပါကြောင်း တောင်းပန်အပ်ပါကြောင်း။

စာသင်စာချသော တုဇန၊ ဂဏဝါစက၊ သီလဝန္တကလျာဏ၊ ပညာဝန်၊ ဂုဏဝန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မွန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ် အပေါင်းတို့သည် ဝမ်းသာအားရ နေ့ညမစဲ ချပို့၊ သင်အံ့၊ ဓမ္မကုန္ဒာသုံးသပ်ပွဲ ပရိယတ္တိသာသနာတော်ကြီး အခြေစိုက်တိုင်း ထီးတော်ရှင် ကမ္ပည်း ပါ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟဒါနကုသိုလ်ရှင်တို့မှာ သာယာလှစွာသော ဆည်းလည်းသံငြိမ်းအေးဖြင့် သာသနာတော်ကြီး ပြုစုရသော စေတနာသဒ္ဓါတရားကို အထပ်ထပ်ပွားနိုင်ကြပါစေ သောဝ်။

ဗြိတိသျှဘားမား ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီ
လီမိတက်
ရန်ကုန်မြို့။

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ပဌမတွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

(၁) ကျမ်းဦးပဏာမ၊ ဂန္ထာရမ္ဘ, တစ်ဆယ့်သုံးဂါထာ ပါဠိအနက်

(၁) ရာဇာဓိရာဇ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ ရာ ဇိန္ဒ-ပူဇိတံ။
ရာဇာဓမ္မေ သမ္ပန္နံ၊ နတွာ သံဃံ ရဇောရသံ။ ။

(ပတျာဝတ္တ)

(၁)အဟံ၊ စန္ဒမာလာ သညာမည်ဆို၊ ငါပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ရာဇာဓိရာဇ-ရာဇာဓိရာဇံ၊ မင်းထက်မင်းဖြစ်တော်မူသော။ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကိုလည်းကောင်း။ ရာဇိန္ဒပူဇိတံ၊ မင်းထက်မင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ပွားများပူဇော်တော်မူအပ်သော။ ဓမ္မံ၊ ဆယ်ပါးသော တရားတော်မြတ်ကိုလည်းကောင်း။ ရာဇဓမ္မေန၊ မင်းထက်မင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဟောကြားပညတ်တော်မူအပ်သော ကျင့်ဝတ်တရားတော်နှင့်။ သမ္ပန္နံ၊ ပြည့်စုံတော်မူသော။ ရဇောရသံ-ရာဇဩရသံ၊ မင်းထက်မင်းဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ရင်တော်နှစ်၊ သားတော်စစ်လည်းဖြစ်တော်မူထသော။ သံဃံ၊ ရှစ်ယောက်သော ပရမတ္ထအရိယာ သံဃာတော်မြတ်ကိုလည်းကောင်း။ နတွာ-နမာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုးရှိခိုးပါ၏။ နတွာ-ရိုသေမြတ်နိုးရှိခိုးပြီး၍။

('စ'သဒ္ဒါကား၊ ပါဌသေသ)

(၂) ဇောတနာမံ မဟာထေရံ၊ သီလာဒိဂုဏသံယုတံ။
ဝန္ဒိတွာ သိရသာ ဓီရံ၊ ဂရုံ ဂါရဝဘာဇနံ။ ။

(ပတျာဝတ္တာ)

(၂)ဇောတနာမံ၊ 'ဇောတ'ဟူသော အမည်တော်လည်းရှိတော်မူထသော။ မဟာထေရံ၊ ဝါတော် ငါးဆယ့်ခုနစ်ဝါရပြီး၊ မဟာထေရ်ကြီးလည်း ဖြစ်တော်မူထသော။ သီလာဒိဂုဏသံယုတံ၊ သီလအာစာရ အစရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်အပေါင်းနှင့်လည်း ယှဉ်တော်မူထသော။ဂါရဝ ဘာဇနံ၊ အရိုအသေပြုခြင်း၏ တည်ရာလည်းဖြစ်တော်မူထသော။ မေ၊ ငါ၏။ ဂရုံ၊ ဓမ္မာစရိယ၊ ငယ်ကဆရာဖြစ်တော်မူသော 'ခမောင်းဆည်' ဆရာတော်ကိုလည်း။ သိရသာ၊ ဦးခေါင်းရတနာ မြတ်အင်္ဂါဖြင့်။ ဝန္ဒိတွာ ဝန္ဒာမိ၊

ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။ ဝန္ဒိတွာ၊ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီး၍။

('စ'သဒ္ဒါကား၊ ပါဌသေသ)

(၃) သာရမေဓံ မဟာဉာဏံ၊ ပရိယတ္တိဝိသာရဒံ၊
ဂမ္ဘီရံ ဟာသဝစနံ၊ မမ ပဇ္ဈံ နတွာ အဟံ။ ။

(တတိယ'န'ကာရဝိပုလာ)

(၃)သာရမေဓံ၊ 'သာရမေဓာ'ဟူသော အမည်တော်လည်း ရှိတော်မူထသော။ မဟာဉာဏံ၊ ကြီးမြတ်သော ဉာဏ်တော်လည်း ရှိတော်မူထသော။ ပရိယတ္တိဝိသာရဒံ၊ ပရိယတ်တို့၌၊ သိတတ်လိမ္မာ၊ ရဲရင့်စွာထသော။ ဂမ္ဘီရံ၊ နက်နဲသော ဉာဏ်အမြင်လည်း ရှိတော်မူထသော။ ဟာသဝစနံ၊ ရွှင်လန်းဆန်းကြယ်သော စကားကိုလည်း ဆိုတော်မူတတ်ထသော။ မမ၊ ငါ၏။ ဥပဇ္ဈံ၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော'တောင်ကျောင်း' ဆရာတော်ကြီးကိုလည်း။ အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။ နတွာ-နမာမိ၊ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။ နတွာ၊ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီး၍။

('စ'သဒ္ဒါကား၊ ပါဌသေသ)

(၄) စံကျော်ရွှေတိ အဝှာယေန၊ ကျောက်ဖြူနဂရဝါသိနာ။
လယ်ဝန်တိ လဒ္ဓလဒ္ဓေန၊ ဥပါသကေန ယာစိတော။ ။

(ပတျာဝတ္တ)

(၄) ကျောက်ဖြူ နဂရဝါသိနာ၊ ကျောက်ဖြူမြို့၌၊ လူတို့ကျင့်အပ်၊ ကျင့်ရာဝတ်ကို၊ မချွတ်မယွင်း၊ ဖြည့်တင်းနေထိုင်လေ့ ရှိထသော။ စံကျော် ရွှေတီအဝှာယေန၊ ငယ်ရွယ်စဉ်က၊ မိဘနှစ်ခြိုက်၊ ခေါ်သမိုက်၍ လူ၌တွင်ပေ၊ 'စံကျော်ရွှေ'ဟူသော အမည်လည်း ရှိထသော။ လယ်ဝန်တိလဒ္ဓ လဒ္ဓေန၊ နိုင်ငံပိုင်ရှင်း၊ စိုးရမင်းတို့၊ အပ်နှင်းချီးမြှောက်၊ 'လယ်ဝန်ထောက်'ဟူ၍၊ နောက်၌ရအပ်သော ဘွဲ့ထူးတံဆိပ်လည်း ရှိပေထသော။ ဥပါသကေန၊ ရတနာသုံးရပ်၊ ဂုဏ်သကတ်ကို၊ ကြည်ညွတ်လှစွာ ရိုသေရာဖြင့်၊ စိတ်မှာယူစွဲ၊ မှီဝဲဆည်းကပ်လေ့ရှိသော ဥပါသကာသည်။ ယာစိတော၊ ရိုသေလေးမြတ်၊ တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ ရာဇဝင်နှင့်၊ ပုံပြင်ဝတ္ထု၊ ကြည့်ရှုစေရန်၊ ရှာကြံပေးအပ်၊ ထပ်ထပ်လာရောက်၊ ကြိမ်ကြိမ်လျှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဝါ၊ အကြိမ်ကြိမ်လျှောက်ထားတောင်းပန်အပ်သောကြောင့်။

(၅) ရစယိဿံ သောခေတွာန၊ ရက္ခပုရရာဇဝံသံ။
သုသမ္ဗန္ဓပဒက္ခရံ၊ ဟံတာယ သုတဧသီနံ။ ။

(ဂါထာ သာမည)

(၅)သုတဧသီနံ၊ အကြားအမြင်များခြင်းကို ရှာမှီးလေ့ရှိကုန်သော၊ လယ်ဝန်ထောက် အစရှိသော သူတို့၏။ ဟိတာယ၊ အမြင်အကြား၊ တိုးပွားလိမ္မာစေခြင်းအကျိုး

ဌာ။ သုသမ္မဒ္ဒပဒက္ခရံ၊ ကောင်းစွာသုတ်သင် ပြင်ဆင်အပ်သော၊ ပုဒ် ပါဌ်အက္ခရာ၊ ဝစနာလင်္ကာရ၊ ပြည့်ဝစုံလင်ခြင်းရှိထသော။ ရက္ခပုရရာဇဝံသံ၊ မဟာဝိဟိကတိုင်း၊ ရခိုင်ပြည်၌ ဖြစ်ကုန်သော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်ကို ဆိုရာဆိုကြောင်းဖြစ်သော 'ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း'ကို။ သောဓေတွာန၊ သုတ်သင်ထောက်ရှု၊ သင့်အောင်ပြု၍။ ရစယိဿံ-ရစယိဿာမိ၊ ရေးသားပြုပြင်၊ စီရင်အားထုတ်လိုက်ပေအံ့။

(၆) ပေါရာဏောဟိ ကတံ သတ္တံ၊ ရာဇဝံသံ အပါကဋံ။
အတ္ထိကမ္ပိ အသမ္ပုဏ္ဏံ၊ ဇာနိတုဥ္စ သုဒုက္ကရံ ॥ ॥

(၆) ပေါရာဏောဟိ၊ အမတ်ကြီး 'ဦးဒိုးဝေ'စသော ရှေးဆရာတို့သည်။ ကတံ၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်အပ်သော။ ရာဇဝံသံ၊ မင်းစဉ် မင်းဆက်၊ ဖြစ်အပျက်ကို၊ ရေးမြွက်ပြဆိုရာ၊ ပြဆိုကြောင်းဖြစ်သော။ သတ္တံ၊ မူလရာဇဝင်ကျမ်းသည်။ အပါကဋံ၊ အများအပြားထင်ရှား မရှိလေ။ အတ္ထိကမ္ပိ၊ အနည်းငယ်မျှရှိကြပေသော ရာဇဝင်ကျမ်းသည်လည်း။ အသမ္ပုဏ္ဏံ၊ အမည်,အိမ်နိမ့်၊ စည်းစိမ်,နန်းဖြစ်၊ သက္ကရာဇ်အကြောင်း၊ နှစ်ပေါင်းမိဖုရား၊ စီစဉ်ထားလျက်၊ ရေးသားခြင်း မပြည့်မစုံလေ။ ဇာနိတုဥ္စ၊ နေရာတကျ၊ သိရခြင်းငှာလည်း။ သုဒုက္ကရံ၊ အလွန်ခဲယဉ်း၏။ ॥

(၇) ပစ္ဆာ ကတရာဇဝံသံ၊ အညမညံ ဝိရုဒ္ဓကံ။
ပုနရုတ္တိသမာကူလံ၊ ပုဗ္ဗာပရမ္ပိ နာသမံ။
(ပထမ'ရ'ကာရဝိပုလာ)

(၇) ပစ္ဆာ၊ မူလရာဇဝင်ကြီးနောက်၌။ ကတရာဇဝံသံ၊ ရေးသားပြုပြင်စီရင်အပ်သော၊ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၊ ရာဇဝင်အင်းစောက်၊ ဆရာ'ငမည်'ရာဇဝင်၊ ရာဇဝင်လင်္ကာ၊ ရဇဝင်မှတ်စု၊ ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း များသည်။ အညမညံ၊ အချင်းချင်း။ ဝိရုဒ္ဓကံ၊ အိမ်နိမ့်-နန်းရ၊ စည်းစိမ်စသည်၊ မမျှမညီ၊ သွေဖည်တိမ်းပါး၊ ခြားနားဆန့်ကျင်ခြင်းရှိ၏။ ပုနရုတ္တိသမာကူလံ၊ ရှေးဆိုပြီးလျက်၊ နောက်ဆက်ပြန်ဟပ်၊ အထပ်ထပ်ဆိုခြင်းတို့ဖြင့် နှောက်ယှက်ရောပြွမ်းခြင်းရှိ၏။ ပုဗ္ဗာ ပရမ္ပိ၊ ရှေး၌ဆိုထား၊ ကိုယ့်စကားနှင့်၊ နောက်ဖျားအမှာ၊ စကားလာသည်လည်း။ နာသမံ၊ အချို့သောအရာ၌ များစွာမညီညွတ်လေ။ ॥

(၈) ပဒက္ခရဝါကျဝါစံ၊ သုသောဓေတွာ အလိက္ခိတံ။
တသ္မာ ဟံ အညမညံ၊ သံသန္ဒေတွာဝ-သာဓုကံ။ ॥
(ဥဘယ'ရ'ကာရ ဝိပုလာ)

(၈) ပဒက္ခရ ဝါကျဝါစံ၊ ပုဒ်ပါဌ် အက္ခရာ၊ ဆိုရာဝါကျ၊ အထ၊ အသွား၊ စကားအစဉ်ကို။ သုသောဓေတွာ၊ အသတ်, ကာရန်, လိင်, အန်, ဝိဘတ်, ဓာတ်,ပုဒ်,အရ၊

သဘာဝကို၊ ထောက်ဆပြုပြင်၊ သင့်အောင်ဆင်၍။ ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ အလိက္ခိတံ၊ မရေးသားအပ်လေ။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ပြုပြင်၊ သင့်အောင်ဆင်၍၊ စီရင်ခြင်း မပြုလေသောကြောင့်။ အဟံ၊ 'စန္ဒမာလာ'သညာမည်ဆို၊ ငါပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အညံမညံ၊ ရှေးနောက်စီရင်၊ ရာဇဝင်အချင်းချင်းကို၊ သာဓုကံ၊ ကောင်းစွာ။ သံသန္ဒေတွာဝ၊ နှီးနှော ထောက်ရှု ကြိမ်ကြိမ်ပြု၍သာလျှင်။

(၉) အညေဟိ ယုတ္တိအာဂမံ၊ ယောဇေတွာ ယောဇိတဗ္ဗကံ။
နဝရာဇဝံသံနာမ၊ ကရိဿာမိ ယထာဗလံ။
(တတိယ'မ'ကာရဝိပုလာ)

(၉) အညေဟိ၊ ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင်မှတစ်ပါးကုန်သော မြန်မာတို့၏ မှန်နန်းရာဇဝင်၊ ပုံပြင်, ပဝေဏီ၊ လောကီ, လောကုတ္တရာကျမ်းများစွာတို့မှ။ ယုတ္တိအာဂမံ၊ အသင့်ယုတ္တိအာဂုမ်ဟု ဆိုအပ်သော။ ယောဇိတဗ္ဗကံ၊ ပေါင်းယဉ်အပ်သော အရာကို။ ယောဇေတွာ၊ ပေါင်းယှဉ်ထောက်ရှု သင့်အောင်ပြု၍၊ နဝရာဇဝံသံနာမ၊ "ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်" အမည်ရှိသော ကျမ်းကို။ ယထာဗလံ၊ မိမိဉာဏ်သွား စွမ်းအားရှိသည်နှင့် လျော်စွာ။ ကရိဿာမိ၊ ရေးသားပြုပြင် စီရင်လိုက်ပေအံ့။ ॥

(၁၀) ရာဇဝံသကံ ဟိ နာမ၊ ပမာဏံ ရာဇကမ္မကေ။
ရဋ္ဌကမ္မေစ သဗ္ဗမှိ၊ သာသနမှိ တုလာတုလံ။ ॥
(ပထမ'ရ'ကာရဝိပုလာ)

(၁၀) ဟိ-ယသ္မာ၊ အကြင်ကြောင့်။ ရာဇဝံသကံနာမ၊ ရာဇဝင်အမည်ရှိသော ကျမ်းသည်ကား။ ရာဇကမ္မကေစ၊ မင်းတို့၏ အမှုကိစ္စ၌လည်းကောင်း။ ရဋ္ဌကမ္မေစ၊ တိုင်းပြည်တို့၏ အမှုကိစ္စ၌လည်းကောင်း။ သဗ္ဗမှိစ၊ အလုံးစုံသော။ သာသနမှိစ၊ သာသနာတော် အရေးကိစ္စ၌ လည်းကောင်း။ ပမာဏံ၊ နှိုင်းယှဉ်ရာနှိုင်းယှဉ်ကြောင်း အတိုင်းအရှည်ပမာဏဖြစ်၏။ တုလာတုလံ၊ အလေးတင်အပ်သော ချိန်ခွင်ကြီးသဖွယ်လည်း ဖြစ်ပေ၏။

(၁၁) ကာမဉ္စာ ယံ တထာဘူတော၊ ရာဇက္ကထာ ဒိနိဿိတော။
ကမ္မဿကတ ဉာဏာဉ္စ၊ သုတမ္မယာဒိတံ ပန။ ॥
(ပဗျာဝတ္တ)

(၁၁) တထာဘူတော၊ ထိုသို့မင်းတို့၏ အမှုကိစ္စ၊ တိုင်းပြည်တို့၏ အမှုကိစ္စ၊ အလုံးစုံသော သာသနာတော်အရေးကိစ္စတို့၌ ချိန်ခွင်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ပေထသော။ အယံ ဂန္ထော၊ ဤရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်းသည်။

ကာမဉ္စရာဇက္ကထာဒိ နိဿိတော၊ မင်းစကား၊ အမတ်စကား၊ သူခိုးသူပုန် စသော စကားတို့၌ အကယ်၍ကား မှီ၏ရှင့်။ ပနတထာပိ၊ ထိုသို့ပင် မင်းစကား၊ အမတ်စကား စသည်တို့၌ မှီငြားသော်လည်း။ တံ၊ ထိုရခိုင်ရာဇ ဝင်သစ်ကျမ်းစကားကို။ သုဏန္တာနံ၊ နားထောင်ကြားနာရကုန်သော သူတို့အား။ ကမ္မ ဿကတဉာဏဉ္စ၊ ကံသာလျှင် မိမိတို့၏ ဥစ္စာရှိသည်ဟု သိရသော ကမ္မဿကတဉာဏ် သည်လည်းကောင်း။ သုတမ္မယာဒီကဉ္စ၊ နားထောင်ကြားနာရသဖြင့် သုတမယ, စိန္တာမယ အစရှိသော ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပေလတ္တံ့။ ။

(၁၂) ဘဝိဿတိ တံသုဏှတံ၊ ပီတိပါမောဇ္ဇဝဍ္ဎနံ။
ကမ္မဋ္ဌာနမ္ပိ၊ သောနာမ၊ ခယံ ဂတော သုပဿတံ။ ။
(ပထမ'တ'ကာရဝိပုလာ)

(၁၂) တံ၊ ထို ရခိုင်ရာဇဝင်သစ် ကျမ်းစကားကို။ သုဏှတံ-သုဏန္တာနံ၊ နားထောင်ကြားနာရကုန်သောသူတို့အား။ ပီတိပါမောဇ္ဇဝဍ္ဎနဉ္စ၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ပီတိပါမောဇ္ဇ ပွားများခြင်းသည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လေလတ္တံ့။ သောပိနာမ ထိုသို့ မဟာသမ္မတ ဝါသုဒေဝ စသော မင်းတို့ဖြစ်ပေလျက်လည်း။ ခယံ၊ ပျက်စီးကုန်ဆုံးခြင်းသို့။ ဂတော၊ ရောက်ရတုံသေး၏ဟူ၏။ သုပဿတံ-သုပဿန္တာနံ၊ ကောင်းစွာပညာဖြင့် ရှုဆင်ခြင်းလေ့ ရှိကုန်သောသူတို့အား။ ကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ၊ ခယဝယ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်ပေလတ္တံ့။

(၁၃) တသ္မာ ဇတံရာဇဝံသံ၊ သုသောဓိကံ ယထာဘုတံ။
သမာဟိတာ နိသာမေထ၊ ဒုလ္လဘာ ဟိ အယံကထာတိ။

(၁၃) တသ္မာ၊ ထိုသို့ ကမ္မဿကတဉာဏ်, သုတမယ, စိန္တာမယ အစရှိသော ဉာဏ်၊ ပီတိပါမောဇ္ဇပွားများခြင်း၊ ခယ, ဝယ, ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရသည်မည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်။ ယထာဘူတံ၊ ဟုတ်မှန်သည်အတိုင်း။ သုသောဓိတံ၊ ကောင်းစွာသုတ်သင် စီရင်အားထုတ်လတ္တံ့သော။ ဇတံရာဇဝံသံ၊ ဤ"ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်" အမည်ရှိသော ကျမ်းကို။ သမာဟိတာ၊ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သောစိတ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ နိသာမေထ၊ သေချာစဉ်းစားနှလုံးထားလျက် မှတ်သားနာယူကြကုန်လော၊ ဝါ၊ မှတ်သားနာယူစေကုန်သတည်း ဟိယုတ္တံ၊ ထိုသို့တည်ငြိမ်သက်သော စိတ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ သေချာစဉ်းစားနှလုံးထားလျက် မှတ်သားနာယူကြကုန်လော၊ နာယူစေကုန်သတည်းဟု ငါဆိုအပ်သောစကားသည် သင့်မြတ်ပေစွ။ အယံကထာ၊ ဤသို့စေ့ငှ ကြိမ် ကြိမ်ရှု၍ ရေးပြုစီရင်အပ်သော ရခိုင်ရာဇဝင်သစ် စကားနှစ်ကို၊

ဒုလ္လဘာ၊ အလွန်တရာ ရခဲစွာလိမ့်သတည်း။ ဣတိ၊ ဤသည်လျှင် ရတနတ္တယ၊ ပဏာမ စသည်ကို ရေးပြစီ ရင်သောအခန်းပြီး၏။

ဤသို့ပြဆိုအပ်သော ၁၃-ဂါထာတို့တွင် ပထမဂါထာဖြင့် ရတနာသုံးပါးတို့ကို ညွတ်တွားရိုကျိုး ရှိခိုးပူဇော်သောအဖြစ်ကို ပြဆိုအပ်ပေသည်။ ဒုတိယ၊ တတိယနှစ်ဂါထာတို့ဖြင့် ဆရာနှစ်ပါးတို့ကို ညွတ်တွားရိုကျိုး ရှိခိုးအပ်သော အာစရိယပဏာမကို ပြဆိုအပ်ပေသည်။ စတုတ္ထဂါထာဖြင့်။ အဘိယာစက၊ တောင်းပန်သူ ဒါယကာကို ပြဆိုအပ်ပေသည်။ ။ပဉ္စမဂါထာအစ တေရသမအဆုံးရှိသော ဂါထာတို့ဖြင့် အမတ်ကြီး "ဦးဒိုးဝေ"အစရှိသော ရှေးဆရာတို့ ရေးသားစီရင်အပ်သော မူလရာဇဝင်ကျမ်းကြီးသည် အထင်အရှား များစွာမရှိ။ အနည်းငယ်မျှသာရှိကြသော ရာဇဝင်ကျမ်းသည်လည်း အပြည့်အစုံမပါလေ။ နောက်၌ မူလရာဇဝင်မှ ထုတ်နှုတ်ရေးသားအပ်သော "ဓညဝတီ"အရေးတော်ပုံစသော ရာဇဝင်အစောင်စောင်တို့သည် တစ်စောင်နှင့်တစ်စောင် မညီမညွတ် ယွင်းချွတ်တိမ်းပါးရှိသည်များကို ဖြောင့်သားပြုပြင်စီရင်ရေးသားအပ်သောအဖြစ်။ ကရဏပ္ပကာရ။ ။ ဖြောင့်မှန်ညီညွတ်စေ့စပ်အောင် ရေးသားအပ်သော အနက်အစဉ်ရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော အဘိဓေယျ။ ။"ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း" အမည်ဟု ဆိုအပ်သော အဘိဓာန။ ။ ၎င်း ရာဇဝင်သစ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်ပြုလုပ်စီရင်သူဟု ဆိုအပ်သော ကတ္တား။ ။

ရာဇဝင်သစ်ကို နာခံကြည့်ရှုမှတ်သားရာ၌ ကမ္မဿကတဉာဏ်၊ သုတမယ အစရှိသော ဉာဏ်တို့ဖြစ်ပွားခြင်း၊ ပြီတိပါမောဇ္ဇဖြစ်ပွားခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်ရခြင်း စသည်တို့ အကျိုးရှိသည်ဟု ပြဆိုအပ်သော ပယောဇဉ်။ ။ ရာဇဝင်သစ်ကျမ်းသည် မင်းစကား၊ အမတ်စကား၊ တိုင်းပြည်စကား စသည်တို့၌ မှီသော်လည်း။ ထိုမဟာသမ္မတမင်း၊ ဝါသုဒေဝမင်း အစရှိသော မင်းအပေါင်းတို့သည် ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံရှိသောကြောင့် မင်းစိုးရာဇာဖြစ်တော်မူကြပေသည်ဖြစ်၍ သတ္တဝါတို့မှာ ကံသာလျှင် မိမိဥစ္စာရှိသည်ဟု သိရသော ကမ္မဿကတဉာဏ်၊ သုတမယ အစရှိသောဉာဏ် ဖြစ်ပွားခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဖြစ်ရခြင်း အကျိုးရှိသောကြောင့် သမာဓိတရား စိတ်ဝယ်ထား၍ ကြိုးစားဖတ်ရှုနာခံကြပါကုန်လောဟု တိုက်တွန်းအပ်သော ဥယျောဇဉ်တို့ကို ပြဆိုအပ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။

ပဏာမခန်း ပြီး၏။

(၂) ကမ္ဘာပျက်ဟန်, တည်ဟန် အကြောင်း

ဤသို့ ရတနတ္တယ ပဏာမအစ ဥယျောဇနအဆုံးတို့ကို သိမ်းကျုံးပြဆိုပြီး၏။ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီအစ အန္တရကပ်ဦးဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်း၏ နောက် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦး၌ ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ သုံးသိန်းသုံးသောင်းလေးထောင့်ငါးရာ ခြောက်ကျိပ်ကိုးယောက်မကသော မင်းတို့ကို အရင်းအဦးပြလျက် မဇ္ဈိမဒေသမင်းဆက် ဒွါရာဝတီ၊ ဓညဝတီ၊ ဝေသာလီ၊ ကျောက်ပန်းတောင်း၊ စမ္ပဝက်၊ ပရိန်၊ လောင်းကြက်၊ မြောက်ဦးမြို့တို့၌ နှစ်လို့ရွှင်လန်းထီးနန်းစိုးစံတော်မူကြသော ဝါသုဒေဝ စသော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်ကို ပြဆိုရေးသားကြသော ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့မှ စေ့စပ်ညီညာသည်ကို ယူ၍ မတူတိမ်းပါး မှားယွင်းသည့်အချက်တို့ကို ပယ်ဖျက်သုတ်သင်သင့်အောင် ဆင်လျက် စီရင်ရေးသား မှာထားပြဆိုလတ္တံ့သော ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်းကို ကြိုးပမ်းအားထုတ် ပြုလုပ်ရေးသားလိုက်ပေအံ့။ ယင်းသို့ ရေးသားမည့်အရာတွင် ကပ်ကမ္ဘာနှင့် ကင်း၍ ရေးသားခြင်းငှာ မသင့်ရာသောကြောင့် ကပ်ကမ္ဘာတို့၏ ပျက်ဟန်၊ တည်ဟန်တို့ကို ကျမ်းဂန်လာအထွက်ဖြင့် အမြွက်မျှထည့်သွင်းလိုက်ဦးအံ့။

*တဿေ ဝံ ဝိနာသော စ သဏ္ဍဟနဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ တဿ၊ ထိုကပ်ကမ္ဘာ၏။ ဝိနာသော စ၊ ပျက်စီးသောအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ သဏ္ဍဟနဉ္စ၊ တည်သောအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့ဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ။

ဤသို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ သာရတ္ထဋီကာတို့ မိန့်မှာဖွင့်ပြတော်မူသည်နှင့်အညီ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီဖြစ်သော သြကာသလောက ကပ်ကမ္ဘာ၏ ပျက်စီးခြင်းသည် လောင်ဘက်၊ ပျက်ဘက်၊ ကုဋေတစ်သိန်းအရေအတွက်ရှိသော စကြဝဠာတို့၏ မီး,ရေ,လေတို့ကြောင့် ပျက်စီးသောအဖြစ်၊ ပျက်ပြီး၍ တစ်ဖန်တည်ပြန်သောအဖြစ်ကို သိအပ်၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ ထိုစကားရပ်တွင် ကပ်ကမ္ဘာဟူသည်၌ ကပ်သည် အန္တရကပ်၊ အသင်္ချေယျကပ်၊ မဟာကပ်ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် လူတို့၏ အသက်အသင်္ချေယျမှဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်းသို့ ကျရောက်သည်ကာလ သတ္ထန္တရကပ်၊ ရောဂန္တရကပ်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ်ဟူသော ကပ်သုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးရောက်၍ သတ္တဝါတို့၏ ပျက်စီးသည်ကို အန္တရကပ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ဤ၌ အန္တရကပ်ယူနည်းကို ဋီကာကျော်၊ မဏိမဥ္ဇူတို့၌ လူတို့၏အသက် ဆယ်နှစ်တမ်းနေရသော ကာလမှစ၍ အစဉ်အတိုင်းပွားသဖြင့် အသက်အသင်္ချေတိုင်အောင် နေရသည်မှ တစ်ဖန် ဆုတ်ယုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်းတိုင်အောင်သော ကာလသို့ ရောက်ပြန်သဖြင့် ကပ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါရောက်၍ သတ္တဝါတို့၏ ပျက်စီးသည်ကို အန္တရကပ်ဟူ၍ဆိုလေသည်။

ပထမကပ်ဦးမှဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်းတွင် ပျက်စီးသောကပ်သည် လွတ်ခဲ့လေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၊ ပါထေယျ အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းဋီကာတို့၌ ကပ်ဦးလူတို့၏ အသက်အသင်္ချေယျတမ်းမှဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်းသို့ ကျရောက်သည့်ကာလ ကပ်သုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် ပျက်စီးသောကပ်ကို အန္တရကပ်ဟူသည် လူတို့၏ အသက်တမ်းသည် အသင်္ချေယျမှဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်း၊ ဆယ်နှစ်တမ်းမှတက်၍ အသင်္ချေယျတို့၏ အစွမ်းဖြင့်ထင်သော သသင်္ချေယျနှစ်ခုတို့၏ အတွင်း၌ဖြစ်သော ခြောက်ဆယ့်လေးပါးအပြားရှိသော ကပ်ငယ်ကို အန္တရကပ်ဟူ၍ ဆိုအပ်ကြောင်း၊ ကေစိ ဆရာတို့၊ အန္တရကပ် နှစ်ဆယ်ရှိသည်ဟုဆိုကြောင်း၊ အပရေဆရာတို့၊ အန္တရကပ်ရှစ်ဆယ်ရှိသည်ဟု ဆိုကြောင်း၊ ဗေဒင်ကျမ်းတို့၌ တစ်ဆယ့်လေးကပ်ရှိသည်ဟုဆိုကြောင်း၊ လောက၌ အကြင်အန္တရကပ်ကို မနုအန္တရကပ်ဟူ၍ဆိုအပ်၏။ ထိုမနုအန္တရကပ်ကို ကပ်ဦးအစ၌ "မဟာသမ္မတ"မင်း တစ်ယောက်တစ်ယောက်စီ မြောက်သည်ဟု ယူအပ်ကြောင်း၊ ကေစိဆရာတို့ တစ်ယောက်သာယူကြောင်းတို့နှင့် ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာဒိကပ္ပ ကမ္ဘာဦးကျမ်း၌ ကမ္ဘာဦးသူတို့၏ အသက်တမ်းအမှန်ကား ကုဋေတစ်သိန်း၊ ဤမျှအရေအတွက် အသက်တမ်းရှိသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာသမ္မတမင်းတင်မြောက်သောအခါ လူတို့သည် အသက်အသင်္ချေဟု ဆိုအပ်သောကုဋေတစ်သိန်းမှ တရွေ့ရွေ့ဆုတ်ယုတ်၍ အသက်ဆယ်နှစ်တမ်းသို့ ရောက်သောအခါ ကပ်သုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် ပျက်စီးသေကြေကြကုန်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ တရားစောင့်သောသူတို့ ကြွင်းကျန်သဖြင့် ပြဟ္မစိုရ်တရားကို အားထုတ်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ "ကပ္ပပတဝ"မည်သော မိုးကြီးရွာသဖြင့် သူသေကောင်များကို သမုဒ္ဒရာသို့ မျောစေ၍ အန္တရကပ် ကုန်ဆုံးခြင်းကို ပြု၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဆယ်နှစ်တမ်းမှ တစ်ဖန်တက်၍ နှစ်ဆယ်တမ်း၊ လေးဆယ်တမ်း၊ ရှစ်ဆယ်တမ်း စသည်ဖြင့် တက်၍တက်၍ အသက်အသင်္ချေဟုဆိုအပ်သော ကုဋေတစ်သိန်းလူတို့၏ အသက်တမ်းတိုးတက်၍ ရှည်လေကုန်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နှစ်ဆယ်တမ်းမှတက်၍ လူတို့၏အသက် အသင်္ချေယျဟုဆိုအပ်သော ကုဋေတစ်သိန်းတိုင်အောင်ကာလအတွင်း လူတို့၌ မင်းစိုးရာဇာမရှိဘဲ မဖောက်မပြန် ဖြောင့်မှန်သောတရား ရှိကုန်၏ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ နောင်ကာလရှည်လျားလတ်သော်၊ ရှေးကမ္ဘာဦးသူတို့ကဲ့သို့ တရားကိုမစောင့် မဖြောင့်မမှန်ကျင့်ကြသည့်အတွက် အထက်ကမ္ဘာဦးသူတို့နည်းတူ သမ္မတမင်းတစ်ယောက် တင်မြောက်ကြပြန်လေကုန်၏ဟူ၍ ဆိုလေသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဤသို့ဆိုကြသောစကားကို ထောက်ထားစာနာ၍ ကမ္ဘာဦးအသင်္ချေယျမှဆုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်း၊ ၎င်းဆယ်နှစ်တမ်းမှတက်၍ အသက်အသင်္ချေယျ၊ ဤအသင်္ချေယျနှစ်ဦးတို့၏အကြား ဆယ်နှစ်တမ်း၌ ကျရောက်ဖြစ်ပွားသော ကပ်ကို အန္တရကပ်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ၎င်းအန္တရကပ် ခြောက်ဆယ့်လေး

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ကပ်သည် တစ်ခုသော အသင်္ချေယျကပ်မည်၏။ ထိုအသင်္ချေယျကပ်သည်လည်း သံဝဋ္ဋ၊ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ၊ ဝိဝဋ္ဋ၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ ဟူ၍ ကာလအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ပျက်ဆဲဖြစ်သော ကာလသည် သံဝဋ္ဋကပ်မည်၏။ ပွားသည်၊ တည်သည်မျှအထက်၌ ပွားတိုင်းတည်သော ကာလသည် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်မည်၏။

ထိုကာလလေးပါး အပိုင်းအခြားပမာဏသည်ကား အစစွာကမ္ဘာပျက်မိုးသည် စကြာဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းကို နှံ့စေလျက် ရွာ၏။ လူတို့သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မျိုးစေ့တို့ကို ကြဲချစိုက်ပျိုးကြကုန်၏။ ကောက်ပင်တို့ဩည် နွားစားလောက်သည်ရှိသော် မိုးသည်မြည်း၏မြည်သော အသံကဲ့သို့သော အသံကိုမြည်လျက် တစ်ပေါက်မျှမရွာဘဲ ရှိလေ၏။ ကာလရှည်လျားသည်ရှိသော် အစဉ်အတိုင်း နေခုနစ်စင်းတို့သည် ပေါ်ပေါက်၍ မီးတောက်မီးလျှံဖြစ်ပြီးလျှင် ပထမဈာန် သုံးဘုံတိုင်အောင် မီးလောင်၍ စဲလေ၏။ ။ မီးလျှံစဲပြီး၍ အောက်ကောင်းကင်နှင့် အထက်ကောင်းကင် တစပ်တည်းကြီးစွာသော အမိုက်တိုက်ဖြင့် တစ်ခုသော အသင်္ချေယျကပ်ပတ်လုံး တည်သောကာလကို သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။

ထိုနောက်မှ ကမ္ဘာပြုမိုးသည် အစစွာ 'အန္ဓကဝိန္ဒ'အရပ် မဒရပ်ပြည်မြောက်ပိုင်း၌ကျသော ဆီးနှင်းကဲ့သို့ ဖျင်းဖျင်းသာသာ နူးနူးညံ့ညံ့ရွာ၏။ အစဉ်အတိုင်း မိုးသည် ကြာရိုးရှိ၊ တောင်ဝှေးရှိ၊ ကျည်ပွေ့ရှိ၊ ထန်းပင်ရှိရွာ၍ စကြာဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းကို ပြည့်စေလျက် မိုးသည်စဲလေ၏။ ကာလရှည်လျားသဖြင့် ရေသည် လျှော့ကျလတ်သော် သံဝဋ္ဋကပ်မပျက်မီး တည်မြဲသောအရာ၌၊ ဘုံဗိမာန်မြေတို့သည် ဖြစ်ကုန်၍ နေလပေါ်သည်တိုင်အောင်သော ကာလကို ဝိဝဋ္ဋကပ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ နေ-လ-ပေါ်သည်မှ စ၍ တစ်ဖန် ကမ္ဘာပျက်မိုး ရွာသည်တိုင်အောင်သော ကာလကို ဝိဝဋ္ဋယီ အသင်္ချေယျကပ်ဟူ၍ ဆိုအပ်၏။ ။ဤအသင်္ချေယျကပ်လေးကပ်သည် တစ်ခုသော မဟာကပ်မည်၏။ ။

ဤအသင်္ချေယျကပ် လေးကပ်တွင် သံဝဋ္ဋကပ်သည်လည်း မီးဖျက်သော တေဇောသံဝဋ္ဋကပ်။ ရေဖျက်သော အာပေါသံဝဋ္ဋကပ်။ လေဖျက်သော ဝါယောသံဝဋ္ဋကပ်ဟူ၍ သုံးပါးအပြားရှိ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် မီးဖျက်သော ကမ္ဘာ၌ နေခုနစ်စင်းတို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် အခိုးအလျှံထွက်၍ မြေမှုစ၍ ပထမဈာန် သုံးဘုံတိုင်အောင် မုန်ညင်းစေ့ခန့်မျှ အကြွင်းအကျန်မရှိ လောင်၍စဲလေ၏။ ရေဖျက်သော ကမ္ဘာ၌ ဒုတိယဈာန် သုံးဘုံတိုင်အောင် ဆားခဲကို ရေတွင်ချ၍ ကြေသကဲ့သို့ ကြေပျက်လေ၏။ ။လေဖျက်သောကမ္ဘာ၌ တတိယဈာန်သုံးဘုံတိုင်အောင် စကြာဝဠာကုဋေတစ်သိန်းလုံး မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ကြေ၍ ပျက်လေ၏။ ဤသည်ကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ စသည်တို့၌

မိန့်မှာချက် အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်း၊ အချို့သောဆရာတို့ကား မီးဖျက်၍သုံးဘုံ၊ လေးဘုံ၊ ငါးဘုံပျက်ကြောင်း။ ရေဖျက်၍ခြောက်ဘုံ၊ ခုနစ်ဘုံ၊ ရှစ်ဘုံပျက်ကြောင်း တို့ကို ကဗျာ၊ ဂါထာဗန္ဓစီကုံး၍ ဆိုကြလေသည်။ ထိုစကားကို ကျမ်းဂန်သိမြင် ပညာရှင်တို့ ယူငင်ဝန်ခံခြင်းမပြုကုန်။

သံဝဋ္ဋကပ်သုံးဟု ဆိုအပ်သော မီး,ရေ,လေတို့ဖြင့် ကမ္ဘာပျက်ရိုးကား မီးဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ခုနစ်ကြိမ်ဖျက်သည်။ ထိုနောက် ရေတစ်ကြိမ်ဖျက်သည်။ ဤကဲ့သို့ မီးခုနစ်ကြိမ်၊ ရေတစ်ကြိမ်ဖျက်၍ ခြောက်ဆယ့်လေးကြိမ်မြောက်၌ လေတစ်ကြိမ်ဖျက်သည်။ ဤသည်ကား ကမ္ဘာတို့ ပျက်ရိုးတည်း။

ယခုတည်ရှိသော ဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာသည် ပထမ မီးခုနစ်ကြိမ်ဖျက်ပြီးနောက် ရေတစ်ကြိမ်ဖျက်၍ ဒုတိယ-မီးခုနစ်ကြိမ်တွင် ပထမမီးဖျက်၍တည်သော ကမ္ဘာဟူ၍ မိလိန္ဒပဥှာတွင် ဆိုသည်ဟု အချို့ရာဇဝင်ကျမ်းဂန်များ၌ ဆိုကြလေသည်။ ဆိုကြသည့်အတိုင်း မိလိန္ဒပဥှာတွင် မရှိလေ။ နောင် ဤကမ္ဘာကို မီးဖျက်လတ္တံ့ ဟူ၍သာ အနာဂတဝင် အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင်တွင် ဆိုလေသည်။

ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ နေထိုင်ရာဌာနဖြစ်သော ဩကာသလောကဖြစ်လိုသည်ရှိသော်။ ကမ္ဘာပြုမိုးရွာသောရေသည် ရွေ့လျောခန်းလတ်၍ ပျက်လေပြီးသော ဗြဟ္မာဘုံ၊ အထက်ဖြစ်သော နတ်ပြည်လေးဘုံတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနောင် ပံသုပထဝီတည်ရာ အရပ်သို့ရောက်လျှင် ဓမ္မကရိုဏ်ရေစစ်ကို ပိတ်သောကာလ တည်သောရေကဲ့သို့ ထိုရေသည် လေဖြင့်ချုပ်၍ တည်၏။ ထိုရေပေါ်၌ ကောင်းသော အနံ့အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော နတ်ဩဇာကဲ့သို့ ရေမရောသော နို့ယနာ၏ အပေါ်အပြင်ကဲ့သို့ မြေဩဇာသည် ကြာရွက်သဏ္ဌာန်တည်၏။

(၃) ကမ္ဘာတည်ပြီးနောက် မဟာဗောဓိပလ္လင်တည်ရာ မြေပေါ်ခြင်းအကြောင်း

ထိုသို့မြေပေါ်သောအခါ ဘုရားသခင်တို့၏ ပွင့်တော်မူရာဖြစ်သော မဟာဗောဓိပလ္လင်တည်ရာ မြေအရပ်သည် ရှေးဦးစွာဖြစ်ပေါ်၏။ ကမ္ဘာပျက်သောအခါ၌လည်း နောက်မှပျက်၏။ ထိုမြေ၌ ပုဗ္ဗနိမိတ်ဖြစ်သော ကြာပဒုမ္မာပင်သည် ပေါက်ရောက်၏။ ထိုကြာပင်သည် ဘုရားမပွင့်သော ကမ္ဘာဖြစ်အံ့၊ အပွင့်မရှိ။ ဘုရားပွင့်အံ့သော ကမ္ဘာဖြစ်အံ့။ ဘုရားအရေအတွက်နှင့်အမျှ ပွင့်၏။ ထိုကြာပွင့်ကို မြင်၍ ဗြဟ္မာတို့သည် ကြာပွင့်အရေအတွက်အတိုင်း ဘုရားပွင့်အံ့သည်ကို သိကြကုန်၏။

ထိုဘုရားပွင့်သော ကမ္ဘာတို့တွင် တစ်ဆူပွင့်အံ့၊ သာရကမ္ဘာ။ နှစ်ဆူပွင့်အံ့၊ မဏ္ဍကမ္ဘာ။ သုံးဆူပွင့်အံ့။ ဝရကမ္ဘာ။ လေးဆူပွင့်အံ့၊ သာရမဏ္ဍကမ္ဘာ။ ငါးဆူပွင့်အံ့၊ ဘဒ္ဒကမ္ဘာ မည်၏ဟူ၍ ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ လာသည်။

ဘုရားပွင့်သောကမ္ဘာ၌ ကြာပွင့်တွင်ပါသော သင်္ကန်း၊ သပိတ်၊ ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကို ပြဟ္မာတို့ဆွတ်ယူ၍ သုဒ္ဓါဝါသပြဟ္မာ့ပြည်၌ ထားလေ၏။

(၄) ပြဟ္မာတို့သည် ပြဟ္မာ့ပြည်မှ စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ကိုယ်ထင် ဖြစ်လာခြင်းအကြောင်း

ထိုအခါ ပြဟ္မာ့ပြည်မှ ပြဟ္မာတို့သည် အသက်ကုန်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကံကုန်သဖြင့်လည်းကောင်း စုတေ၍ လူ့ပြည်၌ ဥပပတိကိုယ်ထင်ဖြစ်လာကုန်၏။ ထိုသူတို့သည် ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းပကုန်လျက် ပြဟ္မာကဲ့သို့ ပီတိသာလျှင် အစာရှိကုန်လျက် ကောင်းကင်၌ ငှက်ကဲ့သို့ ပျံဝဲ၍ မွေ့လျော်ကုန်၏။ ယောကျ်ားမိန်းမဟု မရှိ။ သတ္တဝါဟူ၍သာ ခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည် ယခင်မြေဆီဩဇာဟူသော ရသပထဝီကို စားအံ့သောငှာ အားထုတ်ကုန်သည်ရှိသော် မိမိတို့ကိုယ်ရောင် ကွယ်ခဲ့၍ မိုက်မှောင်အတိဖြစ်လေရကား ကြောက်ခြင်းပြင်းစွာ ဖြစ်ကြကုန်၏။

(၅) ကမ္ဘာဦးသူတို့၏ ဘုန်းကံဓမ္မတာကြောင့် နေလနက္ခတ်တို့ ပေါ်ခြင်းအကြောင်း

ထိုသူတို့၏ ဘုန်းကံကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်မြဲဓမ္မတာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတွင်းကား ရွှေ၊ အပကား ဖန်အတိပြီးသော အချင်းယူဇနာငါးဆယ်၊ အဝန်းယူဇနာ တစ်ရာ့ငါးဆယ်ရှိသော ဘာနုရာဇာမည်သော ရောင်ခြည်တစ်ထောင်ဆောင်သော နေမင်းသည် တပေါင်းလပြည့်နေ့ မိန်ရာသီ၌ နှစ်ဆယ့်ခြောက်လုံး ဥတ္တရဘဒြပိုဒ် နက္ခတ်ကို စီးလျက် ပြဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၏အလယ် ဥဒည်တောင်ထိပ်မှ ထွက်ပေါ်လာ၍ အလင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ကြောက်ခြင်းကင်း၍ ရဲရင့်ခြင်းဖြစ်ကုန်သောကြောင့် နေကို သူရိယ-ဟုခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ ထွက်ပေါ်လာသော နေမင်းသည် နာရီသုံးဆယ်အခန် လှည့်၍ ကွယ်ခဲ့သော် အမိုက်အတိဖြစ်၍ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် တစ်ခုသောအလင်းကို ရစေသတည်းဟု တောင့်တကုန်သည်ရှိသော် အတွင်းကား ပတ္တမြား အပကားငွေဖြင့်ပြီးသော အချင်းလေးဆယ့်ကိုးယူဇနာ၊ အဝန်း တစ်ရာ့လေးဆယ့်ခုနစ်ယူဇနာရှိသော ချမ်းအေးသော အရောင်ကို ဆောင်သောလမင်းသည် ကန်ရာ

သီ၌ နက္ခတ်တာရာကြယ်အပေါင်း ခြံရံလျက် အရှေ့မျက်နှာမှ ထွက်ပေါ်လာသည်ရှိသော် ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရွှင်မြူးစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ ငါတို့အလိုဆန္ဒအတိုင်း ရပေသည်ဟူ၍ ဆန္ဒ ဟူသောအမည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။

မြန်မာတို့ရာဇဝင်ကြီးတွင် ကန်ရာသီ၌ ဟဿတနက္ခတ်ကို စီး၍ လပေါ်ထွက်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ။ အာဒိကပ္ပကမ္ဘာဦးကျမ်း၌ စိတ်တရနက္ခတ်တွင် အကြွင်း ငါးခဍီက၊ ပုဏ္ဏမီတိထိပြည့်၍ နေမင်းဝင်သဖြင့် မှောင်အတိဖြစ်၏။ နောက် ငါးခဍီးရှိသောအခါ လမင်းပေါ်ထွက်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ လောကဒီပနီ၊ လောကုပ္ပတ္တိကျမ်းတို့၌ ဥတ္တရဖလဂုနီနက္ခတ်ကိုစီး၍ ထွက်ကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကိုလိုက်၍ ရေးသားလိုက်သည်။

(၆) ဩကာသလောက၌ မြင်းမိုရ် သတ္တရဘန်သီဒါ စသည်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းအကြောင်း

ဤသို့နေလတို့သည် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်သောနေ့၌ပင်လျှင် မြင်းမိုရ်၊ သတ္တရဘန်၊ သီဒါ၊ သမုဒ္ဒရာလေးစင်း၊ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၊ ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင်၊ ဟိမဝန္တာတော၊ မြစ်ကြီး၊ အိုင်ကြီး၊ စကြဝဠာတောင်တို့သည် ဓမ္မတာအားဖြင့် မရှေးမနှောင်း တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုနေ့မှစ၍ နေ့၊ လ၊ နှစ်၊ ဥတု၊ ရတုတို့သည် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်ကုန်၏။

(၇) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် မြေဆီမြေလွှာကို စားသဖြင့် လောဘရမ္မက်ထူပြော၍အာဟာရဆုတ်ယုတ်ခြင်း အကြောင်း

ထိုအခါ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အချို့အဆင်းလှကုန်၏။ အချို့အဆင်းမလှကုန်။ ထိုသူတို့တွင် အဆင်းလှသောသူတို့သည် အဆင်းမလှသောသူတို့ကို မထီမဲ့မြင်ပြုကုန်သည်ရှိသော် ရသပထဝီ မြေဆီဩဇာကွယ်ခဲ့၍ မြေလွှာကို စားကြကုန်၏။ ရှည်လျားသဖြင့် လောဘရမ္မက် ထူပြော၍ မြေလွှာကွယ်ပြန်လျှင် ပဒါလတာ အမည်ရှိသော အနံ့အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော နွယ်ချိုသည် ထင်ရှားစွာဖြစ်၍ စားကြပြန်ကုန်၏။ ထိုနွယ်ချိုသည်လည်း ရှေးအတူ ကွယ်ပြန်ခဲ့သည်ရှိသော် အဆင်းအနံ့ အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော ဖွဲမကပ်သော သလေးဆန်ပင် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် သလေးဆန်ပင်မှ ညစားအံ့သောငှာ ညအခါမှ ယူကုန်၏။ နံနက်စားအံ့သောငှာ နံနက်

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

အခါမှယူကုန်၏။ ထိုသို့ယူငြားသော်လည်း ယူရာမထင် အတိုင်းပင် ပေါက်ရောက်ကုန်၏။ ထိုသလေးဆန်ကို ကျောက်ခွက်၌ ထားသည်ရှိသော် အလိုလိုအလျှံထွက်၍ ကျက်၏။ ထိုထမင်းသည် မြတ်လေးငုံအဆင်းနှင့်တူ၏။ ထိုထမင်းကို စားသည်ရှိသော် ခဲဖွယ်၊ စားဖွယ် အရသာသည် ထိုသူတို့၏ အလိုအတိုင်း ဖြစ်ကုန်၊ ထင်ကုန်၏။

(၈) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ရှေးဖြစ်သော အစာသုံးပါးကွယ်ခဲ့လျှင် သလေးထမင်းကို စား၍မိန်းမယောကျ်ားဖြစ်ခြင်း အကြောင်း

ရှေးဖြစ်သော အစာသုံးပါးတို့သည် နတ်သြဇာကဲ့သို့ မွတ်သိပ်ခြင်းကို ဖျောက်၍ အာဟာရကို ဆောင်၏။ ဝတ္ထုသိမ်မွေ့သဖြင့် ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်မဖြစ်ကုန်။ သလေးထမင်းကို စားသည်တွင်မှ ဝတ္ထုရုန့်ရင်းသောကြောင့် ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်၊ ဝစ္စမဂ်၊ ပဿာဝမဂ်၊ ပုရိသနိမိတ်၊ ဣတ္ထိနိမိတ်၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမအသွင် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။

(၉) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အချင်းချင်းတပ်မက်၍ မေထုနသံဝါသဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

ထိုအခါ မိန်းမသည် ယောကျ်ားကို ယောကျ်ားသည် မိန်းမကို တပ်မက်သော အားဖြင့် ကြည့်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ကြည့်ကြခြင်းကြောင့် ကာမရာဂပူပန်ခြင်းဖြစ်၍ မေထုန် မှီဝဲခြင်းဟူသောကာယသံသဂ္ဂဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ သူတော်မဟုတ် သူယုတ်တို့၏အကျင့်ဖြစ်သော မေထုန်မှီဝဲခြင်းကြောင့် ပညာအဆင်အခြင်နှင့် ပြည့်စုံသော သူတို့သည် ကဲ့ရဲ့ညှင်းဆဲကြကုန်၏။

(၁၀) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အိမ်ရာဆောက်လုပ်နေထိုင်ခြင်း အကြောင်း

ထိုသို့ အိမ်ရာဆောက်၍ နေကုန်သော သူတို့တွင် ပျင်းရိသော သူတို့၏ ဒိဋ္ဌာနုဂတိသို့လိုက်၍ အစာသိုမှီခြင်းကို ပြုကုန်သည်ရှိသော် သလေးဆန်တို့သည် ဆန်ကွဲ၊ ဖွဲနု၊ ဖွဲကြမ်းမှေးယှက်ကုန်၏။ ရိတ်ရာယူရာ အရပ်တို့သည်လည်း တစ်ဖန် မဖြစ်မရောက်ကုန်။

(၁၂) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အချင်းချင်း ဆိုမြည်တမ်းခြင်း အကြောင်း

ထိုနောင်မှ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ဤသို့ဆိုမြည် တမ်းသဖြင့် ညည်းတွားကြကုန်၏။ ရှေးအခါ ငါတို့သည် ဈာန်စိတ်ဖြင့် ပြီးကုန်၏။ ပီတိသော အစာရှိသည်ဖြစ်ကုန်၏။ ကိုယ်ရောင်ဖြင့် ထွန်းပကုန်လျက် ကောင်းကင်၌ သွားနိုင်ကုန်၏။ အစဉ်သဖြင့် ရသပထဝီ၊ မြေဆီမြေလွှာ၊ ပဒါလတာ နွယ်ချိုတို့ကို စားရကုန်၏။ ထိုအစာတို့သည် အကုသိုလ်တရားတို့ကြောင့် ကွယ်ခဲ့ကုန်၍ အလိုလိုပေါက်ရောက်သော သလေးဆန်တို့သည် ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသလေးဆန်တို့ကို ညစာနံနက်စာ သိမ်းဆည်းသိုမှီခြင်းကြောင့် ရိတ်ရာယူရာအရပ်တို့သည် အသစ်တစ်ဖန်ပြန်၍ မဖြစ်မရောက်ကုန်။ အစုအစုသာ ဖြစ်ကုန်ရောက်ကုန်၏။ ထိုသလေးစပါးပင်တို့ကို ပိုင်းခြားမှတ်သား၍ ဝေယူရသော် ကောင်း၏ဟူ၍ တိုင်ပင်ကြကုန်လျှင် အပိုင်းအခြားထား၍ ဝေယူကြကုန်၏။ ထိုနောင်လျှပ်ပေါ်သော သူတစ်ယောက်သည် မိမိအဖို့ ကုန်အံ့စိုး၍ တစ်ပါးသောသူအဖို့ကို ခိုးယူလေ၏။ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ်ဆဲရေး၍ လွှတ်လိုက်၏။ သုံးကြိမ်မြောက်သောအခါ ရိုက်ပုတ် ပစ်ခတ်ကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ သူ့ဥစ္စာကို ခိုးခြင်း၊ မုသားဆိုခြင်း၊ ဒဏ်ပေးခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်လတ်သော် ကမ္ဘာဦးသူအပေါင်းတို့သည် စည်းဝေး၍ ဤသို့တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ယခုယုတ်မာသော အမှုအရာတို့သည် ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သီလ သမာဓိပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သူတစ်ယောက်ကို အစိုးရသောမင်း၏အဖြစ်ဖြင့် သမုတ်တင်မြှောက်၍ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချအပ်သော သူကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချစေအံ့။ နှင်ထုတ်အပ်သောသူကို နှင်ထုတ်စေအံ့။ ငါတို့အဖို့ ဖြစ်သော သလေးစပါးကို ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ ပေးကုန်အံ့ဟူ၍ တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ တိုင်ပင်ကုန်ပြီးသော် အဆင်းအင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ကြီးမြတ်သော ဘုန်းတန်ခိုးအာဏာရှိသော နှိမ်နင်းခြင်း၊ ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ တတ်နိုင်သော အားရှိသော ငါတို့၏ ဂေါတမဘုရားအလောင်းတော်အသံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ထောင်ပန်ကုန်ပြီးလျှင် သုံးပါးသော အဘိသိက်သွန်းခြင်းဖြင့် မင်းမြှောက်ကြကုန်၏။

(၁၃) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် ထိုမင်းကို သုံးပါးသောအမည်ဖြင့် သမုန်ခေါ်ဝေါ်ခြင်းအကြောင်း

ဤသို့ ကမ္ဘာဦးသူတို့ ထိုမင်းကို သုံးပါးသောအမည်ဖြင့် သမုတ်အပ်သောကြောင့် ။ ။ မဟာဇနေန သမ္မတောတိ မဟာသမ္မတော။ ယောရာဇာ၊ အကြင်မင်းကို၊ မဟာဇနေန၊ များစွာသော ကမ္ဘာဦးသူအပေါင်းသည်။ သမ္မတော၊ မင်းဟူ၍ သမုတ်ခေါ်ဝေါ်

အပ်သောအကြောင်းကြောင့်။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်။ မဟာသမ္မတော၊ မဟာသမ္မတ မင်းမည်၏။ ။ ဤသို့သော ဝစနတ်အရဖြင့် မဟာသမ္မတမင်းမည်၏။ ။ ။ ခေတ္တာနံ အဓိပတိတီ ခတ္တိယော။ ။ ယောရာဇာ၊ အကြင်မင်းကြီးသည်။ ခေတ္တာနံ၊ လယ်မြေတို့၏။ အဓိပတိ၊ အရှင်တည်း။ ဝါ၊ တစ်နည်းကား။ ခေတ္တာနံ၊ လယ်မြေတို့ကို။ အဓိပတိ၊ အစိုးရသည်တည်း။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့လယ်မြေတို့၏ အရှင်၊ လယ်မြေတို့ကို အစိုးရတော်မူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ သောရာဇာ၊ ထိုမင်းသည်။ ခတ္တိယော၊ ခတ္တိယမည်၏။ ။ ဤသို့သော ဝစနတ်အရဖြင့် ခတ္တိယလည်းမည်၏။ ။ဓမ္မေန သမေန သတ္တေ ရဉ္ဇေတီတိ ရာဇာ။ ။ယောဘူပတိ၊ အကြင်ရေမြေရှင်သည်။ ဓမ္မေန၊ တရားနှင့်။ သမေန၊ ညီညွတ်သဖြင့်။ သတ္တေ၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို။ ရဉ္ဇေတိ၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးစေတတ်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့တရားသဖြင့် သတ္တဝါအပေါင်းတို့ကို နှစ်သက်မြတ်နိုးစေတတ်သော သတ္တိကြောင့်။ သောဘူပတိ၊ ထိုရေမြေရှင်သည်။ ရာဇာ၊ ရာဇာမည်၏။ ဤသို့သော ဝစနတ်အရဖြင့် ရာဇာလည်းမည်၏။ ။ ဤသို့ သမ္မတဟူသော အမည်၊ ခတ္တိယဟူသောအမည်၊ ရာဇာဟူသော အမည်သုံးပါးဖြင့် ထင်ရှားစွာ ဖြစ်တော်မူလေ၏။

(၁၄) ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အစဉ်သဖြင့် သူတော်ကောင်းတရားကို အားထုတ်၍ အမျိုးလေးပါးတို့ ဖြစ်ပွားခြင်းအကြောင်း

ထိုနောင်မှ အစဉ်သဖြင့် သီလသမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသော အချို့သော သူတို့သည် သူ့ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း၊ မုသာဝါဒဆိုခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ဒဏ်ပေးခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ယုတ်မာသောတရားတို့ကို ဖျောက်ခြင်းငှာ တော၌သစ်ခက် သစ်ရွက်တို့ကို ကုဋီပြု၍ နေကုန်၏။ ရွာနိဂုံး၊ မင်းနေပြည်တို့၌ လှည့်လည်၍ ဆွမ်းခံသဖြင့် အသက်မွေးကုန်၏။ ဤသို့ ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားကို ပယ်ကုန်သောသူတို့ကို။ ။ အကုသလေ ဓမ္မေ ပဟိယန္တိ၊ ဗာဟိရံ ကရောန္တီတိ ဗြာဟ္မဏာ ။ ။ ယေကုလပုတ္တာ၊ အကြင်အမျိုးကောင်းသားတို့သည်။ အကုသလေ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မေ၊ တရားတို့ကို ပဟိယန္တိ၊ ပယ်ရှားတတ်ကုန်၏။ ဗာဟိရံ၊ အပဖြစ်အောင်။ ကရောန္တိ၊ ပြုတတ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရှားတတ်သောသတ္တိ၊ အပဖြစ်အောင် ပြုတတ်သောသတ္တိကြောင့်။ တေကုလပုတ္တာ၊ ထိုအမျိုးကောင်းသားတို့သည်။ ဗြာဟ္မဏမည်ကုန်၏။ ဝါ၊ ပုဏ္ဏားတို့မည်ကုန်၏။ ။ဤသို့သော ဝစနတ်အရဖြင့် ဗြာဟ္မဏ ပုဏ္ဏားမျိုးဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ အကြင်သူတို့သည် အိမ်ရာထောင်၍ လယ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်

သွယ်ခြင်းအမှုတို့ကိုပြုသဖြင့် များစွာသော ပစ္စည်းဥစ္စာရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့ကို။ ။ ဝိသုံ ကမ္မန္တေ ပယော ဇေန္တီတိ ဝေဿာ။ ။ ယေအမ္ဗာ။ အကြင်ကြွယ်ဝကုန်သောသူတို့သည်။ ဝိသုံ၊ အသီးအခြား။ ကမ္မန္တေ။ လယ်၊ လုပ်ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းအမှုတို့ကို။ ပယောဇေန္တိ၊ ယှဉ်တတ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့လယ်လုပ် ကုန်သွယ်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်းအမှုတို့ကို ပြုစုယှဉ်စေတတ်သော သတ္တိကြောင့်။ တေအမ္ဗာ၊ ထိုကြွယ်ဝကုန်သောသူတို့သည်။ ဝေဿာ၊ ဝေဿာမည်ကုန်၏။ ဤသို့သော ဝစနတ်အရဖြင့် ဝေဿာကုန်သည်မျိုးဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ အကြင်ဘုန်းကံနည်းသော သူတို့သည် သူ တစ်ပါးတို့၏ ညှင်းဆဲကိုခံ၍ ဆင်းရဲသော အမှုအရာရှိကုန်၏။ ထိုသူတို့ကို။ ။ သုဒ္ဒါစာ ရာ ခုဒ္ဒါစာရာတိသုဒ္ဒါ။ ။ ယေဒလိဒ္ဒါ၊ အကြင်သူဆင်းရဲတို့သည်။ သုဒ္ဒါစာရာ၊ ကြမ်းကြုတ် ရုန့်ရင်းသော အမှုအကျင့်ရှိကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ ထိုသို့ကြမ်းကြုတ် ရုန့်ရင်းအပ်သော အမှုအကျင့် သိမ်ဖျင်းစက်ဆုတ်အပ်သော အမှုအကျင့်ရှိကုန်သော သတ္တိကြောင့်။ တေဒလိဒ္ဒါ၊ ထိုသူဆင်းရဲတို့သည်။ သုဒ္ဒါ၊ သုဒ္ဒမည်ကုန်၏။ ဝါ၊ သူဆင်းရဲမည်ကုန်၏။ ဤသို့ဝစနတ်အရဖြင့် သုဒ္ဒသူဆင်းရဲမျိုးဟူ၍ ဆိုအပ်ကုန်၏။ ။ဤသို့လျှင် မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးသူကြွယ်မျိုး၊ သူဆင်းရဲမျိုးဟူ၍ အမျိုးလေးပါး ထင်ရှားဖြစ်လေကုန် ၏။ ဤသည်ကား သုပ္ပာထေယျ ပါဠိတော်၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ စသည်တို့၌ မိန့်မှာဖွင့်ပြတော်မူအပ်သည်ကို အကျဉ်းအမြွက် ရေးသားပြဆိုအပ်သော ကမ္ဘာပျက်ခြင်း၊ ကမ္ဘာတည်ခြင်း၊ သမ္မတမင်း တင်မြှောက်ခြင်း၊ အမျိုးလေးပါးဖြစ်ပွားခြင်း အကြောင်းတည်း။

(၁၅) ဗြဟ္မာတို့သည် လူ့ပြည်၌ ဖြစ်လာကြခြင်းအကြောင်း

ဒိဋ္ဌာနုဂတိကျမ်း၌ကား။ ။ကမ္ဘာပြုရေသည် ခန်းခြောက်၍ မြေသင်းတို့သည် အနံ့အရသာနှင့် ပြည့်စုံစွာ ဖြစ်လေသည်ကို ဗြဟ္မာတို့သိလေလျှင် ကမ္ဘာတန်ဆာအကြောင်းဖြင့် အာဘဿရဘုံမှ များစွာသော ဗြဟ္မတို့သည် စုတေ၍ လူ့ပြည်တွင် ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ယောကျ်ားလည်းမဟုတ်၊ မိန်းမလည်းမဟုတ် အသစ်ခန္ဓာဖြစ်လာကုန်သည်။ ယင်းသို့အသစ်ဖြစ်လာသည်ဟူသော စကားတွင် အသစ်ဟူသည်ကို မာဂဓဘာသာဖြင့် နဝံ-ဟူ၍ဆိုလေသည်။ နဝံ-သဒ္ဒါသည် ကိုးခုကို ဟောသောကြောင့် အရေအတွက်တစ်ကျွန်းလျှင် ကိုးယောက်စီ ရသင့်လေသည်။ ။ ထိုကြောင့် တစ်ကျွန်းကိုး ယောက်၊ ဗြဟ္မာရောက်သည်ဟု နောက်ပညာရှိတို့ ဆိုကုန်သည်။ ။ ဘဒ္ဒကပ္ပဝိနိစ္ဆယကျမ်း၌ကား ကိုးယောက်တစ်ကျိပ်ဟူ၍မဆို၊ အများအပြားလာရောက်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ထိုအာဘဿရဗြဟ္မာတို့သည် ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းတွင် မြေပေါ်ထက်ဖြစ်သော

ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော မြေဆီ,မြေလွှာတို့ကို စားကြကုန်သဖြင့် အကျင့်ဖောက်ပြန်ကြလေသော် မြေဆီအရသာကွယ်ပျောက်၍ ကမ္ဗဇိဒ္ဓိဖြစ်သော မိမိတို့ကိုယ်ရောင်သည်လည်း ကွယ်ခဲ့၏။ ထိုသို့ကိုယ်ရောင်ကွယ်ခဲ့သော် အမိုက်အတိဖြစ်သဖြင့် တစ်ယောက်ကို တစ်ယောက်မမြင်သောကြောင့် အလင်းကို တောင့်တကြလေသော် ယူဇနာငါးဆယ်ရှိသော ရဝိ-မည်သော နေမင်းသည် ကိုးသိန်းနှစ်ထောင့်ငါးရာ့ရှစ်ဆယ် ခုနစ်ဂါဝုတ်တိုင် တစ်နာရီကို အလင်းဆောင်လျက် ပေါ်ထွက်လာလေလျှင် လောကဓာတ်အလုံးအလင်းချည်းဖြစ်ကုန်၏။ ယင်းသို့ ရဝိဟူသည် အလျှင်ဦးက အလင်းရသော ရက်ဖြစ်၍ တနင်္ဂနွေရက်ဟူ၍ သမုတ်ကုန်၏။ နေမင်းသည် တစ်ရက်ပတ်လုံး အလင်းကိုဆောင်လျက် ဝင်ခြင်းသို့ရောက်လေသော် တစ်ဖန်မှောင်အတိ ဖြစ်ပြန်၏။ ငါတို့အားအလင်းတစ်ခုရပြန်သော်ကောင်း၏။ အလိုဆန္ဒပြည့်စုံအံ့ဟု တောင့်တစဉ်တွင် လေးဆယ့်ကိုးယူဇနာရှိသော အလင်းအရောင်နှင့်ပြည့်စုံသော ဆန္ဒတစ်ခုသည် ပေါ်ထွက်လာပြန်၏။ ဆန္ဒနှင့်ပြည့်စုံသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဆန္ဒဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏။ စကားတိမ်းယိမ်း၍ စန္ဒ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လ-ဟူ၍လည်းကောင်း ခေါ်ကြကုန်လျက် ထိုရက်ကို ထပ်လင်းလာ-ဟူ၍ သမုတ်ကြကုန်၏။ ဗြဟ္မတို့သည် အကျင့်ဖောက်ပြန်သောကြောင့် မြေဆီမြေလွှာသည် ကွယ်ခဲ့၏။ ပဒါလတာမည်သော နွယ်ချိုသည် ဖြစ်လာ၍ စားကြကုန်၏။ ထိုနွယ်ချိုသည်လည်း ရှေးနည်းတူကွယ်ခဲ့ပြန်သဖြင့် အဆင်းအနံ့အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော သလေးဆန်သည် ဖြစ်လာပြန်သည်။ ထိုဆန်ကို ထမင်းပြု၍ စားကြရာတွင်မှ မိန်းမယောကျ်ားတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။ မိန်းမအား မီးလောင်မာကဲ့သို့ အဖုဖြစ်၍ ယားပြီးလျှင် ကွာ၍ကျသောကြောငို့ မီးလောင်မာကဲ့သို့ ပေါ်သည်ကိုအစွဲပြု၍ မီးမာဟူ၍ ခေါ်ကုန်ကြပြန်၏။ ကာလကြာသောအခါ မိန်းမဟု ခေါ်လေသည်။ ယောကျ်ားကား ယောင်းယောင်းယားယား လုံးလုံးပေါ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ယောင်းယားဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏။ ကာလကြာသောကြောင့် ယောကျ်ားခေါ်လေသည်။ အင်္ဂါဇာတ်ပေါ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိုရက်ကို အင်္ဂါရက် ဟူ၍ခေါ်လေသည်။ အင်္ဂါဇာတ်ပေါ်ပြီးနောက် မိန်းမယောကျ်ားတို့သည် ပုထုဇာတ ပေါင်းဖော်ယှဉ်တွဲမှီဝဲကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ပုထု-ဟူသည်ကို ကာလကြာသောကြောင့် ဗုဒ္ဓဟူးဟူ၍ ခေါ်လေသည်။ ချစ်အပ်သောသူကို ပိယာ ခေါ်သည်။ ချစ်တတ်သောသူကို ပိတိ ခေါ်သည်။ ပိယာ-ကိုမယား၊ ပိတိ-ကိုလင်ဟူ၍ ခေါ်သည်။ ဤသို့ မယားလင်တို့ပေါင်းဖက်ကြသည်ကို ပညာအဆင်အခြင်နှင့် ပြည့်စုံသောသူတို့သည် မပြုကျင့်အပ်သော ဒုမင်္ဂလာအမှုကို ပြုကြကုန်သည်ဟူ၍ ယောကျ်ားအား ခဲနှင့်ပစ်၍ ဝနယာတတောအုပ်သို့ နှင်ကြလေကုန်၏။ ဝနယာတ တောအုပ်၌ နေကြသည်ကို ယရာဝါသပြု

၍ နေကြကုန်သည်ဟူ၍ သမုတ်ကြကုန်၏။ ယင်းသို့ယရာဝါသပြု၍ နေကြရာ အစီးအပွားသားသမီးတို့ စည်ပင်ပြန့်ပွားလေသည်ဖြစ်၍ အလွန်ကောင်းသော သုမင်္ဂလာဟုသမုတ်ကြကုန်၏။ ဤသည်ကိုထောက်၍ အိမ်ဝခြံတံတိုင်းကို လက်မထိစေအပ်။ ရှောင်ကြဉ်သင့်သောသူ ဟူ၍ နှလုံးသွင်း၍ မိန်းမအိမ်သို့ ယောကျ်ားရောက်လာလျှင် ခဲလှင်ကန်တို့ဖြင့် ပစ်ကုန်၏။ ကာလရှည်လတ်သော် ယောကျ်ားတစ်ယောက်တွင် မိန်းမနှစ်ယောက် သုံးယောက် မယားကြီး မယားငယ်တို့ဖြင့် မသင့်မတင့် ဒေါသခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားလေရာ ဆုံးမစေခြင်းငှာ မဟာပုရိသတစ်ယောက်ကို ဂုရုဆရာဟူ၍ မြှောက်ကြလေကုန်၏။ ယင်းသို့ဆရာမြှောက်သော ဂုရုရက်ကို အစွဲပြု၍၊ ဂုရု၊ ကြာသပတေးရက်ဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏။ ကမ္ဘာဦးသူတို့သည် အကျင့်သီလပျက်ပြားကြသည်ဖြစ်၍ ဆုံးမအုပ်ချုပ်မင်းလုပ်စေရန် ပညာရှိသူတစ်ယောက်ကို မင်းမြှောက်ကြပြီးလျှင် ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ပေး၍ လုပ်ကျွေးမွေးမြူသည်ကို ဘရတိဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။ ဘရတိဟူသည်ကို ဘရဂု၊ ဘရဂု ဟူသည်ကို သောကြာဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏။ ယင်းသို့ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ပေး၍ မွေးမြူအပ်သော မင်းအား ရာဇာဘိသေကသွန်း၍ အကြီးအကဲအရာ၌ တင်အပ်သည်ကို သောရော ဟူ၍ ဆိုကုန်သည်။ သောရော- ဟူသည်ကို စနေ-ဟူ၍ခေါ်ကြလေကုန်၏။ အကြီးအကဲတင်မြှောက်အပ်သော မဟာသမ္မတမင်းသည် အမျိုးလေးပါးကိုခြား၍ပေးလေ၏။ အမျိုးလေးပါးဟူသော်ကား-

ခတ္တိယဝံသ မင်းမျိုး၊ ဗြာဟ္မဏဝံသ-ပုဏ္ဏားမျိုး၊ ဝေသိယဝံသ ကုန်သည်မျိုး၊ သုဒ္ဒဝံသ သူဆင်းရဲမျိုး ဟူ၍ အမျိုးလေးပါး ခြားနားစွာ ဖြစ်သတည်း။ ကာလရှည်လျားလတ်သော် မဟာသမ္မတမင်းကြီးအား သားကြီးတစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်၊ သားငယ်ရှစ်ကျိပ်ငါးယောက်ဖြစ်ပွားသည်ဖြစ်၍ နှစ်ရပ်ပေါင်းသားတော် တစ်ရာ့တစ်ပါးတို့သည် အသီးသီးထီးဖြူဆောင်းခြင်း မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေရကား တစ်ရာ့တစ်ပါးမင်းတို့အုပ်စိုးသော တိုင်းပြည်နေသူတို့သည်လည်း လူမျိုးတစ်ရာ့တစ်ပါး ဖြစ်လေသည်ဟူ၍ဆိုလေသည်။

(၁၆) လူမျိုးတစ်ရာ့တစ်ပါး ဖြစ်ပွားခြင်းအကြောင်း

ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင် အင်းစောက်၌ကား ကမ္ဘာဦးအခါ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် အမျိုးလေးပါးဖြစ်ကုန်၏။ အမျိုးလေးပါးဟူသည်ကား မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးမျိုး၊ သူကြွယ်မျိုး၊ ဤသို့အမျိုးလေးပါး ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏။ နောင်ကာလ၌ အမျိုးရှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ပွားကုန်၏။ ရှစ်ပါးတို့ဟူသည်ကား မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ အမတ်မျိုး၊ သူဌေးမျိုး၊ သူကြွယ်မျိုး၊ ကုန်သည်မျိုး၊ လယ်လုပ်မျိုး၊ သူဆင်းရဲမျိုး၊ ဤသို့အမျိုးရှစ်ပါးဖြစ်ပွား

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ကုန်၏။ နောင်ကာလ ရှည်လျားလတ်သော် ကမ္ဘာတို့၌ အစဉ်ဖြစ်မြဲအတိုင်းဖြစ်သော တစ်ရာ့တစ်ပါးသော အမျိုးတို့သည် တစ်ယောက်တစ်ယောက်သော သူသည်အစိုးရ ဖြစ်လေသောကြောင့် လူမျိုးတစ်ရာ့တစ်ပါး၊ မင်းမျိုးတစ်ရာ့တစ်မင်း ဖြစ်လေသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဤသို့ရေတွက်၍ ပြအပ်သော အမျိုးလေးပါး၊ အမျိုးရှစ်ပါး၊ အမျိုးတစ် ရာ့တစ်ပါးတို့မှ တခြားတိုင်းကြီး၊ ပြည်ကြီးတို့၌ စဏ္ဍာလ-ဟူသော ဒွန်းစကားမျိုး၊ ပက္ကုသဟူသော ပန်းမှိုက်သွန်မျိုး၊ နေသာဒဟူသော တံငါမျိုး၊ လုဒ္ဒက ဟူသော မုဆိုး မျိုး၊ ကန-ဟူသော ဒေါင်းရွှေသမားမျိုး၊ ရထ ဟူသော သားရေနယ်သမားမျိုး၊ ဟိန္န ဟူသော သူညံ့မျိုးအားဖြင့် များပြားကြောင်းကို ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာကျမ်းတို့၌ လာသည်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုလေသည်။ ထိုတွင် တစ်ရာ့တစ်ပါးသော လူမျိုးတို့၏ အရေအတွက်ကို မှတ်ကျက်ဆောင်ထားစိမ့်သောငှာ ရှေးဆရာတို့ မိန့်မှာ စီရင်အပ် သောလင်္ကာသွားကို ရေးသားထုတ်ပြလိုက်ပေအံ့။

တစ်ရာ့တစ်ပါး လူမျိုးတို့ကို စကားသာယာ နိဒါန်းဖြာပိမ့် မြန်မာပြလိုင် ရခိုင်, ခါးဝယ် ဘရယ်,တောင်သူ၊ ပြောလူ,ကမ်းယံ၊ ခုနစ်တန်ကို မြန်မာမုချ ရေတွက်ဆလော။ မွန်တ၊ မွန်ည မွန်န၊ မွန်သိ မှတ်ဘိလေးရိုး တလိုင်းမျိုးတည်း၊ သျှမ်းမျိုးခေါ်ညွှန်း၊ သျှမ်း, ယွန်း, လင်းဇင်း, ချင်းနှင့်, ကရင်, ကချင်, ကသည်း, မျက်နှာမည်း,မြုံငယ်,၊ ကုံငယ်ကော်ထုတ်,တရုတ်, တရက်၊ လဟက်, လဟောက်၊ သောက္ကတဲ, ဘူ, ခနုံ, ပြူနှင့်,၊ ခေါ်ယူမှတ်ပိုက်၊ လဝိုက်,လဝ၊ သညာခေါ်တွင် အင်ကျင်, အင်ကျယ်၊ တိုးနယ်ပလောင်၊ ထပ်နောင်ဆင့်ပွား၊ ယိုးဒယားတစ်ဦး၊ ကတူးနှင့်, သက်၊ ရေတွက်မယိမ်း၊ ဇပိန်း, ဇပါ၊ များစွာပေါင်းသင်း၊ တနင်္သာရီ၊ ရေတွက်စီသော်၊ ခေါ်ညီတွင်ရိုး၊ သျှမ်းမျိုးသုံးဆယ်၊ ကုလားဝယ်ကား၊ ကလယ်, ပသီ၊ ဘရင်ဂျီနှင့်၊ ဇော်ဂီ,မာလီ၊ ဘော်ရီ, ဟိန္ဒူ၊ ရေဆူ, သောကုတ်၊ လဟုတ်, ဒေါ်ရား၊ ပုဏ္ဏား, ဗသျှူး၊ တထူးခန္တီ၊ တပသီနှင့်၊ ဟာရီလာက၊ ဝေသာခနှင့်၊ ပင္ဍိစ္စယာ၊ ဥစ္စယာက၊ စန္ဒ,စင်ကြံ၊ သုတ္တံ, ဗျာပါ၊ မိစ္ဆာဆကဲ၊ ဦးပြဲ,အိမ်ကပ်၊ ကလပ်,ဒေါ်ဏ၊ မစ္ဆ,ဒေါလာ၊ ဒါရက,ပန္ထေ၊ မန္ထေ,ခြေချုတ်၊ ဟိန္နုတ်, လဘဲ၊ သင်းတွဲ, သထုံ၊ မှတ်ယုံ, သောယာ၊ ဒေါရဏာနှင့်၊ လေန္တိကာ, တောဘာ၊ ပလဝါ,ခန္တီ၊ ကာလီ, ကြမ်းတန်၊ ဇဟုတန်က၊ သုတံ,ကလံ၊ ဇော်ဟနံနှင့်၊ မှတ်ရန်ပဏ္ဍိတ်၊ တိတ်က, ရေဆ၊ ဖုသ, ဘင်္ဂါလီ၊ ဗာရာဏသီ၊ စုံစီထိုထို၊ သိန်းခို, အင်္ဂလိပ်၊ ခြောက်ကျိပ်မျိုးပြား၊ ကုလား အန္ဓယ်၊ မှတ်ဖွယ်မှန်လှ၊ တစ်ရာ့တစ်ပါး၊ လူမျိုးများကို၊ စကားသိမ်းရုံး၊ အကျဉ်းချုံးသည်၊ နည်းထုံးစဉ်လာနိဒါန်းတည်း။ ။ဟူသော လင်္ကာဖြင့် မှတ်သားလေ။ ဤသည်ကား လောကီဒိဋ္ဌာနုဂတိကျမ်း၊ ရာဇဝင်ကျမ်းမှ လာသည်ကို သိသာမှတ်ယူရန် ထုတ်ပြန် ရေးပြလိုက်သည့်အကြောင်းတည်း။

ဤသို့ပြဆိုအပ်သော အမျိုးလေးပါး၊ အမျိုးရှစ်ပါး၊ အမျိုးတစ်ရာ့တစ်ပါးတို့ ဖြစ် ပွားကြသောအရာသည် ကမ္ဘာဦးက ဖြစ်ကြလေသည်ကို အစွဲပြု၍ ဆိုကြသောအရာဖြစ် သည်။ ယခုကာလ၌ကား ထိုမျှမက မရေတွက်နိုင်အောင် အမျိုးကွဲပြားဖြစ်ပွားလေပြီ ဟူ၍သာ မှတ်ရမည်။ အဘယ်ကြောင့် နည်းဟူမူ ခတ္တိယမျိုးမှ ငါးရာ့ကိုးဆယ်၊ ဗြာဟ္မဏ မျိုးမှ သုံးထောင်ကျော်တို့ များလေကြောင်းနှင့် အိန္ဒိယရာဇဝင်ကျမ်း (၁၆၄)နံပါတ်တို့၌ ဆိုသောကြောင့်တည်း။ ။(ဤသည်ကား စကားချပ်)။ ။

(၁၇) မဟာသမ္မတမင်းတင်မြှောက်ခြင်းအကြောင်း

ဤစကားရပ်တို့တွင် မဟာသမ္မတမင်း တင်မြှောက်ခြင်းသည် ဝိ-ဋ္ဋဌာယီ အသ ခေ်ျယျကပ်ဟု ဆိုအပ်သော တစ်ကမ္ဘာတွင် မဟာသမ္မတမင်း တစ်ကြိမ်သာမြှောက်၍ တစ်ယောက်သာရှိသင့်ကြောင်း။ ။ ကမ္ဘာဦးမှ တင်မြှောက်အပ်သော မဟာသမ္မတ မင်းမှ ဆင်းသက်၍ ငါတို့ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားတိုင်အောင် ဖြစ်လာကြောင်း။ အန္တရကပ်လည်း တစ်ကပ်သာရှိသေးကြောင်း။ တစ်နည်းအားဖြင့် လေးကပ်သာရှိ ကြောင်းတို့နှင့် သက္ကရာဇ် ၁၁၉၁-ခုနှစ်၊ ရတနာပုရ စတုတ္ထမြို့တည် ဝိဇယရံသီစေတီ တော် ဒါယကာမင်းလက်ထက်ရေးသားစီရင်အပ်သော မှန်နန်းရာဇဝင်၌ ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့မှန်နန်းရာဇဝင်၌ ဆိုအပ်သည်အတိုင်း တစ်ကမ္ဘာတွင် မဟာသမ္မတမင်း တစ် ယောက်သာ တင်မြှောက်၍ တစ်ယောက်တည်းသာရှိသဖြင့် အန္တရကပ် တစ်ကပ်သာ ရောက်သေးလျှင် ဤအန္တရကပ်တစ်ကပ်တွင်ပင် ကကုသန်၊ ကောဏာဂုံ၊ ကဿပ၊ ဂေါတမအားဖြင့် ဘုရားလေးဆူတို့ဆင့်ကာဆင့်ကာ ပွင့်တော်မူကြကုန်သည်ဟု ယူရ လိမ့်မည်။ ယင်းသို့ ယူရလျှင် အန္တရကပ်တစ်ကပ်တွင် ဘုရားနှစ်ဆူ၊ သုံးဆူတို့ ပွင့်ရိုး မရှိ။ အန္တရကပ် တစ်ကပ်စီခြားပြီး၍ အန္တရကပ်အဆုတ်တွင်သာ တစ်ဆူတစ်ဆူစီ ပွင့်တော်မူနိုင်သည်ဟူ၍ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ ဆိုသည်နှင့် ဆန့်ကျင် လေသည်။ ထိုကြောင့် ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌. . .

ဣမသ္မိံ တာဝ ကပ္ပေ ကကုသန္ဓော ဘဂဝါ စတ္တာလီသ ဝဿသဟဿာယုကကာ လေ နိဗ္ဗတ္တော။ အာယုပမာဏံ ပဉ္စကောဋ္ဌာသေကတွာ စတ္တာ ရိ ဌတွာ ပဉ္စမေ ဝိဇ္ဇ မာနေယေဝ ပရိနိဗ္ဗုတော။ တံအာယုဟာယမာနံ ဒသဝဿကာလံ ပတွာ ပုနဝၶမာနံ အသင်္ချေယျံဟုတွာ တတော ပရိဟာယမာနံ တိံသဝဿသဟဿ ကာလေဌိတံ။ တဒါ ကောဏာဂမနော ဘဝဝါ နိဗ္ဗတ္တော်ည. တသ္မိံပိ တထေဝပရိနိဗ္ဗုတေ တံအာယု ဒသဝ ဿကာလံ ပတွာ ပုန ၶမာနံ အသင်္ချေယျံဟုတွာ ပရိဟာယိတွာ ဝီသတိဝဿသဟ ဿကာလေ ဌိတံ။ တဒါကဿပေါ ဘဂဝါ နိဗ္ဗတ္တော။ တသ္မိံပိ တထေဝ ပရိနိဗ္ဗုတေ

တံအာယု ဒသဝဿကာလံ ပတွာပုန ဝဍ္ဎမာနံ အသင်္ချေယျံ ဟုတွာ ပရိဟာယိတွာ ဝဿသတံကာလံပတ္တံ။ အထ အမှာကံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ နိဗ္ဗတ္တော။ ဧဝံအနုပုဗ္ဗေန ပရိဟာယိတွာ ပရိဟာယိတွာ ဝမိုတွာ ဝမိုတွာ ပရိဟီနန္တိဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ ဟူ၍ ဆိုတော်မူသည်။

ဣမသ္မိံကပ္ပေ၊ ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌။ တာဝ၊ ကောဏာဂုံ စသည်တို့၏ ရှေးဦးစွာ။ ကကုသန္ဓော၊ ကကုသန် အမည်ရှိတော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ စတ္တာလီသဝဿသဟဿာယုကကာလေ၊ လူတို့၏ အသက်အနှစ်လေးသောင်းတမ်းကာလ၌။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ပွင့်တော်မူ၏။ အာယုပမာဏံ၊ အသက်တမ်းလေးသောင်းပမာဏကို။ ပဥ္စကောဋ္ဌာသေ၊ ငါးစုတို့ကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ စတ္တာရိ၊ လေးစုအနှစ် သုံးသောင်းနှစ်ထောင်ပတ်လုံး။ ဌတွာ၊ တည်နေတော်မူ၍။ ပဥ္စမေ၊ ငါးစုမြောက်အနှစ်ရှစ်ထောင်သည်။ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ၊ ထင်ရှားရှိစဉ်ပင်လျှင်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူ၏။ တံအာယု၊ ထိုလူတို့၏အသက် လေးသောင်းတမ်းသည်။ ဟာယမာနံ၊ တဖြည်းဖြည်းဆုတ်ယုတ်လတ်၍။ ဒသဝဿကာလံ၊ လူတို့၏အသက် ဆယ်နှစ်တမ်းကာလသို့။ ပတွာ၊ ရောက်၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝဍ္ဎမာနံ၊ တိုးပွားလျက်။ အသင်္ချေယျံ၊ လူတို့အသက် အသင်္ချေယျတမ်းသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ တတော၊ ထိုအသက်အသင်္ချေယျတမ်းမှ။ ပရိဟာယမာနံ၊ ဆုတ်ယုတ်လျက်။ တိံသဝဿသဟဿကာလေ၊ လူတို့၏အသက် သုံးသောင်းတမ်းကာလ၌။ ဌိတံ၊ တည်၏။ တဒါ၊ ထိုသို့ လူတို့၏ အသက်သုံးသောင်းတမ်းအခါ၌။ ကောဏာဂမနော၊ ကောဏာဂုံအမည်ရှိတော်မူသော ။ ဘဂဝါမြတ်စွာဘုရားသည်။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ပွင့်တော်မူ၏။ တသ္မိံပိ၊ ထိုကောဏာဂုံအမည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း။ တထေဝ၊ ထိုကကုသန်မြတ်စွာဘုရား အတူသာလျှင်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူသည်ရှိသော်။ တံအာယု၊ ထိုလူတို့၏ အသက်သုံးသောင်းတမ်းသည်။ ဒသဝဿကာလံ၊ လူတို့၏အသက် ဆယ်နှစ်တမ်းသို့။ ပတွာ၊ ရောက်၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝဍ္ဎမာနံ၊ တိုးပွားလျက်။ အသင်္ချေယျံ၊ လူတို့၏အသက် အသင်္ချေယျတမ်းသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ ပရိဟာယိတွာ၊ ဆုတ်ယုတ်၍။ ဝီသတိဝဿသဟဿကာလေ၊ လူတို့၏ အသက်နှစ်သောင်းတမ်းသို့ရောက်သောကာလ၌။ ဌိတံ၊ တည်၏။ တဒါ၊ ထိုသို့လူတို့၏ အသက်နှစ်သောင်းတမ်းအခါ၌။ ကဿပေါ၊ ကဿပအမည်ရှိတော်မူသော။ ဘဂဝါ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ပွင့်တော်မူ၏။ တသ္မိံပိ၊ ထိုကဿပမြတ်စွာဘုရားသည်လည်း။ တထေဝ၊ ထိုကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရား အတူသာလျှင်။ ပရိနိဗ္ဗုတော၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသည်ရှိသော်။ တံအာယု၊ ထိုလူတို့၏အသက်နှစ်သောင်းတမ်းသည်။ ဒသဝဿကာလံ၊ လူတို့၏အသက် ဆယ်နှစ်တမ်းသို့။ ပတွာ၊ ရောက်၍။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ ဝဍ္ဎမာနံ၊

တိုးပွားလျက်။ အသင်္ချေယျံ၊ လူတို့၏အသက်အသင်္ချေယျတမ်းသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ ပရိဟာယိတွာ၊ ဆုတ်ယုတ်၍။ ဝဿသတံ၊ လူတို့၏အသက်အနှစ်တစ်ရာတမ်းဖြစ်သော။ ကာလံ၊ ကာလသို့။ ပတ္တရောက်၏။ အထ၊ ထိုသို့လူတို့၏အသက် တစ်ရာတမ်းရောက်သော ကာလ၌။ အမှာကံ၊ ငါတို့၏။ သမ္မာသဗ္ဗုဒ္ဓေါ မြတ်စွာဘုရားသည်။ နိဗ္ဗတ္တော၊ ပွင့်တော်မူ၏။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ အနုပုဗ္ဗေန၊ ရှေးနောက်အစဉ်ဖြင့်။ ပရိဟာယိတွာ ပရိဟာယိတွာ၊ ဆုတ်၍ ဆုတ်၍။ ဝမိုတွာ ဝမိုတွာ၊ တစ်ဖန်ပွား၍ တစ်ဖန်ပွား၍။ ပရိဟီနံ၊ တစ်ဖန်ယုတ်ပြန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ။ ဤကားအနက်။ ။

ၡင်းၡီကာ၌လည်း။ ။ နဟိဧကသ္မိံအန္တရကပ္ပေ အနေကာ ဗုဒ္ဓါဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဧကောဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ။ဟူ၍ ဆိုတော်မူသည်။ ။ ဟိ-သစ္စံ၊ ထိုသစ္စာစကားသည်မှန်၏။ ဧကသ္မိံ အန္တရကပ္ပေ၊ တစ်ခုသော အန္တရကပ်၌။ အနေကာ၊ များစွာကုန်သော။ ဗုဒ္ဓါမြတ်စွာဘုရားတို့သည်။ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ပွင့်တော်မမူကုန်။ ပန၊ အများမပွင့်သည်မှတစ်ပါး တစ်ဆူတည်းသာပွင့်တော်မူသည်ကို ဆိုဦးအံ့။ ဧကောဧဝ၊ တစ်ဆူတည်းသာလျှင်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ပွင့်တော်မူ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့ ။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ။ ဤကား အနက်။ ။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်လာသောကြောင့် အန္တရကပ်တစ်ကပ်တွင် ဘုရားတစ်ဆူသာ ပွင့်တော်မူသည်ဟု မှတ်ရမည်။ ။ မှန်နန်းရာဇဝင်တွင် သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာ၌။ ။ ပထမကပ္ပိကာနံ။ ။ စသည်ဖြင့်။ ပထမသဒ္ဒါနှင့် ဆိုသည်ကိုထောက်၍လည်းကောင်း။ ။ သာရတ္ထဋီကာ၌။ ။ဣမသ္မိံတာဝကပ္ပေ။ ။ စသည်ဖြင့်။ တာဝ-သဒ္ဒါနှင့်လာသည်ကိုလည်းကောင်း။ ။ အာဒိပုရိသော။ စသည်ဖြင့်။ အာဒိ-သဒ္ဒါနှင့်ဆိုသည်ကိုထောက်၍လည်းကောင်း။ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီအစ ပထမအန္တရကပ်ဦး၌ မဟာသမ္မတမင်းမှ ဆင်းသက်၍ သိဒ္ဓတ်မင်းသားတိုင်အောင် အသမ္ဘိန္နခတ္တိယမင်းမျိုး မှ ငါတို့မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်တော်မူလာကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ။ ပထမ-သဒ္ဒါ၊ တာဝ-သဒ္ဒါ၊ အာဒိ-သဒ္ဒါနှင့်ဆိုသည်ကို ထောက်၍ ပထမအန္တရကပ်ဦး အဆုတ်၌ ငါတို့ဘုရား ပွင့်တော်မူသည်ဟု ယူခဲ့လျှင်။ ။ သုတ်မဟာဝါအဋ္ဌကထာ၌။ ။ဣမသ္မိံတာဝကပ္ပေ ကကုသန္ဓော။ ။စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၌။ ။ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ သဗ္ဗပဌမံ ဥပ္ပန္နံ။ ။ စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ။ ကကုသန်မြတ်စွာ ဘုရားပွင့်တော်မူ ရာကာလကို ဤကမ္ဘာဦး အန္တရကပ်အဆုတ် လေးသောင်းကမ်းတွင် ပွင့်တော်မူသည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူရာ၌ ပထမ-သဒ္ဒါ၊ တာဝ-သဒ္ဒါတို့နှင့်ဆိုတော်မူသော ကြောင့် ပထမအန္တရကပ်ဦး အဆုတ်တွင် ဘုရားနှစ်ဆူပြိုင်၍ ပွင့်တော်မူသည်ဟု ယူသင့်ရန် ရှိလေရကား သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာစကားတို့နှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာတို့ နည်းကို လိုက်၍ ပထမအန္တရကပ်ဦးအဆုတ် လေးသောင်းကမ်းတွင် ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား

ပွင့်တော်မူကြောင်း။ ။ ဒုတိယကပ်အဆုတ် တစ်ရာ တမ်းတွင် ငါတို့ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူကြောင်းတို့နှင့် မိမိဆိုအပ်သော နောက်စကားနှင့်ပင်လည်း ဆန့်ကျင်လေသည်။ ။ ယင်းသို့ ဆန့်ကျင်လေသည်ဖြစ်၍ ပထမ-သဒ္ဒါ၊ တာဝ-သဒ္ဒါ၊ အာဒိ-သဒ္ဒါတို့၏အနက်ကို ပထမကပ်ကိုဟောသည်ဟု မယူမူ၍ အန္တရ ကပ်ဦးကိုလည်း ဟောသည်ဟုယူမှ ပြဆိုလတ္တံ့သော အာဒိကပ္ပ ကမ္ဘာဦးကျမ်း၊ စဉ့်ကိုင်ဒေဝ သူဌေးသားမောင်ကုလား ရေးအပ်သော မဟာရာဇဝင်ကျမ်း၊ ငါတို့ရခိုင် ရာဇဝင်ကျမ်း၊ ရှေးနောက်အဆက်ဆက် ရေးမြွက်စီရင်ကြသော လောကီပုံပြင် ကျောက်စာသမိုင်း၊ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ စသော သာသနာတော်ကျမ်းတို့နှင့် ညီညွတ်ရန်ရှိ ပေကြောင်း။ ။

(၁၈) ၎င်းစကားရပ်တို့တွင် အာဒိကပ္ပ ကမ္ဘာဦးကျမ်း (၁၄၄)

နံပါတ်တွင် ကမ္ဘာဦးမဟာသမ္မတ တင်မြှောက်သည့်အခါ လူတို့သည် အသက် အသင်္ချေယျဟု ဆိုအပ်သော နှစ်အရေအတွက် ကုဋေတစ်သိန်းတမ်းမှ တရွေ့ရွေ့ ဆုတ်ယုတ်၍ ဆယ်နှစ်တမ်းကျရောက်သောကာလ သတ္ထန္တရကပ်၊ ရောဂန္တရကပ်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် သေကျေပျက်စီးကုန်၏။ ။ တရားစောင့်သော သူတို့ကျန်သဖြင့် ဆယ်နှစ်တမ်းမှသည် နှစ်ဆယ်တမ်း၊ လေးဆယ်တမ်း၊ ရှစ်ဆယ်တမ်း စသည်တို့ဖြင့် အသင်္ချေယျဟုဆိုအပ်သော ကုဋေတစ်သိန်းတိုင်အောင်အတွင်း လူတို့၌ မင်းမရှိ မဖောက်မပြန် ညီညွတ်သောတရားရှိကြကုန်၏။ နောက်အတန်ကာလရှည်လျားလတ်သော် ရှေးအထက်ကပ်ဦးသူတို့ကဲ့သို့ ဝိပရိဖောက်ပြန်၍ မညီမညွတ်သော တရားရှိကြကုန်၏။ နောက်အတန် ကာလရှည်လျားလတ်သော် ရှေးအထက်ကပ်ဦးသူတို့ကဲ့သို့ ဝိပရိဖောက်ပြန်၍ မညီမညွတ်သော သဘောတရား၊ ယွင်းမှားဖောက်ပြန်ကြကုန်၏။ ထိုကာလအထက် ကပ်ဦးသူများနည်းအတူ မဟာသမ္မတမင်းတစ်ပါး တင်မြှောက်ကြပြန်၏။ ။ ဤကဲ့သို့ ချည်းနှင်နှင် ဆုတ်တုံတက်တုံ အန္တရကပ်တစ်ကပ်လျှင် မဟာသမ္မတမင်းတစ်ပါး တစ်ပါးတင်မြှောက်၍ ခြောက်ဆယ့်လေးကပ် ရောက်သေအခါ မဟာသမ္မတမင်းပေါင်း ခြောက်ကျိပ်လေးယောက် ဖြစ်ကုန်၏ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။(၁၄၆)နံပါတ်တွင် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်ကြီးအတွင်း အန္တရကပ်ငယ် ရှစ်ကပ်တွင် ကပ္ပပုညရာသီနတ်သည် လူသုံးဦးတို့၏ အမျိုးဖြစ်၏။ ဂဝယာနနတ်ဆိုသည်ကား ကောဏာဂုံဘုရားပွင့်တော်မူ၏ဟု ဆိုသည်။ ။အန္တရကပ်ကိုးကပ်တွင် ဂဝယာနနတ်သည် လူသုံးဦးတို့၏ အမျိုးဖြစ်၏။ ကဿာကြိုက်နတ်ဆိုသည်ကား ကဿပဘုရားပွင့်တော်မူ၏ဟု ဆိုသည်။ အန္တရကပ် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်တွင် ဂေါတရစောနတ်သည် လူသုံးဦးတို့၏ အမျိုးဖြစ်၏။ ဂေါတရစောနတ်ဆိုသည်ကား ဂေါတမဘုရားပွင့်တော်မူ၏ဟုဆိုသည်။ ။ အန္တရကပ်ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်အနက်တွင် အဋ္ဌမကပ်၊ နဝမကပ်၊ ဒသမကပ်၊ ဧကာဒသမကပ်၊ ဒွါဒသမကပ် ဤငါးကပ်တို့၌သာလျှင် ဘုရားပွင့်မြဲ ဓမ္မတာအားဖြင့် ဖြစ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။ (၁၆၃)နံပါတ်တွင် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီအသင်္ချေယျကပ်၌ အန္တရကပ်ပေါင်း ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်တို့တွင် ပထမအန္တရကပ်ဦးမှစ၍ လ,နေ တို့၌ အရုပ်အဆင်းသဏ္ဍာန် ထင်ကြောင်းနှင့်ပြဆိုရာ။ ။ ၁ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ အသင်္ချေယျကပ်ဦးအစ ပထမအန္တရကပ်မှာ လဝန်းနှင့် ဆင်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂ ဒုတိယအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ မြင်းရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၃ တတိယအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ နွားရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄ စတုတ္ထအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကျွဲရုပ်သဏ္ဍာန်ထင် ၏။ ၅ ပဉ္စမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ သမင်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၆ ဆဋ္ဌမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ စိုင်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၇ သတ္တမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကုလားအုတ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၈ အဋ္ဌမအရန္တကပ်မှာ လဝန်း၌ ခွေးရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၉ နဝမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကျားရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၀ ဒသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဝက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၁ ဧကာဒသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ယုန်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၂ ဒွါဒသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ သင်္ဘောချူးရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၃ တေရသမန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ခြင်္သေ့ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၄ စုဒ္ဒသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကြွက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၅ ပန္နရသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဆိတ်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၆ သောဠသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ မျောက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၇ သတ္တရအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကြံ့ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၈ အဋ္ဌာရသမအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ လားရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၁၉ ဧကူနဝီသတိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ နွားနောက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၀ ဝီသတိအန္တကပ်မှာ လဝန်း၌ ဝံရွှေရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၁ ဧကဝီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ လူရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၂ ဒွါဝီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကြက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၃ တေဝီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဟင်္သာရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၄ စတုဝီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငှက်ဝန်ပိုရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၂၅ ပဉ္စဝီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဥဒေါင်းရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၆ ဆဗ္ဗီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကြိုးကြာငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၇ သတ္တဗီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငှက်တော်အမြီးနှစ်ခွ ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၈ အဋ္ဌဝီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ သာလိကာ ငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၂၉ ဧကူနတိံသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ တင်ကြီးငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။၃၀ တိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဂဠုန်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

၃၁ ဧကတိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ခါငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၃၂ ဒွတ္တိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကြေးငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၃၃ တေတ္တိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဘီလူးရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၃၄ စတုတိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ လင်းတရုပ် သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၃၅ ပဉ္စတိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငှက်ဆင်ရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၃၆ ဆတ္တိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဗျိုင်းလည်ပြန်ရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၃၇ သတ္တတိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ သိမ်းတောင်ပံရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၃၈ အဋ္ဌတိံသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ တိန်ညင်ရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၃၉ ဧကူနစတ္တာလီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ မြစ်တွေးစင်ရော်ငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၄၀ စတ္တာလီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ကျီးငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန် ထင်၏။ ၄၁ ဧကစတ္တာလီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငါးကြင်းရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၂ ဒွါစတ္တာလီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ခရုကဲ့သို့ ခွေလျက် သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၃ တေစတ္တာလီသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ မိကျောင်းရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၄ စတုစတ္တာလီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ လိပ်ရုပ် သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၅ ပဉ္စစတ္တာလီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဂဏန်းရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၆ ဆစတ္တာလီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငါးဆင်ရုပ် သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၈ အဋ္ဌစတ္တာလီသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငမန်းရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၄၉ ဧကူလပညာလ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ပုဇွန်တုပ်ကွေးရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၀ ပညာသအန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ လင်းပိုင်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၁ ဧကပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဖားရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၂ ဒွေပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဘီလုံးငှက် သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၃ တေပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ငါးကြင်းပွတ်ရုပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၄ စတုပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ နဂါးရုပ် သဏ္ဍာန်ထင်၏။၅၅ ပဉ္စပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ သားမြီးယပ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၆ ဆပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ သင်းကျစ်သဏ္ဍာန်ထင်၏။၅၇ သတ္တပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ရေအိုင်သဏ္ဍာန်ထင်၏။၅၈ အဋ္ဌပညာသ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဖလားခွက်သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၅၉ ဧကူနသဋ္ဌိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ အုန်းပင်ကဲ့သို့ သဏ္ဍာန်ထင်၏။၆၀ သဋ္ဌိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ တောင်ဝှေးသဏ္ဍာန်ထင်၏။၆၁ ဧကသဋ္ဌိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ ဗိန္ဒုထိုးသကဲ့သို့ သဏ္ဍာန်ထင်၏။၆၂ ဒွါသဋ္ဌိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ အကွက်သုံးခုဆိုင်လျက် ပတ္တမြားခုံလောက်ကဲ့သို့ တွတ်တွတ်နီ၍ သုံးခု သဏ္ဍာန်ထင်၏။ ၆၃ တေသဋ္ဌိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌ တံခွန်ကြက်လျှာ သဏ္ဍာန်ထင်၏။၆၄ စတုသဋ္ဌိ အန္တရကပ်မှာ လဝန်း၌နှစ်စင်းပြိုင်သော ထီးဖြူသဏ္ဍာန်ထင်၏။ ဤသို့ အန္တရကပ် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်မှာ လဝန်း၌ အစဉ်အတိုင်း အစမှအဆုံးထိ အသီးအသီးအရုပ်

အဆင်းအရေးအကြောင်းတို့ ထင်မြင်ကုန်၏။ နေဝန်းမှာလည်း လဝန်းတံဆိပ်အရေးအကြောင်းအတူပင်လျှင် ထင်မြင်ကုန်၏။

ယင်းသို့ထင်မြင်ရာတွင် နေဝန်းမှာ လဝန်း၌ထင်သော ခြောက်ဆယ့်လေးခု တံဆိပ်အရေးအကြောင်းတို့တွင် တစ်ဆယ့်ငါးခုမြောက် ဆိတ်ရုပ်မှစ၍ တစ်ဆယ့်လေးခုမြောက် ကြွက်ရုပ်အဆုံးရှိ ခြောက်ဆယ့်လေးခုသော အန္တရကပ်တို့၌ အစဉ်အတိုင်း ထင်ကုန်၏ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။ (၁၈၅)နံပါတ်တွင် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ အသင်္ချေယျကပ်ဦး နေလတို့ ပေါ်သည်မှစ၍ ယခု အန္တရကပ်တစ်ဆယ့်တစ်ကပ် ရှိလေသည်။ ၎င်းတစ်ဆယ့်တစ်ကပ်အတွင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဗိုလ် ရေဝတီနက္ခတ်နှင့်ယှဉ်လျက် သုံးယုတ်ခဲ့သည်မှာလည်း အကြိမ်ကုဋေပေါင်း ကိုးရာ့ကိုးဆယ်ကျော်ရှိလေပြီ။ ။ အတိတ်အန္တရကပ် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်၊ အနာဂတ်အန္တရကပ် ငါးဆယ့်သုံးကပ်ဖြစ်၏။

(၁၉) အာဒိကပ္ပကျမ်းကို ရှေးဦးပထမက မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် ၎င်းမင်း၏တူတော်၊ လောကဘိနဝိဒ္ဓရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၁။ ဒုတိယ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် ဝေဟာသဒိဗ္ဗရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၂။ တတိယမဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် သူရိယဝိသာရဒရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၃။ စတုတ္ထမဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် လောကဝိဒ္ဓရသေ့ဟောတော်မူသည်။ ၄။ ပဉ္စမမဟာသမ္မတမင်းထက် ဝရသိဒ္ဓိရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၅။ ဆဋ္ဌမ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် သုဘာသိတရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၇။ အဋ္ဌမမဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် ပုညအမိတရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၈။ နဝမ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် ပတိရူပရသေ့ ဟောတော်မူသည်။ ၉။ ဒသမ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက်ရသကိတ္တိရသေ့၊ ဟောတော်မူသည်။ ၁၀။ ဧကာဒသမ မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက် မဟာယဝနရသေ့၊ ဝရဟာမိရသေ့ နှစ်ပါးတို့ ဟောတော်မူကုန်သည်။ ၁၁။ ဟောခဲ့ကြသည့်အတိုင်း အရာရာ ဧကန်မုချမှန်ကြောင်းကို နေလတို့၏ တံဆိပ်ထင်မြင်သည်ကို ကြည့်၍ သိလေဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုသည့်အတိုင်း အန္တယကပ်တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် ယခုအခါတွင် နေဝန်း၌ ဥဒေါင်းရုပ်၊ လဝန်း၌ ယုန်ရုပ်ရှိကြောင်းနှင့် အပေါင်းများစွာ သူငါကစ ပြောဟောကြသည်နှင့်ညီမျှ၏ဟု ယူသင့်သည်။

(၂၀) သက္ကရာဇ် ၁၀၇၆-ခုတွင် နန်းတက်သော လောကမာရ်အောင် ဘုရားဒါယကာ တနင်္ဂနွေမင်းလက်ထက် စဉ့်ကိုင်ဒေဝ သူဌေးသား စီရင်အပ်သော မဟာရာဇဝင်၌လည်း။ ။ ပထမ မဟာသမ္မတမင်း တင်မြှောက်ပြီးနောက် တိုင်းခရိုင် ထီးဆောင်း

မင်းပေါင်း ခြောက်သောင်းသုံးထောင်ပွားများကြောင်း။ ။ ဒုတိယမဟာသမ္မတမင်းတင်မြှောက်သည်နောက် တိုင်းခရိုင်ထီးဆောင်းမင်းပေါင်းသ ခြောက်သောင်းသုံးထောင်ပွားများကြောင်း။ ။ တတိယသမ္မတမင်းတင်မြှောက်သည်နောက် တိုင်းခရိုင်ထီးဆောင်းမင်းပေါင်း ၎င်းနည်းတူပွားများကြောင်း။ ။ စတုတ္ထ မဟာသမ္မတမင်းနောက် တိုင်းခရိုင်ထီးဆောင်းမင်းပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ပွားများကြောင်း။ ပဉ္စမမဟာသမ္မတမင်း။ ဆဋ္ဌမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် ရှစ်သောင်းလေးထောင်။ သတ္တမ မဟာသမ္မတမင်း အဋ္ဌမ မဟာသမ္မတမင်း၊ နဝမ မဟာသမ္မတမင်း၊ ဒသမ မဟာသမ္မတမင်းတို့နောက် လေးသောင်းလေးထောင်ပွားများကြောင်း။ ။ ဧကာဒသမ မဟာသမ္မတမင်းနောက် တစ်သိန်းရှစ်သောင်းကိုးထောင်သော တိုင်းခရိုင်ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်း ပွားများလေကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ၎င်းစကားရပ်များကို ယုတ္တိ ယုတ္တာဆောင်၍ မှန်နန်းရာဇဝင်က ပယ်လေသည်။ ယင်းသို့ပယ်သော်လည်း အန္တရကပ်ပေါင်း တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်ရောက်၍ သမ္မတမင်းတစ်ဆယ့်တစ်ကြိမ်မြှောက် ဖြစ်ကြောင်းကို ကျမ်းဂန်၊ ရာဇဝင်၊ ပုံပြင်၊ ကျောက်စာ၊ အလင်္ကာတို့၌ မိန့်မှာစီရင်ကြသော ဆရာတို့သည် များစွာရှိကြလေသည်။

(၂၀) ရှိဟန်ကား သက္ကရာဇ် ၁၁၇၃-ခုနှစ်၊ မုံရွေးဆရာတော် စီရင်အပ်သော သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်း ဒုတိယတွဲ (၂၀၃)နံပါတ်တွင် ယခု ငါတို့ဘုရားပွင့်တော်မူသောကာလသည် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်သော အန္တရကပ်အများဆုံးတွင် ပွင့်တော်မူသည်ဟူ၍ ဆိုလေသည်။

(၂၂) သက္ကရာဇ် ၁၁၉၅-ခုနှစ်တွင် ရာဇဝင်ကြီးမှ ထုတ်နုတ်စီရင်အပ်သော ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင် “အင်းစောက်“၃”ချပ်၌ ကမ္ဘာ၏ အသက်ဖြစ်သော သံဝဋ္ဋ၊ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီဟူ၍ ကမ္ဘာ၏ အသက်ကပ်ကြီးလေးကပ်တည်း။ ထိုကပ်ကြီးလေးကပ်တို့တွင် တစ်ကပ်တစ်ကပ်၌ အန္တရကပ်ငယ်သည် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်စီ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်၏အသက် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်စီ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်၏အသက် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်တို့တွင် အစအဦး၌ မဟာသမ္မတမင်း တစ်ယောက်တစ်ယောက်စီဖြစ်၏ဟူ၍ ကျမ်းဂန်လာသောကြောင့် ယခု ဧကာဒသမ တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်၏ အစအဦး၌ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ မဟာဝံသ မင်းတို့၏ အနွယ်အဆက်တို့ကို မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်ကျမ်းတို့၌ လာသည်အတိုင်း အင်းစောက်၊ ကောက်နှုတ်စီရင် ရေးသားပေလတ္တံ့ ဟူ၍ဆိုလေသည်။

(၂၃) သက္ကရာဇ် ၁၂၁၂-ခုနှစ်၊ ရမ်းပြည့်မြို့ဝန် ကျော်ထင်ရာဇာ၏အမှုထမ်း ဦးစံတင်ရေးသားအပ်သော ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင်လင်္ကာ“ကာ”ချပ်၌။ ။ တစ်ကမ္ဘာတွင်၊ မဟာသမ္မတ၊ တွက်ဆရေပြု၊ စတုသဋ္ဌိ၊ သင်္ချာရှိသည်၊ ခတ္တိယမျိုး၊ တန်ခိုးထွန်းလျှံ၊ ရွှေနန်းစံတွင်၊ အသမ္ဘိန္န၊ သမ္မတရာဇာ၊ ဧကာဒသ၊ ဆယ့်တစ်ကျသော်၊ ဘုရားအလောင်း၊ ကျော်သောင်းပေါက်ပြ၊ ထွန်းနေလသို့၊ သမ္မတရာဇာ၊ မင်းမြတ်စွာလျှင်၊ သတ္တဝါလူပေါင်း၊ ချမ်းသာကြောင်းကို၊ သောင်းဇမ္ဗူဒိပ်၊ မြင့်ရိပ်တွင်၊ တံဆိပ်ကျက်သရေ၊ ရွှေနန်းနေလျက်။ ။ဟူ၍ စပ်ဆိုလေသည်။

(၂၄) သက္ကရာဇ် ၁၁၆၄-ခုနှစ်၊ ဘိုးတော်ကောင်းမှု စန္ဒာမုနိဘုရား ကျောက်စာ နံပါတ် ၃၆ ၌။ ။ လေးအသင်္ချေ၊ ရေတစ်သိန်းသား၊ ကပ်ကိန်းမဟာ၊ ဆယ့်တစ်ခါ၌၊ သစ္စာမုံရင့်၊ ပွင့်တော်မူသော၊ နှစ်ကျိပ်သုံးဆူ၊ ဘုန်းတူမြတ်ဖျား၊ နောင်တော်များ၏။ ညီပွားညီစစ်၊ ညီတော်ချစ် ဖြစ်တော်မူထသော။ ။ အန္တရကပ်၊ ဆယ့်နှစ်ထပ်၌၊ အရပ်သုံးဆူ သုံးပါးလူကို၊ ဆယ်ယူမဂ္ဂင်၊ နိဗ္ဗာန်လွင်သို့၊ အသင်္ချေချေ၊ လွန်လေကုန်ပြီး၊ ဘုရားတို့နှယ်၊ ပို့အံ့ရွယ်သား၊ ဘုန်းကြွယ်ရှင်နည်း၊ မိတ္တည်းမြတ်စစ်၊ နောင်တော်ချစ်လည်းဖြစ်ထသော။ ။ ဟူ၍ဆိုလေသည်။ ဤကျောက်စာ၌ အန္တရကပ် တစ်ဆယ့်နှစ်ကပ်တွင် ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော အရိမေတ္တယျမြတ်စွာဘုရား၏ နောင်တော်ဟု ဆိုသဖြင့် ငါတို့ မြတ်စွာဘုရား အစ်ကိုတော်သည် အန္တရကပ် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်တွင် ပွင့်တော်မူသည်ဟုဆိုလိုသည်။

(၂၅) စွယ်စုံကျော်ထင် အဖြေကျမ်း၊ ပထမတွဲ၊ ၇၈ နံပါတ်တွင် ဧကာဒသမ မြောက်သော မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းတိုင်အောင် မင်းပေါင်းနှစ်သိန်းငါးသောင်း နှစ်ထောင့်ငါးရာငါးကျိပ်ခြောက်ဆက်။ ထိုဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ သားတော် ကပိလဝတ်ပြည်တည် ဥက္ကာမုခမင်းမှစ၍ ဘုရားခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနတိုင်အောင် မင်းဆက်ပေါင်းရှစ်သောင်း နှစ်ထောင် တစ်ကျိပ် သုံးဆက်နှစ်စုပေါင်း သုံးသိန်းသုံးသောင်း လေးထောင့်ငါးရာ ခြောက်ဆယ့်ကိုးဆက်တွင် ငါတို့ သိဒ္ဓတ်မင်းသား ဘုရားပွင့်တော်မူသည်ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။ ၃၈၇ နံပါတ်တွင်။ ။ ဘဒ္ဒကပ်မည်သော ဤကမ္ဘာ၌ နေလပေါ်သည်မှစ၍ နောက်ကမ္ဘာပျက်မိုး ရွာသည်တိုင်အောင်သောကာလသည် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီမည်သော အသင်္ချေယျကပ်တစ်ခုမည်၏။ ထိုဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီမည်သော ဘဒ္ဒကပ်၌ အန္တရကပ်ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်ရှိသည်။. ယခုမူကား တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်

မျှသာ လွန်သေးသည်။ လွန်ကြောင်းကား အန္တရကပ်ရှစ်ကပ်မြောက်တွင် ကကုသန်ဘုရားပွင့်တော်မူသည်။ ကိုးကပ်မြောက်တွင် ကောဏာဂုံဘုရား ပွင့်တော်မူသည်။ ဆယ်ကပ်မြောက်တွင် ဂေါတမဘုရား ပွင့်တော်မူသည်ဟု ဒီပဝင်ကျမ်းတို့၌ လာသောကြောင့် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်လွန်ကြောင်းကို သိသာသည်ဟု ဖြေဆိုလေသည်။

(၂၆) ကျပင်းဘုန်းတော်ကြီး တရားစာ ရှင်ပြုတရားတွင် တစ်ခုတစ်ခုသော အသင်္ချေယျကပ်၌ အန္တရကပ်ငယ်သည် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်စီရှိသတည်း။ ထိုအန္တရကပ်တို့၏ အစ၌ သမ္မတတစ်ဆူ ကနက်ထူ၍ ဇမ္ဗူကျွန်းလုံးစိုးမြဲတည်း ဟူ၍လည်းကောင်း။ ။ ယခုခေတ်ကာလသည် ဆယ့်တစ်ကပ်ကျသော အဖြစ်ဖြင့် တစ်ကျိပ်တစ်မင်းမူသော ဥက္ကာဂူ အစသမ္မတအလောင်းတော်၏ သားတော်မြေးတော် မြစ်တော်ကစရောဇ၊ ဝရရောဇ၊ ကလျာဏ၊ ဝရကလျာဏ စသည်ဖြင့် ဖြစ်ကြလေသည်ဟူ၍လည်းကောင်း စပ်ဆိုရေးသားလေသည်။

(၂၇) လယ်တီဆရာတော်စီရင်အပ်သော ပရမတ္ထဒီပနီ ဋီကာ၌လည်း ရှေးကပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အန္တရကပ်တစ်ကပ်တွင် သမ္မတမင်းတစ်ဦးတစ်ဦး တင်မြှောက်၍ ယခုရောက်ဆဲကပ်ကို တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်ဖြစ်သော အန္တရကပ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုပြီးလျှင် တစ်ကမ္ဘာတွင် မဟာသမ္မတမင်း တစ်ယောက်သာ ရှိသည်ဟု ဆိုသော မှန်နန်းရာဇဝင် ဆရာများကို ကေစိဝါဒသမားဟူ၍ ရေးသားပြဆိုလေသည်။ ဤသို့ရေးသားပြဆိုအပ်သော ကျန်းဂန်၊ ရာဇဝင်၊ ပုံပြင်ကျောက်စာ၊ အလင်္ကာတို့၌ မိန့်မှာချက်အရကို ထောက်ဆ စာနာလျှင် တစ်ကမ္ဘာတွင် မဟာသမ္မတမင်း တစ်ဦးမက အန္တရကပ် ခြောက်ဆယ့်လေးကပ်အလိုက် ခြောက်ဆယ့်လေးယောက်ပင် မြှောက်တင်သည်ဟု မှတ်ရမည်။

(၂၈) ၎င်းပြင် ကမ္ဘာဦးက တင်မြှောက်အပ်သော မဟာသမ္မတမင်းမှ သက်ဆင်း၍ သားတော်ရောဇ၊ မြေးတော် ဝရရောဇ စသည်ဖြင့် ပွားများဖြစ်ထွန်းလေကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင်၊ ၁၉ နံပါတ်၌ ဆိုသည်။ ။ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ကျမ်းဂန်ရာဇဝင်၊ ပုံပြင်ကျောက်စာတို့၌လည်းကောင်း။ ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာတို့၌လည်းကောင်း မလာမရှိ။ မင်းမျိုး၊ ပုဏ္ဏားမျိုး၊ သူဌေးမျိုး၊ သူဆင်းရဲမျိုးတို့ ဖြစ်ပွားကြောင်းမျှသာ ဆိုလေသည်။ သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၊ အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အဖွင့် ၎င်းဋီကာတို့၌သာလျှင်။ ။ပဌမကပ္ပိကာနံ ကိရ ရညော မဟာသမ္မတဿ ရောဇောနာမ ပုတ္တော အဟောသိ။ ။ စသည်ဖြင့် သားတော်ရောဇ၊ မြေးတော် ဝရရောဇ စသည်တို့ ဆင်းသက်ဖြစ်ထွန်းလေကြောင်းနှင့်

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ဆိုသည်။ ။ ယင်းသို့ သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုအပ်သော မဟာသမ္မတမင်းကို ကမ္ဘာဦးမဟာသမ္မတမင်း ဖြစ်သည်အယူဖြင့် ဆိုလေသော အရာသာ ဖြစ်သည်။ ။ သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၌ ပြဆိုအပ်သော မဟာသမ္မတမင်းသည် အန္တရကပ်တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် ကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းသာ ဖြစ်သည်ဟု ယူမှ ရှေး၌ ပြဆိုအပ်သော ကျမ်းဂန်ရာဇဝင်၊ ပုံပြင်ကျောက်စာများနှင့် ညီရာသည်။

ထို့ပြင် ကမ္ဘာတည်ဦး မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားသော အမျိုးလေးပါးသည်ပင် အသက်တမ်းယုတ်လျော့၍ ဆယ်နှစ်တမ်းတိုင်လျှင် အန္တရကပ်ဖျက်ဆီးသည်။ တစ်ဖန် ထိုအမျိုးလေးပါးသည်ပင် အသက်တမ်းတက်ပွားပြန်၍ အသက်အသင်္ချေနေသည်။ ထိုဖြစ်ရင်းအမျိုးလေးပါးသည် ကမ္ဘာကြေသည်တိုင်အောင် ဆက်လက်တည်နေကြသည်ဖြစ်၍ တက်ကပ်မှာမင်းမရှိ မဆိုသာဟူ၍ မှန်နန်းရာဇဝင် ၅၁ နံပါတ်၌ဆိုသည်။ ယင်းသို့ဆိုရာ၌ အန္တရကပ်ပျက်စီး၍ သေကျေပျက်စီးသည်တွင် မဆိုနှင့်ဦး။ ဝိဋ္ဋမ္ဘောဇ ဖျက်ဆီး၍ သာကီဝင်မင်းမျိုး ပျက်စီးကြောင်းကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပထမအုပ် ၂၈၁ နံပါတ်၌။ ။ ဇဝံသာကိယဝံသော ဝိဋ္ဋမ္ဘောဇန ဥပစ္ဆိန္နော။ ဇဝံ၊ ဤသို့ အနည်းငယ်မျှနှင့်ပင် သာကီဝင်မင်းမျိုး ပြတ်စဲလေသည်ကိုထောက်၍ ဆယ်နှစ်တမ်း အန္တရကပ်သို့ ကျရောက်ပျက်စီးရာ၌ ဆိုဖွယ်ရာမရှိ၊ အမျိုးလေးပါးပျက်ပြားပြုန်းတီးလေသည်ဟူ၍ ယူရမည်။ ။ ထို့ကြောင့် ပါထေယျ ပါဠိတော် စက္ကဝတ္တိသုတ် ၅၂ နံပါတ်၌ ။ ။မယံ ခေါ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာဒါနဟေတု ဧဝရူပံ အာယတံ ဉာတိက္ခယံ ပတ္တာဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ ခေါ စင်စစ်။ မယံ၊ ငါတို့သည်။ အကုသလာနံ၊ အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ဓမ္မာနံ၊ တရားတို့၏။ ဝါ၊ တရားတို့ကို။ သမာဒါနဟေတု၊ ဆောက်တည်ပြုကျင့်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဧဝရူပံ၊ ဤသို့သဘောရှိသော။ အာယတံ၊ ကြီးစွာသော။ ဉာတိက္ခယံ၊ ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသို့။ ပတ္တာ၊ ရောက်ကြကုန်ပြီ။ ။ ဤသို့ကပ်သုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် ခုနစ်ရက်အတွင်း သေကျေပျက်စီး၍ ကြွင်းကျန်သောသူတို့အား အမျိုးလေးပါးတို့ကို ပိုင်းခြားပြုပြင်နိုင်ရန် အကြောင်းမရှိလေ။ အန္တရကပ်မကြုံမီ ဆယ်နှစ်တမ်း၌ဖြစ်သော သူတို့သည် မင်းစိုးရာဇာ၊ ဆရာသမား၊ မိဘ၊ ဘိုးဘွား၊ ညီသားနှမ၊ ကုသိုလ်မျှကိုပင် သိကြသူတို့မဟုတ်။ အယုတ်ခွေးကြက်၊ နွားဝက်နှင့်မူ ပုံပမာတူကြောင်းနှင့် စက္ကဝတ္တိသုတ်တွင် ဟောတော်မူသည်။ ကြွင်းကျန်သူအချင်းချင်း ပေါင်းသင်းဆက်ဆံလျက် တစ်ဦးကို တစ်ဦး ကြည်နူးချစ်ခင်ခြင်း စသောတရားကို ကြိုးစားဖြည့်ကျင့်မှ အဆင့်ဆင့်အသက်ပွား၍အသင်္ချေယျတိုင်အောင် ရှည်လေသည်ဟု ပါထေယျပါဠိတော်။ ၎င်းအဋ္ဌကထာ်တို့၌ မိန့်မှာဖွင့်ပြတော်မူသည်ကို ထောက်လျှင် တက်ကပ်တွင် မင်းမရှိဟူ၍ ဆိုအပ်သော အာဒိကပ္ပကမ္ဘာ

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ဦးကျမ်းမဟာရာဇဝင်ကြီးစကားတို့သည် ဖြောင့်သားမှန်ကန်ကြောင်း ယူသင့်သည်။

တက်ကပ်ကုန်၍ အသင်္ချေယျတမ်းအဆုတ်တွင်းသာ လူ့ယုတ်မာတို့ ပေါ်လာဖြစ်လာခြင်းကြောင့် သင်းပင်းညီညာ၍ မဟာသမ္မတမင်းတစ်ဦး တင်မြှောက်ကြသည်ဖြစ်၍ ဆုတ်ကပ်တွင်မှ မဟာသမ္မတ စသော မင်းစိုးရာဇာရှိသည်ဟု ယူသင့်သည်။

ဤသည်ကား တစ်ကမ္ဘာတွင် မဟာသမ္မတမင်းတစ်ယောက်မက ခြောက်ဆယ့်လေးယောက်ပင် ရှိသင့်ကြောင်းတို့ကို ကျမ်းပေါင်း ရာဇဝင်ပုံပြင်စကားတို့နှင့် ထောက်ထားနှိုင်းဆ ရေးပြစီရင်အပ်သော အခန်းတည်း။

(၂၉) ယင်းသို့တင်မြှောက်အပ်ကုန်သော မဟာသမ္မတမင်းတို့အား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းသူတို့ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ပေးဆက်ကြကြောင်း၊ ထိုသို့ တင်မြှောက်ကြပြီးသောအခါ ဇမ္ဗူဒိပါကျွန်းသူတို့သည် မဟာသမ္မတမင်းတို့ကို မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်၏။ မိမိတို့လုပ်ဆောင်၍ ရအပ်သော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို မဟာသမ္မတမင်းတို့အား ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့၊ ဆယ်ခိုင်တစ်ခိုင်၊ ဆယ်လုံးတစ်လုံး၊ ဆယ်ပွင့်တစ်ပွင့် ပေးဆက်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ပေးဆက်အပ်ကုန်သော ပစ္စည်းဥစ္စာတို့သည် အလွန်များသည်ဖြစ်၍ ထိုမဟာသမ္မတမင်းတို့သည် ပြန့်ပြောစွာဖြစ်သောအားဖြင့် ခတ္တိယမဟာသာလအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ထိုမဟာသမ္မတမင်းတို့သည် မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါး၊ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းလေးပါးနှင့်အညီ မင်း၏ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူကြလေကုန်သတည်း။

(၃၀) ထိုသမ္မတမင်းအပေါင်းတို့တွင် ယခုဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦးဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းသည် ကုသဝတီပြည်ကို တည်ထောင်ကြောင်း။ ထိုမဟာသမ္မတမင်းသည် နောင်လာလတ္တံ့သော အခါ ခိုးသားဓားပြ အစရှိသော သူပုန်သူကန်တို့သည် မနှောက့်မယှက်နိုင်အောင် မြို့,ပြ, ကျုံး,မြောင်း ပစ္စင်၊ ရင်လျှောက်-အစရှိသော မြို့၏ အင်္ဂါခုနစ်ပါး၊ မြို့၏အစာ လေးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော မလ္လတိုင်းကုသဝတီပြည်ကို တည်ထောင်တော်မူ၏။

ထိုမှစ၍ အိမ်ရှေ့မင်း၊ စစ်သူကြီး အစရှိသော သူတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုမဟာသမ္မတမ်ငးကား မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါး၊ မင်းတို့၏ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်းလေးပါးတရားနှင့်အညီ သက်တော်နှစ်ပေါင်း အသင်္ချေပတ်လုံးကိုယ်တော်မြတ် စီးပွား၊ သားတော်အစဉ်၊ မြေးတော်အဆက်၊ မြစ်တော်အညွန့်တို့၏ စီးပွား၊ ပြည်သူလူထုအပေါင်းတို့၏ စီးပွားကို ဆောင်တော်မူသတည်း။

(၃၁) မဟာသမ္မတမင်း၏ သားတော်၊ မြေးတော်၊ မြစ်တော် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ပါးတို့၏ အစဉ်အဆက်အကြောင်း

ထိုမဟာသမ္မတမင်း၏ သားတော်၊ မြေးတော်၊မြစ်တော်တို့၏ အန္ွယ်အစဉ်အဆက်ကား မဟာသမ္မတမင်း၊ ထိုမင်းသား ရောဇမင်း၊ ရောဇမင်းသား ဝရရောမင်း၊ဝရရောဇမင်းသား ကလျာဏမင်း၊ ကလျာဏမင်းသား ဝရကလျာဏမင်း၊ ဝရကလျာဏမင်းသား ဥပေါသထမင်း၊ ဥပေါသထမင်းသား မန္ဓာတ်မင်း၊ မန္ဓာတ်မင်းသား ဝရမင်း၊ ဝရမင်းသား ၊ ဥပဝရမင်းသား စေတိယမင်း၊ စေတိယမင်းသား မုစလမင်း၊ မုစလမင်းသား မဟာမုစလမင်း၊ မဟာမုစလမင်းသား၊ မုစလိန္ဒမင်း၊ မုစလိန္ဒမင်းသား သာဂရမင်း၊ သာဂရမင်းသား၊ သာဂရဒေဝမင်း၊ သာဂရဒေဝမင်းသား ဘရတမင်း၊ ဘရတမင်းသား အင်္ဂီရသမင်း၊ အင်္ဂီရသမင်းသား ရုစိမင်း၊ ရုစိမင်းသား၊ သုရုစိမင်း၊ သုရုစိမင်းသား ပတာပမင်း၊ ပတာပမင်းသား မဟာပတာပမင်း၊ မဟာပတာပမင်းသား ပနာဒမင်း၊ ပနာဒမင်းသား မဟာပနာဒမင်း၊ မဟာပနာဒမင်းသား သုဒဿနမင်း၊သုဒဿနမင်းသား မဟာသုဒဿနမင်း၊ မဟာသုဒဿန မင်းသား နေရုမင်း၊ နေရုမင်းသား မဟာနေရုမင်း၊ မဟာနေရုမင်းသား အစ္စိတမင်း၊ ဤနှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်သောမင်းတို့သည်ကား မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ သားတော်၊ မြေးတော်၊ မြစ်တော် အစဉ်ဖြစ်သတည်း။

(၃၂) ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်သောမင်းအနက် ဥပေါသထမင်းမှ ဆင်းသက်သော မန္ဓာတ်မင်း၏ အစိုးရခြင်းအကြောင်း

ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်သော မင်းတို့တွင် ဥပေါသထမင်း၏သားမန္ဓာတ်စကြာမင်းသည် ဂေါတမဘုရားရှင် အလောင်းတော်တည်း။ ထိုမန္ဓာတ်စကြာမင်းသည် ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင် အရံရှိသော ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၌ စကြာမင်း၏ စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူပြီး၍ စတုမဟာရာဇ်နတ်ပြည်၌လည်း ကာလအရှည် နတ်၏စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူပြီးလျှင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ သိကြားမင်းသုံးကျိပ်ခြောက်ယောက် အသက်နှင့်အမျှ နတ်၏စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူ၍ အသက်အသချေ နေတော်မူသည်ဟု တိကနိပါတ်မန္ဓာတုဇာတ်၌ဆိုသည်။

(၃၃) မန္ဓာတုမင်း၏ အခြင်းအရာအကြောင်း

ထိုမန္ဓာတုမင်းအလောင်းသည် ကိုးဆယ့်တစ်ကမ္ဘာထက်က ဝိပဿီဘုရားရှင်

သာသနာတော်အတွင်း၌ ဆတ္တာသည်ဖြစ်၍ သံဃာတော်နှင့်တကွ ဘုရားရှင် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူရာတွင် ပဲစေ့ကို ဈေးမှာဝယ်ပြီးလျှင် သံဃာတော်နှင့်တကွ ဘုရားရှင် သပိတ်တော်၌ ကျပါစေဟု ရည်မှတ်၍ ကြဲဖြန်းလေသော် ရည်မှတ်တိုင်း သပိတ်တော်၌ ကျဝင်လေသည်ဖြစ်၍ ကြည်ညိုစွာသောစိတ်ဖြင့် ကာမ ဘောဂီတို့ထက် မြတ်သောဆု၊ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်လျှင် ရတနာမိုးရွာသော ဆုတို့ကို တောင်းဖူးသောကြောင့် ကာမဘောဂီ နတ်လူတို့ထက် မြတ်သော အင်္ဂပဉ္စတ်လေးပါးတွင် တစ်ပါးအဖို့သို့ ရောက်၏။ လက်ဝဲလက်ကို ခွေ၍ လက်ယာလက်ဖြင့် လက်ပမ်းပေါက်ခတ်လျှင် ရတနာမိုးသ ဒူးပုဆစ်နစ်အောင် ရွာ၏။ ဤကား မန္ဓာတုမင်း၏ အကြောင်းနှင့်တကွ ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်တို့ကို ဆိုသော စကားရပ်တည်း။

(၃၄) မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ အဆက်ဆက်သော မင်းတို့၏ တိုင်းပြည်တည်ထောင်ခြင်းတို့ကို ပြဆိုခြင်းအကြောင်း

ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်သော မင်းတို့တွင် အချို့သောမင်းကား ကုသဝတီပြည်၌ နေကုန်၏။ အချို့သောမင်းကား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ နေကုန်၏။ ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော အစ္စိတမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ဒိသမ္ပတိမင်းသည် မိခိလာမြို့မှထွက်၍ ကုသဝတီမြို့ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား တစ်ရာဖြစ်သတည်း။ ထိုတစ်ရာသော မင်းဆက်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော အရိန္ဒမမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ဘေရိန္ဒမင်းသည် ကုသဝတီပြည်မှ တစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာရှိသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါ ဆင်, မြင်းအလုံးအရင်းနှင့်တကွ ထွက်၍ အယုဇ္ဈပူရမြို့ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်တို့ကား ငါးဆယ့်ခြောက်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုငါးဆယ့်ခြောက်ဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဒုပ္ပသဟမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော စေတိယတိဿမင်းသည် အယုဇ္ဈပူရပြည်မှထွက်၍ ဗာရာဏသီမြို့ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ကား ခြောက်ကျိပ်ဖြစ်သတည်း။ ထိုခြောက်ကျိပ်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော အဇိတသေနမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ဝိဇိတသေနမင်းသည် ဗာရာဏသီပြည်မှ ထွက်၍ ကမ္ပလ-အမည်ရှိသောပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေး ဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဖြစ်သတည်း။ ထိုရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပြဟ္မဒတ်မင်း၏ သားတော်ဖြစ်

သော မဟာတိဿ အမည်ရှိသောမင်းသည် ကမ္ပလပြည်မှထွက်၍ ဟိတ္ထိပူရပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား သုံးဆယ့်ခြောက်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုသုံးဆက်ခြောက်ဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ကမ္ပလဝံသမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ဒိသမ္ပမင်းသည် ဟတ္ထိပူရပြည်မှ ထွက်၍ ဧကစက္ခုပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား သုံးဆယ့်နှစ်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုသုံးဆယ့်နှစ်ဆက်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပူရိန္ဒဒေဝမင်း၏သားတော် ဖြစ်သော ဘူမိပါလမင်းသည် ဧကစက္ခုပြည်မှထွက်၍ ဝဇိရ ပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုနှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သာဓိနမင်း၏သားတော် ဖြစ်သော ဇနိန္ဒမင်းသည် ဝဇိရပြည်မှထွက်၍ မဓူရပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား နှစ်ကျိပ်နှစ်ဆက်ပင် ဖြစ်သတည်း။ ထိုနှစ်ကျိပ်နှစ်ဆက်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဓမ္မဂုတ္တမင်း၏သာတော်ဖြစ်သော သိရိဂုတ္တမင်းသည် မဓူရပြည်မှထွက်၍ အရိဋ္ဌပူရပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား တစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုတစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်သောမင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ပြဟ္မဒေဝမင်း၏သားတော်ဖြစ်သော ဇေယျဒတ္တမင်းသည် ဣန္ဒပတ္တနဂိုရ်ပြည်မှထွက်၍ ဧကစက္ခုပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား တစ်ကျိပ်ငါးဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုတစ်ကျိပ်ငါးဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဗလဒတ္တမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ရဋ္ဌပါလမင်းသည် ဧကစက္ခုပြည်မှထွက်၍ ကောသမ္ဗီပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား တစ်ကျိပ်လေးဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုတစ်ကျိပ်လေးဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဟတ္ထိဒေဝမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော နရိန္ဒမင်းသည် ကောသမ္ဗီပြည်မှထွက်၍ ကဏ္ဏကုစ္ဆိပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား ကိုးဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုကိုးဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော နရဒေဝမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ဇနိန္ဒမင်းသည် ကဏ္ဏကုစ္ဆိပြည်မှထွက်၍ ရောရုဝပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား ခုနစ်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုခုနစ်ဆက်တို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော မဟိန္ဒမင်းသည် ရောရုဝပြည်မှထွက်၍ စမ္ပာနဂိုရ်ပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား တစ်ကျိပ်နှစ်ဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုတစ်ကျိပ်နှစ်

ဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော နာဂဒေဝမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော ဣက္ကသရိယမင်းသည် စမ္ပာနဂိုရ်ပြည်မှထွက်၍ မိဓိလာပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား နှစ်ကျိပ်ငါးဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုနှစ်ကျိပ်ငါးဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သမုဒ္ဒတ္တမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော သုဒေဝမင်းသည် မိဓိလာပြည်မှထွက်၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား နှစ်ကျိပ်ငါးဆက်ပင်ဖြစ်သတည်း။ ။ ထိုနှစ်ကျိပ်ငါးဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော တာလိဿမင်းသည် တက္ကသိုလ်ပြည်မှထွက်၍ ကုသိနာရုံပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သားမြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား တစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်ပင်ဖြစ်သတည်း။ ထိုတစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သုဒိန္နမင်း၏သားတော်ဖြစ်သော ပူရိန္ဒမင်သသည် ကုသိနာရုံပြည်မှထွက်၍ တာမလိတ္တိပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား ကိုးဆက်ဖြစ်သတည်း။ ထိုကိုးဆက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော သာဂရဒေဝမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော မဃဒေဝမင်းသည် တာမလိတ္တိပြည်မှထွက်၍ မိဓိလာပြည်ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေ၏။ ထိုမင်း၏ သား,မြေးဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဖြစ်သတည်း။ ထိုရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော နေမိမင်းသည် မိဓိလာပြည်၌ပင် မင်းပြု၍နေ၏။ (ဤအရာတွင် သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၊ ဒီပဝင်စာကိုယ်၊ မဟာဝင်ဋီကာတို့၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့အရေအတွက်သို့ မဃဒေဝမင်း မပါသေး။ ၎င်းမင်းနှင့်သော် ရှစ်သောင်းလေးထောင်တစ်ယောက်ဖြစ်သင့်ကြောင်း နှင့်ဆိုသည်။ နေမိဇာတ် အဋ္ဌကထာ၊ မဟာဝင်ကျမ်းတို့၌ကား မဃဒေဝမင်းတစ်ယောက် လွန်သော်လည်း အနည်းငယ် အယုတ်အလွန်ကို မရေတွက်မူ၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သာ ဆိုလေသည်)။ ထိုမင်း၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော နေမိမင်း၏သားတော်ကား ကာဠာရဇနကမင်းမည်၏။ ထိုမင်း၏သားတော် သမက်ရမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် အသောစမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် မြေးတော်ဖြစ်သော မင်းဆက်ပေါင်းကား ရှစ်သောင်းလေးထောင် ဖြစ်သတည်း။ ကာဠာရဇနကမင်းမှ စ၍ရေတွက်သည်ရှိသော် ရှစ်သောင်းလေးထောင်သုံးယောက်သော မင်းတို့သည် ဗာရာဏသီပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုရှစ်သောင်းလေးထောင်သုံးယောက်သော မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော မင်းကား ဝိဇယမင်းတည်း။ ထိုမင်း၏သား ဝိဇယသေနမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဓမ္မသေနမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဝိဇယသေနမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဓမ္မသေနမင်း။ ထိုမင်း၏သား နာဂသေနမင်း။ ထိုမင်း၏သား သမ္မတမင်း။ ထိုမင်း၏သား

ဒိသမ္ပတိမင်း။ ထိုမင်း၏သား ရေနုမင်း။ ထိုမင်း၏သား ကုသမင်း။ ထိုမင်း၏သား မဟာကုသမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဝိသိဋ္ဌမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဒသရဋ္ဌမင်း။ ထိုမင်း၏သား ရာမမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဝိဠာရဋ္ဌမင်း။ ထိုမင်း၏သား စိတ္တရံသီမင်း။ ထိုမင်း၏သား ဥက္ကာကရာဇ်မင်း။ ဤတစ်ကျိပ်ခြောက်ဆက်သော မင်းတို့သည် ဗာရာဏသီပြည်၌ ဖြစ်ကုန်၏ဟူ၍ မဟာဝင်၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ ရေးသားပြီးလျှင် အဆုံးစွန်ဖြစ်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးအား မိဖုရားငါးယောက်ရှိကြောင်း စသည်တို့ဖြင့် ဆိုလေသည်။

(၃၅) သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာ၊ အမ္ဗဋ္ဌသုတ်အဖွင့် ၂၀၄ နံပါတ်၌ကား မဟာသမ္မတမင်း၏သားတော် ရောဇမင်း။ ရောဇမင်း၏သားတော် ဝရရောဇမင်း။ ဝရရောဇမင်းသားတော် ကလျာဏမင်း။ ကလျာဏမင်းသားတော် ဝရကလျာဏမင်း။ ဝရကလျာဏမင်းသားတော် မန္ဓာတုမင်း။ မန္ဓာတုမင်းသားတော် ဝရမန္ဓာတုမင်း။ ဝရမန္ဓာတုမင်းသားတော် ဥပေါသထမင်း။ ဥပေါသထမင်းသားတော် ဝရမင်း။ ဝရမင်းသားတော် ဥပဝရမင်း။ ဥပဝရမင်းသားတော် မဃဒေဝမင်းတိုင်အောင် တစ်ဆယ့်တစ်ဆက်ဆိုပြီးလျှင် မဃဒေဝမင်း၏သားမြေးမြစ် အဆက်ဆက်တို့သည် ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဖြစ်လေကြောင်း၊ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မဃဒေဝမင်းတို့၏နောက်မှ သုံးယောက်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းတို့သည် ဖြစ်လေကြောင်း၊ ထိုသုံးယောက်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းတို့တွင် သုံးကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးအား မိဖုရားငါးယောက်ရှိကြောင်း စသည်တို့ဖြင့် ဆိုလေသည်။

ယင်းသို့ဆိုအပ်သော အဋ္ဌကထာကို ၎င်းဋီကာ၌ မိန့်မှာ ဖွင့်ပြသည်မှာ။ ။ တေသံပစ္ဆတောတိ၊ တေသံ မဃဒေဝပရမ္ပရဘူတာနံ ကာဠာရဇနကပရိယောသာနာနံ အနေကသတသဟဿာနံ ရာဇူနံ အပရဘာဂေ ဩက္ကာကောနာမရာဇာ အဟောသိ။ တဿပရမ္ပရဘူတာနံ အနေကသတသဟဿာနံ ရာဇူနံ အပရဘာဂေ ပုနာပရော ဩက္ကာ ကောနာမ ရာဇာ အဟောသိ။ တံ သန္ဓာယာ ဟ၊ တယောဩက္ကာကဝံသာ အဟေသုံ၊ တေသု တတိယဩက္ကာကဿာတိ အာဒိ။ ။ဟူ၍ ၂၈၂ နံပါတ်တွင် ဖွင့်ပြ

တော်မူသည်။ တေသံပစ္စတောတိ၊ တေသံပစ္စတောဟူသည်ကား။ မဃဒေဝပရမ္ပရဘူတာနံ၊ မဃဒေဝမင်း၏ သားမြေးအစဉ်အဆက်ဖြစ်ကုန်သော။ ကာဠာရ ဇနက ပရိယောသာနာနံ၊ ကာဠာရဇနကမင်းအဆုံးရှိကုန်သော။ အနေက သတ သဟဿာနံ၊ အသိန်းမက ဖြစ်ကုန်သော။ တေသံရာဇူနံ၊ ထိုမင်းတို့၏။ အပရဘာဂေ၊ နောက်အဖို့၌။ ဩက္ကာကောနာမ၊ ဥက္ကာကအမည်ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။ တဿ၊ ထိုဥက္ကာကမင်း၏။ ပရမ္ပရဘူတာနံ၊ သားမြေးအစဉ်အဆက်ဖြစ်ကုန်သော။ အနေကသတသဟဿာနံ၊ အသိန်းမကဖြစ်ကုန်သော။ ရာဇူနံ၊ မင်းတို့၏။ အပရဘာဂေ၊ နောက်အဖို့၌။ ပုန၊ တစ်ဖန်။ အပရော၊ တစ်ပါးသော။ ဩက္ကာကောနာမ၊ ဥက္ကာကအမည်ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။ တံ၊ ထိုသုံးကြိမ်မြောက်ဖြစ်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကို။ သန္ဓာယ၊ ရည်၍။ တယောဩက္ကာကဝံသာ အဟေသုံ၊ တေသု တတိယဩက္ကာဿာတိအာဒိ၊ တယောဩက္ကာကဝံသာ အဟေသုံ၊ တေသု တတိယဩက္ကာကဿ၊ ဤသို့ အစရှိသော စကားကို။ အာဟ၊ အဋ္ဌကထာဆရာမိန့်မှာတော်မူ၏။ ။(ဤသို့အနက်ပေး)။

အဓိပ္ပါယ်မှာ မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ မဃဒေဝမင်းတိုင်အောင် တစ်ဆယ့်တစ်ဆက်သော မင်းတို့၏နောက် ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော မင်းတို့၏ အဆုံး၌ ဥက္ကာကရာဇ်မင်း သုံးဆက်ဖြစ်ပွားရာ တတိယဥက္ကာကရာဇ်မင်းအား မိဖုရားငါးယောက်ရှိကြောင်း ယူရမည်ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။ ။ ဋီကာအလိုမှာ မဃဒေဝမင်း၏နောက် ကာဠာရဇနကမင်း အဆုံးရှိကုန်သော အသိန်းမကသော မင်းတို့၏အဆုံး၌ ပဌမဥက္ကာကရာဇ်မင်း တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားကြောင်း။ ။ ၎င်းမင်းတို့၏နောက် အသိန်းမကသော မင်းတို့၏အဆုံး၌ ဒုတိယဥက္ကာကရာဇ်မင်း တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားကြောင်း။ ။ ၎င်းမင်းတို့၏နောက် အသိန်းမကသော မင်းတို့၏အဆုံး၌ တတိယဥက္ကာကရာဇ်မင်း တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပွားကြောင်း။ ၎င်းသုံးယောက်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းတို့တွင် နောက်ဆုံးသုံးကြိမ်မြောက်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကို ရည်၍ အဋ္ဌကထာဆရာဆိုသည်ဟု ဖွင့်ပြတော်မူသည်။ ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၏အလိုမူ နောက်ဆုံး ဥက္ကာကရာဇ် မင်းနေပြည်သည် ဗာရာဏသီပြည်မဟုတ်၊ ကုသဝတီပြည်သာ ဖြစ်သင့်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ။ ရာမောနာမ ဗာရာဏသီရာဇာ။ ။စသည်ဖြင့် နောက်၌ဆိုလေသည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ မဟာဝင်၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ ဗာရာဏသီပြည်၌ နေကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ထိုစကားသည် ပဌမဥက္ကာကရာဇ် တစ်ဦးတည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူ၍ဆိုလေသောကြောင့် အမှန်မယူသာ။ (ဤကား စကားချပ်)။

(၃၆) ဥက္ကာကရာဇ်မိဖုရား စသည်တို့၏အကြောင်း

ယင်းသို့ပြဆိုအပ်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းသုံးဦးတွင် နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးသည် ကုသဝတီပြည်၌ မင်းပြုတော်မူ၏။ ထိုဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ မိဖုရားသည် ဟတ္ထာမိဖုရား၊ စန္ဒာမိဖုရား၊ ဇာလိနီမိဖုရား၊ ဝိသာခါမိဖုရားဟူ၍ ငါးယောက်ရှိသတည်း။ ထိုငါးယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်တစ်ယောက်၌ ငါးရာငါးရာစီ အခြံအရံအလုပ်အကျွေးရှိကုန်၏။ အကြီးဖြစ်သော ဟတ္ထာမိဖုရား၏သားတော်ကား ဥက္ကာမုခလည်းတစ်ပါး၊ ကရကဏ္ဍလည်းတစ်ပါး၊ ဟတ္ထိနိကလည်းတစ်ပါး၊ နိပုဏလည်းတစ်ပါး ဤသို့လေးပါးတည်း။ သမီးတော်ကား ပိယာလည်းတစ်ပါး၊ သုပိယာလည်းတစ်ပါး၊ အာနန္ဒာလည်းတစ်ပါး၊ ဝိဇိတာလည်းတစ်ပါး၊ ဝိဇိတသေနာလည်းတစ်ပါး ဤသို့ငါးပါးတည်း။ ဤသားတော် သမီးတော်ကိုးပါးတို့ကို ဖွားမြင်တော်မူပြီးနောက် ဟတ္ထာမိဖုရားကြီးသည် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးသည် တစ်ယောက်သော အဆင်းအရွယ်နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းသမီးကို မိဖုရားအရာ၌ ထားတော်မူ၍ မျှားမကြာလျှင် ထိုမိဖုရားသည် သားတော် ဇန္တုမင်းသားကို ဖွားတော်မူ၍ ငါးရက်မြောက်သောနေ့၌ သားတော်ကို တန်ဆာဆင်လျက် မင်းကြီးအား ပြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း အလွန်ချစ်နှစ်လိုတော်မူသည်ဖြစ်၍ မိဖုရားအား ဆုပေးတော်မူ၏။ မိဖုရားလည်း ပေးသောဆုကို နှုတ်ဖြင့်သာယူ၍ သားတော်အရွယ်သို့ရောက်လျှင် ဆွေမျိုးတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ အခြားသော ဆုကိုမယူ။ ဇန္တုသတို့သားကို မင်းပြုစေဟူသော ဆုကိုသာ တောင်း၏။ မင်းကြီးလည်း သားတော်အကြီးတို့ ရှိပေသည်ဟု အကြိမ်ကြိမ်ပယ်တော်မူ၏။ လျှောက်ဖန်များလတ်သော် သားတော်လေးပါးတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ ငါ့သားတို့ရှိလျက် မိဖုရား၏ ဇန္တုသတို့သားကို မင်းပြုစေဟူသော ဆုကို အကြိမ်ကြိမ်တောင်းချေ၍ ငါ့သားတို့ ငါ့အပါးတွင်နေသော် အန္တရာယ်ဖြစ်အံ့ထင်သည်။ ထင်သောကြောင့် မင်္ဂလာရှိသော ဆင် မြင်း ရထားတို့ကိုသာ ရှိရစ်စေ၊ ငါ့သားတို့ အလိုရှိသော ရထားဆင်မြင်းတို့ကို ယူ၍ အရပ်တစ်ပါးသို့ သွားကြလေ၊ ငါမရှိမှလာ၍ မင်းပြုရစ်ကုန်ဟုဆို၍ အမတ်ရှစ်ဦးတို့နှင့်တကွ လွှတ်တော်မူလိုက်၏။

(၃၇) ဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ သားတော်သမီးတော်တို့သည် ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် ကုသဝတီပြည်မှထွက်သွား၍ ကပိလဝတ်ပြည်ကို တည်ထောင်ဖန်ဆင်း၍ နေထိုင်ခြင်းအကြောင်း

သားတော်လေးပါးတို့သည် များစွာငိုကြွေးမြည်တမ်းခြင်းကို ပြု၍ ခမည်းတော်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်တို့အပြစ်ကို သည်းခံတော်မူပါဟူ၍ မင်းကြီးကိုလည်းကောင်း၊ မိဖုရားမောင်းမမိဿံတို့ကိုလည်းကောင်း သည်းခံစေ၍ အကျွန်ုပ်တို့လည်း မောင်တော်တို့နှင့်အတူ လိုက်ပါကုန်အံ့ဟု မင်းကြီးအားပန်ကြား၍ မြို့မှထွက်သော နှမတော်တို့ကိုယူ၍ ကုသဝတီမြို့မှ ထွက်ကြကုန်၏။ ။

ဤအရာတွင် မဟာဝင်၊ ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင် အင်းစောက်တို့၌ ဗာရာဏသီမြို့မှ ထွက်ကြောင်းနှင့် ဆိုကြလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုသောစကားသည် နောက်၌ ရာမ အမည်ရှိသော မင်းသည်လည်း ဗာရာဏသီမြို့မှ ထွက်ကြောင်းကို မိမိတို့ဆိုလတ္တံ့သော စကားနှင့်လည်းကောင်း၊ သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာနှင့်လည်းကောင်း မညီလေ။

သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာ၌။ ။ နဂရာ၊ မြို့မှ။ နိက္ခမိံသု၊ ထွက်ကြကုန်၏။ ဟူ၍သာဆိုသည်။ မည်သည့်မြို့မှ ထွက်ကြောင်းကို မဆိုလေ။ ရာမမင်းထွက်သော မြို့ကိုသာလျှင် ။ ။ ရာမောနာမ၊ ရာမအမည်ရှိသော။ ဗာရာဏသိရာဇာ၊ ဗာရာဏသီမင်းသည်။ ကုဋ္ဌရောဂေါ၊ နာဋကိတ္တိဟိစ၊ ကခြေသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဩရောစေဟိစ၊ ကိုယ်လုပ်မောင်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇိဂုစ္ဆိယမာနော၊ စက်ဆုပ်ရွံရှာအပ်သည်ဖြစ်၍၊ တေနသံဝေဂေန၊ ထိုသို့နူနာစွဲကပ်ခြင်း၊ ကခြေသည် ကိုယ်လုပ်မောင်းမတို့ စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့် ကချေသည် ကိုယ်လုပ်မောင်းမတို့ စက်ဆုပ်ရွံရှာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့်။ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿ၊ သားကြီးအား။ ရဇ္ဇံ၊မင်းအဖြစ်ကို။ ဒတွာ၊ ပေးတော်မူ၍။ အရညံ၊ တောသို့။ ပဝိသိတွာ၊ ဝင်တော်မူ၍။ ဟုဆိုတော်မူသောကြောင့် မင်းသားတို့ထွက်သောမြို့သည် ဗာရာဏသီမြို့မဟုတ်၊ ရာမမင်းထွက်သောမြို့သာ ဗာရာဏသီမြို့ဖြစ်ကြောင်းကို မှတ်ရမည်။ မင်းသားတို့ထွက်သောမြို့ကိုကား ကုသဝတီမြို့မှ ထွက်သည်ဟုယူရမည်။ ယူသင့်ကြောင်း ပထမ ဥက္ကာကရာဇ် မင်းကြီးသည် ဗာရာဏသီမြို့၌ နေကြောင်းနှင့် မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်တို့၌ဆိုသည်။ ဒုတိယ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးသည် ကုသဝတီမြို့၌နေကြောင်းနှင့် သတ္တတိနိပါတ် ကုသဇာတ်၌ဆိုသည်။ တတိယ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးနေသောမြို့ကို မည်သည့်

မြို့ဖြစ်ကြောင်းနှင့် မဆိုသော်လည်း ကုသဇာတ်၌ ဆိုအပ်သော ဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ အဆက်အနွယ်သည်လည်း ကုသဝတီမြို့၌ဖြစ်သဖြင့် တတိယဥက္ကာကရာဇ် မင်းကြီးသည် ကုသဝတီမြို့၌ နေ၍ ဂုင်းကုသဝတီမြို့မှ ထွက်ကြလေသည်ဟု ယူသင့်လေသည်။ ယင်းသို့ယူသင့်လေ သည်ကို ထောက်၍ ဝိဓူရဇာတ်တော်ကြီး ဝတ္ထုနိဂုံးတွင် ထိုမင်းသားမင်းသမီးတို့သည် အသီးအသီးစုံဖက် တည်ထောင်ကာမျှဖြင့် သာကီဝင်ဟူသော အမည်ကို မရသေး။ ကုသဝတီနေပြည်တော်၌ ခမည်းတော် ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီး ကြားတော်မူသောကြောင့် သကျဝတဘော ရာဇကုမာရာဟု သုံးကြိမ်အံ့ဩတော်မူသောဘုန်းကြီးသော မင်း၏ နှုတ်ဩဇာတစိတ်ကိုစွဲ၍ သာကီဝင်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကုန်သတည်းဟူ၍ ၁၀၆ နံပါတ်၌ဆိုသည်။ ဤသည် ယုတ္တိသာဓကများကိုထောက်၍ မင်းသားတို့ထွက်သောမြို့ကို ကုသဝတီ မြို့ဟု ယူသင့်ကြောင်းနှင့် ဆိုလိုက်သည်။ (ဤသည်ကားစကားချပ်)။

ကုသဝတီမြို့မှထွက်ကြသော မင်းသားတို့ကို မြင်လျှင် ဤမင်းသားတို့သည် ခမည်းတော် ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီး လွန်တော်မူသဖြင့် ပြန်လာတော်မူ၍ ဤကုသဝတီပြည်တော်၌ မင်းပြုတော်မူလတ္တံ့၊ ငါတို့သည်လိုက်၍ လုပ်ကျွေးကုန်အံ့ဟုကြံ၍ များစွာသောလူတို့သည် အစဉ်လိုက်ကြကုန်၏။ ပထမရက်၌ တစ်ယူဇနာ၊ ဒုတိယရက်၌ နှစ်ယူဇနာ၊ တတိယရက်၌ သုံးယူဇနာခန့်မျှ လိုက်ကြကုန်၏။ မင်းသားတို့သည် ထိုမျှလောက်သော ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့ကို မြင်လေသော် ဤမျှလောက်သော ရဲမက်ဗိုလ်ပါနှင့် ပြည်ထောင်ချင်းမင်းတစ်ပါးတို့ကို တိုက်ယူသည်ရှိသော် ရနိုင်လောက်၏။ ရနိုင်လောက်သော်လည်း သူ့ပြည်ကို ကိုယ်၏ပြည်ပြုသဖြင့် အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း။ ငါတို့ကြောင့် သူတစ်ပါးတို့ မဆင်းရဲလေကောင်း။ ဇမ္ဗူဒီပါမြေပြင်သည် ကျယ်ဝန်း၏။ လွတ်လပ်ရာ၌သာ ငါတို့မြို့တည်ထောင်၍ နေအံ့ဟူ၍ မြို့ရွာရှာကြလေသော် ငါတို့ဂေါတမဘုရားအလောင်း ကြွယ်ဝစွာသော ကပိလပုဏ္ဏားသည် ယရာဝါသကို စွန့်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာနံပါး ရေကန်အနီးကျွန်းတော၌ သင်္ခမ်းဆောက်၍ နေတော်မူ၏။ ထိုကပိလရသေ့ကား ဘူမိဇာလမည်သော မန္တရားကိုတတ်၏။ ထိုမန္တရား၏ အာနုဘော်ဖြင့် အထက်ကောင်းကင်သို့ အတောင်ရှစ်ဆယ်၊ အောက်မြေထဲသို့လည်း အတောင်ရှစ်ဆယ်တိုင်အောင် အကျိုးအပြစ်ကို သိမြင်သတည်း။ ထိုကပိလရသေ့နေထိုင်သော သင်္ခမ်းရာအရပ်၌ ပေါက်ရောက်သော မြက်နွယ်ချုံတို့သည် လက်ယာရစ်လည်လျက် အရှေ့မျက်နှာအရပ်သို့သာ အဖျားအညွန့်တက်ကုန်၏။ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား အစရှိသော ကြမ်းကြုတ်စွာသော တောသားတိရစ္ဆာန်တို့သည်လည်း ထိုအရပ်သို့ရောက်လျှင် မကြမ်းကြုတ်နိုင်ကုန်။ ထိုအရပ်တွင်နေသော သမင်၊ ဒရယ်အစရှိသော ခွန်အားနည်းသော

တောသားတိရစ္ဆာန်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ခြသေ့်၊ သစ်၊ ကျား အစရှိကုန်သော ခွန်အားကြီးသော တိရစ္ဆာန်တို့ကို ခြိမ်းခြောက်၍ ပြေးစေနိုင်၏။ ကပိလရသေ့သည် ဤသို့သော မြေ၏ကျေးဇူးကိုမြင်၍ ဤမြေအရပ်ကား မြတ်သောအရပ်တည်းဟု သိလေလျှင် ထိုအရပ်၌ သင်္ခမ်းဆောက်၍ နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ မြို့ရာရှာသော မင်းသားတို့ရောက်လာသည်ကို မြင်လျှင်မေး၍ မြို့ရာရှာကြောင်းကို သိလေသော် မင်းသားတို့၌ သနား၍ ဤသင်္ခမ်းရာ၌ တည်သောမြို့သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ မြတ်သောမြို့ဖြစ်လတ္တံ့။ ဤမြို့၌ ဖွားမြင်သူတစ်ယောက်ကို ယောကျ်ား အရာအထောင်သော်လည်း မနှိပ်စက် နိုင်ရာ။ ဤအရပ်၌ မြို့တည်သင်္ခမ်းရာ၌ မင်းအိမ်ကို ပြုကြကုန်လော။ ဤအရပ်တွင် နေသောသူတို့သည် ဒွန်းစဏ္ဍားသားပင်ဖြစ်သော်လည်း စကြာဝတေးမင်း၏ အာဏာစက်ကဲ့သို့ ကြီးသောအာဏာနှင့် ပြည့်စုံလေသည်ဟုဆို၏။ ရှင်ရသေ့ သင်္ခမ်းရာ မဟုတ်တုံလောဟု မင်းသားတို့ ဆိုလေလျှင် ငါ၏သင်္ခမ်းရာဟု မအောက်မေ့လင့်ကုန်။ငါ့အားသင့်တော်ရာ၌ သင်္ခမ်းဆောက်၍ ပေးပြီးလျှင် မြို့တည်၍ ကပိလဝဝဟူသော အမည်ကိုမှည့်ကြကုန်လောဟုဆို၏။ မင်းသားတို့လည်း ရှင်ရသေ့ဆိုတိုင်း မြို့တည်၍ နေတော်မူကြကုန်၏။ မြို့တည်ပြီးလျှင် ကပိလရှင်ရသေ့၏ နေရာအရပ်၌ တည်သည်ကို အစွဲပြု၍ ကပိလဝတ်မြို့ဟု အမည်တွင်လေ၏။ ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင် အင်းစောက်၌ သက္ကရာဇ် ၈၃၅၅-ခု၊ တပေါင်းလ၌ မြို့တည်သည်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၅၆-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်နေဝန်းပေါ် အချိန်တွင် နန်းတက်တော်မူကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။

ဎင်းစကားကို အဥ္စနမင်းဖြိုသော ၈၆၄၅-ခု၊ “ဏ,ဝ,စ,န္ဒေ”ကိန်းနှင့်ထောက်သော် ဥက္ကာမုခမင်းနှင့် အဥ္စနမင်းသည် နှစ်ပေါင်း ၂၉၀ ခန့်မျှသာ ကွာသည်။ ဥက္ကာမုခမင်းမှစ၍ အဥ္စနမင်းတိုင်အောင် မင်းဆက်ပေါင်း ၈၂၀၀၁ ဆက်ဖြစ်ရကား မင်းတစ်ပါးလျှင် တစ်ရက်ကျော်ခန့်သာ နန်းစံရန်ရှိသောကြောင့်။ ။ နှမနှင့်မောင်၊ ပြည်တည်ထောင်၍၊ နှစ်ထောင်ရှစ်သောင်း၊ မင်းများနှောင်းဝယ်၊ ထပ်လောင်းအသစ်၊ စောစစ်နရိန်၊ ဇေယျသိန်နောက်၊ သုံးဆယ်ခြောက်တွင်။ ။ ဟူ၍ သိဒ္ဓတ်မင်းတိုင်အောင် ဆိုအပ်သော မင်းဆက်ပေါင်းနှင့် နန်းစံမညီလေ။ ။ (ဤသည်ကား စကားချပ်)။

(၃၈) ဥက္ကာမုခမင်းသားညီနောင်လေးပါးတို့သည် အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်သဖြင့် နှမတို့နှင့်စုံဖက်၍ သာကီဝင်မျိုးတွင်ခြင်းအကြောင်း

ဥက္ကာမုခမင်းညီနောင်လေးပါးတို့နှင့် အတူ ခမည်းတော် ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီးထည့်လိုက်သော အမတ်ရှစ်ဦးတို့သည် မင်းသားတို့သည် အရွယ်သို့ရောက်ကြပြီ။ ခမည်းတော်အထံ၌ ဖြစ်သော် ခမည်းတော်မင်းကြီးသည် သားတော်သမီးတော်တို့အား အိမ်ထောင်ချပေးရာ၏။ ယခုကား ငါတို့တာဝန်ဖြစ်ချေသည်ဟု ကြံ၍ မင်းသားတို့နှင့် တိုင်ပင်ကြသော် မင်းသားတို့လည်း ငါတို့နှင့်မျိုးနွယ်တူသော မင်းသမီးကိုလည်းမမြင် နှမတော်တို့နှင့် မျိုးနွယ်တူသော မင်းသားကိုလည်း မမြင်။ အမျိုးအနွယ်မတူသော သူတို့နှင့် ပေါင်းဖော်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော သားသမီးတို့သည် မစင်ကြယ်ကုန်ရာ။ အမျိုးအနွယ်ရောယှက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ရာသည်ဟု အမျိုးအနွယ်ကိုစောင့်သဖြင့် နှမတော်ငါးပါးတွင် ပိယာမည်သော နှမတော်အကြီးကို အမိအရာ၌ထား၍ နှမလေးပါးနှင့် မောင်တော်လေးပါး မောင်နှံအစုံဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို ခမည်းတော်မင်းကြီး ကုသဝတီနေပြည်တော်က ကြားလေလျှင်။ ။ သကျ႑ဝတ ဘောရာဇ ကုမာရာဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ။ဘော၊ အို အချင်းတို့။ ရာဇကုမာရာ၊ မင်းသားတို့သည်။ သကျ႑ဝတ၊ အမျိုးအနွယ်ကို စောင့်ရှောက်အံ့သောငှာ တတ်နိုင်ကုန်စွတကား ဟူ၍ မိန့်တော်မူသော စကားကို အစွဲပြု၍ ကပိလဝတ်မြို့၌ဖြစ်သော မင်းမျိုးတို့သည် သာကီဝင်မင်းမျိုးဟူ၍ တွင်ကုန်၏။ ။ ဤသည်ကား ကပိလဝတ် သာကီဝင်မင်းမျိုးတို့ အကြောင်း။

(၃၉) ကောလိယပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း

ကောလိယမင်းတို့အကြောင်းကား။ ။ ဥက္ကာမုခအစရှိသော မင်းညီနောင်လေးပါးတို့ အမိအရာ၌ထားသော ပိယာမည်သော နှမတော်အကြီးသည် အခါတစ်ပါး ကုဋ္ဌနူနာစွဲရောက်၍ ကိုယ်လက်မသန့်ဖြစ်လေသော် မောင်တော်တို့သည် ထိုအနာကား အတူတကွ စားသောက်နေထိုင်သော သူတို့အား ကူးစက်တတ်သော သဘောရှိသည်ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်လျက် ဥယျာဉ်ကစားသွားဟန်ပြု၍ နှမတော်အကြီး ပိယာကို ရထားပေါင်းချပ်ဖြင့် တောသို့ဆောင်ပြီးလျှင် တစ်ခုသောတောအရပ်၌ လိုဏ်ဂူဥမင်တူးစေ၍ သစ်ပျဉ်ကာရံမိုးသော အိမ်ကိုပြုပြီးမှ စားသောက်စရာ ဘောဇဉ်ခဲဖွယ်တို့ကို လုံလောက်အောင် သွင်းထား၍ မြေဖြင့်လုံခြုံစွာ ဖိပြီးသော် ထိုလိုဏ်အိမ်၌ မင်းသမီးကို ထားကြလေ၏။ ထိုအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ပြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသား ရာမအမည်ရှိသော မင်းသည်တရားနှင့်အညီ မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည်လည်း နူနာရောဂါစွဲရောက်၍ ဆေးဝါးသုံးစားသော်

လည်း မလွတ်မကင်းသည်နှင့် မိဖုရားမောင်းမစသော အလုပ်အကျွေးတို့သည် ငြီးငွေ့ရွံ့ရှာသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိတ်လန့်ခြင်း သံဝေဂတရားယူ၍ မင်းအဖြစ် အလိုဆန္ဒကင်းသဖြင့် သားကြီးအား တိုင်းပြည်ကို အပ်နှင်းပြီးသော် တောသို့ဝင်၍ သစ်ရွက်၊ သစ်သီး၊ သစ်မြစ်သစ်ဖုတို့ကို စားသုံးလျက် တော၌နေ၏။ မရှည်မြင့်မီ နူနာကင်းလွတ်၍ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာဖြစ်လေ၏။ ။ ထိုမင်းသည် တောင်မြောက်လေးပါးလှည့်လည်ကြည့်ရှုသည်တွင် ကြီးစွာသောအခေါင်းရှိသော သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်ကို တွေ့၍ ထိုသစ်ပင်၌ တစ်ဆယ့်ခြောက်တောင် ပမာဏရှိသော အရပ်ကိုသုတ်သင်၍ တံခါးကြီး၊ တံခါးငယ်တပ်ထားပြီးလျှင် ထန်းကျင့်လှေကားထောင်၍ အိမ်အမှတ်ဖြင့် ထိုသစ်ပင်၌ နေလေ၏။ ညည့်အခါ သမင်၊ ဒရယ်အစရှိသော တိရစ္ဆာန်တို့၏ အသံကိုနားခံလျက် ဤအရပ်မှ ခြသေ့်အသံကြား၏။ ဤအရပ်မှ ကျားသံကြား၏။ စသည်ဖြင့် အသံကြားရာအရပ်ကို မှတ်၍ နံနက်သို့ရောက်သောအခါ ထိုအရပ်သို့သွားပြီးသော် ခြသေ့်၊ ကျားတို့၏ စားကြွင်းအသားတို့ကို ယူခဲ့၍ ချက်ပြုတ်ဖုတ်ကင်စားသောက်၏။ ဤသို့သော နည်းဖြင့် ထိုအရပ်ဝယ်နေလေသော် တစ်နေ့သ၌ ပိယာမင်းသမီး၏ ကိုယ်နံ့ကိုရသဖြင့် မိုးသောက်ထအခါ ကျားလာ၍ မင်းသမီးနေရာအရပ်၌ မြေကိုယက်လေ၏။ မြေစာကုန်လတ်သော် ပျဉ်ငယ်အပေါက်ဖြင့် ကျားကိုမြင်၍ မင်းသမီးသည် ကြောက်လန့်တကြား ဟစ်ကြွေးလေ၏။ ထိုအသံကို ရာမမင်းကြားသည်ရှိသော် ဤအသံကား တောသားတိရစ္ဆာန်တို့၏ အသံမဟုတ်၊ လူမိန်းမအသံတည်းဟု မှတ်သားပြီးမှ နံနက်အခါ ထိုအရပ်သို့ သွားပြီးသော် ဤတွင်း၌ အဘယ်မည်သောသူ နေဘိသနည်းဟု မေးလေ၏။ မင်းသမီးလည်း မိန်းမဖြစ်ကြောင်းကို ပြန်ကြား၏။ အမျိုးအနွယ်ကို မေးသဖြင့် ဥက္ကာကရာဇ်မင်းကြီး သမီးတော်ဖြစ်ကြောင်းကို ကြားပေ၏။ အဘယ်ကြောင့် ဤအရပ်၌ နေသနည်းဟု ရာမမင်းမေးလျှင် နူနာစွဲရောက်ကြောင်းနှင့် အခြင်းအရာခပ်သိမ်းကိုကြား၍ သိပြီးမှ တွက်ဘိလောဟု ခေါ်သည်ကို ဇာတိမာန်ဖြင့်မထွက်မလာနေသောကြောင့် ရာမမင်းက ငါလည်း မင်းမျိုးတည်းဟု ခတ္တိယစစ် မင်းအဖြစ်ကို ပြန်ကြားပြီးလျှင် ထန်းကျင့်လှေကားဖြင့် တက်စေ၍ မင်းသမီးကို မိမိနေရာသို့ဆောင်လေ၏။ နေရာသို့ရောက်လျှင် မိမိသုံးဆောင်တော်မူသော သစ်ရွက်၊ သစ်သီး၊ သစ်မြစ်၊ သစ်ဖု၊ ဆေးဝါးတို့ကို ပေးကမ်းစားသုံးစေ၏။ မင်းသမီးလည်း မကြာမြင့်မီ နူနာရောဂါကင်းလွတ်၍ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း ဖြစ်လေရကား အတူတကွပေါင်းဖက်ခြင်းကို ပြုကြကုန်၏။ မင်းသမီးသည် ရှေးဦးစွာ သားမြွာနှစ်ယောက်ကို ဖွား၏။ ဤသို့အစုံအစုံ တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ် မွေးဖွားသဖြင့် သားတော်သုံးကျိပ်နှစ်

ယောက်ဖြစ်သတည်း။ သားတော်တို့ အရွယ်သို့ရောက်လေသော် ခမည်းတော် ရာမမင်းလည်း မင်းသားတို့တတ်စရာ အလုံးစုံသော အတတ်ကို သင်ပေ၏။

အခါတစ်းပါး ဗာရာဏသီပြည်မှ မုဆိုးတစ်ယောက်သည် ဥစ္စာရတနာရှာသည်ဖြစ်၍ တောတောင်၌ လည်လာသည်ရှိသော် မင်းကြီးကိုမြင်၍ ဗာရာဏသီမင်းအဖြစ်ကိုသိသဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် ရှင်မင်းကြီးအား သိပါ၏ဟု နှုတ်ခွန်းဆက်သလျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း အလုံးစုံသော အကြောင်းအရာကို မေးမြန်းတော်မူ၏။ မင်းကြီးနှင့် မုဆိုးမေးမြန်းပြောဆို၍နေစဉ် မင်းကြီးထံခစားလာသော သားတော်တို့ကို မြင်၍ဘယ်သူ့သားမြေးဖြစ်ပါသနည်းဟု မေး၏။ မင်းကြီးလည်း ငါ၏သားတော်များဖြစ်ကြောင်းကို မုဆိုးအားပြန်ကြားပေ၏။ သားတော်တို့ မယ်တော်အနွယ်ကို မေး၍သိပြီးသော် ဤစကားကား ငါ့အားမြတ်သောလက်ဆောင် ဖြစ်တော့သည်။ ဤလက်ဆောင်ကို ဗာရာဏသီမင်းအား ဆက်သအံ့ဟု ကြံပြီး၍ တောမှဖယ်ခဲ့ပြီးသော် အလုံးစုံသောအကြောင်းကို ဗာရာဏသီမင်းအား လျှောက်ကြားလေ၏။ ဗာရာဏသီမင်းလည်းခမည်းတော်ကို ချီးပင့်အံ့ဟု စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ သွားလေ၍ ခမည်းတော်ကိုရှိခိုးခယပြုပြီးသော် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်၍ မင်းပြုတော်မူပါဟု လျှောက်၏။ ခမည်းတော်ရာမမင်းလည်း ငါကား ဗာရာဏသီပြည်ကို အလိုမရှိ။ ဤအရပ်၌ ကလောပင်ကိုပယ်ပြီးလျှင် မြို့တည်ဘိလောဟု သားတော်ကို မိန့်တော်မူ၏။ သားတော် ဗာရာဏသီမင်းလည်း ခမည်းတော်ဆိုတိုင်း ကလောကို ပယ်၍ ကျေးလက်ခရိုင်နှင့်တကွ မြို့တည်လေ၏။ ကလောပင်ကို ပယ်၍ မြို့တည်လေသောကြောင့် ထိုမြို့ကို ကောလနဂရဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျားတို့ကျက်စားရာ သွားရာ၌တည်သောကြောင့် ဗျဂ္ဃပထဟူ၍လည်းကောင်း မှည့်ကုန်၏။ ဤမျှလောက်သော အဆောက်အအုံကို ပြုပြီး၍ ခမည်းတော်ကိုခယရိုသေစွာ ရှိခိုးပြီးသော် ဗာရာဏသီပြည်သို့ပြန်လေ၏။ ရာမမင်း၊ ပိယာမိဖုရားတို့သည်လည်း သားတော်ဗာရာဏသီမင်းပြန်သွားပြီးသည့်နောက် ကောလနဂရမြို့၌ပင် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားသဖြင့် သားတော်တို့အရွယ်သို့ ရောက်ကြလေသော် သားတော်တို့အား မယ်တော်မိဖုရား ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ ကပိလဝတ်ပြည်၌နေသော သာကီဝင်မင်းတို့သည် မောင်တော် ဦးရီးတော်တို့ပေတည်း။ ဦးရီးတော်တို့၏ သမီးတော်များကား ထုံးမြိတ်ဝတ်စားခြင်း ဤသို့သဘောရှိ၏။ ထိုသာကီဝင်မင်းသမီးတို့သည် ရောဟဏီမြစ်၌ ရေကစားမှတ်ပြုကြကုန်၏။ မောင်တို့ရေဆိပ်သို့သွား၍ ထုံးမြိတ်ဝတ်စားတင့်တယ် ထူးခြားသော အမူအရာကို မြင်သဖြင့် ကြိုက်နှစ်သက်ရာကို ယူလေဟု မယ်တော်မိဖုရားမှာတော်မူ၏။ သားတော်တို့လည်း ရေဆိပ်သို့ရောက်လျှင် ကပိလဝတ်ပြည်မှလာသော သာကီဝင်မင်းသမီးတို့ ရေချိုးပြီးလျှင် ဆံကို သွေ့စေလျက်နေသောအခါ

ကြိုက်နှစ်သက်ရာခေါ်ယူပြီးလျှင် မိမိတို့အမျိုးအမည်ကို ပြန်ကြား၍ သွားလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို သာကီဝင်မင်းသားတို့ ကြားလေသော် ဆွေမျိုးမကွဲမပြား တူတော်များပင်ဖြစ်တော့သည်ဟု ခွင့်ပြုလေ၏။ ဤသို့လျှင် ရာမမင်း၊ ပိယာ မိဖုရားတို့ကို အစပြု၍ ကောလိယမင်းမျိုး ဖြစ်သတည်း။ ဤကား ကောလိယပြည်တည်ခြင်းအကြောင်းတည်း။

(၄၀) ဒေဝဒဟပြည် တည်ထောင်ခြင်းအကြောင်း

ဒေဝဒဟမင်းတို့၏ အကြောင်းကား။ ။ ကပိလဝတ်ပြည်၌ နေကုန်သော သာကီဝင်မင်းတို့သည် နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော ရေအိုင်ကြီးအနီး၌ မင်းတဲဆောက်၍ ရေဖျန်းသဘင် ပျော်ရွှင်ကစားမှတ်ပြုကုန်၏။ ထိုသို့ပျော်ရွှင်ကစားရာ မင်းတဲကို အကြောင်းပြု၍ ပြည်ကြီးဖြစ်လတ်သော် ရေအိုင်အနီးအပါး၌ တည်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိုပြည်သည် ဒေဝဒဟပြည်ဟုတွင်၏။ ထိုဒေဝဒဟပြည်၌နေသော မင်းတို့သည်လည်း ဒေဝဒဟသာကီဝင်မင်းဟု တွင်ကုန်၏။ ထိုဒေဝဒဟသာကီဝင်မင်း တို့သည်လည်း ကပိလဝတ်ပြည်ထောင်မင်း၊ ကောလိယပြည်ထောင်မင်းတို့ကဲ့သို့ အလုံးအရင်းဆင်မြင်းဗိုလ်ပါ ဖြိုးခိုင်စွာရှိသဖြင့် ထီးဖြူဆောင်ခြင်း ပြည်ထောင်မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ဤကား ဒေဝဒဟပြည် တည်ခြင်းအကြောင်းတည်း။ ။

(၄၁) ကပိလဝတ်ပြည်ကို တည်ထောင်သော ဥက္ကာမုခမင်းမှ သီဟဿရမင်းတိုင်အောင် မင်းဆယ်ဆက်တို့၏အကြောင်း

ကပိလဝတ်ပြည်ကို အစိုးရသော ဥက္ကာမုခမင်းကား စကားပြောတော်မူလျှင် ခံတွင်းမှ စက်ပြောင်ပြောင် ထွက်သောဟူ၏။ ဥက္ကာမုခမင်း၊ ထိုမင်း၏သားတော် မိပုဏမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် စန္ဒိမမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် စန္ဒမုခမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် ဝေဿန္တရာမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် ဇာလီမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် သီဟဝါဟနမင်း။ ထိုမင်း၏သားတော် သီဟဿရမင်း။ ဥက္ကာမုခမင်းမှစ၍ သီဟဿရမင်းတိုင်အောင် မင်းပေါင်းဆယ်ဆက်တည်း။

မှန်နန်းရာဇဝင်၌ တစ်ဆယ့်တစ်ဆက်ဟူ၍ကား ဆို၏။ အရေအတွက်မပါ၊ ဆယ်ဆက်သာပါလေသည်။ မဟာဝင်နှင့် ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင် အင်းစောက်တို့၌ ဆယ်ဆက်သာ ရေတွက်၍ ဆိုလေသည်။ (ဤကား စကားချပ်)။

(၄၂) သီဟဿရမင်းမှစ၍ ဇယသေနမင်းတိုင်အောင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင် သော မင်းတို့၏အကြောင်း

ထိုသီဟဿရမင်း၏သားတော် မြေးတော် အစဉ်အဆက်အားဖြင့် ဇယသေနမင်းတိုင်အောင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်တည်း။ ။

(၄၃) ဇယသေနမင်းသားတော် သီဟဟနုမှစ၍ သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင်အောင် မင်းတို့ကို ပြဆိုခြင်းအကြောင်း

ဇယသေနသားတော် သီဟဟနုမင်း။ ထိုသီဟဟနုမင်းသားေတာ် သုဒ္ဓေါဒနမင်းတည်း။ ကပိလဝတ်ပြည်ကို အစိုးရသော ဇယသေနမင်းသားတော် သီဟဟနု၊ နှမတော် ယသော်ဓရာ။ ။ ဒေဝဒဟပြည်ကို အစိုးရသော ဒေဝဒဟမင်းနှင့် ဇယသေနမင်းသည် သားတော်သမီးတော်တို့ကို မောင်နှံစုံဖက်တော်မူကြကုန်သတည်း။ ။ အဥ္စနမင်းကို မဟာသုကပ္ပဗုဒ္ဓဟူ၍ အင်္ဂုတ္တရ၊ ဧကနိပါတ် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုသည်။ ။ ဇယသေနမင်းသား သီဟဟနုမင်းကို ဒေဝဒဟမင်းသမီးတော် ကဉ္စနာနှင့် စုံဖက်ရာတွင် ဖွားမြင်သည်ကား သုဒ္ဓေါဒန၊ ဒေါတောဒန၊ သက္ကောဒန၊ သုက္ကောဒန၊ အမိတ္တောဒန၊ နှမတော်အမိတ္တာမင်းသမီး၊ ပါလိတာမင်းသမီး သားတော်ငါးပါး၊ သမီးတော်နှစ်ပါး၊ ပေါင်းခုနစ်ပါးတည်း။ ။ ဇယသေနမင်းသမီးတော် ယသော်ဓရာနှင့် ဒေဝဒဟမင်းသားတော် အဥ္စနမင်းသားကို စုံဖက်ရာတွင် ဖွားမြင်သည်ကား သိရိမဟာမာယာမင်းသမီး၊ ညီမတော် ပဇာပတိဂေါတမီမင်းသမီး၊ မောင်တော် ဒဏ္ဍပါဏီ၊ ညီတော် သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ သမီးတော် နှစ်ပါး၊ ပေါင်းခုနစ်ပါးတည်း။ ဇယသေနမင်းသမီးတော် ယသော်ဓရာနှင့် ဒေဝဒဟမင်းသားတော် အဥ္စနမင်းသားကို စုံဖက်ရာတွင် ဖွားမြင်သည်ကား သိရိမဟာမာယာမင်းသမီး၊ ညီမတော် ပဇာပတိဂေါတမီမင်းသမီး၊ မောင်တော် ဒဏ္ဍပါဏီ၊ ညီတော်သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ သမီးတော်နှစ်ပါး၊ သားတော်နှစ်ပါး၊ ပေါင်း လေးပါးတည်း။ သီဟဟနုမင်းသားတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းနှင့် အဥ္စနမင်း သမီးတော် သိရိမဟာမာယာ၊ ညီမတော် ပဇာပတိဂေါတမီ သည်နှစ်ပါးကို စုံဖက်ရာတွင် သိရိမဟာမာယာ၌ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ညီမတော် ပဇာပတိဂေါတမီတွင် ဇနပဒကလျာဏီနှင့် နန္ဒမင်းသားကို ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ဇနပဒကလျာဏီကား ငယ်မည် ရူပနန္ဒာတည်း။ ဇနပဒကလျာဏီအမည်ကား ကြီးမှတွင်သော အမည်တည်း။ ထိုဇနပဒ ကလျာဏီသည် ဘုရားလောင်းထက်ကြီးသည်ကို အဂုတ္တိုရ်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင် ၃၂ နံပါတ်၌ ဆိုသည်။ ဆိုသည့်အတိုင်း အင်္ဂုတ္တိုရ်ဧကနိပါတ်အဋ္ဌက

ထာ၊ ဇေတဒဂ္ဂဝဂ်၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီဝတ္ထုအဖွင့် ၂၇၀ နံပါတ်၌. . .

မဟာမာယာ တသ္မာ ဇာတဒိဝသတော သတ္တမေ ဒိဝသေကာလံ ကတွာ တုသိတ ပုရေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာ မဟာသတ္တဿ မာတုစ္ဆံ မဟာပဇာပတိဂေါတမိံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေဌပေသိ။ တသ္မိံ နန္ဒမာရော ဇာတော။ ။

ဟူ၍ နန္ဒမင်းသားကို ဘုရားလောင်းအောက် ခုနစ်ရက်ငယ်ကြောင်းနှင့် ဆိုသော ကြောင့် ဇနပဒကလျာဏီကြီးသည်ဟု ယူသင့်သည်။ ။ မဟာမာယာ၊ မဟာမာယာ မိဖုရားသည်။ တသ္မာ၊ ထိုဘုရားလောင်းအား။ ဝါ၊ ဘုရားလောင်းကို။ ဇာတဒိဝသတော၊ ဖွားမြင်တော်မူသောနေ့မှ။ သတ္တမေ၊ ခုနစ်ရက်မြောက်သော။ ဒိဝသေ၊ နေ့၌။ ကာလံ၊ စုတေမနေ သေလွန်ခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ တုသိတပုရေ၊ တုသိတာနတ်ပြည်၌။ နိဗ္ဗတ္တိ၊ ဖြစ်လေ၏။ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ၊ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်။ မဟာသတ္တဿ၊ ဘုရား လောင်း၏။ မာတုစ္ဆံ၊ မိထွေးဖြစ်သော။ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိံ၊ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီကို။ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ၊ မိဖုရားကြီးအရာ၌။ ဌပေသိ၊ ထားတော်မူ၏။ တသ္မိံ ကာလေ၊ ထိုသို့ မိဖုရားကြီး အရာထားသော ကာလ၌။ နန္ဒကုမာရော၊ နန္ဒမင်းသား သည်။ ဇာတော၊ ဖွားမြင်တော်မူ၏။ ဤသို့အနက်ပေး။ ။ (ဤကား စကားချပ်)။ ။ သီဟဟနုမင်းသမီးတော် အမိတ္တာနှင့် အဥ္စနသားတော် သုပ္ပဗုဒ္ဓကို စုံဖက်ရာတွင် ဖွားမြင်သည်ကား သမီးတော် ဘဒ္ဒကစ္စာနာနှင့် မောင်တော်ဒေဝဒတ်ကို မြင်သတည်း။

သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသားတော် ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထကုမာရနှင့် သုပ္ပဗုဒ္ဓမင်းကြီး သမီး ဘဒ္ဒကစ္စာနာကို စုံဖက်တော်မူရာတွင် သားတော် ရာဟုလာကို ဖွားမြင်သည်။ ဘုရားရှင်ဘိုးတော် အဥ္စနမင်းသည် သက္ကရာဇ် ရှစ်ထောင်ခြောက်ရာ့လေးဆယ့်ငါးခု ကို ဖြိုတော်မူ၍ နှစ်ခုကြွင်းထားသော သက္ကရာဇ် ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ ကြာသပတေးနေ့ ဥတ္တရာသာဠ်နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်လျက် သိရိမဟာမာယာဝမ်း၌ ဘုရား လောင်း ပဋိသန္ဓေနေတော်မူသည်။ ဆယ်လစေ့၍ သက္ကရာဇ်ခြောက်ဆယ့်ရှစ်ခု၊ ကဆုန် လပြည့်၊ သောကြာနေ့၌ နေထွက်တစ်ပဟိုရ်အချိန်၊ သိဟ်လက်၊ ဗြိဿာစန်း၊ ဝိသာခါ နက္ခတ်နှင့်ယှဉ်လျက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ သက်တော်တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်သို့ ရောက် တော်မူသောအခါ ဘဒ္ဒကစ္စာနာမင်းသမီးကို ယသော်ဓရာသမုတ်၍ ရာဇဘိသေက ခံတော်မူပြီးလျှင် မင်းဆက်တကာတို့ မစံရာသော ဆောင်းဥတုအား လျော်စွာသော ဘုံကိုးဆင့်ရှိသော ရမ္မပြာသာဒ်၊ နွေဥတုအားလျော်စွာသော ဘုံငါးဆင့်ရှိသော သုရမ္မပြာ သာဒ်၊ မိုးဥတုအားလျော်သော ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော သုဘပြာသာဒ်ဟူသော သုံးဆောင် သော ပြာသာဒ်နန်းတော်အတွင်း၌ မင်းသမီးအပေါင်း လေးသောင်းခြံရံလျက် တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်တိုင်တိုင် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူသတည်း။

(၄၄) မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းသား တိုင်အောင် မင်းဆက်တို့ကို နှစ်ရပ်ခွဲ၍ ပြဆိုခြင်းအကြောင်း

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မင်းစဉ်အားဖြင့် မဟာသမ္မတမင်းမှ စ၍ ဥက္ကာကရာဇ်တိုင် နှစ်သိန်းငါးသောင်း နှစ်ထောင့်ငါးရာ ငါးကျိပ်ခြောက်ယောက်တစ်ရပ်၊ ဥက္ကာကရာဇ် မင်းကြီး၏သားတော် ဥက္ကာမုခမင်းမှစ၍ ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ်မင်းတိုင် ရှစ်သောင်း နှစ်ထောင်တစ်ကျိပ်သုံးယောက်တစ်ရပ်၊ နှစ်ရပ်စုမင်းပေါင်း သုံးသိန်း သုံးသောင်းလေး ထောင့်ငါးရာခြောက်ကျိပ်ကိုးယောက်တည်း။

(၄၅) တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းဆက်တိုင်အောင် အစိတ်အစိတ်ပြုသဖြင့် ရေတွက်သော် နှစ်ဆယ့်လေးဆက်ရှိ သည်ကို ပြခြင်းအကြောင်း

ဤသို့ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော မင်းဆက်အပေါင်း၌ မဟာသမ္မတမင်း၏ အဆက်နှစ် ကျိပ်ရှစ်ဆက်။ ၁။ အစ္စိတမင်း၏ အဆက်တစ်ရာ။ ၂။ အရိန္ဒမမင်း၏အဆက် ငါးကျိပ် မြောက်၊ ၃။ ဒုပ္ပသဟမင်း၏အဆက် ခြောက်ကျိပ်၊ ၄။ အဇိတသေနမင်း၏အဆက် ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ၅။ ပြဟ္မဒတ်မင်း၏အဆက် သုံးကျိပ်ခြောက်၊ ၆။ ကမ္ဗလဝံသ မင်း၏အဆက် သုံးကျိပ်နှစ်၊ ၇။ (မှန်နန်းရာဇဝင်မှာ သုံးကျိပ်ခြောက်ဟုဆို၏။ လေးဆက်ပိုလေသည်)။ ပူရိန္ဒမင်း၏အဆက် နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်။ ၈။ သာဓိနမင်း၏အ ဆက် နှစ်ကျိပ်နှစ်ဆက်၊ ၉။ (မဟာဝင်ဝတ္ထုမှာ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်ဟုဆို၏။ ခြောက်ဆက်ပို လေသည်။)ဓမ္မဂုတ္တမင်း၏အဆက် တစ်ကျိပ်ရှစ်ဆက်၊ ၁၀။ သိခိပ္ပမင်း၏အဆက် တစ်ကျိပ် ခုနစ်ဆက်၊ ၁၁။ ပြဟ္မဒေဝမင်း၏အဆက် တစ်ကျိပ်ငါးဆက်၊ ၁၂။ ဗလဒတ္တ မင်း၏အဆက် ကိုးဆက်၊ ၁၄။ နရဒေဝမင်း၏အဆက် ခုနစ်ဆက်၊ ၁၅။ မဟိန္ဒမင်း၏ အဆက် တစ်ကျိပ်နှစ်ဆက်၊ ၁၆။ နာဂဒေဝမင်း၏အဆက် နှစ်ကျိပ်ငါးဆက်။ ၁၇။ သမုဒ္ဒတ္တမင်း၏အဆက် နှစ်ကျိပ်ငါးဆက်၊ ၁၈။ ဟိမက်ရမင်း၏အဆက် တစ်ကျိပ်နှစ် ဆက်၊ ၁၉။ တာလိဿရမင်း၏အဆက် တစ်ကျိပ်နှစ်ဆက်၊ ၂၀။ ပူရိန္ဒမင်း၏အဆက် ကိုးဆက်၊ ၂၁။ မဃ္ဃဒေဝမင်း၏အဆက် ရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ ၂၂။ နေမိမင်း၏ အဆက် ရှစ်သောင်းလေးထောင် လေးထောင်တစ်ကျိပ်သုံးဆက်၊ ၂၄။ ဤသို့ မင်းဆက် ပေါင်းသည် နှစ်ဆယ့်လေးစုဖြစ်သတည်း။

ထိုနှစ်ဆယ့်လေးစုတို့တွင် ပထမအစု၌ တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်အန္တရကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းသည် ရောဇ စသော မင်းတို့၏ ရှေးဦးစွာဖြစ်သောကြောင့် သစ်ပင်ကြီးအမြစ်နှင့်တူ၏။ ရောဇ အစရှိသော နှစ်ကျိပ်ခုနစ်ယောက်သော မင်းတို့သည် သစ်ပင်ကြီး၏ ပင်စည်နှင့်တူ၏။ အစ္စိတမင်း၏အနွယ်အဆက်ဖြစ်သော တစ်ရာသော မင်းမှစ၍ နောက်နောက် နှစ်ဆယ့်သုံးစိတ်ဖြစ်သော အစုတို့သည် သစ်ပင်ကြီး၏ ခက်မခက်သေး၊ အညွန့်အဖူး၊ အပွင့်အသီးနှင့်တူကုန်၏။ ဤသို့ အစိတ်အားဖြင့် နှစ်ဆယ့်လေးစု၊ အပေါင်းအားဖြင့်ကား ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းတိုင်အောင် သုံးသိန်းသုံးသောင်းလေးထောင် ငါးရာခြောက်ကျိပ်ကိုးယောက်ဖြစ်သည်ဟု မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်တို့၌ ပြဆိုအပ်သော စကားသည် အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုအပ်သော စကားသာဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။ ။ အကျဉ်းဖြစ်ကြောင်းကို ရှေး၌ ပြဆိုအပ်သည်အတိုင်း နေမိမင်း၏သား ကာဠာရဇနကမင်းမှစ၍ ဥက္ကာကရာဇ်မင်းတိုင်အောင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်တစ်ကျိပ်ကိုးမျှသာပြဆိုလေသည်။ ။ သီလက္ခန် အဋ္ဌကထာ၌ တတိယ ဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏သား ဥက္ကာမုခမင်းမှစ၍ သာကီဝင်မင်းဆက်မင်းနွယ် အဆက်ဆက် ဆင်းသက်ပြန့်ပွားလေကြောင်းနှင့် ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ၎င်းဋီကာ၌ ပထမဥက္ကာကရာဇ်မင်း၏ သားမြေးအဆက်ဆက် အသိန်းမက ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားကြောင်း၊ ဒုတိယဥက္ကာကရာဇ် သားမြေးမြစ် အဆက်ဆက်လည်း ထိုအတူ အသိမ်းမက ဆင်းသက်ဖြစ်ပွားကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကိုထောက်၍ အကျဉ်းမျှသာ ပြဆိုကြောင်းကို သိရလေသည်။ ။ (သာကီဝင်မင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်တွင်လည်း သီဟဿရမင်း၏ သားမြေးအဆက်ဆက် ဇယသေနမင်းတိုင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်ဟူ၍သာ မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်တို့၌လာသည်။ သီဟဿရမင်း၏သားမြေးအဆက်ဆက် ဘဂုသာကီဝင်တိုင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်။ ဘဂုသာကီဝင်မင်း၏သားမြေးအဆက် ဇယသေနမင်းတိုင် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်ပြန့်ပွားလေသည်ဟု ဥတ္တရဝိဟာရဝါသီဆရာတို့ပြုသော မဟာဝင်ကျမ်းတွင် လာကြောင်းကို ယခုရှိ မဟာဝင်ဋီကာ၌ ပြဆိုသဖြင့် မပယ်ခဲ့လေရကား သာကီဝင်မင်း အနွယ်အဆက်သည် ရှစ်သောင်းနှစ်ထောင်မကဟူ၍ သိရလေသည်။ (ဤကား စကားချပ်)။

(၄၆) ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားဖြစ်တော်မူသောအကြောင်း

ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းသည် မင်းမဖြစ်မီ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ် မင်းစည်းစိမ် တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်စံတော်မူပြီးမှ သက်တော်နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ် ရောက်တော်မူသောအခါ

သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ၊ ရဟန်း နိမိတ်လေးပါးကို မြင်တော်မူ၍။ ။ သက္ကရာဇ် ၉၇ ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ တနင်္လာနေ့၊ မြင်းယာဉ်စီး၍ တောထွက်တော်မူသည်။ အနော်မယမြစ်နား၌ ဃဋိကာရဗြဟ္မာလှူအပ်သော ကမ္ဘာ့တန်ဆာ၊ ကြာတိုက်တွင်ပါသော ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကို ခံယူ၍ ရဟန်းပြုတော်မူသည်။ ။ ရဟန်းပြုတော်မူပြီးသော် အာဠာရ၊ ဥဒကရသေ့တို့အထံ၌ ခုနစ်ရက်နေတော်မူ၍ ဈာန်သမာပတ်ကို ဖြစ်စေပြီးလျှင် ဤအကျင့်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်အံ့သောအကြောင်း မဟုတ်ချေသေး။ အကြောင်းကို ရှာအံ့ဟု ကြံတော်မူပြီးလျှင် ဥရုဝေဠတောသို့ ရောက်တော်မူ၍ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ခြောက်နှစ်ကျင့်တော်မူ၍ သက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့ နံနက်စောစောအခါ ဘုရားဒကာတို့ လက်ဦးစွာခံမြဲဖြစ်သော သုဇာတာလှူသော ဃနာဆွမ်းမြတ်ကို အဇပါလညောင်ပင်ရင်း၌ ရွှေခွက်နှင့်တကွ ခံတော်မူ၍ နေရဥ္ဇမြစ်နားသို့ ရှေးရှုသွားတော်မူပြီးသော် လေးဆယ့်ကိုးလုတ်ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးမှ ဘုရားဒကာတို့ မိဋ္ဌာန်မြဲဖြစ်သော ရွှေခွက်ကို မျှောတော်မူ၍ ညချမ်းသောအခါ၌ နတ်တို့စီရင်အပ်သော လမ်းဖြင့် နေရဥ္ဇရာမြစ်နား ဆွမ်းစားရာအရပ်မှသည် အနောက်မြောက် နှစ်မိုင်ခန့်ဝေးသော ဗောဓိမဏ္ဍိုင်သို့ ကြွတော်မူသောအခါ သောတ္ထိယအမည်ရှိသော လုလင်သည် ကပ်လှူအပ်သော မြက်ရှစ်ဆုပ်ကို ခံတော်မူ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၏ အရှေ့မြောက်အရပ်၌ ရပ်တော်မူ၍ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်၏ အရှေ့စူးစူး၌ ဖြန့်ဖြူးကြဲတော်မူလေလျှင် တစ်ဆယ့်လေးတောင်အမြင့်ဆောင်သော ရတနာပလ္လင်တော်ပေါက်၍ ထိုရတနာပလ္လင်ထက် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော ဝီရိယကို မိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ နေမဝင်မီ မာရ်စစ်သည်ကို အောင်မြင်တော်မူသည်။ ညဥ့်ဦးယံ၌ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ကို ရတော်မူသည်။ သန်းခေါင်ယံ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရတော်မူသည်။ မိုးသောက်ယံ၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အနုလောမ၊ ပဋိလောမအားဖြင့် ဆင်ခြင်တော်မူ၍ ဒသဗလဉာဏ်၊ စတုဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်၊ ဆအသာဓာရဏဉာဏ် အစရှိသော ဂုဏ်တော်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အာသဝက္ခယဉာဏ်ကို ရတော်မူလျှင် အလုံးစုံသော ဘုရားဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သမ္မာသမ္ဗောဓိသဗ္ဗညုဘုရားအဖြစ်သို့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့နံနက် အရုဏ်တက်အချိန်တွင် ရောက်တော်မူသည်။

(၄၇) ကြသိပတနမိဂဒါဝုန်တော ပဥ္စဝဂ္ဂီ ငါးယောက်တို့ကို တရားဟောတော်မူကြောင်း

ဤသို့ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသော် လေးဆယ့်ကိုးရက်ပတ်လုံး သတ္တဌာန၌ နေတော်မူပြီးမှ လင်းလွန်းပင်ရင်းမှ ပြန်တော်မူ၍ အဇပါလညောင်ပင်အနီး

၌ နေတော်မူသောအခါ တရားတော်၏ နက်နဲသိမ်မွေ့သည်၏အဖြစ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသဖြင့် တရားဟောတော်မမူလိုသော စိတ်တော်ရှိသည်ကို သိ၍ စကြဝဠာတစ်သောင်းမှလာကုန်သော နတ်ပြဟ္မာအပေါင်းတို့နှင့်တကွ သဟံပတိပြဟ္မာမင်းသည် မြင်းမိုရ်တောင်လုံးရှိလောက်သော ရတနာပန်းကုံးဖြင့် ပူဇော်၍ တရားဟောတော်မူခြင်းငှာ တောင်းပန်လတ်သည်ရှိသော် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ရှိသောအဖြစ်ကို မြင်တော်မူ၍ ခွင့်ပြုတော်မူပြီးမှ ရှေးဦးစွာ တရားဟောထိုက်သူကို ကြည့်တော်မူပြီးသော် အာဠာရ၊ ဥဒကရသေ့တို့၏ စုတေသောအဖြစ်ကို သိတော်မူ၍ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းငါးယောက်တို့၏ ကျေးဇူးကို ဆင်ခြင်တော်မူပြီးမှ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အရပ်မှ အနောက်မြောက်တစ်ဆယ့်ရှစ်ယူဇနာဝေးသော ဗာရာဏသီပြည်သို့ ခြေကြောင်းခရီး ကြွတော်မူလေသော် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်နှင့် ဂယာသီသမြို့၏အကြား သုံးဂါဝုတ်ခြောက်မိုင်ရှိခရီး၌ ဥပကမည်သော အာဇီဝကနှင့် တွေ့တော်မူလျှင် ထိုသူသည် နောက်မှကျွတ်လတ္တံ့သည်ကို မြင်တော်မူ၍ ဥပနိဿယပေးတော်မူသဖြင့် ဘုရားအဖြစ်ကို ပြ၍ ကြွတော်မူလေလျှင် ညချမ်းအခါ ဗာရာဏသီပြည်၏အနီး အရှေ့ဘက်အရပ်ရှိ ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တောသို့ ရောက်တော်မူ၍ ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့ အရှေ့လောကဓာတ်မှ လ,ပေါ်ထွက်ခြင်း၊ အနောက်လောကဓာတ်မှ နေဝင်ခြင်း၊ တောအုပ်၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြစ်သော စကြဝဠာတစ်သောင်းမှ လာကုန်သော နတ်ပြဟ္မာအပေါင်းတို့၏ အလယ်၌ ဂဠဝဂ္ဂီငါးယောက်တို့ကို တိုင်တည်၍။ ။ ဒွေ မေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန နသေဝိတဗ္ဗာ။ ။ အစရှိသော ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်ကို ဟောတော်မူသည်။ ဒေသနာတော်အဆုံး၌ ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးဦးတို့၏ အကြီးအမှူး ကောဏ္ဍညနှင့်တကွ တစ်ဆယ့်ရှစ်ကုဋေသော နတ်ပြဟ္မာတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဣမေအန္တာ၊ ဤကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ၊ အတ္တကိလမထာ နုယောဂဟုဆိုအပ်သော အယုတ်တရားနှစ်ပါးတို့ကို။ န သေဝိတဗ္ဗာ၊ မမှီဝဲ မပြုကျင့်အပ်ကုန်။ ။ ဤသို့ အနက်ပေး။ ။

(၄၈) လေးဆယ့်ငါးဝါပတ်လုံး ဝါဆိုတော်မူစဉ် အကြောင်း

(၁) ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ ထိုဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဝုန်ကျောင်းတော်၌ ရှေးဦးပထမ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ဝါတွင်း၌ ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးယောက်နှင့်တကွ နို့ဆွမ်းလှူသော သုဇာတာ၏သား ယသသတို့သား အမှူးရှိသော ငါးကျိပ်ငါးယောက်တို့သည် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြကုန်၏။ ထိုဝါတွင်းကာလ၌ လောကဝယ် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ လူရဟန္တာအဖြစ် ခြောက်ကျိပ်တစ်ပါးဖြစ်သတည်း။ ။(၂)နှစ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၃)သုံးကြိမ်မြောက်ဝါ၊ လေးကြိမ်မြောက်ဝါတို့ကိုလည်း ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ပင် ဆိုတော်မူသည်။ (၄) ငါးကြိမ်မြောက်ဝါကို ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်ကျောင်းတော်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၅)ခြောက်ကြိမ်မြောက်ဝါကို မကုလတောင်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၇)ခုနစ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၇)ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို ဘဂ္ဂတိုင်း၊ သံသုမာရဂိရိပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၈)ကိုးကြိမ်မြောက်ဝါကို ကောသမ္ဗီပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၉)ဆယ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို ပါလိလေယျကတော၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၀)တစ်ဆယ့်တစ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို နာလကအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားရွာ၌ ဆိုတော်မူသည်။(၁၁)တစ်ဆယ့်နှစ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို ဝေရဥ္စပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၂)တစ်ဆယ့်သုံးကြိမ်မြောက်ဝါကို စာလိယတောင်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၃)တစ်ဆယ့်လေးကြိမ်မြောက်ဝါကို သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၄)တစ်ဆယ့်ငါးကြိမ်မြောက်ဝါကို ကပိလဝတ်ပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၅)တစ်ဆယ့်ခြောက်ကြိမ်မြောက်ဝါကို အာဠဝီပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၆) တစ်ဆယ့်ခုနစ်ကြိမ်မြောက်ဝါကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၇)တစ်ဆယ့်ရှစ်ကြိမ်မြောက်ဝါ၊ တစ်ဆယ့်ကိုးကြိမ်မြောက်ဝါတို့ကို စာလိယတောင်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၈)နှစ်ဆယ်ဝါကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဆိုတော်မူသည်။ (၁၉)ဤသို့ ဘုရားဖြစ်သည်မှစ၍ ဝါနှစ်ဆယ်တိုင်အောင် မမြဲသော နေတော်မူခြင်းဖြင့် ထိုထိုသောအရပ်တို့၌ ဝါဆိုတော်မူသည်။ ထိုနောက်မှကား နှစ်ဆယ့်လေးဝါပတ်လုံး သာဝတ္ထိပြည်ကို အမှီပြု၍သာလျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတော်တို့ကို ပဉ္စစတ္တာလီသဝါကိုကား ဝေသာလီပြည်၏အနီး ဝေဠုဝရွာ၌ ဆိုတော်မူသည်။ ။ ဤ၌ အကြိမ်နှစ်ဆယ်သည် ကြွရောက်နေထိုင်တော်မူသော အမှတ်ဖြစ်သည်။ အရပ်ဌာနကား (၁) ဗာရာဏသီ။ (၂) ရာဇဂြိုဟ်။ (၃)ဝေသာလီ(၄)မကုလတောင်(၅) တာဝတိံသာ။ (၆) သံသုမာဂိရိ။ (၇)ကောသမ္ဗီ။ (၈) ပလလဲတော။ (၉)နာလကပုဏ္ဏားရွာ။ (၁၀)ဝေရဥ္စ။ (၁၁)စာလိယတောင်။(၁၂)သာဝတ္ထိ။ (၁၃)ကပိလ။ (၁၄)အာဠဝီ။ (၁၅)ဝေဠုဝ။ ။ဤသို့ အရပ်ဌာနကား တစ်ဆယ့်ငါးရပ်ဖြစ်သည်။

လင်္ကာအားဖြင့် မှတ်လိုသော် ။ ။ တက်ထွန်း ကျက်သရေ၊ သုံးလူ့ဆွေကား၊ အောင်မြေသိရီ၊ ဗောဓိသမီပ၊ ရပ်ဌာန၌၊ နှစ်လမှန်ကယ်၊ ရက်ခြောက်ဆယ်ဖြင့်၊ သပ္ပာယ်မျှတ၊ နေပြီးမှလျှင်၊ ပထမဝါ၊ ဗာရာဏသီ၊ မြိုင်တောမှီ၏။ နောက်ချီဒုတိယ၊ တတိယနှင့်၊ စတုတ္ထဝါ၊ ပြည်ရာဇဂြိုဟ်၊ ဝါးညိုကျောင်းလှ။ ဝါကပ်မျှ၏၊ ပဉ္စမဝါ၊ ပြည်ဝေသာလီ၊ လိစ္ဆဝီမင်းပေါင်း၊ ဆောက်တုံရှောင်းသည်၊ ကျောင်းမဟာဝန်၊ တစ်တန်ဆဋ္ဌ၊ မကုလတောင်မှာ၊ ခုနစ်ဝါသော်၊ ဝတိန်သာရောက်၊ မြောက်တုံရှစ်ဝါ၊ ဘဂ္ဂါယန၊ ကိုးဝါကျသော်၊ ဌာနပူရီ၊ ကောသမ္ဗီ၌၊ ယောသီတာရုံ၊ ရွှေဘုံမှီကပ်၊ ဆယ်ဝါရပ်ကား၊ မလျှပ်

သိပ်သည်း၊ ပလလည်းသာမော၊ အင်ကြင်းတောဝယ်၊ ရှင်စောမှီကာ၊ ဆယ့်တစ်ဝါကား၊ နာဠုဿထင်ရှား၊ ပုဏ္ဏားနေထ၊ ရပ်ဂါမတည်း၊ ဒွါဒသယှဉ်၊ ဝေရဥ္စခေါ်၊ ဆယ့်သုံးသော်ကား၊ တောင်ကျော်သာလှ၊ စာလိယဥ်၊ ကပ်ထမှီကာ၊ ဆယ့်လေးဝါတွင်၊ သာဝတ္ထိတောင်စွန်၊ ဇေတဝန်ထင်ရှား၊ ရွှင်ပျော်ပါး၏၊ ဆယ့်ငါးဝါမှ၊ ကပိလတွင်၊ စိမ်းမြရိပ်သာ၊ နိဂြောဓာဟု၊ ကျောင်းသာစံမြောက်၊ ဆယ့်ခြောက်ဝါစီ၊ အာဠဝီဟု၊ ပူရီဖက်မဲ့၊ ပျော်စံခဲ့၍၊ ဆယ့်ခုနစ်ဝါ၊ ထိုသောခါလျှင်၊ ရာဇဂြိုဟ်ဌာန၊ သာလှဗိမာန်၊ နတ်ထံတုလျော၊ ဝါးတောညိုလဲ့၊ အောင်ပွဲဖွင့်၏၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ဝါ၊ ဆယ့်ကိုးဝါ၌၊ စာလိယရောက်၊ ဝါဆိုမြောက်၏။ ပယ်ဖျောက်ရန်ကွာ၊ နှစ်ဆယ်ဝါကား၊ ရာဇဂြိုဟ်လည်းကောင်း၊ ရောက်ပြန်ရှောင်း၏။ နှစ်ပေါင်းဝီသ၊ ပထမဗောဓိ၊ မုနိမြတ်စွာ၊ ဝါဆိုပါလည်း၊ မြစွာမရှိ၊ နောက်ဗောဓိကား၊ သာဝတ္ထိမှာ၊ ပုဗ္ဗာရုံမှန်၊ ဇေတဝန်ဟု၊ နှစ်တန်ကျောင်းမှာ၊ လူးလာမဝေး၊ နှစ်ဆယ့်လေးဝါ၊ နေပြီးခါမှ၊ နိဗ္ဗာနသို့၊ ကြွအံ့လူလူ၊ ဝါတစ်ခုကား၊ ဝေဠုဝရွာ၊ ကပ်မှီလာ၏။ သချာမှတ်သား၊ ဆယ့်ငါးဌာန၊ ပဉ္စစတ္တာ၊ ဝါလေးဆယ့်ငါး၊ သက်ကားရှစ်ဆယ်၊ တိုင်ခါဝယ်၌၊ ဘုန်းကြွယ်ထွတ်ခေါင်၊ ခေမာသောင်သို့၊ ရွှေဖောင်တော်ယွန်း၊ စံသိမ်းမြန်းသည်။ ။ သုံးခန်းလူတို့မှန်ကူတည်း။ ။ ဟူသော ဤလင်္ကာဖြင့် မှတ်ရာသည်။ (ဤကား စကားချပ်)။ ။

(၄၉) မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၍ တေဇောဓာတ်မီး လောင်တော်မူကြောင်း

ဤသို့ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ လေးဆယ့်ငါးဝါပတ်လုံး ခပ်သိမ်းသော လူနတ်ပြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား တရားတည်းဟူသော မြိန့်မြတ်သော အရသာကို သောက်စေတော်မူ၍ ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်တော်၌ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခု၊ ကဆုန်လပြည့်၊ အင်္ဂါနေ့၊ မိုးသောက်ယံအချိန်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး၍ ပထမသတ္တာဟ ခုနစ်ရက်လွန်ပြီးနောက်မှ တပည့်အခြံအရံ ငါးရာနှင့်တကွ အရှင်မဟာကဿပ လာရောက်၍ ရွှေခြေတော်စုံကို ဦးတိုက်ပြီးလျှင် ဒုတိယသတ္တာဟ ခုနှစ်ရက်လွန်ပြီးသော ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ဆယ့်နှစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့၌ တေဇောဓာတ်လောင်တော်မူသည်။ တေဇောဓာတ်လောင်တော်မူပြီးသည်နောက် မလ္လာမင်းတို့သည် ဓာတ်တော် တစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်တို့ကို အထူးထူးသော ပူဇော်ခြင်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ယူဆောင်လျက် မြို့တွင်းမင်းကွန်းဇရပ်၌ထား၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ပူဇော်ချီးမြှင့်ကြသော တတိယသတ္တာဟအကုန် နယုန်လဆန်းငါးရက်၊ တနင်္လာနေ့၌ ဓာတ်တော်များကို ဒေါဏပုဏ္ဏား ဝေဖန်၍ ပေးသောနေ့

ဖြစ်လေသည်။

ဤအရာတွင် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်နှင့် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဒုတိယ သတ္တာဟ မပါလေ။ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋင်းဋီကာ၊ သာရတ္ထဋီကာတို့၌ကား သုံးသတ္တာဟစီဟု ဆိုလေသည်။ သမန္တစက္ခုဒီပနီ ပထမ ၈၂ နံပါတ်၊ ဇိနတ္ထပကာသနီ ၆၇၃ နံပါတ်တို့၌ ဋင်းနည်းတူဆို၍ တေဇောဓာတ်လောင်သောနေ့ကို ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ဆယ့်နှစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ဟူ၍ ဆိုလေသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင် ၅၅ နံပါတ်၌ကား လပြည့်ကျော် တစ်ဆယ့်သုံးရက်နေ့ဟု ဆိုပြီးလျှင် သုံးသတ္တာဟဆိုသော ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာကို ခိုင်မာသည်ဟု မယူလေ။ မိမိရေးသားသော ရာဇဝင်၌လည်း တေဇောဓာတ် လောင်ရုံသာဆို၍ နောက်ဓာတုပူဇာ သတ္တာဟမပါလေ။ (ဤကား စကားချပ်)

(၄၉) မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၍ တေဇောဓာတ် မီးလောင်တော်မူကြောင်း

ဤသို့ ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီး၍ လေးဆယ့်ငါးဝါပတ်လုံး ခပ်သိမ်းသော လူနတ်ပြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့အား တရားတည်းဟူသော မြိန့်မြတ်သောအရသာကို သောက်စေတော်မူ၍ ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ်တော်၌ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခု၊ ကဆုန်လပြည့်၊ အင်္ဂါနေ့၊ မိုးသောက်ယံအချိန်တွင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံလွန်တော်မူသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး၍ ပထမသတ္တာဟ ခုနစ်ရက်လွန် ပြီးနောက်မှ တပည့်အခြံအရံ ငါးရာနှင့်တကွ အရှင်မဟာကဿပ လာရောက်၍ ရွှေခြေတော်စုံကို ဦးတိုက်ပြီးလျှင် ဒုတိယသတ္တာဟ ခုနစ်ရက်မြောက်သော ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ဆယ့်ကျော် တစ်ဆယ့်နှစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့၌ တေဇောဓာတ် လောင်တော်မူသည်။ တေဇောဓာတ်လောင်တော်မူပြီးသည်နောက် မလ္လာမင်းတို့သည် ဓာတ်တော်တစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်တို့ကို အထူးထူးသော ပူဇော်ခြင်းတို့ဖြင့် ပူဇော်ယူဆောင်လျက် မြို့တွင်းမင်းကွန်း ဇရပ်၌ထား၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ပူဇော်ချီးမြှင့်ကြသော တတိယ သတ္တာဟအကုန် နယုန်လဆန်းငါးရက်၊ တနင်္လာနေ့၌ ဓာတ်တော်များကို ဒေါဏပုဏ္ဏားဝေဖန်၍ ပေးသောနေ့ ဖြစ်လေသည်။

ဤအရာတွင် မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်နှင့် ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဒုတိယ သတ္တာဟ မပါလေ။ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋင်းဋီကာ၊ သာရတ္ထဋီကာတို့၌ ကား သုံးသတ္တာဟစီဟု ဆိုလေသည်။ သမန္တစက္ခု ဒီပနီပထမ ၈၂ နံပါတ်၊ ဇိနတ္ထပကာ

သနီ ၆၇၃ နံပါတ်တို့၌ ဝှင်းနည်းတူဆို၍ တေဇောဓာတ် လောင်သောနေ့ကို ကဆုန်လပြည့်ကျော် တစ်ဆယ့်နှစ်ရက်၊ တနင်္ဂနွေနေ့ဟူ၍ဆိုလေသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင် ၅၅ နံပါတ်၌ကား လပြည့်ကျော် တစ်ဆယ့်သုံးရက်နေ့ဟု ဆိုပြီးလျှင် သုံးသတ္တာဟဆိုသော ပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဋ္ဌကထာကို ခိုင်မာသည်ဟု မယူလေ။ မိမိရေးသားသော ရာဇဝင်၌လည်း တေဇောဓာတ်လောင်ရုံသာဆို၍ နောက် ဓာတုပူဇာ သတ္တာဟမပါလေ။ (ဤကား စကားချပ်)။

(၅၀) ဓာတ်တော်၊ စွယ်တော်တို့ကို ဝေဖန်၍ အသီးအသီး ကိုးကွယ်ကြသည့်အကြောင်း

ထိုအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အဇာတသတ်မင်း၊ ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝီမင်း၊ ကပိလဝတ်ပြည် သာကီဝင်မင်း၊ အလ္လကပ္ပပြည် ဗုလယမင်း၊ ရွာမရွာ ကောလိယမင်း၊ ဝေဌဒိပပြည် ပုဏ္ဏားမျိုး၊ ပါဝါပြည် မလ္လာမင်းမျိုး၊ ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းမျိုးဟူသော ရှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ ဓာတ်တော်ကို အကြောင်းပြု၍ ကြီးစွာခိုက်ရန်ဖြစ်လတ္တံ့သည်ကို ဒေါဏပုဏ္ဏား ဆုံးမပြီးလျှင် တေဇောဓာတ် လောင်ပြီးသည်နောက် ခုနစ်ရက်မြောက် နယုန်လဆန်းငါးရက်၊ တနင်္လာနေ့၌ ဓာတ်တော်ကို ဝေဖန်၍ တစ်ပြည်ထောင်စီ မဂဓနှစ်စလယ်ဝင်၊ နှစ်ပြည် နှစ်ပြည်စီသော ဓာတ်တော်တို့ကို ပေးအပ်လိုက်လေသည်။ (ရာဇဝင်ကြီးမှာ တစ်ဆယ့်တစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့ကို ဝေလိုက်ကြောင်းနှင့် ဆိုသည်။ သုတ်မဟာဝါ၊ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်နှင့် မညီလေ)။ ။

လက်ယာအထက် စွယ်တော်ကို သိကြားမင်းယူ၍ တာဝတိံသာ စူဠာမနိစေတီတွင် ဌာပနာသွင်း၍ ကိုးကွယ်လေသည်။ လက်ယာအောက်စွယ်တော်ကိုကား ဇယသေန နဂါးမင်းယူ၍ နဂါးပြည်တွင် ရတနာစေတီ၌ ဌာပနာသွင်း၍ ကိုးကွယ်လေသည်။ လက်ဝဲအထက် စွယ်တော်ကိုကား ဂန္ဓာရတိုင်း၊ တက္ကသိုလ်ပြည်၊ ပက်သျှဝါမြို့စေတီ၌ ဌာပနာသွင်း၍ ကိုးကွယ်လေသည်။ လက်ဝဲအောက် စွယ်တော်ကိုကား အရှင်သာရိပုတ္တရာတပည့် အရှင်ခေမ မထေရ်သည် မီးရဲရဲတောက်သော ထင်းပုံထဲမှယူ၍ ကာလိင်္ဂရာဇ်မင်းအား ဆက်သဖြင့် ကာလိင်္ဂတိုင်း၊ ဒန္တပူရပြည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းမှစ၍ ကုမာသိဝမင်းတိုင်အောင် သက္ကရာဇ်ရှစ်ရာ့သုံးဆယ်ပြည့်ထိ ကြုတ်တော်တွင် သွင်း၍ ကိုးကွယ်လေသည်။ ကုမာသိဝမင်းလက်ထက်မှ သမီးတော် ဟေမမာလာ၊ သမက်တော် ဒန္တကုမာရမင်းတို့ ယူဆောင်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ အနူရာဓမြို့ ကိတ္တိသိရမေဃမင်းနန်းစံ

ကိုးနှစ်တွင်ရောက်သဖြင့် သီဟိုဠ်မင်းဆက် ကိုးကွယ်လေသည်။ ယခုအခါ အနူရာဓမြို့မှ အရှေ့တောင်ထောင့် ကိုးဆယ့်ငါးမိုင်ကွာသော သေခန္ဒမြို့တွင် ကျောက်တိုင်၊ နှစ်ဆင့်တိုက်ကျောင်းကလေး၌ ရွှေကြုတ်အတွင်း သွတ်သွင်းချီးမြှင့် ကိုးကွယ်လျက် ရှိလေသည်။

ဤလက်ဝဲအထက် စွယ်တော်ကား ကာလိင်္ဂရစ်ပြည်၊ အောက်စွယ်တော်ကား ဂန္ဓာရပြည်သို့ ရောက်လေသည်ဟု မှန်နန်းရာဇဝင် ၅၆ နံပါတ်တွင် ဆိုသည်။ ၂၄၄ နံပါတ်တွင်ကား လက်ဝဲအောက် စွယ်တော်ကိုကား ကာလိင်္ဂရစ်ပြည်မှသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ယူဆောင်ကြောင်းနှင့် ဆိုပြန်လေသည်။ သမန္တစက္ခုဒီပနီ ဒုတိယတွဲ ၂၅၃ နံပါတ်၌ အောက်လက်ဝဲစွယ်တော်သည် ကာလိင်္ဂတိုင်း၊ ဒန္တပူရပြည်မှ သာသနာသက္ကရာဇ်ရှစ်ရာသုံးဆယ်တွင် ကိတ္တိသိရိမေဃမင်းလက်ထက် သီဟိုဠ်ကျွန်း အနူရာဓမြို့သို့ ရောက်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ကိုးရာသုံးဆယ့်ငါးနှစ်ကျော်မှဟု ပါသည်ကို စွယ်စုံကျော်ထင် သာသနာလင်္ကာရတို့နှင့် ညှိ၍ ရှစ်ရာ့သုံးဆယ်ရေးလိုက်သည် ဓာတ်တော်ဝေဖန်ပြီးနောက် ရောက်လာသော မောရိယမင်းတို့ကား သင်္ချိုင်းတော်မှ စန္ဒကူး မီးသွေးကိုယူ၍ မိမိပြည်တွင် အင်္ဂါထူပစေတီတည်လျက် ကိုးကွယ်ကြလေသည်။ ဓာတ်တော်ဝေဖန်၍ပေးသော ဆရာ ဒေါဏပုဏ္ဏားမှာ ဥဿျှောင်ကြား၌ ဝှက်ထားသော အထက်လက်ယာစွယ်တော်ကို သိကြားမင်းယူလေသည်။ မြေ၌ ဝှက်ထားသော အောက်လက်ယာစွယ်တော်ကို နဂါးမင်းယူလေသည်။ ပုဆိုးကြား၌ ဝှက်ထားသော အထက်လက်ဝဲစွယ်တော်ကို ဂန္ဓာရတိုင်းသား ရဟန်းတော်တစ်ပါးယူလေသည်။ ယင်းသို့ ယူလေသည်ကို မိမိဝှက်ထားသူဖြစ်၍ ဓာတ်တော်ဝေစုမတောင်းဝံ့ရကား ဓာတ်တော်ခြင်သာ မဂဓ နှစ်စလယ်ဝင် ပြည်တောင်းကို မင်းများထံခွင့်ပန်လျက် တုမ္ဗစေတီတည်၍ ကိုးကွယ်လေသည်။ အောက်လက်ဝဲစွယ်တော်ကို တေဇောဓာတ်မီး ရဲရဲတောက်လောင်နေစဉ်တွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာတပည့် ခေမအမည်ရှိသော ရဟန္တာတစ်ပါးယူ၍ ကာလိင်္ဂတိုင်း ဗြဟ္မဒတ်မင်းကို ပေးလေသည်။(ဤကား စကားချပ်)။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင် အဇာတသတ်မင်း အစရှိသော ရှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည်လည်း မိမိဝေစုရနှစ်ပြည် သောဓာတ်တော်တို့ကို ပင့်ဆောင်လျက် မိမိတို့ပြည်၌ စေတီတည်၍ ကိုးကွယ်ကြလေသည်။

ဤသည်ကား တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်သော အန္တရကပ်ဦးအစ၌ တင်မြောက်တော်မူအပ်သော မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ သိဒ္ဓတ်မင်းသား ဘုရားဖြစ်တော်မူ၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံယူတော်မူသည်နောက် ဓာတ်တော်၊ မွေတော်တို့ကို စေတီတည်၍ ကိုးကွယ်ကြသော အကြောင်းတည်း။

(၅၁) ယခုအခါ၌ ယခင်ဆိုအပ်သော မဟာသမ္မတအစရှိသော

မင်းများတို့၏ တည်ထောင်စိုးစံတော်မူရာ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၊ မဇ္ဈိမဒေသ၊ ပစ္စန္တအရပ်၊ မြို့ရွာ၊ နိဂုံး မြို့၏အင်္ဂါ အစ ရှိသည်တို့ကို လျော်ရာသွင်း ပြလိုက်သည်အကြောင်း

ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း တည်ထွန်းပုံအကြောင်းမှာ ယူဇနာတစ်သောင်း ရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းတွင် တောနေသုံးထောင်၊ ရေနေသုံးထောင်၊ လူနေလေးထောင်၌ လူတို့မတရားသည်ဖြစ်၍ ရေဖျက်လေသဖြင့် ရေနေလေးထောင်ဖြစ်လေသည်။ လူနေသုံးထောင်သာ ရှိတော့သည်။ ထိုသို့လူနေသုံးထောင်၊ တောနေသုံးထောင်၊ ရေနေလေးထောင်အားဖြင့် ယူဇနာတစ်သောင်း ဖြစ်၏။ ထိုယူဇနာတစ်သောင်းရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏သဏ္ဍာန်ကား မြောက်အဖို့၌ ကျယ်သည်။ တောင်အဖို့၌ လှည်းဦးသဏ္ဍာန်ရှိသည်ဟု သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်၌ လာသည်။ ထိုဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းသည်ကား တောင်-မြောက် အလျားလည်း ယူဇနာတစ်သောင်းရှိသည်။ အရှေ့အနောက်လည်း ယူဇနာတစ်သောင်းရှိသည်ဟု သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ၌ လာသည်။ ရာဇဝင်ကြီး၌ကား ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏သဏ္ဍာန်သည် သုံးထောင်ရှိ၏။ အနောက်တောင်ထောင့် ကျွန်းဦးမှသည် မြောက်ကျွန်းဦးတိုင် ယူဇနာတစ်သောင်း၊ မြောက်ကျွန်းဦးမှသည် အရှေ့တောင်ထောင့်ကျွန်းဦးတိုင် ယူဇနာတစ်သောင်း၊ အရှေ့ကျွန်းဦးမှသည် အနောက်ကျွန်းဦးတိုင် ယူဇနာတစ်သောင်းရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ ဆိုအပ်သော စကားကို ဂေါဝိန္ဒသုတ်နှင့် မညီဟူ၍ မှန်နန်းရာဇဝင်က ပယ်လေသည်။

(၅၂) ယခုကာလ အသုံးပြုကြသော အင်္ဂလိပ် မြေနယ်ပုံနှင့် ထောက်ရှုလျှင် အရှေ့မြောက်ထောင့် တရုတ်ပြည် ပင်လယ်ကမ်းနားမှ စ၍ အနောက်တောင်ထောင့် အဖရိကတိုက် ပင်လယ်နားကျအောင် အဖြောင့်သန်းတစ်ရာခုနစ်ဆယ့်ငါး အသ်ာခန့်၊ မိုင်ပေါင်းတစ်သောင်းနှစ်ထောင်ခုနစ်မိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း တစ်ထောင့်ငါးရာကိုး ယူဇနာခန့်၊ အလျား အနောက်မြောက်ထောင့် ပေါ်တူဂီပြည် ပင်လယ်ကမ်းမှစ၍အရှေ့တောင်ထောင့် ယိုးဒယားပြည် ပင်လယ်ကမ်းနားထိ အဖြောင့်သန်း တစ်ရာ့သုံးဆယ်အသ်ာခန့်၊ မိုင်ပေါင်း ရှစ်ထောင်ကိုးရာ့ခုနစ်ဆယ်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း တစ်ထောင့်တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်တစ် ယူဇနာခန့်လည်း အလျား တောင်နှင့်မြောက် ကျယ်သောနေရာ ယိုးဒယားအငူစွန်းမှသည် ရုရှားပြည်မြောက်ပိုင်း ဇိဗေရိယပြည်အဆုံး ပင်လယ်ကမ်းတိုင်အောင် အသ်ာပေါင်း ရှစ်ဆယ်ခန့်၊ မိုင်ပေါင်းငါးထောင် ငါးရာ့နှစ်ဆယ်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း ခြောက်ရာ့ကိုးဆယ်ခန့်၊ အလယ်ပိုင်းမကျဉ်းမကျယ်သောနေရာ တောင်ဘက်

ကိုမိုရင်အငူမှသည် မြောက်ဘက်ရုရှားပြည် ဇိဗေရိယ အနောက်ပိုင်းပင်လယ်ကမ်းတိုင်အောင် အသ်ာပေါင်းခုနစ်ဆယ်ခန့်၊ မိုင်ပေါင်း လေးထောင်ရှစ်ရာသုံးဆယ်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း ခြောက်ရာ့သုံး ယူဇနာခန့်၊ ကျယ်သောနေရာ တောင်ဘက် အာရေဗျပြည်ပင်လယ်ကမ်းမှသည် ရုရှားပြည်မြောက်ပိုင်း လာဖလံပင်လယ် ကမ်းတိုင်အောင် အသ်ာပေါင်း လေးဆယ့်ငါး အသ်ာခန့်၊ မိုင်ပေါင်း သုံးထောင့်တစ်ရာ ငါးမိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း သုံးရာ့ရှစ်ဆယ့်ရှစ် ယူဇနာခန့်ရှိသည်ကို မြင်ရသဖြင့် အရှေ့အနောက် အလျား ယူဇနာပေါင်း တစ်ထောင့်ငါးရာကျော်ခန့် ရှိသည်။ တောင်နှင့်မြောက် အနံယူဇနာပေါင်း ခြောက်ရာကိုးဆယ့်ကျော်ခန့်ရှိသည်ဟု မှန်ယူရန်သင့်ပေသည်။

(၅၃)ယူဇနာဖွဲ့ရာ၌ လေးတောင်အယနတာဖြင့် ငါးရာလျှင် တစ်ကောသ၊ လေးကောသ တစ်ဂါဝုတ်၊ လေးဂါဝုတ် တစ်ယူဇနာဟု ဖွဲ့ဆိုအပ်သော ရူပသိဒ္ဓိဋီကာစကားသည် သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ၊ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာတို့နှင့် ညီညာသင့်မြတ်သည်ဖြစ်၍ အယနတာ တစ်မိုင်၌ အတောင်လေးတောင်ရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့ တစ်မိုင်မှာ တစ်ဆယ့်တစ်တောင်ရှိ ပိုပေါင်းသုံးရာ့နှစ်ဆယ်၊ အတောင်ပေါင်း သုံးထောင့်ငါးရာ့နှစ်ဆယ်ရှိသည်ဖြစ်သောကြောင့် အင်္ဂလိပ်တို့မိုင်ထက် တစ်ယူဇနာထားလျက် တွက်ယူလျှင် ကျမ်းဂန်အလာ ယူဇနာစကားသည် ကိုက်ညီသောကြောင့် တစ်ယူဇနာဟူသည်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ ရှစ်မိုင်ကျယူရမည်။ အကျယ်ကိုသိလိုမူ ငါတို့စီရင်အပ်သော ဇမ္ဗူဒီပက္ကန္ဒီယနယ်ပုံကျမ်း ၄၅ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ။ ။ (ဤကား စကားချပ်)။

(၅၄)ယင်းသို့ ကျမ်းဂန်အလို ပြဆိုအပ်သော အလျားအနံ ယူဇနာတစ်သောင်း၊ အဝန်းယူဇနာ သုံးသောင်းရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏ အရှေ့တောင်ပိုင်း ခပ်နီးနီးတွင် အမြင့်ယူဇနာ ငါးရာရှိသည်ဖြစ်၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော တောင်ထွတ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ဟိမဝန္တာတောင်ကြီးသည် ရှိ၏။ ထိုဟိမဝန္တာတောင်ကြီး၏ တောင်ဘက်နံပါး၌ တစ်ကမ္ဘာလုံး တည်လတ္တံ့သော ဇမ္ဗူသပြေပင်ကြီးသည် ပေါက်ရောက်၏။ ထိုဇမ္ဗူသပြေပင်ကြီးသည် လုံးပတ်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ငါးယူဇနာရှိ၏။ ပင်ရင်းက ပင်ခွတိုင်အောင် ယူဇနာငါးဆယ်ရှိ၏။ ပင်ခွမှသည် ခက်ဖျားတိုင်အောင် ယူဇနာငါးတ်လရှိသည်ဖြစ်၍ ယူဇနာတစ်ရာမြင့်၏။ အသီးသည် အိုးစရည်းခန့်ပမာဏ ရှိ၏။ အရသာသည် နတ်သုဒ္ဓါကဲ့သို့ဖြစ်၏။ (ဤအရာတွင် မဟာဝင်ဝတ္ထု ဇမ္ဗူဒီပါဇာတမ်း၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ ဇမ္ဗူသပြေပင်သည် မြောက်ဘက်ကျွန်းဦး၌ ပေါက်ကြောင်းနှင့်ဆိုလေသည်။ ဧကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၊ ဇမ္ဗူဒီပပေယျာလဝဂ် ၃၈၆ နံပါတ်၌ ဟိမဝန္တာတောင်၌ ပေါက်ရောက်ကြောင်းကို ဆိုသည်နှင့်မညီလေ။

ဟိမဝန္တပဗ္ဗတေ ဟိမဝန္တာတောင်၌။ ဇာတာ၊ ပေါက်ရောက်သော။ ကပ္ပဋ္ဌာယိနီ၊ တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်လတ္တံ့သော။ မဟာဇမ္ဗူနာမ၊ ဇမ္ဗူသပြေပင်ကြီးမည်သည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ဤကားအနက်။ ဤသို့တစ်ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်လတ္တံ့သော ဇမ္ဗူသပြေပင်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ဤငါတို့ကျွန်းကို ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းဟူ၍ ခေါ်လေကြောင်းနှင့် ၎င်းအင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းနံပါတ်၊ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော် ၃၄ နံပါတ်တို့၌ ယာယဇမ္ဗုယာ ဇမ္ဗုဒီပေါပညာယတိ ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ ယာယဇမ္ဗုယာ၊ အကြင်ဇမ္ဗူသပြေပင်ဖြင့်။ ဇမ္ဗုဒီပေါ၊ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းဟူသော အမည်သည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ ဝါ၊ ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ (ဤကား အနက်)။

(၅၅) ဤသို့ ဇမ္ဗူသပြေပင်ဖြင့် ထင်ရှားသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏ ယူဇနာတစ်သောင်းတွင် တောနေသုံးထောင်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော ဟိမဝန္တာတောင်၌ ပေါက်ရောက်သော ဇမ္ဗူသပြေပင်တော၌ မြစ်ကြီးတို့သည် စီးဆင်းကုန်၏။ ထိုမြစ်ကြီးတို့ စီးဆင်းရာ နှစ်ဖက်ကမ်းပါး၌ ဇမ္ဗူသပြေသီးမှည့်တို့သည် ကြွေကျကုန်၏။ ထိုကြွေကျရာ၌ ရွှေပင်ရွှေညှောက်တို့သည် ပေါက်ရောက်ကုန်၏။ ထိုသို့ပေါက်ရောက်သော ရွှေပင်ရွှေညှောက်တို့သည် မြစ်ရေအဟုန်ဖြင့် မျော၍ အစဉ်သဖြင့် ဂင်္ဂါမြစ်၊ မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ ဝင်လေကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုရွှေကို ဇမ္ဗူရာစ်ရွှေဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြောင်းနှင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတွင် ဆိုသည်။

(၅၆) ထိုဟိမဝန္တာတောင်မင်းနှင့် တောင်ထွတ်တောင်တန်းတို့မှ စီးဆင်းကုန်သော ငါးရာသောမြစ်တို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်၏။ အကြင်အရပ်၌ အချင်းယူဇနာ ငါးဆယ်၊ အဝန်းယူဇနာ တစ်ရာ့ငါးဆယ်ရှိသော အိုင်ကြီးခုနစ်အိုင်တို့သည်လည်းကောင်း ရှိကုန်သေး၏။ ထိုခုနစ်အိုင်တို့အမည်ကား အနောတတ်အိုင်၊ ကဏ္ဏမုဏ္ဍအိုင်၊ ရထကာရအိုင်၊ ဆဒ္ဒန္တအိုင်၊ ကုဏာလအိုင်၊ မန္ဒာကိနီအိုင်၊ သီဟပ္ပပါတအိုင်၊ ဤခုနစ်အိုင်တည်း။ ။ ထိုခုနစ်အိုင်တို့တွင် အနောတတ်အိုင်ကို ရံသော သုဒဿနတောင်၊ စိတ္တကူဋတောင်၊ ကာလကူဋတောင်၊ ဂန္ဓမာဒနတောင်၊ ကေလာသကူဋတောင်၊ ဤတောင်ငါးလုံးတို့သည် အနံအားဖြင့် ယူဇနာငါးဆယ်၊ အလျားအားဖြင့် ယူဇနာနှစ်ရာ၊ အစောက်အားဖြင့် ယူဇနာနှစ်ရာနှင့်နှင့် ရှိသည်ဖြစ်၍ တောင်ညွှန့်တို့သည် ကျီးနှုတ်သီးသဏ္ဍာန် အနောတတ်အိုင်ကို ယွန်း၍ချည်း တည်ကြကုန်၏။ ထိုတောင်တို့တွင် သုဒဿနတောင်သည် ရွှေဖြင့်ပြီး၏။ စိတ္တကူဋတောင်သည် ကျောက်စိမ်းကျောက်ညိုဖြင့် ပြီး၏။ ဂန္ဓမာဒနတောင်သည် ချိပ်သွေးရည် ပတ္တမြားကျောက်အဆင်းဖြင့် ပြီး၏ဟု အာဒိကပ္ပကမ္ဘာဦးကျမ်း၌ ဆိုသည်။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ ဂန္ဓမာဒနတောင်သည် တောင်လျှဉ်တောင်ဝှမ်းဖြင့် ပြီး၏ဟု ဆိုသည်။ ကေလာသ ကူဋတောင်သည် ငွေဖြင့်ပြီး၏။ သုဒဿနတောင်သည် အရှေ့မျက်နှာက ကာရံ၏။ ကာလကူဋတောင်သည် အနောက်ယွန်းတောင်က ကာရံ၏။ ဂန္ဓမာဒနတောင်သည် အနောက်မြောက်က ကာရံ၏။ ဟူ၍ အာဒိကပ္ပကမ္ဘာဦးကျမ်း၌ ဆိုသည်။ ဂန္ဓမာဒနတောင်သည် အတွင်း၌ မြအဆင်းရှိ၏။ အကျော်၊ စံပါ၊ ကရမက်စသော နံ့သာမျိုးဆယ်ပါးဖြင့် တင့်တယ်၏။ အထူးထူးသော ဆေးတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ လဆုတ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့၌ မီးတောက်မီးလျှံကဲ့သို့ ထွန်းပ၏။ ထိုဂန္ဓမာဒနတောင်၌ အရှင်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တို့နေရာ နန္ဒမူ အမည်ရှိသော ရွှေဂူ၊ ပတ္တမြားဂူ၊ ငွေဂူဟူ၍ သုံးဂူရှိ၏။ ထိုသုံးဂူတို့တွင် ပတ္တမြားဂူအနီး၌ အမြင့်တစ်ယူဇနာ၊ အချင်းတစ်ယူဇနာရှိသော မဉ္ဇူသကပန်းပင် ရောက်၏။ ထိုပန်းပင်သည် ရေပန်း၊ ကြည်းပန်းအလုံးစုံပွင့်၏။ ထိုအနောတတ်အိုင်၏ အောက်အပြင်ကား မြင်းသီလာကျောက်ဖျာအပြင် သာတည်း။ ဖန်အဆင်းနှင့်တူသော ငါးရှိ၏။ ကြည်လင်သန့်ရှင်းစွာသော မြအဆင်းနှင့်တူသော ရေလည်းရှိ၏။ ဘုရား၊ ပစ္စေကာဗုဒ္ဓါ၊ ရဟန္တာ၊ တန်ခိုးကြီးသော ရသေ့၊ သိကြားစသော နတ်တို့ ချိုးသောက်ကစားရာများစွာသော စောင်းတန်းလှေကားလည်းရှိ၏။ ထိုအနောတတ်အိုင်၌ လေးပါးသော ပြွန်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုလေးပါးသော ပြွန်တို့တွင် အနောက်မျက်နှာ ဆင်ခံတွင်းပြွန်မှထွက်သော ရေသည် အနောတတ်အိုင်ကို လက်ယာရစ် သုံးပတ်လည်၍ အနောက်တူရူသို့ ရှေးရှုသွားပြီးလျှင် အနောက်သမုဒ္ဒရာသို့ ပေါင်းဝင်လေ၏။ ။ တောင်မျက်နှာ နွားခံတွင်းပြွန်မှ ထွက်သောရေသည်ကား အနောတတ်အိုင်ကို လက်ယာရစ် သုံးပတ်လှည့်ပြီးလျှင် တောင်သို့ရှေးရှုကျောက်ဖျာအပြင်ဖြင့် ယူဇနာခြောက်ဆယ်တိုင် စီးလာ၏။ ဤသို့ တစ်ဆယ့်နှစ်ခွေလှည့်၍နေသော မြစ်ကို အာဝဋ္ဋဂင်္ဂါဟူ၍ဆိုသည်။ ထိုမှ ကျောက်ဖျာအပြင်ဖြင့် ယူဇနာခြောက်ဆယ်တိုင်တိုင် စီးသောမြစ်ကို ကဏှဂင်္ဂါဟူ၍ ဆိုသည်။ ။ ထိုမှ ကျောက်ဖျာမှထွက်သော ရေအဟုန်သည် အချင်းချင်းသုံးဂါဝုတ် အတိုင်းအရှည်ဖြင့် ကောင်းကင်သို့တက်၍ ယူဇနာခြောက်ဆယ်သွားပြီးလျှင် တောင်ကို ကျော်၍ တိယဂ်လမည်သော ကျောက်ဖျာအပြင်၌ကျလေ၏။ ကောင်းကင်သို့ ယူဇနာခြောက်ဆယ်စီးသွားသော မြစ်ကို အာကာသဂင်္ဂါဟု ဆိုအပ်၏။ ကျောက်ဖျာအပြင်သည် ရေအဟုန်ကြောင့် ပေါက်ကွဲ၍ ယူဇနာငါးဆယ်သော ရေကန်ဖြစ်၏။ ထိုရေကန်ကို တိယဂ်လပေါက္ခရဏီဟု ဆိုလေကုန်၏။ ထိုကျောက်ကို ထွင်းဖောက်၍ ယူဇနာခြောက်ဆယ်စီးလေ၏။ ထိုကျောက်ကိုထွင်း၍ စီးသောမြစ်ကို ဗဟလဂင်္ဂါဟူ၍လည်းဆိုသည်။ ထိုသို့ ကျောက်ကိုထွင်း၍ စီးသောဗဟလဂင်္ဂါမြစ်မှသည် မြေကိုထွင်း၍ စီးသောမြစ်ကို ဥမင်္ဂဂင်္ဂါဟူ၍ ဆိုသည်။ ထိုဥမင်္ဂဂင်္ဂါမြစ်မှ ထွက်လေသည်ရှိသော

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ဝိဇ္ဇာမည်သော တောင်ဖီလာတစ်ခုကို ခတ်လေ၍ လက်ငါးချောင်းကဲ့သို့ ငါးဖြာထွက်၍ ဂင်္ဂါ၊ ယမုန်နာ၊ အစိရဝတီ၊ သရဘူ၊ မဟီ ဟူသော မြစ်ကြီးငါးစင်းတို့သည် လှူပြည်သို့ စီးလာ၍ တောင်သမုဒ္ဒရာသို့ ပေါင်းဝင်လေ၏ ဟူ၍ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ သာရတ္ထဒီပနီ စသည်တို့၌ဆိုသည်။

(၅၇) ဤ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ လူနေသုံးထောင်တွင် အနောက်မြောက်ပိုင်းနယ် တက္ကသိုလ်ပြည် ပက်သျှဝါမြို့မှသည် အရှေ့တောင်ပိုင်းနယ် မဒရပ်ပြည် ကိုမိုရင် အငူထိ အလျား အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်းတစ်ထောင့်ကိုးရာ။ အရှေ့မြောက်ပိုင်းနယ် အာသံပြည်မှသည် အနောက်တောင်ပိုင်းနယ် ခရာချီပြည်အထိ အနံ အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း တစ်ထောင့်ကိုးရာ။ အရှေ့ဘက်၌ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်၊ အနောက်ဘက်၌ ဟာလတောင်တန်း၊ တောင်ဘက်၌ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ၊ မြောက်ဘက်၌ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းအားဖြင့် ရှစ်ပါးသော နယ်နိမိတ်တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော သုံးထောင့်ပုံသဏ္ဍာန် တောင်ဘက်အစွန်းရှည်ထွက်သော အလျားအနံ ဧရိယာစတုရန်းမိုင်ပေါင်း တစ်သိန်းငါးသောင်းခန့်ရှိသော လူဦးရေပေါင်း သုံးဆယ့်နှစ်ကုဋေခန့်ရှိသော ပြည်ကြီးကို အနောက်ဘက်အနီး၌ ဣန္ဒုမြစ်ကြီးရှိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အိန္ဒိယပြည်ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်ကြောင်းနှင့် ပထဝီဝင်နယ်ပုံကျမ်းများ၌ ဆိုသည်။ ။ ဤသို့ ပြဆိုအပ်သော အိန္ဒိယပြည်ကြီးအတွင်း အရှေ့အနောက် အလျားယူဇနာ သုံးရာ၊ တောင်မြောက် အနံယူဇနာ နှစ်ရာ့ငါးဆယ်၊ အဝန်းယူဇနာ ကိုးရာရှိသော မဇ္ဈိမဒေသတိုက်သည် အလယ်တွင်အကြီး၊ အဖျားနှစ်ဖက်အငယ်၊ မုရိုးစည် သဏ္ဍာန်ရှိသည်ဟု ဇာကနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌ ဆိုသည်။ ။

(၅၈) ဤမဇ္ဈိမဒေသအပိုင်းအခြား နိမိတ်ငါးရပ်အတွင်း အရှေ့တောင်ဘက်နိမိတ်၊ သလဋ္ဌဝတီမြစ်ဟူသည်ကို အာသံပြည်သို့ မြစ်ဖျားခံသော ချင်းတွင်းမြစ်ကို ယူရမည်ဟု မြန်မာဆရာတော်တို့ ရေးသားအပ်သော စွယ်စုံကျော်ထင် စသောကျမ်းများ၌ ဆိုသည်။ ယင်းသို့ဆိုအပ်သော စကားများသည် တေရသကဏ္ဍဋီကာ၊ သက္ကတအဘိဓာန်ဋီကာ စသောကျမ်းတို့နှင့် မညီမညွတ်ဖြစ်ကြောင်းကို ငါတို့စီရင်အပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၄ နံပါတ်တို့၌ ရှုလေ။ ။ ထိုတွင် သက္ကတအဘိဓာန်ဋီကာအလိုမှာ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အရှေ့ဘက်နိမိတ် ဝင်္ဂတိုင်းဖြစ်သော ဘင်္ဂလား၊ ကာမရူပတိုင်းဖြစ်သော ရောင်ဖြူမြို့များကို ယူရမည်။ အနောက်ဘက်နိမိတ်ကို ဒေလီ၊ ဘာရတ၊ ပန်ဂျပ်ပြည်ထိ ယူရမည်။ တောင်ဘက်နိမိတ်ကို ဝိန္ဓျတောင်ထိယူရမည်။ မြောက်ဘက်နိမိတ်ကို ဟိမဝန္တာ တောင်ထိယူရမည်။ ။ ၎င်းလေးပါးသော နိမိတ်အတွင်းဖြစ်သော မဇ္ဈိမဒေသ

တွင် တောင်ဘက်အနီးအရပ်၌ ခပ်သိမ်းသော မြတ်စွာဘုရားတို့ ပွင့်တော်မူရာ မဟာဗောဓိပင်ကြီးသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏အနောက်တောင် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း သုံးဆယ့်လေးမိုင်၊ ယူဇနာအားဖြင့် လေးယူဇနာခွဲရှိသော ဥရုဝေဠတောအနီး နေရဉ္ဇရာမြစ် အနောက်ဘက် ဗုဒ္ဓဂယာရွာနားတွင် ကုန်းပြင်မြင့် မြေညီညာ၌ ကောင်းစွာပေါက်ရောက်တော်မူလေသည်။ ထိုသို့မဟာဗောဓိပင် ပေါက်ရောက်တော်မူရာ မြေမျက်နှာအရပ်ကို အဝန်းယူဇနာ သုံးသောင်းရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏အလယ်ချက်မ ဌာနအရပ်ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ဟူ၍ ဆိုလေသည်။

(၆၀) မှန်နန်းရာဇဝင် သမန္တစက္ခုဒီပနီ ဒုတိယတွဲတို့တွင်ကား မဇ္ဈိမဒေသ အလယ်ချက်မ၌ မဟာဗောဓိပင် ပေါက်ရောက်ကြောင်းနှင့် ဆိုကြလေသည်၊ ။ထိုစကားရပ်သည်။ ။ ဗောဓိမဏ္ဍော ဇမ္ဗုဒီပဿမဇ္ဈေနာဘိဌာနိယော။ ။ ဟူ၍ ဖွင့်ပြအပ်သော သုတ်မဟာဝါဋီကာ ၄၄ နံပါတ်၌ ဆိုအပ်သည်နှင့် မညီပေ။ ။ ဗောဓိမဏ္ဍော၊ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်အရပ်သည်။ ဇမ္ဗုဒီပဿ၊ အဝန်းယူဇနာ သုံးသောင်းရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း ၏။ မဇ္ဈေ၊ အလယ်၌။ နာဘိဌာနိယော၊ အချက်အချာဖြစ်ရာဌာန ဒေသဦးကိုင် မဏ္ဍိုင်အရပ်မည်၏။ ဤသို့ အနက်ပေး။ ။ အကျယ်ကို အလိုရှိမူ ငါတို့စီရင်အပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၁၁၈ နံပါတ်၌ယူလေ။

(၆၁) ပြည်ကြီးတို့ကို ပြခြင်းအကြောင်း

ယင်းသို့ မဟာဗောဓိပင်၏ ပေါက်ရောက်တော်မူရာ မဟာဗောဓိ မဏ္ဍိုင်အရပ်ကို ရံပတ်လျက် တည်ရှိကြကုန်သော တိုင်းကြီးပြည်ကြီးအသီးသီးတို့သည် ကမ္ဘာဦး မဟာသမ္မတမင်းများတို့ တည်ထောင်ဖန်ဆင်းအပ်သော မလ္လတိုင်း၊ ကုသဝတီပြည်။ ကာသိတိုင်း၊ ဗာရာဏသီပြည် အစရှိသည်ဖြင့် ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လျက်ရှိလေရာ ဤတစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ အသိန်းအသောင်းမကသော မင်းတို့တည်ထောင် ဖန်ဆင်းပြုစုအပ်သော တိုင်းပြည်ခရိုင်တို့တွင် သုတ်မဟာဝါပါဠိတော် ဂေါဝိန္ဒသုတ်အရ ဂေါဝိန္ဒပုဏ္ဏားဝေဖန်အပ်၍ ပေးအပ်သော တိုင်းပြည်သည် မဇ္ဈိမဒေသအတွင်း ခုနစ်တိုင်းခုနစ်ပြည်ရှိကုန်၏။ ခုနစ်တိုင်း ခုနစ်ပြည်ဟူသည်။ ။ (၁)အရှေ့တောင်ဘက်၌ မဟာနဒီမြစ်နားရှိ ကုဟက်ခေါ်သော ကလိင်္ဂတိုင်း ဒန္တပူရပြည်။ ။ (၂)အရှေ့ဘက်အလယ်ပိုင်းအနားတွင် ဟူဂလီမြစ်အနီးရှိသော ချန္ဒာနဂိုရ်ခေါ်သော အင်္ဂတိုင်းစမ္ပာနဂိုရ်ပြည်။ ။ (၃)မြောက်ဘက်၌ ဂင်္ဂါမြစ် တောင်ဘက်ကမ်းအနီးရှိ ပတနာခေါ်သော အဿကတိုင်း ပါဋလိပုတ်ပြည်။ ။ (၄)အနောက်

မြောက်ဘက်၌ ဂင်္ဂါမြစ်မြောက်ဘက်ကမ်းနားရှိ ဗာဏာရပ်ခေါ်သော ကာသိတိုင်းဗာရာဏသီပြည်။ ။ (၅) အနောက်ဘက်၌ ဒေလီမြို့တောင်ဘက်အနီးရှိ ဘာရတခေါ်သော သိဝိတိုင်း ရောရုဝပြည်။ ။ (၆) အနောက်တောင်ဘက်၌ ဝိန္ဒျတောင်တန်းအနီးရှိ အဝန္တိတိုင်း မဟေသယခေါ်သော ဥဇ္ဇေနီပြည်။ ။ (၇)အလယ်ပိုင်းတောင်ဘက်၌ ဗိရာခေါ်သော ဝိဒေဟတိုင်း မန်ဒလာခေါ်သော မိမိလာပြည်ဟူ၍ ခုနစ်ပြည်ရှိသတည်း။ ။ ထိုခုနစ်ပြည်တို့တွင် ဒန္တပူရပြည်၌ သတ္တဘူမင်း။ စမ္ပာနဂိုရ်ပြည်၌ ပထမဓတရဋ္ဌမင်း။ ပါဋလိပုတ်ပြည်၌ ဒုတိယ ဓတရဋ္ဌမင်း။ ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်း၊ ရောရုဝပြည်၌ ဘာရတမင်း။ ဥဇ္ဇေနီပြည်၌ ဝေဿဘူမင်း။ မဇ္ဈိမဒေသအတွင်း ခုနစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ စိုးစံနေထိုင်ကြသည်ကို ဆိုသောအခန်းတည်း။ ။။

(၆၂) သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ၊ အစရှိသည်ဖြင့် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ တိကနိပါတ်၊ ဝိသာခုပေါသထသုတ်အရ ဟောပြတော်မူအပ်သော တိုင်းပြည်တို့သည် တစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်ဟူသည်။ ။ အိန္ဒိယပြည်အတွင်း အရှေ့တောင်ဘက်၌ ဝင်္ဂတိုင်းဖြစ်သော ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း တစ်ဆယ့်ခုနစ်မိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း နှစ်ယူဇနာခွဲ သုံးယူဇနာခန့်အကွာတွင် ဟူဂလီမြစ်၏အနောက်ဘက်ကမ်းနား၌ လူနေသုံးသောင်းကျော်ခန့်နှင့် တည်ရှိသော အင်္ဂတိုင်း စမ္ပာနဂိုရ်ပြည်။ ။(၂)ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း နှစ်ရာလေးဆယ့်တစ်မိုင်ကျော်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း သုံးဆယ်ကျော်ခန့်အကွာတွင် လူဦးရေ တစ်ထောင်ကျော်ခန့်နှင့် တည်ရှိသော ရာဇဂီရိမြို့သည် မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်။ ။(၃)ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း လေးရာ၊ ယူဇနာပေါင်း ငါးဆယ်ခန့်အကွာတွင် ဂင်္ဂါမြစ်၏မြောက်ဘက်ကမ်းနား၌ လူနေတစ်သိန်းကျော်နှင့်တည်ရှိသော ဗာရာဏသီမြို့သည် ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်။ (၄) ဝင်္ဂတိုင်း၊ ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်ဘက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း ငါးရာနှစ်ဆယ့်သုံးမိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း ခြောက်ဆယ့်ငါးယူဇနာခန့်အကွာတွင် အိမ်ခြေနှစ်ထောင်ကျော်ခန့်နှင့် တည်ရှိသော ဗလမ္ပူမြို့သည် ကောသလတိုင်း သာဝတ္ထိပြည်။ (၅)ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း နှစ်ရာ့သုံးဆယ်ကျော်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်းတစ်ရာနှင့် လေးယူဇနာကျော်ခန့်အကွာတွင် လူဦးရေပေါင်း တစ်သိန်းခြောက်သောင်းကျော်ခန့်နှင့် တည်ရှိသော ပန်ဂျပ်နိုင်ငံ အရှေ့ပိုင်းဒေလီမြို့သည် ကုရုတိုင်း ဣန္ဒပတ္တနဂိုရ်ပြည်။ ။ (၁၂)၎င်းဒေလီမြို့မှ အနောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း နှစ်ရာ့သုံးဆယ်၊ ယူဇနာပေါင်း နှစ်ဆယ့်ရှစ်ယူဇနာခန့်အကွာတွင် ပန်ဂျပ်

နိုင်ငံ၏အလယ်ပိုင်း ရဝီမြစ်တောင်ဘက်ကမ်းပေါ်၌ လူဦးရေပေါင်း ကိုးသောင်းငါးထောင်နှင့်တည်ရှိသော လာဟိုမြို့တော်သည် ကုရုတိုင်း ပဉ္စာလပြည်။ ။ (ဤသည်ကားဝိသတိနိပါတ် သောမဿဇာတ်အလို။ ။ မဟော်ဇာတ်တော်ကြီး၊ တိံသနိပါတ်၊ ဇယဒိသဇာတ်တို့အလိုမှာ ကပိလတိုင်း ဥတ္တရ ပဉ္စာလပြည်ဟု ဆိုသည်။ ဤဇာတ်နိပါတ်တို့ကိုထောက်လျှင် ပန်ဂျပ်နိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းကို ကုရုတိုင်း ဣန္ဒပတ္တနဂိုရ်ပြည်။ အနောက်ပိုင်းကို ကပိလတိုင်း ဥတ္တရပဉ္စာလပြည် ဟူ၍ ယူသင့်သည်။) (၁၃) ဝင်္ဂတိုင်းဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း ငါးရာတစ်ဆယ့်ခုနစ်မိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း ခြောက်ဆယ့်ငါးယူဇနာခန့်အကွာတွင် ဂင်္ဂါမြစ်တောင်ဘက်အနီး၌ လူဦးရေပေါင်း ခုနစ်သောင်းကျော်နှင့် တည်ရှိသော မိဇပူရမြို့သည် မစ္ဆတိုင်း မစ္ဆပူရပြည်။ (၁၄) ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း တစ်ထောင့်တစ်ရာ့လေးမိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း တစ်ရာသုံးဆယ့်ရှစ်ယူဇနာခန့် အကွာတွင် အရဝလ္လိတောင်ရိုး အနောက်မြောက်၌ တည်ရှိသော မာဝါမြို့များသည် သူရသေနတိုင်း ရာဇပုတ်ပြည်။ (၁၅)ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်ယွန်း အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း ရှစ်ရာနှစ်ဆယ့်နှစ်မိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း တစ်ရာ့သုံးယူဇနာခန့်အကွာတွင် တည်ရှိသော မလ္လဝါနယ်ရှိ ဥဇ္ဇေနီမြို့သည် အဝန္တိတိုင်း မဟေသယပြည်၊ ဥဇ္ဇေနီပြည်။ (၁၆) ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း တစ်ထောင့်နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ကိုးမိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း တစ်ရာငါးဆယ့်နှစ် ယူဇနာ်ကျော်ခန့်အကွာ ပန်ဂျပ်နိုင်ငံ၏မြောက် ဟိမဝန္တာတောင်တန်း အနောက်ပိုင်း လူဦးရေပေါင်း ခုနစ်သိန်းခန့်ရှိသော ကရှမီရနယ် အဝင်အပါ ပက်သျှဝါမြို့သည် ဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည်။

ဤဂန္ဓာရတိုင်း၊ ကရှမီရတိုင်းနှစ်တိုင်းတို့သည် တက္ကသိုလ်ပြည်ဖြစ်ကြောင်းကို သတ္တနိပါတ် ဂန္ဓာရဇာတ်၌။ ကသ္မီရ ဂန္ဓာရာတိ၊ ကသ္မီရ ဂန္ဓာရ ရဋ္ဌဝါသိနော။ ။ ဟူ၍ ဖွင့်ပြအပ်သော သာရတ္ထဒီပနီတို့ကို ထောက်၍သိလေ။ ။ ကသ္မီရ ဂန္ဓာရာတိ၊ ကသ္မီရတိုင်း၊ ဂန္ဓာရတိုင်းတို့၌ နေကုန်သောသူတို့သည်။ ။ ဤသို့အနက်ပေး။ ဤအရာတွင် ယောနကတိုင်းကို တိကနိပါတ်တွင် မဟောမပြသော်လည်း သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌ တစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်းတွင် အပါအဝင်ပြု၍ ဖွင့်ပြတော်မူသောကြောင့် ယောနကတိုင်းကို ဆက်၍ပြလိုက်အံ့။ ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ မိုင်ပေါင်းခြောက်ရာ့တစ်ဆယ်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း ခုနစ်ဆယ့်ခြောက် ယူဇနာခန့်အကွာ ဂူမတိမြစ်ကမ်းပေါ်၌ လူဦးရေပေါင်းသုံးသိန်းခန့်နှင့် တည်ရှိသော လက်ခနောင်မြို့များသည် ကာလယောနကတိုင်း၊ အယုဇ္ဈပြည်။ ။ ဤယောနကတိုင်းကို သာသနာလင်္ကာရ၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ အရှေ့ပြည် သံလွင်မြစ်အနောက်ဘက် မောယွန်းကိုးပြည်ထောင်ကို ယူလေသည်။ ဒသနိပါတ်၊

ယင္ဒပဏ္ဍိတဇာတ် အိန္ဒိယရာဇဝင်တို့နှင့် မညီလေ။ ။ ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားမြို့မှ အနောက်မြောက်အရပ် အင်္ဂလိပ်မိုင်ပေါင်း တစ်ထောင့်နှစ်ရာလေးဆယ့်နှစ်မိုင်ခန့်၊ ယူဇနာပေါင်း တစ်ရာငါးဆယ့်ငါး ယူဇနာကျော်ခန့်အကွာတွင် တည်ရှိသော ဂူဇရတ်ကျွန်းဆွယ်၌ ကဗုဇမြို့များသည် ကမ္ဗောဇတိုင်း ဂူဇရတ်ပြည်။ ။ဤကမ္ဗောဇတိုင်း၊ မလ္လဝါတိုင်း၊ ဝါသိန္ဓုတိုင်းတို့သည် အိန္ဒိယပြည်ကြီး အနောက်တောင်အရပ်၌ တည်ကြောင်းကို မကန္တပူရာဏ်ကျမ်း"ဂု"ချပ်၌ဆိုသည်။ ဤသည်ကား အင်္ဂုတ္တရ တိကနိပါတ်ပါဠိတော်၊ ဝိသာခုပေါသထသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော တိုင်းကြီးတစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်း၊ ပြည်ကြီး တစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်တို့၏ အကြောင်းတည်း။

(၆၃) ပြဆိုအပ်သော တိုင်းကြီးတစ်ဆယ့်ခြောက်တိုင်း၊ ပြည်ကြီး တစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်တို့မှ တစ်ပါး ကြွင်းကျန်သေးသော တိုင်းပြည်များတို့ကိုလည်း အကျဉ်းအားဖြင့် ပြဆိုအပ်သောအကြောင်း

ကြွင်းကျန်သေးသော တိုင်းပြည်များတို့မှာ . . . (၁)မဇ္ဈိမဒေသအတွင်း အရှေ့တောင်အရပ်၌ ဥရိယပြည်။ (၂)မဒရပ်မြောက်ပိုင်း မဒ္ဒရစ်တိုင်း သာဂလပြည်။ (၃)အနောက်တောင်အရပ်၌ အလ္လကပ္ပတိုင်း ဇလာဘတ်ပြည်။ (၄) ဝေဠုဒီပတိုင်း ပူရန္တပ္ပပြည်။ (၅) အနောက်မြောက်အရပ်၌ မဒ္ဒရစ်တိုင်း ဇေတမင်းကြီးနေသော မဓုရပြည်။ (၆)ဝေရဍ္ဍပြည်။ (၇)ကဏ္ဏကုဇ္ဇပြည်။ (၈) သောရေယျပြည်။ (၉)အာဠဝီပြည် (၁၀) သင်္ကဿနဂိုရ်ပြည်။ (၁၁)ပယာဂပြည်။ (၁၂) အသိတဉ္ဇနပြည်၊ ဇလန္တမြို့အနီး သာဂလပြည်၊ (ဤသာဂလပြည်သည် မိလိန္ဒမင်းကြီးစိုးစံသော မြို့ပင်ဖြစ်လေသည်။ သာသနာလင်္ကာရ၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ သျှမ်းယွန်းပြည်ဟုဆို၏။ အကျယ်ကို ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၄၃ နံပါတ်၌ ယူလေ။) (၁၃) မြောက်အရပ်၌ သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ်ပြည်။ (၁၄)ကောလိယပြည်၊ ဒေဝဒဟပြည်။ (၁၅)သာကေတပြည်။ (၁၆)ပါဝါပြည် ။ ပေါင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်ပြည်။

မဇ္ဈိမဒေသအနီးရှိ ပစ္စန္တအရပ်တိုင်းပြည်များမှာ. . . (၁) အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ အရှေ့တောင်အရပ်၌ ဝင်္ဂတိုင်း ဘင်္ဂလားပြည်။ (၂)မဒရပ်တောင်ပိုင်းရှိ ဒက္ခိဏ မဓုရခေါ် မိုက်စိုရ်ပြည်။ (၃)မဟိံသကတိုင်း အန္ဓကဝိန္ဒပြည်။(၄)ဝနဝါသီပြည်။ (၅)တောင်ဘက်အရပ်၌ သာမညယောနကတိုင်း ပဋ္ဌိရမဏ္ဍိပြည်။ (၆)မဟာရဋ္ဌတိုင်း ဒေဩဂိရိပြည်။ (၇)အနောက်တောင်အရပ်၌ သုရဋ္ဌတိုင်း သုဝဏ္ဏဘူမိ ဘုံဘိုင်ပြည်။ ဤသုဝဏ္ဏဘူမိ ဘုံဘိုင်ပြည် မည်သင့်ကြောင်းကို ပါရာဇိကကဏ် အဋ္ဌကထာ၊ မ ကန္တပူရာဏ်ကျမ်း၊ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်၊ နန္ဒကပေတဝတ္ထု စသည်နှင့် ညှိ၍ကြည့်ရှုလေ။ အကျယ်သာကေလိုမူ ငါတို့စီရင်အပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၅၂ နံပါတ်၌ ယူလေ။ (၈)ခရာချီပြည်၊ ဟဲဒရဗဒ်ပြည်။ (၉)အနောက်ဘက်အရပ်၌ အပရန္တပြည်။ (၁၀) ကာဗူပြည်။ (၁၁)ပါရှာပြည်၊ ဗြိတ်ပြည်။ (၁၂)အရှေ့တူစတန်ပြည်။ (၁၃)ဟိမဝန္တာတောင် အနောက်မြောက်စွန်းရှိ တိဗက်ပြည်။ (၁၄) ဟိမဝန္တာအလယ်စုတွင် တည်ရှိသော ဇိန်ပြည်။ (၁၅)နိပါပြည်။ (၁၆) ဘူတန်ပြည်။ (၁၇)အရှေ့ဘက်အရပ်၌ ကောသလ္လတိုင်း အာသံပြည်၊ မဏိပူရကသည်းပြည် (၁၈) ကာမရူပတိုင်း ရောင်ဖြူပြည် (၁၉) စစ်တကောင်းပြည်။ ပေါင်း တစ်ဆယ့်ကိုးပြည်။ ။

ဤမှတစ်ပါး ငါတို့ရခိုင်ပြည်၊ မြန်မာပြည်၊ ယိုးဒယားပြည်၊ တောင်ခွင်ပြည်၊ အနှမ်းပြည်၊ ကောရိယပြည်၊ တရုတ်ပြည်၊ ရုရှားပြည်၊ ဂျာမနီပြည်၊ ဆွီဒင်ပြည်၊ နော်ဝေပြည်၊ ဒေနပြည်၊ ဟော်လန်ပြည်၊ ဗေလကျံပြည်၊ ဩစတြေးလျပြည်၊ ဟန်ဂေရီပြည်၊ ဆွစ်ဇာလန်ပြည်၊ ရိုမေနီးယားပြည်၊ ဆာဗိယံပြည်၊ မုန္တီနီကရိုပြည်၊ ဗာလဂေရိယန်ပြည်၊ တူရကီပြည်၊ အီဂျစ်ပြည်၊ အီတလီပြည်၊ ပြင်သစ်ပြည်၊ စပိန်ပြည်၊ ပေါ်တူဂီပြည်၊ အီဒင်ပြည်၊ အာဖရိကတိုက် တောင်ပိုင်းမြောက်ပိုင်းပြည် အားဖြင့် များပြားစွာသော တိုင်းပြည်ခရိုင် နိုင်ငံအပေါင်းတို့သည် ထောင်သောင်းမက ပွားများကြလေသည်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ဤသည်ကား ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းရှိ မြို့ရွာခရိုင် နိုင်ငံအကြောင်းတည်း။

သီဟိုဠ်ကျွန်း၊ ဘိလပ်ကျွန်း၊ ဂျပန်ကျွန်းများတို့ကိုကား ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၏ အရံဖြစ်သော ကျွန်းဟူ၍သာ မှတ်ရမည်။ (ဤသည်ကား စကားချပ်)။

(၆၄) ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရတို့၏အကြောင်း

ဂါမ၊ နိဂမ၊ နဂရတို့၏ အထူးကား။ ။ ဈေးနှင့်တံတိုင်းနှစ်ပါးမရှိသော အရပ်သည် ဂါမမည်၏။ ဈေးသာရှိ၍ တံတိုင်းမရှိသော အရပ်သည် နိဂမမည်၏။ တံတိုင်းနှင့်ဈေး နှစ်ပါးစုံသော အရပ်သည် နဂရမည်ဟူ၍ ကင်္ခါဋီကာသစ်၌ဆိုသည်။ ။ ဇနပဒနှင့်ရဋ္ဌ အထူးကား၊ တစ်ဦးသော မင်းတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံ၌ တစ်ခုသော ဇနပုဒ်သည် ဇနပဒမည်၏။ အလုံးစုံသော တိုင်းနိုင်ငံသည် ရဋ္ဌမည်၏ဟု ပါရာဇိကကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

(၆၅) မြို့၏အင်္ဂါခုနစ်ပါးသရုပ်

မြို့၏အင်္ဂါခုနစ်ပါးတည်း။ ခုနစ်ပါး ဟူသည်ကား (၁)ပြည့်ရှင်မင်းလည်း တစ်ပါး

(၂)ဆုံးဖြတ်စီရင်နိုင်သော အမတ်လည်းတစ်ပါး။ (၃)ပြည်ထောင်ချင်း၊ အဆွေခင်ပွန်းမင်းလည်းတစ်ပါး(၄)ရတနာဆယ်ပါး၊ စပါးမျိုးခုနစ်ပါးတို့ဖြင့် ပြည့်သော ကျီကြတိုက်ဘဏ္ဍာလည်းတစ်ပါး။ (၅) ခဲယဉ်းသော မြို့,ပြ,ကျုံး,မြောင်း, ပစ္စင်, တံခါး, ရင်တားလည်းတစ်ပါး။ ဤခုနစ်ပါးတို့ကို အဘိဓာန်၊ ရာဇနီတိတို့၌ဆိုသည်။

(၆၆) တစ်နည်း၊ မြို့၏အင်္ဂါခုနစ်ပါးဟူသည်မှာ (၁) ကောင်းစွာစိုက်သော ၊ မတုန်မလှုပ်သော တံခါးတိုင်လည်း တစ်ပါး။ (၂)နက်သော၊ ကျယ်သောကျုံးလည်းတစ်ပါး၊ (၃)ကျယ်သော သူရဲပြေးရှိသည်လည်း တစ်ပါး။ (၄)များစွာသော လက်နက်လည်းတစ်ပါး။ (၅)များစွာသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၆) ပညာရှိလိမ္မာသော တံခါးစောင့်လည်းတစ်ပါး။ (၇) မြင့်သော မြို့ရိုးတံတိုင်း ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ ။ ဤခုနစ်ပါးတည်းဟူ၍ သတ္တနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌ လာသည်။

(၆၇) မင်းတို့ ပြကတေ့ခုနစ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့ပြကတေ့ ခုနစ်ပါးတည်း။ ။ ခုနစ်ပါး ဟူသော်ကား၊ (၁)မင်းလည်းတစ်ပါး (၂)အရှင်၏အလိုကိုလိုက်တတ်သော အမတ်လည်းတစ်ပါး။ (၃) သူတော်ကောင်းရှိသော ဇနပုဒ်လည်းတစ်ပါး။ (၄) ခဲခက်သောကျုံး၊ ခိုင်ခံ့သော မြို့လည်းတစ်ပါး။ (၅)အပြစ်နှင့် လျော်စွာ ဒဏ်ပေးခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၆) မကုန်နိုင်အောင် ပြည့်စုံသော ကျီကြဘဏ္ဍာတိုက်လည်း တစ်ပါး။ (၇)စစ်မက်ရှိသောအခါ အဖော်ရသော အဆွေခင်ပွန်းမင်းလည်းတစ်ပါး။ ။ ဤခုနစ်ပါးတည်းဟူ၍ ရာဇနီတိ၌ လာသည်။

(၆၈) မြို့၏အစာလေးပါးသရုပ်

မြို့၏အစာလေးပါးဟူသည်တည်း။ လေးပါးဟူသည်ကား (၁)များစွာသော မြက်ထင်း ရေ ရှိသည်လည်း တစ်ပါး။ (၂)များစွာသော သလေး မုယော အစရှိသောစပါးမျိုးရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၃)များစွာသော နှမ်း ပဲမျိုးရှိသည်လည်း တစ်ပါး။(၄)များစွာသော ထောပတ်၊ ဆီဦး၊ ဆီ၊ ပျား၊ တင်လဲ၊ ဆားတည်းဟူသော ဆေးရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ ။(ဤလေးပါးတည်းဟူသော သတ္တနိပါတ်၊ အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌ လာသည်။)

(၆၉) စစ်အင်္ဂါလေးပါးသရုပ်

စစ်အင်္ဂါလေးပါးတည်း။ လေးပါးဟူသည်ကား (၁)ဆင်လည်းတစ်ပါး(၂)မြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၃)ရထားလည်း တစ်ပါး။ (၄)ခြေသည်လည်း တစ်ပါး။ဤလေးပါးတည်းဟူ၍ အဘိဓာန်၌ဆိုသည်။

(၇၀) မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါးသရုပ်

မင်းမြောက်တန်ဆာ ငါးပါးတည်း။ ငါးပါး ဟူသည်ကား (၁)သားမြီးယပ်လည်းတစ်ပါး(၂)သင်းကျစ်လည်း တစ်ပါး။ (၃)သန်လျက်လည်းတစ်ပါး။ (၄) ထီးဖြူလည်းတစ်ပါး။ (၅) ရတနာရွှေခြေနင်းလည်းတစ်ပါး။ ။ ဤငါးပါးတည်းဟူ၍ အဘိဓာန် စသည်၌လာသည်။ ။

(၇၁) တူရိယာမျိုးငါးပါးသရုပ်

တူရိယာမျိုး ငါးပါးတည်း။ ငါးပါးဟူသည်ကား (၁)အိုးစည်၊ စည်ပုတ် အစရှိသော တစ်ဖက်ပိတ်စည်လည်းတစ်ပါး။ (၂)မုရိုးစည် အစရှိသော နှစ်ဖက်ပိတ်စည်လည်းတစ်ပါး။ (၃)ထက်စည်အစရှိသော၊ အလုံးစုံကြက်သော စည်လည်းတစ်ပါး။ (၄) မောင်းကြေးနင်း ခွက်ခွင်း အစရှိသော တစ်ခဲနက်စည်လည်း တစ်ပါး။ (၅)နှဲ၊ ပလွေ၊ ခရုသင်း အစရှိသော အခေါင်းရှိသော စည်လည်းတစ်ပါး။ ဤငါးပါးတည်းဟူ၍ အဘိဓာန်၌ လာသည်။

(၇၂) မင်းတို့အားငါးပါးသရုပ်

မင်းတို့အားငါးပါးတည်း။ ငါးပါးဟူသည်ကား (၁) လက်ရုံးအားလည်း တစ်ပါး။ (၂) ရွှေ၊ ငွေ အစရှိသော စည်းစိမ်အားလည်း တစ်ပါး။(၃) မှူးမတ်ဗိုလ်ပါအားလည်း တစ်ပါး။ (၄)အလွန်မြတ်သော မင်းမျိုးလည်းတစ်ပါး။ (၅)ပညာအားလည်း တစ်ပါး။ ဤငါးပါးတည်းဟူ၍ စတ္တာလီသနိပါတ်၊ တေသကုဏဇာတ်၌လာသည်။

(၇၃) မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားရှစ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူသည်ကား (၁)မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တို့၌ ကောင်းစွာ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၂)သားတော်၊ သမီးတော်၊ မိဖုရား၊ မောင်းမမိဿံတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၃)ဆွေတော်မျိုးတော်၊ မှူးတော်မတ်တော်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၄) ဆင်၊မြင်း၊ ရဲမက်၊ ဗိုလ်ပါတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၅)တိုင်းနိုင်ငံဇနပုဒ်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။

(၆)ပြည်တိုင်းကားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဇနပုဒ်တို့၌လည်းကောင်း ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၇) ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၈)သားငှက်တို့၌ ကျင့်ပြ ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ ။ ဤရှစ်ပါးတည်းဟူ၍ သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်၌လာသည်။

(၇၄) မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားဆယ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့ကျင့်ရာသော တရားဆယ်ပါးတည်း။ ဆယ်ပါးဟူသည်ကား (၁) အလှူ ပေးခြင်းတစ်ပါး။ (၂)ငါးပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသော သီလတို့ကို ဆောက်တည်ခြင်းတစ်ပါး။ (၃) ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၄)ဖြောင့်မတ်ခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၅)နူးညံ့ ခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၆) အဋ္ဌင်္ဂသီလကို ဆောက်တည်ခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၇)အမျက် မထွက်ခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၈) ပြည်သူတို့ကို မညှင်းဆဲခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၉) သည်းခံခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၁၀) ပြည်သူတို့နှင့် မဆန့်ကျင်ခြင်းလည်း တစ်ပါး။ ။ ဤဆယ်ပါးတည်းဟူ၍ အသီတိနိပါတ်၊ မဟာဟံသဇာတ်၌ လာသည်။ ။

(၇၅) စကြဝတေးမင်းတို့ ကျင့်ရာသော ဝတ္တရားတစ်ဆယ့် နှစ်ပါး သရုပ်

စကြဝတေးမင်းတို့ ကျင့်ရာသော ဝတ္တရားတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။ တစ်ဆယ့်နှစ် ပါး ဟူသည်ကား။ (၁) အတွင်းတော်သား ဗိုလ်ပါတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၂)ဘိသိက်ခံသော မင်းတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၃)ဘိသိက်မခံသော မင်းတို့ ၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၄)ပုဏ္ဏားတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၅)သူကြွယ်တို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။(၆) နိဂုံးဇနပုဒ်သူတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၇) ပုထုဇဉ်ရဟန်း၊ အရိယာရဟန်းတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၈) သားသမင်မျိုးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၉) ငှက်မျိုးတို့၌ ကျင့်ရာသည်လည်း တစ်ပါး (၁၀) မတရားသော အမှုအကျင့်ကို ပယ်သည်လည်းတစ်ပါး။ (၁၁) ဥစ္စာရင်းနှီး ပေးကမ်းသည်လည်း တစ်ပါး။ (၁၂)ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သို့ကပ်၍ ပြဿနာမေးသည်လည်း တစ်ပါး။ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်းဟူ၍ ပါထေယျပါဠိတော် စက္ကဝတ္တိသုတ်၌လာသည်။

(၇၆) မင်းတို့၏ နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါးသရုပ်

မင်းတို့၏ နာယကဂုဏ် ခြောက်ပါးတည်း။ ခြောက်ပါးဟူသော်ကား (၁)မြေကြီး

ကဲ့သို့ သည်းခံခြင်း၊ ခမာလည်းတစ်ပါး။ (၂)တစ်ညဥ့်သုံးကြိမ် နိုးကြားခြင်း၊ ဇာဂရိယ လည်းတစ်ပါး။ (၃) ခြသေ့်မင်းနှင့်အတူ ထကြွလုံ့လရှိခြင်း၊ ဥဋ္ဌာနလည်းတစ်ပါး။ (၄)ဝေ ဖန်ခွဲခြမ်းပေးကမ်းခြင်း၊ ဒယာလည်း တစ်ပါး။ (၆) အမှားအယွင်း မရှိရအောင် ပညာရှိ တို့ကို ဆွေးနွေးမေးမြန်းခြင်း၊ ဣက္ခဏာလည်း တစ်ပါး။ ဤခြောက်ပါးတည်းဟူ၍ လောကနီတိတို့၌ လာသည်။

(၇၇) မင်းတို့၏ကျင့်ရာသော ရာဇဂုဏ်ခြောက်ပါး သရုပ်

မင်းတို့ကျင့်ရာသော ရာဇဂုဏ်ခြောက်ပါးတည်း။ ခြောက်ပါးဟူသည်ကား သန္ဓိ၊ ဝိဂ္ဂဟ၊ ယာန၊ အာသန၊ဒွေဓာ၊ အာသယ ဟူ၍ ခြောက်ပါးတည်း။ ထိုခြောက်ပါးတို့တွင် (၁)သန္ဓိဟူသည် ကျေးဇူးပြုခြင်း ဆောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ထိုသန္ဓိသည် ဥစ္စာဘဏ္ဍာ ကို ပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ကောသပဒါန။ ဒဏ်ပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ဒဏ္ဍပဒါန။ လယ်ယာမိုးမြေကို ပေး၍ ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ဘူမိပဒါနအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ (၂) ဝိဂ္ဂဟဟူသည်ကား ပယ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ထိုဝိဂ္ဂဟဟူသည် ထင်ရှားစွာ စစ်ထိုး ခြင်း၊ ပကာသယုဒ္ဓ။ စဉ်းလဲလျှို့ဝှက်၍ စစ်ထိုးခြင်း၊ ကုဋ္ဌယုဒ္ဓ။ တိတ်တဆိတ် စစ်ထိုး ခြင်း။ တုဏှီယုဒ္ဓအားဖြင့် သုံးပါးအပြားရှိ၏။ (၃) ယာနဟူသည်ကား စစ်ထွက်ခြင်း တည်း။ ထိုယာနသည် နှိမ်နင်းလို၍ စစ်ထွက်ခြင်း။ ဝိဂ္ဂယှယာန။ မိမိအစွမ်းအားကို ယုံကြည်၍ စစ်ထွက်ခြင်း၊ သဒ္ဓါယယာန၊ အလိုတူ တိုင်းစပ်မင်းတို့နှင့်ပေါင်း၍ စစ်ထွက် ခြင်း၊ သမ္ဘူယယာန၊ အရပ်တစ်ပါးသို့ စစ်ထွက်ဟန်ပြု၍ အရပ်တစ်ပါးသို့ စစ်ထွက်ခြင်း၊ ပသင်္ဂယာန။ အချိန်အခါ စသည်ကို စုံစမ်းဆင်ခြင်၍ စစ်ထွက်ခြင်း၊ ဥပေက္ခါယ ယာနအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ (၄) အာသနဟူသည်ကား ခံယဉ်းကုန်သော မြို့ရိုး၊ ကျုံး၊ မြောင်း စသည်ကို ထပ်မံပြုပြင်၍ အဖြီးအခိုင် နေခြင်း၊ ဝိဂ္ဂယှာသန။ မိမိအားကိုး ယုံကြည်သဖြင့် အဖြီးအခိုင်နေခြင်း၊ သဒ္ဓါယာသန။ အလိုတူတိုင်း နီးစပ်ချင်း မင်းတို့ နှင့် လက်နက်ဗိုလ်ပါ ထောက်ပံ့ရောနှော၍ပေါင်းဖက်၍ အဖြီးအခိုင်နေခြင်း၊ သမ္ဘူယာသ န။ အရပ်တစ်ပါး၌ နေဟန်ပြု၍ အရပ်တစ်ပါး၌ အဖြီးအခိုင်နေခြင်း၊ ပသင်္ဂါသန။ အချိန်အခါ စသည်ကို စုံစမ်းဆင်ခြင်၍ အဖြီးအခိုင်နေခြင်း၊ ဥပေက္ခါယာသနအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ (၅) ဒွေဓာ ဟူသည်ကား သူတစ်ပါးတို့ စစ်ကို ကွဲပြားအောင် ပြုပြင်ခြင်းတည်း။ (၆) အာသယဟူသည်ကား ရန်သူမင်းအား ဥစ္စာစသည်ပေးသဖြင့် ငြိမ်ဝပ်စွာနေခြင်းတည်း။ ဤသို့ ခြောက်ပါးတည်းဟူ၍ ရာဇသေဝကကျမ်း၌ လာသည်။

(၇၈) တစ်နည်း ရာဇဂုဏ်တရား ရှစ်ပါးသရုပ်

မင်းတို့ကျင့်ရာသော ရာဇဂုဏ်တရား ရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူသည်ကား (၁) သိကြားမင်းသည် သတ္တဝါတို့အား နှိမ်ခြင်း၊ ချီးမြှောက်ခြင်းကို ပြုသကဲ့သို့ ပြည်သူလူ အပေါင်းတို့အား နှိမ်ခြင်း၊ ချီးမြှောက်ခြင်းကို ပြုရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၂)နေမင်းသည် ရှစ်လတိုင်တိုင် မိမိအရောင်ဖြင့် ရေကိုခန်းခြောက်စေသကဲ့သို့ တိုင်းနိုင်ငံတို့၌ အခွန်အတုတ်ကို ဖြည်းဖြည်းခံယူရာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၃) လေသည် သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တွင်းသို့ဝင်၍ သွားသကဲ့သို့ သူလျှိုဖြင့် သူတစ်ပါးအကြောင်းကို သိအောင်ပြုရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၄) ယမမင်းသည် ချစ်သသူ၊ မုန်းသသူမရွေး ကံအလျောက်သေစေသကဲ့သို့ ချစ်သသူ၊ မုန်းသသူမဟုတ်၊ အပြစ်နှင့် လျော်စွာ ဒဏ်ပေးသည်လည်း တစ်ပါး။ (၅) သမုဒ္ဒရာသည် တောင့်တခြင်းမရှိမူ၍ မြစ်ငယ်တို့စီးဝင်လာရာဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဥစ္စာစည်းစိမ်ကို မတောင့်တသည်လည်းတစ်ပါး။ (၆) လပြည့်ဝန်းကို မြင်သောသူတို့သည် နှစ်သက်ကုန်သကဲ့သို့ ခပ်သိမ်းသော သူတို့သည် မင်း၏မျက်နှာကို မြင်အောင်ပြုရာ သည်လည်းတစ်ပါး။ (၇)မြေကြီးသည် ကောင်းမကောင်းသူတို့ကို အညီအမျှရွက်ဆောင်သကဲ့သို့ တိုင်းကားပြည်ရွာ ဇနပုဒ်တို့ကို ရွက်ဆောင်ရာသည်လည်းတစ်ပါး။ (၈)မိုးနတ်သားသည် မိုးလေးလပတ်လုံး ရွာစေသကဲ့သို့ သူရဲသူခက်တို့အား မျိုးရိက္ခာဖြင့် နှစ်သက်စေရာသည်လည်း တစ်ပါး။ ဤရှစ်ပါးတည်းဟူ၍ရာဇနီတိ၌လာသည်။

(၇၉) အပရိဟာနီယတရား ခုနစ်ပါးသရုပ်

တိုင်းနိုင်ငံကို စည်ပင်စေတတ်သော အပရိဟာနီယတရား ခုနစ်ပါးတည်း။ ခုနစ်ပါး ဟူသည်ကား (၁)အကြိမ်များစွာ မပြတ်စည်းဝေးခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၂) အညီအညွတ်ထခြင်း၊ ပြုအပ်သောကိစ္စကို အညီအညွတ်ပြုခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၃) ရှေးမင်းတို့ မပညတ်သည်ကို မပညတ်၊ ပညတ်ပြီးသည်ကိုလည်း မဖျက်၊ ပညတ်တိုင်း ကျင့်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) ကြီးသူတို့ကို အရိုအသေပူဇော်၍ ကြီးသူတို့စကားကို နာခံယူသည်လည်းတစ်ပါး။ (၅) အမျိုးသမီးငယ်တို့ကို အနိုင်အထက် မသိမ်းယူသည်လည်း တစ်ပါး။ (၆) ပြည်တွင်းပြည်ပစောင့်သော နတ်တို့အား ဗာလိနတ်စာ ပေးမြဲတိုင်းပေးသည်လည်း တစ်ပါး။ (၇) ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့ကို တရားနှင့်အညီ စောင့်ရှောက်လုံခြုံစေသည်လည်းတစ်ပါး။ ဤခုနစ်ပါးတည်းဟူ၍ သတ္တနိပါတ်အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌လာသည်။

(၈၀) မင်းတို့ သင်္ဂဟတရား လေးပါးသရုပ်

မင်းတို့ သင်္ဂဟတရားလေးပါးတည်း။ လေးပါးဟူသည်ကား။ ။ (၁)အခွန်အတုတ်ကို ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ခံခြင်းလည်း တစ်ပါး။ ။ (၂)သူရဲသူခက်တို့အား ခြောက်လတစ်ကြိမ် ရိက္ခာပေးခြင်းလည်း တစ်ပါး။ ။ (၃)ဆင်းရဲသားတို့အား အရင်းဥစ္စာပေး၍ သုံးနှစ်လည်မှ အရင်းအတိုင်းသာ ယူခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၄)အဘ ဦးရီး အစရှိသဖြင့် ချစ်ဖွယ်သော စကားကို ဆိုခြင်းလည်းတစ်ပါး။ ဤလေးပါးတည်းဟူ၍ အဋ္ဌနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌ လာသည်။ တစ်နည်း သင်္ဂဟတရားလေးပါးကား။ (၁)ပေးကမ်းခြင်းလည်း တစ်ပါး (၂)ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၃) အကျိုးစီးပွာကို ကျင့်ခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၄) ကိုယ်နှင့်အတူပြုခြင်းလည်းတစ်ပါး။ ဤလေးပါးတည်း ဟူ၍ စတုက္ကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၌လာသည်။

(၈၁) အမတ်ကောင်းတို့ အင်္ဂါရှစ်ပါးသရုပ်

အမတ်ကောင်းတို့၏ အင်္ဂါရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူသည်ကား။ (၁) အကြားအမြင်များသည်လည်း တစ်ပါး။ (၂) သီတင်းသီလရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၃) ရဲရင့်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) ဝီရိယလုံ့လရှိသည်လည်း တစ်ပါး။ (၅) အမှုကို ပြီးအောင် ပြုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး။ (၆) စွမ်းပကား ခွန်အားရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၇) သူ့ဥစ္စာကို လိုချင်ခြင်းမရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၈) ချစ်ဖွယ်သော အရောင်အဆင်း ရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ ဤရှစ်ပါးတည်းဟူ၍ ရာဇနီတိ၌ လာသည်။

(၈၂) စစ်သူကြီးအင်္ဂါကိုးပါး သရုပ်

စစ်သူကြီးအင်္ဂါကိုးပါးတည်း။ ကိုးပါးဟူသည်ကား။ (၁) တစ်ဖက်ရန်သူကို နှိမ်နင်းနိုင်သော ပညာရှိသည်လည်း တစ်ပါး။ (၂) အောင်ရာမြေကို သိတတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၃) အရေးမသာ၍ ပျက်သောအခါ စစ်သည်သူရဲတို့ကို မစွန့်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) ဆင်းရဲဖော်ချမ်းသာဖက်မျှသည်လည်း တစ်ပါး။ (၅) စွမ်းပကား ခွန်အားကြီးသည်လည်း တစ်ပါး။ (၆) စင်ကြယ်သန့်ပြန့်သော အကျင့်ရှိသည်လည်း တစ်ပါး။ (၇) သေနင်္ဗျူဟာကျမ်းကို တတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၈) စစ်သည်ရဲမက်တို့ကို မပင်ပန်းအောင် စီရင်တတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၉) လုံ့လရှိခြင်း၊ ရဲရင့်ခြင်းဂုဏ်နှင့်

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ပြည့်စုံသည်လည်း တစ်ပါး။ ဤကိုးပါးတည်းဟူ၍ ရာဇနီတိ၌လာသည်။

(၈၃) တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါး သရုပ်

တမန်အင်္ဂါရှစ်ပါးတည်း။ ရှစ်ပါးဟူတည်ကား။ (၁) ကြားလွယ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၂) သူတစ်ပါးကို ကြားလွယ်အောင် ဆိုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး။ (၃) အားထုတ်၍ မှတ်တတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) အမှတ်မြဲသည်လည်း တစ်ပါး။ (၅) အရိပ်အခြည်ကို သိတတ်သည်လည်းတစ်ပါး။ (၆) သူတစ်ပါးကို သိစေတတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၇) စီးပွားရှိသည် မရှိသည်၌ လိမ္မာသည်လည်း တစ်ပါး။ (၈) ငြင်းခုံခိုက်ရန် မပြုတတ်သည်လည်းတစ်ပါး။ ဤရှစ်ပါးတည်းဟူ၍ အဋ္ဌနိပါတ် အင်္ဂုတ္တရပါဠိတော်၊ စူဠဝါပါဠိတော်တို့၌ လာသည်။

(၈၄) သံတော်ခံအင်္ဂါခြောက်ပါး သရုပ်

သံတော်ခံ အင်္ဂါခြောက်ပါးတည်း။ ခြောက်ပါး ဟူသည်ကား။ (၁) ပညာရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၂) စကားတတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၃) ရဲရင့်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) သူ့စိတ်ကို သိတတ်သည်လည်းတစ်ပါး။(၅)ယဉ်ကျေးသည်လည်း တစ်ပါး။(၆)ဆိုတိုင်းကို ပြန်နိုင်သည်လည်း တစ်ပါး။ ဤခြောက်ပါးတည်းဟူ၍ ရာဇနီတိ၌ လာသည်။

(၈၅) ကျွန်ကောင်းလက္ခဏာ ခြောက်ပါးသရုပ်

ကျွန်ကောင်းလက္ခဏာ ခြောက်ပါးတည်း။ ခြောက်ပါးဟူသည်ကား။ (၁) အရှင်ကို မကောင်းမှုမှ မြစ်တတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၂) အစီးအပွားရှိသည်၌ ယှဉ်စေတတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၃) အရှင်၏လျှို့ဝှက်အပ်သော အရာကို လျှို့ဝှက်တတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) အရှင် ကျေးဇူးသတင်း ရှိသည်ကို ပြုတတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၅) အမှု အရေးဘေးရန် ရှိသောအခါ အရှင်ကို မစွန့်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၆)ပေးအပ်သောအခါ၌ အရှင်အားကို ပေးတတ်သည်လည်း တစ်ပါး။ ဤခြောက်ပါးတည်းဟူ၍ ရာဇနီတိ၌ လာသည်။

(၈၆) အလိုရှိအပ်သော သူလေးယောက် သရုပ်

အလိုရှိအပ်သောသူ လေးယောက်တည်း။ လေးယောက်ဟူသည်လား။ (၁) စစ်မြေပြင်အရပ်၌ ရဲရင့်သော သူကို အလိုရှိအပ်သည်တည်းတစ်ပါး။ (၂) အခွင့်အရေးရှိ၍ တိုင်ပင်ခြင်းတို့၌ သိမ်မွေ့သော စကားရှိသည် သူကို အလိုရှိအပ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၃) ထမင်းအဖျော် စားသောအခါ ချစ်သောသူကို အလိုရှိအပ်သည်လည်း တစ်ပါး။ (၄) ခဲခက်သော အကြောင်းဖြစ်သောအခါ ပညာရှိသော သူကိုအလိုရှိအပ်သည်လည်း တစ်ပါး။ ဤလေးပါးတည်းဟူ၍ ဧကနိပါတ်၊ တစသာရဇာတ်၌လာသည်။

(၈၇) ရန်အောင်ရာသည် အကြောင်းငါးပါး သရုပ်

ရန်အောင်ရာသည် ငါးပါးတည်း။ ငါးပါး ဟူသည်ကား။ (၁) မန္တရားမန္တန်ရွတ်ခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၂) ပညာရှိတို့နှင့် တိုင်ပင်ခြင်းလည်းတစ်ပါး။ (၃) ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၄) တံစိုးလက်ဆောင် ပေးခြင်းလည်း တစ်ပါး။ (၅) အမျိုးအနွယ်ဆက်ခြင်းလည်းတစ်ပါး။ ဤငါးပါးတည်းဟူ၍ ပဉ္စကနိပါတ်၊ တစသာရဇာတ်၌ လာသည်။

(၈၈) ပြည်ရွာစည်ပင်ရာသော အကြောင်းလေးပါး သရုပ်

ပြည်ရွာစည်ပင်ရာသော အကြောင်းလေးပါးတည်း။ လေးပါးဟူသည်ကား။ (၁) လယ်လုပ်သောသူများသည်လည်း တစ်ပါး။ (၂) ကုန်သွယ်သောသူများသည် တစ်ပါး။ (၃) သီတင်းသီလ ရှိသောအမတ်များသည်လည်းတစ်ပါး။ (၄) များသောအကြားအမြင် သီလရှိသော ရဟန်းများသည်လည်း တစ်ပါး။ ။ ဤလေးပါးတည်း ဟူ၍ ရာဇနီတိ၌ ဆိုသည်။

(၈၉) တင့်တယ်ခြင်း ခုနစ်ပါးသရုပ်

တင့်တယ်ခြင်းခုနစ်ပါးတည်း၊ ခုနစ်ပါးဟူသည်ကား။ (၁) အရှင်မင်းဧကရာဇ်တို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း။ (၂) စာမရိမည်သော သားတို့၏တင့်တယ်ခြင်းကား မြီးဆံ။ (၃) ကေသရာဇာ ခြင်္သေ့မင်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား ရဲရင့်ခြင်း။ (၄) ဂဠုန်မင်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား စွမ်းပကား။ (၅) ပညာရှိတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား ပွဲသဘင်၌ အမေးပုစ္ဆာကို ဖြေခြင်း။ (၆) သူရဲကောင်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား စစ်မြေပြင်အရပ်၌ တန့်ရပ်နေခြင်း။ (၇) ရသေ့ရဟန်းတို့၏ တင့်တယ်ခြင်းကား မှန်သောစကားကို ဆိုခြင်းဟူ၍ ရာဇာဝင်ကြီး၌ လာသည်။ ။

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

(၉၀) ထီးဖြူငါးပါး၊ စည်သုံးပါး၊ စည်မျိုး တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ကြေးသံဆယ်ပါး၊ တံပိုးမျိုးရှစ်ပါး၊ အငြိမ့်တီးမျိုး ခြောက်ပါး သရုပ်

ထီးဖြူငါးပါးဟူသည်ကား (၁) ကြငှန်းထီး။ (၂) ဥရူထီး။ (၃) တမွတ်ထီး။ (၄) ကနက္ကဒန်းထီး။ (၅) သမုတိထီး ဟူ၍ ငါးပါးတည်း။

စည်သုံးပါးဟူသည်ကား-(၁)ကျည်းပြည်ကဖြစ်သော ဝင်စည်။ (၂) ဇိန့်ပြည်က ဖြစ်သော စည်ဝန်း။ (၃) မြန်မာပြည်တွင် ဖြစ်သောစည်ပြော။ ဤသုံးပါးတည်း။

စည်မျိုး တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး ဟူသည်ကား-(၁) မြှောက်စည်။ (၂) သံလွင်။ (၃)စည်ပြော။ (၄) စည်ကြီး။ (၅) ဒုံမင်း။ (၆) စည်ဝန်း။ (၇) စည်သေး။ (၈) စည်ပုတ်။ (၉) စည်ပန်းတောင်။ (၁၀) ပတ်သာ။ (၁၁) တစ်ဖက်စည်။ (၁၂) စည်အိုင့်။ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။

ကြေးသံဆယ်ပါးဟူသည်ကား (၁) စည်းစုတ်။ (၂) ခွက်ခွင်း။ (၃) ကြေးနင်း။ (၄) မောင်း။ (၅) ခေါင်းလောင်း။ (၆) ကြေးစည်။ (၇) နရည်းဇရာ။ (၈) ဆည်းလည်း။ (၉) ကြေးပတ်။ (၁၀) အိုးစည်။ ဤဆယ်ပါးတည်း။

တံပိုးမျိုး ရှစ်ပါးဟူသည်ကား- (၁) ဒုလောင်း၊ (၂) ခရာကောက်။ (၃) ခရာမြွှာ။ (၄) လက်တံရှည်။ (၅) နှဲ။ (၆) ပလွေ။ (၇) ခရုသင်း။ (၈) ဖက်လိပ်။ ဤရှစ်ပါးတည်း။

အငြိမ့်တီးမျိုးခြောက်ပါးဟူသည်ကား (၁)စောင်း။ (၂) ညင်း။ (၃) မိကျောင်း။ (၄) အောင်းကလေး။ (၅) ပတ္တလား။ (၆) တယော။ ဤခြောက်ပါးတည်း။ ဤထီးဖြူ စသည်တို့၏ သရုပ်ကို ရာဇဝင်ကြီးတို့၌လာသည်။

(၉၁) တစ်နည်း ထီးဖြူတို့၏အကြောင်းမှာ မင်းမြောက်တန်ဆာ ငါးပါးတွင်အတွင်းဝင်သော ထီးဖြူသည်။(၁)ထီးရွက်ကိုးဆင့်၊ ထီးရိုးဆယ်တောင်ရှိသော နဝဒဏ္ဍထီး။ (၂) ထီးရွက်အမှတ်မရှိ၊ ထီးရိုးခြောက်တောင်ရှိသော မနော်ဟရီထီး။ (၃) ထီးရွက်အမှတ်မရှိ၊ ထီးရိုး ငါးတောင်ရှိ အတပတ္တထီး။ (၄) ထီးရွက်အမှတ်မရှိ၊ ထီးရိုးလေးတောင်ရှိသော ဝိဇယတြထီး-အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ရှေ့သုံးစင်းတို့ကား ရာဇပလ္လင်မှာ ဆောင်သောထီးတို့တည်း။ စတုတ္ထထီးကား သွားရာဆောင်းသာထီးတည်း ဟူ၍ ရာဇဘိသေကကျမ်း၌ လာသည်။ ၎င်းထီးကို စီရင်လိုသည်ရှိသော် ထီးရိုးကိုလည်းကောင်း၊ ထီးချက်ကိုလည်းကောင်း၊ ထီးလက်ကိုလည်းကောင်း၊ ထီးကြိုးကို

လည်းကောင်း၊ ထီးရွက်ကိုလည်းကောင်း၊ ထီးကလန့်ကိုလည်းကောင်း၊ အထွတ်မြူတာကိုလည်းကောင်း စီရင်အပ်၏။ ထီးထွတ်ငှက်မြတ်နား၌ကား ဟသ်ာငှက်ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ နွားမီးဆွဲ ငှက်ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျေးငှက်ရုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ မင်းတို့၏ ချမ်းသာကို ဆောင်တတ်သောကြောင့် ဖန်ဆင်းစီရင်အပ်၏။ ထီးရိုးကိုကား ရွှေဖြင့်အလုံးစုံမွမ်းမံအပ်သည်ရှိသော် ထူးမြတ်ကောင်းမွန်လှစွာ၏။ ထီးခရိုင် စသည်တို့၌ဖွဲ့သော ကြိုးကိုကား ချည်ကိုပင် သုံးလွန်းတင်၊ ခြောက်လွန်းတင် ကျစ်အပ်၏။ ထီးချက်ပမာဏကိုကား နှစ်ဆယ့်ရှစ်သစ် အလွန်ရှိသော တစ်ရာသော လက်သစ်ပမာဏအထူးကို ပြုပြင်စီရင်အပ်၏။ ၎င်းတစ်ရာနှင့် နှစ်ဆယ့်ရှစ်သစ်ထီးသည် အချင်းငါးတောင်တစ်မိုက်ဖြစ်ရကား တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက်သည် နှစ်ထောင့်တစ်ထွာနှင့် လေးသစ်ဖြစ်၏။ ဤသည်ကား နဝဒဏ္ဍထီး၌ အောက်ဆင့်ကိုသာ ဆိုသည်။ သင့်တင့်အောင် အထက်ရှစ်ဆင့်ကို စီရင်အပ်၏။ ကြွင်းသော ထီးသုံးစင်း၌ကား တစ်ဆင့်သာ ဤအတိုင်းအရှည်ကို စီရင်အပ်၏။ နဝဒဏ္ဍထီးမှာ ပြာသာဒ်ကဲ့သို့ အဆင့်တက်၏။ ရွှေညောင်ရွက် တစ်ရာ့ရှစ်ခုတို့ဖြင့် ဖန်ဆင်းစီမံအပ်၏။ ထက်ဝန်းကျင်မှာဆွဲအပ်၏။ မြ၊ ပတ္တမြား၊ သန္တာစသော ပန်းဖွားတို့ကို ထီးရွှေညောင်ရွက်၏ အကြား၌ ဆွဲထားစီခြယ်လှည့်ရာ၏။ ဤအတိုင်းအရှည်ကို နဝဒဏ္ဍထီးမှာ ယူလေ။ ကြွင်းသော ထီးသုံးစင်းမှာ ရွှေညောင်ရွက်အရေအတွက် ပမာဏကို ရာဇဘိသေကကျမ်းများမှာ မဆို။ ထိုကြောင့် လျောက်ပတ်အောင် လုပ်ဆောင်ရာသည်။ ။ လောကဗျူဟာ ကျမ်း၌ကား ကနက္ကဒန်နှစ်စင်း၊ တမွတ်နှစ်စင်း၊ ယင်းထီးလေးစင်း ဟူ၍သာ လာသည်။ ကမ္ဗုထီး၊ စန္ဒထီး၊ ပဒုမထီး၊ သမုဒ္ဒထီးဟူ၍ လက်ယာလေးစင်း။ ကနက္ကဒန်းထီး၊ သူရိယထီး၊ ဝိသုကမ္မထီး၊ သမုက္ခထီးဟူ၍ လက်ဝဲ လေးစင်းအားဖြင့် ပေါင်းရှစ်စင်းဟူ၍ ဒိသာဇေယျစာတမ်းများမှာလာသည်။ ရှေး၌ ပြဆိုအပ်သော ထီးငါးစင်းတို့တွင် မင်းစံတော်မူသော သလွန်တော်ထက် ဖွင့်လျက် အမြဲစိုက်ထားသောထီးကို ကြငှန်းထီးဟူ၍ ဆိုသည်။ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် စီခြယ်ရာသည်။ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ် သဘင်ခံရာတွင် ဖွင့်၍ဆောင်းသော ထီးကို ဥရူထီးဟူ၍ ဆိုသည်။ နဝရတ်ကိုးပါးဖြင့် စီခြယ်ရာသည်။ ထွက်ဝင် မပြတ်ဆောင်သောထီးကို တမွတ်ထီးဟူ၍ ဆိုသည်။ ရွှေရိုး ရွှေထွက်ဖြင့် ပြုရာသည်။ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်မှ သံကြီး တမန်ကြီးတို့ ရောက်လတ်သော် ဆောင်းအပ်သောထီးကို ကနက္ကဒန်ထီးဖြူဟူ၍ဆိုသည်။ အရိုးအထွတ်၌ ရတနာကိုးပါးဖြင့် စီခြယ်ရာသည်။ ဆင်ယာဉ်၊ မြင်းယာဉ်တို့၌ ဆောင်းသောထီးကို သမုတိထီးဟူ၍ ဆိုသည်။ အရိုးအထွတ်၌ ရွှေဖြင့်စီခြယ်ရာသည်ဟူ၍ ဉေဝတီ အရေးတော်ပုံ၌ ဆိုသည်။

(၉၂) အလိုရှိအပ်သောသူ လေးယောက်သရုပ်

အလိုရှိအပ်သောသူ လေးယောက်တည်း။ လေးယောက်ဟူသည်ကား (၁) စစ်မြေပြင်အရပ်၌ သူရဲကောင်းအဖြစ်၌ တည်နိုင်သောသူ။ (၂) သူကောင်းအဖြစ် ချီးပင့်တော်မူရာ၌ နှလုံးအနေကျသော သူ။ (၃) အရှင်ကို ချစ်သောသူ။ (၄) အရှင်၏ အစီးအပွားတော်ကို လိုသောသူ။ ဤသူလေးယောက်တည်း။

(၄၃) ပြုစုအပ်သောသူ တစ်ဆယ့်လေးယောက်သရုပ်

ပြုစုအပ်သောသူ တစ်ဆယ့်လေးယောက်တည်း။ လေးယောက်ဟူသည်ကား။ (၁)အရှင်မင်းကို စောင့်ရှောက်သောသူ။ (၂) အရှင်မင်းကို ချစ်ကြင်နာသောသူ။ (၃)စီးပွားရှိမဲ့ကို မြင်တတ်သောသူ၊ (၄) အရှင်တွင် အမှုရှိသောအခါ စွန့်ဖော်ရသောသူ။ (၅) အရှင်မင်းက စွန့်ဆိုလျှင် စွန့်ပေသောသူ။ (၆) ရန်ကို အောင်ဖန်များသောသူ။ (၇) အမျိုးရှိသောသူ။ (၈) မြို့ပြကို စည်ပင်အောင် ပြုပေသောသူ။ (၉) အရှင်မင်းဧကရာဇ် မေ့တော်မူသောအခါ လှုံ့ဆော်ပေးသောသူ။ (၁၀) အရှင်မင်းတွင် အမှုရှိတော်မူသောအခါ တည်ကြည်ခိုင်ခံသောသူ။ (၁၁) သူတစ်ပါး မစီရင်နိုင်သည်ကို ဟုတ်မှန်အောင် စီရင်နိုင်သောသူ။ (၁၂)သူတစ်ပါး မရောက်နိုင်သောခရီးကို ရောက်နိုင်ပေသောသူ။ (၁၃)အမှုတော်ကို မရိုးမဖယ် ထမ်းပေသောသူ။ (၁၄)သားတော် အစဉ် မြေးတော်အဆက် မဖောက်မပြန် အရှင်မှတ်သောသူ။ ဤတစ်ဆယ့်လေးယောက်တည်း။

(၄၄) မပစ်မပယ်အပ်သော သူသုံးယောက်သရုပ်

မပစ်မပယ်အပ်သော သူသုံးယောက်တည်း။ သုံးယောက်ဟူသည်ကား (၁) အရှင်မင်းဧကရာဇ်၏ အသက်ကို ကယ်သောသူ။ (၂) ဆင်းရဲတော်မူသောအခါ မစပေးသောသူ။ (၃) မင်းအဖြစ်ကို ပေးဝေသောသူ။ ဤသုံးယောက်တည်း။ ။

(၄၅) တိုင်းပြည်စည်ပင်သာယာသောအကြောင်း

တိုင်းပြည်စည်ပင်သာယာသောအကြောင်းဆယ်ပါးတည်း။ ဆယ်ပါးဟူသည်ကား (၁) နေလပြိုဟ်သွားမှန်သည်။ (၂) မိုးမှန်စွာရွာသည်။ (၃) မြေသြဇာရှိ၍ အသီးအနှံကောင်းသည်။ (၄) သစ်၊ ကျား စသော အန္တရာယ် မရှိသည်။ (၅) မုဒိမ်းဒန္တ ငြိမ်းသည်။ (၆) စစ်မက်မရှိသည်။ (၇) အချင်းချင်း မညှင်းဆဲသည်။ (၈) တရားဖြောင့်သည်။ (၉) ရတနာသုံးပါးကို ရိုသေသည်။ (၁၀) ရဟန်းတို့ သာသနာတော်ကို စောင့်သည်။ ဤဆယ်ပါးတည်း။

(၄၆) နိုင်ငံကျယ်အံ့သောအကြောင်းရှစ်ပါးသရုပ်

နိုင်ငံကျယ်အံ့သော အကြောင်းရှစ်ပါးတည်း၊ ရှစ်ပါးဟူသည်ကား (၁) စစ်၏ခေါင်းမည်သော စစ်သူကြီးရှိသည်။ (၂)စစ်၏မျက်စိမည်သော ဟူးရားတတ်ရှိသည်။ (၃) စစ်၏နားမည်သော လိမ္မာသော သူလျှိုရှိသည်။ (၄) စစ်၏အားမည်သော ဗိုလ်ပါရဲမက်များသည်။ (၅) စစ်၏ခံတွင်းမည်သော လိမ္မာသော တမန်ရှိသည်။ (၆) စစ်၏အစွယ်မည်သော အမတ်သူရဲကောင်းရှိသည်။ (၇) စစ်၏ အခြေမည်သော ခြေသည်သူရဲကောင်း ရှိသည်။ (၈) စစ်၏အင်္ဂါမည်သော ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်း၊ လက်နက်ကိရိယာရှိသည်။ ဤရှစ်ပါးတည်း။

(၄၇) စစ်ဖြစ်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်သုံးပါးသရုပ်

စစ်ဖြစ်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်သုံးပါးတည်း။ တစ်ဆယ့်သုံးပါးဟူသည်ကား (၁) နိုင်ငံအပိုင်းအခြားကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၂) ဥစ္စာကို လိုသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၃) ဆင်ကောင်း၊ မြင်းကောင်းကို လိုသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၄) သမီးကညာကို လိုသောကြောင့်စစ်ဖြစ်သည်။ (၅) ကုန်းတိုက် ဥပါယ်ကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၆) သစ္စာဖောက်ပြန်သောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၉) အကြင်မင်းတို့သည် မိမိမြို့ကို မစောင့်မရှောက်ခြင်းကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၁၀) သူရဲသူခက်မရှိခြင်းကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၁၁) ကုန်သည်တို့ကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၁၂) ရန်ငြိုးဖွဲ့သောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ (၁၃) အမျက်ကြီးသောကြောင့် စစ်ဖြစ်သည်။ ဤတစ်ဆယ့်သုံးပါးတည်း။

(၄၈) စုံစမ်း၍ သိရာသောအကြောင်း ခုနစ်ပါးသရုပ်

စုံစမ်း၍ သိရာသောအကြောင်း ခုနစ်ပါးတည်း။ (၂) သူကလွှတ်သည်ကို တို့ကကင်းစောင့်သဖြင့် သိရာသည်။ (၃) တို့က ကုန်ပြုသွားသဖြင့် သိရာသည်။ (၄) သူကကုန်ပြုလာသော ကုန်သည်တို့ကို ပေးကမ်းဖြားယောင်း၍ သိရာသည်။ (၅) တို့က တမန်စေသဖြင့် သိရာသည်။ (၆) သူ့အရပ်မှ လာသောသူတို့အား ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့် စုံစမ်း၍ သိရာသည်။ (၇) သူ့တမန်ကို ပေးကမ်းစုံစမ်းသဖြင့် သိရာသည်။ ဤခုနစ်ပါးတည်း။

(၉၉) စစ်အောင်ရာသော အကြောင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသရုပ်

စစ်အောင်ရာသောအကြောင်း တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးဟူသည်ကား (၁) စစ်စီရင်ရာ၌ လိမ္မာသောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၂) မင်းနှင့်အမတ်ညီညွတ်သောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၃) ပေးကမ်းခြင်း၌ အမျက်မရှိသောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၄) စစ်သူကြီးခန့်ထားစီရင်တိုင်း သူရဲသူခက်တို့၌ တည်သောကြောင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၅) သူရဲကောင်းများသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၆) ယတြာမန္တန်ပြုသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၇) ဇာတာစန်းလဂ် ကောင်း သဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၈) မျိုးစေ့၊ ရိက္ခာ၊ ရေ၊ ဆန် မြက်များသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၉) မင်းစသော ပြည်သူတို့ အနာကင်းသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၁၀) သူလျှိုကိုစေ၍ သူ့ပြည် ရန်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းသဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ (၁၁) ပြည်စောင့်နတ်ကို မပြတ်ပူဇော်သကာဖြင့် စစ်အောင်ရာသည်။ ဤတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတည်း။

(၁၀၀) စစ်ရှုံးရာသောအကြောင်း ဆယ်ပါးသရုပ်

စစ်ရှုံးရာသောအကြောင်း ဆယ်ပါးတည်း။ ဆယ်ပါးဟူသည်ကား (၁) မင်း, အမတ် စသည်တို့ ယစ်ဝသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၂) ပြည်သူအနာအဖျားများသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၃) စစ်သည်သူရဲ နှလုံးပျော့ညံ့သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၄) မင်း မရဲသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၅) မကောင်းသော အခါနက္ခတ်ကို ယှဉ်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၆) သူက ယတြာမန္တန်အင်းအိုင် စီရင်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၇) ဆင်မြင်း မကောင်းသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၈) မင်းနှင့်အမတ် မညီညွတ်သောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၉) သူရဲကောင်းမရှိသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ (၁၀) ငတ်မွတ်ရှားပါးသောကြောင့် စစ်ရှုံးရာသည်။ ဤဆယ်ပါးတည်း။

(၁၀၁) မှန်ကင်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသော သူသုံးယောက်သရုပ်

မှန်ကင်းကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ သုံးယောက်တည်း။ သုံးယောက်ဟူသည်ကား (၁) အမျိုးမြတ်သောသူလည်း တစ်ယောက်။ (၂) ပညာရှိသောသူလည်း တစ်ယောက်။ (၃) အရွယ်ကြီးသောသူလည်း တစ်ယောက်။ ဤသုံးယောက်တည်း။ (မှန်ကင်းသည် ရိုသေထင်ရှားစွာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤသုံးယောက်သောသူတို့သည် ရိုသေကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ရာသည်။)

(၁၀၂) ဇမ္ဗူရစ်ရွှေစင်ကဲ့သို့ ကျင့်ရာသောသူ

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ဒုတိယတွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဤသို့ပြဆိုအပ်ပြီးသော ပထမတွဲဖြင့် ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းနောက် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦး မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ အသင်္ခ္ယေနခတ္တိယနွယ်စစ်ဖြစ်တော်မူသော ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားတိုင် သုံးသိန်းသုံးသောင်း လေးထောင်ငါးရာ့ခြောက်ကျိပ်ကိုးယောက်မျှမက ဖြစ်ပွားကြကုန်သော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက် ကျေးလက်မြို့ရွာကျင့်ရာတရား စသည်တို့ကို ရေးသားပြဆိုပြီး၍ ယခုရေးသား ပြဆိုလတ္တံ့သော ဤဒုတိယတွဲဖြင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်းအစ ဓမ္မာသောကမင်းအဆုံးရှိသော သုံးကျိပ်သော မဇ္ဈိမဒေသမင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်ဖြစ်ပျက်သော အခြင်းအရာတို့ကို ကျမ်းလာရာဇဝင်၊ ပုံပြင်စကားတို့ဖြင့် ထောက်ထားစာနာ၍ သေချာရေးသားပြလိုက်ပေအံ့။

(၁၀၅) ဗိမ္ဗိသာရမင်း၏ အကြောင်း

သက္ကတိုင်း၊ ကပိလဝတ်ပြည်ကြီးကို အစိုးရတော်မူသော သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးနှင့် မဂဓတိုင်း၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကြီးကို အစိုးရတော်မူသော ဘာဂိနိယမင်းကြီးသည် မဟာမိတ် အဆွေခင်ပွန်း ဖြစ်ကြသတည်း။ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး သားတော် ဘုရားလောင်း သိဒ္ဓတ္ထမင်းနှင့်ဘာဂိနိယမင်းကြီးသားတော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည်လည်း မဟာမိတ် အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်ကြသတည်း။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကား သက်တော်တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ရှိလျှင် မင်းဖြစ်တော်မူ၏။ မင်းဖြစ်၍ ဆစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက် ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရ၍ နာရဒကဿပဇာတ်ကို ဟောတော်မူသောအဆုံး၌ တစ်သိန်းတစ်သောင်းသော ပရိသတ်နှင့်တကွ သောတာပန်ဖြစ်သတည်း။ ဘုရားဖြစ်တော်မမူမီ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် သုံးဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ ပေါင်း မင်းစည်းစိမ် ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ သက်တော်ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ်တွင် သားတော် အဇာတသတ် လုပ်ကြံ၍ အနိစ္စရောက်တော်မူသည်။

(၁၀၆) အဇာတသတ်မင်း၏အကြောင်း

အဇာတသတ်မင်း ရာဇဘိသေကခံ၍ ရှစ်နှစ်ရှိသောအခါ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည်။ ယင်းသည် သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခုတွင် အဇာတ

သတ်မင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်မဟာကဿပ အမှူးရှိသော ရဟန္တာငါးရာတို့ ပဌမသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူသည်။ တင်တော်မူကြောင်းမှာ သက္ကရာဇ်တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခု၊ နယုန်လဆန်းငါးရက်၊ ဓာတ်တော် ဝေဖန်သော တနင်္လာနေ့၌ အရှင်မဟာကဿပသည် သင်္ဂါယနာတင်အံ့သောငှာ ရဟန္တာငါးရာတို့ကို ရွေးကောက်တော်မူပြီး၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဝါဆိုမီ တညီတညွတ်တည်း လာရောက်ကြစေ။ ဝါမကပ်မီ အကြား၌ အလိုရှိရာသွား၍ ဆောင်ရွက်ဖွယ်ကိစ္စကြီးငယ်ရှိလျှင် ပြီးအောင်ဆောင်ရွက်ကြလေဟု ဩဝါဒပေးတော်မူပြီးသော် အလိုရှိရာသွားကြကုန်၍ ဝါဆိုခါနီးလတ်သော် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ အရောက်ညီကြလျှင် ပဌမသင်္ဂါယနာတင်အံ့သော အကြောင်းကို အဇာတသတ်မင်းအား ကြားပေ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း စီရင်ခင်း စီရင်ဖွယ်တို့ကိုအပြီးရောက်အောင် စီရင်တော်မူ၍ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခု၊ ဝါခေါင်လပြည့်ကျော်၊ ငါးရက်နေ့၊ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏အရှေ့တောင်ဘက်အရပ်၊ ဝေဘာရအမည်ရှိသော တောင်အရှေ့နံပါး၊ စရည်းပင်ရောက်ရာလိုဏ်ဂူဝ၌ အဇာတသတ်မင်းကို အမှီပြု၍ အရှင်မဟာကဿပ အမှူးရှိသော ရဟန္တာငါးရာတို့သည် ခုနစ်လပတ်လုံး ပဌမသင်္ဂါယနာတင်တော်မူသည်။ ထိုအခါ အရှင်မဟာကဿပအား အဇာတသတ်မင်းသည် ဤသို့လျှောက်၏။ ဘုရားရှင်သာသနာတော်သည် အနှစ်ငါးထောင်တည်ရစ်မည်ဟု ဗျာဒိတ်တော်ရှိသည်။ သာသနာတော်နှင့် သက္ကရာဇ်သည် မညီ။ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခုကို ချေ၍ တစ်ခုကြွင်းထားတော်မူမှ သာသနာတော်နှင့် သက္ကရာဇ်ညီမည်ဟု နားတော်လျှောက်လျှင် သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခုကို အရှင်မဟာကဿပ ချေတော်မူ၍ တစ်ခုကြွင်းထားတော်မူသည်။ အဇာတသတ်မင်းသည် ဘုရားရှင်ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည့်နောက် မင်းစည်းစိမ်ကို နှစ်ဆယ့်လေးနှစ် စိုးစံတော်မူသည်။ နိဗ္ဗာန်မပြုမီ ရှစ်နှစ်၊ နိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည့်နောက် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း စည်းစိမ် သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ သာသနာတော်သက္ကရာဇ် နှစ်ဆယ့်လေးခုတွင် သားတော် ဥဒယဘဒ္ဒ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုလေသည်။ အဇာတသတ်မင်းသည် မဂ်ဖိုလ်ရထိုက်သောသူဖြစ်လျက် အဆွေခင်ပွန်းယုတ်ဖြစ်သော ဒေဝဒတ်နှင့် ပေါင်းဖော်၍ မပြစ်မှားအပ်သော ခမည်းတော်ကို ပြစ်မှားချေသောကြောင့် ကာလရှည်စွာ အဝီစိငရဲ၌ ခံရကောင်းလျက် ဘုရားရှင်ကို လွန်စွာ သဒ္ဓါမြတ်နိုးကိုးကွယ်၍ ခမည်းတော်အား ပြစ်မှားမိသောအပြစ်ကို ကန်တော့သောကြောင့် လောဟကုမ္ဘိငရဲ၌ အနှစ်ခြောက်သောင်းခံ၍လွတ်လျှင် ဝိဇိတဝိသေသမည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်လတ္တံ့သတည်း။ (အနန္တရိယကံငါးပါးတွင် သံဃဘေဒကကံ တစ်ပါးသာလျှင် အာယုကပ်ပတ်လုံး အဝီဇိငရဲ၌ ခံရကြောင်းကိုပြသည်။ ကြွင်းသောကံလေးပါးတို့ကား အာယုကပ်ပတ်လုံး ငရဲ၌ ခံရသည်မဟုတ်ဟု

အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ၊ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာတို့၌ လာသည်။ ။ ဤကား စကားချပ်။)

(၁၀၇) ဥဒယဘဒ္ဒမင်း၊ အနုရုဒ္ဓါမင်း၊ မုဏ္ဍာမင်း၊ နာဂဒါသမင်းတို့၏ အကြောင်း

ဘဒယဘဒ္ဒမင်းသည် စည်းစိမ် တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် လေးဆယ်ရှိသောအခါ သားတော် အနုရုဒ္ဓါ ခမည်းတော်ကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုလေ၏။ အရုနုဒ္ဓါကို သားတော်မုဏ္ဍာလုပ်ကြံ၍ မင်းပြုလေသည်။ မင်းနှစ်ပါးစည်းစိမ် ရှစ်နှစ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်ရှိသောအခါ သားတော် နာဂဒါသသည် ခမည်းတော် မုဏ္ဍာကို လုပ်ကြံ၍ မင်းပြုလေသည်။ နာဂဒါသမင်းစည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် ခုနစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် ရှိသောအခါ ဤအဇာတသတ်မင်း၏အနွယ်သည် အဖသတ်မင်း၏ အနွယ်တည်းဟု ပြည်သူအပေါင်းတို့သည် နာဂဒါသမင်းကို ပယ်၍ ဝေသာလီမင်းအနွယ် သုသုနာဂအမတ်သားကို မင်းမြှောက်ကြလေသတည်း။ (ဤမင်းလေးဆက်တွင် ဥဒယဘဒြော သောဠသ၊ အနုရုဒ္ဓေါစ မုဏ္ဍောစအဋ္ဌ၊ နာဂဒါသော စတုဝီသတိဟူ၍ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ အနုရုဒ္ဓါနှင့် မုဏ္ဍာနှစ်ပါးပေါင်းမှ ရှစ်နှစ်ဆိုသည်ကို စွယ်စုံကျော်ထင် ပဌမတွဲ၌ တစ်ပါးကို ရှစ်နှစ်စီယူလေသည်။ မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ သမန္တစက္ခုဒီပနီပဌမတွဲ၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ လေးနှစ်စီသာဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ လေးနှစ်စီယူမှ အရှင်မဟိန္ဒ သီဟိုဠ်သို့ရောက်သော သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်ဟု ဆိုသော အဋ္ဌကထာစကားနှင့်ညီမည်။ ဤကား စကားချပ်)

(၁၀၈) သုသုနာဂမင်း၏အကြောင်း

ဝေသာလီပြည်၌ လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် စည်းဝေး၍ ငါတို့ပြည်သည် မြို့၏အင်္ဂါခုနစ်ပါး၊ မြို့၏အစာလေးပါးအစရှိသော ပြည်၏လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံလျက် ပြည်ရွာတိတ်ဆိတ်၍ ရှိသည်။ အဘယ်အကြောင်းဖြင့် ပြည်ရွာအုတ်အုတ်ကျက်ကျက် သောင်းသည်းစွာ ရှိအံ့နည်းဟု တိုင်ပင်ကြသော် ပြည်တန်ဆာမ မရှိသောကြောင့် တိတ်ဆိတ်သည်ဟုကြံ၍ မိမိတို့အမျိုးတွင် သတိုးသိမီးတစ်ယောက်ကို ပြည့်တန်ဆာမအရာ၌ထားလေ၏။ ထိုပြည့်တန်ဆာမကို လိစ္ဆဝီမင်းတစ်ယောက်သည် မိမိအိမ်၌ ခုနစ်ရက်နေစေ၍ သံဝါသဖြစ်ရာတွင် ပဋိသန္ဓေပါလာ၏။ အခါစေ့၍ ဖွားလတ်သော် သားတစ်ကိုဖွားလေ၏။ ထိုသားတစ်ကို အိုးတွင်ထည့်ပြီးလျှင် ကောင်းစွာပိတ်စို့၍ မြို့ပြင် တံမြက်ချေးသွန်းရာအရပ်၌ ပစ်လေသတည်း။ မြို့စောင့် နဂါးကြီးသည် အိုးကို ခွေပတ်၍

ပါးပျဉ်းမိုးလျက် စောင့်နေသည်ကို ပြည်သူတို့ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ကြည့်ကြလျှင် သုသုဟူသောအသံကို ပြု၍ နဂါးကွယ်ပျောက်လေ၏။ ထိုအရပ်သို့ ရောက်လာသော သူတို့ အိုးကိုဖွင့်လျှင် ဘုန်းပညာလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော သတို့သားကို မြင်၍ ကြင်နာကြကုန်၏။ ထိုသူငယ်ကို အမတ်သား တစ်ယောက်ယူ၍ မွေးမြူလေသော် အမည်မှည့်အံ့သောနေ့၌ သုသုဟူသောအသံကို ပြုသော နဂါးမင်းစောင့်သောကြောင့် သုသုနာဂဟူ၍ မှည့်၏။ ကြီးသောအရွယ်သို့ ရောက်လျှင် အကျင့်သီလနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်ကြသတည်း။

သုသုနာဂအမတ်သား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သိုရောက်ခြင်းအကြောင်းမှာ အဇာတသတ်မင်းသည် ဝေသာလီပြည်ကို လုပ်ကြံ၍ ရမည်မရမည်ကို သိလိုသောကြောင့် ဝဿကာရပုဏ္ဏားကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ကြားစေ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီမင်းတို့အား အပရိဟာနီယတရားကို ညီညွတ်ကြသမျှကာလပတ်လုံး အပျက်အစီးမရှိ ကြီးပွားခြင်းသာဖြစ်ရာသည်ဟု အရှင်အာနန္ဒာအား ဟောတော်မူသည်ကို မှတ်သား၍ မင်းအားလျှောက်လေသော် အဇာတသတ်မင်းသည် အသို့ကြံရမည်နည်းဟု ဝဿကာရပုဏ္ဏားကိုမေး၏။ ပုဏ္ဏားသည် အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်ကို ပြည်မှနှင်ထုတ်ဟန်ပြုတော်မူပါ။ ရှေးဦးစွာ အကျွန်ုပ်သွား၍ ဝေသာလီမင်းတို့ညီညွတ်ခြင်းကို ဖျက်ပါမည်၊ ညီညွတ်ခြင်းပျက်၍ အကျွန်ုပ်ကစေလျှောက်သောအခါမှ အရှင်မင်းကြီး ချီလာ၍ ဝေသာလီပြည်ကို သိမ်းယူတော်မူပါဟု လျှောက်၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း ဝဿကာရပုဏ္ဏားကို ပြည်မှနှင်ထုတ်ဟန်ပြု ဝေသာလီပြည်သို့ သွားလေစေ၏။ ဝဿကာရပုဏ္ဏား ဝေသာလီပြည်သို့ရောက်လျှင် သုံးနှစ်တိုင်တိုင်နေလျက် မင်းတို့၏ညီညွတ်ခြင်းကို ဖျက်၍ပျက်လျှင် အဇာတသတ်မင်းကို ချီလာတော်မူပါဟု လျှောက်၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါနှင့် ချီလာ၍ မပိတ်သောတံခါး ဖြင့်ဝင်လာပြီးသော် ဝေသာလီပြည်ကို ဖျက်ဆီးသိမ်းယူ၏။ ထိုသို့ သိမ်းယူရာတွင် သုသုနာဂအမတ်သားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်လေ၍ ပြည်သူအပေါင်းတို့ နာဂဒါသမင်းကို ပယ်ပြီးလျှင် ထိုသုသုနာဂမင်းသားကို မင်းမြှောက်ကြကုန်သတည်း။

မဟာဝင်ဝတ္ထု၌ကား။ ။ ထိုသူငယ်ကို လိစ္ဆဝီမင်းတို့ မွေးမြူကြောင်း၊ ၎င်းသူငယ် ခုနစ်နှစ်အရွယ်ခန့်ရှိသောအခါ၊ အဇာတသတ်မင်းသည် စစ်ချီ၍ လုပ်ကြံသဖြင့် ဝေသာလီပြည်အလုံးကိုရ၍ အလိုရှိသမျှသော လူသူဘဏ္ဍာကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ဆောင်ယူသည့်အခါ သုသုနာဂကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အမတ်စစ်သူကြီးယူ၍ သားအဖြစ်ဖြင့် မွေးမြူ၏။ အရွယ်ရောက်သောအခါ အလွန်လိမ္မာ၏။ ပညာသတ္တိလည်း ရှိ၏။

ကောင်းသောအကျင့်သီလနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ အဖစစ်သူကြီး ကံကုန်လေလျှင် အဖ၏ အရာဖြစ်သော စစ်သူကြီးအဖြစ်သို့ ရောက်၏။ ထိုစစ်သူကြီးသည် ဘုန်းပညာ သဒ္ဓါ သီလနှင့်ပြည့်စုံရကား ပြည်သူပြည်သားတို့ အလွန်ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ အဖသတ်မင်း ယုတ်ဖြစ်သော နာဂဒါသကို ဖျက်၍ သုသနာရစစ်သူကြီးကို မင်းမြှောက်လေကြောင်း နှင့်ဆိုသည်။

ထိုသုသုနာဂမင်းသည် မင်းဖြစ်တော်မူလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ ရွှေ့ပြောင်းတော်မူလျက် ပါဋလိပုတ်ပြည်၌ နေတော်မူသည်။ ဤအရာတွင် မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ မှန်နန်းရာဇဝင် ဒုတိယတွဲ၊ ၈၅ နံပါတ်တို့၌ ဝေသာလီပြည်မှနေကြောင်း၊ သားတော်ဖြစ်သူ ကာဠာသောကမင်းတို့လည်း ဝေသာလီပြည်မှာပင် နေကြကြောင်းနှင့် ဆိုကြလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုကြခြင်းသည် ဒုတိယသင်္ဂါယနာကို ဝေသာလီပြည် ကာဠာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ တင်တော်မူသည်ဟူသော စကားကိုထောက်၍ ဆိုကြလေသောအရာသာ ဖြစ်မည်ထင်သည်။ ဝေသာလီပြည် ပျက်စီး၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်လျက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌သာ သုသုနာဂ မင်းဖြစ်တော်မူသည်။ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့ ဆက်လက်၍ တတိယသင်္ဂါယနာတင်သည်တိုင်အောင် မင်းစဉ်မင်းဆက်တို့ကို ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌. . .

ပရိနိဗ္ဗုတေ စ သမ္ဗုဒ္ဓေ အဇာတသတ္တု၊ စတုဝီသတိဝဿာနိ ရဇ္ဇံကာရေသိ။ ဥဒယဘဒ္ဒော သောဠသ။ အနုရုဒ္ဓေါစ မုဏ္ဍောစ အဋ္ဌ။ နာဂဒါသကော စတုဂီသတိ။ သုသုနာဂေါအဋ္ဌာရသ။ တဿေဝပုတ္တောကဠာ သောကော အဋ္ဌဝီသတိ။ ကာဠာသောကဿ ပုတ္တာ ဒသဘာတုက ရာဇာနော ဒွေဝီသတိဝဿာနိ ရဇ္ဇံကာရေသုံ။ တေသံ ပစ္ဆတော နဝနန္ဒာ ဒွေဝီသတိမေဝ။ စန္ဒဂုတ္တော စတုဝီသတိ။ ဗိန္ဒုသာရော အဋ္ဌဝီသတိ။ တဿာ ဝသာနေ အသောကော ရဇ္ဇံပါမုဏိ။ ဟူ၍ ၄၇ နံပါတ်၌ ဆိုသည်။ စ၊ သီဟိုဠ်မင်းဆက် နှစ်အရေအတွက်မှ တစ်ပါး ဇမ္ဗူဒိပ်မင်းဆက် နှစ်အရေအတွက်ကို ဆက်၍ ဆိုလိုက်အံ့။ သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗုတေ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူပြီးသည်ရှိသော်။ အဇာတသတ္တု၊ အဇာတသတ်မင်းသည်။ စတုဝီသတိဝဿာနိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်ပတ်လုံး။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြုတော်မူ၏။ ဥဒယဘဒ္ဒော၊ သားတော်ဥဒယဘဒ္ဒသည်။ သောဠသ၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ ရဇ္ဇံ၊ မင်း၏အဖြစ်ကို။ ကာရေသိ၊ ပြုတော်မူ၏။ အနုရုဒ္ဓေါစ၊ သားတော်အနုရုဒ္ဓါသည်လည်း ကောင်း။ မုဏ္ဍောစ၊ ၎င်းသားတော် မုဏ္ဍသည်လည်းကောင်း။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ ဝါ၊ တစ်ယောက်လျှင် လေးနှစ်စီအားဖြင့် ရှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ ကာရေသိ၊ မင်းပြုတော်မူ၏။ နာဂဒါသကော၊ နာဂဒါသသည်။ စတုဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်တို့ပတ်လုံး။

ကာရေသိ၊ မင်းပြုတော်မူ၏။ တဿေဝ၊ ထိုသုသုနာဂမင်း၏သာလျှင်။ ပုတ္တော၊ သားတော်ဖြစ်သော။ ကာဠာသောကော၊ ကာဠာသောကသည်။ အဋ္ဌဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ ကာရေသိ၊ မင်းပြုတော်မူ၏။ ကာဠာသောကဿ၊ ကာဠာသောကမင်း၏။ ပုတ္တာ၊ သားတော်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒသဘာတုကရာဇာနော၊ တစ်ကျိပ်ကုန်သောညီနောင်ဖြစ်ကုန်သော ဘဒ္ဒသေန စသောမင်းတို့သည်။ ဒွေဝီသတိ ဝဿာနိ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး။ ရဇ္ဇံ၊ မင်း၏အဖြစ်ကို။ ကာရေသုံ၊ ပြုတော်မူကြကုန်၏။ တေသံ၊ မင်းညီနောင် တစ်ကျိပ်တို့၏ပစ္ဆတော၊ နောက်မှ။ နဝနန္ဒာ၊ ကိုးယောက်ကုန်သောနန္ဒမင်းတို့သည်။ ဒွေဝီသတိမေဝ၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံးလျှင်။ ကာရေသုံ၊ မင်းပြုတော်မူကြကုန်၏။ စန္ဒဂုတ္တော၊ စန္ဒဂုတ်သည်။ စတုဝီသတိ၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်တို့ပတ်လုံး။ ကာရေသိ၊ မင်းပြုတော်မူ၏။ ဗိန္ဒုသာရော၊ ဗိန္ဒုသာရမင်းသည်။ တဿ၊ ထိုဗိန္ဒုသာရမင်း၏။ အဝသာနေ၊ အဆုံး၌။ အသောကော၊ သီရိဓမ္မာသောကမင်းသည်။ ရဇ္ဇံ၊ မင်းအဖြစ်သို့။ ပါပုဏိ၊ ရောက်တော်မူ၏။ ဤကားအနက်။

ဤသို့ရာဇဗြိုဟ်ပြည်မှ ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့ ဆက်၍ စိုးစံသောမင်းတို့၏ နှစ်အရေအတွက်ကိုဆိုသည်။ ဝေသာလီပြည်ကို ကြားချပ်၍ မပြဆိုလေ။ ဒုတိယ သင်္ဂါယနာတင်ရခြင်းအကြောင်းမှာ ဝေသာလီပြည် ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများတို့ အဓမ္မ ဝတ္ထုဆယ်ပါးကို ပြ၍နေကြကြောင်း၊ ထိုရဟန်းတို့အား သုသုနာဂမင်း၏သား ကာဠာသောကမင်းသည် အပင်းအသင်းဖြစ်ကြောင်းမျှကိုသာ။ ။ တေသံ သုသုနာဂပုတ္တော ကာဠာသော ကောနာမရာဇာပက္ခော အဟောသိ။ ဟူ၍ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ ၂၁ နံပါတ်၌ ဆိုသည်။ တေသံ၊ ထိုဝေသာလီပြည် ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများတို့၏။ သုသုနာဂပုတ္တော၊ သုသုနာဂမင် ကြီးသားတော်ဖြစ်သော။ ကာဠာသော ကောနာမ၊ ကာဠာသောကအမည်ရှိသော။ ရာဇာ၊ မင်းသည်။ ပက္ခော၊ အပင်းအသင်းသည်။ အဟောသိ၊ ဖြစ်၏။ ဤသို့အနက်ပေး။ ဤသို့ ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများတို့၏ အပင်းအသင်းဖြစ်သည်ဟူသော စကားကိုထောက်၍ သုသုနာဂမင်း၊ ကာဠာသောကမင်းတို့ကို ဝေသာလီပြည်၌နေကြောင်းနှင့်ဆိုဟန်ရှိသည်။ အပင်းအသင်းအားပေးအားမြှောက် ပြုရာ၌ ဝေသာလီပြည်၌နေမှသာ ပြုနိုင်သည်မဟုတ်။ ပါဋလိပုတ်ပြည်မှနေ၍ အပင်းအသင်းအားပေးအားမြှောက်ပြုလျှင်လည်း တောင်နှင့်မြောက်နှစ်ပြည်ကြားတွင် ဂင်္ဂါ မြစ်တစ်ခုသာ ခြားသောကြောင့် ပြုနိုင်သည်ဟု ယူသင့်သည်။ ယင်းသို့ယူသင့်ကြောင်းမှာ မှန်နန်းရာဇဝင်တတိယတွဲ၊ ၂၃၈-နံပါတ်တွင် မဇ္ဈိမဒေသပါဋလိပုတ်ပြည်ကို အစိုးရသော သုသုနာဂမင်းဟူ၍ ဆိုပြန်သည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း။ သာသနာလင်္ကာရ ကျမ်း ၇-နံပါတ်တွင် ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများတို့သည် အကောက်ကြံ၍ မဟာဝုန်ကျောင်း၌ ဂန္ဓကုဋိတိုက်

တော်ကို ငါတို့စောင့်နေပါသည်ကို ရဟန်းအများ လုယူမည် လာသည်ဟု ပါဋလိပုတ်ပြည်၊ ကာဠာသောကမင်းအား ကုန်းချောစားလေ၏။ ကာဠာသောကမင်းသည် ထိုရဟန်းများကို မလာရအောင် ဆီးတားချေဟု အမတ်တို့ကို စေမှာဘိ၏။ အမတ်တို့ကားနတ်တို့အာနုဘော်ဖြင့် သင်္ဂါယနာတင်မည်လာသော မထေရ်များနှင့် လမ်းလွဲလေသတည်း။ ထိုညဉ့်၌ပင် ကာဠာသောကမင်းအား လောဟကုမ္ဘီ ငရဲအိုး၌ ကျသောအဖြစ်ကို မြင်လေ၏။ ထိုမင်း၏နှမတော် နန္ဒာမည်သော ရဟန္တာမလည်း ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာပြီးသော် ဓမ္မဝါဒီ မထေရ်များကို ပြစ်မှား၍ အဓမ္မဝါဒီရဟန်းများတို့ အပင်းအသင်းပြုလျှင် အပြစ်ကြီးကြောင်းကိုပြလျက် သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ထောက်ပင့်အောင် ဆုံးမ၏။ ကာဠာသောကမင်းလည်း ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသဖြင့် ဝေသာလီပြည်သို့လာ၍ အရှင်မဟာယသစသော မထေရ်တို့အား ကန်တော့ပြီးလျှင် အပင်းအသင်းအစောင့်အရှောက်ပြု၏။ အရှင်မဟာယသ စသော ရဟန္တာကြီးခုနစ်ရာတို့လည်း ကာဠာသောကမင်းကို အမှီပြု၍ ဝေသာလီပြည်၊ ဝါလိကာရုံကျောင်း၌ ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများကို ပြသကျင့်ဆောင်သော အဓမ္မဝတ္ထုဆယ်ပါးကို ပယ်ဖျောက်လျက် ရှစ်လပတ်လုံး ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကုန်၏ဟု ဆိုလေသည်။ ဤသည် စကားများကိုထောက်၍ သုသုနာဂ၊ ကာဠာသောက မင်းတို့၏ နေရာပြည်ကို ပါဋလိပြည်ဟု ယူသင့်ကြောင်းနှင့်ဆိုလိုက်သည်။ (ဤကား စကားချပ်)။

ဖင်းသုသုနာဂမင်းကြီးသည် ပါဋလိပုတ်ပြည်၌ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်စိုးစံတော်မူပြီးလျှင် သာသနာတော် သက္ကရာဇ်ကိုးဆယ်ပြည့်ရောက်သော အခါ အနိစ္စသဘောရွေ့လျောပြောင်းသွား၍ သားတော် ကာဠာသောကမင်း မင်းဖြစ်တော်မူ၏။

(၁၀၉) ကာဠာသောကမင်းအကြောင်း

ကာဠာသောကမင်း နန်းစံဆယ်နှစ်၊ သာသနာတော် သက္ကရာဇ်အနှစ်တရာရှိသောအခါ ဝေသာလီပြည်၌ ကာဠာသောကမင်းကို အထောက်အပင့်ပြု၍ အရှင်မဟာယသ မထေရ်အမှူးရှိသော ရဟန္တာမြတ်ခုနစ်ရာတို့သည် ဒုတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူကုန်၏။ သင်္ဂါယနာတင်တော်မူသည့်နောက်လည်း ကာဠာသောကမင်းသည် တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်နန်းစံတော်မူ၏။ နှစ်စုပေါင်း မင်းစည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ကာဠာသောကမင်း အနိစ္စရောက်တော်မူ၍ ထိုမင်း၏သားတော် ဘဒ္ဒသေနအစရှိသော ညီတော်၊ နောင်တော်တစ်ကျိပ်တို့သည် နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်ပင် မင်းပြုတော်မူကြကုန်၏။

(၁၁၀) ဘဒ္ဒသေနမင်းမှစ၍ ပဉ္စမကမင်းတိုင်အောင် တစ်ကျိပ်သော မင်းတို့၏ အစဉ်အဆက်။ ။ တစ်ကျိပ်သော မင်းတို့၏ အမည်ကား ဘဒ္ဒသေနမင်း၊ ကောဏ္ဍဝဏ္ဏမင်း၊ မကုရမင်း၊ သဗ္ဗဇဟာမင်း၊ ဇာလိကမင်း၊ ဥပဂမင်း၊ သဥ္စယမင်း၊ ကောရဗျမင်း၊ နန္ဒိဝဍ္ဎနမင်း၊ ပဉ္စမကမင်း၊ ဤတစ်ကျိပ်တို့တည်း။ ထိုတစ်ကျိပ်သော မင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်ဖြစ်သော ပဉ္စမကမင်းသည် မင်းပြု၍ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့လေးဆယ် ရောက်သောအခါ ခိုးမှူးနန္ဒာသည် ပဉ္စမကမင်းကို သတ်၍ ဥဂ္ဂါသေနဟူသော အမည်ဖြင့် မင်းပြုတော်မူ၏။

(၁၁၁) ဥဂ္ဂါသေနမည်သော ခိုးမှူးနန္ဒာ၏အကြောင်း

ကာဋ္ဌာသောကမင်း၏ သားတော်တို့၏ တိုင်းစွန် ဇနပုဒ်ဝယ် ယောကျ်ားတစ်ဦးသည် ငါးရာသော အပေါင်းအဖော်တို့နှင့်တကွ ခိုးသူကြီးပြု၍ ရွာစွန်ဇနပုဒ်တို့ကို တိုက်ဖျက်၍ ထိုရွာသားတို့ကိုပင် ဥစ္စာကိုဆောင်စေ၍ မလယအရပ်သို့ ပို့စေပြီးမှ လူတို့ကို လွှတ်လိုက်၏။ တစ်နေ့သောအခါ ဖမိလွန်လေ၍ ဆင်းရဲစွာနေရသော စွမ်းပကားအင်အားနှင့် ပြည့်စုံသော နန္ဒာအမည်ရှိသော သူတစ်ဦးကို ဖမ်း၍ဥစ္စာထမ်းဆောင်စေပြီးသော် မလယအရပ်သို့ ခေါ်ကုန်၏။ ထိုလုလင်လည်း ခိုးသားတို့၏ အကျင့်အမူအရာ အသက်မွေးကို မြင်လျှင် သင်တို့အတူ ငါလည်းလိုက်၍ တိုက်ဖျက်ကာ အသက်မွေးအံ့ဟုဆို၍ လိုက်လေ၏။ တစ်ရံသောအခါ ခိုးမှူးကြီးသည် ဇနပုဒ်တစ်ခုကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် လက်နက်ထိ၍ သေလေသဖြင့် ကြွင်းသော ခိုးသားတို့သည် ငါတို့အား ကိုးကွယ်ရာမရှိပြီ။ ဤမလယရွာ၌ နေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ဟုဆို၍ ငိုကြွေးကြကုန်၏။ ထိုအခါ နန္ဒာက သင်တို့၏ ခိုးမှူးသာလျှင် ကြီးကြီးငယ်ငယ်သော အမှုကို စီရင်နိုင်သလော၊ ငါလည်းသင်တို့၏ ခိုးမှူးကဲ့သို့ စီရင်နိုင်လတ္တံ့ဟုဆိုလျှင် ခိုးသားငယ်တို့လည်း အားရဝမ်းသာဖြစ်၍ ထိုနန္ဒာကို ခိုးမှူးအရာ၌ ထားကြလေ၏။ ခိုးမှူးအရာ၌ တည်သော ထိုနန္ဒာသည် လုပ်ရည် ကြံရည်လက်ရုံးရည်အားနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ခိုးမှူးနန္ဒာဟု ထင်ရှားစွာဖြစ်၏။ ထိုသူအောက်နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ခိုးမှူးနန္ဒာဟု ထင်ရှားစွာဖြစ်၏။ ထိုသူအောက်လည်း ညီရှစ်ယောက်နှင့်တကွ အဆွေအမျိုး အပေါင်းအဖော်တို့ကို ခေါ်၍ အပေါင်းအဖော်ပြုစေ၏။ တစ်ရံသောအခါ အညီအညွတ်စည်းဝေး၍ တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ရပ်စွန်ပြည်နား၌ နေသော သူတို့ကို လုယက်ဖျက်ဆီးသော အမှုသည်ကား ရဲစွမ်းသော သူရဲကောင်းတို့၏ အမှုမဟုတ်၊ ပြည်ကြီး မြို့ကြီးကို ကြိုးကုတ်လုပ်ကြံ၍ တိုက်နိုင်သော အမှုသည်သာလျှင် သူရဲကောင်းတို့၏ အမှုဖြစ်သည်ဟူ၍ တိုင်ပင်ကြပြီးသော သည်အရေးသည် သင့်လှ၏။ ညီညွတ်ကြကြစေဟုဆို၍ အလုံးအ

ရင်းများအောင် ဆည်းပူးစုရုံး၍ တိုင်းငယ်ပြည်ငယ်တို့ကို သိမ်းယူပြီးမှ ဥဂ္ဂါသေနဟူသော အမည်ကိုခံ၍ မင်းပြု၏။ ထိုမင်းသည် မကြာမီကံကုန်လေလျှင် ညီတော်ရှစ်ယောက်တို့သည် ဥဂ္ဂါသေနမင်း မရှိလျှင် အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုကြကုန်၏။ (မဟာဝင်ဝတ္ထု၌ သုသုနာဂမင်း၊ ကာဋ္ဌာသောကမင်းတို့ကို ဝေသာလီပြည်မှာဆိုသည်။ ဘဒ္ဒသေနမင်းတို့ကို ပါဋ္ဌလိပုတ်ပြည်မှာဟု ဆိုသည်။ ရှေ့နောက်စကားကို စဉ်းစားဆင်ခြင်၍ ယူလေ)။

(၁၁၂) ဥဂ္ဂါသေနမင်းမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း မင်းပြုသော ညီနောင်ကိုးယောက်တို့ မင်းပြုကြသည်ကား နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်အောင် ဖြစ်သတည်း။ ထိုကိုးယောက်တို့၏ အမည်ကား ဥဂ္ဂါသေနနန္ဒမင်း၊ ပဏ္ဍုကနန္ဒမင်း၊ ပဏ္ဍုဂတိနန္ဒမင်း၊ ဘူတပါလနန္ဒမင်း၊ ရဋ္ဌပါလနန္ဒမင်း၊ ဂေါဝိသာဏက နန္ဒမင်း၊ သမိဒ္ဓိကနန္ဒမင်း၊ ကောသိယနန္ဒမင်း၊ ဓနနန္ဒမင်း။ ဤမင်းကိုးယောက်တည်း။ ။

(၁၁၃) ဓနနန္ဒမင်း၏အကြောင်း

ထိုကိုးယောက်သောမင်းတို့တွင် အဆုံးစွန်သော ဓနနန္ဒမင်းကား ဝန်တို့စွာ၏။ ဥစ္စာကိုသာ ဆည်းပူး၏။ အကုဋေရှစ်ဆယ်ဥစ္စာရှိလျှင် သူတစ်ပါးမရသာအောင် ဂင်္ဂါမြစ်ကိုဆည်၍ ဥစ္စာကို မြှုပ်ထားပြီးလျှင် ရေမဝင်ရအောင် ကြေးရည်၊ သလွဲရည်တို့ဖြင့် ပိတ်ဆို့စေ၍ ခဲယဉ်းစွာ ပြုပြီးမှ ရေကို စီးမြဲစီးစေပြန်၏။ တစ်ဖန် မိမိ၏အာဏာနှံ့ရာအရပ်၌ သားရေ၊ သားရိုး၊ ချိပ်၊ သစ်စေး စသည်တို့ဖြင့် ဥစ္စာကို ဆည်းပူးခြင်းကိုပြု၍ ရှေးနည်းအတူ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် မြှုပ်ထားခြင်းကို ပြု၏။ ထိုဥစ္စာတို့ကို ဇာနက္ကပုဏ္ဏားသတ်စေ၍ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့ခြောက်ဆယ့်နှစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ မောရိယမြို့ သာကီဝင်မင်းတို့၏ အနွယ်စန္ဒဂုတ်မင်းသားကို ပါဋ္ဌလိပုတ်ပြည်၌ မင်းပြုစေ၏။

(၁၁၄) ဇာနက္ကပုဏ္ဏားမင်း၏အကြောင်း

ဇာနက္ကပုဏ္ဏားအကြောင်းမှာ။ ။ တက္ကသိုလ်ပြည်၌ ဇာနက္ကမည်သော ပုဏ္ဏားသည် ဗေဒင်သုံးပုံကိုလည်းတတ်၏။ ဆေးဝါးမန္တရားတို့ကိုလည်းတတ်၏။ အထူးထူးသော ပရိယာယ်ဝေဝုစ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ဥပါယ်တံမျဉ်၌လည်းကောင်း လိမ္မာ၏။ ဉာဏ်ပဋိဘာန်လည်း ထက်မြက်၏။ အထူးထူးသော ထူးပုံနိဒါန်းတို့၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏။ ထီးဖြူဆောင်းထိုက်သော၊ ဘုန်းကျက်သရေရှိသော သူဟူ၍လည်း ထင်ရှား၏။ ဖခင်မရှိ

သည့်နောက် မိခင်ကို လုပ်ကျွေးပေးသောသူဟူ၍လည်း လူအများကြည်ညို၏။ တစ်ရံသောအခါ မိခင်ပုဏ္ဏေးမသည် သား၏မင်းဖြစ်လတ္တံ့သော ကျော်စောခြင်းကို ကြားလေသော် လွန်စွာဝိုကြွေး၏။ ဇာနက္ကပုဏ္ဏားလည်း မိခင်၊ အဘယ်ကြောင့် ငိုသနည်းဟုမေး၏။ ချစ်သား၊ သင်ကားထီးဖြူဆောင်းထိုက်သော ဘုန်းကျက်သရေရှိ၏။ နောင်မင်းဖြစ်လတ္တံ့။ မင်းတို့မည်သည်ကား တစ်စုံတစ်ယောက်သူ၌ ချစ်မြတ်နိုးခြင်း ရှိတတ်၏။ ထိုအခါ ငါ့အား ချစ်မြတ်နိုးခြင်း ကင်းလတ္တံ့။ ထိုသို့ ကင်းခဲ့လျှင် မိခင်သည် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်လတ္တံ့ဟု အောက်မေ့၍ ငိုသည်ဟု ပြော၏။ ပုဏ္ဏားကလည်း မိခင်၊ ငါ၌ မင်းဖြစ်ထိုက်သော ဘုန်းကျက်သရေသည် အဘယ်မှာတည်သနည်းဟုမေး၏။ ချစ်သား၊ အစွယ်၌တည်သည်ဟု ဆိုသော် မိခင်ကို လုပ်ကျွေးရခြင်းသည်သာလျှင် အကျိုးရှိလှ၏ဟု ဆို၍ အစွယ်ကိုချိုး၍ပစ်ပြီးလျှင် မိခင်ကို လုပ်ကျွေး၍နေ၏။ ဤဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်လည်း လူအလုံးသည် ချီးမွမ်း၏။ ထိုဇာနက္ကပုဏ္ဏားသည် သွားကျိုးခြင်းကြောင့်သာ မဟုတ်သေး။ ရှေးကပင် ကိုယ်သဏ္ဌာန်၏ မလှခြင်း၊ လက်ကောက်ခြင်းဟူသော အပြစ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ တစ်နေ့သ၌ ထိုပုဏ္ဏားသည် ဥစ္စာရှာခြင်းငှာ လှည့်လည်သဖြင့် ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့ ရောက်လေ၏။ ထိုအခါ၌ ကြုံကြိုက်သည်ကား ဓနနန္ဒမင်းသည် ဥစ္စာကို ဆည်းပူးမြှုပ်နှံပြီး၍ တစ်ဖန် အလှူပေးလိုသော အကြံဖြစ်ရကား ထိုနန်းတော်အတွင်း၌ အလှူတင်းကုပ်ကို ဆောက်လုပ်စေ၍ ပုဏ္ဏားတို့ကို ပင့်ခေါ်ပြီးလျှင် ပုဏ္ဏားကြီးတို့အား အသပြာတစ်သိန်းထိုက်။ ပုဏ္ဏားလတ်တို့အား အသပြာတစ်သောင်းထိုက်။ ပုဏ္ဏားငယ်တို့အား အသပြာတစ်ထောင်ထိုက်သော အလှူဝတ္ထုတို့ကို စီရင်၍ အလှူကြီးပေး၏။ မှန်နန်းရာဇဝင်၌ ပုဏ္ဏားကြီးအား ကုဋေတစ်ရာတန်။ ပုဏ္ဏားငယ်အား အသပြာတစ်သိန်းတန် လှူကြောင်းနှင့် မဟာဝင်ဋီကာကို ကိုး၍ဆိုလေသည်။ များလွန်သည်ထင်၍ မဟာဝင်ရာဇဝင်ကြီးတို့အဆိုအတိုင်း ရေးလိုက်သည်။ (ဤကား စကားချပ်)

ဇနက္ကပုဏ္ဏားသည် အလှူတင်းကုပ်သို့ဝင်၍ ပုဏ္ဏားကြီးတို့နေရာ၌ နေ၏။ ဓနနန္ဒမင်းသည် မင်္ဂလာဆင်တော်ကိုစီး၍ ထွက်လာသဖြင့် ပုဏ္ဏားကြီးတို့၏ နေရာ၌နေသော ဇာနက္ကပုဏ္ဏားကို မြင်၏။ မြင်လျှင် မကြည်လင်သောစိတ်ရှိရကား ဤပုဏ္ဏားကို နှင်ထုတ်လေဟုဆို၏။ အလှူဝတ္ထုကို စီရင်သောသူတို့သည် မနှင်အပ်သောအကြောင်းကို လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း မကြိုက်သောအားဖြင့် နှင်ထုတ်လေဟု စေပြန်၏။ မင်းကြီးစေသော သူတို့သွားလေ၍ မင်း၏အာဏာဖြင့် ငါတို့လာရသည်။ အလှူတင်းကုပ်၌ မနေနှင့်ဟုမဆိုဝံ့၊ ပေးမည့်သူ မနှစ်သက် မသဒ္ဓါလျက် အလှူဝတ္ထု၌ တက်မက်သော တဏှာကိုသာလျှင် အပြစ်တင်ကုန်၏။ ဇာနက္ကပုဏ္ဏားလည်း မင်းချင်းတို့စကားကိုကြားလေလျှင် ငါ့အားရည်မှတ်၍ ဤသူတို့ဆိုလာချေသည်ဟု သိသဖြင့် ရှက်ရကား

နေရာမှထ၍ ထွက်ခဲ့၏။ တံခါးဝသို့ရောက်လျှင် စလွယ်ကြိုးတို့ကို အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်၍ ရေကရားကို တံခါးတိုင်၌ ရိုက်ခွဲ၍ မြေပြင်အလုံး၌ ဓနနန္ဒမင်းအား အကျိုးမဲ့သာ ဖြစ်စေသောဟု ကျိန်ဆဲ၍ ထွက်ခဲ့၏။ ထိုသို့ကျိန်ဆဲသောအကြောင်း မင်းကြီးကြားလေသော် မီအောင်ဖမ်းလေဟု စေတော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း အဝတ်မစည်း၊ အချည်းနှီးကျင့်သော အာဇီဝအသွင်ကိုယူလျက် ပြေးလျက် နန်းတော်အရံအတွင်း၌ စားဦးကာလ၊စားပြီးကာလ ရေသွန်ရာအရပ်ဝယ် ပုန်းအောင်း၍နေလေ၏။ မင်းချင်းယောကျ်ား တို့လည်း ဇာနက္ကပုဏ္ဏားကိုလိုက်၍ မမြင်ကုန်ရကား မတွေ့ကြောင်းနှင့်လျှောက်ကြကုန်၏။

ထိုအခါ ဓနနန္ဒမင်း၌လည်း ပဗ္ဗတမည်သော သားတစ်ယောက်သာရှိသဖြင့် ထိုသားတော်ကို နန်းတွင်း၌ ရေကန်တူး၍ ရေကန်၏အနီး အိမ်ငယ်ဖြင့် အခြားသို့ မထွက်စေဘဲ ကျဉ်းကျပ်လုံခြုံစွာထား၏။ ပုဏ္ဏားလည်း မင်းသားရှိရာသို့ အပြင်မှ ဥမင်တူး၍ ဝင်ပြီးသော် သွေးဆောင်၍ ခေါ်လေ၏။ ပဗ္ဗတမင်းသားလည်း ပုဏ္ဏားကို ယုံကြည်သဖြင့် သုံးစားရန်ရိက္ခာဘဏ္ဍာနှင့်တကွ ထွက်၍လိုက်လေ၏။ ပုဏ္ဏား လည်း မင်းသားနှင့်တကွ သွားလေပြီးသော် ဝိဇ္ဈာဋဝီတောကြီး၌နေ၍ မိမိတတ်သိလိမ္မာသော ပညာအစွမ်းဖြင့် တစ်ကျပ်တန်သော မိမိဥစ္စာကို ရှစ်သပြာတန်မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်ကြီးတို့၌ တစ်ကျပ်တန်ကို တစ်ထောင်တန်အောင်ပြု၍ ဆည်းပူကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ များအံ့ထင်၍ မှန်နန်းရာဇဝင်အတိုင်း ရေးလိုက်သည်။ (ဤကားစကားချပ်)။

ဥစ္စာကုဋေရှစ်ဆယ်မျှ အစုအပုံဖြစ်လေလျှင် ထိုဥစ္စာကို မြှုပ်ထားသိုမှီး၍ ပဗ္ဗတမင်းသားမှတစ်ပါး မင်းဖြစ်ထိုက်သော ဘုန်းကံနှင့် ပြည့်စုံသောသူကို ရှာလေသော် မောရိယမင်းမျိုးဖြစ်သော စန္ဒဂုတ်မည်သော မင်းသားကို တွေ့လေ၏။

(၁၁၅) စန္ဒဂုတ်မင်းသား၏အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားရှိတော်မူစဉ် ဝိဋ္ဋူဘသည် သာကီဝင်မျိုးတို့ကို ဖျက်လေသောအခါ ဟိမဝန္တာ၏အစပ်ဖြစ်သော တောအုပ်ကိုခိုသဖြင့် မြို့ရွာဖွဲ့၍ နေကြကုန်၏။ ထိုအရပ်သည် ဥဒေါင်းသံ၊ ကြိုးကြာသံတို့ဖြင့် နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ရှိရသာကား မောရိယမြို့ဟုတွင်၏။ ထိုမောရိယမြို့၌ မင်းပြုသော မင်း၏မိဖုရားကြီးသည် ကိုယ်ဝန်ရှိသောအခါ ပြည်နီးချင်းမင်းတစ်ပါးလာ၍ စစ်ပြုသဖြင့် မောရိယမင်းကိုသတ်၍ မင်းအဖြစ်ကို ယူ၏။ မိဖုရားကြီးသည် ကိုယ်ဝန်ကို စောင့်လို၍ မောင်းမတို့နှင့်တကွ မထင်ရှားသောအသွင်ဖြင့် မြို့မှထွက်ခဲ့၍ ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့လာခဲ့သော် မြို့အနီး ရွာကြီးတစ်ခု၌ သားကိုဖွားမြင်၏။ ပင်ပန်းဆင်းရဲသောအခိုက်ဖြစ်၍ သားကို မမွေးမြူလိုရကား သူငယ်ကို အိုးသစ်၌ ထည့်သွင်း၍ နွားနင်းစိမ့်သောငှာ ခြံဝ၌ထား၏။

နတ်တို့စောင်မလေရကား စန္ဒမည်သော နွားလားဥသဘသည် တစ်ပါးနွားမထွက်မီ ထွက်လာ၍ ကောင်းစွာစောင့်နေ၏။ နွားထိန်းသော ယောကျာ်းသည် သတိုးသားကို မြင်လေလျှင် ချစ်ခင်စွာ ယူ၍မွေးပြန်လေ၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသားသည် နွားကျောင်းသားတို့နှင့် မင်းပြု၍ ကစားခြင်းမည်သည်ကို ကစားလေသော် မိမိကား မင်းအဟန်ဆောင်၍ သူငယ်တော်များတို့ကို အိမ်ရှေ့မင်း၊ စစ်သူကြီး၊ တရားသူကြီး၊ အပါးတော်စေသူငယ်တော်အဟန်ပြုစေ၍ ခိုးသူတစ်ယောက်ကို ဆက်လာသောအဟန် ပြုစေပြီးသော် အပြစ်ရှိမှဲ့ကို မေးမြန်းစိစစ်စေ၍ လက်ခြေဖြတ်ကောင်းသော အပြစ်ကိုခံတန်၏ဟု တရားသူကြီးဆုံးဖြတ်သည့်အတိုင်း စန္ဒဂုတ်မင်းသားထံ လျှောက်လေသော် စန္ဒဂုတ်မင်းသားလည်း ခိုးသူလက်ကို ဖြတ်လေဟုစေ၏။ စေသူတို့က ဖြတ်စရာ ပုဆိန်မရှိဆိုသော် ဆိတ်ချိုအရိုး၌ သစ်သား အသွားတပ်သော ပုဆိန်ဖြင့် စန္ဒဂုတ်မင်း၏ အာဏာတော်ဆို၍ ဖြတ်ရလေ၏။ ထိုသူတို့ လက်ခြေပြတ်လေကုန်၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသား အာဏာဖြင့် လက်ခြေအတိုင်း ရှိပြန်စေဟုဆိုလျှင် ရှေ့အတိုင်းဖြစ်ပြန်၏။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာကို ဇာနက္ကပုဏ္ဏားမြင်လေသော် အံ့ဖွယ်သရဲဖြစ်ဘိ၏ တကားဟု မုဆိုးအား အသပြာတစ်ထောင်ပေး၍ ဗေဒင်အတတ် သင်အံ့ဟု စန္ဒဂုတ်မင်းသားကို ယူလေ၏။ မိမိလက်သို့ရောက်ပြီးလျှင် အဖိုးတစ်သိန်းတန်သော ရွှေနပေ တန်ဆာလုပ်၍ တမုတ်ကြိုးနှင့်သီပြီးလျှင် မင်းသားလည်၌ ဆင်ဝတ်စေ၏။ ပဗ္ဗတမင်းသားကိုးလည်း ထိုအတူ ဆင်ဝတ်စေ၏။ မင်းသားနှစ်ပါးတို့သည် ပုဏ္ဏားလက်၌ ကြီးပြင်းလေသော် မင်းသားတို့ မြင်သောအိပ်မက်ကို အသီးအသီး ဆရာပုဏ္ဏားအား ပြန်ကြားလေ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ပြန်သောအိပ်မက်ကို ကြားသော် ပဗ္ဗတမင်းသားကို နှိုးပြီးလျှင် မင်းသားလက်တွင် သန်လျက်ကိုပေး၍ စန္ဒဂုတ်လည်တွင် ဆင်သော တန်ဆာကြိုးကို မဖြေမချွတ်ဘဲ ရအောင် ယူချေဟုစေ၏။ ပဗ္ဗတမင်းသားကို ရှေးနည်းအတူ စေပြန်၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသားလည်း သွား၍စုံစမ်းစေသော် ကြိုးကို မဖြေမချွတ်မဖြတ်ဘဲ မရသာဟု ပဗ္ဗတမင်းသား ဦးခေါင်းကို ဖြတ်၍လည်တွင် ဝတ်ဆင်သော တန်ဆာကိုယူခဲ့၏။ ဆရာပုဏ္ဏားလည်း ထိုအကြောင်းကို မြင်သော် ခပ်မဆိတ်နေ၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသား အရွယ်ရောက်လျှင် ဗေဒင်အတတ်ပညာသင်၍ အတတ်လိမ္မာ အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ လုပ်ရည်ကြံရည်ရှိလတ်သော် ကံကျွေးအလို့ငှာ မြှုပ်၍ထားသော ဥစ္စာရွှေငွေတို့ဖြင့် တံစိုးရတနာဥစ္စာပေး၍ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ များစွာ အပေါင်းအစုဖြစ်လျှင် စန္ဒဂုတ်မင်းသားအား ရဲမက်ဗိုလ်ပါကို အပ်နှင်း၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသားလည်း ဓနနန္ဒမင်းအား စစ်ပြုလေသော်အလယ်အစွန်၌နေသော ပြည်သူရွာသားတို့သည် အဆစ်အဆစ် ဆီးကြိုပိတ်ဆို့၍ တိုက်လေသောကြောင့် စန္ဒဂုတ်မင်းသား ရဲမက်တို့သည် ပျက်လေ၏။ ထိုသို့ပျက်လေသောကြောင့်

စည်းတဘောင် နားထောင်ရလေ၏။ နားထောင်သော သူတို့သည် ရွာငယ်တစ်ခုသို့ ဝင်၍ နားထောင်ကြလေသော် မုန့်သည် မိန်းမတစ်ယောက်သည် မုန့်ကြော်ကို သားအားစားစေ၏။ သားငယ်လည်း အမိပေးသော မုန့်ကိုအနားဝန်းကျင်ကစ၍ မစား၊ အလယ်သားညှံ့ရာကိုသာစား၍ အနားကိုပစ်ပြီးလျှင် အမိကို မုန့်တောင်းပြန်၏။ အမိလည်းသားမုန့်တောင်းပြန်လျှင် နင်မုန့်စားသည်ကား စန္ဒဂုတ်မင်းသား ပြည်ထဲရေးကို လုပ်ကြံသည်နှင့်တူ၏တကားဟုဆို၏။ သားသူငယ်လည်း အမိ၊ ငါကား မုန့်ဘယ်လိုစားသနည်း။ စန္ဒဂုတ်မင်းသားကား အဘယ်သို့ပြုသနည်းဟု မေး၏။ အမိလည်း နင်မုန့်ကို အစွန်အနားက မစားဦးဘဲ အလယ်သားကိုထွင်း၍စား၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသား လည်း မင်းဖြစ်လိုသည်ဖြစ်၍ ပြည်ထဲအရေးကို လုပ်ကြံသည်။ ပြည်စွန်ပြည်နားကစ၍ မသိမ်းမယူ၊ မင်းနေပြည်အလယ်သို့ဝင်၍ လုပ်ကြံချေသောကြောင့် မင်းအဖြစ်ကို မရဘဲ ပျက်ချေ၏။ ဤသို့ဖြစ်သောကြောင့် နင့်အမှုနှင့် စန္ဒဂုတ်မင်းသားအမှု တူကြသည်ဟုဆိုပေ၏။ ဤသို့ဆိုသော မုန့်သည်မစကားကို နားခံသော သူလျှိုတို့ကြားလေသော် ကြားတိုင်းသော စကားကို စန္ဒဂုတ်မင်းသားအား ကြားပေ၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းသားလည်း ကြားခဲ့သောစကားကို နည်းယူ၍ ရဲမက်ဗိုလ်ပါစုရုံးပြီးသော် အစွန်အနား ရွာကြီးရွာငယ်တို့ကို လက်နက်နိုင်ငံဖြစ်အောင် သိမ်းယူပြီးမှ ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့သွား၍ ဓနနန္ဒမင်းကို လုပ်ကြံပြီးလျှင် ပြည်ကိုယူလေ၏။ ဇာနက္ကပုဏ္ဏားသည် ရှေးဦးစွာ စလွယ်ကြိုးကို အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်၍ ရေကရားကို ပုတ်ခွဲပြီးသော် မြေပြင်အလုံး၌ ဓနနန္ဒမင်း၏ စီးပွားမဲ့သာဖြစ်စေသောဟုကျိန်ဆဲလျက် ကြံခေါက်ရက်ကြံသောအကြံသည် အပြီးသို့ရောက်လေ၏။

ဇာနက္ကပုဏ္ဏားသည် စန္ဒဂုတ်မင်းသားကို ဘိသိက်မသွန်းဦးဘဲ ဓနနန္ဒမင်းသည် ခဲယဉ်းစွာ ဥစ္စာမြှုပ်ထားသောအရပ်ကို သိသောတံငါကြီးတစ်ယောက်အား ဥစ္စာကို ညွှန်ပြစေလို၍ မင်းမြှောက်လေ၏။ တံငါကြီးလည်း အကြွင်းအကျန်မရှိအောင် ညွှန်ပြ၍ ဥစ္စာအပေါင်းကို ရပြီးမှ တံငါကြီးကိုသတ်၍ စန္ဒဂုတ်မင်းကြီးအား ဆေးထည့်သော် အန္တရာယ်မဖြစ်နိုင်အောင် စားသောက်သောအစာကို အဆိပ်နှင့်ရော၍ စီရင်ပြီးလျှင် စားစေ၏။ မင်းကြီးစားသည့်အစာကို မိဖုရားတို့နှင့် မစပ်စေဘဲ အသီးအခြားသာ စားစေ၏။ စန္ဒဂုတ်မင်းကြီး မိဖုရားကား မောရိယပြည်က မင်းကြီးမယ်တော်နှင့်အတူ ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့ ရောက်လာသော ဦးရီတော်အကြီးသမီးတည်း။ တစ်ရံသောအခါ ထိုမိဖုရားသည် ရင့်ပြီးသော ကိုယ်ဝန်နှင့်ဇာနက္ကပုဏ္ဏားအဆိပ်ထည့်၍ စီရင်သော အစာကို မင်းကြီးစားရာဝယ် တစ်လုတ်မျှ ခံတွင်းတွင် ထည့်မိသည်ကို ဇာနက္ကပုဏ္ဏား မြင်လျှင် လျင်စွာထွေးဘိဟု ဆိုရုံမျှလည်း ကြားနိုးအံ့ထင်၍ မိဖုရားဦးခေါင်းကို ဖြတ်၍ ဝမ်းတွင်းသားကို အမှေးနှင့်တကွ လျင်မြန်စွာ ထုတ်ယူပြီးသော် ဆိတ်မကြီး၏ ဝမ်းတွင်း

သားကိုဖောက်၍ ထည့်၏။ ဤသို့ ခုနစ်ရက်တလည်ထည့်၍ ဆိတ်မတို့၏ ဝမ်း၌နေစေသဖြင့် ကိုယ်ဝန်ရင့်သည်ကို ပြုပြီးလျှင် အထိန်းတို့အား ပေး၍ မွေးစေ၏။ အမည်မှည့်သောနေ့ မင်းသားကိုယ်၌ ဆိတ်မွေးထိရာ အပေါက်ရှိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဗိန္ဒုသာရဟု မှည့်၏။

(၁၁၆) ဗိန္ဒုသာရမင်း၏အကြောင်း

ဗိန္ဒုသာရမင်းသားအရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ စန္ဒဂုတ်မင်းကြီးလည်း နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်မင်းပြု၍ အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်တော်မူပြီးလျှင် စန္ဒဂုတ်မင်းကြီးကိုယ်၌ ဒေဝဂဗ္ဘမည်သော ဘီလူးဝင်၍ အရှင်ကဲ့သို့ဖြစ်စေလျက် မင်းပြု၏။ ထိုအကြောင်းကို စားသောက်သောအခါ စသည်တို့၌ ဖောက်ပြန်ခြင်းဖြစ်၍ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား စုံစမ်းသည်ရှိသော ဘီလူးဝင်၍နေသောအားဖြင့် အရှင်ကဲ့သို့ဖြစ်သောအကြောင်းကို သိလေ၍ ခမည်းတော်မရှိပြီ။ ဘီလူးသာ ခမည်းတော် အယောင်ဆောင်၍ မင်းမူသည်ဟု ဗိန္ဒုသာရမင်းအား ကြားပေ၏။ မင်းသားလည်း အဟုတ်အဟတ် စုံစမ်း၍ သိပြီးလျှင် ဘီလူးကိုသတ်အံ့သောငှာ ဥပါယ်တံမျဉ်ကြံ၍ မင်းချင်းနှစ်ယောက်တို့ကို နှုတ်ထည့်လျက် ဓားလက်နက်ကို လုကြစေ၏။ သူတစ်ပါးတို့ ဖိထားတားမြစ်တားသော်လည်း မနိုင်ဟန်ပြု၍ ဗိန္ဒုသာရမင်းသားလည်း အကျွမ်းဝင်ယောင်မူ၍ ဘီလူးအနီး၌ ခစား၏။ ဘီလူးလည်း ငြင်းခုံသည့်အသံကိုကြားလျှင် သင်းတို့နှစ်ယောက်ကို ငြိမ်းအောင်ပြုဘိဟု ဗိန္ဒုသာရမင်းသားကိုစေ၏။ ဗိန္ဒုသာရမင်းသားလည်း အကြိမ်ကြိမ်သွား၍ မဆီးတားနိုင်ကြောင်းကို ဘီလူးအား ကြားလေ၏။ ဘီလူးလည်း မနိုင်သော် ငါ့အထံသို့ခေါ်ခဲ့။ ချင်းတို့ကို ငြိမ်းအောင်ပြုအံ့ဟုဆို၏။ ဗိန္ဒုသာရမင်းသားလည်း ချင်းတို့မှာ လက်နက်နှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့် အထံတော်သို့ မချဉ်းလာစေလိုဟုဆို၏။ ဘီလူးလည်း ချဉ်းလာစေတော့၊ ငြိမ်းအောင်ဆိုအံ့ဟု ခွင့်ပေး၏။ ထိုသူနှစ်ယောက်တို့ ချဉ်းကပ်ရလေလျှင် ဗိန္ဒုသာရမင်းသားသည် လက်နက်ကို ဆက်ဟန်ပြု၍ အပါးတော်သို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ဓားနှင့်နှစ်ပိုင်းဖြတ်၍ ဘီလူးကို သေစေ၏။ ထိုသို့သေစေပြီးမှ စည်းစိမ်နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ သာသနာတော်သက္ကရာဇ်တစ်ရာရှစ်ဆယ့်ခြောက်ခုနှစ်တွင် အနိစ္စရောက်တော်မူ၍ သားတော်ဗိန္ဒုသာရ အဘိသိက်ခံတော်မူသတည်း။

ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီး မိဖုရားကြီးကား မောရိယမင်း၏ အမျိုးပင်တည်း။ ထိုမင်းသမီးကို ဓမ္မာဟူသောအမည်နှင့် ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီး မိဖုရားမြှောက်တော်မူ၏။ ဓမ္မာမိဖုရားသည် ပဋိသန္ဓေရှိလျှင် ခြေတစ်ဖက်ဖြင့် လ,ကို၊ ခြေတစ်ဖက်ဖြင့် နေကိုနင်းလျက် ကြယ်အပေါင်းတို့ကို စားလို၏။ ကောင်းကင်၌ တိမ်လွှာကိုစားလို၏။ မြေ၌ကျစ်သောတီကိုစားလို၏။ မြေ၌ရောက်သောသစ်ပင်တို့ကို စားလို၏။ ဤသို့ချင်ခြင်းဖြစ်၍ ထိုချင်ခြင်းကို မဖျောက်နိုင်။ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအားလည်း မပြောမဆိုဝံ့။ အဆင်းမလှဖျော့တော့ ကြုံလှီသောကိုယ်ရှိ၏။ ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီးသည် မိဖုရား၏ ဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာကိုမြင်၍ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ဖြစ်သနည်းဟုမေး၏။ မိဖုရားလည်း ချင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်၏။ ထိုချင်ခြင်းကို ငါ့အားကြားလောဟု ဆိုသော် အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်၏ချင်ခြင်းကို ရခဲပါ၏။ တစ်စုံတစ်ခုသောအကြောင်းဖြင့် မပြီးစေနိုင်သောကြောင့် မလျှောက်ဝံ့ပါဟု မိဖုရားဆို၏။ မင်းကြီးလည်း ငါကား အလုံးစုံသော စည်းစိမ်နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းတည်း။ ငါ့အား အဘယ်ကို မပြီးစေနိုင်သည့်အရာရှိအံ့နည်း။ လွတ်လွတ်ပြောဟုဆိုလျှင် ဤသို့သော ချင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လေသော် အကြောင်း၌ လိမ္မာသောကြောင့် ချင်ခြင်း မရသာချေဟု မဆိုမူ၍ မစိုးရိမ်လင့်၊ ရစေအံ့ဟု နှစ်သိမ့်စေပြီးမှ မိဖုရားအထံက သွားပြီးသော် အမတ်တို့ကို စည်းဝေးစေ၍ မိဖုရားချစ်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းကိုကြား၏။ အမတ်တို့သည် မိဖုရားကြီး ချစ်ခြင်းဖြစ်ရာ၌ အသို့ ပြုပါအံ့နည်းဟု လျှောက်ကြားကုန်သော် ဤသို့သောအကြောင်းရှိ၏။ လ-ရုပ်၊ နေ-ရုပ်ခဲဖွယ်တို့ကို စားစေအံ့ဟုဆို၏၊ အဘယ်သို့ စားစေအံ့နည်းဟု လျှောက်ကြပြန်သော် အိုးခင်းဖြင့် ကြီးစွာသောမုန့်ကို ကြော်စေပြီးလျှင် စင်ကြယ်သော မြေအပြင်၌ ထား၍ ဤသည်ကား လ၊ ဤသည်ကား နေတည်း။ ဤလဝန်း၊ နေဝန်းတို့ကို နင်းလျက် ကြယ်ကိုစားလောဟု ဝန်းသောမုန့်တို့ကို စားစေအံ့။ တိမ်လွှာကို စားလောဟု တိမ်လွှာအခြင်းအရာဖြင့်လုပ်သော ခဲဖွယ်ကိုစားစေအံ့။ ထိုသို့ပြုပြီးမှ မင်းရင်ပြင်ကို သုတ်သင်စေ၍ သဲမွှေ့ရာကြဲလျက် သဲအထက်၌ အပေါက်အပေါက်သောဖျာကိုခင်း၍ ဖျာပေါက်မှထွက်သော တီသဏ္ဌာန်ရှိသော ခဲဖွယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သစ်ညွှန့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရွှေခွက်၌ထည့်၍ မြေ၌ကျစ်သော တီကိုစားလော။ သစ်ညွှန့်တို့ကိုစားလောဟူ၍ မိဖုရားကို စားစေအံ့ဟုဆို၏။ မင်းကြီးကိုယ်တိုင် အလုံးစုံကို ပြု၍ မိဖုရားကို စားစေလျှင် မိဖုရား၏ ချင်ခြင်းငြိမ်းလေ၏။

တစ်နေ့သ၌ မင်းကြီးသည် ပုဏ္ဏားတို့ကို ပူဇော်သက္ကာရပြု၍ မိဖုရား၏ချင်ခြင်းဖြစ်သည့်အကျိုးကို မေး၏။ စရဏာဇီဝက အမည်ရှိသော မိဖုရားဆရာသည် မြတ်သောမင်းကြီး၊ မိဖုရားသည် အလုံးစုံအင်္ဂါကြီးငယ်နှင့် ပြည့်စုံသော သားတော်ကို ရလတ္တံ့ဟု ဟောပေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုသို့ဟောကာမျှဖြင့် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်တော်မူ၏။ ချင်ခြင်းငြိမ်းရန် အကြောင်းကိုလည်း ဤဆရာအလိုဖြင့် ထပ်၍ပြုတော်မူစေ၏။ ထိုဆရာကား ရဟန္တာဖြစ်အံ့သော အကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံသောသူတည်း။ ပညာလည်းရှိ၏။ ထိုဆရာသည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်က မလိမ္မာသေးသော

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

သူငယ်ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာကို သင်သောရဟန်းတို့အထံသို့ ရောက်လေသော် အာယတန တရားကို ရွတ်သော ရဟန်းတို့၏ အထံ၌ တရားအာရုံကိုယူ၍ စုတေလျှင် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။ ငါတို့ဘုရားသခင် နိဗ္ဗာန်ယူသည်တိုင်အောင် နတ်ပြည်၌ စည်းစိမ်ကိုခံစား၍ ဘုရားသခင် နိဗ္ဗာန်ဝင်သည့်နောက် ပုဏ္ဏားမျိုး၌ဖြစ်လော၏။ အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ အာဇီဝက ရဟန်းပြု၍ ဗိန္ဒုသာရမင်း၏ မိဖုရားကြီးဆရာဖြစ်လေသတည်း။

ထိုစရဏာဇီဝကဆရာသည်ပ မင်းနှင့်တကွသော ပရိသတ်တို့ထံမှ ထခဲ့ပြီးသည့်နောက် ချင်ခြင်း၏ အကျိုးကို အကျယ်အားဖြင့် ဟောခြင်းငှာ မိဖုရားကြီးရှိရာသို့ သွားလေ၏။ မိဖုရားသည် မြတ်သောနေရာ၌ နေစေ၍ အဘယ်ကြောင့် ကြွလာသနည်းဟု မေးသော် ရှေးကမင်းနှင့် တကွသော အမှုးအမတ်၊ ပရိသတ်များ အလယ်၌ဖြစ်၍ အကျဉ်းမျှသာ ဆိုခဲ့ပါသည်။ ယခု ထိုအကြောင်းကို အကျယ်ပြောဟောလို၍ လာပါသည်။ နားထောင်တော်မူပါလောဟုဆို၏။ မိဖုရားသားတော်သည် မင်းဖြစ်လတ္တံ့။ လ-နေကို နင်းလိုခြင်းသည် မင်းဖြစ်သောအခါ လ-နေသဖွယ်ဖြစ်သော ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံး၌ ခပ်သိမ်းသော ထီးဆောင်းမင်းအပေါင်းတို့သည် သားတော်မင်း၏ခြေရင်းအလုပ်အကျွေးဖြစ်အံ့သော အကြောင်းနိမိတ်တည်း။ ကြယ်ကို စားလိုခြင်းသည် တစ်ဖသားချင်း နောင်တော်ညီတော်တို့ကို သတ်လတ္တံ့သော နိမိတ်တည်း။ တိမ်လွှာကို စားလိုခြင်းသည် ကိုးဆယ့်ခြောက်ပါးသော ပါသဏ္ဍဒိဋ္ဌိအယူကို ဖျက်ဆီး၍ ဘုရားရှင်သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်လတ္တံ့သော နိမိတ်တည်း။ မြေ၌ကျစ်သော တီကိုစားလိုခြင်းသည် မြေကြီးအောက် တစ်ယူဇနာ အာဏာနှံ့လတ္တံ့သော နိမိတ်တည်း။ ဤသို့ဖြစ်လတ္တံ့သော အကျိုးကို စွဲ၍ ဤချင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မှတ်တော်မူလောဟု ဆိုပေ၏။ မိဖုရားကြီးလည်း အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းသာ၍ ဤသို့ဆိုတိုင်း အကျိုးပြီးသော် ဆရာကိုနေရာမှ ရွှေထမ်းစင်တို့ဖြင့် တင်ပါစိမ့်မည်ဟုဆို၍ ဆရာဟောပြောအပ်သော အကျိုးငါးပါးကို ရွှေပြား၌ရေးထားစေ၍ ထိုက်သော ပူဇော်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပူဇော်၍ လွှတ်လိုက်လေ၏။

(၁၁၇) ဓမ္မာသောကမင်း၏အကြောင်း

ဓမ္မာမိဖုရားသည်လည်း ဖွားချိန်သင့်သောအခါ ကောင်းမြတ်သော လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော သားတော်ကို ဖွားမြင်၍ အသောကမင်းသားဟု အမည်မှည့်၏။ မင်းသားသည် ထိုတတ်သောအရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ မင်းကြီးအထံသို့ ဆောင်ခဲ့လေ၍ မင်းရင်ခွင်ထက်၌ ကစားကာနေစေ၏။ လက်ယာရစ်ခရုသင်းကိုလည်း မင်းကြီးကိုင်လျက်နေသည်နှင့် မင်းသားသည် ကျင်ငယ်စွန့်လေသော် ခမည်းတော်မင်းသည် ကျင်ငယ်ကို ခရုသင်းဖြင့်ခံ၍ မင်းသား၏ထိပ်၌ လောင်း၏။ ဓမ္မာမိဖုရားလည်းမြင်၍

အမျက်ထွက်ရကား မင်း၏လက်မှ သားကိုယူ၍ ထိုအကြောင်းကို ဆရာဖြစ်သော စရဏာဇီဝကအားပြောဆို၏။ ထိုဆရာလည်း မိဖုရား မစိုးရိမ်လင့်။ သားတော်သည် ဘိသိက်သွန်းခြင်းဖြစ်လေပြီ။ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်၌ မြတ်သောမင်းဖြစ်လတ္တံ့ဟု ဟောပြီးမှ ငါဟောသည့်အတိုင်းမှန်မူ ငါရှိရာလာ၍ ပင့်လာစေဆိုပြီးသော် ပါဋလိပုတ်ပြည်မှ သည် ယူဇနာတစ်ရာဝေးကွာသော အရပ်သို့ သွား၍နေလေ၏။

ဓမ္မာသောကမင်းသားသည် အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် ခမည်းတော်က အိမ်ရှေ့အရာကိုပေး၍ အဝန္တိတိုင်း ဥဇ္ဇေနီပြည်ကြီးကို စားစေ၏။ တစ်ရံသောအခါ အမောင်စားရာမြို့သို့ သွား၍နေလေဟု စေလိုက်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းသားလည်း ယူဇနာတစ်ရာဝေးကွာသော ဥဇ္ဇေနီပြည်သို့ သွားလေသော် ခရီးအကြား ယူဇနာငါးဆယ်ရှိသော အရပ်၌ ဝိဋ္ဋူဘဘေးကြောင့် သာကီဝင်မင်းတို့ပြေးပုန်း၍ နေသော ဝေဒိသကမြို့သည်ရှိ၏။ ထိုမြို့၌ နေသော သာကီဝင်သူဌေးသမီးဖြစ်သော ဝေဒိသကဒေဝီကို ယူခဲ့၍ ဥဇ္ဇေနီပြည်ကြီး၌ မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစား၍ နေလေ၏။ ဝေဒိသကဒေဝီကိုယူ၍ မကြာမြင့်မီ မဟိန္ဒမင်းသားကို ပဋိသန္ဓေယူလေ၏။ ထိုမင်းသားဖွား၍ ဖဝါးခြေဖြင့်သွားတတ်သော် သမီးတော်သင်္ဃမိတ္တာကို ဖွားမြင်ပြန်၏။ အခါတစ်ပါး၌ ခမည်းတော်ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီးသည် နာတော်မူကြောင်းကို ကြား၍ ဥဇ္ဇေနီပြည်မှ အလျင်ချီခဲ့ပြီးသော် ဝေဒိသကဒေဝီနှင့်သမီးတော်သားတော်တို့ကို ဝေဒိသကမြို့တွင် ထားခဲ့၍ မိမိချည်းသာ ပါဋလိပုတ်ပြည်သို့လာခဲ့၍ ခမည်းတော်အားလုပ်ကျွေးပြုစု၏။ ဗိန္ဒုသာရမင်းကြီးလည်း စည်းစိမ်နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၁၄ နှစ်တွင် အနိစ္စရောက် တော်မူ၏။ ခမည်းတော်မင်းကြီး အနိစ္စရောက်လေသော် ပြည်အလုံးကိုသိမ်းယူ၍ မင်းပြုတော်မူလေ၏။

(၁၁၈) နိဂြောဓသာမဏေ၏အကြောင်း

ထိုအကြောင်းကို နောင်တော်သုမနမင်းသားကြားလေသော် ကိုးကျိပ်ကိုးယောက်သော ညီတော်တို့နှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာလှိုင်းထသကဲ့သို့ စစ်ကြီးစီရင်၍ လာပြီးလျှင် ပါဋလိပုတ်ပြည်ကို ဝန်းရံလေ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းလည်း မြို့တွင်းရဲမက်နှင့်တကွ ရုံးစည်း၍ တိုက်လေလျှင် နောင်တော်ကိုးကျိပ်ကိုးယောက်ကိုရ၍ သတ်လေ၏။ နောင်တော်သုမနမင်း၏မိဖုရား သုမနဒေဝီသည် မင်းသားသေကြောင်းကို ကြားလေလျှင် ရင့်သော ကိုယ်ဝန်နှင့်တကွ မထင်ရှားသောအသွင်ဖြင့် ပြေး၍ မနီးမဝေးသော ဒွန်းစဏ္ဍားတို့၏ ရွာသို့သွားလေ၍ ရောက်လျှင် ထိုရွာ၏အနီး ပညောင်ပင်ကြီး၌ စောင့်သောနတ်သည် သုမနဒေဝီအား ဤသို့လာလောဟုခေါ်နှင့်ပေ၏။ မိဖုရားဆည်း

ကပ်လေလျှင် တစ်ခုသော ဇရပ်ကို ဖန်ဆင်း၍ နေစေ၏။ သုမနဒေဝီလည်း ဇရပ်သို့ ရောက်သောနေ့ပင်လျှင် သတို့သားကို ဖွားမြင်၏။ ထိုသားအား ပညောင်စောင့်နတ်စောင်မသည်ကို အကြောင်းပြု၍ နိဂြောဓလုလင် ဟု သမုတ်ပေ၏။ ဒွန်းစဏ္ဍားအကြီးလည်း ထိုမိဖုရားကိုမြင်သည်မှစ၍ မိမိ၏အရှင်သမီးကဲ့သို့ မှတ်လျက် လုပ်ကျွေးပြုစုပေ၏။ နိဂြောဓသတို့သား ခုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သော် မဟာဝရုဏမည်သော ရဟန္တာသည် သူငယ်၏ရဟန္တာဖြစ်လတ္တံ့သော အကြောင်းကိုမြင်၍ သုမနဒေဝီအား တရားစကား ဟောကြားဆုံးမပြီးလျှင် သတို့သားကိုယူ၍ ရဟန်းပြုစေ၏။ နိဂြောဓလုလင်လည်း ဦးခေါင်းရိတ်စဉ်ပင် တစပဥ္စက ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဆရာရဟန်းသင် ကြားသဖြင့် သင်တုန်းဓား၏အဆုံး၌ပင် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်လေ၏။ သီရိဓမ္မာ သောကမင်းကြီးကား မိမိနှင့်တစ်မိ,တစ်ဖတည်းဖြစ်သော ညီတော် တိဿကိုထား၍ တစ်ဖသားချင်းဖြစ်သော နောင်တော်ကိုးကျိပ်ကိုးယောက်ကို ဖျောက်၍ လေးနှစ်တိုင်တိုင် ဘိသိက်မခံဘဲ ပြည်ထဲရေးကိုသာ သုတ်သင်စီရင်လျက် သက္ကရာဇ် ၂၁၈ ခုနှစ် ရောက်သောအခါမှ ရာဇဘိသေကကို ခံတော်မူ၏။ ညီတော်တိဿကုမာရကိုလည်း အိမ်ရှေ့ပေးတော်မူ၏။ ဝေဒိသကဒေဝီလည်း မဟိန္ဒမင်းသားနှင့် သမီးတော်သင်္ဃမိတ္တာကို ပါငွေလိပုတ်ပြည်သို့ပို့စေ၏။ မိမိမူကား ဝေဒိသကမြို့၌ပင်နေလေ၏။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းလည်း ရှေးကောင်းမှု၏ အာနုဘော်၊ ဘိသိက်၏အာနုဘော် ကြောင့် ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းပေါ်၌ တစ်ယောက်တည်းသော မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။ အောက်မြေထဲကိုလည်း တစ်ယူဇနာထွင်း၍ ကောင်းကင်ကိုလည်း တစ်ယူဇနာတက်၍ အာဏာစက်တော်နှံ့၏။ နဝတတ်အိုင်မှ တစ်နေ့ရှစ်ထမ်းသော ရေတို့ကို နတ်တို့သည် နေ့တိုင်းပို့ဆက်လာကုန်၏။ ထိုရေအိုး တစ်ဆယ့်ခြောက်လုံးတို့တွင် ရှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို သံဃာတော်တို့အား လှူတော်မူသည်။ နှစ်လုံးသောရေအိုးကို ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင်သော ရဟန်းတို့အား လှူတော်မူသည်။ နှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို အသန္ဓိမိတ္တာ မိဖုရားကြီးအား ပေးတော်မူသည်။ နှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို တစ်သောင်းခြောက်ထောင်သော မောင်းမတို့အား ပေးတော်မူသည်။ နှစ်လုံးသော ရေအိုးတို့ကို နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာသော အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော နာဂလတာမည်သော ကွမ်းရိုးဒန်ပူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆေးဖြင့်ပြီးသော သျှိသျှားသီးတို့ကို လည်းကောင်း နတ်တို့ပို့ဆက်လာကုန်၏။ ထိုမှတစ်ပါး အနံ့အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော သရက်သီးမှည့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဆဒ္ဒန်အိုင်၏အနီး၌ ဖြစ်သော ပဒေသာပင်မှ အဆင်းငါးပါးရှိသော ဝတ်စရာ၊ ရုံစရာအထည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လိမ်းကျံစရာ နံ့သာပျောင်း၊ နံ့သာမှုန့်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ချည်ဖြင့်ယက်သော မြတ်လေးပွင့်ကဲ့သို့ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော အပေါ်ရုံပုဆိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊

နတ်တို့သည် ပို့ဆက်လာကုန်၏။ မြတ်သောသူတို့အား ထိုက်သော မျက်စဉ်းတို့ကိုလည်းကောင်း နဂါးတို့သည် ပို့ဆက်လာကုန်၏။ ဆဒ္ဒန်အိုင်၏အနီး၌ ဖြစ်သော သလေးစပါးတို့ကိုလည်း ကျေးသား, ငုံး, ခါ စသော ငှက်တို့သည် ချီဆောင်၍ လှည်းကိုးထောင်တိုင်တိုင်တိုင် ဆက်လာကုန်၏။

လှည်းကိုးထောင်ဟူသည်မှာ။ လေးဆုပ်=တကင်္ဈုံ၊ လေးကင်္ဈုံ=တစ်ကွမ်းစား၊ စလယ်လည်းဟူ၏။ လေးကွမ်းစား=တစ်ပြည်၊ လေးပြည်=တစ်စိတ်၊ လေးစိတ်=တစ်တင်း၊ လေးတင်း=တစ်တို့၊ တို့နှစ်ဆယ်သည်=တစ်ဝါဟ၊ ၎င်းတစ်ဝါဟပင်=လှည်းတစ်စီးတိုက်-ဟူ၍ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာတို့၌ဆိုသည်။ တင်းအားဖြင့် ရှစ်ဆယ်ရှိ၏။ ၎င်းအတင်းရှစ်ဆယ်ကို-လှည်းနှစ်စီးတိုက်-ဟူ၍ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ ဆိုလေသည်ဖြစ်၍ ဝါဟ-ကိုးထောင်တွင် တင်းပေါင်း ခုနစ်သိန်း နှစ်သောင်းဖြစ်၏။ မဟာဝင် ဝတ္ထု၌ကား လေးတင်းကို=တစ်တို့၊ လေးတို့=တစ်ပုတ်၊ လေးပုတ်ကို=တစ်ကက်၊ လေးကက်ကို=တစ်ကျပ်၊ လေးကျပ်ကို=တစ်ကျီ၊ တင်းပေါင်းလေးဆယ်သည်=တစ်ဝါဟ မည်၏ဟု ဂဏန်းကျမ်း၌ ဆိုကြောင်း၊ ယခုသုံးစွဲသော တင်းဖြင့် ရေတွက်သော် လှည်းပေါင်းကိုးထောင်တွင် တင်းပေါင်းသုံးသောင်းခြောက်ထောင် ရှိကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။

ထိုသို့ ကျေးငှက်တို့ဆောင်ခဲ့သော စပါးကို ညဥ့်၌ ရှဉ့်၊ ကြွက်-စသော သတ္တဝါတို့သည် ဆန်အလုံးမပျက်စေဘဲ အခွံနွှာ၍ ပေးရကုန်၏။ ထိုဆန်ဖြင့် အရိယာသံဃာတော်တို့ကို ဆွမ်းကျွေးတော်မူ၏။ မင်းကြီးကိုယ်တော်မှစ၍ မိဖုရားမောင်းမမိဿံမှူးတော်၊ မတ်တော်တို့သည်လည်း ထိုသလေးဆန်ကိုသာ သုံးဆောင်ကုန်၏။ ပျားကြီး၊ ပျားငယ်တို့သည်လည်း နီးရာအရပ်မှာသာ စွဲလာကုန်၏။ တော၌နေသော ဝံ၊ မျောက်စသောသတ္တဝါတို့သည် ပန်းပဲဖိုသို့ဝင်၍ နေညဥ့်မပြတ် တူပေကိုင်၍ ခတ်ပုတ်ရကုန်၏။ ကရဝိတ်ငှက်တို့သည်လည်း နန်းတော်ဝန်းကျင် အနီးအပါး သာယာလှစွာသော အသံဖြင့် ကျူးရင့်မြည်လာကုန်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဘိသိက်ခံ၍ သုံးနှစ်သာလျှင် သာသနာမှအပဖြစ်သော သူတို့သည် ဟောအပ်သော ပါသဏ္ဍဒိဋ္ဌိ အယူရှိသောသူတို့ကို စုံစမ်းလျက် လှူ၏။ ဘိသိက်ခံ၍ လေးနှစ်မြောက်သောအခါ သာသနာ၌ ကြည်ညိုတော်မူ၏။

(၁၁၉) စရဏာဇီဝက ဆရာ၏အကြောင်း

တစ်ရံရောအခါ ငါသည် ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော ဧကရာဇ်မင်း၏စည်းစိမ်ကို ရတော်မူသည်။ ဤသို့ ရလတ္တံ့သော အကြောင်းကို ပဋိသန္ဓေနေစဉ်ကပင် ဆိုဖူးသောသူရှိသလောဟု မယ်တော်မိဖုရားအား မေးတော်မူ၏။ မယ်တော်မိဖုရား

လည်း ဆရာစရဏာဇီဝက ပောဟဖူးပါသည်ဟု ရွှေပေ၌ ရေး၍ထားသော အခြင်းအရာကိုပြပေ၏။ မင်းကြီးမြင်လျှင် ထိုဆရာသည် အဘယ်အရပ်၌ နေသနည်းဟုမေး၏။ ဤအရပ်မှ ယူဇနာတစ်ရာဝေးကွာသော အရပ်၌နေသည်ဟု ဆိုသော် ဓမ္မာသောကမင်းသည် ဆရာအား ပူဇော်သက္ကာရပြုအံ့၊ ရွှေထမ်းစင်ဖြင့် ဆောင်ယူချေဟုစေတော်မူ၏။ စေသောသူတို့ ဆောင်ယူခဲ့ရာ ခရီးအကြား၌ အဿဂုတ္တ ရဟန္တာမထေရ်၏နေရာကိုမြင်လျှင် ထမ်းစင်မှသက်၍ ကျောင်းသို့ဝင်လေသော် မထေရ်၏မေတ္တာအာနုဘော်ကြောင့် အချင်းချင်းအကျွမ်းဝင်၍ မေတ္တာသက်၍ အညီအညွတ်နေကုန်သော ခြင်္သေ့၊ ကျား၊ အောင်း၊ စိုင်၊ ဝက်၊ သမင်တို့ကိုမြင်လျှင် ဤသည်တို့ကား စရဏာဇီဝက၏ ရှေးအကြောင်းကောင်းမှုကို မြင်၍ စရဏာဇီဝကအား မဂ်ဖိုလ်အကြောင်း ဖြစ်စေဟု ကြံတော်မူ၍ ဤသူတို့သည် အာယတနမည်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဤသူတို့သည် အဘယ်၌ သွားကုန်သနည်းဟု စရဏာဇီဝကက တစ်ဖန်မေးပြန်လျှင် အာယတန၌ သွားကုန်သည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ စရဏာဇီဝကလည်း ကဿပမြတ်စွာဘုရားလက်ထက် ရဟန်းတို့ထံ၌ အာယတနဟူသော တရားအာရုံကို ယူခဲ့ဖူးသောကြောင့် အာယတနဟူသော ပုဒ်ကိုကြားနားလျှင် သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုသဒ္ဓါ၍ အဿဂုတ္တရဟန္တာမထေရ်ထံ၌ ရဟန်းပြုပြီးသော် ဝိပဿနာကို ပွားစေ၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်၍ အပူဇော်ခံမလိုက်လို၍ ထိုအဿဂုတ္တရဟန္တာအထံ၌ပင် နေလေ၏။ ခမည်းတော် ဗိန္ဒုသာရမင်းသည် ပုဏ္ဏားတို့အားလည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏားအမျိုးဖြစ်သော ပါသဏ္ဍအယူရှိသော ပဏ္ဍုရင်္ဂပရိဗိုဇ်အစရှိသော ခြောက်သောင်းသော သူတို့အားလည်းကောင်း အမြဲထမင်းကျွေးတော်မူ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးလည်း ခမည်းတော် ကျွေးတော်မူသောအတိုင်း နန်းတော်အတွင်း၌ ကျွေးတော်မူ၏။ တစ်နေ့သောအခါ ခြင်္သေ့ခံသော လေသာနန်းတံခါး၌ ရပ်တော်မူလျက် ငြိမ်သက်သော အကျင့်ကင်းသဖြင့် စားသောက်ကုန်သော မတည်မရပ်သောဣန္ဒြေ၊ မဆုံးမသောဣရိယာပုထ် ရှိကုန်သော တိတ္ထိပရိဗိုဇ်ရဟန်းတို့ကို မြင်တော်မူလျှင် ဤသို့သော အလှူခံတို့အား မြတ်သော အလှူခံမဖြစ်ရာ။ စုံစမ်းဆင်ခြင်ရွေးချယ်တော်မူ၍ မြတ်သောအလှူခံတို့အား လှူရခြင်းသည်လျှင် သင့်မြတ်၏ဟု ကြံတော်မူမိလေ၏။ ကြံတော်မူပြီးသော် အမတ်တို့ကို ခေါ်၍ အချင်းတို့၊ မိမိ၏ သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့ကို နန်းတော်တွင်းသို့ သွင်းခဲ့ကုန်၊ အလှူပေးအံ့ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အမတ်တို့လည်း မင်းကြီးစကားကို ဝန်ခံ၍ ပရိဗိုဇ်တက္ကတွန်းအစရှိသော သူတို့ကို ဆောင်ယူခဲ့၍ အရှင်မင်းကြီး၊ ဤသူတို့သည်ကား အကျွန်ုပ်တို့၏ ရဟန်းတည်းဟု နားတော်လျှောက်ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း နန်းတော်တွင်း၌ ထိုသူတို့နေစရာ ယုတ်ယုတ်မြတ်မြတ်သော နေရာကို

ခင်းစေ၍ လာစေကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ လာလာသမျှသော တိတ္ထိတို့ကိုလည်း မိမိအား လျောက်ပတ်သောနေရာ၌ နေကြကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုတိတ္ထိတို့လည်း အချို့ကား ကြိမ်ဖြင့်ပြုသော အင်းပျဉ်၌ နေကုန်၏။ အချို့ကား ပျဉ်ဖြင့်ပြုသော အခင်း၌ နေကုန်၏။ ထိုသူတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ သီလအစရှိသော မြတ်သောကျေးဇူး မရှိဟု သိတော်မူ၍ တိတ္ထိတို့အား လျောက်ပတ်ရုံမျှသော ခဲဖွယ်စားဖွယ်တို့ကို ပေး၍ သွားလေစေ၏။

ဤသို့သောနည်းအားဖြင့် ကာလရှည်မြင့်လတ်သော် တစ်နေ့သောနေ့၌ ယဉ်ကျေးသောစိတ်၊ လုံခြုံသောသတိ၊ ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေ၊ ကြည်ညိုစဖွယ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဣရိယာပုထ် ရှိလျက် မင်းရင်ပြင်၌ ကြွသွားသော နိဂြောဓမည်သော သာမဏေကို မြင်တော်မူလေ၏။ ထိုသို့မြင်တော်မူသည်ရှိသော် ဤသို့ ကြံတော်မူ၏။ ခပ်သိမ်းသောသူအပေါင်းတို့ကား တုန်လှုပ်သော သမင်သားငါးနှင့်အတူ ပျံ့လွင့်သည်ဖြစ်၍ မတည်ကြည်သောနှလုံးရှိကုန်၏။ ဤယခု နန်းရင်ပြင်၌ သွားသောသူငယ်ကား တည်ကြည်သောစိတ်လည်းရှိ၏။ တူရူကြည့်ခြင်း၊ စောင်းငဲ့၍ကြည့်ခြင်း၊ လက်ဆစ်ခြေဆစ်ကို ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်းသည်လည်း အလွန်တင့်တယ်ကျစ်လျစ်စွာရှိ၏။ ဤသူငယ်၏ ကိုယ်တွင်း၌ မချွတ်လျှင် ထူးမြတ်သောတရားရှိသည်ဖြစ်ရာ၏ဟု ကြံတော်မူ၏။ ထိုသာမဏေအားမြင်သောခဏ၌လျှင် ကြည်ညိုခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်းသည်ဖြစ်၏။ အဘယ်ကြောင့် ဖြစ်လေသနည်းဟူမူကား ရှေးဘဝ၌ ကောင်းမှုပြုသောအခါ နိဂြောဓသာမဏေသည် ဓမ္မာသောကမင်း၏အစ်ကိုအကြီး ပျားကုန်သည် ဖြစ်ဖူးလေသောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်လျှင်. . .

ပုဗ္ဗေဝ၊ သန္နိဝါသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေနဝါ။

ဧဝံ တံ ဇာယတေ ပေမံ၊ ဥပ္ပလံဝ ယထောဒကေ။ ။

ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

ပုဗ္ဗေဝ၊ ရှေးဘဝ၌လျှင်။ သန္နိဝါသေနဝါ၊ အတူတကွ နေကြဖူးသဖြင့်လည်းကောင်း။ ပစ္စုပ္ပန္နဟိတေနဝါ၊ မျက်မှောက်သော ဘဝ၌ အစီးအပွားကို ကျင့်သဖြင့်လည်းကောင်း။ ဧဝံ၊ ဤသို့သော အကြောင်းနှစ်ပါးကြောင့်။ တံပေမံ၊ ထိုချစ်ခြင်းသည်။ ဇာယတေ၊ ဖြစ်၏။ ကိမိဝ၊ အဘယ်ကဲ့သို့ ဟူမူကား။ ဥဒကေ၊ ရေ၌၊ ဥပ္ပလံဝ၊ ကြာဖြူကြာညို သည်လည်းကောင်း။ ဇာယတေယထာ၊ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ဤသို့ အနက်ပေး။

(၁၂၀) ညီအစ်ကိုဖြစ်ဖူးသောအကြောင်း

လွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်၌ ညီအစ်ကိုသုံးယောက်တို့သည် ပျား

ကုန်သည်ဖြစ်ကြကုန်၏။ ညီအငယ်သည် ပျားကိုရောင်း၏။ အစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည်
တောကပျားကို ဝယ်၍ ဆောင်ကုန်၏။ ထိုအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ တစ်ပါးနာ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
တစ်ပါး ဆေးအလို့ငှာ ပျားလှူခံကြွကြောင်းကိုသိလျှင် ဤအရပ်၌ ပျားကုန်သည်တို့နေ
၏။ ထိုအရပ်သို့ ကြွပါလေဟု လက်ကိုဖြန့်၍ ပြလိုက်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလည်း ထိုအရပ်သို့
သွားလေ၍ ရပ်သည်ကိုမြင်လျှင် ညီအငယ် ပျားကုန်သည်သည် နှစ်သက်ဝမ်းသာ
အဘယ်အလို့ငှာ ကြွလာသနည်းဟုမေး၍ ပျားရည်အလိုရှိကြောင်းကို သိလျှင် ပျားရည်
ဖြင့် သပိတ်ကိုပြည့်စေ၍ လှူသည်ရှိသော် ပျားရည်လျှံတက်၍ သပိတ်အနားမှ ယိုစီး
လျက် မြေ၌ကျသည်ကို မြင်လျှင် ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဤကောင်းမှုကြောင့်
ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ ဧကရာဇ်မင်း ဖြစ်ရပါလို၏။ အာကာလည်း ကောင်းကင်၌ တစ်ယူဇ
နာ၊ မြေ၌ တစ်ယူဇနာနှံ့ပါစေလို၏ဟု ဆုတောင်း၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလည်း ပြည့်စုံစေသ
တည်းဟု အမိန့်တော်ရှိပြီးလျှင် ဂန္ဓမာဒနတောင်သို့ကြွလေ၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအား ဆေးပြု
တော်မူ၏။ ညီအငယ်လည်း ပျားလှူပြီးလျှင် အိမ်၌နေလျက် တောမှရောက်လာသော
အစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့ကိုမြင်လျှင် နောင်တော်တို့ စိတ်ကြည်ညိုပါစေကုန်။ ငါ့အဖို့ အစ်ကို
တို့အဖို့ ပျားကို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏သပိတ်ကို ပြည့်စေ၍ လှူလိုက်သည်ဟုဆို၏။ ထိုနှစ်
ယောက်တို့တွင် အစ်ကိုအကြီး အမျက်ထွက်၍ ဒွန်းစဏ္ဍားတို့သည်လည်း သင်္ကန်းဝတ်
ကုန်၏။ သင့်လက်က ပျားလှူခံ၍ သွားသောသူသည် ဒွန်းစဏ္ဍားဖြစ်လိမ့်မည်ဟုဆို၏။
အလတ်ကား အမျက်ထွက်၍ သင့်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို သမုဒ္ဒရာတစ်ဖက်သို့ ပစ်လိုက်ပါဘိဟု
ဆို၏။ နောက်အခါ အစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည် ညီအငယ်ပြောဆိုသော အလှူ၏အကျိုး
နှင့်စပ်သော စကားကိုကြား၍ ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ ပျားကုန်သည်နေရာကို ပြသော
အိုးထိန်းကျွန်မလည်း ပျားလှူသောသူ ဆုတောင်း၏။ ထိုသူတို့တွင် ညီအငယ်သည်
ဓမ္မာသောကမင်းဖြစ်၏။ အိုးထိန်းကျွန်မလည်း အဆင်းလှစွာသော အသန္ဓိမိတ္တာမည်
သော ဓမ္မာသောကမင်း၏မိဖုရားကြီးဖြစ်၏။ သမုဒ္ဒရာတစ်ဖက်သို့ ပို့လိုက်ပါဘိဟု
ဆိုသော အစ်ကိုအလတ်ကား သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးစွာသော ဒေဝါနံပိယတိ
သမင်းဖြစ်၏။ အစ်ကိုအကြီးကား ဒွန်းစဏ္ဍားဟု ဆိုသောကြောင့် ဒွန်းစဏ္ဍားရွာ၌
ဖြစ်သော နိဂြောဓသာမဏေဖြစ်၏။ ဤသို့ပျားကုန်သည်ဖြစ်သောအခါ အစ်ကိုကြီးဖြစ်
၍ အတူတကွနေခဲ့ဖူးသောကြောင့် မင်းကြီးအား သာမဏေကိုမြင်လျှင် ချစ်ခင်မြတ်နိုး
ခြင်း ဖြစ်လေသတည်း။

မင်းကြီးသည် ကောင်းစွာချစ်မြတ်နိုးခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုသာမဏေကို ပင့်ချေ
ကုန်ဟု အမတ်တို့ကို စေတော်မူ၏။ အမတ်တို့လည်း ပင့်လေကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း
ပင့်သောအမတ်တို့အား ကြာသည်ဟု တစ်ဖန်လျှင် အမတ်နှစ်ယောက် သုံးယောက်တို့

ကို ထပ်၍ အကြိမ်ကြိမ်ပင့်စေ၏။ နိဂြောဓသာမဏေသည် အကြိမ်အဖန်များစွာ
ပင့်လာသော်လည်း မလျင်တဆောမကြွလာဘဲ ပကတိ လာမြဲသာလာတော်မူ၏။ မင်း
ကြီးလည်း နိဂြောဓသာမဏေရောက်တော်မူသော် လျောက်ပတ်သောနေရာ၌နေလော
ဟုမိန့်တော်မူ၏။ သာမဏေလည်း ထိုမှဤမှ ကြည့်လတ်သော် တစ်ပါးသော ရဟန်းကြီး
မရှိဟု သိတော်မူ၍ ထီးဖြူဆောက်သော ရာဇပလ္လင်သို့ကပ်ပြီးသော် သပိတ်လှမ်းစိမ့်
သော အခြင်းအရာကို မင်းကြီးအားပြပေ၏။ မင်းကြီးလည်း သာမဏေပလ္လင်အနီးသို့
ကပ်သည်ကို မြင်လျှင် ယနေ့ပင် ဤသာမဏေသည် ငါ့နန်းတော်၏အရှင်ဖြစ်လတ္တံ့
သတည်းဟု ကြံတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း မင်းကြီးအားသပိတ်ကို ပေးပြီးလျှင် ပလ္လင်
သို့ တက်၍နေလေ၏။ မင်းကြီးလည်း စားတော်အလို့ငှာစီရင်သော အလုံးစုံသော
ယာဂုခဲဖွယ် ဆွမ်းအထူးကို ကပ်စေ၏။ သာမဏေလည်းခံ၍ ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။
ဆွမ်းဘုန်းပေးတော်မူပြီးလျှင် မင်းကြီးသည် ချစ်သားတို့အား ဆရာဖြစ်သော မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ပေးအပ်သော အဆုံးအမကို သိကုန်၏လောဟုမေး၏။ သာမဏေလည်း
မင်းကြီး၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှကို သိ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း
ချစ်သားသိသော တရားကို ငါ့အား ဟောပါလောဟုဆို၏။ သာမဏေလည်း ကောင်းပြီ
ဟု ဝန်ခံ၍ မင်းကြီးအား လျောက်ပတ်သော ဓမ္မပဒ၌ အပ္ပမာဒဝဂ်ကို ဟောပေ၏။
မင်းကြီးလည်း အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒံ၊ ပမာဒေါ မစ္စုနောပဒံဟူ၍ ဤမျှဟောသည်ကို
ကြားလေသော်အခါ ခပ်သိမ်းမမေ့မလျော့ဖြစ်၍ ကျင့်ရာသည်ဟု အကျွန်ုပ်သိပြီ၊
ဆုံးအောင်ဟောပါဆို၏။ (အချို့သောဆရာတို့ကား အဘာသိ ဟူသောပုဒ်၌ ဟောအံ့ဟူ
သောအနက်ကိုယူ၍ အလုံးစုံသော အပ္ပမာဒဝဂ်ကို ဟောအံ့ဟူ၍ မှတ်လေသော
ကြောင့်သာ အဘာသိဟုဆိုသည်။ မင်းကြီး ဂါထာဝက်ကိုကြားလျှင် ချစ်သား ငါသိပြီ၊
ဆုံးစေတော့ဟု ဆိုသောကြောင့် ကြံသည်အတိုင်း အကုန်မဟောပြီ၊ နှစ်ပါဒသာ ဟော
သည်ဟုဆိုကုန်၏။ ထိုစကားသည် မသင့်ဟု ဂဏ္ဌိပုဒ်သုံးပါးတို့၌ ဆို၏။ ဤကားအမှာ)

မင်းကြီးသည် ချစ်သားအား ရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကို လှူပါ၏ဟု မိန့်တော်မူ
၏။ သာမဏေလည်း မင်းကြီး၊ ဤရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကို ငါသည် ဥပဇ္ဈာယ်အား
လှူ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း ချစ်သား၊ ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသည်ကား အသို့သော
သူနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကိုရှု၍ ဤအမှုကို
သင်မကောင်းသဖြင့်ပြု၏။ ဤစကားကို မကောင်းသဖြင့် ဆို၏။ ဤသို့ အစရှိသည်ကို
ဆို၍ အပြစ်တင်အောက်မေ့စေတတ်သောသူတည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း
ချစ်သားအား လှူပြီးသည်မှ တစ်ပါးလည်း ရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကို ချစ်သားအား
လှူပါ၏ဟု မိန့်တော်မူပြန်၏။ သာမဏေလည်း မင်းကြီး၊ ထိုရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်

တို့ကို ဆရာအား ငါလျှ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း ချစ်သား၊ ဆရာဟူသည်ကား အသို့သော သူနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း မင်းကြီး၊ ဤသို့ သင်သည် ဘုရားစကားတော်ကို ရွတ်အံ့၏။ အစရှိသည်ဖြင့် အကျင့်ကို သင်ပေးသော သူသည် ဆရာမည်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ချစ်သား၊ ရဟန်းသံဃာဟူသည်ကား အသို့သောသူနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ သာမဏေလည်း မင်းကြီး၊ ရဟန်းသံဃာဟူသည် ငါ့ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ငါ၏လည်းကောင်း၊ သာမဏေပြုခြင်း၊ ပဥ္စင်းခံခြင်း ၏မှီရာဖြစ်သော ရဟန်းသံဃာတည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း အတိုင်းထက်အလွန် နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ချစ်သားအား လှူပြီးသော ဆွမ်း ဝတ်တို့မှ တစ်ပါးလည်း ရှစ်ဦးသော ဆွမ်းဝတ်တို့ကိုလည်း လှူပါ၏ဟု လျှောက်၏။ သာမဏေလည်း ကောင်းပြီဟု ဝန်ခံ၍ ကြွတော်မူလေ၏။ မိုးသောက်သောနေ့၌ သုံးကျိပ်နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့ကို ပင့်၍ နန်းတော်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူကြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ယနေ့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဤရဟန်းတို့မှတစ်ပါး သုံးကျိပ်နှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ချစ်သားနှင့်အတူ နက်ဖြန်ဆွမ်းခံပါကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့သောနည်းဖြင့် ဆတက်ဆတက်နေ့တိုင်း ပွားစေလျက် ခြောက်သောင်းသော ပုဏ္ဏားပရိဗိုဇ် အစရှိသည်တို့အား နန်းတော်တွင်း၌ အမြဲဆွမ်းလုပ်ကျွေးတော်မူ၏။ ထိုသို့ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးခြင်းသည်လည်း နိဂြောဓသာမဏေ၌ ဖြစ်သော ကြည်ညိုခြင်းဖြင့် လုပ်ကျွေးတော်မူသတည်း။ နိဂြောဓသာမဏေလည်း ပရိသတ်နှင့်တကွသော မင်းကြီးကို သုံးပါးသော သရဏဂုံ၊ ငါးပါးသောသီလ၌ တည်စေ၍ ဘုရားသာသနာတော်၌ ပုထုဇဉ်၏အဖြစ်အားလျော်သော ကြည်ညိုခြင်းဖြင့် မတုန်မလှုပ်သောသဒ္ဓါခြင်းကိုပြု၍ တည်စေတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း သံဃာတို့နေစိမ့်သော ငှာ အသောကာရာမကျောင်းကို ဆောက်လုပ်စေ၍ ခြောက်သောင်းသော ရဟန်းတို့အား အမြဲဆွမ်းဝတ်ကို လှူဒါန်းတော်မူ၏။

(၁၂၁) ကာလနဂါးကို ခေါ်ခြင်းအကြောင်း

တစ်နေ့သ၌ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ရွှေခြေချင်းအဖွဲ့ကို စေလွှတ်၍ ကကုသန် အစရှိသော ဘုရားလေးဆူတို့၏ ရအပ်သော အဆင်းတော်ကို ကိုယ်ထင်ဖူးတွေ့ လိုက်ရသော ဝိဝဋ္ဋဌာယီ အသင်္ချေယျ တစ်ကပ်ပတ်လုံး အသက်ရှည်သော ကာလနဂါးကို ဆောင်ယူစေလျက် ထီးဖြူအောက် မြတ်သော သူတို့အား ထိုက်သောပလ္လင်ထက် နေစေ၍ များစွာသော အဆင်းအနံ့နှင့် ပြည့်စုံသော ကြည်းပန်း၊ ရေပန်း၊ ရွှေပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်၍ ခပ်သိမ်းသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်သော တစ်သောင်းခြောက်

ထောင်သော မောင်းမတို့ကို ထက်ဝန်းကျင်ရံစေပြီးသော် အဆုံးမရှိသော ဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူသော သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော မြတ်သောစက်ရတနာကို လည်စေတတ်သော ဘုရားရှင်၏ အဆင်းသဏ္ဌာန်တော်ကို ဤမျက်စိတို့အား ထင်ရှားရှေးရှုပြုဘိလောဟု မိန့်တော်မူ၏။

ကာလနဂါးကို ဆောင်ယူစေသည် ဟူရာ၌ ကာလနဂါးမင်းသည် ဂင်္ဂါမြစ်၌ချအပ်သော ရွှေခြေချင်းသွားလေ၍ မိမိခြေ၌ကျသော အမှတ်ဖြင့် ရောက်လာရသတည်း။ ဓမ္မာသောကမင်း၏ အာဏာစက်သည် အောက်တစ်ယူဇနာထက် အလွန်မနှံ့ရကား ကာလနဂါးဗိမာန်သည် အာဏာဖြင့် ကာလနဂါးမင်းလာရသနည်း ဟူမူကား။ ။ ကာလနဂါးဗိမာန်သည် တစ်ယူဇနာအပိုင်းအခြားအောက်၌ တည်သော်လည်း မင်းကြီး အာဏာနှံ့ရာအရပ်နှင့် တစ်စပ်တည်းဖြစ်သောကြောင့် မင်းကြီးအာဏာကို လိုက်နာရသတည်း။ ဥပမာသော်ကား ပြည်အပိုင်းအခြားတို့၏ အကြား၌နေသော သူတို့သည် ထိုထိုမင်းတို့ နှိပ်စက်သည်ရှိသော် ထိုထိုမင်းတို့၏အာဏာသို့ လိုက်ရသကဲ့သို့ တည်းဟု သာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ၌ဆိုသည်။ ရာဇဝင်ကြီးမှာ ရွှေခြေချင်းကို မဟာသမုဒ္ဒ ရာသို့ ချလိုက်ကြောင်း၊ ကာလနဂါးမင်း၏ နေရာဗိမာန်သည် မြေအောက်တစ်ယူဇနာ အတွင်း၌ဖြစ်၍ လာရကြောင်း၊ ၎င်းကာလနဂါးမင်း၏ အသက်လည်း မဟာကပ်ပတ်လုံး နေရသကဲ့သို့ ဆိုကြောင်းများသည် သာရတ္ထဒီပနီဋီကာနှင့် မညီလေ။ (ဤကား စကားချပ်)။ ကာလနဂါးမင်းသည် ဘုရားသခင်အသွင်တော်ကို ဖန်ဆင်းပေး၏။ မင်းကြီးလည်း ကာလနဂါးမင်းသည် ဖန်ဆင်းအပ်သော ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာငယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်လျက် သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောကျ်ားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီးတို့ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် နေရောင်သင့်သဖြင့် ရေအပြင်၊ ကြယ်အပေါင်းတို့၏ ရောင်ခြည်ကွန်ရက်ဖြန့်သဖြင့် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက် တင့်တယ်စွာ တောက်ပသော ကောင်းကင်အပြင်ကဲ့သို့ အညို, အရွှေ, အနီ-အစရှိသော ဆန်းကြယ်သော ရောင်ခြည်တို့ဖြင့် မေ့ရစ်လျက် တစ်လံမျှလောက်သော ရောင်ခြည်တော်အဝန်းဖြင့် တင့်တယ်သော ဆည်းဆာရောင်၊ သက်တင်ရေးလျှပ်စစ်နွယ်တို့ဖြင့် ခြံရံအပ်သော ရွှေတောင်ထွတ်ကဲ့သို့ အထူးထူးသော တပ်စွန်းခြင်း အညစ်အကြေးကင်းသော ဦးခေါင်းတော်မှထွက်လတ်၍ ထိပ်တော်၏ အထက်၌ အစုထင်သော ကေတုမာလာရောင်ဖြင့် တောက်ပသော နှစ်သက်စဖွယ်သော ဦးခေါင်းတော်၏ တင့်တယ်ခြင်းရှိသော ပြဟ္မာ၊ နတ်၊ လူ၊ နဂါး၊ ဘီလူးအပေါင်းတို့၏ မျက်စိအရသာ၏တည်ရာဖြစ်သော ဘုရားသခင် အဆင်းတော်ကိုမြင်လျှင် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိ၍ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စားတော်မခေါ်ဘဲ ရပ်တိုင်းသာလျှင် မပျံ့မလွင့် တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်

၍ ကြည်ညိုသဖြင့် ချမ်းမြေ့သော မျက်စိတို့ဖြင့် အခြားမဲ့မပြတ် ဘုရားသခင် အဆင်းတော်ကိုသာကြည့်လျက် မျက်စိဖြင့် ပူဇော်ခြင်းမည်သည်ကို ပြုတော်မူ၏။

(၁၂၂) မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်၏အကြောင်း

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်အကြောင်းကို ဆိုလိုက်ပေဦးအံ့။ ။ ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်ကုန်ပြီးသော် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်တို့သည် နောင်သောအခါ သာသနာတော်၌ ဤသို့သော ဘေးရန်ဖြစ်လတ္တံ့လောဟု ကြည့်တော်မူကြလျှင် ဤသို့သော အကြောင်းကို မြင်လေကုန်၏။ ဤနှစ်မှအထက်၌ တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ရောက်သောအခါ ပါဋလိပုတ်ပြည်၌ ဓမ္မာသောကအမည်ရှိသောမင်း အဘိသိက်ခံ၍ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအလုံး၌ မင်းပြုလတ္တံ့၊ ထိုဓမ္မာသောကမင်းသည် ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌ ကြည်ညို၍ ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာကို ပြုလတ္တံ့၊ တိတ္ထိတို့သည် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာကို တောင့်တကုန်လျက် သာသနာတော်၌ ကြီးစွာသော ဘေးရန်ဖြစ်လတ္တံ့ဟု မြင်တော်မူလေကုန်၏။ ထိုသို့ ဘေးရန်ဖြစ်ခဲ့သော် ငါတို့၏မျက်မှောက်၌ ဖြစ်ကုန်အံ့လောဟု ကြည့်ပြန်သော် အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည် မျက်မှောက်မဖြစ်လတ္တံ့သည်ကို သိ၍ အဘယ်သူသည် ဤဘေးရန်ကို ငြိမ်းစေနည်းလတ္တံ့နည်းဟု လူ့ပြည်နတ်ပြည်အလုံးကို ကြည့်လတ်သော် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကို မမြင်၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ စုတေခါနီး အထက်ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်မည့်အကြောင်း စျာန်ရှိသော တိဿဗြဟ္မာကြီးကို မြင်လေကုန်၏။ မြင်လေလျှင် ငါတို့သည် ထိုတိဿဗြဟ္မာကြီး၏ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ခြင်းငှာ အားထုတ်ခြင်းကို ပြုကုန်သည်ဖြစ်အံ့။ ထိုဗြဟ္မာကြီးသည် မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏေးမဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေနေလတ္တံ့။ ရဟန်းပြု၍ ဘုရားစကားတော် အလုံးကို သင်ပြီးလျှင် ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်ပြည့်စုံ၍ တိတ္ထိတို့ကို နှိမ်နင်းလျက် အဓိကရုဏ်းကိုဆုံးဖြတ်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်လတ္တံ့ဟုကြံကုန်၏။ ကြံပြီးသော် ထိုရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ချည်းသွားလေ၍ တိဿဗြဟ္မာကြီးကို ဤနှစ်မှအထက်၌ တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ရောက်သောအခါ သာသနာတော်၌ ဘေးရန်ကြီးစွာ ဖြစ်လတ္တံ့။ ငါတို့သည် အလုံးစုံသော လူ့ပြည်နတ်ပြည်ကို ကြည့်ကုန်သော် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်နိုင်မည့်သူကို မမြင်၍ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကို စုံစမ်းကုန်သည်ရှိသော် သင်ဗြဟ္မာကို မြင်ကုန်၏။ သူတော်ကောင်းဖြစ်သော ဗြဟ္မာကြီး၊ ငါတို့တောင်းပန်ကုန်၏။ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်၍ ဘုရားသခင် သာသနာတော်၌ ဘေးရန်ကို သုတ်သင်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်လတ္တံ့ဟု အလွန်ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်သောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ဝန်ခံခြင်းကို ပေးလေ၏။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့လည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ပြုခြင်းပြုဖွယ်ပြီးလျှင် လူ့ပြည်သို့ပြန်လာကုန်၏။ ထိုအခါ၌

သိဂ္ဂဝမထေရ်၊ စဏ္ဍဝဇ္ဇိတမထေရ် ဤနှစ်ပါးတို့သည် ရဟန်းငယ်သာဖြစ်ကုန်၏။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်ကုန်၏။ ပဋိသမ္ဘိဒါသို့ရောက်သော ရဟန်းဖြစ်ကုန်၏။ ထိုမထေရ်နှစ်ပါးတို့သည် ဒုတိယသင်္ဂါယနာတင်သော အဓိကရုဏ်းသို့ မရောက်လာကြကုန်။ ရဟန်းန္တာမထေရ်ကြီးတို့သည် သင်တို့နှစ်ပါးကား ငါတို့၏ အဓိကရုဏ်း၌ အပေါင်းအဖော်မဖြစ်ကြကုန်။ ထိုသို့ မဖြစ်သောကြောင့် သင်တို့နှစ်ပါးအား ဤဒဏ်အမှုဖြစ်စေ။ တိဿမည်သော ဗြဟ္မာသည် မောဂ္ဂ လိပုဏ္ဏေးမ၏အိမ်၌ ပဋိသန္ဓေနေလတ္တံ့။ သင်တို့နှစ်ယောက်တွင် တစ်ယောက်ကား ထိုသူကို ရဟန်းပြု။ တစ်ယောက်ကား ဘုရားစကားတော်ကို သင်ဟုဆို၍ အလုံးစုံသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် အသက်အတိုင်း တည်တော်မူပြီး၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလေကုန်၏။

တိဿဗြဟ္မာလည်း ဗြဟ္မာ့ပြည်မှစုတေ၍ မောဂ္ဂလိပုဏ္ဏေးမဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေပဋိသန္ဓေယူလေ၏။ သိဂ္ဂဝမထေရ်လည်း တိဿဗြဟ္မာ ပဋိသန္ဓေနေသည်မှစ၍ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး ပုဏ္ဏားအိမ်ကို ဆွမ်းခံဝင်တော်မူ၏။ တစ်နေ့မျှလည်း တစ်မှုတ်သောယာဂု၊ တစ်ဟင်းချိုသောဆွမ်း မရ။ ခုနစ်နှစ်လွန်သဖြင့်ကား တစ်နေ့သ၌ ကန်တော့ပါ၏-ဟူသော စကားကိုရလေ၏။ ထိုနေ့၌လည်း ပုဏ္ဏားသည် ပြင်မှတစ်စုံတစ်ခု ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြု၍လာလတ်သော် ခရီးရင်ဆိုင်မထေရ်ကို မြင်၍ ရှင်ရဟန်း၊ ငါတို့အိမ်သို့သွားချေသလောဟုဆို၏။ သွားချေ၏ပုဏ္ဏား-ဟုဆိုသော် တစ်စုံတစ်ခုကို ရခဲ့ပါသလောဟု မေး၏။ ရခဲ့၏ဟုဆိုသော် ထိုပုဏ္ဏားသည် အိမ်သို့ရောက်လျှင် ပုဏ္ဏေးမအား တစ်စုံတစ်ခုကို ရဟန်းအားလှူလိုက်ကြသလောဟု မေး၏။ တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ မလှူလိုက်ဟုဆိုသော် ပုဏ္ဏားသည် မိုးသောက်သောနေ့ ထိုရဟန်းကို မုသာဝါဒဖြင့် နှိမ်အံ့ဟူ၍ အိမ်တံခါး၌ နေလင့်၏။ မထေရ်လည်း မိုးသောက်သော နေ့ ပုဏ္ဏားအိမ်တံခါးသို့ ရောက်လာ၏။ ပုဏ္ဏားလည်း မထေရ်ကိုမြင်လျှင် ယမန်နေ့ ရှင်ရဟန်းတို့သည် ငါတို့အိမ်၌ တစ်စုံတစ်ခုမရဘဲကိုလျက် ရသည်ဟုဆို၏။ ရှင်ရဟန်းတို့အား မုသားဆိုခြင်းသည် အပ်သလောဟုဆို၏။ မထေရ်လည်း ပုဏ္ဏား ငါတို့သည် သင့်အိမ်၌ ခုနစ်နှစ်ပတ်လုံး ကန်တော့စကားမျှကိုလည်း ရပေကုန်၏။ ထိုသို့ အစေ့အစပ်ရသည်ကို စွဲ၍ ရပေသည်ဟုဆိုကုန်၏။ ပုဏ္ဏားလည်း ဤရဟန်းတို့ကား အစေ့အစပ်မျှရသည်ကိုမျှလည်း ရ၏ဟု ချီးမွမ်းကုန်၏။ တစ်စုံတစ်ခု ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ရလေသော် အဘယ်ကြောင့် မချီးမွမ်းကုန်အံ့နည်းဟု ကြည်ညို၍ မိမိ၏အကျိုးငှာ ပြီးစေအပ်သော ထမင်းမှတစ်ဟင်းချိုမျှသော ဆွမ်း၊ ထိုဆွမ်းအား လျောက်ပတ်သော ဟင်းလျာကိုလှူစေ၍ ဤဆွမ်းကို အခါခပ်သိမ်း ရှင်ရဟန်းတို့သည် ရလတ္တံ့ဟုဆို၏။ ပုဏ္ဏားလည်း မိုးသောက်သောနေ့မှစ၍ ကပ်လာသော မထေရ်၏ငြိမ်သက်ခြင်းကို မြင်လျှင် အလွန်ကြည်ညို မိမိအိမ်

၌ အမြဲဆွမ်းဘုဉ်းပေးစိမ့်သောငှာ မထေရ်ကို တောင်းပန်၏။ မထေရ်လည်း သည်းခံတော်မူ၏။ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ဆွမ်းစားကိစ္စပြု၍သွားသော် အတန်ငယ် အတန်ငယ် ဘုရားစကားတော်ကို ချတမးသာသဖြင့် အစဉ်အတိုင်းကြီး၍ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက်လျှင် ဗေဒင်သုံးပုံတို့၏ အပြီးသို့ရောက်၏။ ပြဟ္မာ့ပြည်မှလာသော စင်ကြယ်သော သူငယ်၏ နေရာအိပ်ရာ၌ တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မနေမအိပ်ရ။ လုလင်ငယ် ဆရာ့အိမ်သို့ သွားသောအခါ ထိုလုလင်ငယ်၏ ညောင်စောင်းအင်ပျဉ်ကို ပုဆိုးဖြူဖြင့် ရစ်၍သာထားခဲ့၏။ မထေရ်လည်း လုလင်ငယ်ကို ရဟန်းပြုချိန်တန်ပြီ၊ ဤအိမ်သို့ ငါလာသည်လည်း ကြာမြင့်ပြီ။ တစ်စုံတစ်ခု လုလင်ငယ်နှင့်စကားပြောခြင်းမဖြစ်ရသေး။ ယခု ဤအကြောင်းဖြင့် နေရာကိုမှီ၍ စကားပြောဟောခြင်းဖြစ်လတ္တံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ အိမ်သို့ရောက်လျှင် ပုဏ္ဏားအိမ်၌ လုလင်ငယ်နေရာမှ တစ်ပါးတစ်စုံတစ်ခုသော နေရာကို မမြင်အောင် မိဌာန်တော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားအိမ်သားတို့သည် မထေရ်လာသည်ကိုမြင်၍ လုလင်ငယ်နေရာမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ခုသော နေရာကိုမမြင်လျှင် လုလင်ငယ်နေရာကိုခင်း၍ မထေရ်အားပေးလေ၏။ မထေရ်လည်း နေရာ၌ နေတော်မူ၏။ လုလင်ငယ်လည်း ထိုခဏပင် ဆရာ့အိမ်မှလာ၍ မိမိနေရာ၌ နေလင့်သော မထေရ်ကို မြင်လေသော် အမျက်ထွက်သည်ဖြစ်၍ ဘယ်သူ ငါ့နေရာကို ရဟန်းဖို့ခင်းပေးသနည်းဟု ဆိုလေ၏။ မထေရ်လည်း ဆွမ်းစားပြီး၍ လုလင်ငယ်၏ ပြင်းထန်သော အမျက်ငြိမ်းသောအခါ လုလင်ငယ်၊ တစ်စုံတစ်ခု ဗေဒင်တတ်သလောဟု မေး၏။ လုလင်လည်း ရှင်ရဟန်း၊ ငါဗေဒင်ကို မတတ်သော် ငါမှတစ်ပါး အဘယ်သူတတ်အံ့နည်းဟုဆို၍ ရှင်ရဟန်းတို့ကား ဗေဒင်တတ်သေလာဟု ဆို၏။ သိဂ္ဂဝမထေရ်လည်း လုလင်မေးတော့ မေးလျှင်သိရလတ္တံ့ဟုဆို၏။ထိုသို့ဆိုသော အခါ လုလင်သည် ဗေဒင်သုံးပုံ၌ မိမိလည်းမမြင်၊ ဆရာလည်းမမြင်နိုင်သော ခဲခက်ရာ အဆစ်အဖုတို့၌ မထေရ်ကိုမေးလေ၏။ မထေရ်သည် ပြကတေ့အားဖြင့်ပင် ဗေဒင်သုံးပုံတို့၏ အပြီးသို့ရောက်၏။ ယခုကား ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးသို့ ရောက်ပြီ။ ထို့ကြောင့် လုလင်မေးသော ပြဿနာတို့ကို ဖြေခြင်း၌ ခဲယဉ်းသည်မရှိ။ မေးသောခဏ၌သာလျှင် ပြဿနာတို့ကို ဖြေပြီး၍ လုလင်၊ ငါ့ကို အကြိမ် များစွာမေးလေပြီ။ သင့်ကိုလည်း ယခုတစ်ခုသော ပြဿနာကို ငါမေးအံ့။ ဖြေလတ္တံ့လောဟုဆို၏။ ရှင်ရဟန်းမေးကာသာမူ ဖြေအံ့ဟုဆိုလျှင် မထေရ် လည်း စိတ္တယမိုက်၌။ ။ယဿစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိနနိရုဇ္ဈတိ၊ တဿစိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ ယဿဝါပန စိတ္တံ နိရုဇ္ဈိဿတိ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ။ တဿစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နနိရုဇ္ဈတိ။ ။ ဟူ၍ စုတိစိတ်နှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန္တာ၏ စုတိစိတ်၏ ဥပါဒက္ခဏကိုရည်၍ ဤပြဿနာကို မေးတော်မူ၏။ ယဿ၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ စိတ္တံ၊ စုတိစိတ်သည်။ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲ၊ နနိရုဇ္ဈိဿတိ၊ ချုပ်လတ္တံ့။ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ မဖြစ်လတ္တံ့လော။ ယဿဝါပန၊ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ကား။ စိတ္တံ၊ စုတိစိတ်သည်။ နိရုဇ္ဈိဿတိ၊ ချုပ်လတ္တံ့။ နဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ မဖြစ်လတ္တံ့။ တဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ္တံ၊ စုတိစိတ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ဆဲ၊ နနိရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်ဆဲမဟုတ်လော။ ။ ဤသို့ အနက်ပေး။

လုလင်လည်း အထက်ပုဒ်နှင့် အောက်ပုဒ်၊ အောက်ပုဒ်နှင့် အထက်ပုဒ်ကိုဆောင်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ ရှင်ရဟန်း၊ ဤဗေဒင်ကား အဘယ်ဗေဒင်နည်းဟုဆို၏။ ဘုရားဗေဒင်မည်၏ဟု ဆိုသော် ငါတို့အားလည်း ဤဗေဒင်ကို ပေးနိုင်ပါအံ့လောဟုဆို၏။ ငါတို့ကဲ့သို့ ရဟန်းပြုသောသူအား ပေးနိုင်၏ဟုဆို သော် ထိုလုလင်သည် မိဘတို့ကို ကပ်လေ၍ ဤရဟန်းသည် ဘုရားဗေဒင်မည်သည်ကို တတ်၏။ ရဟန်းမပြုသောသူအားလည်း မပေးလို။ ငါသည် ထိုရဟန်းအထံ၌ ရဟန်းပြု၍ ဗေဒင်သင်ပါအံ့ဟုဆို၏။ လုလင်မိဘတို့သည် ရဟန်းပြု၍ ငါတို့သား ဗေဒင်ကို သင်ပါစေ။ သင်၍ပြီးလျှင် လာလတ္တံ့ဟု မှတ်ကုန်၍ ချစ်သား၊ သင်ပါတော့ဟု ခွင့်ပြုလေကုန်၏။ မထေရ်လည်း လုလင်ငယ်ကို ရဟန်းပြု၍ ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းသော် မကြာမြင့်မီ သောတာပန်ဖြစ်လေ၏။ မထေရ်လည်း သာမဏေကား သောတာပန်ဖြစ်ပြီ။ သာသနာတော်မှ ပြန်ခြင်းငှာ မထိုက်ပြီ။ သာမဏေအား ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပွားစေ၍ ဟောပြောအံ့၊ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်၍ ဘုရားစကားတော်ကိုသင်ခြင်းငှာ အားမထုတ်သည်ဖြစ်ရာ၏။ သာမဏေကို စဏ္ဍဝဇ္ဇိတ မထေရ်အထံသို့ သွား၍ ဘုရားစကားတော်ကို သင်ချေဟုဆို၏။ ဆရာအားပြုအပ်သော အလုံးစုံအခြင်းအရာဝတ်တို့ကို ကြားပြီးလျှင် စေလွှတ်လိုက်၏။ သာမဏေလည်း ဆရာကိုရှိခိုးပြီးသော် စဏ္ဍဝဇ္ဇိတမထေရ်လည်း သာမဏေကို စုံစမ်းပြီးလျှင် သာမဏေရောက်လာသည်မှ ရှစ်ရက်မြောက်သောနေ့ကစ၍ ဘုရားစကားတော်ကို သင်စေ၍ ပုဏ္ဏားသားငယ် တိဿသည် သာမဏေသာဖြစ်သေးလျက် ဝိနည်းပိဋကတ်သုံးပုံကိုဆောင်၏။ ဆရာဥပဇ္ဈယ်တို့သည် မောဂ္ဂလိ ပုတ္တတိဿမထေရ်၏နှလုံး၌ အလုံးစုံသော ဘုရားစကားတော်ကို တည်စေ၍ အသက်အတိုင်းတည်တော်မူကုန်ပြီးလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုလေကုန်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း နောင်အခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေ၍ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော် များစွာသော ရဟန်းတို့အား ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားစေ၍ရဟန္တာဖြစ်ပြီးသော် များစွာသော ရဟန်းတို့အား သုတ်, အဘိဓမ္မာ, ဝိနည်းကို သင်စေတော်မူကုန်၏။ (ဤမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်အကြောင်းကို နောက်၌ ဆိုရလတ္တံ့ဖြစ်၍ ယခုရေးပြလိုက်သည်)။

(၁၂၃) တိဿမည်သော အိမ်ရှေ့မင်း၏ ယုံမှားခြင်းကို ပယ်ဖျောက်၍ သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြုကြောင်း

ဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်ခံတော်မူ၍ လေးနှစ်မြောက်သောအခါ တိဿ လေးသော် တော၌မြူးထူးသော သမင်းအပေါင်းကို မြင်၍ ဤသို့ကြံ၏။ မြက်သစ်ရွက်ကို စားကုန်သော သမင်တို့လျက်လည်း မြူးထူးကုန်၏။ ရဟန်းတို့သော်ကား မင်းကြီး အိမ်တော်၌ ကောင်းမြတ်နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ဘောဇဉ်အရသာတို့ကို ဘုဉ်းပေးကုန်လျက်၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့ကောင်းမွန်သော အခင်းအိပ်ရာ၌ အိပ်ကုန်လျက် အဘယ်သို့လျှင် မြူးထူးခြင်းကို မပြုဘဲ ရှိရာအံ့နည်းဟု ကြံ၏။ ထိုအိမ်ရှေ့မင်းသည် တောကစားရာမှ ပြန်လတ်သော် တော၌ အကြံဖြစ်သည့်အတိုင်း နောင်တော်မင်းကြီးအား လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း အိမ်ရှေ့မင်းကား အရာမဟုတ်သည်၌ အကြံဖြစ်ဘိ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းကို အကြောင်းဖြင့် သိစေအံ့ဟုကြံတော်မူ၍ တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းဖြင့် အမျက်တော်ရှိသကဲ့သို့ ပြု၍ အိမ်ရှေ့မင်း၊ ပြည်ကိုခုနစ်ရက်မင်းပြုလေ။ ခုနစ်ရက်လွန်သော် သင့်ကို ငါသတ်အံ့ဟု သေဘေးဖြင့်ခြိမ်း၍ ထိုအကြောင်းကို သိစေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းလည်း ခုနစ်ရက်လွန်လျှင် နောင်တော် ငါ့ကိုသတ်လတ္တံ့ဟု အလိုအတိုင်း ရေမချိုး မစားမသောက်၊ အလွန်ခေါင်းပါးညစ်ညူးသော ကိုယ်ရှိ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည် အိမ်ရှေ့မင်းကို သင်ကား အဘယ်ကြောင့် ခေါင်းပါးညစ်ညူးသော ကိုယ်ရှိသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ သေဘေးကိုကြောက်သောကြောင့် ဤသို့ဖြစ်သည်ဟု လျှောက်သော် ဟယ် အိမ်ရှေ့မင်း၊ သင်သည် ခုနစ်ရက်ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော ဘေးကိုမြင်ကာမျှဖြင့် မမြူးထူးသေးတုံ၏ရှင်။ ရဟန်းတော်အရှင်တို့ကား ထွက်သက်ဝင်သက်နှင့်စပ်သော သေခြင်းတရားကို နေ့ညဥ့်ရှုကုန်လျက် အဘယ်မှာလျှင် မြူးထူးကုန်အံ့နည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ ညီတော်အိမ်ရှေ့မင်းသည် ထိုနေ့မှစ၍ သာသနာတော်၌ကြည်ညိုလေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းသည် တစ်ဖန်လည်း တစ်နေ့သ၌ သမင်တောသို့သွား၍ တော၌ လှည့်ပတ်သော် ဆင်ပြောင်ကြီးတစ်စီးသည် အင်ကြင်းခက်ကိုယူ၍ ယပ်ခပ်လျက်နေသော ယောနကတိုင်းမှလာ၍ ပါဋလိပုတ်ပြည်၌ ရဟန်းပြုသော မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်ကိုမြင်လေသော် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ငါလည်း ဤမထေရ်ကဲ့သို့ အဘယ်သောအခါ ရဟန်းပြုပါရအံ့နည်းဟုကြံ၏။ မဟာဓမ္မရက္ခိတမထေရ်သည်လည်း အိမ်ရှေ့မင်း မြင်စဉ်လျှင် လေးထောင့်ကန် ရေအပြင်၌ ရပ်လျက် ကောင်းကင်၌ ခါးပန်းကိုတန်းပြု၍ ထိုခါးပန်းတန်း၌ ဝတ်ရုံသောသင်္ကန်းကိုဆွဲလျက် ရေချိုးတော်မူ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းသည် မဟာဓမ္မရက္ခိတထေရ်၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ကိုမြင်လျှင် အလွန်ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ ယနေ့ပင် ရဟန်းပြုအံ့ဟုကြံလျက် တောမှပြန်ခဲ့၍ အကျွန်ုပ် ရဟန်းပြုပါအံ့ ဟု

မင်းကြီးအား လျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးသည် မြတ်နိုးသော နှလုံးတော်ရှိသည်ဖြစ်၍ အထူးထူးသော တောင်းပန်ခြင်းတို့ဖြင့် တောင်းပန်သော်လည်း မတတ်နိုင်လျှင် အသောကရာမသို့သွားသောခရီးကို တန်ဆာဆင်စေလျက် အိမ်ရှေ့မင်းကို ပွဲသဘင်ပြုစေ၍ တန်ဆာဆင်သောစစ်သည်ဖြင့် ခြံရံလျက် ကျောင်းသို့ဆောင်လေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းလည်း အခြံအရံတစ်ထောင်နှင့်တကွ ဆိတ်ငြိမ်သောကျောင်းသို့သွား၍ မဟာဓမ္မရက္ခိတမထေရ်အထံ၌ ရဟန်းပြုလေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်းအခြံအရံတစ်ထောင်နှင့်တကွ ရဟန်းပြုလေသည်ဟုကြားလျှင် လိုက်၍ရဟန်းပြုလေသော သူတို့ကား အရေအတွက်အတိုင်းအရှည်မရှိလျှင် များသတည်း။ ထိုအခါ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး၏ သမီးတော် သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးသည် ထိုမင်းသားနှင့် အိမ်သင့်၍ သုမနမင်းသားကို မျက်နှာမြင်၏။ ထိုမင်းသားသည်လည်း အိမ်ရှေ့မင်းရဟန်းပြုသည်ဟု ကြားလျှင် မင်းကြီးအထံသွား၍ အကျွန်ုပ်လည်း ရဟန်းပြုပါအံ့ဟု တောင်းပန်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း ချစ်သားအလိုရှိသော် ရဟန်းပြုလေတော့ဟု ခွင့်ပြုတော်မူလျှင် အဂ္ဂိဗြဟ္မာမင်းသားလည်း အိမ်ရှေ့မင်းနှင့်တစ်နေ့တည်း ရဟန်းပြုလေ၏။

(၁၂၄) ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းတွင် ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောမြို့တို့၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းစေတီတို့ကို ဆောက်လုပ်ကြောင်း

တစ်နေ့သ၌ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အသောကရာမကျောင်းတော်၌ ကြီးစွာသော အလှူပေး၍ ခြောက်သောင်းသော ရဟန်းသံဃာတို့၏အလယ်၌ နေတော်မူလျက် သံဃာတော်ကို လေးပါးသောပစ္စည်းတို့ဖြင့် ဖိတ်တော်မူပြီးလျှင် အရှင်ဘုရားတို့၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော တရားတော်သည်ကား အတိမျှလောက်ရှိသနည်းဟု မေးလျှောက်၏။ ရဟန်းတို့လည်း မြတ်သောမင်းကြီး၊ အင်္ဂါအားဖြင့် ကိုးပါး၊ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် တရားတော်၌ ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဓမ္မခန္ဓာကို တစ်ဆောင်တစ်ဆောင်သောကျောင်းဖြင့် ပူဇော်အံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ တစ်နေ့ချင်းလျှင် ကိုးဆယ့်ခြောက်ကုဋေသော ဥစ္စာကို ထုတ်စေ၍ အချင်းတို့၊ တစ်ခုတစ်ခုသောမြို့၌ တစ်ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီဆောက်၍ ရှစ်သောင်းလေထောင်သော မြို့တို့၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့ကို ဆောက်လေကုန်ဟု အမတ်တို့ကို စေတော်မူ၏။ မင်းကြီးကိုယ်တိုင်လည်း အသောကရာမကျောင်းတော်၌ ပြုပြင်စီမံအပ်သောအမှုကိစ္စကို စီမံတော်မူ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းသည် အရှင်ဘုရားတို့၊ အကျွန်ုပ်သည် ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့ကို ဆောက်စေအပ်ကုန်၏။ ဓာတ်တော်တို့ကို

အဘယ်မှာရအံ့နည်းဟု ရဟန်းသံဃာတို့ကို မေးလျှောက်၏။ ရဟန်းတို့သည် မြတ်သော မင်းကြီး၊ ဓာတ်တော်ကို ထားသည်ဟု ကြားဖူးကုန်၏။(ဤအရာ၌ ထားသည်ဟူ၍ မထင်ဟုဆိုကုန်၏။ မှန်နန်းရာဇဝင်၌ အသောကရာမကျောင်းကို ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းစေတီတို့နှင့်အတူ မင်းကြီးကိုယ်တိုင် စီမံဆောက်လုပ်ကြောင်းနှင့် ဆိုသည်။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌ အသောကရာမကျောင်းကို ဆောက်ပြီးမှ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းစေတီတို့ကို ဆောက်လုပ်ကြောင်းဆိုသည်နှင့် မညီလေ)။

(၁၂၅) အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ထားသည့်အကြောင်း

အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ထားသည့်အကြောင်းကို ဆိုပေဦးအံ့။ ဒေါဏပုဏ္ဏားဝေသော ဓာတ်တော်တို့ကို ထိုထိုမင်းတို့သည် မိမိတို့နေရာမြို့သို့ ပင့်ဆောင်၍ စေတီတညီတည်း တည်ကြကုန်ပြီးသော် အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် ဓာတ်တော်တို့၏မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြောင့် ဖြစ်လတ္တံ့သော အန္တရာယ်ကို မြင်တော်မူ၍ အဇာတသတ်မင်းကို မြတ်သောမင်းကြီး တစ်ခုသော ဓာတ်တော်ထားရာကို ပြုလောဟု မိန့်တော်မူ၏။ အရှင်ဘုရား၊ ဓာတ်တော်တို့ကို အဘယ်သို့ ပင့်ဆောင်ရပါအံ့နည်းဟု လျှောက်၏။ မြတ်သောမင်းကြီး ဓာတ်တော်ကို ငါပင့်ဆောင်အံ့ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း ဓာတ်တော်ကို ပင့်ဆောင်ပါကုန်။ ဓာတ်တော်ထားရာကို အကျွန်ုပ်ပြုပါအံ့ဟု လျှောက်၏။ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်လည်း ရာမရွာ၌ ဓာတ်တော်နှစ်ပြည်တို့ကို နဂါးတို့သည် စောင့်ရှောက်၍ အန္တရာယ်မရှိ။ နောင်သောအခါ သီဟိုဠ်ကျွန်း မဟာစေတီ၌ ဌာပနာလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ထိုရွာမရွာ၌ ဓာတ်တော်နှစ်ပြည်တို့ကို မဆောင်မူ၍ အကြွင်းခုနှစ်မြို့တို့မှ ထိုထိုမင်းတို့အား ပူဇော်ခံရုံသာ ထား၍ ဓာတ်တော်တစ်ဆယ့်လေးပြည်တို့ကို ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏ အရှေ့တောင်ထောင့်၌ရပ်၍ ဤအရပ်၌ ကျောက်ဖျာကွယ်စေသတည်း။ မြေကောင်းစွာ ပွင့်စေသတည်း။ ရေမထွက်စေသတည်းဟု မိန့်ဒွာန်တော်မူ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည် ထိုအရပ်ကို တူးစေ၍ တူးရာကထုတ်သောမြေဖြင့် အုပ်လုပ်စေ၍ ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့၏ စေတီတို့ကို တည်စေ၏။ ဤအရပ်၌ မင်းကြီးအဘယ်အမှုကို ပြုသောသူတို့အားလည်း မဟာသာဝကတို့၏ စေတီတို့ကို တည်စေသည်ဟု ပြောဆိုကုန်၏။ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည် ဓာတ်တော်ထားသည်ကို မသိ။ တူးသောမြေအရပ် အတောင်ရှစ်ဆယ် နက်သော် အောက်က သံခင်းစေ၍ ထိုသံခင်း၌ ထူပါရုံစေတီအိမ်အတိုင်း အရှည်ရှိသော ကြေးနီကျောင်း ဆောက်စေ၍ ရွှေအဆင်းရှိသော

စန္ဒကူးစေတီ ရှစ်ဆူတို့ကို လုပ်စေပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားဓာတ်တော်တို့ကို ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြုတ်၌ သွင်း၍ ထိုကြုတ်ကိုလည်း တစ်ပါးသော ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြုတ်၌ ဤသို့ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒကူးစေတီရှစ်ဆူတို့၌၊ ရွှေအဆင်းရှိသော စန္ဒာကူးနီစေတီရှစ်ဆူတို့၌၊ စန္ဒကူးနီစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ဆင်စွယ်ကြုတ် ရှစ်လုံးတို့၌၊ ဆင်စွယ်ကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို အလုံးစုံသော ရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော စေတီရှစ်ဆူတို့၌၊ ရွှေကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ရွှေစေတီရှစ်ဆူတို့၌၊ ရွှေစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ငွေကြုတ်ရှစ်လုံးတို့၌၊ ငွေကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ငွေစေတီရှစ်ဆူတို့၌၊ ငွေစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက်မှတစ်ပါးသော ပတ္တမြားကြုတ်ရှစ်လုံးတို့၌ ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက်မှတစ်ပါးသော ပတ္တမြားကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက်မှတပါးသော ပတ္တမြားစေတီရှစ်ဆူတို့၌ ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက်မှ တစ်ပါးသောစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ပတ္တမြားနီကြုတ်ရှစ်လုံးတို့၌ ပတ္တမြားနီကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ပတ္တမြားနီစေတီရှစ်ဆူတို့၌၊ ပတ္တမြားနီစေတီရှစ်ဆူတို့ကို ပတ္တမြားပြောက်ကြုတ်ရှစ်လုံးတို့၌၊ ပတ္တမြားပြောက်ကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ဖန်ကြုတ်ရှစ်လုံးတို့၌ ဖန်ကြုတ်ရှစ်လုံးတို့ကို ဖန်စေတီရှစ်ဆူတို့၌ သွင်း၍အလုံးစုံတို့၏ အထက်ဖြစ်သော ဖန်စေတီသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းထူပါရုံစေတီတော်အတိုင်းအရှည်ရှိ၏။ ၎င်းထူပါရုံစေတီသည် ငါတို့ရမ်းဗြဲကျွန်း၊ နားမွေးတော်ဓာတ်၊ ကိန်းဝပ်တော်မူရာ စေတီတော်ပမာဏခန့်ရှိ၏။ ထိုဖန်စေတီထက်၌ အလုံးစုံသော ရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော ကျောင်းကို ဆောက်စေ၍ အလုံးစုံသော ရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော ကျောင်းအထက်၌ ရွှေဖြင့်ပြီးသော ကျောင်းကိုဆောက်စေ၏။ ရွှေကျောင်း၏အထက်၌ ငွေဖြင့်ပြီးသော ကျောင်းကိုဆောက်စေ၏။ ငွေကျောင်း၏အထက်၌ ကြေးနီဖြင့်ပြီးသောကျောင်းကို ဆောက်စေ၏။ ထိုကြေးနီကျောင်း၌ အလုံးစုံသော ရတနာတို့ဖြင့်ပြီးသော သဲကိုကြဲလျက် များစွာသော ကြည်းပန်း ရေပန်းအထောင်တို့ကို ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲ၍ ငါးရာ့ငါးဆယ်သော ဇာတ်တော်၊ ရှစ်ကျိပ်သော မထေရ်၊ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၊ မဟာမာယာမိဖုရား၊ ဖွားဖက်တော်ခုနစ်ယောက်၊ ဤအလုံးစုံတို့ကို ရွှေစင်အတိချည်းပြုစေ၏။ ရွှေကြာသွတ်အိုး ငါးရာ၊ ငွေကြာသွတ်အိုး ငါးရာတို့ကို ထားစေ၏။ ရွှေတံခွန် ငါးရာ၊ ငွေတံခွန်ငါးရာတို့ကို စိုက်ဆောက်စေ၏။ ရွှေဆီမီးခွက် ငါးရာ၊ ငွေဆီမီးခွက် ငါးရာတို့ကို လုပ်စေ၍ဆီနံ့သာ ပြည့်စေပြီးသော် ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးမီးစာတို့ကို ညှိထွန်းလျက် ထားစေ၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟာကဿပ မထေရ်သည် ပန်းမညှိုးစေသတည်း။ နံ့သာ အနံ့မပြယ်စေသတည်း။ ဆီမီးမငြိမ်းစေသတည်းဟု မိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ နောင်သောအခါ ပိယဒါသ အမည်ရှိသော မင်းသားသည် ထီးဖြူဆောက်၍ အသောကမင်းတရားဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုအသောကမင်းတရားသည် ဤဓာတ်တော်တို့ကို

ပျံ့နှံ့စေလတ္တံ့ဟူ၍ ရွှေစင်၌ အက္ခရာရေး၍ ထားစေ၏။ အဇာတသတ်မင်းသည် ကိုယ်၌ဆင်သော တန်ဆာတို့ဖြင့် ပူဇော်ပြီးသော် အတွင်းကစ၍ တံခါးကိုပိတ်လျက် ထွက်ခဲ့ပြီးလျှင် ကြေးနီကျောင်းတံခါးကို ပိတ်ပြီးမှ တံခါးငင်သောကြိုး၌ သံကောက်မင်းတုပ်ကို ဖွဲ့၍ ထိုအရပ်၌ ကြီးစွာသော ပတ္တမြားတုံးကို ထား၍နောင်သောအခါ မင်းဆင်းရဲသည် ဤပတ္တမြားတုံးကိုယူ၍ ဓာတ်တော်တို့အား ပူဇော်စေသတည်းဟု အက္ခရာရေး၍ ထားစေ၏။ သိကြားမင်းလည်း ဝိသကြုံနတ်သားကိုခေါ်၍ အဇာတသတ်မင်းဓာတ်တော်ထားရာ၌ အစောင့်အရှောက်ထားချေဟု စေလိုက်လေ၏။ ဝိသကြုံနတ်သားလည်း လာလတ်၍ ဓာတ်တော်ထားရာ တိုက်ခန်း၌ သစ်သားရုပ်တို့ကို သန်လျက်စွဲကိုင်လျက် လေနှင့်တူသော လျင်ခြင်းဖြင့် ပတ်ပတ်ဝန်းဝန်း လည်သောယန္တရားကို တပ်ပြီးသော် တစ်ခုသောအခန်း သံမယ်နဖြင့်ဖွဲ့၍ ကြောက်မက်ဖွယ်အမြင်သဏ္ဍာန်ရှိသော အချင်းချင်းခတ်သော သားရဲရုပ် ယန္တရားစက်ကိုတပ်၍ နတ်ပြည်ကို သွားလေ၏။ အဇာတသတ်မင်းလည်း ထက်ဝန်းကျင်မှ အုတ်ကျောင်းအသွင်ဖြင့် ကျောက်အရံပြုပြီး လျှင် ကျောက်ဖျာပိတ်၍ ညီညွတ်စွာ မြေဖို့ပြီးမှ အထက်၌ ကျောက်စေတီတည်စေ၏။ ဤသို့ သူတစ်ပါးမသိစေရ လုံခြုံစွာထားလေသောကြောင့် ဓာတ်တော်ထားရာကို မသိကြလေသတည်း။

(၁၂၆)သီရိဓမ္မာသောကမင်းသည် ဓာတ်တော်များကို တူးဖော်၍ ပင့်ဆောင်ကြောင်း

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ စေတီကိုဖောက်စေ၍ ဓာတ်တော်ကို မမြင်သော် ရှေးအတိုင်း စေတီကိုပြုစေပြီးမှ ရဟန်းယောကျ်ား၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ သီတင်းသည် မိန်းမ ဤပရိသတ်လေးပါးကိုယူ၍ ဝေသာလီပြည်သို့ သွားလေ၏။ ဝေသာလီပြည်၌လည်း ဓာတ်တော်ကိုမရလျှင် ကပိလဝတ်ပြည်သို့သွားလေ၏။ ကပိလဝတ်ပြည်၌လည်း ဓာတ်တော်ကိုမရလျှင် ရာမရွာသို့ သွားလေ၏။ ရာမရွာ၌ နဂါးစောင့်သောကြောင့် စေတီကိုမဖောက်နိုင်။ စေတီ၌ကျသော ပေါက်တူးသည် အပိုင်းအပိုင်းကျိုး၏။ ဤသို့ဖြစ်၍ ရာမရွာ၌ ဓာတ်တော်ကိုမရလျှင် အလ္လကပ္ပပြည်သို့ သွားလေ၏။ အလ္လကပ္ပပြည်၊ ဝေဋ္ဌဒီပပြည်၊ ပါဝါပြည်၊ ကုသိနာရုံပြည် ဤအလုံးစုံသော ပြည်တို့၌ စေတီကိုဖောက်၍ ဓာတ်တော်ကိုမရလျှင် ရှေးအတိုင်းပြုစေပြီးမှရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ပြန်လေ၏။ ပရိတ်သတ်လေးပါးတို့ကို စည်းဝေးစေပြီးလျှင် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ ဓာတ်တော်ထားရာအရပ်ကို ကြားဖူး၏လောဟု မေးတော်မူ၏။ ထိုပရိတ်သတ်၌ အသက်တစ်ရာ့နှစ်ဆယ်ရှိသော မထေရ်တစ်ပါးသည် ဓာတ်တော်ထားရာကိုကား မသိ

ပေ။ ငါ၏အဘိုးမထေရ်သည် ငါ့ကိုခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိသောအခါ ပန်းပုံတောင်း ကိုင်ယူစေ၍ သာမဏေ၊ ဤမည်သောချုံတွင်း၌ ကျောက်စေတီသို့ သွားကုန်အံ့ဟုခေါ်၍ ထိုအရပ်သို့သွားပြီးသော် ပန်းပူဇော်၍ သာမဏေ၊ ဤအရပ်ကား မှတ်ကောင်းသော အရပ်တည်းဟုဆိုဖူး၏။ မြတ်သောမင်းကြီး၊ ဤမျှကိုသာ ငါသိသည်ဟုဆိုလေသော် ဓမ္မာသောကမင်းကြီးလည်း ဓာတ်တော်ထားရာကား ထိုအရပ်ပင်တည်းဟု ဆိုပြီးလျှင် ထိုအရပ်၌ တောချုံတို့ကိုသုတ်သင်စေ၍ ကျောင်းစေတီမြေမှုန့်တို့ကို ပယ်သော် အင်္ဂတေမြေကို မြင်လေ၏။ အင်္ဂတေအုတ်တို့ကိုပယ်၍ ပရိဝုဏ်သို့သက်လေသော် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော သန်လျက်စွဲကိုင်လျက် တချာချာလည်သော သစ်သားရုပ်တို့ကိုမြင်လေ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းသည် နတ်ကျွန်၊ နတ်ဝင်တို့ကိုခေါ်၍ ပသစေသော်လည်း အစအဆုံးကိုမမြင်လျှင် နတ်တို့ကိုရှိခိုး၍ ငါသည် ဤဓာတ်တော်ကို ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောကျောင်းတို့၌ ဌာပနာ၍ပူဇော်အံ့။ ငါ့အားနတ်တို့သည် အန္တရာယ်ကို မပြုပါကုန်လင့်ဟုဆို၏။ ထိုအကြောင်းကို သိကြားနတ်မင်းမြင်လေ၍ ဝိသကြုံနတ်သားကို ခေါ်ပြီးလျှင် အချင်းဝိသကြုံနတ်သား၊ ဓာတ်တော်တို့ကို ပင့်ဆောင်အံ့ဟူ၍ ဓမ္မာသောကမင်းသည် ဓာတ်တော်ထားသော ပရိဝုဏ်သို့သက်၏။ သင်သွား၍ သစ်သားရုပ်တို့ကို ပယ်ရှားချေဟုဆို၏။ ဝိသကြုံနတ်သားလည်း ဥသျှောင်ငါးခုထုံးသော သူငယ်အသွင်ဖြင့် သွားလေ၍ မင်း၏ရှေ့မှလေးကိုစွဲလျက် အရှင်မင်းကြီး၊ သစ်ရုပ်ကိုပယ်အံ့ဟုဆို၏။ ချစ်သား၊ ပယ်လောဟုမင်းကြီးဆိုလေသော် မြားကိုယူ၍အစ မယ်နန်၌ပစ်၏။ အလုံးစုံသောအရုပ်တို့သည် ဖရိုဖရဲဖြစ်လေကုန်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် တံခါးရွက်ငင်ရာ ကြိုး၌ဖွဲ့သော သံကောက်မင်းတုပ်ကိုယူလေ၍ ထိုအရပ်၌ ပတ္တမြားတုံးကို မြင်လျှင် နောင်သောအခါ မင်းဆင်းရဲသည် ဤပတ္တမြားကိုယူ၍ ဓာတ်တော်တို့အား ပူဇော်စေသတည်းဟူသော အက္ခရာတို့ကို မြင်၍မသက်သာ။ ငါကဲ့သို့သော မင်းကိုစဉ်လျက် မင်းဆင်းရဲမဆိုသင့်ဟု ဆိုပြီးလျှင် အတွင်းတံခါးကိုဖွင့်၍ ကျောင်းအတွင်းသို့ ဝင်လေသော် နှစ်ရာ့တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ထက်က ထွန်းလျက်ထားခဲ့သော ဆီမီးတိုင်သည် ထွန်းတိုင်းတောက်ကုန်၏။ ကြာညိုပွင့်တို့သည်လည်း ထိုခဏ၌ ဆောင်၍တင်သကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ပန်းခင်းသည်လည်း ထိုခဏခင်းသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ နံ့သာတို့သည်လည်း ထိုခဏ၌ ကြိတ်၍ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းသည် ရွှေပေကိုယူ၍ နောင်သောအခါ ပိယဒါသအမည်ရှိသော မင်းသည် ထီးဖြူဆောက်၍ အသောကမင်းတရားဖြစ်လတ္တံ့။ ထိုအသောကမင်းတရားသည် ဤဓာတ်တော်တို့ကို ပျံ့နှံ့စေလတ္တံ့ဟု ဖတ်၍ အချင်းတို့၊ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည် ငါ့ကိုမြင်လေစွတကားဟု ဆိုလျက် လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းလည်း ထိုအရပ်၌ ပူဇော်ရုံသာ ဓာတ်တော်ကို

ထား၍ ကြွင်းသောဓာတ်တော်တို့ကိုယူပြီးလျှင် ဓာတ်တော်ကျောင်းကို ပိတ်မြဲပိတ်၍ အလုံးစုံကို ရှေးအတိုင်းပြုစေပြီးသော် အထက်၌ ကျောက်စေတီကို တည်စေ၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့၌ စေတီရှစ်သောင်းလေးထောင်တည်၍ ဌာပနာလေ၏။ သံဃာတော်တို့သည်လည်း တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးစွာသော ဣန္ဒဂုတ္တ အမည်ရှိသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကို ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းစေတီတို့ကို လုပ်ဆောင်၍ ပြီးလွယ်အောင် အစောင်အမပေးပေ၏။ (ဤဓာတ်တော်တူးဖော်ခန်း စကားရပ်သည် သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌လာသည်။ မဟာဝင်ဝတ္ထု၌ကား ဓာတ်တော်ထားရာကို ရဟန်းမတစ်ယောက်ပြကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနှင့် မညီလေ)။

(၁၂၇) ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းစေတီ ဆောက်လုပ် ပြီးသည့်အကြောင်း

ဣန္ဒဂုတ္တမထေရ်လည်း မပြီးသမျှအမှုကို မိမိတန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် စောင်မ၍ ပြီးစေ၏။ ဤသို့ပြီးစေသော်လည်း သုံးနှစ်တိုင်မှ ကျောင်းတော်ဆောက်၍အပြီးသို့ ရောက်လေသတည်း။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောမြို့တို့မှ ကျောင်းဆောက်၍ ပြီးကြောင်းကို ကမ္ပည်းဆက်စာ တစ်နေ့တည်း ရောက်လာကုန်၏။ အမတ်တို့သည် အရှင်မင်းကြီး၊ စေတီတော်ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတို့သည် ပြီးကုန်ပြီဟု မင်းကြီးအား လျှောက်လေကုန်၏။ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သောကျောင်းတို့၌ လ-ကိုရာဟုဖမ်းသည့် နေ့ကစ၍ ကျောင်းဆောက်သောအမှုကို အားထုတ်သည်။ နောက်သုံးနှစ်လွန်၍ လ-ကိုရာဟုဖမ်းသောနေ့ပင် ကျောင်းတို့ကို ပြီးစေသည်။ ထို့ကြောင့်တစ်နေ့တည်း ကမ္ပည်းဆက်စာ ရောက်သည်ဟု သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ၌ ဆိုသည်။ (မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ရာဇဝင်ကြီးတို့၌ ခြောက်လတွင်ပြီးကြောင်းနှင့် ဆိုသည်။ ထိုစကားသည် *တီဟိသံဝစ္ဆရေဟိ ဝိဟာရကမ္မံနိဋ္ဌာပေသိ။ ဟူသော ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာနှင့်မညီလေ။ အဇာတသတ်မင်း ဓာတ်တော်ကို ဌာပနာသွင်းသော အခါ ဓမ္မာသောကမင်းကြီး တူးဖော်ပင့်ဆောင်သော အခါတို့၌လည်း ရောမတိုင်းကလာ၍ ယန္တရားရုပ်ကို စီရင်ကြောင်း။ ထိုသူ၏သားမြေးတို့ ဖျက်ရကြောင်းတို့နှင့် မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ရာဇဝင်ကြီးတို့၌ ဆိုသည်။ ထိုစကားရပ်လည်း ရှေး၌ပြဆိုအပ်သော သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာနှင့်မညီလေ။ ဤကား အမှာစကားချပ်)။ ။

(၁၂၈)ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ကျောင်းအနုမောဒနာပြုပြီးလျှင် သားတော်၊ သမီးတော် တို့ကို ရဟန်းပြုစေ၍ သာသနာတော် အမွေခံကြောင်း

ကျောင်း,စေတီ,ဆောက်လုပ်ပြီးသော် ဓမ္မာသောကမင်းသည် ဤနေ့မှခုနစ်ရက်လွန်သဖြင့် ကျောင်းပူဇော်ခြင်းကို ဖြစ်စေလတ္တံ့။ အလုံးစုံသော ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော သီလကို ဆောက်တည်၍ ကျောင်းပူဇော်ခြင်းကို ပြုကြကုန်ဟု ပြည်အလုံးကို စည်လည်စေ၏။ ခုနစ်ရက်လွန်လျှင် ခပ်သိမ်းသော အဝတ်တန်ဆာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော အသိန်းမကသော စစ်အင်္ဂါလေးပါးခြံရံလျက် နတ်ပြည်၌ သိကြားမင်း၏နေရာဖြစ်သော တာဝတိံသာနတ်ပြည်ထက် ကဲလွန်စွာ တင့်တယ်သော အသရေရှိသကဲ့သို့ ပြုလိုသည်ဖြစ်၍ အားထုတ်ခြင်းရှိသော လူအပေါင်းသည် ကောင်းစွာ တန်ဆာဆင်အပ်သော ပါဋလိပုတ်ပြည်တော်ကို လက်ယာရစ်လှည့်ပြီးမှ အသောကာရာမကျောင်းတော်သို့ သွားတော်မူ၍ ရဟန်းသံဃာတို့၏အလယ်၌ နေတော်မူ၏။ ထိုခဏ၌ စည်းဝေးကုန်သော ရဟန်းယောက်ျားတို့သည် အကုဋေရှစ်ဆယ်လျှင် ဖြစ်ကုန်သတည်း။ ရဟန်းမိန်းမတို့ကား ကိုးသန်းခြောက်သိန်းလျှင် ဖြစ်ကုန်သတည်း။ ထိုရဟန်းသံဃာအပေါင်းတို့တွင် ရဟန္တာတို့ကား တစ်သိန်းအရေအတွက် ရှိကုန်သတည်း။ ထိုရဟန္တာတို့အား ဤသို့သော အကြံသည်ဖြစ်၏။ မင်းကြီးသည် မိမိပြုသော ကောင်းမှုအလုံးစုံကို မြင်ရသည်ရှိသော် ဘုရားသခင်သာသနာတော်၌ အတိုင်းထက်အလွန်ကြည်ညိုရာ၏ဟု ကြံ၍ အထောင်မက များလှစွာသော ဩကာသလောက၏ ဟင်းလင်းရှိသည်အဖြစ်ကို ပြသော တန်ခိုးပြာဋိဟာဖြစ်သော လောကဝိဝရဏမည်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူကြကုန်၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးလည်း အသောကာရာမကျောင်းတော်၌ ရပ်တော်မူလျက် အရပ်လေးမျက်နှာတို့ကို ကြည့်လေသော် ထက်ဝန်းကျင်မှ မဟာသမုဒ္ဒရာအပိုင်းအခြားရှိသော ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအလုံးကို မြင်တော်မူလေ၏။ ကြီးမြတ်လှစွာသော ကျောင်းပူဇော်ခြင်းဖြင့် တင့်တယ်သော စေတီဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော ကျောင်းတော်တို့ကိုလည်း မြင်တော်မူလေ၏။ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ထိုသို့သော တင့်တယ်ခြင်းအသရေကို မြင်တော်မူလေသော် ကြီးစွာသော နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ငါမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား ဤသို့သဘောရှိသောနှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှိသည်ဖြစ်ဖူးသည်ရှိပါအံ့လောဟု ကြံလျက် အရှင်လူတို့၊ လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ, သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူသော အစိန္တေယျဘုရားရှင် သာသနာတော်၌

အဘယ်သူသည် ကြီးစွာသော စွန့်ကြဲခြင်းကို စွန့်ဖူးလေသနည်း။ အဘယ်သူ၏စွန့်ကြဲခြင်းကို မြတ်၏ဟုဆိုကုန်သနည်းဟူ၍ လျှောက်၏။ ရဟန်း, သံဃာတို့သည် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် အထက်၌ ဆိုဖွယ်စကားကိုလည်း ထိုမဟာထေရ်ဆိုလတ္တံ့ဟု အောက်မေ့ကုန်သည်ဖြစ်၍ မင်းကြီး၏အမေးကို မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်ကို ဖြေစေ၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း မြတ်သောမင်းကြီး ဘုရားသခင်၏ ထင်ရှားရှိတော်မူသောအခါ၌သော်လည်း သာသနာတော်၌ ပစ္စည်းလေပါးဒါယကာ မည်သည်ကား သင်မင်းကြီးနှင့်တူသူမရှိ။ ငါ၏စွန့်ကြဲခြင်းသည် ကြီးမြတ်၏။ ငါသည်အလှူဝတ္ထုဖြင့် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ရ၏။ ဤသို့ဖြစ်သောငါသည် သာသနာတော်၏အမွေခံဖြစ်ပါအံ့လောဟု ကြံတော်မူ၏။ ကြံပြီးသော် အရှင်ဘုရားတို့၊ အကျွန်ုပ်သည် သာသနာတော်၏အမွေခံဖြစ်ပါအံ့လောဟု မေးလျှောက်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် မင်းကြီး၏စကားကိုကြားလျှင် မဟိန္ဒမင်းသား၏ ရဟန္တာဖြစ်အံ့သော အကြောင်းကိုမြင်တော်မူ၍ မဟိန္ဒမင်းသား ရဟန်းဖြစ်ငြားအံ့၊ သာသနာတော်၏အလွန်ကြီးပွားခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့ဟုကြံတော်မူ၍ မင်းကြီးကို ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ မြတ်သောမင်းကြီး ဤသို့ပစ္စည်းပေးလှူကာမျှဖြင့် သာသနာတော်၏အမွေခံမဖြစ်သေး။ ပစ္စည်းဒါယကာ အလုပ်အကျွေးဟူ၍သာ ခေါ်ဝေါ်အပ်၏။ မြေမှသည် ဗြဟ္မာပြည်သို့တိုင်အောင် ပစ္စည်းကိုပုံစု၍ လှူငြားသော်လည်း သာသနာတော်၌ အမွေခံဟူသော ခေါ်ဝေါ်ခြင်းသို့ မရောက်သေးဟု မိန့်တော်မူ၏။ အရှင်ဘုရား ပစ္စည်းပေးလှူ၍ အမွေခံမဖြစ်လျှင် အဘယ်သို့သောကောင်းမှုကိုပြု၍ သာသနာတော် အမွေခံဖြစ်ပါအံ့နည်းဟုလျှောက်၏။ မြတ်သောမင်းကြီး မိမိရင်၌ဖြစ်သော သားသမီးကို ရဟန်းပြုစေသောသူကို သာသနာ့အမွေခံဟုဆိုအပ်၏ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ဤသို့မိန့်တော်မူသော် ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ငါ့အားဤသို့သောစွန့်ကြဲခြင်းကိုပြု၍လည်း သာသနာတော်၏အမွေခံအဖြစ်သို့ မရောက်ချေဟု သာသနာတော်၌ အမွေခံအဖြစ်ကို တောင့်တလျက် ထိုမှဤမှကြည့်တော်မူလေ၏ မင်းကြီးအနီး၌နေသော မဟိန္ဒမင်းသားကိုမြင်၍ ဤသို့ကြံတော်မူ၏။ ညီတော်တိဿ အိမ်ရှေ့မင်းရဟန်းပြုလျှင် မဟိန္ဒမင်းကို အိမ်ရှေ့ပေးတော်မူလိုသောစိတ်ရှိ၏။ ထိုသို့ပင် စိတ်ရှိတော်မူသော်လည်း အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်ထက် ရဟန်းအဖြစ်သာလျှင် မြတ်စွာ၏ဟု အကြံရှိ၍ ချစ်သား၊ ရဟန်းပြုခြင်းငှာ တတ်နိုင်ပါအံ့လောဟု မဟိန္ဒမင်းသားကို မေးတော်မူ၏။ မဟိန္ဒမင်းသားလည်း အိမ်ရှေ့မင်းရဟန်းပြုလေသည်မှစ၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင့်တလျက် နေသည်ဖြစ်သောကြောင့် ခမည်းတော်စကားကို ကြားလျှင် အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းသာသည်ဖြစ်၍ အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ် ရဟန်းပြုပါအံ့။ အကျွန်ုပ်ကို ရဟန်းပြုတော်မူ၍ သာသနာ့အမွေကို ခံတော်မူပါဟု လျှောက်ပေ၏။ ထိုအခါ

သမီးတော် သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးလည်း အပါးတော်တွင်ရှိ၏။ မင်းကြီးလည်း သမီးတော်ကိုမြင်လျှင် သမီးတော်ကို ချစ်ခင်သော်လည်း ရဟန်းပြုနိုင်အံ့လောဟု မေးတော်မူ၏။ သင်္ဃမိတ္တာ မင်းသမီးလည်း ရဟန်းပြုပါအံ့ဟု လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း သားတော်သမီးတော်တို့လျှောက်သောစကားကို ကြားတော်မူလျှင် ရွှင်သောနှလုံးရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍ အရှင်ဘုရားတို့၊ ဤသားတော်သမီးတော်တို့ကို ရဟန်းပြု၍ အကျွန်ုပ်ကို သာသနာတော် အမွေခံပြုတော်မူပါကုန်ဟု ရဟန်းသံဃာတော်တို့ကို လျှောက်၏။ ရဟန်းသံဃာတော်တို့သည် မင်းကြီးစကားကို ဝန်ခံ၍ မဟိန္ဒမင်းသားကို မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်ဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ မဟာဒေဝထေရ်သာမဏေပြုစေ၏။ မဇ္ဈန္တိကမထေရ်ကား မဟိန္ဒမင်းသား အသက်နှစ်ဆယ်ပြည့်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဝါစာ ဆရာပြု၍ ပဉ္စင်းခံစေ၏။ မဟိန္ဒမင်းသားလည်း ပဉ္စင်းခံသော သိမ်အပြင်၌လျှင် ပဋိသမ္ဘိဒါ လေးပါးနှင့်တကွ ရဟန္တာဖြစ်လေ၏။ သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီး၏လည်း သရဏဂုံပေးသော ရဟန်းမိန်းမသည် အာယာပါလီထေရီမည်၏။ ဥပဇ္ဈာယ်ရဟန်းမိန်းမကား ဓမ္မပါလီထေရီမည်၏။ ထိုအခါ သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးသည် အသက်တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ရှိ၏။ ထိုသင်္ဃမိတ္တာ မင်းသမီးကို ရဟန်းပြုသော သိမ်အပြင်၌လျှင် သိက္ခာသမုတိကိုပေး၍ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏီ အစ ဝိကာလဘောဇနာ ဝေရမဏီ အဆုံးရှိသော ခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ ဆောက်တည်စေသောအားဖြင့် သိက္ခမာန်အဖြစ်၌ တည်စေ၏။ (သိက္ခမာန်ကျင့်စေကုန်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သာမဏေ မိန်းမသည် အသက်ခြောက်ဆယ်ရှိသော်လည်း ပါဏာတိပါတမှ ကြဉ်ခြင်း၊ အဒိန္နာဒါနမှ ကြဉ်ခြင်း၊ အဗြဟ္မစရိယမှကြဉ် ခြင်း၊ မုသာဝါဒမှကြဉ်ခြင်း၊ သုရာမေယမကြဉ်ခြင်း၊ ဝိကာလဘောဇနမှ ကြဉ်ခြင်း၊ ဤခြောက်ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ နှစ်နှစ်ပတ်လုံး မကျင့်သော သိက္ခာရှိသော သာမဏေမိန်းမကို ရဟန်းမပြုအပ်ဟု ဝိနည်းပညတ်တော်ရှိသောကြောင့် သိက္ခမာန်ကျင့်ရလေသတည်း။ ဤသည်ကား သာရတ္ထဒီပနီ စသော ဋီကာတို့အဓိပ္ပါယ်။ ။ မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ရာဇဝင်ကြီးတို့၌ကား သင်္ဃမိတ္တာ မင်းသမီးတစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်သာရှိသည်ဖြစ်၍ ပဉ္စင်းမခံဘဲ သာမဏေမသာပြုသည်ဟု ဆိုလေသည်။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာတို့နှင့် မညီလေ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)။

မဟိန္ဒမင်းသားနှင့် သင်္ဃမိတ္တာမင်းသမီးတို့ ရဟန်းသာမဏေမပြုကြသောအခါ မင်းကြီးအဘိသိက်ခံ၍ ခြောက်နှစ်၊ သာသနာတော်သက္ကရာဇ် နှစ်ရာနှစ်ဆယ့်လေးခု ဖြစ်သတည်း။ မဟိန္ဒထေရ်သည်လည်း ပဉ္စင်းခံသောအခါမှစ၍ မိမိဥပဇ္ဈာယ်အထံ၌ သာလျှင် သင်္ဂါယနာ နှစ်တန်တင်သော ပိဋကတ်သုံးပုံဖြင့် ရေတွက်အပ်သော အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ အလုံးစုံသော ထေရဝါဒကို သင်၍မိမိ၏ဥပဇ္ဈာယ်ဖြစ်သော

မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်၏တပည့်၊ တစ်ထောင်သော ရဟန်းတို့တွင် အကြီးအမှူးဖြစ်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အဘိသိက်ခံ၍ ကိုးနှစ်ရှိတော်မူ၏။

(၁၂၉) ကောန္တပုတ္တတိဿမထေရ်၊ သုမိတ္တမထေရ်တို့ အကြောင်း

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အဘိသိက်ခံ၍ ရှစ်နှစ်ရှိသောအခါ၌လျှင် ကောန္တပုတ္တတိဿမထေရ်သည် လေနာရှိ၍ ဆေးကုအံ့သောငှာ ထိုအရှင်၏ညီတော် သုမိတ္တမထေရ်သည် ဆွမ်းခံဝတ်ဖြင့် ရပ်ခံသော်လည်း တစ်လက်ဆွမ်းမျှသော ထောပတ်ကို မရ၍ အားကြီးသော လေနာကြောင့် အသက်ကုန်တော်မူသဖြင့် ကောင်းကင်၌ ထက်ဝယ်နေ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူလေ၏။

ကောန္တပုတ္တတိဿမထေရ်နှင့်ညီ သုမိတ္တတို့အကြောင်းကား ဤသို့တည်း။ ရှေးသရောအခါ ပုဋလိပုတ်ပြည်၌ မုဆိုးတစ်ယောက်သည်တောသို့ ကိန္နရာမနှင့် သံဝါသဖြစ်၍ သားနှစ်ယောက်ဖွားမြင်၏။ အစ်ကိုအကြီးသည် တိဿမည်၏။ ညီအငယ်ကား သုမိတ္တမည်၏။ ထိုသူနှစ်ယောက်ကို ဓမ္မာသောကမင်းကြီးယူ၍ မွေးတော်မူ၏။ အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် မဟာဝရုဏအမည်ရှိသော မထေရ်မြတ်အထံ၌ ရဟန်းပြု၍ နှစ်ပါးလုံးပင် အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးနှင့်တကွ ရဟန္တာဖြစ်လေကုန်၏။(အချို့ဆရာတို့ကား ဤသို့ဆိုကုန်၏။ ကဋ္ဌဝါဟနမင်း၏အနွယ်၌ ဖြစ်သော မင်းသမီးတစ်ပါးသည် ကောန္တမည်၏။ ဂင္ဂုန်ငှက်ရုပ်ယန္တရားဆင်၍ ကောင်းကင်၌ သွားသော ထိုမင်းသမီးကို မုဆိုးတစ်ယောက်ဆောင်ယူ၍ ထိုမင်းသမီးနှင့် သံဝါသပြုလေ၏။ မင်းသမီးသည် သားနှစ်ယောက်ဖွား၏။ အစ်ကိုအကြီးသည် အမည်ဖြင့် ကောန္တပုတ္တမည်၏ဟုဆိုကုန်၏။ ထိုအခါ အစ်ကိုအကြီး ကောန္တပုတ္တတိဿမထေရ်အား လေနာနှိပ်စက်သည်ကို ညီတော် သုမိတ္တမထေရ်မြင်၍ အရှင်ဘုရား၊ ဤအနာ၌ အဘယ်ကို ရခြင်းငှာ သင့်သနည်းဟု မေး၏။ နောင်တော်မထေရ်လည်း တစ်လက်ဆွမ်းမျှသော ထောပတ်ကိုရခြင်းငှာ သင့်၏ဟုဆို၍ မင်းအိမ်သို့သွား၍ သူနာဆေးပစ္စည်းကိုလည်း မခံလင့်။ နေလွဲမှလည်း ထောပတ်ခံမသွားလင့်။ ဆွမ်းခံချိန်ခါ၌ ဆွမ်းခံသွားသဖြင့် ရနိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ ဤသို့သွား၍ ထောပတ်ကိုဆောင်ချေစေဟုဆို၏။ ညီတော်မထေရ်သည်လည်း အစ်ကိုဆိုတိုင်း ဆွမ်းခံဝတ်ဖြင့်သွားသဖြင့် ရနိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ ဤသို့သွား၍ ထောပတ်ကိုဆောင်ချေစေဟုဆို၏။ ညီတော်မထေရ်သည်လည်း အစ်ကိုဆိုတိုင်း ဆွမ်းခံဝတ်ဖြင့် သွားလေသော်

တစ်လက်ဆွမ်းမျှသော ထောပတ်ကိုမရ။ ထိုလေအနာသည်ကား အားကြီးစွာ၏။ ထောပတ်အိုးတစ်ရာဖြင့်သော်လည်း ငြိမ်းစေခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ရာတည်း။ နောင်တော်မထေရ်သည် ထိုလေအနာအားကြီးသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ယူတော်မူ၏။ မဟာဝင်၊ ဒီပဝင်ကျမ်းတို့၌ ကင်းမြီးကောက်ထိုးသော အနာကို ကုအံ့သောငှာ တစ်လက်ဆွမ်းမျှသော ထောပတ်ကို မရ၍ နိဗ္ဗာန်ယူတော်မူသည်ဟုဆိုသည်။ ။ (ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)

(၁၃၀) ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ထောပတ်စသော ကန်လေးကန်တို့နှင့် ငါးသိန်းသော အသပြာတို့ကို နေ့စဉ်လှူကြောင်း

ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ကောန္တပုတ္တတိဿမထေရ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကြောင်းကို ကြားလေသော် မထေရ်၏ဓာတ်တော်အား ပူဇော်ခြင်းကိုပြုပြီးလျှင် ငါသို့သော မင်းဧကရာဇ်ရှိလျက် တစ်လက်ဆွမ်းမျှသော ထောပတ်ကို မရ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရလေသည်ဟု မြို့တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ ရေကန်လေးခု တူးစေ၍ တစ်ခုသော ကန်ကို ထောပတ်၊ တစ်ခုသောကန်ကို ပျား၊တစ်ခု သောကန်ကို တင်လဲ၊ တစ်ခုသောကန်ကို သကာဖြင့်ပြည့်စေလျက် ဆေးအလို့ငှာ လှူတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပဋလိပုတ်ပြည်၏ တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ လေးသိန်း၊ တရားဆုံးဖြတ်ရာသဘင်၌ တစ်သိန်း၊ ဤသို့နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း ငါးသိန်းသော ဥစ္စာတို့သည် မင်းကြီးအား ဖြစ်ကုန်၏။ တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ ရသော လေးသိန်းသောဥစ္စာဟူသည် တံခါးထွက်ဝင်၌ ကောက် ရသောအခွန်ဟု ဆိုလိုသည်။ တရားဆုံးဖြတ်ရာ၌ တစ်သိန်းသည်ကား တစ်မြို့လုံးမှ ကွမ်းဖိုးရသော အခွန်ဟု ဆိုလခိုသည်။ ထိုငါးသိန်းသော ဥစ္စာမှ မင်းကြီးသည် နိဂြောဓ မထေရ်အား နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း တစ်သိန်းသောဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ ဘုရားသခင် စေတီတော်၌ ပန်းနံ့သာ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းငှာ တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ တရားတော်အား တစ်သိန်းသောဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ တံခါးလေး မျက်နှာတို့၌ ဆေးအလို့ငှာ တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် သာသနာ တော်၌ ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရဖြစ်၏။ အဘယ်သို့ နိဂြောဓမထေရ်အား တစ်သိန်း သော ဥစ္စာကို လှူလေသနည်းဟူမူကား မင်းကြီးသည် တစ်နေ့သုံးကြိမ် ပတ်လဲဆင် တော်မူသော် မထေရ်အား သင်္ကန်းပို့ပြီလောဟု မေး၍ ပို့ပါပြီကြားမှ ဝတ်လဲတော်ဆင်၏။ နိဂြောဓမထေရ်လည်း တစ်နေ့သုံးကြိမ်သင်္ကန်းသုံးထည်ကို လဲလှယ်၍ ဝတ်တော်မူ၏။ နိဂြောဓမထေရ်အား သင်္ကန်းသုံးထည်ကို ဆင်ကျောကုန်း၌တင်၍ နံ့သားတံတင်းငါးရာ၊ ပန်းတံတင်းငါးရာတို့နှင့်တကွ နံနက်စောစောကပ်လာကုန်၏။ နေ့အခါ ညအခါ

တို့၌လည်း ထိုအတူ ကပ်လာကုန်၏။ နိဂြောဓမထေရ်လည်း သင်္ကန်းကို အထပ်အပိုး ပြု၍မထား။ ရောက်လာသော သီတင်းသုံးဖော်တို့အား ပေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဇမ္ဗူဒိပါကျွန်း၌ ဤသို့လျှင် နိဂြောဓမထေရ်အား နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း တစ်သိန်းသော ဥစ္စာကို လှူတော်မူ၏။

(၁၃၁) မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် သာသနာတော်၌ ဖြစ်သော ဘေးရန်ကို ပယ်ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ကြောင်း

တိတ္ထိတို့သည် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာယုတ်ကုန်၍ စားရုံ ဝတ်ရုံကိုမျှ မရလေကုန်သော် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာကို တောင့်တကုန်လျက် သာသနာတော်၌ ရဟန်းပြု၍ မိမိ၏ တိတ္ထိအယူတို့ကို ဤသည်ကား သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်း-တည်းဟု ပြလေကုန်၏။ ရဟန်းအဖြစ်ကို မရကုန်လျှင် အလိုလိုပင် ဦးပြည်းရဟန်းပြုလျက် သင်္ကန်းဝတ်၍ ကျောင်း၌ ဥပုသ်ပဝါရဏာ သံဃကံပြုရာသို့ ဝင်လေကုန်၏။ ရဟန်းတို့လည်း တိတ္ထိတို့နှင့်အတူတကွ ဥပုသ်မပြုကြကုန်။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် ယခု အဓိကရုဏ်းဖြစ်ပြီ။ ထိုအဓိကရုဏ်းကို မငြိမ်းစေနိုင်ရာဟု ကြံတော်မူ၍ မဟိန္ဒမထေရ်အား ဂိုဏ်းသံဃာကို အပ်နှင်းပြီးသော် အဟောဂင်္ဂါမည်သော တောင်သို့ ကြွတော်မူလေ၏။ တိတ္ထိတို့သည်လည်း ရဟန်းသံဃာသည် ဟုတ်မှန်သောဝတ္တုဖြင့် စောဒနာခြင်း၊ ဉာတ်ကမ္မဝါစာပြည့်စုံခြင်းတို့ဖြင့် နှိမ်နင်းပါကုန်သော်လည်း တိတ္ထိတို့သည် သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်းအားလျော်သော အကျင့်၌ မတည်ကုန်သည်ဖြစ်၍ များစွာသော သာသနာတော်၏ ဘေးရန်အညစ်အကြေးဆူးငြောင့်ကို ဖြစ်စေ၏။ အချို့သောသူတို့သည် မီးပူဇော်ကုန်၏။ အချို့သော သူတို့သည် အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ မီးပုံ၍ အလယ်၌ တည်လျက် နေပူကို ခံကုန်၏။ အချို့သောသူတို့သည် နေထွက်သော အခါမှစ၍ နေကိုကြည့်ကုန်လျက် ဝင်သည်တိုင်အောင် နေသို့ရှေးရှုလည်ကုန်၏။ အချို့သောသူတို့ကား သုတ်၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဝိနည်းကိုဖျက်ကုန်အံ့ဟု အားထုတ်ကုန်၏။ ထိုအခါ ရဟန်းသံဃာတို့သည် တိတ္ထိတို့နှင့် အတူတကွ ဥပုသ်ပဝါရဏာ မပြုကြကုန်၍ အသောကာရာမကျောင်းတော်၌ ခုနစ်နှစ်တိုင်တိုင် ဥပုသ်ပြတ်လေ၏။

ထိုအကြောင်းကို ဓမ္မာသောကမင်းကြီးအား ကြားလျှောက်လေသော် မင်းကြီးသည် အမတ်တစ်ယောက်ကို ကျောင်းတော်သို့သွား၍ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းအောင်စီရင်၍ ရဟန်းသံဃာတို့ကို ဥပုသ်ပြုစေကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအမတ်သည် ငြိမ်းစေရမည် အကြောင်းကို မင်းကြီးအားပြန်၍ မလျှောက်ဝံ့သောကြောင့် တစ်ပါးသောအမတ်ကို

မေးလေ၏။ မင်းကြီးသည် ငါ့ကိုကျောင်းသို့ သွား၍ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းအောင်စီရင်၍ ရဟန်းသံဃာတို့ကို ဥပုသ်ပြုစေဟု မိန့်တော်မူ၏။ အသို့လျှင် အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းအောင်ပြုရအံ့နည်းဟု မေး၏။ ထိုအမတ်သည် ဤသို့ဆို၏။ ဥပမာကား ပစ္စန္တရာဇ်ကို ငြိမ်းစေလိုသော် ခိုးသူတို့ကို သတ်ရကုန်၏။ ထိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥပုသ်မပြုသော ရဟန်းတို့ကို မင်းကြီးသတ်စေလိုသည်ဖြစ်မည် ထင်သည်ဟု ဆိုဘိ၏။ မင်းကြီးစေသော အမတ်သည်လည်း ထိုသို့ဆိုသောစကားကို ဟုတ်သည်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ကျောင်းသို့သွားလေပြီးသော် ရဟန်းသံဃာတို့ကို စည်းဝေးစေ၍ ဥပုသ်ပြုစေဟု အကျွန်ုပ်ကို မင်းကြီးစေတော်မူသည်။ ယခု ဥပုသ်ပြုကြကုန်ဟု ဆို၏။ ရဟန်းသံဃာတို့လည်း ငါတို့ တိတ္ထိများနှင့်တကွ ဥပုသ်မပြုကုန်ဟု မိန့်တော်မူကုန်၏။ အမတ်သည် ထိုစကားကိုကြားလျှင် သီတင်းကြီးမှစ၍ အစဉ်အတိုင်း ဦးခေါင်းကို သန်လျက်ဖြင့် ဖြတ်လျှင်းဘိ၏။ တိဿမထေရ်သည် ဤသို့ အမတ်သတ်လေသည်ကို မြင်သော် မင်းကြီးသည် မထေရ်တို့ကို သတ်စိမ့်သောငှာ မစေရာ။ ဤအမတ်၌သာ ချွတ်ယွင်းခြင်း ဖြစ်ရာသည်ဟု အကြံတော်ရှိ၍ မိမိတန်းခိုးဖြင့် အမတ်နှင့်နီးသောနေရာ၌ နေတော်မူလေ၏။ အမတ်လည်း တိဿမထေရ်ကို မြင်လျှင် မင်းကြီးညီတော်ဖြစ်ပေသည်ဟု သတ်အံ့သောငှာ မဝံ့သောကြောင့် ပြန်၍မင်းကြီးအား လျှောက်လေ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ ဥပုသ်ပြုခြင်းငှာ အလိုမရှိကုန်သော ရဟန်းတို့ကို သတ်လေပြီ။ အရှင့်ညီတော် တိဿမထေရ်၏အစဉ်သည် ရောက်၏။ အဘယ်သို့လျှင် ပြုရပါအံ့နည်းဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးလည်း အမတ်စကားကို ကြားလျှင် တုန်လှုပ်သော နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍ ဟယ်အမတ်၊ သင့်အား ရဟန်းသံဃာတို့ကို သတ်ချေဟု မစေဘဲလျက် အဘယ်ကြောင့် သတ်လေဘိသနည်းဟု ပူပန်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ကျောင်းသို့သွားတော်မူ၍ သံဃာထေရ်ဖြစ်ကုန်သော ရဟန်းတို့ကို မေးလျှောက်၏။ အရှင်ဘုရားတို့၊ ဤအမတ်သည် အကျွန်ုပ်က သတ်ချေဟု မစေဘဲလျက် ဤသို့သော အမှုကို ပြုဘိ၏။ ထိုသို့ပြုသော အမှုသည် အဘယ်သူအား အကုသိုလ်ဖြစ်ရာသနည်းဟု လျှောက်လေသော် အချို့သော မထေရ်တို့သည် ဤအမတ်ကား အသင်မင်းကြီး စကားကြောင့် သတ်၏။ ထိုအကုသိုလ်သည် အသင်မင်းကြီးအားဖြစ်၏ဟုဆိုကုန်၏။ အချို့သော မထေရ်တို့သည် အမတ်နှစ်ယောက်တို့အားပင် အကုသိုလ်ဖြစ်၏ဟု ဆိုကုန်၏။ အချို့သောမထေရ်တို့ ကား အမတ်သည် ကျောင်းသို့သွား၍ ရဟန်းတို့ကို သတ်စေသတည်းဟု မင်းကြီးစိတ် တော်ရှိသလောဟုမေး၍ ထိုသို့သောစိတ်မရှိ။ ကုသိုလ်ကို အလိုရှိ၍ အညီအညွတ် ရဟန်းသံဃာ ဥပုသ်ပြုပါစေသတည်းဟု စေလွှတ်သည်ဆိုလျှင် ကုသိုလ်ကို အလိုရှိအံ့၊ မင်းကြီးအား အကုသိုလ်မဖြစ်။ အမတ်အားသာ အကုသိုလ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ မင်းကြီး

သည် ထိုသို့မထေရ်တို့ ဆိုကြသောစကားကို ကြားတော်မူသော် ယုံမှားသင်္ကာရှိသည် ဖြစ်၍ အရှင်ဘုရားတို့၊ အကျွန်ုပ်၏ယုံမှား သင်္ကာကို ဖျောက်၍သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့သောငှာ စွမ်းနိုင်သောရဟန်းရှိပါသလောဟု မေးလျှောက်လေသော် မြတ်သောမင်းကြီး၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အမည်ရှိသော မထေရ်သည်ရှိ၏။ ထိုမထေရ်သည် အသင်မင်းကြီး၏ ယုံမှားသင်္ကာကို ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့သောငှာ စွမ်းနိုင်သော ရဟန်းရှိပါသလောဟု မေးလျှောက်လေသော် မြတ်သောမင်းကြီး၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အမည်ရှိသော မထေရ်သည်ရှိ၏။ ထိုမထေရ်သည် အသင်းမင်းကြီး၏ ယုံမှားသင်္ကာကို ဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့သောငှာ စွမ်းနိုင်၏ဟု ဆိုတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုနေ့ပင်လျှင် မထေရ်ကိုခေါ်၍ လာကြကုန်ဟု ရဟန်း တစ်ထောင် တစ်ထောင်စီ အခြံအရံရှိသော ဓမ္မကထိက ရဟန်းလေးပါး၊ ယောကျ်ား တစ်ထောင် တစ်ထောင်စီ အခြံအရံရှိသော အမတ်လေးယောက်တို့ကို စေတော်မူ၏။ ထိုဓမ္မကထိက မထေရ်နှင့်အမတ်တို့သည်လည်း သွားလေ၍ မင်းကြီးခေါ်သည်ဟုဆိုကုန်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း မကြွဘဲနေတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ကြွတော်မမူလာသော် မင်းကြီးလည်း ရှေးနည်းအတူ မှာတော်မူ၍ တစ်ထောင်တစ်ထောင်စီ အခြံအရံရှိသော ဓမ္မကထိက ရဟန်းရှစ်ပါးနှင့် အမတ်ရှစ်ယောက်တို့ကို စေတော်မူပြန်၏။ စေသူတို့ ရှေးအတူ ဆိုကုန်လျှင် အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း မကြွဘဲနေတော်မူလေ၏။ မထေရ်ကို ခေါ်၍လာကြကုန်ဟု မင်းကြီးဆိုသော်လည်း သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့သောငှာ စွမ်းနိုင်၏ဆိုသောကြောင့် လာခြင်းငှာ အပ်၏။ ထိုသို့ အပ်သော်လည်း နှစ်ကြိမ်နှစ်ခေါက်တိုင် ခေါ်စေ၍မှ မထေရ်သည် မကြွလာဟု ခပ်သိမ်းသောအရပ်တို့၌ ချီးမွမ်းခြင်းဖြစ်၏။ ချီးမွမ်းအပ်သောသူ၏လည်း အထက်၌ ပြုလတ္တံ့သောကိစ္စသည် ပြီးမြောက်ရာသောကြောင့် မလျှောက်ပတ်သောစကားကို အမြွက်ပြုသဖြင့် ကြွတော်မမူဘဲ နေလေသတည်း။ မင်းကြီးလည်း အရှင်ဘုရားတို့ အကျွန်ုပ်သည် နှစ်ခေါက်တိုင်အောင် ခေါ်စေလျက် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်သည် အဘယ်ကြောင့် မကြွဘဲနေလေသနည်းဟု မထေရ်တို့ကို လျှောက်၏။ မင်းကြီးက ခေါ်စေသည်ဟု ဆိုသောကြောင့် မကြွလာသတည်း။ သာသနာတော် နစ်မွန်းခဲ့၏။ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ အကျွန်ုပ်တို့၏ အပေါင်းအဖော်ပြုတော်မူပါဟု လျှောက်လေလျှင် မထေရ်ကြွလတ္တံ့ဟု ဆိုတော်မူကုန်၏။ ထိုနောက်မှ မင်းကြီးသည် မထေရ်တို့ အမိန့်ရှိတိုင်းမှာ၍ တစ်ထောင် တစ်ထောင်စီ အခြံအရံရှိသော ဓမ္မကထိက ထေရ် တစ်ကျိပ်ခြောက်ပါး၊ အမတ်တစ်ကျိပ်ခြောက်ယောက်တို့ကို စေတော်မူ၏။ အရှင်ဘုရားတို့၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်သည် အရွယ်ကြီးပြီးလော၊ ငယ်သေးသလောဟူ၍လည်း ရဟန်းတို့ကို မေးတော်မူ၏။ အရွယ်ကြီးတော်မူပြီးဆိုသော်လည်း

ပေါင်းချုပ်ထမ်းစင်များကို စီးပါအံ့လောဟု မေးတော်မူ၏။ မြတ်သောမင်းကြီး၊ မစီးလတ္တံ့ဟု ဆိုကုန်သော် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်သည် အဘယ်အရပ်၌ နေလေသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ဂင်္ဂါ၏အညာ၌ နေသည်ဟုဆိုကုန်သော် မင်းကြီးလည်း အရှင်တို့၊ လှေဖောင်၌ မထေရ်ကိုစီးစေလျက် ကမ်းနားနှစ်ဖက်၌ အစောင့်အရှောက် လုံခြုံစွာထား၍ ပင့်ခဲ့ကုန်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ရဟန်း၊ အမတ်တို့လည်း သွားလေကုန်၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း ငါကား သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့ဟု ငါရဟန်း ပြု၏ယခု ထိုအခါ ရောက်ပြီဟူ၍ စမ္မခဏ်ကိုကိုင်ကာ ထတော်မူ၏။ မင်းကြီးလည်း မထေရ်မရောက်ခင် ညဥ့်၌ ကိုယ်လုံးဖြူသော ဆင်ကြီးသည် လာလတ်၍ မင်းကြီးကို ဦးခေါင်းမှစ၍ သုံးသပ်လျက် လက်ယာလက်တော်၌ ကိုင်သည်ဟု အိပ်မက်မြင်တော်မူ၏။ မိုးသောက်သောအခါ အိပ်မက်ဖတ်တတ်သော သူတို့အား အိပ်မက်ကို ပြန်တော်မူလေသော် ပညာရှိတို့သည်။ ။ အာဂုံ၊ မကောင်းမှုကို။ နကရောတိ၊ မပြုတတ်။ က္ကတိ၊ထိုသို့မပြုတတ်သောကြောင့်။ နာဂေါ၊ နာဂမည်၏ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤအရာ၌ ရဟန်းသည် နာဂမည်၏ဟု အမှတ်ရှိကုန်၍ အရှင်မင်းကြီး၊ ရဟန္တာတပ်ပါးသည် အရှင်မင်းကြီး၏ လက်ယာလက်တော်၌ ကိုင်လတ္တံ့ဟု လျှောက်၏။ ထိုအခါအရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်ရောက်ပြီး ကြားတော်မူလျှင် မင်းကြီးသည် မြစ်နားသို့ ကြွတော်မူ၍ ခရီးဦးကြိုဆိုလေသော် ပုဆစ်ရွှေ့မျှသောရေ၌ မထေရ်ကိုတွေ့လေ၍ လှေမှသက်သော မထေရ်အား လက်ကိုကမ်းတော်မူ၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း မင်းကြီး၏လက်ယာလက်ကို ကိုင်တော်မူ၏ ထိုသို့ ကိုင်တော်မူလေသည်ကို သန်လျက်စွဲသော သက်တော်စောင့်တို့ မြင်လေသော် မောဂ္ဂလိပုတ္တဘိဿမထေရ်၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်အံ့ဟု သန်လျက်ကို အိမ်မှချွတ်၍ ခုတ်မည်မိုးသည်ကို ရေအရိပ်တွင် မင်းကြီးမြင်၍ အချင်းတို့၊ ရှေး၌လည်း ရဟန်းသံဃာတို့အား ပြစ်မှားမိသောကြောင့် နှလုံးမသာရှိရပြီ၊ ယခုလည်း အရှင်မြတ်အား ပြစ်မှားခြင်းကို မပြုကုန်လင့်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်လည်း အတင့်အတယ်ပြုလို၍ မင်းကြီးလက်ကို ကိုင်သည်မဟုတ်၊ မင်းကြီးသည် ပြဿနာမေးအံ့သောငှာ ပင့်ခေါ်စေသောကြောင့် ဤမင်းသည် တပည့်တည်းဟု နှလုံးပြု၍ မင်းကြီးလက်ကို ကိုင်တော်မူလေသတည်း။ မင်းကြီးသည် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်ကို ဥယျာဉ်သို့ ပင့်ဆောင်လေ၍ အစောင့်အရှောက်လုံခြုံစွာထားပြီးလျှင် မင်းကြီးကိုယ်တော်တိုင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်အား ခြေဆေးခြင်း၊ ဆီးလိမ်းကျံခြင်းကို ပြုပြီးမှ အနီး၌ နေ၍မထေရ်အား ငါ၏ယုံမှားခြင်းကိုဖျောက်၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်နိုင်ပါအံ့လောဟု စုံစမ်းခြင်းငှာ အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် တစ်ခုသော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ကြည့်လိုသနည်းဟု မေးသော် မြေလှုပ်သော တန်းခိုးပြာဋိဟာကို ကြည့်လိုပါသည်ဟု လျှောက်၏။ အလုံးစုံသော မြေလှုပ်ခြင်းကို ကြည့်လိုသလော၊တစ်

စိတ်သော မြေလှုပ်ခြင်းကို ကြည့်လိုသလောဟု မေးသော် နှစ်ပါးသော မြေလှုပ်ခြင်းတို့တွင် အဘယ်မြေလှုပ်ခြင်းသည် ခဲယဉ်းသနည်းဟုမေး၏။ မင်းကြီး၊ ရေပြည့်သော ခွက်တစ်ခု၌ အလုံးစုံသောရေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းသလော၊ ထက်ဝက်သော ရေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းသလောဟုမေးသော် ထက်ဝက်သောရေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းပါသည်ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီး၊ ဤအတူလျှင် တစ်စိတ်သောမြေကို လှုပ်စေခြင်းသည် ခဲယဉ်းပါသည်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ အရှင်ဘုရား၊ ထိုသို့ခဲယဉ်းသော တစ်စိတ်သော မြေလှုပ်ခြင်းကို ကြည့်လိုပါသည်ဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီး ထိုသို့ ကြည့်တော်မူလိုသော် ထက်ဝန်းကျင် တစ်ယူဇနာအရပ်တွင် အရှေ့မျက်နှာအရပ်၌ လှည်းဘီး တစ်ဖက်ဖြင့် အပိုင်းအခြားကို နင်းလျက်ရထားကို ထားလော။ တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ ခြေနှစ်ဖက်တို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားအတွင်းကို နင်းလျက် မြင်းကို ရပ်စေလော။ တောင်အရပ်မျက်နှာ၌ ခြေနှစ်ဖက်တို့ဖြင့် အပိုင်အခြားအတွင်းကို နင်းလျက် မြင်းကို ရပ်စေလော။ အနောက်မျက်နှာအရပ်၌ ခြေတစ်ဖက်ဖြင့် အပိုင်းအခြားကို နင်းလျက် ယောကျ်ားကို ရပ်စေလော။ မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ ထက်ဝက်သောအဖို့ဖြင့် အပိုင်းအခြားအတွင်းသို့သွင်း၍ ရေခွက်တစ်ခုကို တည်စေလောဟုဆို၏။ မင်းကြီးလည်း မထေရ်ဆိုတိုင်း ပြုစေ၏။ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း စတုတ္ထစျာန်ကို ဝင်စား၍ စျာန်မှထတော်မူပြီးသော် တစ်ယူဇနာပမာဏရှိသော မြေလှုပ်ခြင်းကို ဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ အရှေ့မျက်နှာ၌ ရထားအပိုင်း အခြားအတွင်းမှာ တည်သောလှည်းဘီးသာ လှုပ်၏။ ပြင်၌တည်သော လှည်းဘီးမလှုပ်။ ဤအတူ တောင်အရပ်မျက်နှာ၊ အနောက်မျက်နှာတို့၌ မြင်းနှင့် ယောကျ်ားတို့၏လည်း အပိုင်းအခြား၌ တည်သောခြေထက်ဝက်ထက်ဝက်သော ကိုယ်သာလှုပ်၏။ ပြင်၌တည်သော ခြေထက် ထက်ဝက်ထက်ဝက်သော ကိုယ်သည် မလှုပ်။ မြောက်အရပ်မျက်နှာ၌ ရေခွက်၏လည်း အပိုင်းအခြားအတွင်း၌ တည်သော၊ ထက်ဝက်အဖို့ ဖြစ်သော ရေသည်လှုပ်၏။ ကြွင်းသော ထက်ဝက်အဖို့၌ ဖြစ်သော ရေသည်ကား မလှုပ်သလျှင်သာတည်း။ နဂါးရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ်အစရှိသည် ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိကိုသာ မြတ်စွာဘုရား ပယ်တော်မူသည်။ အဓိဋ္ဌာနိဒ္ဓိကို မြစ်တော်မမူသောကြောင့် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်လည်း တန်ခိုးပြာဋိဟာကို မင်းကြီးအား ပြတော်မူသတည်း။

မင်းကြီးလည်း ထိုသို့သော တန်ခိုးပြာဋိဟာကို မြင်လေသော် မထေရ်သည် သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်အံ့သောငှာ တတ်နိုင်လတ္တံ့ဟု သိ၍ မိမိယုံမှားခြင်းကို မေးလျှောက်၏။ အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်အမတ် တစ်ယောက်ကို ကျောင်းတော်သို့သွား၍ အဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေ၍ ဥပုသ်ပြုစေဟု စေလိုက်မိ၏။ ထိုအမတ်သည် ကျောင်းသို့သွားလေ၍ ရဟန်းတို့ကို သတ်ဘိ၏။ ထိုအကုသိုလ်သည် အဘယ်သူအား ဖြစ်သနည်းဟု မေးလျှောက်၏။ မင်းကြီး၊ ဤအမတ်သည် ကျောင်းသို့သွား၍ ရဟန်းတို့ကို သတ်စေသတည်းဟု မင်းကြီးစိတ်ရှိတော်မူသလောဟု မေးတော်မူသော် အရှင်ဘုရား၊ သတ်စေလိုသော စိတ်မရှိပါဟု လျှောက်၏။ မင်းကြီးသတ်စေလိုသောစိတ် မရှိအံ့၊ မင်းကြီးအား အကုသိုလ်မဖြစ်ဟု မိန့်တော်မူ၍။ ။ စေတနာ ဟံ ဘိက္ခဝေ ကမ္မံဝဒါမိ၊ စေတယိတွာ ကမ္မံ ကရောတိ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ။ ။ ဟူသော ဤသုတ်ပါဠိကို ဆောင်တော်မူ၏။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ စေတနံ၊စေတနာကို။ ကမ္မံ၊ ကံဟူ၍။ ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။ စေတယိတွာ၊ စေတနာရှိ၍။ ကာယေန၊ ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း။ ကမ္မံ၊ ကုသိုလ်-အကုသိုလ်ကံကို။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ ဟူသော ဤပါဠိဖြင့် စေတနာနှင့်ကင်း၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ် မဖြစ်ကြောင်းကို မင်းကြီးအား သိစေတော်မူ၏။ စေတနာမရှိလျှင် အကုသိုလ်မဖြစ်သောအကြောင်းကို ပြခြင်းငှာ ဤခါငှက်ဇာတ်ကိုလည်း ဆောင်၍ပြတော်မူ၏။

မင်းကြီးလွန်လေပြီးသောအခါ ပစ္စန္တရွာတစ်ခု၌ ငှက်မုဆိုးတစ်ယောက်သည် ခါတိန်ညင်ကို ကောင်းစွာသင်စေ၍ ချိုင့်ဖြင့်မွေး၏။ ထိုငှက်မုဆိုးသည် ခါတိန်ညင်ကို တောသို့ဆောင်လေ၍ ထိုခါအသံဖြင့် လာလာသမျှ ခါတို့ကို ဖမ်းလေ၏။ ခါသည်လည်း ငါ့ကိုအမှီပြု၍ များစွာသော ဆွေမျိုးတို့သည် ပျက်စီးပေကုန်၏။ ထိုဆွေမျိုးတို့ သေလေသော မကောင်းမှုသည် ငါ့အားဖြစ်ရာ၏ဟု အသံမပြုဘဲ တိတ်တိတ်နေ၏။ ငှက်မုဆိုးသည် ခါအသံမပြုဘဲ တိတ်တိတ်နေသည်ကို သိလျှင် ဝါးခြမ်းစိတ်ဖြင့် ခါ၏ဦးခေါင်းကို ရိုက်ခတ်၏။ ရိုက်ခတ်လျှင် နာသောကြောင့် ခါလည်း တွန်ပြန်ရ၏။ ဤသို့လျှင် ငှက်မုဆိုးသည် ထိုခါကိုမှီ၍ ခါတို့ကို ဖမ်းယူလျက် အသက်မွေး၏။ ထိုအခါ တိန်ညင်ခါသည် ဤခါအပေါင်းတို့ကို မုဆိုးသတ်လေစေဟု ငါ့အား စေတနာမရှိ။ ငါ့ကိုစွဲ၍ မုဆိုးပြုသောမကောင်းမှုသည်ကား ငါသို့ရောက်ချေ၏။ ငါမတွန် မမြည်သော် ဤခါတို့သည် မလာရာ။ တွန်မြည်သော်သာ လာကုန်၏။ လာလာသမျှသော ခါတို့ကိုလည်း မုဆိုးဖမ်းယူ၍ သတ်လေ၏။ ဤသို့သတ်ရာ၌ ငါ့အားအကုသိုလ်ရှိမည်လော၊ မရှိလောဟုကြံ၏။ ထိုခါသည် အကြံဖြစ်သောနေ့မှစ၍ အဘယ်သူလျှင် ငါ၏ယုံမှားခြင်းကို ဖျောက်နိုင်ပါအံ့နည်းဟု ပညာရှိသော သူကို စုံစမ်းလျက်သွား၏။ တစ်နေ့သောအခါ ငှက်မုဆိုးသည် များစွာသောခါတို့ကို ဖမ်းယူ၍ ခြင်းတောင်းပြည့်ရပြီးသော် ရဟန်းပြု၍ အဘိညာဉ်သမာပတ်ကိုဖြစ်စေလျက် တော၌နေသော ဘုရားလောင်း ရသေ့ကျောင်းသို့ ရေသောက်အံ့သောငှာ သွား၍ ခါထည့်သောချိုင့်ကို ဘုရားလောင်း အနီး၌ ချထား၍ ရေသောက်ပြီးလျှင် သဲပြင်၌ အိပ်ပျော်လေ၏။ ခါလည်း မုဆိုးအိပ် ပျော်သည်ကိုသိလျှင် ငါ၏ယုံမှားခြင်းကို ဤရသေ့အားမေးအံ့၊ သိသော် ဖြေလတ္တံ့ဟု ချိုင့်၌နေလျက်သာလျှင်

ဉာတကော နော နိသိန္နောတိ၊ ဗဟု အာဂစ္ဆတိ ဇနော။
ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသတိ၊ တသ္မိံ မေ သင်္ကေတေ မနော။

ဟူသော ဂါထာဖြင့် မေးလျှောက်၏။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား၊ နော၊ ငါတို့၏၊ ဉာတကော၊ အဆွေအမျိုးသည်။ နိသိန္နောတိ၊ နေ၏ဟု။ ဗဟု၊ များစွာသော။ ဇနော၊ ခါသည်။ အာဂစ္ဆတိ၊ လာ၏။ ပဋိစ္စ၊ အကျွန်ုပ်ကိုစွဲ၍၊ ကမ္မံ၊ ပါဏာတိပါတကံသို့။ လုဒ္ဒကော၊ မုဆိုးသည်။ ဖုသတိ၊ ရောက်၏။ တသ္မိံ၊ ထိုမကောင်းမှုသို့ ရောက်ရာ၌၊ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ မနော၊ စိတ်သည်။ သင်္ကေတေ၊ အပြစ်သင့်အံ့လောဟု ယုံမှား၏။ ဤသို့ မေးလျှောက်သော် ရှင်ရသေ့လည်း. . .

န ပဋိစ္စ ကမ္မံ ဖုသတိ၊ မနော စေနပ္ပဒုသတိ။
အပ္ပေါ်သုက္ကဿ ဘဒြဿ၊ န ပါပ မုပလိမ္ပတိ။

ဟူသော ဂါထာဖြင့် ဖြေတော်မူသည်။ ပက္ခိ၊ ခါငှက်၊ မနော၊ စိတ်သည်။ စေနပ္ပဒုဿတိ၊ အကယ်၍ မပြစ်မှားအံ့။ ပဋိစ္စ၊ သင့်ကိုစွဲ၍။ ကမ္မံ၊ မုဆိုးပြုသော ပါဏာတိပါတ ကံသည်။ နဖုသတိ၊ သင်သို့မရောက်။ အပ္ပေါ်သုက္ကဿ၊ လုံ့လမပြုသော။ ဘဒြဿ၊ ကောင်းသည်ဖြစ်သောသင့်အား။ ပါပံ၊ မကောင်းမှုသည်။ နဥပလိမ္ပတိ၊ မလိမ်းကျံ။

ဤသို့စိတ်မရှိသော် မုဆိုးသည် သင့်ကိုမှီ၍ ပြုငြားသော်လည်း ထိုမကောင်းမှုသည် သင်သို့မရောက်။ မကောင်းမှုကို ပြုခြင်း၌ လုံ့လမပြု၊ စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသော သင့်အား ပါဏာတိပါတ စေတနာ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုမကောင်းမှုသည် သင့်၏စိတ်ကို မကပ်ငြိ၊ မလိမ်းကျံဟု မိန့်တော်မူကြောင်းနှင့် စတုက္ကနိပါတ်၊ ပုစိမန္ဒဝဂ်၊ တိတ္တိရဇာတ်ကို ဆောင်တော်မူ၏။ ခါတိန်ညင်သည် ရာဟုလာ အလောင်း။ ရသေ့သည် ဘုရား အလောင်း။ ။ (ဤတိတ္တိရဇာတ် ပါဠိကိုဆောင်ရာ မဟာဝင်ဝတ္ထု၌။ ။သစေတေ နတ္ထိ စိတ္တံ၊ နတ္ထိ ပါပံ။ စသည်ဖြင့် ရသေ့ဖြေကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ။ စတုက္ကနိပါတ်၊ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာတို့နှင့်မညီလေ။ ။ ဤကား အမှာစကားချပ်)။

ဤသို့လျှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည် မင်းကြီးကိုသိစေပြီးသော် ထိုဥယျာဉ်၌သာလျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးနေလျက် မင်းကြီးအား ဘုရားသခင် အယူတော်ကို သင်စေ၏။ မင်းကြီးလည်း ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့ အသောကာရာမကျောင်း၌ ရဟန်းသံဃာကို စည်းဝေးစေပြီးလျှင် မင်းကြီးကိုလည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်ကိုလည်းကောင်း တင်းထိမ်ရံစေ၍ တင်းထိမ်တွင်း၌ နေတော်မူလျက် အယူတူ ရဟန်းတို့ကို တပေါင်းတစုတည်း ပြုစေ၍ တစ်စုသော ရဟန်းကိုခေါ်စေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား အဘယ်အယူ ရှိသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ တိတ္ထိရဟန်းတို့တွင် အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် မြဲ၏ ဟူသောအယူရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုကုန်၏။

အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် အချို့သောသတ္တဝါ သင်္ခါရသာမြဲ၏ ဟူသော အယူရှိ၏။ အချို့သောရဟန်းတို့ကား မြတ်စွာဘုရားသည် အကြောင်းကင်း၍ ဖြစ်၏-ဟူသော အယူရှိ၏။ အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် သညာရှိ၏-ဟူသောအယူရှိ၏။ အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် သညာရှိသည် မရှိသည်လည်း မဟုတ်သောအယူရှိ၏။ အချို့သော ရဟန်းတို့ကား ဘုရားသခင်သည် မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ နိဗ္ဗာန်ရှိ၏ဟူသော အယူရှိ၏ဟု ဆိုကုန်၏။ မင်းကြီးသည် ရှေးဦးစွာကလျှင် ဘုရားသခင် အယူတော်ကို သင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဤသူတို့သည် ရဟန်းမဟုတ်၊ တိတ္ထိတို့တည်းဟုသိ၍ ထိုသူတို့ကို လူပြုစေ၏။ ထိုသို့ပြုစေပြီး တစ်စုသော ရဟန်းတို့ကို ခေါ်စေ၍ ဘုရားသခင် အဘယ်အယူရှိသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ မြတ်သောမင်းကြီး၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ယူတတ်သော ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ-အယူရှိတော်မူ၏ဟု ဆိုကုန်သော် မင်းကြီးသည် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ မထေရ်ကို အရှင်ဘုရား၊ ဘုရားသခင်သည် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ယူတတ်သော ဝိဘဇ္ဇဝါဒီ အယူရှိ၏ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် အရှင်ဘုရားတို့၊ သာသနာတော်စင်ကြယ်ပါပြီ။ ရဟန်းသံဃာတော်သည် ဥပုသ်ပြုတော်မူပါလောဟု အစောင့်အရှောက်ထား၍ မြို့သို့ ဝင်တော်မူလေ၏။ သံဃာတော်သည်လည်း ရဟန်းအပေါင်းကား ခြောက်သိန်းဖြစ်သတည်း။ ထိုအစည်းအဝေး၌ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည် သူတစ်ပါးအယူကို နှိမ်နင်းလျက် ကထာဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောတော်မူ၏။

ထိုနောက် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်မခံမီ လေးနှစ်။ အဘိသိက်ခံပြီးနောက် တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုပေါင်း စည်းစိမ်နှစ်ဆယ်။ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်လေးနှစ် ရောက်သောအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်သည် ခြောက်သိန်းသော ရဟန်းတို့တွင် ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်ကုန်သော ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ၊ တေဝိဇ္ဇက ဖြစ်ကုန်သော တစ်ထောင်သော ရဟန္တာတို့ကို ရွေးကောက်တော်မူ၍ တတိယသင်္ဂါယနာ တင်တော်မူ၏။ သင်္ဂါယနာတင်ပြီးသည့်အဆုံး၌ မြေကြီးသည်စွာ အကြိမ်ကြိမ်လှုပ်လေ၏။ ဤတတိယသင်္ဂါယနာတင်ခြင်းသည်ကား နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်လေး ခု၊ တပို့တွဲလပြည့်နေ့မှသည် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်ငါးခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်တိုင်းမှ ပြီးသဖြင့် ကိုးလတိုင်တိုင် ကြာလေ၏။

(မှန်နန်းရာဇဝင်၌ ပြာသိုလပြည့်နေ့မှစ၍ တင်သည်။ ဝါကျွတ်လပြည့်နေ့တိုင်ရောက်မှ ပြီးသည်ဟုဆို၏။ ။ အရှင်မဟိန္ဒ ဆိုင်းငံ့နေသည်ကိုလည်း ရှစ်လ-ဟုဆိုသည်။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာ၌။ ဉာတကေ ဩလောကေန္တော ဆမာသေ အတိက္ကာမေသိ။ ဉာတကေ၊ ဆွေမျိုးတို့ကို။ ဩလောကေန္တော၊ ကြည့်ရှုနေထိုင်တော်မူလျက်။ ဆမာသေ။

ခြောက်လတို့ကို။ အတိက္ကာမေသိ၊ လွန်စေတော်မူ၏။ ။ ဟူ၍ ဒက္ခိဏာဂိရိဇနပုဒ်၌ ခြောက်လတစ်ရပ်။ ။ အထာပရံ ဧကေမာသံ တတ္ထေဝဝါသံ ကပ္ပေသိ။ မာသာ တိက္ကမေနစ ဇေဋ္ဌမူလ မာသပုဏ္ဏမာယံ ဥပေါသထဒိဝသေ သန္နိပတိတွာ သဗ္ဗေပိကာလော နုခေါ အမှာကံ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ ဂမနာယ၊ ဥဒါဟု နောတိ မန္တယိံသု။ အထာပရံ၊ ထိုမှတစ်ပါးလည်း၊ ဧကေမာသံ၊ တစ်လပတ်လုံး။ တတ္ထေဝ၊ ထိုဝေဒိသဂိရိမြို့၌ပင်လျှင်။ ဝါသံ၊ နေထိုင်ခြင်းကို။ ကပ္ပေသိ၊ ပြုတော်မူ၏။ မာသာတိက္ကမေနစ၊ တစ်လလွန်သဖြင့်လျှင်။ ဇေဋ္ဌမူလမာသပုဏ္ဏမာယံ၊ ရှေးဦးစွာ နယုန်လပြည့်ဖြစ်သော။ ဥပေါသထဒိဝသေ၊ ဥပုသ်နေ့၌။ သန္နိပတိကွာ၊ စည်းဝေးတိုင်ပင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗေပိ၊ အလုံးစုံသော မထေရ်တို့သည်လည်း။ အမှာကံ၊ ငါတို့၏။ တမ္ဗပဏ္ဏိဒီပံ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့။ ဂမနာယ၊သွားအံ့သောငှာ။ ကာလောနုခေါ၊ အခါတန်ပြီလော။ ဥဒါဟု၊ ထိုသို့မဟုတ်မူကား။ နော၊ အခါမတန်သေးလော။ ဣတိ၊ ဤသို့။ မန္တယိံသု၊ တိုင်ပင်ကြကုန်၏။ ဟူ၍ ဒေဝိသဂိရိမြို့၌ တစ်လ-တစ်ရပ်။ ပေါင်းခုနစ်လနေတော်မူပြီးမှ နယုန်လပြည့်နေ့ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွတော်မူကြောင်းကို ဆိုသည်နှင့် မညီလေ။ မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်းတို့၌ နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်ငါးခုနှစ်အကျ နယုန်လမှစ၍ သင်္ဂါယနာတင်ကြောင်း။ ကိုးလမြောက် တပို့တွဲလတွင် ပြီးဆုံးကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ တပို့တွဲလမှ ပြီးခဲ့လျှင် အရှင်မဟိန္ဒမထေရ်ငါးလသာ ဆိုင်းငံ့ရာရောက်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ခုနစ်လဆိုင်းငံ့သည် ဆိုသောအချက်နှင့် မညီလေ။ ရာဇဝင်ကြီး၌ သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်ခြောက်ခုတွင် တတိယသင်္ဂါယနာတင်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ထိုစကားသည် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်ခံပြီးနောက် တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်တွင် တတိယသင်္ဂါယနာတင်ပြီး၍ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်မြောက်တွင် အရှင်မဟိန္ဒထေရ် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ရောက်သည်ဟု ဆိုသော မဟာဝင်ကျမ်း။ ။ သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်ခြောက်ခုတွင် အရှင်မဟိန္ဒထေရ် နယုန်လပြည့်နေ့ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွတော်မူသည်ဟု ဆိုသော ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာတို့နှင့် မညီလေ။ သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်လေးခုတွင် တပို့တွဲလပြည့်မှစ၍ တတိယသင်္ဂါယနာတင်သည်။ သက္ကရာဇ် နှစ်ရာ့သုံးဆယ့်ငါးခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့မှ ပြီးဆုံးသည်။ ပြီးဆုံးပြီးနောက် ကိုးတိုင်း ကိုး႒ာနသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်ရာ မဇ္ဈန္တိကမထေရ် ကသ္မီဂန္ဓာရတိုင်းသို့ ကြွရောက်တော်မူသောအခါ ကောက်စပါးမှည့်ချိန်ဖြစ်ကြောင်းကို။ တေန ခေါပန သမယေန ကသ္မီဂန္ဓာရရဋ္ဌေ။ သဿပါက သမယေ။ ။ တေန ခေါပန သမယေန ထိုသို့ မဇ္ဈန္တိကထေရ် သာသနာပြုကြွတော်မူသောအခါ၌။ ကသ္မီဂန္ဓာရရဋ္ဌေ၊ ကသ္မီဂန္ဓာရမည်သော ပန်ဂျပ်နိုင်ငံအနောက်မြောက်ပိုင်း ကသ္မီဂန္ဓာရတက္ကသိုလ်ပြည်၌။ သဿပါကသမယေ၊ စပါး

ကောက်မှည့်သောအခါ၌။ ဟူ၍ဆိုအပ်သော ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ။ ။ သာသနာသက္ကရာဇ် နှစ်ရာသုံးဆယ့်ငါးခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလ၊ ကိုးတိုင်း ကိုး႒ာနသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်ကြောင်းနှင့်ဆိုသော သာသနာလင်္ကာရကျမ်းကို ထောက်၍ သိလေ။ ဤတတိယသင်္ဂါယနာ မတင်မီ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် ကျောင်းရှစ်သောင်းလေးထောင်၊ စေတီရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ကို သာစုအနုမောဒနာခေါ်သောအခါ မာရ်နတ်မဖျက်ဆီးနိုင်အောင် အရှင်ဥပဂုတ်ထေရ် တန်ခိုးအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် တားမြစ်စောင့်ရှောက်ကြောင်းတို့ကို အကျယ်တဝင့် မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ ရာဇဝင်ကြီးတို့၌ ဆိုသည်။ ထိုစကားရပ်များသည် ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တို့မှလာသော စကားမဟုတ်သောကြောင့် ပညာရှိတို့ မယုံကြည်အပ်ဟူ၍ ပယ်ရှားလေသော မှန်နန်းရာဇဝင်စကားသည် မှတ်သားနာယူထိုက်သော စကားဖြစ်သည်ထင်သောကြောင့် ဤရခိုင်ရာဇဝင်သစ်၌ ရေးသွင်း၍ မထည့်လိုက်ပြီ။ (ဤကား အမှာစကားချပ်)

(၁၃၂) ပစ္စန္တဇနပုဒ်ဖြစ်သော ကိုးတိုင်း ကိုး႒ာနသို့ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူကြောင်း

အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿမထေရ်သည်ကား တတိယသင်္ဂါယနာတင်ခြင်းကိစ္စကို ဆောင်ရွက်တော်မူပြီး၍ နောင်သောအခါ အဘယ်အရပ်၌ သာသနာတော်တည်လတ္တံ့နည်းဟု ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူသည်ရှိသော် ပစ္စန္တဇနပုဒ်တို့၌ တည်လတ္တံ့ဟု မြင်တော်မူ၍ ပစ္စန္တဇနပုဒ်ဖြစ်သော ကိုးတိုင်းကိုး႒ာနတို့၌ သာသနာတော် တည်ထွန်းစေခြင်းငှာ မဇ္ဈန္တိကထေရ်ကို ကသ္မီဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (အကျယ်ကို သိလိုမူ ငါတို့ရေးသားအကပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၁၀ နံပါတ်တို့၌ယူလေ)။

မဟာရေဝတထေရ်ကို မဟိံသကတိုင်း မဒရပ်မြောက်ပိုင်း တစ်ဝန်းလုံးသို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (ဤမဟိံသကတိုင်းဟူသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ တောင်ဘက်၊ မဒရပ်ပြည်မြောက် အန္ဓကဝိန္ဓ၊ ဩရိယာန၊ ဘင်္ဂလား၊ စစ်တကောင်း၊ ပင်းဝါ စသော ဇနပုဒ်တစ်ဝန်းလုံးကို ဆိုသည်။ အကျယ်ကို သိလိုမူ ငါတို့ရေးသားအပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၅၆ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ)။ ။

ရက္ခိတမထေရ်ကို ဝနဝါသီတိုင်း မဒရပ်အနောက်ဘက် တံဇိုရနယ်သို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (အကျယ်ကိုသိလိုမူ ငါတို့ရေးသားအပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၆၀ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ)။

ယောနကဓမ္မမထေရ်ကို အပရန္တတိုင်း၊ ဖရိုဒပြည်သို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။

(ဤအပရန္တတိုင်းဟူသည်ကို မှန်နန်းရာဇဝင် စသည်တို့၌ စကုမြို့၊ လယ်ကိုင်းမြို့များ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆွဲငင်ရေးသားလေသည်။ ယင်းသို့ရေးသားသော်လည်း အပရန္တတိုင်း ဟူသည် မဇ္ဈိမဒေသအနောက်ဘက်၊ အနောက်ကျွန်းသူတို့နေရာ ယခုအခါ ဖရိုဒပြည် များကိုသာ ယူလေ။ အကျယ်ကိုသိလိုမူ ငါတို့ရေးသားအပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံ ကျမ်း ၂၃၄ နံပါတ်တို့၌ယူလေ)။

မဟာဓမ္မရက္ခိတမထေရ်ကို မဟာရဋ္ဌတိုင်း၊ အိန္ဒိယပြည်၏အနောက်တောင် ထောင့်အရပ်၊ ပဉ္စဝတီမြို့၊ ဒေဩဂိရိမြို့များသို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (ဤမဟာရဋ္ဌ တိုင်းဟူသည် အိန္ဒိယပြည်၏အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်၊ ပဉ္စဝတီမြို့၊ ဒေဩဂိရိ မြို့များကို ယူလေ။ အကျယ်ကို သိလိုမူ ငါတို့စီရင်အပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံ ကျမ်း ၂၄၈ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ)။

မဟာရက္ခိတမထေရ်ကို သာမညယောနကတိုင်း၊ အိန္ဒိယပြည်၏ အနောက် တောင်၊ မဟာရဋ္ဌတိုင်းအနီး ရောရုကပြည်များသို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (ဤသာမည ယောနကတိုင်း ဟူသည်ကိုလည်း မှန်နန်းရာဇဝင် စသည်တို့၌ သံလွင်မြစ် အရှေ့အ နောက်၊ ယွန်းပန်းသေးတို့နေရာ လကွန်းမြို့များကို ဆွဲငင်၍ ရေးသားကြလေသည်။ ယင်းသို့ ရေးသားသော်လည်း အိန္ဒိယပြည်၏ အနောက်တောင်၊ မဟာရဋ္ဌတိုင်း အရှေ့ တောင်အနီး ရောရုကပြည်များကိုသာ ယူလေ၊ အကျယ်ကို သိလိုမူ ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံ ကျမ်း ၂၁၇ နံပါတ်၊ ၂၄၁ နံပါတ်တို့၌ယူလေ)။

မဇ္ဈိမမထေရ်ကို အိန္ဒိယပြည်၏ အနောက်မြောက်ထောင့်၊ ဟိမဝန္တာတောင်၌ တည်သော စိန့်တိုင်း ငါးရပ်သို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (အကျယ်ကိုသိလိုမူ ဇမ္ဗူဒီမ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၂၆ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ)။ ။

သောဏ-ဥတ္တရမထေရ်တို့ကို သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း၊ အိန္ဒိယပြည်၏ အနောက်တောင် ထောင့်၊ ယခုအခါ ဘုံဘိုင်ကျွန်းသို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ (ဤသုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း ဟူသည်ကို မှန်နန်းရာဇဝင်တို့၌ သထုံပြည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆွဲငင်၍ ရေးသားထားကြ လေသည်။ ယင်းသို့ရေးသားသော်လည်း သုရဋ္ဌတိုင်း၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိတိုင်း ဟူသည်ကို အိန္ဒိယပြည်၏အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်၊ ဘုံဘိုင်ကျွန်းကိုသာ ယူလေ။ အကျယ်ကို သိလိုမူ ဇမ္ဗူဒီပအိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၅၄ နံပါတ်တို့၌ယူလေ)။

သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသားတော် မဟိန္ဒထေရ်ကို ဣဋ္ဋိယ၊ ဥတ္တိယ၊ သမ္ဗလ၊ ဘဒ္ဒသေန ဤမထေရ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ စေလွှတ်တော်မူအပ်သော မထေရ်တို့သည်လည်း ပစ္စန္တဇနပုဒ်အရပ်တို့၌ ငါးပါး အစရှိ သော ဂိုဏ်းသံဃာသည် ရဟန်းပြုခြင်း၊ ဥပသမ္ပဒကံကို ဆောင်ရွက်ခြင်းငှာ သင့်ပြီဟု သိတော်မူကြသဖြင့် နောက်ပါရဟန်းလေးပါးခေါ်၍ ကြွတော်မူကြကုန်၏။

ထိုကိုးတိုင်း ကိုးဌာနအရပ်တို့တွင် ကသ္မီရဂန္ဓာရတိုင်း၊ တက္ကသိုလ်ပြည်၌ အရဝါဠ အိုင်တွင်နေသော အရဂါဠနဂါးမင်းသည် ကောက်စပါးမှည့်ချိန်အခါ၌ ရှောက်ရွာမိုး ကြီးကို ရွာစေ၍ ကောက်ပင်အပေါင်းကို မဟာသမုဒ္ဒရာသို့ မျောစေလျက် ဖျက်ဆီး တတ်ဘိရကား ကသ္မီရဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည်သူတို့သည် အရဝါဠနဂါးမင်းအား ကောက်ပင်ကို မဖျက်ဆီးစေခြင်းငှာ နှစ်စဉ်မပြတ် ပူဇော်ကြကုန်၏။ မဇ္ဈန္တိကမထေရ် သည်လည်း ကောက်စပါးမှည့်ချိန် ပြည်သူတို့သည် နဂါးမင်းအား ပူဇော်မည့်နေ့၌ ကသ္မီရဂန္ဓာရတိုင်း၊ တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူ၍ အရဝါဠအိုင် ရေအပြင်၌ သွားခြင်း၊ ရပ်ခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း၊ လျောင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော အထူးထူး သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် နေသည်ကို နဂါးလုလင်တို့မြင်၍ ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်သော ဦးပြည်းတစ်ယောက်သည် အကျွန်ုပ်တို့ရေအိုင်ကို ဖျက်ဆီးလာ၏ဟု နဂါးမင်း အား လျှောက်ကြားကြကုန်၏။ နဂါးမင်းလည်း ထိုခဏ၌ ဗိမာန်မှထွက်ခဲ့၍ မဇ္ဈန္တိက ထေရ်ကို မြင်လေလျှင် ပြင်းစွာအမျက်ထွက်သည်ဖြစ်၍ သစ်ပင်ကြီးပြတ်ခြင်း၊ တောင် ထွတ်ပြိုကျခြင်းကို ဖြစ်စေလျက် ကောင်းကင်အလုံးကွဲဘိသကဲ့သို့ မိုးသည်းစွာ ရွာစေ ခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ကြောက်မက်ဖွယ်သော အခြင်းအရာတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ နဂါးလု လင်အပေါင်းတို့နှင့်တကွ အခိုးအလျှံလွှတ်ခြင်း၊ လက်နက်မိုး ရွာစေခြင်းတို့ကိုပြု၍ ရုန်းရင်းကြမ်းကြုတ်စွာသော စကားဖြင့် မထေရ်ကို ခြိမ်းခြောက်လျက် ဤရဟန်းကို ဖမ်းကြသတ်ကြနှင်ထုတ်ကြလောဟု နဂါးအပေါင်းတို့အား အာဏာထားလျက် လွှမ်းမိုး ဖိစီး၍ လာ၏။ မဇ္ဈန္တိကထေရ်ကား ထိုအလုံးစုံကို တန်ခိုးဖြင့် ပယ်တော်မူ၍ နဂါးမင်း ကို ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ အရဝါဠနဂါးမင်း၊ သင်တစ်ယောက်တည်းကို ထားဘိဦး၊ နတ်,ပြဟ္မာနှင့်တကွသော လူအပေါင်းလာ၍ ခြောက်လှန့်စေကာမူ ငါ့အားကြောက် ထိတ်လန့်ခြင်းကို ဖြစ်စေနိုင်မည့်သူမရှိရာ။ သမုဒ္ဒရာလေးစင်း၊ မြင်းမိုရ်သတ္တရဘန် နှင့်တကွ နှစ်သိန်းလေးသောင်း အထုရှိသော မြေကိုကြွချီ၍ ငါ့အပေါ်၌ချနိုင်စေကာမူ ငါ့အား ကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိရာ။ စင်စစ်သော်ကား သင်နဂါးမင်း၏ ဆင်းရဲပင် ပန်းခြင်းမျှသာ ဖြစ်မည်ဟု မိန့်တော်မူသည်ရှိသော် အရဝါဠနဂါမင်းသည် မိမိတန်ခိုး အာနုဘော် မထင်ရှားဘဲပြုသမျှ လုံ့လသည် အချည်းနှီးသာဖြစ်လေရကား များစွာ သော ဆင်းရဲပူပန်ခြင်းဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ မဇ္ဈန္တိကထေရ်သည် လျောက်ပတ်သော တရားကိုပြတော်မူ၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေပြီးမှ ရှစ်သောင်းလေးထောင် သော နဂါးလုလင်တို့နှင့် တကွ အရဝါဠနဂါးမင်းကို သရဏဂုံသီလ၌ တည်စေတော်မူ ၏။ ထိုမှတစ်ပါးသော ဟိမဝန္တာ၌နေသော ဘီလူး၊ ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ ကုမ္ဘဏ်တို့သည်လည်း သရဏဂုံသီလ၌ တည်လေကုန်၏။ ပဉ္စကအမည်ရှိသော ဘီလူးမင်းသည် မယားဖြစ်သော ဘီလူးမ၊ ငါးရာသောသားတို့နှင့်တကွ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ

၏။ ထိုနောက်မှ မဇ္ဈန္တိကထေရ်သည် နဂါး,ဘီလူး, ရက္ခိုက်တို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ ရှေးအခါ၌ကဲ့သို့ အမျက်ဒေါသကို မဖြစ်ကြစေကုန်လင့်။ သတ္တဝါတို့သည် ကိုယ်၏ချမ်းသာခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်မြဲတည်း။ ထိုကြောင့် လူတို့လုပ်ဆောင်သော ကောက်စပါးသီးနှံကိုလည်း မဖျက်ဆီးကြကုန်လင့်။ လူအပေါင်းတို့သည် ချမ်းသာကြသော ဖြစ်စေသတည်းဟု မေတ္တာကိုသာ ပွားများကြစေကုန်လောဟု ဆုံးမတော်မူ၏။ နဂါး, ဘီလူး, ရက္ခိုက်တို့လည်း ဝန်ခံ၍ ဆုံးမတိုင်းကျင့်ကြကုန်၏။

ထိုအခါ အရဝါဋနဂါးမင်းလည်း ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသောပလ္လင်ကို ဆောင်ယူစေ၍ မထေရ်အား ခင်းပေး၍ ပလ္လင်၌ ထိုင်နေတော်မူသော မထေရ်ကို ယပ်ခတ်၍ နေစဉ် ကသ္မီ ဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည်သူတို့သည် နဂါးမင်းအား ပူဇော်ခြင်းငှာ လာကြကုန်၍ မထေရ်ကို မြင်လေလျှင် ဤသူကား ငါတို့နဂါးမင်းထက်ပင် အလွန်တန်ခိုးကြီးပေစွတကားဟု မထေရ်ကို ရှိခိုး၍ နေကြကုန်၏။ မဇ္ဈန္တိကထေရ်လည်း ထိုကသ္မီဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည်သူတို့အား အာသိဝိသောပမသုတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဒေသနာတော်အဆုံး၌ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သူတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေကုန်၏။ တစ်ထောင်သောယောကျ်ားတို့လည်း ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ ကသ္မီဂန္ဓာရတိုင်း တက္ကသိုလ်ပြည် ပက်သျှဝါမြို့၌ သက်န်းရောင် တောက်ပရာဖြင့် သာသနာတော်တည်ထွန်းတော်မူလေသတည်း။

မဟာရေဝတထေရ်သည်လည်း မဟိံသကတိုင်းသို့ ကြွတော်မူ၍ ထိုတိုင်းသူတို့အား ဒေဝဒူတသုတ်ကို ဟောတော်မူပေ၏။ သုတ္တန်ဒေသနာတော်အဆုံး၌ လေးသောင်းသော ယောကျ်ားတို့သည်လည်း မထေရ်တို့ထံ၌ ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ဤမဟိံသကတိုင်း၊ အန္ဓကဝိန္ဒတိုင်းသူ လူမျိုးတို့ကို အင်ကျင်လူမျိုးတို့ဟူ၍ ဆရာတို့ ဆိုကြကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင်၌ ဆိုသည်။ (ယင်းသို့ ဆိုအပ်သော်လည်း အင်ကျင်၊ အင်ကျယ်လူမျိုးသည် သျှမ်းမျိုးသုံးဆယ်တွင် ပါဝင်သူဖြစ်၍လည်းကောင်း။ မဟိံသက၊ အန္ဓကဝိန္ဒ၊ ဩရိယာန၊ ဘင်္ဂလား၊ စစ်တကောင်း၊ ပင်းဝါ စသောပြည်သူများသည် မန္ဒရာဇီ၊ ကျေးကုလား၊ ဘင်္ဂလီ၊ ပသီ၊ မုဆလမ်၊ ရခိုင်စသော လူမျိုးတို့နေထိုင်ရာပြည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း မန္ဒရာဇီ၊ ကျေးကုလား၊ ဘင်္ဂလီ၊ ပသီ၊ မုဆလမ်၊ ရခိုင်စသော လူမျိုးတို့ဟူ၍သာယူရမည်။)

ရက္ခိတ မထေရ်သည်ကား ဝနဝါသီတိုင်းသို့ ကြွတော်မူ၍ ကောင်းကင်၌တည်လျက် အနမတဂ္ဂသုတ္တန် ဒေသနာတော်ဖြင့် ဝနဝါသီတိုင်းသူတို့၏ စိတ်ကိုကြည်လင်စေတော်မူ၏။ သုတ္တန် ဒေသနာတော်အဆုံး၌ ခြောက်သောင်းသောသူတို့သည် သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်လေကုန်၏။ ခုနစ်သောင်းမျှလောက်သော ယောကျ်ားတို့သည် ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ဝနဝါသီတိုင်းသူတို့သည် သာသနာတော်၌ ကြည်ညိုခြင်းဖြစ်သဖြင့်

ငါးရာသောကျောင်းကို ဆောက်လုပ်ကြကုန်၏။

ယောနကဓမ္မရက္ခိတ မထေရ်မူကား အပရန္တတိုင်းသို့ ကြွတော်မူ၍ အဂ္ဂိခန္ဓူပမသုတ်ကို ဟောတော်မူပေ၏။ သုတ္တန်ဒေသနာတော်အဆုံး၌ ခုနစ်သောင်းမျှလောက်သောသူတို့သည် လောကုတ္တရာ အမြိုက်အရသာကို သောက်ရလေကုန်၏။ တစ်ထောင်မျှသော မင်းသားတို့သည် လည်းကောင်း၊ ခြောက်ထောင်မကသော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း ရဟန်းပြုကြကုန်၏။

မဟာဓမ္မရက္ခိတမထေရ်သည်ကား မဟာရဋ္ဌတိုင်းသို့ ကြွတော်မူ၍ မဟာနာရဒကဿပဇာတ်ဒေသနာဖြင့် မဟာရဋ္ဌတိုင်းသူတို့ကို ကြည်လင်စေ၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင်သော သူတို့ကို မဂ်ဖိုလ်၌ တည်စေတော်မူ၏။ တစ်သောင်းသုံးထောင်မျှလောက်သော ယောကျ်ားတို့သည် ရဟန်းပြုကြကုန်၏။

မဟာရက္ခိတမထေရ်သည်လည်း သာမည ယောနကတိုင်းသို့ ကြွတော်မူ၍ ကာဠကာရာမသုတ္တန် ဒေသနာတော်ဖြင့် သာမညယောနက တိုင်းသူအပေါင်းကို ကြည်လင်စေ၍ တစ်သိန်းခုနစ်သောင်းသော ယောနကတိုင်းသားတို့အား မဂ်ဖိုလ်တည်းဟူသော တန်ဆာအထူးကို ပေးတော်မူ၏။ တစ်သောင်းမျှသော သူတို့သည်လည်း မဟာရက္ခိတထေရ်အထံ၌ ရဟန်းပြုတော်မူကြကုန်၏။ ဤသို့လျှင် မဟာရက္ခိတမထေရ်သည် သာမညယောနကတိုင်း၌ သာသနာတော်ကို တည်စေတော်မူသတည်း။ ။ (ဤအရာ၌ ယောနကတိုင်းသည် ကာဠယောနကတိုင်း၊ သာမညယောနကတိုင်းဟူ၍ နှစ်တိုင်းရှိသင့်လေရာ ကာဠယောနကတိုင်းသည် မဇ္ဈိမဒေသအတွင်းဖြစ်၍ ဤ၌ သာမညယောနကတိုင်းဖြစ်သင့်ကြောင်းနှင့် ဆိုလိုက်သည်။ အကျယ်သိလိုမူ ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၁၇ နံပါတ်၌ယူလေ)။

မဇ္ဈိမထေရ်မူကား ကဿပဂေါတ္တထေရ်၊ နာဠကဒေဝထေရ်၊ ဒုန္ဒုဘိယထေရ်၊ မဟာရေဝတထေရ်တို့နှင့်တကွ ဟိမဝန္တတောင်၌ တည်သော စိန့်တိုင်းငါးရပ်သို့ ကြွတော်မူ၍ စမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန်ဒေသနာတော်ဖြင့် ထိုအရပ်သားတို့ကို ကြည်လင်စေ၍ ကုဋေရှစ်ဆယ်မျှလောက်ကုန်သော သူတို့ကို မဂ်ဖိုတည်းဟူသော တရားရတနာအထူးကို ရစေတော်မူ၏။ ဤသို့လျှင် မဇ္ဈိမထေရ်အမှူးရှိသော ငါးပါးသောမထေရ်တို့သည် ဟိမဝန္တာတောင်၌ဖြစ်သော စိန့်တိုင်းငါးပြည်ထောင်သားတို့၏ ကြည်ညိုခြင်းကိုဖြစ်စေကုန်၍ တစ်ပါးတစ်ပါးသော မထေရ်၏အထံ၌ တစ်သိန်းတစ်သိန်းမျှလောက်သော သူတို့သည် ရဟန်းပြုကြလေကုန်၏။ (ဤစိန့်တိုင်း ဟူသည်ကိုလည်း သောဠသကမ္ဘာမြေပုံကျမ်း၌ ကမ္ဘောဇတိုင်းမြောက်ဘက် ဗန်းမော်၊ ကောင်းတုံအရပ်ကို ခေါ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဟိမဝန္တဒေသဘာဂ၊ ဟိမဝန္တာတောအရပ် ရုရှားတိုင်းသို့ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထင်ရာရေးသားမှာထားပြဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ပြဆိုအပ်သော်လည်း

ထိုစကားကိုမှတ်သားခြင်း မပြုထိုက်ပေရာ။ ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာနှင့်ဋီကာအရပ်ရပ်တို့ ဖွင့်ပြအပ်သည့်အတိုင်း ဟိမဝန္တာတောင်အတွင်း စိန့်တိုင်း ငါးရပ်ကိုသာ ယူရမည်။ အကျယ်ကို သိလိုမူ ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၂၅ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ။)

သောဏထေရ်သည်လည်း ဥတ္တရထေရ်နှင့်တကွ သုရဋ္ဌတိုင်း၊ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိပြည်၊ ဘုံဘိုင်ကျွန်းအရပ်သို့ ကြွတော်မူ၏။ ထိုသုဝဏ္ဏဘုမ္မိပြည်၊ ဘုံဘိုင်ကျွန်း၌ ရက္ခိုက်မတစ်ယောက်သည် သမုဒ္ဒရာမှထွက်၍ မင်းအိမ်၌ သူငယ်ဖွားတိုင်း ဖွားတိုင်း စားလေသတည်း။ ထိုမထေရ်တို့ ကြွသည့်နေ့၌လည်း မင်းအိမ်၌ သူငယ်ဖွားခိုက် ကြုံကြိုက်လေ၍ လူတို့သည် မထေရ်ကိုမြင်လျှင် ရက္ခိုက်တို့၏ အဖော်မှတ်၍ လက်နက်စွဲ၍ လာကြကုန်၏။ သောဏမထေရ်သည် ထိုသူတို့ကို အဘယ်ကြောင့် လက်နက်စွဲ၍ လာကြကုန်သနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ မင်းအိမ်၌ သားဖွားတိုင်း ဖွားတိုင်းသော သူငယ်တို့ကို စားကုန်သော ရက္ခိုက်တို့၏ အဖော်မှတ်၍ လာကုန်သည်ဟုဆိုလျှင် ငါတို့ကား ရက္ခိုက်တို့၏ အဖော်မဟုတ်၊ ရဟန်းတို့တည်း။ သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း၊ သူ့ဥစ္စာကိုခိုးယူခြင်း၊ ယုတ်မာသော ကာမဂုဏ်အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောဆိုခြင်း၊ သေအရက်ကို သောက်ခြင်းမှ ကြဉ်ရှောင်ကုန်၏။ နေအရုဏ်တက်သည်မှ မွန်းတည့်တိုင်ရုံကာလအတွင်းသာ စားလေ့ရှိကုန်၏ဟု အမိန့်ရှိပြီးမှ ငြိမ်သက်စွာနေကြကုန်၏။ ထိုသို့ငြိမ်သက်စွာ နေကြကုန်စဉ်တွင် ရက္ခိုက်မသည် အခြံအရံနှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာမှထွက်၍ မင်းအိမ်၌ ဖွားသောသူငယ်ကို စားအံ့ဟု လာလတ်သည်ကို မြင်ကြ၍ အရှင်ဘုရားတို့၊ ရက္ခိုက်မ လာခဲ့ပြီဟု ကြောက်လန့်ခြင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုအခါ သောဏမထေရ်သည် ရက္ခိုက်မထက် နှစ်ဆတက်သော ကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍ ပရိသတ်နှင့်တကွ ရက္ခိုက်မကို အလယ်၌ထားလျက် လက်ဝဲလက်ယာနှစ်ဖက် ညှပ်ရံတော်မူ၏။ ထိုသို့ရံသည်ကို ဝေဿဝဏ္ဏနတ်မင်းထံမှ မချွတ်ပိုင်စားရသည် ဖြစ်အံ့သတည်း။ ယင်းသို့ဖြစ်သော် ငါတို့သည် ထိုသူတို့အစာဖြစ်လတ္တံ့ဟု ကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်းရှိလေရကား အလုံးစုံသော ရက္ခိုက်တို့သည် တစ်ဟုန်တည်း ပြေးကြလေကုန်၏။ သောဏမထေရ်လည်း လူတို့မတွေ့မမြင်သည့် အရပ်တိုင်အောင် ပြေးစေ၍ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ၊ ဘုံဘိုင်ကျွန်း၏ ထက်ဝန်းကျင်မှ ရက္ခိုက်တို့တစ်ဖန် မလာဝံ့အောင် မိဋ္ဌာန်တော်မူ၍ အစောင့်အရှောက်ထားတော်မူ၏။ ထိုအခါ စည်းဝေးလာသော များစွာသောသူတို့အား ပြဟ္မဇာလ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ဖြင့် စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေ၍ သရဏဂုံသီလ၌ တည်စေတော်မူ၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ခြောက်သောင်းသောသူတို့သည် ယောကျ်ားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တစ်ထောင့်ငါးရာသော မိန်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ ရဟန်းပြုကြကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ မင်းအိမ်၌ ဖွားကုန်သော သူငယ်တို့၏အမည်ကို သောဏုတ္တရဟု မှည့်ကြလေကုန်သတည်း။

ဤအရာ၌ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိဟူသည်ကို။ ။ဒီပဿ အာရကွဲ ဒတ္တာ။ ဟူ၍ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌ ကျွန်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုတော်မူသောကြောင့် ကျွန်းမဟုတ်သောသထုံပြည်ကို သုဝဏ္ဏဘုမ္မိဖြစ်သည်ဟု စင်စစ်ယူသင့်မည်မထင်ကြောင်း။ အမှတ်အယူကြီးသောသူတို့ သတိထားရန်မှာ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်ကို အဓိပ္ပါယ်နှင့် အနည်းငယ်သော ပါဠိကိုရေးသားထုတ်ပြလိုက်ပေအံ့။ ရာဇာ ပိင်္ဂလောနာမ သုရဋ္ဌာနံ အဓိပတိ အဟု။ မောရိယာနံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သုရဋ္ဌံ ပုနရာဂမော။ ပိင်္ဂလောနာမ၊ ပိင်္ဂလအမည်ရှိသော ။ ရာဇာ ၊ မင်းသည်။ သုရဋ္ဌာနံ၊ သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ကျွန်းသူတို့၏။ အဓိပတိ၊ အရှင်သည်။ အဟု၊ ဖြစ်တော်မူ၏။ ဝါ၊ သုရဋ္ဌာနံ၊ သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ကျွန်းသူတို့ကို။ ဝါ၊ တို့အား။ အဓိပတိ၊ အစိုးရသည်။ အဟု၊ ဖြစ်တော်မူ၏။ သော၊ ထိုသုရဋ္ဌတိုင်းဘုံဘိုင်ပြည့်ရှင် ဘုရင်ပိင်္ဂလမင်းသည်။ မောရိယာနံ၊ မောရိယမင်းမျိုး ဓမ္မာသောကမင်းကြီးတို့အား။ ဥပဋ္ဌာနံ၊ ဆည်းကပ်ခြင်းသို့။ ဂန္တွာ၊ သွားလေပြီး၍၊ ပုန၊ တစ်ဖန်။ သုရဋ္ဌံ၊ သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ပြည်သို့။ အာဂမော၊ ပြန်လာခဲ့ပေ၏။ ဤသို့လျှင် ရာဇာ ပိင်္ဂလောနာမ အစရှိသည်ဖြင့် ငါးဆယ့်ငါးဂါထာ၊ ပေတဝတ္ထု ၈၂ နံပါတ်တို့၌ လာသည်။ ထိုဂါထာကို သိသာရုံ အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုက်အံ့။

မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည့်နောက် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာကျော်လောက်တွင် ဇမ္ဗူသောင်းခွင်၊ မြေပြင်အလုံးကို၊ ဘုန်းလက်ရုံးအာဏာလွှမ်းချုပ်လျက် ဓမ္မာသောကမင်း ထီးဖြူအုပ်၍ ဧကရာဇ်မင်း ပြုလုပ်စဉ်အခါ သုရဋ္ဌတိုင်းဘုံဘိုင်ကျွန်းကို အစိုးရသော ပိင်္ဂလမင်း၏ နတ္ထိကမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသော နန္ဒကစစ်သူကြီးသည် သမီးဥတ္တရာကို သင့်တင့်ရာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအမျိုးသားနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခဲ့၍ သေလွန်သောအခါ ဝိဉ္ဈာဋဝီတောအုပ်တွင် ပညောင်ပင်ကြီး၌ ဝေမာနိကပြိတ္တာဖြစ်၍ သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသော သမီးဥတ္တရာသည် စင်ကြယ်အေးမြမွှေးပျံ့လှစွာသော နံ့သာရေတို့ဖြင့်ပြည့်သော သောက်ရေအိုး၊ အဆင်း အနံ့အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော မုယောမုန့်တို့ဖြင့်ပြည့်သော မုန့်ခွက်တို့ကို အိမ်သို့ဆွမ်းခံကြွလာသော ရဟန္တာမထေရ်တစ်ပါးလက်၌ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီးလျှင် ဤအလှူသည် သွားလေသော အဖ နန္ဒက စစ်သူကြီးထံသို့ အဖို့အမျှ ရောက်ပါ စေသတည်းဟု ရည်ညွှန်းပို့သသည်နှင့် သာဓုခေါ်ရ၍ နန္ဒကပြိတ္တာအား နတ်၌ဖြစ် သော သုံးဆောင်ရေ၊ သောက်ရေ၊ မရေတွက်နိုင်သော မုန့်ခဲဖွယ်တို့ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို မြင်ရသဖြင့် လူဖြစ်စဉ်က နတ္ထိဒိန္နံစသည်ဖြင့် ကံကံ၏အကျိုးမရှိဟု နိတ္ထိကဒိဋ္ဌိအယူကို ယူ၍ လူအများတို့အား လမ်းမှားကို ငါပြောခဲ့သည်တကား၊ မှားချေပြီဟု မိစ္ဆာအယူကို စွန့်၍ နေခိုက်တွင် သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ကျွန်းမှထွက်သော အခွန်ဘဏ္ဍာတော်များကို ဓမ္မာသောက မောရိယမင်းမျိုးထံ ဆက်သွင်းခစားပြီး၍ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ကျွန်းသို့

ပိင်္ဂလမင်းပြန်လည်လာခဲ့ရာ နေချစ်ချစ်ပူသော မွန်းတည့် အခါ၌ မိမိနေရာ ပဉ္စောင်သာသို့ ရှေးရှုတန်းတန်း မွေ့လျော်ဖွယ်သော သဲဖုတ်ခရီး မင်းလမ်းမကြီးကို ဖန်ဆင်း၍ ထားလေသည်နှင့် ထိုမင်းလမ်းသို့ ပိင်္ဂလမင်းကြီးလိုက် ရာတွင် ရှေ့၌လမ်းထင်၍ နောက်တွင် လမ်းပိတ်၍ ပိတ်၍လိုက်သည်ကို မြင်၍ နောက်ဆုံးတွင် လိုက်ပါသော အမှုထမ်းတစ်ယောက် ထိတ်လန့်စွာ ပြေးလာ၍ လျှောက် ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်တို့သည် ထိတ်လန့်ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော လမ်းများကို လိုက်လာခြင်းဖြစ်ကုန်ပြီ။ ရှေ့မှာသာ ခရီးလမ်းထင်၍ နောက်မှ မထင်ပိတ် ခဲ့၏။ အကျွန်ုပ်တို့သည် ခရီးများသို့ရောက်ကုန်ပြီ။ ယမမင်း၏ပရိသတ် ပြိတ္တာတို့ထံ ရောက်ကုန်ပြီ။ ပြိတ္တာတို့၏ ပုပ်ညှီသောရနံ့တို့သည် လှိုင်ကုန်၏။ ရိုက်နှက်ထိုးပုတ် ကြမ်းကြုတ်သော အသံလည်း ကြားပါသည်ဟုလျှောက်၏။

ဤသို့လျှောက်လေသော် ပိင်္ဂလမင်းသည် ကြောက်လန့်တကြား ရထားထိန်းကို ရပ်တန့်စေ၍ ရထားမှဆင်းပြီးလျှင် ထိုမှဤမှ ကြည့်လတ်သော် ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်း အရောင် ထင်သော ပဉ္စောင်ပင်ကြီးကို မြင်လေ၍ အပင်ရင်းသို့ ချဉ်းကပ်ခိုဝင်ကြလေသော် နန္ဒကပြိတ္တာသည် နတ်ဝတ်နတ်တန်ဆာကို ဆင်လျက် မင်းကြီးထံချဉ်းကပ်၍ အရပ်ရပ် သော စကားကို လျှောက်ထား၍ မုန့်ခဲဖွယ်ရေချမ်းတို့ဖြင့် ကျွေးမွေး၏။ ပိင်္ဂလမင်းကြီး လည်း ထိုနန္ဒကပြိတ္တာအား အကြောင်းကိုမေးလေသော် အကျွန်ုပ်သည် ပြိတ္တာပါတည်း။ အရှင်မင်းကြီးပိုင် သုရဋ္ဌနိုင်ငံမှ ဤဝိဉ္ဈာဋဝီအရပ်သို့ လာရောက်ဖြစ် နေရပါကြောင်း စသည်ဖြင့် လျှောက်ထား၍ မင်းကြီးအား တရားစကားဖြင့် ဆုံးမပေး ၏။ ပိင်္ဂလမင်းကြီးလည်း သတိသံဝေဂရသဖြင့် သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသော သီလ၌ တည်ပါတော့အံ့ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ပြည်သို့ ပြန်သွားလေ ကြောင်းနှင့်။

ဣဒံ ဝတွာန သောရဋ္ဌော၊ ဝိရမိတွာ ပါပဒဿနံ။

နမော ဘဂဝတော ကတွာ၊ ပါမောက္ခော ရထာမာရုဟိ။

ဟူသော အဆုံးဂါထာကို ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူသည်။ သောရ ဋ္ဌော၊ သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ပြည်ကို အစိုးရသော ပိင်္ဂလမင်းသည်။ ဣဒံ၊ ဤသို့ ကောင်းပါ ပြီဟု ဝန်ခံအပ်သောစကားကို။ ဝတွာန၊ ဆိုပြီး၍။ ပါပဒဿနံ၊ မိစ္ဆာအယူကို။ ဝိရမိတွာ၊ ကြဉ်ရှောင်စွန့်ပစ်၍။ ဘဂဝတော၊ မြတ်စွာဘုရားအား။ နမော၊ ရှိခိုးခြင်းကို။ ကတွာ၊ ပြု၍။ ပါမောက္ခော၊ သုရဋ္ဌတိုင်း ဘုံဘိုင်ပြည်သို့ ရှေးရှုလျက်၊ ရထံ၊ ရထားကို။ အာရုဟိ၊ တက်စီး၍ သွားလေ၏။ သွားလေသော် ပြိတ္တာ၏အာနုဘော်ကြောင့် ထိုနေ့ပင် သုရဋ္ဌ တိုင်း ဘုံဘိုင်ပြည် မိမိနန်းတော်သို့ ရောက်လေ၏။ ထို့ကြောင့်။

အာရုယှ ယက္ခာနုဘာဝေန တံဒိဝသမေဝ အတ္တနော နဂရံပတွာ ရာဇဘဝနံ

ပါဝိသိ။ သော အပရေန သမယေန ဣမံ ပဝတ္တိံ။ ဘိက္ခူနံ အရောစေသိ။ ဘိက္ခူ ထေရာနံ အာရောစေသုံ။ ထေရာ တတိယံ သင်္ဂဟံ အာရောပေသုံ။ ဟု ပေတဝတ္ထု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။ အာရုယှ၊ ရထားစီး၍။ ယက္ခာနုဘာဝေန၊ နန္ဒကပြိတ္တာ အာနု ဘော်အစွမ်းဖြင့်။ တံဒိဝသမေဝ၊ ထိုနေ့၌ပင်လျှင်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏၊ နဂရံ ဘုံဘိုင်ပြည် သို့။ ဝါ၊ မြို့သို့။ ပတွာ၊ ရောက်လေ၍။ ရာဇဘဝနံ၊ မိမိနေရာ နန်းတော်သို့။ ပါဝိသိ၊ ဝင်လေ၏။ သော၊ ထိုပိင်္ဂလမင်းသည်။ အပရေန၊ တစ်ပါးသော။ သမယေန၊ အခါ၌။ ဣမံပဝတ္တိံ၊ ဤနန္ဒက ပြိတ္တာအကြောင်းကို။ ဘိက္ခူနံ၊ ရဟန်းတို့သည်။ အာရောစေသိ၊ ကြားလျှောက်ပေ၏။ ဘိက္ခူ ရဟန်းတို့သည်။ ထေရာနံ၊ မထေရ်ကြီးတို့အား။ အာရော စေသုံ၊ ကြားလျှောက်ကုန်၏။ ထေရာ၊ မထေရ်ကြီးတို့သည်။ တတိယံ၊ သုံးကြိမ်မြောက် သော။ သင်္ဂဟံ၊ သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းသို့။ အာရောပေသုံ၊ တင်တော်မူကြကုန်၏။ လိုရင်း အကျဉ်းမျှ ရေးပြလိုက်သည်။ အကျယ်ကိုအလိုရှိမူ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်၊ ၎င်းဝတ္ထုတို့၌ ယူလေ။ ဤသို့ ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်၌လာသော သုရဋ္ဌတိုင်းသည် တခြားမဟုတ်။ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိပြည်ပင်ဖြစ်သည်ဟု ယူရမည်။ ယူသင့်ကြောင်းအမြွက်မှာ။ မကန္တပူရာဏ် ကျမ်း၌ သုရဋ္ဌတိုင်း၊ မဟာရဋ္ဌတိုင်းတို့ကို အိန္ဒိယပြည်၏ အနောက်တောင်ထောင့်အရပ် တွင် တည်ရှိကြောင်းနှင့် ပြဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ မဟာသုဇာတကကျမ်း ၂၆၉ နံပါတ်တွင် သွာဒိ၊ ဝိသာခါ၊ အနုရာဓ ဤနက္ခတ်သုံးလုံးတို့သည် လိပ်၏လက်ယာ ခြေ၌ကျ၍ အနောက်တောင်ထောင့်အရပ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော နက္ခတ်မည်ကုန်၏။ ယခု အခါ စူရပ်ခေါ်သော သုရဋ္ဌတိုင်း။ ယခုအခါ ဘုံဘိုင်ခေါ်သော ကွန်ကန-အရပ် မဟာရဋ္ဌတိုင်း။ နမ္မဒါမြစ်ရိုးတစ်လျှောက် မြို့ရွာစု။ ဂုဇရပ်အစရှိသော အရပ်တို့တည်း ဟူ၍ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ သုရဋ္ဌတိုင်းဟူသည်ကို ဘုံဘိုင်ကျွန်း၊ ဘုံဘိုင် ပြည်ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။ အကျယ်ကိုသိလိုမူ ဇမ္ဗူဒီပ အန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၄၉ နံပါတ်တို့၌ယူလေ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်။ ဤသည်ကား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၊ အိန္ဒိ ယပြည်ကြီး အလယ်ချက်မ မဇ္ဈိမဒေသ၏ အနီးအစပ် ရှစ်ရပ်သော ပစ္စန္တဇနပုဒ်တို့သို့ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူသည့် အခန်းတည်း။

(၁၃၃) အရှင်မဟိန္ဒ သီဟိုဠ်သို့ကြွ၍ သာသနာ ပြုတော်မူကြောင်း

အရှင်မဟိန္ဒထေရ်သည်ကား သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွား၍ သာသနာတော်ကို တည် ထွန်းစေရမည်ဟု ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ရဟန်းသံဃာတို့ တိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍ သီဟိုဠ် ကျွန်းသို့ သွားအံ့သောအခါကို ဆင်ခြင်တော်မူလျှင် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ မုဋသိဝမင်းသည်

ကား အိုမင်းခဲ့ပြီ။ ထိုမင်းအိုကို အမှီပြု၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ရာ၊ ထိုမင်း၏ သားတော် ဒေဝါနံပိယတိဿသည် မင်းအဖြစ်သို့ရောက်မှ ထိုမင်းကို အဖော်ပြု၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်နိုင်အံ့သတည်း။ ထိုကြောင့် ရကား ယခု ငါတို့ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွားချိန်မတန်သေးဟု မြင်တော်မူလေ၏။ ဤသို့မြင်တော်မူပြီးသော် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ မသွားမီ ဆွေမျိုးတို့ကို တွေ့မြင်ဦးအံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာဖြစ်သော အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တ တိဿထေရ်နှင့်တကွ ရဟန်းသံဃာတို့ကို ရှိခိုးခဲ့၍ ဣဋ္ဋိယ၊ ဥတ္တိယ၊ သမ္ဗလ၊ ဘဒ္ဒသာလ အမည်ရှိသော မထေရ်လေးပါး၊ နှမတော်သင်္ဃမိတ္တာ၏သားဖြစ်သော တူတော်သုမနသာမဏေတို့နှင့်၊ အနာဂါမ်သီတင်းသည် သူငယ်တစ်ယောက်ကို ခေါ်တော်မူ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို လက်ယာရစ်လှည့်၍ သွားသဖြင့် ဒက္ခိဏာဂိရိဇနပုဒ်၌ ဆွေမျိုးတို့ကို အတွေ့ခံတော်မူ၍ ခြောက်လလွန်တော်မူလျှင် ထိုအရပ်မှထွက်ခဲ့၍ အစဉ်အတိုင်း သွားလေသော် ဝေဒိသမြို့သို့ရောက်၍ မယ်တော်နှင့် တွေ့တော်မူရလေ၏။ မယ်တော်လည်း သားတော်ကို တွေ့မြင်ရလျှင် သားတော်၏ ခြေ၌ရိုသေစွာ ဦးဖြင့် ရှိခိုးပူဇော်ခြင်းကိုပြု၍ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီးသော် ဝေဒိသဂိရိကျောင်းကိုဆောက်၍ သားတော်ကို တင်လှူတော်မူ၏။ အရှင်မဟိန္ဒထေရ်လည်း ထိုကျောင်း၌ နေ၍ ဤသို့ကြံတော်မူပြန်၏။ မယ်တော်မှစ၍ ဆွေမျိုးတို့ကို တွေ့မြင်ခြင်းငှာ ဤအရပ်သို့ ငါတို့လာလေသည်မှာ တွေ့မြင်ရပေပြီ။ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ မရောက်ရချေသေး။ အခါတန်ပြီလောဟု ကြံဆင်ခြင်မူသည်ရှိသော် ယခုအခါ ခမည်းတော်က ပို့စေသော အဘိသိက်သွန်းခြင်း မင်းစည်းစိမ်ကို ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းသည် ခံစားလင့်စေဦး။ ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ကြား၍ နား၀လင့်စေဦး။ နယုန်လပြည့်နေ့၌ အနုရာဓပြည်သူတို့ကို ရေဖျန်းသဘင်ပျော်ရွှင်စေ၍ မိမိမူကား ပြည်မှထွက်ခဲ့၍ မြို့ရှေ့မိဿကတောင်သို့ ရောက်လင့်စေဦး။ ထိုတောင်သို့ရောက်ခါမှ တွေ့မြင်အံ့ဟု ကြံတော်မူ၍ မယ်တော်ကျောင်း၌ တစ်လ နေတော်မူပြန်သတည်း။ ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ ဘုရားသခင်အမိန့်တော်ကို ဝန်ခံလိုက်ရသည်ဖြစ်၍ အရှင်မဟိန္ဒထေရ်ထံ ချဉ်းကပ်၍ ယခုသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သွားချိန်သင့်ပြီ။ အကျွန်ုပ်ကိုလည်း အရှင်ဘုရားတို့ အဖော်ပြု၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှင့်ရစ်ရမည်ဟု ဘုရားသခင်ဗျာဒိတ်ထားတော်မူခဲ့ပါသည်ဟု လျှောက်သည်ရှိသော် အရှင်မဟိန္ဒထေရ်လည်း အချိန်ကာလသင့်ပြီဟု သိတော်မူ၍ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်မခံမီ လေးနှစ်၊အဘိသိက်ခံပြီး တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ နှစ်စုစည်းစိမ် နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သာသနာတော်သက္ကရာဇ် နှစ်ရာသုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်တွင် နယုန်လပြည့်နေ့ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းနှင့် တွေ့တော်မူလေသတည်း။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကား သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အဘိသိက်ခံ၍ တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်ရှိသော

အခါ မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သတည်း။ ထိုမင်းနှင့် သီရိဓမ္မာသောက မင်းကြီးသည် အချင်းချင်းမတွေ့မမြင်ဖူးကြလျက် ချစ်ခင်လေးမြတ်စွာ အဒိဋ္ဌသဟာယ မဟာမိတ်ဖြစ်၍ အထူးထူး အပြားပြား လက်ဆောင်ပဏ္ဏာစေပါ ပေါက်ရောက်ကြသတည်း။ သားတော် အရှင်မဟိန္ဒထေရ် ရောက်ပြန်သည်တွင် အတိုင်းထက်အလွန် လေးမြတ်ခြင်းဖြစ်၍ အရှင်မဟိန္ဒထေရ် ကြွသွားတော်မူနှစ် နတ်တော်လတိုင် ရောက်လျှင် အဆွေတော် ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းက စေမှာတော်မူသဖြင့် သမီးတော် သင်္ဃမိတ္တာထေရ်နှင့်တကွ မဟာဗောဓိဒက္ခိဏသာခါကိုလည်း ဤသို့အစရှိသော သာသနတော် အစီးအပွားကို များစွာဆောင်ရွက်တော်မူ၍ အဘိသိက်ခံပြီး စည်းစိမ်သုံးဆယ်ပြည့်သောအခါ မိဖုရားကြီး အသန္ဓိမိတ္တာ-အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ ။(အသန္ဓိမိတ္တာမိဖုရားကား ကရဝိတ်ငှက်မင်း၏ ကျူးရင့်သောအသံကို ကြားရလျှင် အဟိတ်တိရစ္ဆာန်၏ အသံမျှလျက် မအံ့နိုင်ရှိတုံသေး၏။ ဘုရားသဗ္ဗညု၏ အသံတော်သော်ကား အသို့ဆိုရန် ရှိအံ့နည်းဟု ဘုရားသဗ္ဗညု၌ ပြင်းစွာကြည်ညိုနှစ်သက်သော သဒ္ဓါပီတိကို အရင်းပြု၍ အစဉ်အတိုင်း ဝိပဿနာကို ပွားစေ၍သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်လေသည်ဟု သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၌လာ၏။ ဤကား အမှာစကားချပ်)

(၁၃၄) သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီး အနိစ္စရောက်တော်မူ၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြောင်း

အသန္ဓိမိတ္တာမိဖုရား မရှိနောက် လေးနှစ်ရောက်သောအခါ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးသည် တိဿရက္ခာအမည်ရှိသော မင်းသမီးကို မိဖုရားမြှောက်တော်မူ၏။ ထိုမိဖုရားကား ပညာနည်း၏။ အမင်းမာန်ယစ်၏။ ငြူစူတတ်၏။ နန်းတော်ဦးတွင် စိုက်သော ဗောဓိပင်ကို မင်းကြီးရိုသေလေးမြတ်စွာ မပြတ်ရှိခိုး ပူဇော်သည်ကို သည်းမခံနိုင်သဖြင့် ငါ့ထက်ပင် ဤသစ်ပင်ကို လေးမြတ်ဘိ၏ တကားဟု မသင့်သော နှလုံးသွင်းသဖြင့် ငါးမန်းစွယ်ကို ရိုက်နှက်စေ၍ ဗောဓိပင်ကို ဖျက်ဆီးစေဘိ၏။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကား တိဿရက္ခာ မိဖုရားနှင့် သုံးနှစ်မင်းပြုတော်မူ၏။ အဘိသိက်မခံမီ လေးနှစ်၊ အဘိသိက်ခံပြီး သုံးဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ နှစ်စုစည်းစိမ် လေးဆယ့်တစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် နှစ်ရာငါးဆယ့်ငါးနှစ်တွင် အနိစ္စရောက်တော်မူ၏။ အနိစ္စရောက်ပြီးသော် အဆုံးစွန်အလှူ၏ အာနုဘော်ကြောင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေရ၏ဟု လောကပညတ္တိကျမ်း၌ဆို၏။

(ရာဇဝင်ကြီး၌ကား စုတေခါနီးတွင် ပြင်းစွာအမျက်ဒေါသရှိသဖြင့် စုတေသည်၏ အခြားမဲ့၌ စပါးကြီးမြွေဖြစ်၍ အရှင်မဟိန္ဒထေရ်တရားဟောသည်တွင်မှ တရားကို

နှလုံးသွင်းမိသဖြင့် စပါးကြီးအဖြစ်မှစတေ၍ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုလေသည်၊ ထိုစကားကို ကျမ်းကြီးကျမ်းခိုင်တို့၌ လာသော စကားမဟုတ်သောကြောင့် မှန်နန်းရာဇဝင်က ပယ်လေသည်။ ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင် အရေးတော်ပုံ၌လည်း အလီခင်မင်းက အင်းဝထူပါရုံ ဒါယကာ နရပတိမင်းထံ ပေးအပ်သော ရာဇသံတွင် သီရိဓမ္မာသောကမင်းလည်း ဇမ္ဗူဒီပါကို အစိုးရဖြစ်လျက် ထိုမင်း ကံစဲချိန်တန်၍ အမှားကို အမှန်ထင်လေရာ တိရစ္ဆာန်ဘဝရောက်လေကြောင်း ကထာစကားပညာရှိတို့ သက်သေညွှန်ပြဆိုလေသည်များကို နှလုံးသွင်းသင့်ကြောင်းနှင့် ပါရှိလေသည်။ ထိုစကားလည်း များများယုံကြည်ရန်မသင့် ထင်ပေကြောင်း။ သီဟဠဝတ္ထုကျမ်း၌ကား ဤသို့လာ၏။ သီရိဓမ္မသောကမင်းကြီးနှင့် အဆွေတော်ဖြစ်သော လင်္ကာဒီပ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်းကို အစိုးရသော ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကြီးသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ တန်ခိုးကြီးသော နတ်သားဖြစ်ကြလေကုန်၏။ ထိုနတ်သားနှစ်ယောက်တို့သည် နတ်၏အသက်အတိုင်းမနေဘဲ သိကြားတောင်းပန်းအပ်သည် ဖြစ်၍ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သဒ္ဓါတိဿမင်းလက်ထက် သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကား သမ္ဘူလ သူဌေးကြီးသား ဖြစ်လာ၏။ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကြီးကား ဗျဂ္ဃသာလ သူဌေးမဝမ်း၌ ဖြစ်လာ၏။ မွေးဖွားပြီးနောက် ခုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ရောက်ကြလျှင် ရဟန်းပြု၍ ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါးနှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြကုန်၏။ သီရိဓမ္မာသောကမင်းကြီးကား ကုဏ္ဍကတိဿထေရ်ဟူ၍တွင်၏။ ဒေဝါနံပိယတိဿမင်းကြီးကား ဗျဂ္ဃထေရ်ဟူ၍ တွင်၏။ ထိုမဟာထေရ် နှစ်ပါးကား ဖွားသောအခါလည်း အတူဖွားတော်မူကြသည်။ ရဟန်းပြုသောအခါလည်း အတူရဟန်းပြုကြသည်။ ကျမ်းဂန်သင်သောအခါ၌လည်း အတူသင်ကြသည်။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသောအခါ၌လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်းအလုံး၌ ကြီးစွာသော တန်ခိုးပြာဋိဟာကိုပြတော်မူကြ၍ အတူပင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူကြကုန်သတည်း ဟူ၍လာသည်။ ဤသီရိ ဓမ္မာသောကမင်း နန်းစံစည်းစိမ်ကို အဘိသိက်မခံမီလေးနှစ်၊ အဘိသိက်ခံပြီးနောက် သုံးဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ နှစ်စုစည်းစိမ်လေးဆယ့်တစ်နှစ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် နှစ်ရာငါးဆယ့်ငါးနှစ် တွင် အနိစ္စရောက်ကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင်၌ မဟာဝင်ဂါထာအတိုင်း ဆိုလေသည်။ မဟာဝင်ဝတ္ထု၊ သမန္တစက္ခု ဒီပနီကျမ်းတို့၌ နောက်က ရေတွက်ပြီးသောနှစ်ကို မယူမူ၍ လေးနှစ်လျှော့ပြု၍ နှစ်ရာ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်တွင် နတ်ရွာစံကြောင်းနှင့်ဆိုကြလေသည်။ ထိုကြောင့် သမန္တစက္ခုဒီပနီ ကျမ်းပထမတွဲ မဇ္ဈိမမင်းဆက်ကိုဆိုရာ၌။ ။

ဇေယျတု၊ မှတ်စုနံသင့်ညွှန်။ ။
မြတ်မွန်ဇိန၊ ထွတ်သကျ၊ ပြောင်းကြွပြည်နိဗ္ဗာန်။
နှစ်ဆယ့်လေးမှတ်၊ ဇာတသတ်၊ မင်းမြတ်စည်းစိမ်မှန် ..... ၂၄။
ခါ-လွန်၊ ဥဒယ။ ... ... ၂၄။
လ-နေ၊ နူရုဒ္ဒါ။ ... ... ၄၀။
လေ-လာ၊ မုဏ္ဍာ။ ... ... ၄၄။
ဝေ-ရ၊ နာဂဒါ။ ... ... ၄၈။
တိ-က္ကာ၊ သုသု။ ... ... ၇၂။
နော-နူ၊ ကာဠာသော။ ... ... ၉၀။
ဥ-ဩ-ရ၊ သားတစ်ကျိပ်။ ... ... ၁၁၈။
အိမ်-လုံး-နှိပ်၊ နန်ကိုးဦး။ ... ... ၁၄၀။
အ-သ်ာ-ကူး၊ စန္ဒဂုတ်။ ... ... ၁၆၂။
အ-ရ-သုတ်၊ ဗိန္ဒုသာ။ ... ... ၁၈၆။
ကြာ-အ-လု၊ သောကမင်း။ ... ... ၂၁၄။
ကြာ-ဖြူ-အင်း၊ မင်းရိုးသုန်း။ ... ... ၂၅၁။

နည်းထုံး-မှတ်ကုန်ရာ။ ။ ဟူ၍ဆိုလေသည်။ ဤသည်ကား အရှင်မဟိန္ဒထေရ် သီဟိုဠ်သို့ကြွ၍ သာသနာပြုတော်မူသည့် အခန်းတည်း)။

ဤတွင် ရွှေ့ကား ရမ်းဗြဲမြို့တောင်ကျောင်းဆရာတော် ဦးစန္ဒမာလာသေချာပြုပြင် ရေးစီရင်အပ်သော ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း၌ ဗိမ္ဗိသာရအစ ဓမ္မာသောကအဆုံးရှိသော မဇ္ဈိမဒေသမင်းဆက်။ ထိုမင်းတို့၏လက်ထက် ဖြစ်ပျက်သောအခြင်းအရာ၊ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူသောအခန်းတို့ဖြင့် ပြည့်စွန်းစီရင်အပ်သော ဒုတိယတွဲသည် အပြီးသို့ရောက်ပြီ။ ။

ပု-ဒိ-အာ နှင့် ပြည့်စုံပါလို၏။

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း ဒုတိယတွဲ ဤတွင်ရွှေ့ပြီးပြီ။

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

တတိယတွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဤသို့လျှင် ဒုတိယတွဲဖြင့် မဇ္ဈိမဒေသမင်းဆက် ဖြစ်ပျက်သော အခြင်းအရာ၊ သာသနာပြုစေလွှတ်တော်မူသော အခန်းတို့ဖြင့် ပြည့်စွန်းသင့်သည်အရ ရေးပြစီရင်ပြီး၍ တတိယတွဲဖြင့် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်သော မဟာသမ္မတမင်း၏အနွယ်တော်လျှင် အမွန်ရှိသော ရခိုင်မင်းတို့၏အရင်းအစ ပထမဖြစ်သော ဒွါရာဝတီသံတွဲမြို့ကို အစပြု၍ ထိုထိုသို့သော ပြည်ထောင်ထီးဆောင်းမင်း အပေါင်းတို့၏ အနွယ်စဉ်လာ သာသနာတော်၏အမြစ်အခြေ၊ ဓာတ်မွေ့ရုပ်တု၊ သွန်းပြုတည်ထား၊ ခြင်းရာများတို့နှင့် ရေးသားပြဆိုလိုက်ပေအံ့။

(၁၃၅) မဟာကံသမင်းတို့၏အကြောင်း

ဝိ-ဋ္ဌူဌာယီ ဤကမ္ဘာ၏တည်ပြီးသည့်နောက် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်ဦးတွင် မြှောက်တင်အပ်သော မဟာသမ္မတမင်းကြီးနောက် ဆက်လျှောက်စိုးစံတော်မူကြသော မင်းများအပေါင်း သောင်းသိန်းမက ကျရောက်သည့်အခါ လူတို့အသက်နှစ်သောင်းတမ်း၌ မဇ္ဈိမဒေသမြောက်ပိုင်းအရပ် ဥတ္တရာပထတိုင်းငယ် ကံသမင်းတို့၏ သုံးဆောင်ရာနေရာဖြစ်သော အသိတဉ္စနမြို့၌ မဟာကံသမည်သော မင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုမဟာကံသမင်းအား ကံသ၊ ဥပကံသ-ဟူသော သားနှစ်ယောက်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ဒေဝဂဗ္ဘာမည်သော သမီးတော်တစ်ယောက်သည် ရှိ၏။ ထိုဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးကို ဖွားသောနေ့၌ နိမိတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့ကိုမေး၏။ နိမိတ်ဖတ်တတ်ကုန်သော ပုဏ္ဏားတို့သည် ထိုမင်းသမီးဝမ်း၌ ဖြစ်သောသားတို့သည် ကံသမင်းအနွယ်အဆက်ကို ဖျက်ဆီးကုန်လတ္တံ့ဟု ကြားလျှောက်ကုန်၏။ မဟာကံသမင်းကြီးသည် ပြင်းစွာသော ချစ်ခြင်းဖြင့် ချင်းခြင်းကြောင့် သမီးတော်ကို ဖျက်ဆီးအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်။ မောင်တော်တို့သည် မသိကုန်လတ္တံ့ဟု အသက်ထက်ဆုံးတည်၍ မဟာကံသမင်းကြီးသည် နတ်ရွာလားလေ၏။ ထိုမဟာကံသမင်းကြီး နတ်ရွာလားလေသော် သားတော်ကြီး ကံသမင်းသားသည် မင်းပြု၏။ ညီတော် ဥပကံသသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်၏။ ထိုညီတော် နောင်တော်တို့သည် ကြံကြကုန်၏။ ငါတို့သည် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးကို

အကယ်၍ ဖျက်ဆီးကုန်အံ့။ ကဲ့ရဲ့ခံရကုန်သည် ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့။ ထိုကြောင့် နှမတော်ကို တစ်စုံတစ်ယောက်သောမင်းသားအား မပေးမူ၍ လင်မရှိသည်ကိုပြု၍ စောင့်ရှောက်ကုန်အံ့ဟု ကြံကြကုန်၏။ ကြံပြီး၍ ထိုမောင်တော်မင်းတို့သည် တစ်ခုသော တစ်ပင်တိုင် နန်းပြာသာဒ်ကို ဆောက်စေ၍ ထိုတစ်ပင်တိုင်နန်းပြာသာဒ်၌ နေစေကုန်၏။ ထိုမင်းသမီး၏ အလုပ်အကျွေးအစောင့်အရှောက်သည် နန္ဒိဂေါပါလာ အမည်ရှိ၏။ ထိုနန္ဒိဂေါပါလာ၏လင်ဖြစ်သော အန္ဓကဝေဏှုမည်သော ကျွန်သည် စောင့်ရှောက်ခြင်းကို ပြုလေ၏။ ထိုအခါ ဥတ္တရာပထတိုင်း၌ပင် မဓုရမည်သော ပြည်ဝယ် မဟာသာဂရမည်သော မင်းသည် မင်းပြု၏။

ဤမဟာသာဂရမင်းကို မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ တစ်ဆယ်သုံးယောက်မြောက်ဖြစ်သော သာဂရမင်းဟူ၍ အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ဆိုသည်။ ဝါသုဒေဝ စသော မင်းညီနောင်တို့ဖြစ်သောကာလသည် အသက်နှစ်သောင်းတမ်းဟူ၍ ဒသနိပါတ်၊ ဃဋပဏ္ဍိတဇာတ်၌ ဆိုသောကြောင့် ထိုတစ်ဆယ့်သုံးယောက်မြောက်ဖြစ်သော သာဂရမင်းကို မယူလေအပ်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ထိုတစ်ဆယ့်သုံးယောက်မြောက် သာဂရမင်းနှင့်တကွ နှစ်ဆယ့်ရှစ်ယောက်သော မင်းတို့သည် အသက်အသင်္ချေယျတမ်းမှာ ဖြစ်ကြောင်းနှင့် မဟာဝင်စသောကျမ်းတို့၌ ဆိုသောကြောင့်တည်း။ ထိုကြောင့်။ ။ ကုသဝတီ၊ သိင်္ဂီရွှေဘုံ၊ တည်တုံမပြား၊ တစ်ဆယ့်ငါးပြည်၊ အတည်တည်ဝယ်၊ စံသည်တွက်ကိန်း၊ အသိမ်းမက၊ နောက်ဆုံးကျသည်၊ သာဂရဒေဝ၊ မင်းမြတ်လှလျှင်၊ ဥတ္တရမဓူ၊ ဇမ္ဗူကြေးမုံ၊ သားမျိုးစုံသည်၊ ရွှေဘုံနန်းသီး၊ စံမည်းသည်။ ။ ပြည်ကြီး အုပ်ကာစိုးသတည်း။ ဟူ၍ စပ်ဆိုအပ်သော ရာဇဝင်လင်္ကာကို ထောက်၍ အသိမ်းမကသော မင်းတို့နောက်မှ ကံသမင်းတို့ မင်းမူကြကြောင်းနှင့် ရေးလိုက်သည်။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်။ ထိုမဟာသာဂရမင်းအား သာဂရ၊ ဥပသာဂရဟူသော သားတော်နှစ်ယောက်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုသားတော်နှစ်ယောက်တို့တွင်လည်း သားတော်ကြီး သာဂရမင်းသားသည် ခမည်းတော် မဟာကံသမင်းကြီး နတ်ရွာစံသောအခါ မင်းဖြစ်၏။ ညီတော် ဥပသာဂရမင်းသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်၏။ ထိုဥပသာဂရမင်းသားသည် ဥပကံသမင်းသား၏အဆွေခင်ပွန်းဖြစ်၏။ တစ်ဦးတည်းသောဆရာ့အထံ၌ အတူတကွ အတတ်သင်ဖက်တည်း။ ထိုအိမ်ရှေ့မင်း ဥပသာဂရသည် နောင်တော်သာဂရမင်း၏ နန်းတွင်း၌ ပြစ်မှား၍ နောင်တော်ကို ကြောက်သည်ဖြစ်၍ ထွက်ပြေးပြီးလျှင် ကံသမင်းတို့၏ သုံးဆောင်ရာနေရာဖြစ်သော အသိတဉ္စနမြို့၌ အိမ်ရှေ့မင်း ဥပကံသ၏အထံသို့ သွားလေ၏။ အိမ်ရှေ့မင်း ဥပကံသသည် ထိုဥပသာဂရအိမ်ရှေ့မင်းကို နောင်တော်ကံသမင်းကြီးအား ပြ၏။ ကံသမင်းကြီးသည် ထိုဥပသာဂရအား ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို ပေး၏။ ထိုဥပ

သာဂရသည် ကံသမင်းကြီးအား ခစားအံ့သောငှာ သွားသည်ရှိသော် နှမတော် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီး၏ စံရာတစ်ပင်တိုင်နန်းပြာသာဒ်ကိုမြင်၍ ဤပြာသာဒ်သည် အဘယ်သူ၏ နေရာပြာသာဒ်နည်းဟုမေး၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရလျှင် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီး၌ တပ်စွန်းသောစိတ် ရှိသည်ဖြစ်၏။ ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးသည်လည်း တစ်နေ့သ၌ ဥပသာဂရမင်းသားသည် မောင်တော်ဥပကံသ အိမ်ရှေ့မင်းနှင့်အတူ မင်းအား ခစားခြင်းငှာလာလတ်သည်ကိုမြင်၍ ဤမင်းသားသည် အဘယ်မင်းသားနည်းဟု မေး၍ မဟာသာဂရမင်းသား၌ တပ်စွန်းသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၏။ ဥပသာဂရမင်းသားသည် နန္ဒိဂေါပါလာမည်သော အထိန်းတော်သည် အရှင်မင်းသား၊ ထိုဒေဝဂဗ္ဘာ မင်းသမီးကိုပြုခြင်းသည် ဝန်မလေးဟုဆို၍ ထိုအကြောင်းကို ဒေဝဂဗ္ဘာ မင်းသမီးကို ပြုခြင်းသည် ဝန်မလေးဟုဆို၍ ထိုအကြောင်းကို ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးအား တင်လျှောက်၏။ ထိုဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးသည် ပကတိအားဖြင့်လည်း ဥပသာဂရမင်းသား၌ တပ်စွန်းသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုစကားကို ကြားရလျှင် ကောင်းပြီဟု ဝန်ခံ၍ နန္ဒိဂေါပါလမည်သော အထိန်းတော်သည် ဥပသာဂရမင်းသားအား အမှတ်ကိုပေး၍ ညဥ့်အဖို့၌ ထိုဥပသာဂရမင်းသားကို ပြာသာဒ်သို့တင်၏။ ဥပသာဂရမင်းသားသည် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးနှင့်တကွ မွေ့လျော်ပျော်ပါးခြင်းကိုပြု၏။ ထိုအခါ ထိုနှစ်ယောက်ကုန်သော မင်းသား-မင်းသမီးတို့၏ အဖန်တလဲလဲမွေ့လျော်ပျော်ပါးခြင်းကြောင့် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးအား ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းသည် ထင်ရှားသည်ဖြစ်၍ မောင်တော်မင်းနှစ်ပါးတို့သည် နန္ဒိဂေါပါလာကို မေးကုန်၏။ ထိုနန္ဒိဂေါပါလာသည် ဘေးမဲ့ကို တောင်း၍ ထိုအကြောင်းကို ကြားလျှောက်၏။ ထိုမောင်တော်နှစ်ပါးတို့သည် ကြားသိရလျှင် နှမတော်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကုန်။ သမီးကိုတည်း အကယ်၍ မွေးဖွားအံ့၊ မဖျက်ဆီးကုန်အံ့။ သားယောက်ျားကိုလည်း အကယ်၍ မွေးဖွားအံ့၊ ဖျက်ဆီးကုန်အံ့ဟုကြံ၍ ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးကို ဥပသာဂရမင်းသားအားသာလျှင် ပေးကုန်၏။ ထိုဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးသည် ရင့်သော ကိုယ်ဝန်ရှိသည်ဖြစ်၍ သမီးကို ဖွားမြင်၏။ မောင်တော်မင်းနှစ်ပါးတို့သည် ကြားရလျှင် အလွန်နှစ်သက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထိုတူမတော် မင်းသမီးအား အဉ္ဇနဒေဝီဟူသောအမည်ကို မှည့်ကုန်၏။ ထိုနှမတော်၊ ယောက်ဖတော်တို့အား ဝဓမာနမည်သော ရွာကို ကံကျွေးခံပေးကုန်၏။ ဥပသာဂရမင်းသားသည် မျောက်သားတော် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးကိုယူ၍ ဝဓမာနမည်သော စားကျေးရွာ၌ နေ၏။ ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီး၌ တစ်ဖန်ကိုယ်ဝန်တည်ပြန်၏။ နန္ဒိဂေါပါလာသည်လည်း ထိုနေ့၌ပင်လျှင် ကိုယ်ဝန်ရ၏။ ထိုနှစ်ယောက်သောမ်ငးသမနီး၊ ဒေဝဂဗ္ဘာအထိန်းတော် နန္ဒိပေါပါလာတို့သည် ကိုယ်ဝန်ရင့်ကုန်သည်ရှိသော် တစ်နေ့တည်း၌သာလျှင် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးသည် သားယောက်ျား

ကို ဖွား၏။ အထိန်းတော် နန္ဒိဂေါပါလာအား လျှို့ဝှက်သောအားဖြင့် ပေးလိုက်၍ ထိုနန္ဒိဂေါပါလာ၏ သမီးကို ဆောင်ယူခဲ့စေ၏။ ထိုဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီး သားဖွားသောအဖြစ်ကို မောင်တော်တို့အား ကြားလျှောက်၏။ ထိုမောင်တော်တို့သည် သားယောက်ျားကို ဖွားသလော။ သမီးမိန်းမကို ဖွားသလောမေး၍ သမီးမိန်းမဖွားသည်ဟူ၍ တင်လျှောက်လေသော် ထိုသို့ သမီးမိန်းမဖွားသည်တပြီးကား မွေးလေကုန်ဟု ဆိုကုန်၏။ ဤသို့သောနည်းအားဖြင့် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးသည် တစ်ကျိပ်သော သားတို့ကို ဖွား၏။ နန္ဒိဂေါပါလာသည် တစ်ကျိပ်သော သမီးတို့ကိုဖွား၏။ တစ်ကျိပ်သော သားတို့သည် အထိန်းတော် နန္ဒိဂေါပါလာ၏အထံ၌ ကြီးကုန်၏။ တစ်ကျိပ်သော သမီးတို့သည် ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီးအထံ၌ ကြီးကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည် မသိ။ ဒေဝဂဗ္ဘာမင်းသမီး၏သားတော်အကြီးသည် ဝါသုဒေဝမည်၏။ နှစ်ယောက်မြောက်သောသားသည် ဗလဒေဝမည်၏။ သုံးယောက်မြောက်သော သားသည် စန္ဒဒေဝမည်၏။ လေးယောက်မြောက်သော သားသည် သူရိယဒေဝမည်၏။ ငါးယောက်မြောက်သော သားသည် အဂ္ဂိဒေဝမည်၏။ ခြောက်ယောက်မြောက်သောသားသည် ဝရုဏဒေဝမည်၏။ ခုနစ်ယောက်မြောက်သော သားသည် အဇ္ဇုနမည်၏။ ရှစ်ယောက်မြောက်သောသားသည် သဇ္ဇုနမည်၏။ ကိုးယောက်မြောက်သော သားသည် ယဋ္ဌပဏ္ဍိတမည်၏။ ဆယ်ယောက်မြောက်သောသားသည် အင်္ကုရမည်၏။ ထိုတစ်ကျိပ်သောညီနောင်တို့သည် အန္ဓကဝေဏှုကျွန်သားညီနောင်တစ်ကျိပ်ဟူ၍ အလွန်ထင်ရှားသည်ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတစ်ကျိပ်သော ညီနောင်တို့သည် နောက်အဖို့၌ ကြီးခြင်းသို့ရောက်ကုန်၍ အားအစွမ်းနှင့် ပြည့်စုံကုန်၏။ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းကုန်သည်ဖြစ်၍ လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်ကို ပြုကုန်လျက် လှည့်ပတ်သွားလာကုန်၏။ မင်းအားဆက်ရောက်လာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကိုလည်း လုယက်ဖျက်ဆီးကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ လူတို့သည် စည်းဝေးကုန်၍ အန္ဓကဝေဏှုကျွန်၏သားဖြစ်ကုန်သော ညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် တိုင်းနိုင်ငံကို လုယက်ဖျက်ဆီးကုန်၏ဟု မင်းရင်ပြင်၌ ကြွေးကြော်ကုန်၏။ ကံသမင်းကြီးသည် အန္ဓကဝေဏှုမည်သော ကျွန်ကိုခေါ်စေ၍ အဘယ်ကြောင့် သားတို့ကို လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်းကို ပြုစေသနည်းဟု ခြိမ်းခြောက်၏။ ဤသို့လျှင် နှစ်ကြိမ်မြောက်၊ သုံးကြိမ်မြောက် ၎င်းလူတို့သည် ကြွေးကြော်ကုန်သည်ရှိသော် ကံသမင်းကြီးသည် ထိုအန္ဓကဝေဏှု ကျွန်ကို ခြိမ်းခြောက်သည်သာလျှင်တည်း။ ထိုအန္ဓကဝေဏှုသည် သေဘေးမှကြောက်သည်ဖြစ်ရကား အလုံးစုံသောအကြောင်းကို လျှောက်ကြား၏။ မင်းကြီးသည် အလွန်ကြောက်သည်ဖြစ်၍ အဘယ်သို့သော အကြောင်းဖြင့် ထိုမင်းသားတို့ကို ဖမ်းရကုန်အံ့နည်းဟု အမတ်တို့ကို မေး၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ ထိုတစ်ကျိပ်သော

ညီနောင်တို့သည် လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း၊ လက်ပမ်းလုံးခြင်း၌ ကြူးကုန်၏။ မြို့တော်၌ လက်ဝှေ့သဘင်ကို ပြုစေ၍ ထိုအခါ တစ်ကျိပ်သော ညီနောင်တို့ကို လက်ဝှေ့သတ်ရာပွဲသဘင်သို့ လာကုန်သော သူတို့ကို ဖမ်းစေ၍ ဆောင်ကုန်အံ့ဟု လျှောက်ကုန်သည်ရှိသော် စာရူယ မည်သော လက်ပမ်းသည်၊ မုဋ္ဌိကမည်သော လက်ပမ်းသည် ဤနှစ်ယောက်ကုန်သော လက်ပမ်းသည်တို့ကို စေလွှတ်၍ ဤနေ့မှ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ လက်ဝှေ့သတ်ခြင်း၊ လက်ပမ်းလုံးခြင်း ပွဲသဘင်သည် ဖြစ်လတ္တံ့ဟု မြို့၌ စည်လည်စေ၍ မင်းရင်ပြင်၌ လက်ဝှေ့သဘင် မဏ္ဍပ်ကို စီရင်ပြီးလျှင် သူကောင်ချရာတွင်းကို တူးစေ၍ လက်ဝှေ့ပွဲသဘင်မဏ္ဍပ်ကို တန်ဆာဆင်၍ တံခွန်ကုက္ကားကို စိုက်စေကုန်၏။ မြို့အလုံးသည် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ရှိသည်ဖြစ်၏။ လည်အဆင့်ဆင့်၊ ညောင်စောင်းအဆင့်ဆင့်ဖွဲ့၍ စာရူယလက်ပမ်းသည်၊ မုဋ္ဌိက လက်ပမ်းသည်တို့သည် လက်ဝှေ့သဘင်မဏ္ဍပ်သို့ လာကုန်၍ ကြွေးကြော်ကုန်လျက်၊ ကြုံးဝါးကုန်လျက်၊ လက်ပမ်းပေါက်ခတ်ကုန်လျက် သွားကုန်၏။

မင်းသားညီနောင် တစ်ကျိပ်တို့သည်လည်း လာလတ်ကုန်၍ ထမင်းရောင်းသောခရီး၊ နံ့သာရောင်းသောခရီး၊ ခဝါသည်ခရီး၌ လုယက်ဖျက်ဆီး၍ နီသောအဆင်းရှိသောပုဆိုးတို့ကို ဝတ်၍နံ့သာရောင်းသော ဈေးတို့၌ နံ့သာကို၊ ပန်းရောင်းသော ဈေးတို့၌ ပန်းကိုလုယက်၍ နံ့သာကို လိမ်းပြီးသောကိုယ် ရှိသည်ဖြစ်၍ ပန်းပန်ကုန်လျက်၊ ရွှေနားတောင်းဝတ်ဆင်၍ ကြွေးကြော်ကုန်လျက်၊ လက်ပမ်းပေါက် ခတ်ကုန်လျက် လက်ဝှေ့ပွဲသဘင်သို့ ဝင်လာကုန်၏။ ထိုခဏ၌ စာရူယ မည်သောလက်ပမ်းသည်ကို မြင်၍ ထိုလက်ပမ်းသည်ကို လက်ဖြင့်မထိစေအံ့ဟု ဆင်တင်းကုပ်မှ ကြိုးစွာသောဆင်ချည်ကြိုးကိုယူ၍ ကြွေးကြော်ကြုံးဝါးလျက် ဆင်ချည်ကြိုးကိုပစ်၍ စာရူယလက်ပမ်းသည်ကို ဝမ်း၌ရစ်၍ လွှန်စနှစ်ဖက်တို့ကို တပေါင်းတည်းပြု၍ ကျစ်ပြီးလျှင် မြှောက်၍ ဦးခေါင်းထက်၌ ချာချာလည်စေပြီး၍ မြေ၌ရိုက်ခတ်သတ်ပြီးလျှင်ပွဲပြင်၌ သူကောင်ချရာ တူးသောတွင်းသို့ ပစ်လိုက်၏။ စာရူယလက်ပမ်းသည် သေသည်ရှိသော် ကံသမင်းကြီးသည် မုဋ္ဌိက မည်သော လက်ပမ်းသည်ကို ပုတ်ခတ်၍ အရိုးကို မုန့်မုန့်ညက်ညက်ကြေစေ၍ လက်ပမ်း သည်ဟူသည် အမောင်လောဟု မေး၍ ငါလက်ပမ်းသည်တကားဟူ၍ ဆို၏။ ဆိုစဉ်ပင်လျှင် နင် လက်ပမ်းသည် ဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ လက်ပမ်းသည် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း ငါမသိဟု လက်၌ကိုင်၍မြေ၌ ရိုက်ခတ်လျက် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေပြီးလျှင် ပွဲပြင်၌ သူကောင်ချရာ တူးသောတွင်းသို့ ပစ်ချလိုက်၏။ မုဋ္ဌိက လက်ပမ်းသည်လည်း ဘီလူးကြီးဖြစ်၍ ထိုမင်းသားကို စားရလို၏ဟု ဆုတောင်းခြင်းကို ဖြစ်စေ၏။ ထိုမုဋ္ဌိက လက်ပမ်းသည်သည် ကဋ္ဌမတ္တိက-

မည်သောတောအုပ်၌ ဘီလူးကြီးဖြစ်လေ၏။ ဦးရီးတော် ကံသမင်းကြီးသည် ကျွန်သားညီနောင် တစ်ကျိပ်တို့ကို ဖမ်းကြကုန်အံ့ဟု ထ၏။ ထိုသို့ထသောခဏ၌ ဝါသုဒေဝမင်းသားသည် စက်လက်နက်ကို ပစ်၏။ ထိုစက်လက်နက်သည် ဦးရီးတော်ညီနောင် မင်းနှစ်ပါးတို့၏ ဦးခေါင်းကိုကျစေ၏။ လူများအပေါင်းသည် ကြောက်လန့်ထိတ်လန့်သည်ဖြစ်၍ အကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုးကွယ် ရာဖြစ်ပါကုန်လောဟုဆို၍ ထိုညီနောင်တကျိပ်တို့၏ ခြေရင်း၌ ဝပ်၍လျှောက်ကြကုန်၏။ ထိုညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ဦးရီးတော် မင်းနှစ်ပါးတို့ကို သတ်၍ အသိတဉ္ဇနမြို့၌ မင်းစည်းစိမ်ကိုယူပြီးလျှင် မယ်တော်၊ ခမည်းတော်တို့ကို အသိတဉ္ဇနမြို့၌ထား၍ နေစေကုန်၏။ (ဆရာငမည်-ရာဇဝင်။ ထိုရာဇဝင်ကိုမှီ၍ရေးသော အချို့သော ရာဇဝင်သစ်တို့၌ကား အပိုအလွန်များစွာပါလေသည်။ ဇာတ်လာစကားနှင့် မညီလေ။ ။ ဤကား အမှာစကားချုပ်)။ ။

(၁၃၆) ဝါသုဒေဝ–စသော မင်းညီနောင် တစ်ကျိပ်တို့အကြောင်း

ထိုတစ်ကျိပ်သော မင်းညီနောင်တို့သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအလုံး၌ ရှိသော မင်းအဖြစ်ကို ယူကုန်အံ့ဟု မြို့မှထွက်၍ အစဉ်သဖြင့် ကောဠယောနက-မည်သောမင်း၏နေရာဖြစ်သော အယုဇ္ဈမြို့သို့ရောက်လျှင် ထိုအယုဇ္ဈပြည်ကို မိမိတို့လက်သို့ ရောက်သည်ကိုပြု၍ ဒွါရာဝတီမြို့သို့ ရောက်လေကုန်၏။ ထိုဒွါရာဝတီမြို့၏ တစ်မျက်နှာမှကား သမုဒ္ဒရာ၊ တစ်မျက်နှာမှကား တောင်-ရှိ၏။ ထိုဒွါရာဝတီမြို့ကို ဘီလူးတို့ သိမ်းဆည်းအပ်သည်ဖြစ်၍ ထိုမြို့ကို စောင့်ရှောက်သော ဘီလူးသည် ရန်သူတို့ကို မြင်၍ မြည်း၏ အသွင်ဖြင့်မြည်လျှင် ထိုမြည်သောခဏ၌ ဘီလူးတို့၏ အာနုဘော်ဖြင့် မြို့အလုံးသည် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ မဟာသမုဒ္ဒရာဝယ် ကျွန်းငယ်တစ်ခု၌တည်၏။ ရန်သူတို့သွားကုန်သည်ရှိသော တစ်ဖန်ပြန်လတ်၍ မိမိနေရာ၌သာလျှင် တည်၏။ ထိုမင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့ ရောက်လာသောအခါ၌လည်း မြည်းယောင်ဆောင်သော ဘီလူးသည် ထိုမင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့၏ လာခြင်းကိုသိ၍ မြည်း၏မြည်ခြင်းကို မြည်၏။ ထိုမြို့သည် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ သမုဒ္ဒရာကျွန်းငယ်၌ တည်၏။ ထိုမင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် မြို့ကိုမမြင်ကုန်၍ ပြန်ကုန်သည်ရှိသော တစ်ဖန်လာပြန်၍ မိမိနေရာအရပ်၌ တည်၏။ ထိုမင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ဒွါရာဝတီမြို့သို့ တစ်ဖန်ပြန်လာကုန်၏။ တစ်ဖန်လည်း မြည်းသည် ရှေးနည်းအတူသာလျှင်ပြု၏။ မင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ဒွါရာဝတီမြို့၌ မင်းအဖြစ်ကို ယူခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍

ကဏ္ဍာဒီပါယန အမည်ရှိသော ရသေ့အထံသို့ သွားပြီးလျှင် ရှိခိုးကုန်၍ အရှင်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်တို့သည် ဒွါရာဝတီမြို့၌ မင်းအဖြစ်ကိုယူခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ပါကုန်။ အကျွန်ုပ်တို့အား တစ်ခုသောအကြောင်းကို ပြတော်မူပ ါကုန်လောဟု မေး၍ ကျုံးပြင်အရပ်၌ တစ်ခုသော မြည်းသည်ရှိ၏။ ထိုမြည်းသည် ရန်သူတို့လာသည်ကိုမြင်၍ မြည်း၏အသံကိုမြည်သော ခဏ၌ မြို့သည်ပျံ၍သွား၏။ သင်တို့သည် ထိုမြည်း၏ ခြေတို့ကို ကိုင်လေကုန်။ ဤသည်လျှင် သင်တို့၏ အလိုပြီးခြင်း၏ အကြောင်းတည်းဟုဆိုသည်ရှိသော် ထိုမင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် သွားလေ၍ တစ်ကျိပ်သော မင်းညီနောင်တို့သည်ပင်လျှင် မြည်း၏ခြေ၌ ကိုင်းပြီးလျှင် အရှင့်ကိုထား၍ အရှင်မှတစ်ပါးသောသူသည် ကိုးကွယ်ရာမရှိပါ။ ငါတို့မြို့ကို သိမ်းယူသောအခါ၌ မမြည်ပါလင့်ဟု တောင်းပန်ကုန်၏။ မြည်းသည် ငါသည် မမြည်ဘဲနေခြင်းငှာ မတတ်ကောင်း။ သင်မင်းသားတို့သည်ကား ရှေးဦးစွာ လာလတ်ကုန်၍ လေးယောက်ကုန်သောသူတို့သည် ကြီးစွာသော သံချောင်းတို့ကိုယူ၍ မြို့တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ ကြီးစွာသော သံတံသင်းတို့ကို မြေ၌ စိုက်၍ မြို့၏ပျံအံ့သောကာလ၌ သံချောင်းတို့ကို ကိုင်၍ သံချောင်း၌ ဖွဲ့အပ်သော သံကွင်းကို သံတံသင်း၌ စွပ်လေကုန်။ မြို့သည် ပျံခြင်းငှာ မတတ်နိုင်လတ္တံ့ဟု ဆို၏။

ထိုမင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ကောင်းပြီဟုဆို၍ ထိုနေ့ညဉ့်သန်းခေါင်ယံ၌ ဝင်လျက် သံချောင်းတို့ကိုယူ၍ မြို့တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ သံတံသင်းတို့ကို မြေ၌စိုက်၍ တည်ကုန်၏။ ထိုခဏ၌ မြည်းသည်မြည်၏။ မြို့သည် ပျံခြင်းငှာအားထုတ်၏။ တံခါးလေးမျက်နှာတို့၌ တည်ကုန်သော မင်းသားတို့သည် လေးခုသော သံချောင်းတို့ဖြင့်ကိုင်ကုန်၍ သံချောင်း၌ ဖွဲ့အပ်သော သံကွင်းတို့ကို သံတံသင်းတို့၌ ဖွဲ့ကြကုန်၏။ မြို့သည် ပျံခြင်းငှာမတတ်နိုင်။ မင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ထိုနောင်မှ မြို့သို့ဝင်လျှင် မင်းကို သတ်၍ ဒွါရာဝတီပြည်ကို ယူကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ထိုမင်းနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအလုံးဝယ် ခြောက်သောင်းသုံးထောင်သော မြို့တို့၌ ခြောက်သောင်းသုံးထောင်သော မင်းတို့ကို စက်လက်နက်ဖြင့် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၍ ဒွါရာဝတီပြည်၌ နေကုန်လျက် ပြည့်ထောင်အပေါင်းတို့ကို ဆယ်စုစု၍ ခွဲဝေကုန်၏။ နှမတော်အဉ္စနဒေဝီကိုကား မအောက်မေ့မိကုန်။ ထိုနောင်တစ်ဖန် တစ်ဆယ့်တစ်စုစု၍ ဝေအံ့ဟု ဆိုသည်ရှိသော် အင်္ကုရမင်းသားသည် အကျွန်ုပ်၏ အစုတစ်စုကို နှမတော်အဉ္စနဒေဝီအား ပေးတော်မူကုန်လော့။ အကျွန်ုပ်သည် ကုန်သွားခြင်းကိုပြု၍ အသက်မွေးပါအံ့။ စင်စစ်သော်ကား နောင်တော်တို့သည် မိမိ၏ဇနပုဒ်၌ အကျွန်ုပ်အား ကင်းခွန်ကိုသာ လွှတ်တော်မူကုန်လောဟုဆို၏။ ထိုနောင်တော်မင်းတို့သည် ကောင်းပြီဟု အာမခံ၍ ထိုအင်္ကုရမင်းသား၏ အစုကို နှမတော် အဉ္စနဒေဝီအား ပေး၍ ထိုနှမတော်

အဉ္စနဒေဝီနှင့်တကွ ကိုးယောက်ကုန်သော မင်းတို့သည် ဒွါရာဝတီပြည်ကြီး၌ နေကုန်၏။ ညီတော် အင်္ကုရမင်းသားသည်ကား ကုန်သွယ်ကိုပြု၏။ ဤသည်ကား ဒသနိပါတ်၊ ဃဋပဏ္ဍိတဇာတ်၌လာသော ဝတ္ထုစကားအစဉ်တည်း။

ဤဇာတ်ဝတ္ထု၌ ဒွါရာဝတီမြို့ကို သံဖြင့်တွဲ၍ ယူအပ်လေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ သံတွဲမြို့ဟု တွင်ပေကြောင်း။ ဤသံတွဲမြို့ဟူသည်လည်း အခြားတစ်ပါးပြည်မဟုတ်။ ငါတို့ရခိုင်လေးမြို့အဝင် ဒွါရာဝတီ သံတွဲမြို့ပင်ဖြစ်ကြောင်း စသည်တို့ဖြင့် ရာဇဝင်၊ မှတ်စု၊ ရတု၊ မော်ကွန်းအခန်းခန်းတို့တွင် စီရင်ရေးသားမှာထားမိန့်ဆိုကြလေသည်။

(၁၃၇) တစ်နည်း ဝါသုဒေဝ စသော မင်းညီနောင်တို့ အကြောင်း

ပေတဝတ္ထု၌ကား။ ။ ယခင်ဒသနိပါတ်၊ ဃဋပဏ္ဍိတဇာတ်၌ လာရှိသည့်အတိုင်း ပြဆိုပြီးလျှင်။ ။ အင်္ကုရမင်းသားသည် ကုန်သွယ်ခြင်းကို ပြုသည်ရှိသော် အခါခပ်သိမ်း ကြီးစွာသော အလှူကိုပေး၏။ ထိုမင်း၏ အစီးအပွားကို အလိုရှိသော ကျွန်ဖြစ်သော ဘဏ္ဍာစိုးသည်ရှိ၏။ အင်္ကုရမင်းသားသည်လည်း ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုဘဏ္ဍာစိုးအား တစ်ယောက်သော အမျိုးသမီးကို ယူ၍ပေး၏။ ဘဏ္ဍာစိုးသည် မိမိသားငယ်မဖွားမီကလျှင် သေခြင်းကိုပြု၏။ အင်္ကုရမင်းသားသည် အဖအားပေးအပ်သော ရိက္ခာကို ပေး၏။ ထိုသူငယ်သည် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ကျွန်ဟုတ်သည် မဟုတ်ဟု အငြင်းဖြစ်ကြရာ အဉ္စနဒေဝီက နွားငယ်ဥပမာဖြင့် အမိသူကောင်းဖြစ်လျှင် သားငယ်သူကောင်းဖြစ်သင့်၏ဟု ဆုံးဖြတ်သော်လည်း မကျေမအေးရှိကြသည်ကို ရှက်သောကြောင့် သိဝိတိုင်း ရောရုဝပြည်သို့ သွားပြီးလျှင် အပ်လျှိုသမား၏ သမီးကိုယူ၍ အသက်မွေးလေ၏။ ထိုအခါ ရောရုဝါမြို့၌ အသေယျသူဌေး အလှူပေးရာမဏ္ဍပ်သို့ လာကုန်သော အလှူခံတို့အား ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ညိုးညွှန်၍ ပြလေ၏။ ထိုအပ်လျှိုသမားသည် မကြာမီ သေလွန်သည်ရှိသော် လက်ညိုးညွှန်၍ ပြအပ်သော ကုသိုလ်ကံကြောင့် မရုကန္တရသဲပြင်ကြီး၌ မြစ်ပျဉ်းတစ်ထောင်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ပညောင်ပင်ဝယ် ရုက္ခစိုးနတ်ဖြစ်လေကြောင်း။ အင်္ကုရမင်းသားသည် အခါတစ်ပါး တစ်ဦးသော ပုဏ္ဏားနှင့်တကွ တစ်ထောင်သော လှည်းတို့ဖြင့် ဒွါရာဝတီပြည်မှ ကမ္ဗောဇပြည်သို့ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်အလို့ငှာ သွားကြလေသော် မရုကန္တာရ၌ ခရီးမှား၍ နေလေသောကြောင့် ရုက္ခစိုးနတ်သည် မိမိအားကျေးဇူးပြုဖူးသည်ကို ထောက်၍ ပညောင်ပင်ကို မြင်စေ၍ အင်္ကုရမင်းသားတို့ မှီခိုတည်းနေရာကို ပြကြောင်း။ ။ အင်္ကုရမင်းသားသည်

ရက္ခစိုးနတ်မင်း လက်ကိုဆန့်လျှင် ရေကိုယိုထွက်စေခြင်း။ ထမင်းအဖျော်၊ အဝတ်တန်ဆာ၊ အစရှိသော အလုံးစုံသော ဝတ္ထုတို့ကို ဖြစ်စေခြင်းတို့ဖြင့် အလုံးစုံသော သူတို့အား ရောင့်ရဲစေသော အဖြစ်ကိုမြင်ခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်းတို့ဖြင့် မိမိလည်း ဤမရုကန္တရ သဲပြင်ခရီးမှ ဒွါရာဝတီပြည်သို့ရောက်လျှင် အလှူကြီးကို ပေးအံ့ဟု ဝန်ခံလိုသည်ဖြစ်၍။

သောဟံ နူန ဣတော ဂန္တာ၊ အနုပ္ပတွာန ဒွါရကံ။

ဒါနံ ပဋ္ဌပယိဿမိ၊ ယံ မမဿ သုခါဝဟံ။

သောဟံ-သောအဟံ၊ ထိုငါသည်။ ဣတော၊ ဤမရုကန္တရ သဲပြင်အရပ်မှ။ ဂန္တာ၊ သွားသည်ရှိသော်။ ဒွါရကံ၊ ဒွါရာဝတီပြည်သို့။ အနုပ္ပတွာန၊ ရောက်၍။ နူန၊ စင်စစ်၊ ယံဒါနံ၊ အကြင်အလှူသည်။ မမ၊ ငါ၏။ သုခါဝဟံ၊ ချမ်းသာကို ဆောင်တတ်သည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ တံဒါနံ၊ ထိုအလှူကို။ ပဋ္ဌပယိဿာမိ၊ ဖြစ်စေအံ့။ ဝါ၊ ပေးလှူပေအံ့။

ဤသို့ဂါထာဖြင့် ဝန်ခံပေးခဲ့ကြောင်း၊ ပြန်သွားပြီးနောက် ကြီးစွာသောအလှူကို ပေးလှူလေကြောင်း၊ အလှူပေးလွန်းသဖြင့် ခုနစ်ပြည်ထောင်သားတို့ အင်္ကုရမင်းသား အလှူကို မှီ၍ အသက်မွေးလေသေးကြောင်း၊ မင်း၏ဘဏ္ဍာယုတ်လေရကား အင်္ကုရမင်းသားကို ဂင်္ဂါမြစ်၏တောင်ဘက်၊ ဒက္ခိဏာပထ၊ ဒမိဠကျေးကုလားလူမျိုးတို့၏နေရာ မဒရပ်မြောက်ပိုင်းသို့ နှင်လိုက်ကြောင်း၊ ထိုအရပ်၌နေ၍ အနှစ်တစ်သောင်း ကာလပတ်လုံး ကြီးစွာသော အလှူကို ပေး၍ စုတေလေသော် နတ်ပြည်၌ အင်္ကုရနတ်သားဟူ၍ ဖြစ်လေကြောင်းတို့နှင့် ဆိုသည်။ ဤအင်္ကုရပေတဝတ္ထုကို ထောက်ထားလျှင်လည်းကောင်း၊ ဝါသုဒေဝမင်းတို့သည် အသက်နှစ်သောင်းတမ်းမှာ ဖြစ်ကြကြောင်းကို ၎င်းဇာတ်၌ဆိုသည်။ ဝါသုဒေဝမင်းနောက် နှစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်မြောက်အဆုံးတွင် မာရယုမင်းဖြစ်လာကြောင်း၊ အသက်ရှစ်ဆယ်သာနေရကြောင်း၊ နောက်နောက်မင်းတို့တွင်လည်း ကုမာရဝိသုကနှင့် မင်းထီးနှစ်ဦးသာ ရာကျော်နေရသော မင်းပါကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်တို့၌ ဆိုသည်ဖြစ်၍ မာရယုမင်းတို့ရာတမ်းမှာသာဖြစ်လာ၏။ ယူသင့်သောကြောင့် သက်တမ်းချင်းအလွန်ဝေးကွာသည်များကို ထောက်ထားလျှင်လည်းကောင်း။ ဒွါရာဝတီပြည်ဟူသည် အိန္ဒိယပြည်ကြီး၏ မြောက်ပိုင်းတွင်သာ ရှိသည်ဟု ယူသင့်သည်။ ယင်းသို့ယူသင့်လေသော်လည်း ရှေးအထက် ပဝေဏီက စီစဉ်ရေးသားမှာထားစီရင်သော ရာဇဝင်ဝတ္ထု၊ ရတုမော်ကွန်း အခန်းခန်းတို့၌ ဒွါရာဝတီဟူသည် ငါတို့ ရခိုင်လေးမြို့အဝင်၊ သံတွဲမြို့ပင်ဖြစ်ပေကြောင်းနှင့် ဆိုသောကြောင့် ထိုရာဇဝင်စကားတို့ကို ထောက်ထားရှုမျှော်၍ သင့်လျော်ရာ ရေးပြလိုက်ပေဦးအံ့။

(၁၃၈) ရာဇဝင်ဆက်၌ ဆင်ခြင်ရန်အကြောင်း

ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်အတွင်း ကောရပ္ပတိုင်း၌ ကောရပ္ပမင်းပြုသည့်အခါ ငါတို့ဘုရားလောင်း ဝိဓူရအမတ်ကြီးဖြစ်လေသည်။ ထိုကောရပ္ပမင်း တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်မြောက် နောက်ဆုံးဖြစ်သော မင်းစောမည်သော ကောရပ္ပမင်းလက်ထက် နဂါးညီနောင်တို့ဖျက်၍ ပျက်လေလျှင် ထိုမင်းစောသည် များစွာသော ဗိုလ်ခြေနှင့် ထွက်လာ၍ ဒွါရာဝတီ သံတွဲမြို့ကို တည်၍ မင်းစောကိုးဆက် စံနေကြောင်း။ နောက်ဆုံးမင်းစောလက်ထက် ပုဂံပြည်မှ စကားတောင်စား အမတ်ရောက်လာကြောင်း၊ အဠနဒေဝီ မင်းသမီးကို ဗာရာဏသီပြည်က သူရိယမင်းသား ငှက်ဆင်နှင့်တင်ယူကြောင်း အစရှိသည်ဖြင့် အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ဆိုသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် ကဿပမြတ်စွာဘုရားသာသနာအတွင်း မှန်လျှင် ဆယ်ခုမြောက် အန္တရကပ်ကဖြစ်ရမည်။ ကောရပ္ပတိုင်းသည် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက် အန္တရကပ်မှာဖြစ်၍ အိန္ဒိယပြည်ကြီး အနောက်မြောက်ပန်ဂျပ်ပြည်၏အရှေ့ပိုင်း၊ ယခုအခါ ဒေလီမြို့ပင်ဖြစ်၍ ခရီးလမ်းတာဝေးကွာလှသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နောက်ဆုံးဖြစ်သော မင်းစောလက်ထက် စကားတောင်းစားအမတ် လာရောက်ကြောင်းနှင့် ဆိုသောစကားသည်လည်း ထိုခေတ်ကာလ ပုဂံပြည်ကို ထားဘိဦး။ မြန်မာအစ၊ တကောင်းကဟူသည်နှင့်အညီ တကောင်းသင်းတွဲပြည်တို့မှ မတည်ထောင်သေးဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အကြောင်းအကျိုးသင့်နိုးရာ ယူငင်၍ ဆင်ခြင်မှတ်သားပြုရမည်။ အဠနဒေဝီမင်းသမီးကို ဗာရာဏသီပြည်က သူရိယမင်းသား ငှက်ဆင်နှင့် တင်ယူသည်ဆိုသော စကားလည်းနောက်၌ ဝေသာလီပြည်တွင် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့် အဠနဒေဝီတို့ပင် ထီးနန်းစိုးလေကြောင်းနှင့် မိမိဆိုလတ္တံ့သော စကားနှင့်မညီလေ။ ။ဆရာမည်-ရာဇဝင်၌ကား အန္တရကပ် တစ်ဆယ့်တစ်ကပ်မြောက်အဦး၌ တင်မြှောက်အပ်သော မဟာသမ္မတမင်းမှစ၍ ဝရမန္ဓာတုမင်းဖြစ်တော်မူသောအခါ ထိုမင်း၏သားတော်သည် ဂဇာပတိ၊ အဿာပတိ၊ နရာပတိ၊ ဝဏ္ဏပဘာဟူ၍ လေးယောက်ရှိကြောင်း။ အငယ်ဆုံးဝဏ္ဏပဘာ ဟူ၍လေးယောက်ရှိကြောင်း။ ထိုလေးယောက်တို့တွင် ဂဇာပတိ သားတော်အား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၏မြောက်ပိုင်းကို။ အဿာပတိအား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၏တောင်ပိုင်းကို။ နရာပတိအား ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၏အရှေ့ပိုင်းကိုပေးအပ်တော်မူကြောင်း။ အငယ်ဆုံး ဝဏ္ဏပဘာကို မေးတော်မူရာ မိမိကံပေးရာကို လိုပါသည်လျှောက်သဖြင့် ကံမြင့်ရာဇာတွင်ပေကြောင်း။ ။ ၎င်းကံမြင့်ရာဇာအား ဂဝံပတိ၊ ပရမီသွာနတ်မင်းတို့ ဖန်ဆင်းတည်ထောင်၍ ပေးအပ်သော ငါတို့ ရမ္မာဝတီပြည်၊ ဒွါရာဝတီပြည်၊ မေဃဝတီပြည်၊ ဓညဝတီပြည်တို့ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လေကြောင်းနှင့်ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ ဆိုအပ်သော စကားများကိုလည်း ထောက်ထားဆင်ခြင်၍ယူ

ရမည်။ ဤသို့ရေးသားပြဆိုအပ်သော ရာဇဝင်စကားတို့သည် တင်စားသည်ပင်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ပင်ဖြစ်စေ စင်စစ်မှာမူ ဝါသုဒေဝစသော မင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့ မလာမရောက်မီကပင် ဒွါရာဝတီ၊ ဝေသာလီ စသော ငါတို့ရခိုင်ပြည် မဟာဝိဟီကတိုင်း၌ရှေးရှေးသော မဟာသမ္မတမင်းတို့၏ အဆက်အနွယ်တော်ဖြစ်သော မင်းများတို့ ပြုစုတည်ထောင်နေထိုင်တော်မူဖူးကြသော တိုင်းပြည်ဟူ၍ကား မှတ်သားရန် သင့်ပေကြောင်း။

ဝါသုဒေဝ စသော မင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့ကိုလည်း ဆရာငမည်ရာဇဝင်၌ ဦးရီးတော်မင်းတို့ကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖျက်မည် ကြံကြောင်းကို သိလျှင် ဟိမဝန္တာသို့ ထွက်ပြေး၍ ရှင်ရသေ့ထံ အတတ်မျိုးကို သင်လေကြောင်း။ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် ညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့ နွားကျောင်းသား သူငယ်မဖြစ်ဖူးကြောင်း။ ကကုသန်မြတ်စွာ ဘုရားကို မြင်လျှင် ကြည်လင်သော စိတ်ရှိကြသည်ဖြစ်၍ အထူးထူးသောပန်းတို့ကိုယူဆောင်လျက် ကြာအိုင်မှရေနှင့် ကြာပွင့်ကြာသီးတို့ကို ယူခဲ့၍ ရေဖြင့်မြတ်စွာဘုရားခြေတော်ကို ဆေးကြော၍ ကြာသီးတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ သံဃာတော်များကို ကပ်လှူလျက် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအလုံးကို သိမ်းရုံးပိုင်ပြု၍ ဆယ်စုဝေဖန်စိုးစံရသည်ဖြစ်စေသောဟူ၍ ဆုတောင်းဖူးကြောင်း။ နောက် အဥ္စနဒေဝီလည်း တစ်ခုသော ဝေစုကို ရပါစေသောဟူ၍ ဆုပန်ဖူးကြောင်း။ ဥယျာဥ်မှူးလည်း မင်းသားတို့အားဆရာပြု၍ အတတ်သင်ပေးပါရစေသောဟု ဆုတောင်းဖူးကြောင်း။ ထိုကောင်းမှုတို့ကြောင့် ဆုတောင်းတိုင်းပြည့်စုံကြောင်း။ ကံသမင်းတို့ ပျက်စီးရခြင်းသည် အသိတဥ္စနပြည်ဝယ် တစ်ခုသော ရေအိုင်၌ မင်းညီနောင်အလောင်းဖြစ်သော ငါးတို့ကို သတ်စားခဲ့ဖူးသော အကျိုးဆက်ကြောင့် ပျက်စီးရလေကြောင်းတို့နှင့် အရှည်အများပင် ဆိုသည်။ (ဤကား အမှာစကားချုပ်)။

(၁၃၉) ဝါသုဒေဝစိုးရိမ်ခြင်းကို ဃဋပဏ္ဍိတ ဖျောက်ခြင်းအကြောင်း

ဤသို့လျှင် ထိုမင်းညီနောင်တို့သည် နောက်အဖို့၌ သားသမီးတို့ဖြင့် စီးပွားကုန်သည်ရှိသော် ရှည်မြင့်စွာသော ကာလလွန်လေလျှင် မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည် သေလွန်ကုန်၏။ ထိုအခါ ဝါသုဒေဝမင်းကြီး၏ သားတော်တစ်ယောက်သည် သေခဲ့၏။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီး၏ သားတော်တစ်ယောက်သည် သေခဲ့၏။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် စိုးရိမ်သောက နှိပ်စက်သည်ဖြစ်၍ အလုံးစုံသော အမှုကိစ္စကို ပယ်၍ ညောင်စောင်းပေါ်၌ ဖက်၍ ကြီးစွာသော စိုးရိမ်ခြင်းဖြင့် ငိုကြွေးမြည်တမ်းသည်ကို ညီတော် ဃဋပဏ္ဍိတသည် ကြံ၏။ ငါ့ကိုထား၍ ငါမှတစ်ပါးသော သူသည် နောင်တော်ကြီး၏ စိုးရိမ်

ခြင်းကို ဖျောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောသူ မည်သည်မရှိရာ။ သင့်သောအကြောင်းဖြင့် နောင်တော်ကြီး၏ စိုးရိမ်ခြင်းကို ဖျောက်အံ့ဟုကြံ၏။ ကြံပြီး၍ ဃဋပဏ္ဍိတမင်းသားသည် ရူးသည်ဖြစ်၏ဟု မြို့အလုံးသည် ချောက်ချား၏။ ထိုအခါ၌ ရောဟိဏေယျအမတ်သည် ဝါသုဒေဝမင်းကြီးထံသွား၍ ဝါသုဒေဝမင်းနှင့်တကွ စကားဖြစ်စေလို၍။ ဥဋ္ဌေဟိ စသောဂါထာဖြင့်လျှောက်၏။ ကောင်းသောဆံပင်ရှိသော၊ ကဏှာယန အမျိုးဖြစ်တော်မူသော အရှင်မင်းကြီး၏ နှလုံးသည်းပွတ်နှင့်လည်း တူ၏။ လက်ယာမျက်စိနှင့်လည်း တူ၏။ ဃဋပဏ္ဍိတမင်းသား၏ နှလုံးကို လေသည်ပျံ့လွင့်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ဃဋပဏ္ဍိတမင်းသားသည် ငါ့အား ယုန်ပေး၊ ငါ့အား ယုန်ပေးဟု မြည်တမ်းလှည့်လည်ပါ၏ဟု လျှောက်၏။

ထိုသို့ ရောဟိဏေယျအမတ် လျှောက်သည်ရှိသော် ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် လျင်စွာထ၍ ပြာသာဒ်မှသက်ပြီးသော် ဃဋပဏ္ဍိတထံသို့ သွား၍လက်နှစ်ချောင်းကို ကိုင်ပြီးသော်။ ။ ကိန္နု ဥမ္မတ္တရူပေါ၀၊ စသောဂါထာဖြင့် မေး၏။ ။ ညီထွေး အသို့နည်း။ သူရူးအသွင်ကဲ့သို့ အလုံးစုံသော ဤဒွါရာဝတီမြို့ကို လှည့်လည်၍ ငါ့အားယုန်ပေး၊ ငါ့အား ယုန်ပေး ဟူ၍ အဘယ်ကြောင့် မြည်တမ်းနေသနည်း။ အဘယ်သူသည် ငါ့ညီ၏ယုန်ကို ဆောင်ယူလေသနည်းဟု မင်းကြီးမေးသော်လည်း စကားတုံ့မဆိုမူ၍ မြည်တမ်းမြဲမြည်တမ်းသည်ရှိသော်။ ။ သောဝဏ္ဏမယံ အစရှိသော ဂါထာဖြင့် မေးပြန်၏။ ညီထွေး၊ သင် ညီထွေး၏ ရွှေဖြင့်ပြီးသော ယုန်ကိုလည်းကောင်း၊ ပတ္တမြားဖြင့်ပြီးသော ယုန်ကိုလည်းကောင်း၊ ကြေးသံဖြင့်ပြီးသော ယုန်ကိုလည်းကောင်း၊ ငွေဖြင့်ပြီးသော ယုန်ကိုလည်းကောင်း၊ ခရုသင်း, ပုလဲ, သန္တာဖြင့်ပြီးသော ယုန်ကိုလည်းကောင်း ပြုပေအံ့။ တော၌ကျက်စားလေ့ရှိသော ယုန်တို့ကိုမူလည်း ဆောင်ယူပေအံ့။ အဘယ်ယုန်ကို အလိုရှိသနည်းဟု မင်းကြီးမေးသောအခါမှ။ ။ နစာဟမေတေ ဣစ္ဆာမိ စသောဂါထာဖြင့်ဖြေ၏။ ရှည်သောဆံရှိသည်ဖြစ်၍ ကေသဝအမည်ရှိသော နောင်တော်မင်းကြီး၊ မြေ၌ဖြစ်ကုန်သော အကြင်ယုန်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုအလုံးစုံသော ယုန်တို့ကို အကျွန်ုပ်အလိုမရှိပါ။ လ-မှဖြစ်သောယုန်ကိုသာ အကျွန်ုပ်အလိုရှိပါသည်။ ထိုလ-မှဖြစ်သောယုန်ကိုသာ အကျွန်ုပ်အား ချပေးပါဟု ဆို၏။ ထိုစကားကိုကြားလျှင် ငါ့ညီရူးသည်မှန်၏ဟု နှလုံးမသာမယာ ရှိသည်ဖြစ်၍။ ။ ယောနူန မဓုရံ ဥာတိ အစရှိသော ဂါထာဖြင့်ဆို၏။ ညီထွေး၊ အကြင် ငါ့ညီသည် လ-မှဖြစ်သောယုန်ကို အလိုရှိသည်ဟု မတောင့်တအပ်သည်ကို တောင့်တ၏။ ထိုသို့တောင့်တအပ်သော ငါ့ညီသည် ကောင်းမြတ်သောအသက်ကို စွန့်ရအံ့ဘိသည်တကားဟုဆို၏။ နောင်တော် ဝါသုဒေဝမင်းကြီး၏စကားကိုကြားလျှင် ဃဋပဏ္ဍိတသည် မတုန်မလှုပ် တည်ကြည်စွာနေ၍ နောင်တော်၊ လ-

မှဖြစ်သောယုန်ကို မရသောကြောင့် အသက်ကုန်အံ့သော အဖြစ်ကိုသိလျက် အဘယ်ကြောင့် လွှန်လေပြီးသောသားကို စိုးရိမ်ဘိသနည်းဟု ဆိုဦး၍။ ။ ဝေဠကေကျာဇာနာသိစသောဂါထားဖြင့် ပြန်လျှောက်၏။ ကဏှာယနအမျိုးဖြစ်သော နောင်တော်မင်းကြီး၊ ဤသို့အကယ်၍မရနိုင်သောအဖြစ်ကိုသိအံ့။ တစ်ပါးသောသူကို ထိုသို့သိသည်ဆုံးမသည်ဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် ရှေး၌ သေလွန်လေပြီးသော သားတော်ကို ယနေ့တိုင်အောင်လည်း စိုးရိမ်တော်မူသနည်းဟု လျှောက်၏။ ဤသို့လျှင် ခရီးမ၌ရပ်၍ လ-မှ ဖြစ်သောယုန်ကို မြင်သောကြောင့် ထင်သော ဝတ္ထုကိုတောင့်တ၏။ နောင်တော်တစ်မူကား မထင်မြင်သော ဤလ-မှသည်လေးလအထက်၌ လွန်လေသော သားတော်ကို တောင့်တဘိသည်တကားဟုဆို၍။ ။ ယံနလဗ္ဘာ အနုဿေနစသော ဂါထာတို့ဖြင့် လျှောက်ပြန်၏။ ။ အရှင်မင်းကြီး၊ ဖြစ်ပြီးသော ငါ၏သားသည် မသေပါလင့်။ ဤသို့ အကြင်အမှုကို လူသည် လည်းကောင်း၊ နတ်ဘီလူးသည်လည်းကောင်း တောင့်တ၍ မရအပ်ကုန်။ အဘယ်မှာ တောင့်တ၍ရအံ့နည်း။ ကဏှာယန အမျိုးဖြစ်တော်မူသော နောင်တော်မင်းကြီး၊ အကြင်အတည်မကျ ဘဝတစ်ပါးပြောင်းသွားလေသောသူကို စိုးရိမ်၏။ ထိုဘဝတစ်ပါးပြောင်းသွားလေသောသူကို မန္တရားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆေးမြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အထူးထူးသော အလုံးစုံသော ဆေးပေါင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥစ္စာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ယူခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပါဟု လျှောက်၏။ ဤသို့ လျှောက်သောစကားကို ကြားလျှင် ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် ညီထွေး၊ ငါအမှတ်ရပြီ။ ငါ၏စိုးရိမ်ခြင်းကို ပယ်လိုသောကြောင့် ဤသို့ ရှုးသွပ်သောအမှုကို ငါ့ညီပြုပေသည်ဟု ယဋ္ဌပဏ္ဍိတကို ချီးမွမ်းလိုသောကြောင့်။ ။ ထဿ ဇတာဒိသာ-စသော လေးဂါထာတို့ဖြင့် ချီးမွမ်း၏။ အို. . အမတ် အပေါင်းတို့၊ အကြင်အကြောင်းဖြင့် ယခုသား၌ စိုးရိမ်ခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်သောငါ့ကို ပညာရှိယောကျ်ားဖြစ်သော ယဋ္ဌပဏ္ဍိတသည် ငြိမ်းစေ၏။ အကြင်မင်းအား ထိုသို့သဘောရှိကုန်သော ပညာရှိအမတ်တို့သည် ရှိကုန်၏။ ထိုမင်းအား စိုးရိမ်ခြင်းသည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ယဋ္ဌပဏ္ဍိတကို ဝါသုဒေဝမင်းကြီး ချီးမွမ်း၍ စိုးရိမ်ခြင်းကင်းငြိမ်းပြီးသည်ရှိသော အခွန့်ရှည်စွာသော အခါ၌ မင်းညီနောင်တို့၏ သားတော်တို့သည် ကဏှဒီပါယနရသေ့ကို ဒိဗ္ဗစက္ခုဟုဆို အပ်ကုန်၏။ ငါတို့စုံစမ်းအံ့ဟု သူငယ်တစ်ယောက်ကို ဝမ်း၌ ခါးစည်းပုဆိုးဖွဲ့၍ သားရှိသော အယောင်ဆောင်၍ ဤမိန်းမငယ် အဘယ်ကာလမှ သားဖွားအံ့နည်းဟု ကဏှဒီပါယနရသေ့ကို မေးကုန်သည်ရှိသော မင်းညီနောင်တစ်ကျိပ်တို့သည် ပျက်စီးရန် ကာလရောက်ပြီ။ ငါ၏အသက် အဘယ်မျှ ရှည်မည်နည်းဟု ကြည့်သည်ရှိသော် ယနေ့ပင် အနိစ္စနိုင်ငံသို့ လိုက်ရမည်ဟု သိ၍ မင်းသားတို့၊ သားဖွားခြင်းဖြင့် အဘယ်

အကျိုးရှိအံ့နည်းဟု ဆိုလျှင်ဆိုလောဆိုလောဟု တိုက်တွန်းဖန်များသဖြင့် ယနေ့မှခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ ရှားလုံ့ကန်ကို ဖွားလိမ့်မည်။ ထိုရှားလုံ့ကန်ဖြင့် ဝါသုဒေဝအနွယ် ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်လတ္တံ့။ ဆိုဖွယ်သော်တစ်မူကား ထိုရှားလုံ့ကန်ကို မီးတိုက်၍ ပြာကို မြစ်ရေ၌ မျှောလေကုန်ဟုဆိုသည်ကို ဟယ်. . ရသေ့ စဉ်းလဲ၊ ယောကျ်ားသည် သားဖွားရသည် သဘောရှိသလောဟု ပုတ်ခတ်၍ အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေသော အဖြစ်ကို မင်းညီနောင်တို့ ကြားကုန်၍ ကြောက်လန့်တကြား ဖြစ်ကုန်သဖြင့် သားတော်တို့ကို အပြစ်တင်၍ ထိုသူငယ်ကို စောင့်ရှောက်စေ၍ ရသေ့ဆိုတိုင်း ခုနစ်ရက် မြောက်သောနေ့၌ ထိုသူငယ်ဖွားသော ရှားလုံ့ကန်ကို မီးတိုက်၍ မြစ်၌မျှောအပ်သော ပြာသည် မြစ်ဝတစ်ဖက်၌ တင်လေသဖြင့် ထိုပြာမှ ပြိတ်မြက်ပင်ပေါက်လေ၏။

ထိုအခါ ဝါသုဒေဝစသော မင်းညီနောင်တို့သည် သမုဒ္ဒရာနားသို့သွား၍ ကြီးစွာသောသဘင်ဖြင့် ရေကစားကြရာတွင် လက်ခြေထိပါးကြကုန်သည်ဖြစ်၍ နှစ်စုကွဲလျက် အချင်းချင်းခိုက်ရန်ကြီးစွာ ဖြစ်ကြကုန်လတ်သော် တစ်ယောက်သောသူသည် တစ်ပါးသော တုတ်လုံ့ကန်မရသည်ဖြစ်၍ ပြိတ်မြက်တောမှ ပြိတ်မြက်ရွက်ကို ကိုင်၏။ ထိုပြိုက်မြက်ရွက်သည် ကိုင်မိကာမျှဖြင့်လျှင် ရှားကျည်ပွေ့ဖြစ်၏။ ထိုရှားကျည်ပွေ့ဖြစ်၍ အချင်းချင်း ရိုက်ပုတ်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်၏။ ထိုသို့ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်ကုန်သည်ရှိသော် ဝါသုဒေဝမင်းကြီး၊ ဗလဒေဝမင်းသား၊ နှမတော်အဥ္ဇနဒေဝီ၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား ဤလေးယောက်သောသူတို့သည် ရထားစီး၍ ထွက်ပြေးကြကုန်သည်ရှိသော် ကာဠမတ္တိက မည်သော တောအုပ်သို့ ရောက်ကုန်၍ မုဋ္ဌိကလက်ပမ်းသည်-သည် ဘီလူးဖြစ်၍ စားရလို၏ဟု ဆုတောင်းခြင်းကိုပြု၍ ထိုတောအုပ်၌ ဘီလူးကြီးဖြစ်လေသဖြင့် ဗလဒေဝလာသည်ကိုမြင်လျှင် ရွာဖန်ဆင်း၍ လက်ပမ်းသည် အသွင်ဖြင့် လက်ပမ်းရေးပြုလတ်သည်ကို ဗလဒေဝမြင်လျှင် နောင်တော်ဝါသုဒေဝမင်းကြီးအား ဤလက်ပမ်းသည်နှင့်တကွ လုံးထွေးအံ့ဟုဆို၏။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးတားမြစ်စဉ်လျှင် ရထားထက်မှ ဆင်းသက်၍ ဘီလူးထံလာခဲ့၏။ မုဋ္ဌိကဘီလူးအထံသို့ ရောက်လျှင် လက်ပမ်းပေါက်ခတ်၍ လက်ကိုဆန့်၏။ မုဋ္ဌိကဘီလူးသည် လက်ကိုင်င်၍ ကြာစွယ်ကြာရင်းကဲ့သို့ စားလေ၏။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် ညီတော်ဗလဒေဝ သေသောအဖြစ်ကိုသိ၍ နှမတော်အဥ္ဇနဒေဝီလည်းကောင်း၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကိုလည်းကောင်း ယူ၍ ညဥ့်သုံးယံပတ်လုံးပြေးသွား၍ နေထွက်သောအခါ တစ်ခုသော ရွာစွန်နားသို့ရောက်၍ ထမင်းချက်၍ဆောင်ခဲ့ကုန်လောဟု ဆို၍ နှမတော်အဥ္ဇနဒေဝီကိုလည်းကောင်း၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကိုလည်းကောင်း ရွာသို့စေလိုက်၍ မိမိသည် တစ်ခုသော ချုံထဲ၌ အိပ်လေ၏။ ထိုအခါ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးကို ဇရာအမည်ရှိ

သောမုဆိုးသည် ချုံလှုပ်သည်ကိုမြင်လျှင် ဤချုံ၌ ဝက်ရှိလေသည်ဖြစ်လတ္တံ့ဟူသော အမှတ်ဖြင့် ထိုးအပ်သောလှံသည် ခြေ၌စူးလေ၏။ အဘယ်သူသည် ငါ့ခြေကိုထိုးသနည်းဟု ဆိုလတ်သော် လူကိုထိုးမိသောအဖြစ်ကိုသိ၍ ပြေးခြင်းငှာအားထုတ်၏။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် သတိကိုဆောက်တည်၍ ထပြီးလျှင် အမောင်၊ မကြောက်လင့်၊ လာလှည့်ဟုခေါ်၍ လာလတ်သော် မုဆိုးကို သင်သည်အဘယ်အမည်ရှိသနည်းဟုမေးလျှင် အရှင်၊ အကျွန်ုပ်သည် ဇရာအမည်ရှိပါသည်ဟုဆိုသည်ရှိသော် ဇရာမည်သော မုဆိုးသည် ထိုး၍သေလတ္တံ့ဟု ငါ့ကိုပညာရှိတို့သည် ဟောဖူးကုန်သတတ်။ မချွတ်လျှင် ယနေ့ငါသည် သေရအံ့။ ထိုကြောင့် အမောင်သည် မကြောက်လင့်။ လာလှည့်၊ ငါ့ခြေကို ကြပ်စည်းပါလော့ဟု ထိုဇရာအမည်ရှိသော မုဆိုးကို လွှတ်လိုက်လေ၏။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် ပြင်းစွာသော ဝေဒနာတို့သည် ဆောင်အပ်ခဲ့သော အစာကို စားခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သည်ဖြစ်၍ နှမတော်တို့ကို ခေါ်ပြီးလျှင် ယနေ့ငါသည် သေရလတ္တံ့။ သင်တို့သည်ကား နူးညံ့သော ကိုယ်လက်ရှိကုန်၏။ တစ်ပါးသော အမှုကိုပြု၍ အသက်မွေးခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ကုန်လတ္တံ့။ ဤမန္တန်ကို သင်ကြားကုန်လောဟု တစ်ခုသော မန္တန်ကို သင်စေပြီးလျှင် လွှတ်လိုက်၍ ထိုချုံ၌ပင်လျှင် အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။

ဤသို့လျှင် နှမတော် အဥ္စနဒေဝီကိုထား၍ အလုံးစုံသော မင်းညီနောင်တို့၏ သားတော်၊ မြေးတော် အစရှိသော ဒွါရာဝတီပြည်ကြီးသုအပေါင်းတို့သည် ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီ။ ခပ်သိမ်းကုန်သော တဘုမက သင်္ခါရတရားတို့သည် အမြဲမရှိကုန်။ ဆင်းရဲခြင်းအကြောင်းသာလျှင် ဖြစ်ကုန်၏ဟု ဒသနိပါတ်၊ ယဋ္ဌပဏ္ဍိတဇာတ်၌ ဆိုသည်။ အဟော အနိစ္စာဝတ သင်္ခါရာ၊ ။

(ဤအရာတွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ ဝါသုဒေဝမင်းနှင့် ဗလဒေဝ၊ နှမတော်အဥ္စနဒေဝီ၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားတို့သည် မြောက်အရပ်သို့ ပြေးလတ်၍ ကဋ္ဌမတ္ထိယ-တောသို့ ရောက်လေလျှင် တောင်စောင့် အတ္ထိယဘီလူးသည် ဗလဒေဝကို စားလေကြောင်း။ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား၊ နှမတော်အဥ္စနဒေဝီတို့နှင့် အစဉ်အတိုင်းလာလတ်သော် တောအုပ်တစ်ခုတွင် အိပ်ကြလေရာ တောသားမုဆိုးသည် မြားနှင့်ပစ်၍ ဝါသုဒေဝမင်းအနိစ္စရောက်လေကြောင်း။ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားသည် အဥ္စနဒေဝီကို ယူဆောင်၍ မြောက်တူရူသို့လာလတ်၍ ဝေသာလီပြည်သို့ရောက်လာကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ကား ရှားလုံကန်ပြာသည် သမုဒ္ဒရာကမ်းနား၌ ပါး၍ ပြာပင်ချည်းပေါက်လေ၏။ ပြာပင်ပေါက်ရာအရပ်ကို ပြာချောင်းဟု ခေါ်ကြောင်း။ သေအရက်သောက်စား၍ ခိုက် ရန်ဖြစ်ပွား ရိုက်ပုတ်သေကျေကြကြောင်း။ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားအလှူခံသွား၍ ဝါသုဒေဝ မင်းနှင့် နှမတော်အဥ္စနဒေဝီနှင့်နေကြရာ ကျူပင်လှုပ်၍

တောသားထင်ပြီးလျှင် လုတ္တမုဆိုးသည် လှံနှင့်ထိုးလေရာ ဝါသုဒေဝမင်းကြီး ဖဝါးကိုမှန်၍ ထုတ်ချင်းထွင်းလေ ကြောင်း။ ဝါသုဒေဝမင်းကြီးသည် ဘွဲ့ဖြူပုဆိုးကို ဆုတ်ဖြတ်၍ ပါဋိဘာသာ၊ ဗန္ဓော ဗန္ဓောဟုဆိုရာကျွန်းကို ပန်းထော်ဟု ခေါ်ကြောင်း။ စသည်တို့ဖြင့် အပိုအလွန် အတန်တန်ပါလေသည်။ ၎င်းရာဇဝင်ကိုမှီ၍ ရေးသားအပ်သော အချို့ရာဇဝင်သစ်၌လည်း စိစစ်ဆင်ခြင်မပြု ဇာတ်ဝတ္ထုစကားပြင်ထက် ချဲ့ထွင်ကာ ရေးသား၍ အများကြီးပါလေသည်။ ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ ဇာတ်တွင်လာစကားကိုသာ မှတ်သားနှလုံးမူရမည်။ ဤသည်ကား စကားချပ်)။

(၁၄၀)ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့် အဥ္စနဒေဝီတို့အကြောင်း

ဝါသုဒေဝမင်းကြီးလွှတ်လိုက်သဖြင့် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့် နှမတော် အဥ္စနဒေဝီတို့သည် မြောက်အရပ်သို့ အစဉ်အတိုင်း သွားကြလေသော် ဝေသာလီမြို့သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ဝေသာလီပြည်တွင် မင်းမရှိ၊ လွန်လေသည်နှင့် မင်းလောင်းရှာကြလေသည့်အခိုက် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့် အဥ္စနဒေဝီတို့ကို တွေ့ကြလေသော် ဤသူတို့သည် ငါတို့အရှင်ဖြစ်ထိုက်သော မင်းလောင်းမင်းလျာတို့ပင်တည်းဟု မှူးမတ်အပေါင်းတို့ညီညာ၍ ဝေသာလီပြည်ထီးနန်းကိုအပ်နှင်း၍ မင်းပြုတော်မူလေရာ ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားသည် ဗြာဟ္မဏရာဇာဟူသော အမည်ကိုခံ၍ အဥ္စနဒေဝီမင်းသမီးနှင့် ထီးနန်းစိုးစံတော်မူလေသည်။ ထိုနောက် ဝေသာလီပြည်မှ ပြောင်းခွာ၍ ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏အရှေ့ဘက်ကမ်းဖြစ်သော ငခွေးသင်းတောင်မြို့ကို တည်ထောင်ပြုစု စိုးစံတော်မူ၍ သားတော် ဗြဟ္မသုန္ဒရကို ဖွားမြင်တော်မူသည့်နောက် လွန်တော်မူလေသည်။

(ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်တို့၌ လာရှိသော စကားတို့တည်း။ ။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ကား။ ဝါသုဒေဝမင်းကို သဂြိုဟ်ပြီးမှ ပုဏ္ဏား၊ အဥ္စနဒေဝီတို့လာခဲ့ရာ တစ်ခုသော အရပ်သို့ရောက်၍ ယောက်ျားက မိန်းမအား အိမ်ထောင်ခန်းစကားကို အပေးတင်မှ လင်မယားဖြစ်လေသည်ဖြစ်၍ အပေးတင်သည်ကို ပတင်းဟုတွင်ကြောင်း။ တစ်ခုသောတောင်နားသို့ ရောက်သည်ရှိသော် တောင်ထက်က ငှက်တို့မြည်သံကို လက်မိုး၍ ကြည့်ပြီးလျှင် တန့်နွဲ့၍ နေသောကြောင့် တန့်နွဲ့ဟုတွင်ကြောင်း။ လက်မိုး၍ကြည့်သောကြောင့် မိုးဟုတွင်ကြောင်း။ တစ်ခုသောအရပ်သို့ ရောက်၍ အဥ္စနဒေဝီကမေးရာ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားက ရှေးအထက်က ရွှေငွေများသောကြောင့် ဟိရညရာတွင်၏။ ယခု ဝါလမ္ဘာဘီလူးနေသောကြောင့် လမ္ဘာတွင်ကြောင်း။ အခွန့်ရှည်သောမြစ်တစ်ခုကိုတွေ့ရာ အဥ္စနဒေဝီသည် ဤမြစ်အဘယ်မျှ အခွန့်ရှည်သနည်းဟု ရင်ကိုကော့လျက် ပျော့၍ကြည့်သော် မတည်ချောင်း-တကားဟုဆို၏။ ပျော့၍ကြည့်သော

မြစ်ကို မယ်ပျော့မြစ်-တွင်ကြောင်း။ ။မတည်ချောင်းဟူသည်ကို အံ့ချောင်းတင်ကြောင်း။ တစ်ခုသော ချောင်းသို့ရောက်၍ ချောင်းတွင်နေသူတို့က မလာပါနှင့်ဟု တားလင့်သောကြောင့် တားလက်ချောင်းတွင်ကြောင်း။ ဝေသာလီပြည်သို့ရောက်၍ ဗြဟ္မသုန္ဒရ ပုဏ္ဏားနှင့် အဥ္ဇနဒေဝီတို့ ထီးနန်းစိုးစံလေကြောင်းတို့နှင့် အလွန်များပြားစိတ်အားထင်ရာ ဆိုလေသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် ပြေး၍လာစဉ်က ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားဟူ၍သာဆိုသည်။ ဝေသာလီပြည်၌ ထီးနန်းတက်သောအခါမှ ဗြဟ္မသုန္ဒရပုဏ္ဏားဟူ၍ဆိုလေသည်။ ထိုရာဇဝင်ကိုမှီ၍ စီရင်သော အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ကား ပြေး၍လာသည်မှ ဝေသာလီပြည်သို့ရောက်အောင် ဗြဟ္မသုန္ဒရပုဏ္ဏားဟူ၍ဆိုသည်။ ထီးနန်းတက်သောအခါ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားဟူ၍ ဆိုပြန်သည်။ သားတော်နာမည်ကိုလည်း ဗြဟ္မသုန္ဒရ မင်းသားဖြစ်ကြောင်းနှင့်ဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ ရာဇဝင်လင်္ကာတို့နှင့်မညီလေ။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ *ဗြာဟ္မဏရာဇာ၊ လောကဓိပတိ၊ နှံ့သိထင်ပေါ်၊ တံဆိပ်တော်နှင့်၊ တောင်ပျော်နန်းမ၊ အဥ္ဇနဒေဝီ၊ တူညီစံစား၊ သားတော်ထွန်းပ၊ ဗြဟ္မသုန္ဒရ၊ မင်းလှတစ်ယောက်၊ ဖွားတုံမြောက်လျှင်၊ ပုဏ္ဏားမင်းသည်၊ ကင်းခဲ့လူ့ရွာ၊ ပြောင်းလွှဲခွာ၍-ဟု အဖသည် ဗြာဟ္မဏရာဇာ၊ သားသည်-ဗြဟ္မသုန္ဒရ မည်ကြောင်းနှင့်၊ ဆိုလေသည်။ ထိုမှတစ်ပါး စကားရပ်တို့သည် မညီမညွတ်သောအဆို၊ အပိုအလွန်သာများသောကြောင့် ရာဇဝင်ဟောင်းများ အလာဖြင့်သာ လျော်ရာရေးပြလိုက်ပေသည်။ နောက်နောက်စကား ရေးသားပြုပြင်မည့် အရာတွင်လည်း ရာဇဝင်ဟောင်းကိုသာ များစွာအမှီပြု၍ ထောက်ရှုစာနာလျက် သင့်လျော်ရာ ရေးပြပေအံ့။ ။ ဤသည်ကား စကားချပ်)။ ။

(၁၄၁) ဗြဟ္မသုန္ဒရမင်းတို့အကြောင်း

ခမည်းတော်ဗြာဟ္မဏရာဇာမင်း လွန်တော်မူပြီးနောက် သားတော်ဗြဟ္မသုန္ဒရမင်းသားသည် ရှေးအထက်ဝေသာလီမင်း လွန်တော်မူလေရာ တစ်နှစ်ရွယ်ခန့်ရှိ ကျန်ရစ်သော မင်းသမီးသုနန္ဒရီနှင့်အဖရိပ်ရာဖြစ်သော ရွှေထီးရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်းစိုးအုပ်တော်မူသည်။(မင်းသမီးအမည်ကို ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ သိန္ဒရီယေ။ ။ အင်းစောက်၌ သိရိသုန္ဒရာ။ ။ ရာဇဝင်သစ်၌ သိရိန္ဒရဟူ၍ ဝါဒကွဲပြား ရေးသားကြလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း အလိုဖြင့် သုနန္ဒရီဟူ၍ ဆိုလိုက်သည်။ ထိုငခွေးသင်းတောင်မြို့၌ ဗြာဟ္မဏရာဇာမင်း၏ သားရင်းမြေးမြစ်ဖြစ်ပွားစိုးစံသော မင်းပေါင်းတို့သည် ခြောက်ဆက်မြောက် ဖြစ်လေကုန်သတည်း။ ဤစကားရပ်တွင်လည်း ဗြဟ္မသုန္ဒရမင်းသည် ဝေသာလီမှခွာ၍ ငခွေးသင်းတောင်မြို့ကို တည်သည်။ ထိုမင်းသား မြေးမြစ်တို့သည် ခြောက်ဆက်မြောက် ဖြစ်ကုန်သည်ဟု အင်းစောက်ရာဇဝင်တို့၌ဆိုသည်။ ထိုအတိုင်းယူလျှင်

ဗြာဟ္မဏရာဇာနှင့်သော် ခုနစ်ဆက်ဖြစ်ရာသည်။ ဖြစ်ရာသင့်လျက် ခြောက်ဆက်မျှသာဆိုသောကြောင့် ဗြာဟ္မဏရာဇာသည်သာလျှင် ငခွေးသင်းတောင်မြို့ကို တည်သည်။ ထိုမင်းနှင့်တကွ ခြောက်ဆက်မြောက်စိုးစံလေသည်ဟု ဆိုသော ရာဇဝင်ဟောင်းစကားကိုသာလျှင် အခိုင်ပြုသင့်သည်။ ဤအရာတွင် အသမ္ဘိန္နခတ္တိယနွယ်လာဖြစ်သော ဝါသုဒေဝမင်းကြီး၏ အစဉ်အဆက်ဖြစ်သော မင်းတို့သည် ကစ္ဆပနဒီမြစ် အရှေ့ဘက်-ကိုးဆယ့်ကိုးမြို့၊ အနောက်ဘက် ကိုးဆယ့်ကိုးမြို့တို့ကို အစဉ်မပျက် ဆက်လက်တည်ထောင် စိုးစံတော်မူကြလေသည်ဟု ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်တို့၌ စီရင်ရေးသားမှာထားလေသည့်အရာကို စာနာထောက်ထားခြင်းမပြုဘဲ ဝါသုဒေဝအစ ဗြဟ္မဏမင်းဆက်အဆုံး ရှိသော မင်းတို့သည်ပင် ကစ္ဆပနဒီမြစ်အရှေ့ဘက် ကိုးဆယ့်ကိုးမြို့၊ အနောက်ဘက် ကိုးဆယ့်ကိုးမြို့တို့ကို တည်ထောင်ပြုစုစိုးစံတော်မူလေဟန်။ ရာဇဝင်လင်္ကာ၌။ ။ အသမ္ဘိန္န၊ ခတ္တိယဟု၊ ဝါသုဒေဝမင်းကစ၍၊ ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကို မှီလျက်၊ လက်ဝဲလက်ယာ၊ များစွာမြို့ပြည်၊ တည်ခဲ့ပေမှု၊ နောက်ဆုံးကျသည်၊ တေဇပြင်းထန်၊ သရဘန်မင်း၊ ဆက်ပြန်လျှင်းသည်။ ။ ဟူ၍ဆိုလေသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌လည်း။ ထိုဗြာဟ္မဏမင်း၏သားမြေးတို့သည် ခြောက်ဆက်နေခဲ့၍ ထိုငခွေးသင်းတောင်မြို့မှ ခွာခဲ့သော် ထိုမင်း၏ အစဉ်အဆက်ဖြစ်သော မင်းအပေါင်းတို့သည်ပင် ဆက်ကာဆက်ကာ တည်ထောင်သော မြို့တို့ကို အမည်နာမ မျဉ်းကြောင်းချလျက် ရေးပြစီရင်ပြုလေသည်။ ထိုရာဇဝင်ကိုမှီသော ရာဇဝင်သစ်၌လည်း မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ စီရင်ရေးသား ပြုလေသည်။ စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန်မှာ ယခင်ပြဆိုအပ်သော ကစ္ဆပနဒီမြစ် အရှေ့အ နောက်မြို့ပေါင်း တစ်ရာကိုးဆယ့်ရှစ်မြို့များသည် ဝါသုဒေဝ-အစ ဗြာဟ္မဏရာမင်းမျိုး အဆုံးရှိသော မင်းပေါင်းခုနစ်ယောက်တို့ တည်ထောင်ပြုစုသော မြို့များမဟုတ်။ ဝါသု ဒေဝ-အစ သမ္ဘတမင်း-အဆုံးရှိသော မင်းဆက်ပေါင်း တစ်ဆယ့်ကိုးဆက်။ မင်းပေါင်း နှစ်ရာငါးဆယ့်ခုနစ်ယောက်တို့တွင် ဘုန်းအင်ကြီးမားသော မင်းများတို့ တည်ထောင် ပြုစုအပ်သော မြို့များသာဖြစ်သည်ဟု စိစစ်ဆင်ခြင်ပြုရမည်။ ဆင်ခြင်ထောက်ရှုသတိ ပြုလျှင် ဝါသုဒေဝ၊ ဗြာဟ္မဏရာဇာမင်းဆက်တို့ တည်ထောင်ပြုစုသော မြို့ချည်းမဟုတ်ဟု ဧကဝုတ်သိရမည်။ ဤသည်ကို မျှော်ဆ၍ မြို့နာမဘွဲ့သညာကို ဤနေရာဌာန၌ ရေးပြခြင်းမပြုဘဲ ကျမ်းပြီးလုနီးခါမှ ပြသင့်သော ဌာနတွင် ရေးပြထည့်သွင်းလိုက်ပေအံ့။ ဤကားစကားချပ်)။ ။

(၁၄၂) သရဘာန်မင်း တစ်ဆယ့်ခြောက်ဆက်တို့အကြောင်း

ထိုနောက်ဝေသာလီပြည်၌ သရဘာန်အမည်ရှိသော မင်းသည် သိဒါဘီအမည်ရှိသော မိဖုရားနှင့် မင်း၏ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို ဆက်ခံအုပ်စိုးတော်မူ၍ သားမြေးမြစ်စသည်ဖြင့် တစ်ဆယ့်ခြောက်ဆက်မြောက် ဗြဟ္မသိဒ္ဓိမင်းတိုင်အောင် ဝေသာလီပြည်၌ အစဉ်မပျက် ဆက်လက်စိုးအုပ်စံမြန်းတော်မူလျက် သာယာစည်ပင် ဖြစ်တော်မူကြလေကုန်သတည်း။

(၁၄၃)ဝေသာလီပြည်ကို ဘီလူးတို့ဖျက်သည့်အကြောင်း

ထိုအခါ ဟိမဝန္တာဝယ် မျောက်ဖိုနှင့် ဆတ်မကျင်လည်ကြ၍ နေကြစဉ်တွင် လေမုန်တိုင်းထလျက် မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသည်ရှိသော် မှီခို၍နေကြသော ပညောင်ပင်နှင့် သဖန်းပင်တို့သည် လဲ၍ ရေထဲသို့ ကျပြီးလျှင် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ညာမှ အစဉ်အတိုင်း မျောလတ်သည်ရှိသော် သေလာဂိရိမည်သော ကျောက်တော်တောင်ခြေရင်းဝယ် တင်လာ၏။ မျောက်ဖိုနှင့်ဆတ်မသည် တောထဲသို့ဝင်၍ ကာလမြင့်ရှည်စွာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ၍နေကြလေလျှင် သားသမီးသုံးကျိပ်နှစ်ယောက် မွေးမြင်၏။ ထိုသားတွင် အချို့ကား လူဖြစ်၏။ အချို့ကား ဘီလူးဖြစ်၏။ သားအကြီးဖြစ်သော ဘီလူး ဧဆဒ္ဒန်ကား ဆင်အယောင်ဆောင်၍ တောသွားတောလာလူများကို ဖမ်း၍စားလေ၏။ ထိုသို့ဖမ်း၍စားရာ တောင်ကို ယနေ့တိုင်အောင် ဧဆဒ္ဒန်တောင်ဟု တွင်၏။ (အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ ဘီလူးဆေးတံတောတွင်၏ဟု အရေးမှားလျက်ပါလေသည်)။

ထိုဘီလူးဧဆဒ္ဒန်၏ညီဖြစ်သော ပက္ကမိဘီလူးကား ကူးတို့သည် အယောင်ဆောင်၍ လှေ၌ လူကိုတင်လျက် ချောင်းတစ်ခုကိုအမှတ်ပြု၍ စားလေသောကြောင့် ထိုချောင်းသည် မှတ်ချောင်းဟု ယနေ့တိုင် တွင်၏။ ထိုကူးတို့တင်ရာ အရပ်သည် ပက္ကမိကူးတို့ဟု ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ မှိုင်းချ၍စားသောကြောင့် မှိုင်းချောင်းတွင်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ထိုပက္ကမိဘီလူး၏ညီ ဧရက္ခိုက်နေ၍ စားသောတောင်ကို ဧရက္ခိုက်တောင်ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုပက္ကမိဘီလူး၏နှမဖြစ်သော ရက္ခဏီသည် ရေကန်တစ်ခု၌နေလျက် ရေကန်သို့သောက်ချိုးအံ့သောငှာ လာသောသူတို့ကို ဖမ်း၍ စားလေသောကြောင့် ထိုရေကန်သည် ရက္ခဏီရေကန်ဟု ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ ထိုဘီလူးမ၏ အောက်ဖြစ်သော မောင်ရောဟာဟူသော ဘီလူးကား ရက္ခိုက်တော်၏ တောင်စူးစူးအရပ်၌ တောင်တစ်လုံးတွင်နေ၍ ညနေဝင်ဆည်းဆာ၊ နံနက်မိုးလင်းဆည်းဆာ၌ ပြိုင်းပြိုင်းရပ်၍နေနှင့်သောကြောင့် ခရီးသွားသောသူတို့သည် အကယ်လူထင်မှတ်၍ ချဉ်းကပ်လေလျှင် စားလေသည်ချည်းဖြစ်သောကြောင့် ထိုတောင်သည်

ပြိုင်းတောင်ဟု တွင်၏။ ဘီလူးနာမည်ကို မောင်ရာဟုဟူ၍ ရာဇဝင်သစ်၌ တခြားဆိုသည်။ (ဤပြိုင်းတောင်ကို ရက္ခဏီရေကန်မှ တောင်စူးစူး အရပ်ဟူ၍ ဆရာ ဧမည်ရာဇဝင်၊ ရာဝင်သစ်တို့၌ ဆိုကြလေသည်။ ။ ရာဇဝင်ဟောင်းနှင့်မညီ)။

ထိုဘီလူး၏ညီဖြစ်သော ဧပိသဲနှင့်၊ ဧလက်ကုပ်တို့သည် အလွန်မည်းနက်သောကြောင့် နှမ-အစ်ကိုတို့ အပေါင်းအဖော်မပြု ခြား၍နေသောကြောင့် ငှက်တို့ကို ဖမ်း၍ စားကုန်၏။ တောသွားတောလာလူတို့ကိုလည်း ဖမ်း၍ စားလေကုန်၏။ ထိုအရပ်သည် ပိသဲလက်ကုပ်ဟူ၍ တွင်၏။ (ဆရာဧမည်-ရာဇဝင်တို့၌ လက်ခုပ် ပိတ်သည်ဟု တွင်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်)။

ဤသို့ချည်း အသီးအသီးနေ၍ စားကြလေသောကြောင့် ဝေသာလီပြည်ဝယ် လူတရွေ့ရွေ့နည်းပါးလတ်သောကြောင့် လူတို့စူးစမ်းသည်ရှိသော် ဘီလူးဖမ်း၍ စားသောအကြောင်းကို သိလေကုန်သောကြောင့် တောအုံသို့ မသွားမဝင်ဝံ့သည်ဖြစ်၍ အိမ်၌သာလျှင် နေကြကုန်၏။ ထိုသို့ အိမ်၌နေကြလတ်သော် ဘီလူးတို့သည် မစားရသဖြင့် ဧတ်မွတ်သည်ဖြစ်၍ ည-ဆည်းဆာ၊ နံနက်-ဆည်းဆာ၌ ဝေသာလီမြို့သို့ဝင်၍ တစ်အိမ်မှတစ်အိမ်သို့ သွားလေသော သူတို့ကိုဖမ်း၍ စားလေကုန်၏။ ထိုသို့သောအကြောင်းကို သိကြလေလျှင် ည-ဆည်းဆာ၊ နံနက်-ဆည်းဆာ၌ အိမ်မှမသက်ဘဲရှောင်ကြဉ်ကြကုန်၏။ ထိုအခါတွင် ဆည်းဆာ၌ ဘီလူးလာလေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ယခုတိုင်အောင် အစဉ်အားဖြင့် ဆည်းဆာ၌ ဘီလူးလာသည်ဟု ဆိုကုန်၏။ ထိုအခါ ၌ ဝေသာလီပြည်ကို အစိုးရသော ဗြဟ္မသိဒ္ဓိမင်းသည် ဘီလူးဆည်းဆာ၌သာ လာသည်ဟူ၍ များစွာသော အလုံးအရင်းနှင့် နေ့အခါ၌ တောကစားသွားရာတွင် ဘီလူးဧဆဒ္ဒန်သည် ဆင်အဟာန်ဖန်ဆင်းခြိမ်းမောင်း၍ လိုက်လာလျှင် အလုံးအရင်း ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့သည် ထိုမှဤမှ ပြေးကြလေသော် မင်းကိုဖမ်း၍စားလေ၏။ မိဖုရားနှင့်သမီးတို့သည်ကား နန်းတွင်ကျန်ရစ်လေကုန်၏။ ဤသို့ ဝေသာလီပြည်သည် ဘီလူးဘေးဖြင့် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဆိတ်ညံခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ (ဤအရာတွင် ဆရာဧမည်-ရာဇဝင်၌ ဝေသာလီမင်းသည် ဆည်းဆာဘီလူးထွက်သလော-မထွက်သလောဟူ၍ တောကစားထွက်ကြောင်းနှင့် မရှင်းမလင်းဆိုသည်။ ။ ရာဇဝင်သစ်၌ ဆည်းဆာဘီလူးကို ဖမ်းခြင်းငှာ စစ်သည်ဗိုလ်ပါ အလုံးအရင်းနှင့် တောကစားရာဝယ်ဟူ၍ နှစ်ဖက်သွားဆိုလေသည်)။ ။ ဤသည်ကား ဝါသုဒေဝအစ ဝေသာလီပြည် ဘီလူးစားသော ဗြဟ္မသိဒ္ဓိမင်းအဆုံး ၂၃ဆက်သော မင်းတို့၏အကြောင်းတည်း။

(၁၄၄) ကပိလဝတ်ပြည့်ရှင် အဇ္ဈနမင်းကြီးအကြောင်း

ထိုရောအခါဝယ် မဇ္ဈိမဒေသ ကပိလဝတ်ပြည်၌ အဇ္ဈန-အမည်ရှိသော သာကီဝင်မင်းကြီးသည် မင်းပြုတော်မူ၏။ ထိုအဇ္ဈနမင်းကြီးသည် တစ်သောင်းခြောက်ထောင်သော မိဖုရားမောင်းမတို့အား ငြီးငွေ့ရွံရှာခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ ကပိလဝတ်ပြည်ကို မိမိသားတော်ဖြစ်သော ဓမ္မသေနမင်းအား အပ်နှင်းခဲ့၍ ဟိမဝန္တာတောသို့ဝင်ပြီးလျှင် ရသေ့ရဟန်းပြုလျက် နေလေ၏။ ထိုအခါ နတ်တို့သည် နောင်ဖြစ်လတ္တံ့သော အကြောင်းကိုမြင်၍ အဇ္ဈနရသေ့အား တစ်တောဝင်လည်း မပျော်မွေ့အောင် တစ်တောင်တက်လည်း မပျော်မွေ့အောင် ကြံဆောင်ဖန်ဆင်း၍ တရွေ့ရွေ့ခရီးငင်လေသဖြင့် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ဖျား မြစ်နားအနီးသို့ရောက်လေမှ စိတ်နှလုံးချမ်းမြေ့ ပျော်မွေ့ခြင်းသို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ ငါသည် ဟိမဝန္တာတော၌ နေစဉ်ကာလ စိတ်နှလုံးချမ်းမြေ့ခြင်း မရှိ။ ဤအရပ်သို့ ရောက်လာမှ ချမ်းသာမွေ့လျော်ခြင်းရှိသည်။ ဤအရပ်၌ပင် နေတော့အံ့ဟု တစ်ခုသော ပညောင်ပင်ရင်းဝယ် မြတ်သောသီလကို ဆောက်တည်၍ နေ၏။

(ဤအရာတွင် အဇ္ဈနမင်းသည် ညဉ့်အခါ၌ နေ-လ-နှစ်ပါးကို ပိုက်ရသည်ဟု အိပ်မက်မြင်မက်သောကြောင့် အိပ်မက်ကို ဆင်ခြင်ရာ လ-မင်းကို ပိုက်မက်ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူအံ့သော အကြောင်း၊ နေ-ကိုပိုက်မက်ခြင်းသည် နေနှင့်တူသော ရောင်ခြည်တော်လွှတ်၍ လူ,နတ်,ဗြဟ္မာတို့ကို ချွတ်အံ့သော အကြောင်းတည်း။ ငါသည်လည်း ထိုအခိုက်ဝယ် မချွတ်ကြွံပါအံ့ဟု ထင်မြင်၍ တောထွက်တော်မူကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာငမည်-ရာဇဝင်တို့၌ဆိုသည်။ ထိုစကားကိုထောက်ထားစာနာသော် မြတ်စွာဘုရားမပွင့်မီ နှစ်ထောင်ခုနစ်ရာ့ခုနစ်ဆယ်လောက်ကပင် မာရယုမင်းဖြစ်လာကြောင်းကို နောက်၌ဆိုလတ္တံ့သောအိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော် သက္ကရာဇ်တို့ကို ထောက်၍ သိရသည်ဖြစ်လေရကား များများ ယုတ္တိမပါသောကြောင့် ပေယျာလပြုပြင်၍ ရာဇဝင်လင်္ကာအတိုင်းမျှ ရေးပြလိုက်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရာဇဝင်လင်္ကာ၌။
*ထိုရောအခါ၊ မဇ္ဈိမာဒေသ၊ ကပိလမှာ၊ အဇ္ဈနမင်း၊ ထွန်းလင်းကျက်သရေ၊ စံတုံပေ၏။ နီးနေများမြောင်၊ သောင်းခြောက်ထောင်ကို၊ နံဟောင်ညီညီ၊ မသတီ၍၊ ကပိလဝတ်၊ ပြည်ကိုလွှတ်လျက်၊ အကျွတ်ရရာ၊ တောမှာပျော်မွေ့၊ ရသေ့ရဟန်း၊ စီးဖြန်းဘာဝနာ၊ နေတုံပါလည်း၊ မြိုင်သာရိပ်ကောင်း၊ ကိန်းအောင်းမပျော်၊ ရသေ့ကျော်ကို၊ ထိုရော်တောတောင်၊ နတ်တို့ဆောင်၍၊ ချောက်မြောင်ကူးသန်း၊ တစ်ခန်းရပ်သစ်၊ ပြောင်းပြန်လစ်၍၊ ကစ္ဆပနဒီ၊ ကပ်မှီမကင်း၊ ပညောင်ရင်းသို့၊ လျှင်ပြင်းရသေ့ ရောက်သတည်း။ ဟူ၍ဆိုလေသည်။ ဤကား စကားချပ်)။

(၁၄၅) အဇ္ဈနရသေ့နှင့် ကွန္တမာယုဆတ်မတို့ သင့်နေကြသည့် အကြောင်း

ထိုအခါ ပညောင်ပင်ကို စောင့်သောနတ်သည် ရှင်ရသေ့ ဘုန်းတန်းခိုးကြောင့် ညောင်ပင်ထက်ဝယ် မနေဝံ့၍ မျောက်၏အသယောင်ဆောင်လျက် တောတောင်၌ရှိသော မျောက်မင်းကို ငါ၏ ညောင်ပင်ရင်းဝယ် သီတင်းသုံးနေလာသော ရှင်ရသေ့သည် သီလစင်ကြယ်၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကျက်သရေရှိန်စော်ရှိ၏။ ငါတို့တောတွင် နေသည်ထက် ရှင်ရသေ့ကို ဆည်းကပ်ခစားရသည်ရှိသော် ကောင်း၏ဟုဆိုလေသော် မျောက်မင်းသည် ကောင်း၏ဟု ဝန်ခံ၍ အခြံအရံမျောက်အပေါင်းတစ်ထောင်နှင့်တကွ ရှင်ရသေ့အထံသို့ ဆည်းကပ်လျက် တောသစ်သီး၊ တောသစ်ပွင့်တို့ဖြင့် လုပ်ကျွေးပေ၏။ ထိုညောင်စောင့်နတ်သည် တစ်ဖန် ဆတ်အယောင်ဖန်ဆင်းပြန်၍ ဆတ်မင်းကို ရှေးနည်းတူ ဆိုပြန်လေသော် ဆတ်မင်းလည်း အခြံအရံတစ်ထောင်နှင့်တကွ ရှင်ရသေ့ထံဆည်းကပ်၍ အထိုက်အလျောက် လုပ်ကျွေးလေ၏။ ထိုအခါ ဆတ်အပေါင်းတို့တွင်ပါလာသော ကွန္တမာယုအမည်ရှိသော ဆတ်မသည် ကေသရာခြင်္သေ့မင်း၏ သမီးဖြစ်သော အမိလာမတွင် ဖွားမြင်သောကြောင့် ခြင်္သေ့မင်း၏မြေးရင်းဖြစ်၍ ဘုန်းတန်ခိုးအသရေနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရှေးခုနစ်ဖြစ်က မယားဟောင်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈနရှင်ရသေ့သည် ကွန္တမာယု အမည်ရှိသော ဆတ်မကို မြင်လျှင် ကပိလဝတ်ပြည်၌ တစ်သောင်းခြောက်ထောင်သော မိဖုရားမောင်းမတို့ကို စွန့်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုသူဖြစ်လျက် တက်မက်ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုကွန္တမာယု ဆတ်မကို သုံးသပ်၏။ ဆတ်မလည်း ခုနစ်ဘဝက လင်ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် ကြည်နူးချစ်ခင်လျက် အသုံးအသပ်ခံ၏။ ဤသို့ သုံးသပ်နှီးနှော ရောပြွမ်းဆက်ဆံလျက် ပေါင်းဖက်နေထိုင်ကြလေ၏။

(ရာဇဝင်သစ်မှာ သုံးဘဝက မယားဖြစ်ဖူးကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်းတို့နှင့်မညီ၊ ကွန္တမာယု ဆတ်မကို နတ်သမီးကဲ့သို့ ထင်ကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ဆိုသည်။ သိကြားမိဖုရား သုနန္ဒာကဲ့သို့ ထင်ကြောင်းနှင့် ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ဆို၏။ ပိုလွန်သည်ထင်၍ မထည့်သွင်းလိုက်ပေ။)

(၁၄၆) သိကြားမင်း မာရယုအလောင်းနတ်သားကို တောင်းပန်သောအကြောင်း

ထိုအခါ ဝေသာလီပြည်၌ ငဆဒ္ဒန်ဘီလူးညီနောင် မောင်နှမတို့သည် ဖမ်းဆီးစား

သောက်ကြကုန်၍ ဝေသာလီပြည် ဆိတ်ညံခြင်းသို့ ရောက်လေသောကြောင့် သိကြားမင်းနေရာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလာသည် တင်းမာပူလောင်သည်ဖြစ်၍ သိကြားမင်းအကြောင်းကို ကြည့်လတ်သည်ရှိသော် ဘီလူးတို့စားသောကြောင့် ဝေသာလီပြည်ဆိတ်ညံခြင်းသို့ ရောက်သောအဖြစ်ကို မြင်လေလျှင် ဤဝေသာလီပြည်သည် အဆက်ဆက်သော ဘုရားသခင်တို့၏ သာသနာတော်တည်ထွန်းရာဖြစ်ပေသည်။ မပျက်စကောင်းဟု နှလုံးသွင်းလျက် အဘယ်သူသည်လျှင် ဤဘီလူးတို့ကို ခွင်းနိုင်အံ့နည်းဟု ကြည့်လတ်သည်ရှိသော် သောဏာခတ္တိယနတ်သားကို မြင်လေ၏။ မြင်သဖြင့် ထိုနတ်သား၏ ဗိမာန်သို့ သွားလေပြီးသော် အချင်းနတ်သား၊ လူတို့၏ ဝေသာလီပြည်ဝယ် လူအများတို့ကို ဆတ်မနှင့် မျောက်ထီးတို့ ပေါင်းဖော်စပ်ယှက်ရာတွင် ဖွားမြင်သော ဘီလူးမောင်နှမတို့သည် စား၍ကုန်လုမတတ်ရှိလေပြီဖြစ်သောကြောင့် ကပိလဝတ်ပြည်ကို အစိုးရသော အဇ္ဈနကပိလရှင်ရသေ့မယားဖြစ်သော ဣန္ဒမာယုဆတ်မဝမ်းဝယ် လူ၏အဖြစ် ပဋိသန္ဓေဖြင့် စွဲနေလေလော့။ ထိုဘီလူးတို့ကို ခွင်းလေလော့။ လူ့ပြည်၌ လူဖြစ်သည့်အခါ၌ကား ဝင်သောနေကဲ့သို့ ကျင့်သည်ရှိသော် ထိုဘီလူးတို့ကို မခွင်းနိုင်ရာ။ ထွက်သောနေကဲ့သို့ ကျင့်မှသာလျှင် ထိုဘီလူးတို့ကို ခွင်းနိုင်ရာ၏ဟု သုံးကြိမ်တိုင်အောင် တောင်းပန်ပြောဆိုမှ သောဏာခတ္တိယနတ်သားသည် မပယ်ရှားသာသောကြောင့် ဝန်ခံလေ၏။ ဝန်ခံပြီးလျှင် နတ်သားအဖြစ်မှစုတေ၍ ဣန္ဒမာယုဆတ်မဝမ်း၌ လူ၏အဖြစ် ပဋိသန္ဓေဖြင့် စွဲနေလာပေ၏။ ယင်းသို့ ပဋိသန္ဓေစွဲနေလာသဖြင့် ဆယ်လစေ့သည်တွင် ။ ။(ရာဇဝင်သစ်၌ ဆယ်လမစေ့မီဟူ၍ ရာဇဝင်ဟောင်းတို့ နှင့်မညီ ဆိုလေသည်။)။

သိကြားမင်းလည်း ထိုမင်သားသည် လူ့ပြည်နှင့်နီးစပ်ရာအရပ်တွင် မွေးဖွားသည်ဖြစ်မှ ကြံတိုင်းပြီးမြောက်မည်ကိုမြင်၍ လည်းကောင်း၊ ၎င်းရှင်ရသေ့နှင့် ဆတ်မကိုလည်း ကင်းကွာစေလိုသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဝါတဝလာဟက လေနတ်သားကို ခေါ်တော်မူ၍ လေမုန်တိုင်းထစေလျက် ကပိလရှင်ရသေ့နေသော ပညောင်ပင်ကို လဲအောင်တိုက်လေလော။ နဂါးမင်းကို ခေါ်တော်မူ၍ ပညောင်ပင်မြစ်အောက်မှ ဥမင်တူး၍ မြစ်သေးမြစ်မတို့ကို ဖြတ်လေလော။ ပဇ္ဇုန်နတ်သားကို ခေါ်တော်မူ၍ မိုးကြီးစွာရွာစေလောဟု သိကြားမင်း အမိန့်ချလေ၏။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ သိကြားမင်း ရှင်ရသေ့ထံလာလျက် မိဖုရားမောင်းမိတို့ကို စွန့်၍ ရသေ့ပြုသူဖြစ်သည်။ တိရစ္ဆာန်ဆတ်မနှင့် ပေါင်းဖော်နေထိုင်၍မလျော်၊ နတ်ပြည်သို့လိုက်ခဲ့ပါဟု ဆိုသည်ကို မနာယူ၍ သိကြားမင်းမာန်ပါ၍ လေနတ်သားတို့ကို စေခိုင်းကြောင်းတို့နှင့် ဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း၌မလာ)။ ။

ထိုအခါ နဂါးမင်းသည် ပညောင်ပင်မြစ်အောက်မှ ဥမင်တူး၍ အမြစ်တို့ကို

ဖြတ်လေ၏။ ပဇ္ဇုန်နတ်သားသည်လည်း ကြီးစွာသော မိုးကိုရွာစေ၏။ ဝါတဝလာဟကနတ်သားသည်လည်း လေပြင်းမုန်တိုင်း ပြင်းစွာတိုက်လေ၏။ ထိုသို့တိုက်ခြင်းကြောင့် ပညောင်ပင်သည် လဲခဲ့၏။ အဇ္ဈနရှင်ရသေ့မှစ၍ မျောက်မင်း၊ ဆတ်မင်းတို့သည် အခြံအရံနှင့်တကွ ညောင်ပင်ကို စွန့်၍ မျောက်မင်း၊ ဆတ်မင်းတို့သည် အခြံအရံနှင့်တကွ ညောင်ပင်ကို စွန့်၍ ဖရိုဖရဲပြေးကြလေကုန်၏။ ဣန္ဒမာယုဆတ်မ တစ်ဦးတည်းသာလျှင် ညောင်ပင်ခွကိုမှီ၍ ကျန်ရစ်လေရာ ရေဖြင့်မျောလျက် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ထဲသို့ ကျသဖြင့် အညာမှသည် အစဉ်အတိုင်း မျောလတ်သောအခါ ကြိမ်ပျစ်တော သာယာကိုမြင်၍ သတ်လတ်မည်ကြံလေသောကြောင့် ထိုအရပ်သည် သလတ်ချောင်းဟု ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ လက်သက်ချောင်းဟု ဆို၏)။ ထိုမှ အယဉ်ထန်စွာဖြင့် ပါလတ်၍ မြင်တောချောင်တစ်ခုကို မြင်၍ကူးအံ့ဟု ကြည့်သောအရပ်သည် ကူးလက်ဟု ယနေ့တိုင်အောင် တွင်၏။ ထိုမှသည် ခတ်မိ၍ ညောင်ခက်ကျိုးကြွေလျက် ကျရစ်သောအရပ်သည် ကြွေပြင်ဟု ယနေ့တိုင်အောင် တွင်၏။ ထိုမှသည် အစဉ်အတိုင်း မျောလတ်သော် ပင်ပန်းမိန်းမောရှိသည် အရပ်သည် မိချောင်းဟုတွင်၏။ ထိုမိချောင်းမှ အောက်သို့တစ်ကွေ့အရပ်ဝယ် နတ်တို့သည် စောင်မ၍ ထက်ကြပ်ပါလာသောကြောင့် သင့်အပိလျော်ကန်ပြီဟူ၍ တင်လေသောအရပ်သည် ငတင်ကြီးဟု ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ (ဆရာငမည်ရာဇဝင်တို့၌ စတုလောကပါလ နတ်သားတို့ဟူ၍ အထူးပြု၍ ဆို၏။ ရာဇဝင်ဟောင်းအလိုမဟုတ်)။

ထိုတင်ရာအရပ်နှင့် မနီးမဝေးသောအရပ်၌ ဆတ်မဝမ်းကိုတွန်း၍ ပေးသင့်ပြီဟု နတ်တို့ပေးရာအရပ်သည် ငစေတွန်းဟူ၍ ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ ထိုသူငယ်လည်း ဓမ္မကရိုဏ်ရေစစ်မှ ရေသည် သက်ဆင်းသကဲ့သို့ ဖွားမြင်၍ ခုနစ်တောင်မျှလောက်သော အရပ်ထက်ဝန်းကျင်နှံ့အောင် မီးကဲ့သို့ အရောင်ထွန်းပလျက်တည်၏။

(၁၄၇)မာရယုမင်းအစ မျိုးခြားအမတ်သုံးဦး အဆုံးရှိသော မင်း ၅၇ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့၏ အကြောင်း

ထိုအခါ၌မြို့သင်းကြီး ငအောင်လာသည် ခွေးများနှင့် တောလည်လာလတ်သော် ဆတ်မသည် သူငယ်ဖွား၍ ငိုသံကြားသဖြင့် ကြောက်လန့်၍ ထွက်ပြေးလေ၏။ မြို့သင်းကြီးငအောင်လာသည် ချုံထဲ၌ ထွန်းပသော အရောင်ကိုမြင်၍ ခွေးများနှင့်တိုက်လေ

သော် မီးလျှံတွင်းသို့ဝင်၍ ကြည့်ချေသော် ကြန်အင်လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော သူငယ်ကို မြင်လေရာ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးသူဖြစ်၍ သားကဲ့သို့ကြင်နာလေးမြတ်ချင်ခင်ခြင်းဖြစ်၍ အိမ်သို့ဆောင်ယူလျက် မွေးစားလေ၏။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်နှင့် ၎င်းကိုမှီသော ရာဇဝင်သစ်တို့၌ ဆတ်မသည် လူသံ,ခွေးသံ,ကိုကြားမှ ပြေးလေကြောင်း။ ရာဇဝင်သစ်မှာ အောင်လာ အရောင်ထဲသို့ ဝင်၍ရှာလေသော် မီးကား မလောင်ပါတ ကားဟု ဝင်၍ကြည့်လေသော် သူငယ်ကို မြင်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ခွေးဟောင်၍နေကြောင်း မပါလေ။ ဣန္ဒမာယုဆတ်မတွင် ဖွားမြင်သောသားဖြစ်သောကြောင့် မာရယုဟူသော အမည်ကိုမှည့်လေ၏။ ဤအရာတွင် ဣန္ဒမာယုဆတ်မအမည်ကို နတ်တို့ဝင်ပူး ပြောဆိုဟန်တူသည်)။

ထိုသူငယ်ကို မြို့ခပ်သိမ်းတို့သည် အံ့အားသရဲပြု၍ လက်ခုပ်လက်ဝါးတီး၍ ကြည့်ကြသောအရပ်သည် ငလက်ခုပ်ဟူ၍ ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ သူငယ်ကို မြို့တို့မြင်၍ ရယ်ပြုံးကြသောအရပ်သည် ငရယ်ပြုံးဟူ၍ ယနေ့တိုင်အောင်တွင်၏။ ထိုသူငယ်သည် ကြီးလတ်လျှင် အဆင်း အင်္ဂါအစွမ်းခွန်အားနှင့်လည်း ပြည့်စုံလေ၏။ လေးမြားအရာ၌ လည်း အလွန်လိမ္မာတတ်လှစွာသောကြောင့် မြို့အပေါင်းတို့က ဤသူငယ်ကို မင်းပြုစေအံ့ဟု မြို့သင်းကြီး ငအောင်လာ သမီးမိပိန်ညာနှင့်ပေးမြားပြီးသော် သာယာကြီးမြင့်သော တောင်ထိပ်၌ အိမ်ကြီးခုနစ်ဆောင်ဆောက်၍ မင်းမြှောက်ကြလေ၏။ (မြို့သမီးကို ပီဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘီဟူ၍လည်းကောင်း ရာဇဝင်ဟောင်းတို့၌ ဆိုသည်။ ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ကား မိပိန်ညာဟူ၍ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ၎င်းလင်္ကာ၌ အောင်လာသမီး၊ လျှံညီးဝင်းထိန်၊ ကျောက်ကောင်းစိန်သို့၊ မိပိန်ညာမည်၊ ဆင်းနတ်ရည်ကို၊ ချစ်ကြည်တောင်ညာ၊ တင်ပြီးခါလျှင် ဟူ၍ဆိုလေသည်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ တဲခုနစ်ဆောင်ဆောက်၍ မင်းမြှောက်လေကြောင်းနှင့် ဆိုကြလေသည်)။

ထိုသို့ အိမ်ခုနစ်ဆောင်ဆောက်သောအရပ်သည် ယနေ့တိုင်အောင် ခုနစ်ဆောင်ရွာဟုတွင်၏။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ခုနစ်ဆောင် တောတွင်ကြောင်းနှင့် ဆိုကြလေသည်)။ ထိုမာရယုမင်းသားကို မင်းမြှောက်သောနေ့၌ သိကြားမင်းကိုယ်တိုင် ဆင်းလာ၍ အရိန္ဒမာလုံ၊ လေးမြား၊ သန်လျက်တို့ကို အပ်ဆက်ပေးလာလေ၏။ ထိုအရိန္ဒမာလုံကို ရလျှင် ထိုအရပ်မှသည် တောင်ဘက်အရပ်သို့ ထွက်လတ်၍ သိကြားမင်း ဆက်ပေးအပ်သော အရိန္ဒမာလုံဖြင့် ဘီလူးမျိုးတို့ကို ထိုးသတ်လေ၏။ ထိုသို့ ဘီလူးရက္ခိုက်တို့ကို ထိုးသတ်ပယ်နှင်ရာ ပြည်ဖြစ်၍ ရက္ခိုင်ပြည်ဟု ယနေ့တိုင်အောင်တွင်လေ၏။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ သိကြားပေးသော လေးဖြင့် ဝေသာလီပြည်၌ ဝင်၍စားသော ဘီလူးတို့ကိုပစ်၍ သိကြားပေးသော သန်လျက်ဖြင့် အပိုင်းအပိုင်းဖြတ်

ပြီးလျှင် ထိုအရပ်၌ မင်းဖြစ်လေ၏ဟူ၍ တစ်မျိုးဆိုလေသည်ကို ရာဇဝင်သစ်၌ တခြားထင်လျက် သိကြားလေးဖြင့် ထိုဝေသာလီပြည်သို့ဝင်၍ လူကိုစားသော ဘီလူးတို့ကို ပစ်ခွင်းလေ၍ သိကြားပေးသော သန်လျက်ဖြင့် အပိုင်းအပိုင်င်းဖြတ်ပြီးလျှင် ထိုဝေသာလီမြို့၌ မင်းအဖြစ်ကို ယူလေ၏ဟူ၍ဆိုလေသည်။ ဘီလူးတို့ကို ထိုးသတ်ပယ်ခွင်းရာအရပ်သည် ဝေသာလီမြို့တွင်း၌ မဟုတ်သေး၊ မြို့ပြင်တော်မှာသာဖြစ်လေသည်။ ဖြစ်ကြောင်းကို ဆိုလတ္တံ့သော ရာဇဝင်ဟောင်းတို့ဖြင့် သိရမည်)။

ထိုသို့ ဘီလူးတို့ကို အောင်မြင်ပြီးမှ ယခင်ဝေသာလီပြည်၌ တောကစားသွားရာ ငဆဒ္ဒန်ဘီလူးစားလေသော ဗြဟ္မသိဒ္ဓိမင်း၏ မိဖုရားနှင့်သမီးတော် ရုစိတမာလာကို ရပြီးသော မိဖုရားကြီးကိုကား ယောက္ခမအရာ၌ ထားပြီးမှ သမီးတော် ရုစိတမာလာနှင့် ဝေသာလီပြည်၌ အဘိသိက်ခံ၍ မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ဤရာဇဝင်ဟောင်းစကားတွင် တောတောင်ကွင်းပြင်အရပ်တို့၌ မှီကပ်နေထိုင်စားသောက်ကြသော ဘီလူးတို့ကို ထိုးသတ်ပယ်ခွင်းပြီးမှ ဝေသာလီပြည်သို့ဝင်၍ ရုစိတမာလာမင်းသမီးနှင့် အဘိသိက်ခံလေသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုစကားကို ထင်ရှားစေလို၍ *သိကြားလက်နက်၊ ထိန်ထိန်ထွက်သည်၊ စကြာအရောင်၊ ဝင်းဝင်းပြောင်နှင့်၊ တောတောင်ခိုမှီ၊ အလဇ္ဇီဘီလူး၊ လူစားကြူးကို၊ ဂုဏ်ထူးအာဏာ၊ ဘုန်းမိုးဖြာ၍၊ လိုရာအောင်မြင်၊ အောင်မြို့ဝင်၍၊ ခေါ်တွင်ရက္ခိုင်၊ ခုတိုင်မပျက်၊ မော်ကွန်းထွက်၍၊ မင်းဆက်ပျော်မှီ၊ ဝေသာလီတွင် စသည်ဖြင့် ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ဆိုလေသည်။ မင်းဖြစ်ပြီးမှ ဤမြို့သည် ဘီလူးမိစ္ဆာတို့ နှိပ်စက်ဝင်စားသောမြို့ဖြစ်လေသောကြောင့် နေထိုင်ခြင်းငှာ မအပ်ပြီဟူ၍ ဝေသာလီမြို့ကို စွန့်ခဲ့၍ တစ်ပါးသောမြို့ရာရှာအံ့သောငှာ ရဲမက်ဗိုလ်ပါနှင့် မြောက်အရပ်တူရူသို့ ထွက်သွားလေလျှင် သီရိမာမည်သော သရေချောင်းဖျား လက်ယာဘက်ကမ်းနား၌ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဟိမဝန္တာမှပြန်လာသော နာဂိန္ဒရသေ့နှင့် တွေ့လေ၏။ ရှင်ရသေ့က ဘယ်အလို့ငှာ မင်းကြီးလာသနည်းဟုမေးလေသော် မြို့ရာရှာသောအဖြစ်ကို လျှောက်လေလျှင် ဤအရပ်သည် ဘူမိနက်သန်မှန်၍ အလွန်လျှင်မြတ်၏ဟုဆိုပေသော် ထိုမာရယုမင်းက ဘူမိနက်သန်မှန်သောအဖြစ်ကို အကျွန်ုပ်တို့ မသိနိုင်ပါဟု အရှင်ရသေ့ကို လျှောက်ထားတောင်းပန်လေသော် ဘူမိစလမန္တန်ကို ရွတ်လေလျှင် ဆင်အသံကဲ့သို့ ဟီးလျက် ဖြူသောခရုသင်းအဆင်းကဲ့သို့ အငွေ့သည် လက်ယာရစ်လှည့်၍ ကောင်းကင်သို့ တက်လတ်သည်ကို မြင်ရမှ ဘူမိနက်သန်မှန်သောအဖြစ်ကို သိရလေ၍ သက္ကရာဇ် ၅၉၉၅ ခုတွင် မြို့ကြီးယာကို တည်လေ၏။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ဘူမိပါလသုတ်ကိုရွတ်လေကြောင်းနှင့်ရာဇဝင်ဟောင်း၊ရာဇဝင်လင်္ကာတို့နှင့်မညီဘဲဆိုလေသည်။)

ထိုမြို့ကို အဘယ်သို့ အမည်မှည့်ရပါအံ့နည်းဟု လျှောက်ပြန်လေသော် ရှင်ရသေ့

ဤသို့ဆို၏။ ကကုသန်၊ ကောဏာဂုံ၊ ကဿပဟူသော မြတ်စွာဘုရားတို့ လက်ထက်တွင်လည်း ဓညဝတီဟု အစဉ်အတိုင်း အမည်ကို ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူလေပြီ။ နောင်ပွင့်တော်မူလတ္တံ့သော ဂေါတမနှင့် အရိမေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရားတို့လည်း ဓညဝတီ အမည်ဟောင်းကို တွင်တော်မူ၍ နာဂိန္ဒရှင်ရသေ့သည် မြောက်ဘက်ဟိမဝန္တာသို့ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူလေသည်။ ထိုကန္ဒမာယုဆတ်မသား မာရယုမင်းသည် မျောက်သားတော် မြို့သင်းကြီး ငအောင်လာ သမီး မိပိန်ညာလည်းတစ်ယောက်၊ ဘီလူးစားသော ဝေသာလီပြည့်ရှင် ဖြဟ္မသိဒ္ဓိမင်း၏ သမီးတော် ရုစိတမာလာလည်းတစ်ယောက်၊ ဤနှစ်ယောက်သော မိဖုရားတို့နှင့် မောင်းမမိဿံခြံရံလျက် မင်စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူ၍ ပြည်သူတိုင်းသား အမျိုးလေးပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို ကောင်းစွာရွက်ဆောင်စောင့်ရှောက်ပြုစုတော်မူ၏။ ထိုမာရယုမင်းကား ဘုရားဘိုးတော် အဥ္ဇနမင်း 'ဏ,ဝ,စ,နွေ' ကိန်းဟုဆိုအပ်သော ၈၆၄၅၊ ရှစ်ထောင်ခြောက်ရာ့လေးဆယ့်ငါးခုကို မဖြိုမီ သက္ကရာဇ် ၅၉၉၅ ခုခန့်တွင် ထီးနန်းတက်တော်မူ၍ အိမ်နိမ့် ၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၆၂၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၀၊ ရှစ်ဆယ်၊ သက္ကရာဇ် ၆၀၅၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မိဖုရား ရုစိတမာလာတွင် ဖွားမြင်တော်မူသော မာရဇေတုမည်သော သားတော်သည် သုမိဇေဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၀၅၇ နှစ်တွင် အဖရိုပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းပြည်ရွာကို စိုးအုပ်၍ မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၀၈၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မာရအုံမည်သော သားတော်သည် ဂေါယာဇေဟူသော မိဖုရားနှင့်သက္ကရာဇ် ၆၀၈၉ နှစ်တွင် အဖရိုပ်ရာဖြစ်သော ပြည်၏စည်းစိမ်ကိုစိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်၊ နန်းစံ ၅၃၊ ငါးဆယ့်သုံးနှစ်နှစ်စုသက်တော်၇၃၊ ခုနစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။သက္ကရာဇ်၆၁၄၂ခုနှစ်တွင်လွန်တော်မူလေသည်၃

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မာရရွယ် မည်သော သားတော်သည် ကုလမ္ပိမည်သော မင်းသမီးနှင့်သက္ကရာဇ် ၆၁၄၂ ခုတွင် အဖရိုပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းထက် အဘိသိက်ခံလျက် မင်း၏စည်းစိမ်ကို စိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၄၈၊ လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၇၈၊ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၁၉၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မာရကင်မည်သော သားတော်သည် သီလတီမည်သော နှမတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၁၉၀ တွင် အဖရိုပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို

အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ၅၅၊ ငါးဆယ့်ငါးနှစ်။နှစ်စုသက်တော်၈၀၊ရှစ်ဆယ်။သက္ကရာဇ် ၆၂၄၅ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၅

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မာရဇိန်မည်သော သားတော်သည် တုတ္တာဘိဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၂၄၅ ခုတွင် အဖအရိုပ်အရာ ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို သိမ်းပိုက်စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်။ နန်းစံ ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုပေါင်းသက်တော် ၆၄၊ ခြောက်ဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၂၇၈ ခုတွင်လွန်တော်မူလေသည်။၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မာရကင် မည်သော သားတော်သည် သဝမ္ပီ-မည်သော မိဖုရားတူမတော်ရင်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၂၇၈ ခုတွင် အဖရိုပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းကို စိုးအုပ်စံမြန်းတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အလွန်မွေ့လျော်ပျော်လွန်း၍ သူရဲကျွန်လေးယောက်ရှိ၏။ ထိုသူရဲတို့သည် အရာမရောက်သောအခါကား ကောင်းကင်သို့ပျံ၍ ခုတ်ဖြတ်ဘိသကဲ့သို့ အရာရောက်သာအခါကား မြေအောက်လျိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထိုအကြောင်းကို ဘဏ္ဍာစိုးအမတ် ငဆတ်အိုသည် သူရဲလေးယောက်နှင့်တကွ မာရကင်မင်းကို ပုန်စားလေ၍ မရကင်မင်းသည် အိမ်နိမ့် ၃၄၊ သုံးဆယ့်လေးနှစ်၊ နန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၆၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၃၀၀ တွင်လွန်တော်မူလေသည်။၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မျိုးခြားအမတ် ဘဏ္ဍာစိုး ငဆတ်အိုသည် မာရကင်မိဖုရားသဝမ္ပီနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၃၀၀ တွင် မင်းပြုလေ၏။ ထိုကစ၍ မာရယုမင်းအနွယ်ကို ငဆတ်အို-သတ်လေသည်ဟုဆိုကြကုန်၏။ ထိုငဆတ်အို မင်းကား အိမ်နိမ့် ၆၆၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၇၊ ရှစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၃၂၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁။

ထိုမင်းလွန်လေလျှင် ငဆတ်အိုသည် မာရကင်မင်းကို ပုန်စားသောအခါ ပြည်သူတို့ဝှက်လျှို့၍ထားသော မာရကင်မင်း၏ သားတော် ဒေါလစန္ဒရားသည် ဝဋ္ဋုတာပီမည်သော မိဖုရားနှင့်သက္ကရာဇ် ၆၃၂၁ ခုတွင် ဘိုးဖ အရိပ်အရာဖြစ်သော ထီးနန်းကို စိုးအုပ်စံစားတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၄၀၊ လေးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၀၊ ခြောက်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၆၂၆၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သောလစန္ဒရားသည် ခန္တီပီမည်သော မျောက်သားတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၃၆၁ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်စံမြန်းတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်။

နှစ်စုသက်တော် ၅၆၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၃၉၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၉(ဤသောလစန္ဒရားမင်းသည် အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ မပါဖြစ်၍ ကျနေဟန်တူသည်။)

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သူရိယစန္ဒရားသည် ဓမ္မဒေဝီမည်သော မိထွေးရင်း သမီးတော်နှင့်သက္ကရာဇ် ၆၃၉၄ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကိုအုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀၊ လေးဆယ်၊ နန်းစံ ၃၇၊ သုံးဆယ့်ခုနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၇၊ ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၄၃၁ ခုနှစ်တွင် လွန်တော်မူလေသည်၁၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ကာလစန္ဒရား မည်သော သားတော်သည် သူရိယာပီ မည်သော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၄၃၁ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို သိမ်းပိုက်စံမြန်းတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၄၀၊ လေးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၀၊ ခြောက်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၆၄၇၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် တဥ္စန္ဒရားမည်သော သားတော်သည် ဓမ္မဒိန္နာ-မိဖုရားင့် သက္ကရာဇ် ၆၄၇၁ ခုတွင် အဖအရာကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၅၀၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မဓုစန္ဒရားမည်သော သားတော်သည် သန္တာပီ မည်သော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၅၀၂ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စု သက် တော် ၄၈၊ လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၅၂၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဇေယျစန္ဒရားသည်သုဘရူပီ မည်သော မျောက်သားတော် မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၅၂၃ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၄၀၊ လေးဆယ်။နှစ်စုသက်တော် ၆၃၊ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၅၆၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်၁၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သည် မောက္ခစန္ဒရားသည် သုလာပီ မည်သော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၅၆၃ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စု သက် တော် ၅၈၊ ငါးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၅၈၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သည် ဂုဏစန္ဒရား-သည် မိဖုရားသုရာ

ဘီနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၅၈၉ ခုတွင် အဖ၏စည်းစိမ်ဖြစ်သော ထီးနန်းကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်း၌ သူရိယဟူသော သားတော်တစ်ယောက်၊ အထက်ဘိုးတော် အမည်ကိုမှည့်သော ကာလစန္ဒရား တစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိ၏။ ထိုမင်းဝယ် ငယ်ကျွန်ရင်းဖြစ်သော မြို့ကျွန်သားသုံးယောက်လည်း ရှိ၏။ ထိုသုံးယောက်တို့ကို အမတ်ကြီးမြှောက်လေ၏။ မြို့ကျွန်းသားအမတ် သုံးယောက်တို့သည် မိမိအရှင်ဖြစ်သော ဂုဏစန္ဒရား-မင်းကိုသတ်လေသည်။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၁၂၊ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၈၊ လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၆၀၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၆။(ဤကား ဂုဏစန္ဒရား မင်းနန်းစံကို ၉၀၊ ကိုးဆယ်ဟူ၍ ရာဇဝင်ဟောင်း၌ ဆိုသည်။ မြို့ကျွန်ကို ပုန်ကန်သတ်ဖြတ်လေသည်။ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင် စသည်တို့၌ ၁၂၊ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် သာပါရှိသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ထိုအတိုင်း ရေးပြလိုက်သည်။)

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်နှစ်ယောက်တို့ကိုလည်း မြို့ကျွန်သား အမတ်သုံးယောက်တို့သည် သတ်ဖြတ်၍ တစ်ယောက်ကား နန်းတက်၍ သုံးရက်မင်းမူ၏။ တစ်ယောက်ကား သုံးလမင်းမူ၏။ တစ်ယောက်ကား ရှစ်လမင်းမူ၏။ ဤသို့ အချင်းချင်းသတ်ဖြတ်၍ မင်းမူကြကုန်၏။ ထိုသို့ သတ်ဖြတ်၍ မင်းမူကြစဉ် ဂုဏစန္ဒရား-သားတော်အကြီးသူရိယတွင်ဖြစ်သော သားတော်ကံရာဇာကြီးသည် နောက်ဆုံးဖြစ်သော မြို့ကျွန်းသားမင်းကို သတ်၍ ဘိုးဖရိပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို သိမ်းမြန်းတော်မူလျက် စောမာလာ မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၆၀၂ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိ၏။ သဒ္ဓါ,သီလ,ပညာ,ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၁၊ လေးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၆၄၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကံရာဇာငယ်သည် စောပန်းကုံးဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၆၄၃ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ထိုမင်းကား အဆင်းအဝါအစွမ်းခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံ၏။ထိုမင်းသည် အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။နှစ်စု သက်တော် ၅၆၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၆၇၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေ သည်။ ၁၈။(ဤကံရာဇာငယ်မင်းသည် ရာဇဝင်ဟောင်း၌မပါ၊ ကျနေဟန်တူသည်။ ကံရာဇာကြီး အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်များအတိုင်း ဆိုလေသည်။)

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သည် ဣန္ဒသူရိယသည် မျောက်သားတော် စောနန္ဒီ နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၆၇၉ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။

ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၇၊ ငါးဆယ့်ခုနှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၇၁၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် အသူရိန္ဒသူရိယသည် မျောက်သားတော် စောကြွယ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၇၁၄ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အလိုတော်ပြည့် စိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်။နှစ်စုသက်တော် ၆၂၊ ခြောက်ဆယ်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၇၄၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သာရမိတ္တသည် စောပန်းနုဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၇၄၄ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၄ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။နှစ်စုသက်တော် ၅၂၊ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၇၂၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၁။ (ရာဇဝင်ဟောင်းတွင် ဤသာရမိတ္တမင်း၊ ဆိုလတ္တံ့သာ သူရိယမင်း၊ မင်းထီးမင်း၊ သုံးပါးမပါ။ ကျလေဟန်တူသည်။ မင်းပါ ကစ၍သာဆိုလေသည်)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယမင်းသည် စောပန်းဝေဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၇၇၂ ခုတွင် ထီးနန်းစိုးအုပ်၍ မင်းလုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၉ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ်တစ်နှစ်။နှစ်စုသက်တော် ၆၀၊ ခြောက်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၆၈၀၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းထီးသည် မင်းသီဒါဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၈၀၃ ခုတွင် ထီးနန်းစိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၁နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။နှစ်စု သက်တော် ၄၃၊ လေးဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၈၂၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းပါသည် မိဖုရားရှင်ဝန်းဖြူနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၈၂၅ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၈၄၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် စည်ပေါင်သူသည် ဆီမဆန်းဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၈၄၇ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၆နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။နှစ်စု သက်တော် ၅၄ ငါးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၈၇၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် တံတိုင်းသင်သည် ငွေခေါအိမ်ဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၈၇၅ ခုတွင်မင်း၏စည်းစိမ်ကို စိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ်တစ်နှစ်။နှစ်စု သက်တော် ၅၀၊ ငါးဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၆၉၀၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကျော်ခေါင်စည်သည် ရှင်လှကျော်ဟူသောမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၉၀၆ ခုတွင် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူလေ၏။ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ၅၃၊ ငါးဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၅၊ ခုနှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၉၅၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယစန္ဒမိတ်သည် မျောက်သားတော် ချစ်ရောင်ဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၉၅၉ ခုတွင် မင်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၄ သုံးဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၅၊ ငါးဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၉၈၀ ပြည့်တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် အနန္တဘယဟူသော သားတော်သည် မျောက်သားတော် ကလျာဝင်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၉၈၀ ပြည့်တွင် မင်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ် တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀ လေးဆယ်။ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၀၊ ခုနှစ်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၇၀၁၀ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် လယ်ယာစည်သူသည် မင်းသမီးဆင်းလှစံနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၀၁၀ ခုတွင် မင်း၏ချမ်းသာကို စံစားတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၀ သုံးဆယ်။ နန်းစံ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၀ ခြောက်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၇၀၄၀ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သီဟကုစ္ဆိမင်းသားသည် မျောက်သားတော် စောညက်ထွားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၀၄၀ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ၄၃၊ လေးဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၅၊ခြောက်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၀၈၃ ခုတွင်လွန်တော်မူလေသည်။၃၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းဘုန်းသန်သည် မျောက်သားတော် ဆင်းမြစစ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၀၈၃ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၉၊ ငါးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၁၁၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သက္ကမွေးသည် မင်းသမီးစလပ်ပန်းနှင့်

သက္ကရာဇ် ၇၁၁၄ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉ တစ်ဆယ့်ကိုး။ နန်းစံ၄၉၊ လေးဆယ့်ကိုးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၁၆၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဇေယျနန္ဒသူသည် မျောက်သားတော် မြပန်းကုံးနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၁၆၃ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၁ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ၅၂၊ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၃၊ ခုနှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၂၁၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် တက္ကသူသည် မျောက်သားတော် ဆင်းလှမွေးနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၂၁၅ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၆ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ၄၆၊ လေးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၂၊ ခုနှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၂၆၁ ခုတွင်လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် လက္ခဏသည် နှမတော်ရင်းမင်းသမီး ဂဏ္ဍာဒေဝီနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၂၆၁ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈ နှစ်ဆယ့် ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ၃၇၊ သုံးဆယ့်ခုနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၅၊ ခြောက်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၂၉၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဂုဏရာဇ်သည် မင်းသမီးစောမာလာနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၂၉၈ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၁ လေးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ၄၂၊ လေးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၃၊ ရှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၃၄၀ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သီဝရာဇ်သည် မျောက်သားတော် ပွင့်ဝတ်ရွှေနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၃၄၀ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ၄၁၊ လေးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၃၊ ခုနှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၃၈၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၈

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းလှမွေးသည် မင်းသမီးစောနတ်လာနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၃၄၀ တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂ သုံးဆယ်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၄၀၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃၉

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ပုရိန္ဒသည် မျောက်သားတော်စောရွှေချပ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၄၀၂ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား လေးမြားအတတ်၌ လေ့လာပွန်းတီး၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ၆၀၊

ခြောက်ဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၂၊ ရှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၄၆၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းသိဒ္ဓတ်သည် လက္ခဏာ ဒေဝီ မိဖုရားနှင့်သက္ကရာဇ် ၇၄၆၂ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀ လေးဆယ်။ နန်းစံ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၂၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၄၈၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းလှကြီး၊ မင်းလှငယ်ဟူ၍ နှစ်ယောက်ရှိသည်။ ထိုနှစ်ယောက်တွင် အစ်ကိုဖြစ်သူ မင်းလှကြီးသည် စောပန်းဖြူဟူသောမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၄၈၄ ခုတွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၉နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၆ ခုနှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၃၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ထွေးလုပ်ကြီးမည်သော မင်းသားသည် မျောက်သားတော် ရွှေစင်ဦးမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၅၃၁ ခုတွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀ နှစ်ဆယ်နှစ်။ နန်းစံ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၄၊လေးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၅၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် စေရာဇ်သည် မင်းသမီးစောလှမယ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၅၅၅ ခုတွင် ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၁ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၉၊ ခြောက်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၉၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်မျက်နှာဝန်းသည် နှမတော်ရင်းမင်းသမီးစောဘုန်းတူနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၅၉၃ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၀၊ ခြောက်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၇၆၁၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၄၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်လက်ရုံးကြီးသည် မင်းသမီး ရှင်လှဖြူနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၆၁၇ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၇၊ ငါးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၆၄၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၆။ (ဤလက်ရုံးကြီးမင်းသည် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ မပါ၊ ကျနေဟန်တူလေသည်။)

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သိရိကမ္ဗသုန္ဒရမင်းသည် စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၆၄၄ ခုတွင်၊ ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်

နိမ့် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၆ ၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၆၇၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နန္ဒကောဘယသည် မျောက်သားတော် စောမင်းဖြူနှင့်သက္ကရာဇ် ၇၆၇၄-ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၉၊သုံးဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၆၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။သက္ကရာဇ် ၇၇၀၁-ခုတွင်လွန်တော်မူလေသည်။ ၄၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းနန်းဖြူသည် မျောက်သားတော် စောလှခေါင်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၇၀၁-ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၄၊ လေးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၇၂၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၄၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းနန်းလှသည် မျောက်သားတော်စောပုညိုနှင့်သက္ကရာဇ် ၇၇၂၁ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် လေး, သန်လျက်အတတ်တို့၌ အလွန်ကျင်လည်၏။ ဆင်စီး,မြင်းစီး၌လည်း လိမ္မာတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၈၊ ငါးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၇၄၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၅၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းခေါင်ငယ်သည် မျောက်သား တော် ပတ္တမြားသွေးနှင့်သက္ကရာဇ် ၇၇၄၉ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၇၆၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၅၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် လောက်ခေါင်ရာဇာသည် မင်းသမီး စောဘုန်းထွတ်နှင့်သက္ကရာဇ် ၇၇၆၉ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၁၅၊ တစ်ဆယ်ငါးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၄၊ လေးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၇၈၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၅၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းသီဟသည် မင်းသမီးစောခေါင်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၇၈၄ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၉၊ လေးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၈၀၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၅၃။ (ဤမင်းသီဟသည် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ မပါသော်လည်း ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ အထင်အရှားရေးသားပါရှိသည်ဖြစ်၍ ရေးသားထည့်သွင်းလိုက်ပေသည်)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းငယ်ပျော်လှစည်သူသည် စောစစ်ဟူသော မိဖုရားနှင့်သက္ကရာဇ် ၇၈၀၅ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ဤမင်းငယ်ပျော်လှစည်သူဟူသော မင်းသည် မင်းဖြစ်၍ နန်းစံသက်တော် ၆၊ ခြောက်နှစ်ရှိလျှင် ဓညဝတီမြို့ပျက်အံ့သော ကိန်းခန်းကာလသည် ရောက်လတ်ပြီဟူ၍ နတ်မျက်စိအမြင်ကို အစိုးရသော ဗေဒင်တတ်တို့သည် လျှောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ လျှောက်ကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ မင်းငယ်ပျော်လှစည်သူသည် ဓညဝတီမြို့တော်မှ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ထွက်တော်မူ၍ တောင်မျက်နှာအရပ်သို့ အစဉ်အတိုင်း ချီတော်မူလေသော် ၅၀၅၊ ငါးရာ့ငါးစင်းသော မြစ်တို့တွင် အကျုံးဝင်သော ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏အရှေ့ဘက် သီရိမာနဒီမည်သော သရေချောင်းလက်ယာကမ်းနားသို့ ရောက်လေလျှင် တစ်တစ် တီးတီးမြေပြင်ကြီးကို မြင်လေသော် ဤမြေပြင်အရပ်ကား ဘူမိနက်သန် မှန်သဖြင့် အသရေရှိသော မြေဖြစ်သည်။ မြို့တည်ခြင်းငှာ အပ်၏ဟူ၍ တစ်ကုဋေမျှလောက်သော ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၈၁၁ ခုတွင် မြို့ကြီးစွာတည်လေ၏။ မြို့,ပြ, ကျုံး, မြောင်း, တန်ဆောင်း,ပြာသာဒ်, ဇရပ်, မဏ္ဍပ်၊ ဥယျာဉ်, ရေတွင်း, ရေကန် စသော မြို့အင်္ဂါကိရိယာဟူသမျှသည် ငါးလနှင့်ပြီးမြောက်လေသတည်း။ ထိုမြို့ဝယ် မင်း၏စည်း စိမ်ကို ၁၊ တစ်နှစ်ခံစားတော်မူသော မင်းငယ်ပျော်လှစည်သူကို အမတ်သုံးယောက်တို့ သည် ပုန်စားလေကုန်၏။ ထိုမင်းငယ်ပျော်လှစည်သူမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၁၊ နှစ်ဆယ့် တစ်နှစ်။ နန်းစံ ဓညဝတီမြို့တွင် ၆၊ ခြောက်နှစ်။ မိမိတည်သောမြို့တွင် ၁၊ တစ်နှစ်။ နှစ်ရပ်ပေါင်း ၇၊ ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၈၁၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၅၄။ (ဤမင်းငယ်ပျော်လှစည်သူ သက်တော်ကို ၈၀၊ရှစ်ဆယ်တွင် လွန်တော်မူကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ဆိုသည်။ ။ အမတ်သုံးယောက်တို့ ပုန်စား၍ လွန်တော်မူလေသည်ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ အင်းစောက်ရာဇဝင် အစရှိသော ရာဇဝင်အစောင်စောင်တို့၌ ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်ဟူ၍သာ ပြဆိုကြသော ကြောင့်လည်းကောင်း။ ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ဟူ၍ပင် ရေးသားလိုက်ပေသည်)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် အမတ်သုံးယောက်တို့တွင် တစ်ယောက်ရှစ်လမင်းမူ၏။ တစ်ယောက်နှစ်လမင်းမူ၏။ တစ်ယောက်ခြောက်လမင်းမူ၏။ ဤသို့ အမတ်ကျွန်သုံးယောက်တို့ အဆင့်ဆင့်မင်းပြုကြလေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ (ကျွန်-သုံးဆင့်မြို့)ဟူ၍ ဆိုလေသည်ကို (ကန်သုံးဆင့်)ဟု ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်ကြလေသတည်း။၃။

မင်းငယ်ပျော်လှစည်သူ လွန်တော်မူလေလျှင် မိဖုရားစောစစ်သည် သမီးတော် အကြီး သုနန္ဒရီ၊ သမီးတော်အငယ် ဖွားတော်သွေး၊ ဤသမီးတော်နှစ်ယောက်၊

ကျေးကျွန်တို့နှင့် ကန်သုံးဆင့်မြို့မှ ထွက်ခဲ့ပြီးလျှင် နီလာပန်းတောင်းမြို့ကို ပြုစုတည်ထောင်၍နေကြလေကုန်သတည်း။ (ဤအရာတွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ကန်သုံးဆင့်မြို့မှ စောစစ်မိဖုရားတို့ ထွက်လာကြောင်းကို ဆိုသောစကားထင်ရှားသည်ဖြစ်လျက် အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ စမ္ပဝက်မြို့မှသည် သွား၍ နီလာပန်းတောင်းမြို့ကို တည်ထောင်ပြုစု၍ နေကြလေကုန်၏ဟူ၍ တစ်မျိုးတစ်ဖုံဆိုလေသည်။ စမ္ပဝက်ဟူသောမြို့သည် မင်းငယ်ပျော်လုစည်သူကို ပုန်စားသော အမတ်ကျွန်မင်းသုံးယောက်တို့နောက် မင်းပေါင်းခြောက်ဆယ့်သုံးယောက်မြောက် ငတုံမင်းတည်ထောင်သောမြို့သာဖြစ်သောကြောင့် ထိုကာလရှိပြီးဖြစ်ပြီးသော မြို့မဟုတ်ဖြစ်၍ အခြေအမြစ်မရှိသောစကားဟူ၍သာ မှတ်သားခြင်းပြုရမည်)။ မာရယုမင်းဆက် ၅၇။ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၁၈၁၈ နှစ်တည်း။

ဤသည်ကား မာရယုမင်း၏ အဆက်အနွယ် ၅၄ ဆက်။ မျိုးခြား အမတ် ၃ ဆက်၊ ပေါင်း ၅၇ ဆက်။ မင်းပေါင်း ခြောက်ဆယ့်တစ်ယောက်သော မင်းတို့၏အမည်, အိမ်နိမ့်, နန်းစံ, သက်တော်, သက္ကရာဇ်, နှစ်ပေါင်း, မိဖုရားတို့နှင့်တကွ ရေးပြအပ်သော အခန်းတည်း။

ဤမာရယုမင်းဆက် ၅၇ ဆက်အခန်းတွင် အမည်,အိမ်နိမ့်,နန်းစံ, သက်တော်, မိဖုရားအမည်တို့ကိုသာလျှင် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်အစောင်စောင်တို့၌ ထုတ်ဆောင်ရေးသားမှာထားစီရင်ကြလေသည်။ နန်းတက်သက္ကရာဇ်၊ နန်းကျသက္ကရာဇ်တို့ကို ရေးသားပြဆိုခြင်းမပြုကြလေ။ ယင်းသို့ မပြုကြလေသောကြောင့် မည်သည့်သက္ကရာဇ်က နန်းတက်တော်မူ၍ မည်သည့်သက္ကရာဇ်တွင် နန်းကျလေသည်ဟု ယခုတိုင်အောင် မသိနိုင်ကြဖြစ်ရလေသည်။ ဤမာရယုမင်းတွင်သာမဟုတ် နောက်နောင်သော မင်းဆက်တို့၌လည်း ဤအတူပင်ဖြစ်လေသည်။ စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် ၉၇၊ ကိုးဆယ့်ခုနစ်၊ သက္ကရာဇ်တွင် နန်းတက်တော်မူကြောင်းနှင့် ဆိုအပ်သော အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ ရေးပြအပ်သော သက္ကရာဇ်သည် ဏ, ဝ, စန္ဒေ-ကိန်း။ ပဿျ, စတု, ရူပ-ကိန်း။ နဝ,ခ,ဆ-ကိန်း။ ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်းလေးရပ်တွင် မည်သည့်ကိန်းကို ဖြိုပြီးနောက်ဖြစ်ပွားလာသော သက္ကရာဇ်ဟူ၍ စိစစ်ရေးသားလျက် မပြမဆိုလေသောကြောင့် စင်စစ်မုချသိရမည်အချက် ခဲခက်လေသည်။ ယင်းသို့ သိနိုင်ရန်ခက်ခဲသည်ကို ရေးမြွက်၍ပြဦးအံ့။ မာရယု စသောမင်းတို့၏နန်းတက်သက္ကရာဇ်၊ နန်းကျသက္ကရာဇ်တို့ကို စိစစ်

မှတ်ယူရန်အချက်မှာ ထိုမာရယု စသောမင်းတို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်းကို ပြဆိုလေသည်ဖြစ်၍ မာရယုမင်းမှစ၍ ၅၇ ဆက်သောမင်းတို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၁၈၁၈၊ တစ်ထောင့်ရှစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် တစ်ရပ်။ တကောင်းအနွယ်၊ ကံရာဇာမင်းကြီးမှစ၍ ၂၄ ဆက်မြောက် ရာလမာယုမင်း နန်းစံ ၂၂ နှစ် ဆယ့်နှစ်နှစ်ထိ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၈၃၂၊ ရှစ်ရာသုံးဆယ့်နှစ်နှစ်တစ်ရပ်။ နှစ်ရပ်နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၂၆၅၀၊ နှစ်ထောင့်ခြောက်ရာ့ငါးဆယ် ဖြစ်၏။ ၎င်း ၂၆၅၀ နှင့် ဘုရားဘိုးတော် အဥ္စနမင်းဖြို၊ ဏ, ဝ, စ, န္ဒေ-ကိန်းဟုဆိုအပ်သော ၈၆၄၅၊ ရှစ်ထောင်ခြောက်ရာလေးဆယ့်ငါးခုတွင်နုတ်။ နုတ်ကြွင်းနှစ်ပေါင်း ၅၉၉၅၊ ငါးထောင်ကိုးရာကိုးဆယ့်ငါးခုသည် မာရယုမင်း၏ နန်းတက်သက္ကရာဇ်ဖြစ်၏။ ၎င်းတွင် နန်းစံနှစ် ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်ကိုရော နန်းကျသက္ကရာဇ် ၆၀၅၇ ခုဖြစ်၏ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ဏ, ဝ, စ, န္ဒေ-ကိန်းကိုဖြိုလေသည်မှာ ကံရာဇာမင်းကြီးနောက် ၂၄ ဆက်မြောက်ရာ လမာယုမင်းနန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တွင် ဖြိုကိန်းကြုံလေသည်။ ဖြိုပြီးနောက် နာလမာယုမင်းနန်းစံ ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်မှစ၍ စန္ဒသူရိယမင်းနန်းတက်သည့်တိုင်အောင် နှစ်ပေါင်း ၉၇ ခုကို အဥ္စနမင်း ဏ, ဝ, စ, န္ဒေ-ကိန်းကို ဖြိုပြီးနောက်ဖြစ်သော သက္ကရာဇ်ဟူ၍ မှတ်ရမည်။ ဤသည် သာဓကကိုထောက်ဆ၍ နန်းတက်၊ နန်းကျသက္ကရာဇ်တို့ကို စီစစ်ရေးသွင်းလိုက်ပေသည်။ ၎င်းမာရယုမင်း ၅၇ ဆက်တို့တွင်လည်း ရာဇဝင်ဟောင်း၌ ကံရာဇာငယ်၊ သာရမိတ္တာ၊ သူရိယ၊ မင်းထီး၊ လက်ရုံးကြီး၊ မင်းသီဟတို့မပါဘဲ ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်ဆက်မျှ ဆိုလေသည်။ အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ သောလစန္ဒရား၊ မင်းသီဟ၊ နောက်မျိုးခြားအမတ် သုံးဦးတို့မပါဘဲ ၅၅၊ ငါးဆယ့်ငါးဆက်မျှပြလေသည်။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ မင်းသိဒ္ဓတ်နှင့် နောက်မျိုးခြားအမတ် သုံးဦးတို့မပါဘဲ ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးဆက်မျှဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ မင်းသီဟမပါဘဲ ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးဆက်မျှရေးသားလေသည်။ ဤသို့ရေးကြသော ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့နှင့် စေ့စပ်အောင်ယူရန်မှာ မာရယုမင်းမှစ၍ ခုနစ်ဆက်။ မျိုးခြားငဆတ်အို-တစ်ဆက်။ မာရယုအနွယ် ဒေါလစန္ဒရားမှစ၍ ဂုဏာစန္ဒရားတိုင်အောင် ကိုးဆက်။ မျိုးခြားအမတ်သုံးဦး တစ်ဆက်။ မာရယုအနွယ် ကံရာဇာကြီးမှစ၍ မင်းငယ်ပျော်လုစည်သူတိုင်အောင် ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်ဆက်။ မျိုးခြားအမတ်သုံးဦး တစ်ဆက်တို့တွင် မာရယုမင်းအနွယ် ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးဆက်။ မျိုးခြားအမတ် ၃၊ သုံးဆက်။ ပေါင်း ၅၇ ၊ ငါးဆယ့်ခုနစ်ဆက်။ မင်းအရေအတွက်အားဖြင့် ၆၁၊ ခြောက်ဆယ့်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်ဟု စင်စစ်မုချမှတ်ရမည်။ ဤမင်းဆက်နည်းတူ အမည်, အိမ်နိမ့်, နန်းစံ, သက်တော်, သက္ကရာဇ်, နှစ်ပေါင်း, မိဖုရားတို့၏အမည်တို့သည်လည်း မညီမညွတ်ရှိကြလေသည်။ ယင်းသို့ ရှိကြလေသည်ကို ထောက်ထားစာနာ၍ သင့်ရာရေးပြ

လိုက်ပေသည်။ ဂမ္ဘီရပညာဖြင့် သင့်ရာယူကြပါလေ။ (ဤကား အမှာစကားချုပ်)။

(၁၄၈) တကောင်းမင်းရိုး ကံရာဇာကြီးမင်း အနွယ် ၂၈ဆက် တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ် ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့၏အကြောင်း

ယခင်ရှေးက ပြဆိုအပ်ခဲ့သော စောစစ်မိဖုရားသည် သမီးတော်တို့နှင့် နီလာပန်းတောင်းမြို့ဝယ် နေထိုင်ကြသောကာလသည် မြတ်စွာဘုရားမပွင့်မီ နှစ်ပေါင်း ၉၃၄၊ ကိုးရာ့သုံးဆယ့်လေးနှစ်ခန့်ကာလနှင့် ညီမျှလေသည်။ ထိုအခါ၌ ကောသလတိုင်း၊ ပဉ္စာလရစ်တိုင်းနှစ်တိုင်းကို အစိုးရသော ပဉ္စာလရာဇ်မင်းက ကောလိယမင်းအား အမျိုးဆက်လိုသောငှာ အမတ်တို့ကိုစေ၍ သမီးတောင်းစေရာ ကောလိယမင်းက ဇာတိမာန်ဖြင့် မချေမငံသောစကားကို ဆိုချေသောကြောင့် ပဉ္စာလရာဇ်မင်း၊ ကောလိယမင်းတို့ စစ်ကြီးဖြစ်ကြရာ ပဉ္စာလရာဇ်မင်းနိုင်၍ ကောလိယ၊ ဒေဝဒဟ၊ ကပိလ မည်သော သုံးပြည်ထောင် သာကီဝင်မင်းတို့ ရှုံးလေလျှင် သုံးဖြာကွဲ၍ သာကီဝင်မင်းတို့ ပျက်စီးလေသောအခါ ကပိလဝတ်ပြည်မှ အဘိရာဇာမည်သော သာကီဝင်မင်းသည် မိမိဗိုလ်ခြေအလုံးအရင်းကိုယူ၍ မဇ္ဈိမဒေသမှ ဖယ်ခဲ့သဖြင့် သင်္ကဿရဋ္ဌ မည်သော တကောင်းသင်းတွဲပြည်ကြီးကို တည်ထောင်ပြုစုတော်မူ၏။ ထိုတကောင်းပြည်သည် ကကုသန်ဘုရားလက်ထက် သံသယပြည်ဟုတွင်၏။ ကောဏာဂုံဘုရားလက်ထက် ရဋ္ဌပြည်ဟုတွင်၏။ ကဿပဘုရားလက်ထက် သင်းတွဲပြည်ဟု တွင်၏။ ထိုအဘိရာဇာမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူလျှင် သားတော် ကံရာဇာကြီး၊ ညီတော် ကံရာဇာငယ် မင်းညီနောင်နှစ်ပါးတို့ နန်းလုကြရသာ အမတ်ပညာရှိတို့က အရှင်သားတို့၊ ရန်စစ်ကြီးဖြစ်ကြလျှင် ပြည်သူသတ္တဝါအပေါင်းတို့ သေကျေပျက်စီးခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့သည်။ ရန်စစ်ထိုးတော်မမူကြပါလင့်။ ကုသိုလ်စစ်ကို ထိုးတော်မူကြပါဟု ဆိုကြလေသော် မင်းညီနောင်နှစ်ယောက်တို့လည်း အသို့ကုသိုလ်စစ်ကို ထိုးရအံ့နည်းဟု မေးလေသော် အရှင်သားတို့၊ အလှူမဏ္ဍပ်ကြီးနှင့် ဘုရားတစ်ဆူစီ တစ်ယောက်တစ်ယောက်လျှင် တစ်ညဥ့်ချင်းတွင် ဆောက်လုပ်တည်တော်မူကြပါ။ ဆောက်လုပ်တည်တော်မူ၍ အလျင်ပြီးသသူသည် ခမည်းတော်အရာကို ခံယူ၍ မင်းပြုတော်မူပါဟု အမတ်ပညာရှိတို့ လျှောက်ကြလေကုန်၏။ မင်းညီနောင်တို့လည်း ကောင်းပြီဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် တောင်တစ်ယောက်တစ်လုံးစီယူ၍ အလှူမဏ္ဍပ်နှင့် ဘုရားတည်အံ့သောငှာ စီရင်ကြကုန်၏။ ယင်းသောအခါ နောင်တော်ကံရာဇာကြီးမှာမူကား သစ်ကြီးဝါးကြီးကျောက်ကြီးတို့ဖြင့်

မဏ္ဍပ်ကိုဆောက်စေ၍ ဘုရားကိုပြုလုပ်စေပြီးသော် အပေါ်ကဖျာပတ်လျက် ဖျင်ဖြူရစ်၍ ထုံးမွမ်းမံပြီးလျှင် ထီးတင်၍ ပြီးလေ၏။ နံနက်မိုးလင်းလျှင် ညီတော်မှာ အလှူမဏ္ဍပ်နှင့်တကွ ဘုရားပြီး၍ ထီးနှင့်ဖွေးဖွေးဖြူ ပြီးလေသည်ကိုမြင်လေလျှင် နောင်တော်ကံရာဇာကြီးသည် ငါ့ညီကား ဘုန်းပညာနှင့် ပြည့်စုံလှပေသည်ဟု ညီတော်အား ထီးနန်းကိုအပ်နှင်းခဲ့၍ မိမိအလုံးအရင်းကိုယူ၍ ဧရာဝတီမြစ်ကို စုန်ခဲ့ပြီးလျှင် ချင်းတွင်းမြစ်ကို ဆန်၍ ကလေးတောင်ညိုကို ရာဇဗြိုဟ်သမုတ်၍ ခြောက်လစံတော်မူ၏။ ထိုအခါ ပျူတို့က မင်းလျာတောင်းသဖြင့် သားတော် မုဒုစတ္တမင်းသားကို ပျူတို့အရပ်ဝယ် မင်းပြုစေပြီးလျှင် ဖိုးခေါင်တောင်ကိုကျော်၍ လာတော်မူခဲ့လေသည်။ ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်းအလိုတည်း။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ကား ပြုလုပ်သည်ကာလ မဏ္ဍပ်ပြီးသည့်အခါ စေတီဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ မြန်မာတို့၏ မှန်နန်းရာဇဝင်နှင့် ၎င်းရာဇဝင်ကို အမှီပြု၍ ရေးသားဟန်ရှိသော အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ မလှူမဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်ကြကြောင်းသာပါသည်။ ဘုရားတည်ကြောင်း မပါလေ။ ယင်းသို့ ဘုရားတည်ကြောင်း မပါဘဲလျက် သစ်ငယ် ဝါးငယ်တို့ဖြင့် စီရင်ပြီးလျှင် ပုဆိုးဖြူလွှမ်းလျက် ထုံးဖွေးဖွေးဖွပ်၍ ပြီးလေ၏ဟူ၍ မဏ္ဍပ်ကို ပုဆိုးဖြူလွှမ်းလျက် ထုံးဖွပ်လေသကဲ့သို့ ဆိုသောစကားသည် ရှေ့သွားနောက်လိုက် ကိုက်ညီမည်မထင်လေ။ သာသနာပဖြစ်၍ ဘုရားတည်နိုင်ရန်မရှိ သဘောရ၍ ချန်ထားကြဟန်တူလေသည်။ သာသနာပ၌ စေတီတည်၍ ကိုးကွယ်ကြဖူးသည်မှာ ဗာရာဏသီမင်းသည် ဘုရားလောင်း မဟာကပိမျောက်မင်း၏ သချိုင်း၌တစ်ဆူ၊ မြို့၌မျောက်မင်း၏ ဦးခေါင်းခွံကို ဌာပနာ၍ တစ်ဆူတည်ထားပူဇော်ကိုးကွယ်ဖူးကြောင်းကို သတ္တတိပါတ်၊ မဟာကပိဇာတ်၌ ဆိုသည်။ သီဝလိဒေဝီသည် ဘုရားလောင်းတောသို့ဝင်၍ မမြင်လျှင် ပူပင်ခြင်းဖြစ်ပြီးနောက် ဘုရားလောင်းရပ်တော်မူရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ ထူဏမြို့နားတွင် လေးသမားနှင့် စကားပြောရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ သတို့သမီးနှင့် စကားပြောရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ ပုံ့သကူအမဲကင်ကို ဘုဉ်းပေးရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ ထိုနောက် မိဂါဇိန် ရှင်ရသေ့နှင့်စကားပြောရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ နာရဒရှင်ရသေ့နှင့် စကားပြောရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ ခရီးလမ်းတွင် ဖီလာဖြတ်အရေးသားရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ ခိုးသူတို့ထသည် မိဖုရားလျှောက်ရာ၌ စေတီတစ်ဆူ၊ မီးလောင်ကြောင်းကို လျှောက်ရာ မြို့တွင်း၌ စေတီတစ်ဆူတို့ကို တည်စေ၍ ပန်းနံ့သာစသည်ဖြင့် ပူဇော်လျက် မိမိလာပြည်သို့ပြန်လာကြောင်းနှင့် မဟာဇနကဇာတ်တော်ကြီး၌ဆိုသည်။ ဤသည်ဝတ္ထုများကို ထောက်ဆ၍ သာသနာပအခါ၌လည်း စေတီဘုရားတည်ထားပြုလုပ်ပူဇော်ကြသော အလေ့အလာရှိသည်ပင် မှတ်ရမည်။ နောက်ပါဗိုလ်ခြေကို ဆိုရာ၌ကား ဆယ်ကုဋေမျှလောက် ရဲမက်ဗိုလ်ခြေပါကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ဆိုသည်။ ရာဇဝင်သစ်၌ကား ဆယ်ကုဋေ

မပါကြောင်းနှင့် ဆိုသေးသည်။ များအံ့ထင်၍ မှန်နန်းရာဇဝင်အတိုင်း မိမိအလုံးအရင်းကို ယူ၍ ဧရာဝတီမြစ်ကို စုန်လာကြောင်းနှင့် ရေးလိုက်သည်။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)။

ယင်းသို့ ဖိုးခေါင်တောင်ကို ကျော်၍လာခဲ့ရာ ဂန္ဓာလရာဇ်နတ်မင်းကြီး၏သမီး စောပဥ္စနာရီမင်းသမီးကို ရခဲ့၍ အစဉ်အတိုင်း လာလတ်ပြီးသော် မိချောင်းအဖျားကျောက်ပန်းတောင်း တောင်ထိပ်ဝယ် မြို့ကြီးသာယာစွာတည်၍ ရတနာပြဿဒ်ခုနစ်ဆောင်၊ ရတနာတန်ဆောင်း ခုနစ်ဆောင်ဆောက်လျက် စောပဥ္စနာရီမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၈၁၃ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူ၏။ ထိုအခါဝယ် အထက်ကမင်းငယ်ပျော်လှစည်သူကို ကျွန်သုံးယောက် ပုန်စားသဖြင့် မိဖုရားစောစစ်သည် သမီးတော်အကြီး သုနန္ဒရီ၊ သမီးတော်အငယ် ဖွားတော်သွေးတို့နှင့် နီလာပန်းတောင်းမြို့၌နေနှင့်ရှိလေသည်ကို ကံရာဇာမင်းကြီးကြားတော်မူလေလျှင် မင်းကိုယ်တိုင် သွားရောက်ဆောင်ယူတော်မူ၍ မယ်တော်စောစစ်ကို ယောက္ခမအရာ၌ ထားတော်မူ၏။ ကံရာဇာမင်းကြီးအား စောပဥ္စနာရီနှင့်သော် မိဖုရားသုံးယောက် ဖြစ်သတည်း။ ထိုကံရာဇာမင်းကြီးကား ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့ဝယ် ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ် စံနေတော်မူပြီးမှ စောပဥ္စနာရီနတ်မင်းသမီးသည် တောင်ဘက်အရပ်၌ ကွင်းပြင်သာယာရှိသည်ကိုမြင်၍ အရှင်မင်းကြီး၊ ဤတောင်ထိပ်တွင် နေတော်မူသည်ထက် တောင်ဘက်ကွင်းပြင်သာယာသော အရပ်၌ မြို့ကြီးတည်ထောင်ပြုစု၍ နေရသော် သင့်လျော်မည်ထင်ပါကြောင်းနှင့် လျှောက်ထားလေလျှင် ကံရာဇာမင်းကြီးလည်း ကောင်း၏ဟု ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့မှထွက်ခွာ၍ သိရိဂုတ်အရပ်ဝယ် မြို့ကြီးသာယာစွာ တည်တော်မူသည်။ ထိုအခါဝယ် ကြမ်းကြုတ်သောမြေဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ ရုပ်တုတောင်ဖြစ်သော မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကို တည်ထားတော်မူလတ္တံ့သော အရပ်ဌာနဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ဆင်,မြင်း, လူသူတို့သည် သေကျေပျက်စီးခြင်းများသည်ဖြစ်၍ မြေ၏အဆင်းသဏ္ဌာန်ကို တူးဖို၍ကြည့်သည်ရှိသော် ၃၂ တောင်၊ သုံးဆယ်နှစ်တောင်မျှလောက်သော မြေအောက်၌ လက်ယာရစ်လှည့်၍ ဖြူလှစွာသောအဆင်းဖြင့် နဂါးရုပ်သဏ္ဌာန်ကို မြင်လေ၏။ ထိုအခါ နတ်မျက်စိအမြင်ကို အစိုးရသော ဟူးရားတတ်တို့က သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ ရုပ်တုတော်ဖြစ်သော မဟာမုနိဘုရားကို တည်ထားတော်မူလတ္တံ့သော အရပ်ဌာနဖြစ်သောကြောင့် ဆင်,မြင်း,လူသူတို့ သေကျေပျက်စီးကြပါသည်ဟု မင်းကြီးအားလျှောက်ထားလေလျှင် မြို့ရာအသစ်ကို ရှာအံ့ဟု ကြံစည်တော်မူစဉ် သိကြားမင်းသည် အိပ်မက်ဖြင့် ညွှန်ပြသောကြောင့် ဓညဝတီမြို့ဟောင်းရာတွင် တည်အံ့ဟု သွားလေလျှင် သိကြားမင်းသည် ကောင်းကင်က သက်တန့်ဝန်းဖြင့်

ပြ၍မြို့ကောင်းမွန်စွာတည်လိုလျှင် ဤသက်တန့်ဝန်းပြရာ အရပ်အောက်၌ တည်လေဟု သိကြားမင်းပြသည့်အတိုင်း ဒုတိယဓညဝတီမြို့ကြီးကို သက္ကရာဇ် ၇၈၃၇ ခုတွင် တည်ထောင်စီမံ၍ စိုးစံတော်မူ၏။ ဤအရာတွင် ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ မြေကိုတူး၍ ကြည့်သော် သုံးဆယ်ခုနစ်ထောင်အောက်မှ နဂါးရုပ်သဏ္ဌာန်တွေ့ကြောင်း။ သိထင်အောင် ဝန်း၍ မြို့တည်ရာကိုပြကြောင်းတို့နှင့် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်တို့နှင့် မညီမညွတ်ဆိုကြလေသည်။ သက်တန့်ဆိုသည်မှာ ငါတို့ရခိုင်အခေါ်သတင်းရေသောက်ကို ဆိုသည်။ ထိုသတင်းရေသောက်အဝန်းဖြင့် ပြသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ ကျမ်းဂန်အလို ဣန္ဒဓနု=သိကြားမင်းလေးဟူ၍ ဆိုသည်။ ။ ဤကားစကားချပ်)။

မြို့တော်ကြီးကို တည်သောအခါ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအပြင်မှ ခိုဝင်ခစားသော မင်းများအပေါင်းတို့ တာဝန်ချ၍ လုပ်ကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နဂါး, ဂဠုန်, ကုမ္ဘဏ်အပေါင်းတို့သည်လည်း တာဝန်းချ၍ လုပ်ကြလေသောကြောင့် လည်းကောင်း။ တစ်နေ့နှင့် တစ်နံနက် အတွင်းဝယ် မြို့,ပြ, ကျုံး,မြောင်း, ပစ္စင်, ရင်တား, ဥယျာဉ်, ရေကန်စသော မြို့၏အင်္ဂါနှင့် ညီညာပြီးမြောက်လေသတည်း။ ထိုကံရာဇာမင်းကြီးသည် ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိန်စော် တောက်ပ၍ နေ,လကဲ့သို့ ထွန်းလင်းသောကြောင့် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်၌ ပြည်ထောင်ချင်းမင်းအပေါင်းတို့သည် ညွတ်ပျောင်းကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ရှိသေစွာ ပဏ္ဏာလက်ဆောင် အတုတ်အခွန်တို့ကို နှစ်စဉ်မပျက် ပို့ဆက်လာကြကုန်၏။ သူဌေးသူကြွယ်၊ ကျီကြဘဏ္ဍာတို့သည် များစွာပြည့်ဖြိုးသာယာသဖြင့် စည်ပင်စွာရှိကုန်၏။ ထိုမင်း၏မိဖုရား နတ်သမီး စောပဥ္စနာရီတွင် သီလရာဇာဟူသော သားတော်တစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ မိဖုရား သုနန္ဒရီ၌ကား သားသမီးဖွားမြင်တော်မမူလေ။ ဖွားတော်သွေး မိဖုရားတွင်မူကား သုဝဏ္ဏာဟူသော သမီးတော်တစ်ယောက်၊ သုပဘာဟူသော သမီးတစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိတော်မူသည်။ ခမည်းတော်ကံရာဇာမင်းကြီးသည် နတ်သမီး စောပဥ္စနာရီတွင် ဖွားမြင်တော်မူသော သီလရာဇာသားတော်နှင့် မိဖုရားဖွာတော် သွေးတွင်ဖွားမြင်သော သမီးတော် သုဝဏ္ဏာ၊ သုပဘာနှစ်ယောက်တို့ကို ထိမ်းမြားပြီးသော အိမ်ရှေ့အရာကို ပေးတော်မူ၏။ ကံရာဇာမင်းကြီးသည် အိမ်နိမ့် ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ၊ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့၌ ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ ဓညဝတီမြို့တွင် ၁၃၊ တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၃၊ ခုနစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၈၅၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သီလရာဇာမင်းသည် အဖတူ အမိကွဲဖြစ်သော နှမတော် သုဝဏ္ဏာ၊ သုပဘာဟူသော မင်းသမီးနှစ်ယောက်တို့နှင့် သက္ကရာဇ်

၇၈၅ဝ တွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ အလွန်မွေ့လျော်၏။ ကင်းခွန်, ရေခွန်တို့ကို လျှော့ပေါ့၍ ကောက်သောကြောင့် တိုင်းပြည်ဝယ် အမျိုးလေးပါးတို့သည် လမင်း၏အရိပ်တွင် နေရဘိသကဲ့သို အလွန်ငြိမ်းချမ်းသာယာဝပြောစည်ပင်စွာရှိ၏။ အရိပ်အသီး အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော နတ်ဥယျာဉ်ကြီးသည် ကျေးငှက်အပေါင်းတို့၏ မှီခိုရာသောက်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့မှ ရောက်လာသောသူတို့၏ မှီခိုကိုးကွယ်ရာလည်း ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၄၁၊ လေးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၄၊ ခြောက်ဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၈၉၁ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။ ၂။

ထိုမင်းနတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော်ဝါသုရသည် နန္ဒာပီမည်သော မျောက်သားတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၈၉၁ ခုတွင် အဖရိပ်ရာ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ဘုန်းတန်ခိုးလက်ရုံးအာဏာနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂ဝ၊ နှစ်ဆယ်၊ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၉၂၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နန္ဒသူရိယသည် ဂန္ဓာပီမည်သော မျောက်သားတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၉၂၂ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၄ဝ၊ လေးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၂၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၉၆၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယနန္ဒသည် ဓနာပီဟူသော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၉၆၂ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်း၏တန်ခိုးသတင်းသည် ပွင့်လင်းထင်ပေါ်ကျော်စောခြင်းရှိ၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ အလွန်မွေ့လျော်၏။ မြတ်နိုးစုံမက်ခြင်းရှိ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃ဝ၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၂၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၉၉၄ ခုတွင် လူ့ပြည်ငြီး၍ နတ်ထီးစံတော်မူလေသည်။ ၅။

ထိုမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော် သူရနန္ဒသည် သုပဘာမည်သော နှမတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၇၉၉၄ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် အလွန်အဆင်းလှ၏။ လေးအတတ်၊ သန်လျက်၊ ဓား၊ လှံအတတ်တို့၌လည်း အလွန်ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏။ ပြည်သူတို့၏အကျိုးစီးပွားကိုကား စောင့်ရှောက်ခြင်းမရှိ၊ သတိမေ့လျော့ခြင်းလွန်၏။ ပျော်ရွှင်ကစားခြင်း၌ လိုလား၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄ဝ၊ လေးဆယ်။ နန်းစံ ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၃၊ ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈ဝ၁၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်စန္ဒမာရသည် စန္ဒရာသီမည်သော နှမတော်ရင်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၈ဝ၁၇ ခုတွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃ဝ၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၂၊ ခြောက်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈ဝ၄၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သာတော် သီရိစန္ဒာမင်းသည် မိဖုရားရမ္မာပီနှင့် သက္ကရာဇ် ၈ဝ၄၉ ခုတွင် အဖစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် အမျိုးလေးပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်ပေ၏။ ဒါန, သီလ စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုစုအားထုတ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါ့နှစ်။ နန်းစံ ၄ဝ၊ လေးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၅၊ ခုနစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈ဝ၈၉ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။ ၈။

ထိုမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော် သီဟရာဇာမင်းသည် ဝါသုစာပီဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၈ဝ၈၉ ခုတွင် အဘိသိက်ခံ၍ ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၆၊ လေးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၃၊ ခုနစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၁၃၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သီဟဟနုမင်းသည် ဓမ္မာပီမည်သော မျောက်သားတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၈၁၃၅ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂ဝ၊ နှစ်ဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၁၅၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁ဝ။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ပယာကသည် မျောက်သားတော်ရင်းဖြစ်သော ရောဟနန္ဒီနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၁၅၅ ခုတွင် ရွှေထီးရွှေနန်းကို စံမြန်းအုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂ဝ၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၁၈၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နိလဂုဏ်သည် နှမတော်ရင်းဖြစ်သော စောမနာနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၁၈၆ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် ဆင်အတတ်ကို အလွန်တတ်လှစွာ၏။ ထိုမင်းလက်ထက် ဆင်လည်းရှေးမင်းတို့လက်ထက်ကထက် အလွန်များပြားစွာ၏။ ဆင်ဖြူတော် လေးစီးရတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့်၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၄၁၊ လေးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၉၊ ငါးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၂၂၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ရောဟဂုဏ်သည် မိဖုရားရောဟဏီနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၂၂၇ ခုတွင် ခမည်းတော်အရာကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည်

အဌာရသအတတ်တို့ကို အလွန်လျှင် နှလုံးသွင်းလေ့ရှိ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၂၅၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သီရိဂုဏ်သည် သမာပီမည်သော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၂၅၇ ခုတွင် အဘိသိက်ခံ၍ မင်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၄၊ လေးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၂၈၁-ခုတွင်လွန်တော်မူလေသည်။၁၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ထိုမင်း၏တူတော် သမံဇာသည် မင်းသမီးစန္ဒာပီနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၂၈၁ ခုတွင် ဦးရီးတော် စည်းစိမ်ဖြစ်သော ထီးနန်းကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၁၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သုဝဏ္ဏကုမ္မာသည် မျောက်သားတော် ဝါသဝါနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၃၁၆ ခုတွင် အဖ၏အရိပ်အရာဖြစ်သော ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် လေး, သန်လျက်အတတ်၊ စောင်းအတတ်တို့၌အလွန်လျှင် လိမ္မာတတ်ကျွမ်း၏။ စစ်မက်၌လည်း အလွန်ကြူးသောကြောင့် ပြည်သူတို့မနှစ်သက်လေကုန်။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်။နန်းစံ ၂၀၊ နှစ်ဆယ်နှစ်စုသက်တော် ၅၃၊ ငါးဆယ့်သုံးနှစ်။သက္ကရာဇ် ၈၃၃၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်၁၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သက်တင်ဖြူသည် သီရိကုမ္မာရီမည်သော နှမတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၈၃၃၆ ခုတွင် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် အမျိုးလေးပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို ရွက်ဆောင်ကြည့်ရှု၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၀၊ လေးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၃၇၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သက်တင်ဦးသည် မျောက်သားတော် မာလာရံနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၃၇၆ ခုတွင် ခမည်းတော်ထီးနန်းကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၂၊ လေးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၃၊ ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်။သက္ကရာဇ် ၈၄၁၈ ခုတွင်လွန်တော်မူလေသည်။၁၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဇေတဝန်သည် မင်းသမီးလက္ခဏာရီနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၄၁၈ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀၊ လေးဆယ်။ နန်းစံ ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၆၊ ခုနစ်ဆယ့်ခြောက်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၄၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မုဋ္ဌိယသည် မင်းသမီးသီတာရံနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၄၅၄ ခုတွင် အဘိသိက်ခံ၍ အဖစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၄၊ သုံးဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၁၊ ခြောက်ဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၄၈၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကုမ္မာရဝိသုကသည် မိဖုရားရွှေစင်ကြွန်နှင့် သက္ကရာဇ် ၈၄၈၁ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းမိဖုရားနှစ်ပါးတို့သည် တတ်ရံမျှမလတ် ပဥ္စသီသီတင်းကို အမြဲဆောက်တည်၍ ဒါနတည်းဟူသော အလှူပေးခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ စာဂတည်းဟူသော စွန့်ကြဲခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အလွန်မွေ့လျော်သောကြောင့် မင်းဘဏ္ဍာကျီကြဝယ် ကုန်ခန်းလုမတတ်အောင်လျှင် လှူဒါန်းစွန့်ကြဲတော်မူကြကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ ၇၇၊ ခုနှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၁၀၂၊ တစ်ရာ့နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၅၈ ခုတွင် နတ်ရွာစံတော်မူလေသည်။၂၁။(ဤကုမ္မာရဝိသုကမင်း၏ နန်းစံကို အင်းစောက်ရာဇဝင်စာစောင်၌ ၈၇၊ တစ်စောင်၌ ၈၂ ဟူ၍ဆိုသည်။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ ၂၂ ဟူ၍ ဆိုကြလေသည်။ ရှေးနောက်နန်းစံကို ထောက်၍ ၇၇၊ ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ် ရေးလိုက်သည်)။ ။

ထိုမင်း နတ်ရွာစံတော်မူလေလျှင် သားတော် ဝါသုမဏ္ဍလသည် နှမတော် မဥ္ဇူနာရီနှင့် သက္ကရာဇ် ၈၅၅၈ ခုတွင် အဖစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၂၊ လေးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၄၊ သုံးဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၆၊ ခုနစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၅၉၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၂။
ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ပူရိန္ဒသည် မျောက်သားတော် ဂင်္ဂါယဉ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၈၅၉၂ ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်လေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၉၊ ငါးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၆၂၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှငက် ညီတော် ရာလမာယုသည် မရီးတော် ဂင်္ဂါယဉ်နှင့်ပင် သက္ကရာဇ် ၈၆၂၃ ခုတွင် နောင်တော်၏ရိပ်ရာကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၈၆၄၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၄။ (ဤရာလမာယုမင်း လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၈၆၄၅ ခုပြည့်လေသည်နှင့် ဘုရားဘိုးတော် အဥ္စနမင်းကြီးသည် ထို ၈၆၄၅ သက္ကရာဇ်ကို “ဏ, ဝ, စ, န္ဒေ”ကိန်းဟူသော အမည်ကို ဖြိုတော်မူလေသည်။ ။ ရာလမာယုမင်းနှင့် အဥ္စနမင်းကြီးနန်းပြိုင်စိုးစံတော်မူသော ကာလ ကြုံလေသည်ဟု ယူသင့်သည်။ ဤသည်ကား “ဏ, ဝ, စ, န္ဒေ”ကိန်းကို ဖြိုသည့် အကြောင်းတည်း)။

ထိုရာလမာယုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နာလမာယုမင်းသည် မျောက်သားတော် သဝမ္ပီနှင့် သက္ကရာဇ် ၂ ခု၊ နှစ်ခုအစ၌ မွေးဖရိပ်ရာဖြစ်သော ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၇၊ ငါးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၃၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဝရတကုန်သည် မျောက်သားတော် သမာဓိနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၃ ခုတွင် ရွှေထီးရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်းစိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၀၊ ငါးဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၅၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ဝိသုရာဇာသည် မျောက်သားတော် ကာနာသူနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၅ ခုတွင် မင်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၂၊ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၉၊ သုံးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သီရိရာဇာမင်းသည် သက်တော် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်မြောက်ဝယ် ကုမ္မာရံဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၇ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းဝယ်ဖြစ်သော သားတော်သည် သက္ကရာဇ် ၇၂ ခု၊ ပြာသိုလပြည့်၊ ပုဏ္ဏမာသီနေ့၌ နေဝင်လုဆဲဆဲ လပေါ်သစ်ရဲရဲတွင် ဖွားမြင်တော်မူသောကြောင့် စန္ဒသူရိယဟူသော အမည်ကို မှည့်တော်မူ၏။ ထိုမင်းသားကား ဘုန်းတန်ခိုးအာဏာစက်သည် ထွန်းပကုန်၏။ ထိုမင်းသား၏ ခမည်းတော် သီရိရာဇာမင်းကြီးသည် အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၂၊ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၉၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေ၏။ ၂၈။

(ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်းနှင့် ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့အဆိုတည်း။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ကား။ ။ သာကီဝင်မင်းမျိုး မင်းသီရိရာဇာသည် စက်တော်ခေါ်ရာ၌ နေ့,လကိုဆွတ်ယူ၍ မိဖုရားကြီး ဝိမလာဒေဝီကုမ္မာရီသို့ ပေးမက်တော်မူလေသော် မင်းပွဲခံရာ၌ မှူးမတ်တို့သို့ အိပ်မက်ကို ပြန်တော်မူလေရာ ယင်းသောအခါ အမတ်တော် မင်းတုန်းစား ဝိမလအမတ်၊ ပြောင်းပြာစား ဒေဝကျော်တို့လျှောက်ထုံးသော်ကား အရှင်မင်းမြတ်၊ သူရိယ-နေကိုသာ ဆွတ်ယူ၍ ပေးတော်မူလေသော် ဘုန်းအာဏာ ကျက်သရေတောက်ထွန်းသော သားတော်ဖွားမြင်ရာသည်။ စန္ဒရာ-လကိုဆွတ်ယူလျက် ပေးမက်လျှင်လည်း စကြာမန္ဓာတ်မင်းနှင့် ထိုက်တန်သော သမီးတော်ဖွားမြင်ရာသည် အမှန်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ရှေးထုံးဟောင်း လာရှိပါသည်။ ယခုထင်မြင်တော်မူသော

အိပ်မက်တော်တွင် နေ့,လအစုံကို ဆွတ်ယူတော်မူ၍ မိဖုရားကြီးသို့ ပေးတော်မူသည့်အလို ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်း၌ အဘက်မရှိအောင် ဘုန်းရောင်ထွန်းလင်း အမင်းမင်းတို့ ဦးညွှတ်လာရသော သားတော်မြတ်ကို ဖွားမြင်တော်မူသော ဘုရားလောင်း ဓမ္မတာ၊ ဝိဇ္ဇာပွင့်၍ သားတော်နှင့်တွေ့ကြုံတော်မူရမည် အမှန်ဖြစ်ပါကြောင်း၊ မဟာမင်္ဂလာကြီးမြင်မက်သောအိပ်မက် ဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု ပညာရှိအမတ်တို့ လျှောက်လေသော် ပြည့်ရှင်မင်းက တစ်ထောင်တန်သော ပတ္တမြားလက်စွပ်တစ်ကွင်း၊ ဆင်ပေါက်တစ်စီး ဆုပေးတော်မူလေသည်။ ထိုမင်းသားကို ဖွားမြင်တော်မူသောအခါ၌လည်း ကြယ်ဥပါ သပိတ်လုံးခန့် အနောက်အရပ်ကပျံလာ၍ နန်းတော်အထွဋ် ပြာသာဒ်၏အတွင်း၌ ကျလာရာ ထိုအကြောင်းကို အမတ်ပညာရှိ မင်းတုန်းစား ဝိမလလျှောက်သောထုံးသည်ကား။ အရှင်မင်းမြတ်၊ ဥပါကြယ်ကြီးသည် အနောက်မျက်နှာကပျံလာလျက် နန်းတော်ပြာသာဒ်မျာ ထွန်းလင်းသည့်အလို သားတော်လက်ထက်၌ ဘုံသုံးပါးတွင် အတုမရှိသော မြတ်စွာဘုရား ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မဇ္ဈိမဒေသက ပျံကြွတော်မူခဲ့၍ ဤရက္ခပူရတိုင်း၊ ဓညဝတီပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူမည့် အကြောင်းကိုပြသော တိတ်နိမိတ်မင်္ဂလာဖြစ်ပါသည်ဟု လျှောက်လေသော် ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက စားကျေးတစ်မြို့ပေးတော်မူလေသည်။ နေနှင့်လကို အကြောင်းပြု၍ သားတော်ကိုလည်း စန္ဒသူရိယ ဟူသောအမည်ကို ပေးတော်မူလေသည်။ ဟူ၍ဆိုသည်။ ။

အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ကား ပညာရှိအမတ် ဒေဝကျော်တို့ လျှောက်ထားအပ်သော စကားကို မိဖုရားကြီးအား ကြားတော်မူ၍ အလှူပေးခြင်း၊ သီတင်းသီလ ဆောက်တည်စေခြင်း၊ ဆုလာဘ်ထိုက်တန်ရာပေးခြင်း၊ မင်းကြီးကိုယ်တိုင် သီလကိုဆောက်တည်၍ မပြတ်အလှူပေးခြင်း၊ သားတော်ဖွားမြင်ကြောင်းကို သံတော်ဦးတင်လျှင် အဘိသိက်ခံခြင်း၊ ထီးဖြူဖွင့်ခြင်း၊ ဥကင်မင်္ဂလာဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ တူရိယာမျိုးစုံ တီးမှုတ်စေခြင်း၊ ရာဇဝတ်ကောင်များကိုလွှတ်၍ ဘေးမဲ့ပေးခြင်း၊ မင်္ဂလာ ပြုစေခြင်း၊ ပုဏ္ဏားတို့အား မန္တရားတို့ကို ရွတ်စေခြင်း၊ အဘိသိက်မင်္ဂလာပြုစေခြင်း၊ မြို့လေးမျက်နှာ၌ ပွဲသဘင်ခံစေခြင်း၊ သားတော်အားအမည်ပေးအံ့သော မင်္ဂလာအခါနေ့၌ ပြုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်းမှ နေဝန်းပေါ်ထွက်ခြင်း၊ အပရဂေါယာနကျွန်းမှ လဝန်းပေါ်ထွက်ခြင်း စသည်ကို အကြောင်းပြု၍ စန္ဒသူရိယဟု နာမတံဆိပ် ခတ်နှိပ်ပေးသနားတော်မူသောအခန်း၊ အနောက်ကျွန်းမှ လဝန်းပေါ်ထွက်လေဟန် ဝေဖန်ချဲ့ထွင်၍ စီရင်များပြား ရေးသားပြဆိုလေသည်။ ငါတို့ကား လိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ပါလျှင် သင့်တော်ရာဖြစ်ပေပြီဟု မနသီသဘောထား၍ အများအပိုကိုမဆို မထည့်လိုက်ပေသည်။ ။ ဤကား စကားချပ်)။ ။

တကောင်းမင်းရိုး ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့တည် ကံရာဇာမင်းကြီးအစ သီရိရာဇာမင်းအဆုံး မင်း ၂၈ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၉၂၇ နှစ်တည်း။ ဤသည်ကား တ

ကောင်းမင်းရိုး ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့တည် ကံရာဇာမင်းကြီးအစ သီရိရာဇာမင်းအဆုံး မင်း ၂၈ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားနှင့်တကွ ရေးပြစီရင်အပ်သော အကြောင်းတည်း။

ဤတကောင်းမင်းရိုး ကံရာဇာမင်းကြီးအနွယ် ၂၈ ဆက်တွင် ၂၄ ဆက်မြောက်သော ရာလမာယုမင်းနန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်တိုင်ရောက်သည့်အခါ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၈၆၄၅ ခုသို့ ပြည့်ရောက်သည်ဖြစ်၍ ဘုရားဘိုးတော် အဉ္ဇနမင်းကြီးသည် ၎င်းသက္ကရာဇ် ၈၆၄၅ ခုကို “ဏ, ၀, စ, နွေ”ကိန်း ဟူသောအမည်ဖြင့် ဖြိုခွင်းတော်မူလေသည်နှင့် ပြိုင်လေသည်။ ထိုအခါ ကံရာဇာမင်းကြီး၏အဆက် ၂၄ ဆက်၊ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၈၃၂၊ ရှစ်ရာ့သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်ရှိလေပြီ။ ထိုနောက် နာလမာယုမင်းနန်းစံ ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်မှစ၍ သီရိရာဇာမင်းနန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်တိုင်အောင် မင်းလေးဆက်၊ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၉၇၊ ကိုးဆယ့်ခုနစ်။ ၎င်း ၉၇ နှစ်သည် စန္ဒသူရိယမင်းနန်းတက်သက္ကရာဇ်ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဘိုးတော်အဉ္ဇနမင်း ဖြိုကြွင်းသက္ကရာဇ် ၁၀၃ ခုနှစ်၊ ကဆုန်လပြည့် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသောကြောင့် ဘုရားမဖြစ်မီ တစ်နှစ်သက္ကရာဇ်သည် ၁၀၂ ခုဖြစ်ရကား ၉၇ ခုတွင် ၅၊ ငါးအားခုရော=၁၀၂ ဖြစ်၏။ ယခင်ရှေ့၌ ပြအပ်သော ၈၃၂ ခုတွင် ရောသော် ၉၃၄ နှစ်ဖြစ်၏။ ဤ၉၃၄ နှစ်သည် ကံရာဇာမင်းကြီး ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့၌ ထီးနန်းစိုးစံတော်မူသည်မှ ငါတို့မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူသည်တိုင်အောင် နှစ်ပေါင်း အကြာကာလဖြစ်သည်ဟု မှတ်ရမည်။ ဤတကောင်းမင်းကြီးကို ဆိုရာ၌ စွယ်စုံကျော်ထင် အဖြေကျမ်း ဒုတိယတွဲ ၇၇၈ နံပါတ်တွင်။ ။ အဉ္ဇနမင်း ဖြိုကြွင်းသက္ကရာဇ် ရှစ်ဆယ့်ရှစ်ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ခုနစ်ရက်နေ့ကပင် သက်ဿနဂိုရ်ပြည့်ရှင်မင်း၏သားတော် သာကိယမင်းသည် မှူးမတ်အပေါင်း နှစ်သောင်းခြောက်ထောင်တို့နှင့်တကွ မဇ္ဈိမဒေသမှထွက်ခဲ့၍ ရှေးအနှစ်သုံးရာ ခန့်က ဘိုးတော်တည်ထောင်စပြုခဲ့သော တကောင်းပြည်ကြီးကို တည်ထောင်တော်မူ၍ ရာဇာဘိသေကခံတော်မူသည့်အခါ ဇမ္ဗူဒီပဓဇရာဇာဟူ၍ အမည်ခံတော်မူကြောင်း။ ၎င်းဇမ္ဗူဒီပဓဇရာဇာမင်းကြီး၏သားတော်သည် ကံရာဇာကြီး၊ ကံရာဇာငယ်တို့ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ရှေ့နောက်စကားမညီညွတ်ဘဲ ရောစပ်လျက်ဆိုလေသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင် ၁၅၇ နံပါတ်၌ မဇ္ဈိမဒေသသာကိယအနွယ် အဘိရာဇာအမည်ရှိသော မင်းသည် တကောင်းပြည်ကြီးကို လက်မွန် တည်ထောင်ကြောင်း၊ ဘုရားပွင့်တော်မမူမီ ရှေးလွန်လေပြီးသောအတိတ်ကာလ၌ ကောလိယမင်းနှင့် ပဉ္စာလရာဇ်မင်းတို့ စစ်ကြီးဖြစ်၍ ကောလိယမင်းရှုံးသဖြင့် သုံးပြည်ထောင်သော သာကီဝင်တို့ ပျက်စီးကြကြောင်း၊ နောက်မှသာကီဝင်မင်းတို့ စည်ပင်ပြန်ကြောင်း။ ယင်းသို့ သာကီဝင်မင်းတို့

ပျက်စီးလေသောအခါ ကပိလဝတ်ပြည်မှ အဘိရာဇာမည်သော သကျသာကီဝင်မင်းသည် မိမိဗိုလ်ခြေအလုံးအရင်းကို ယူ၍ မဇ္ဈိမဒေသမှထွက်ခဲ့၍ တကောင်းပြည်ကြီးကို တည်ထောင်စံနေတော်မူကြောင်း။ တကောင်းပြည်၌ ကံရာဇာငယ်မင်းမှစ၍ သားတော်၊ မြေးတော်ဆက်သွယ်လျက်၊ သုံးဆယ့်သုံးဆက်မြောက် ဟိန္နကရာဇာမင်းလက်ထက်မှ ဂန္ဓာလရစ်တိုင်း၊ စိန့်တိုင်းတို့မှ တရုတ်တရက်တို့ နှောက်ယှက်၍ တကောင်းပြည်ကြီး ပျက်စီးလေကြောင်း။ ။ထိုနောက် ငါတို့မြတ်စွာဘုရားလက်ထက် - ဝိဋ္ဋူဘမင်းဖျက်ဆီးသဖြင့် သာကီဝင်မင်းတို့ ပျက်စီးပြန်ကြောင်း။ ထိုသို့ သာကီဝင်မင်းတို့ ပျက်စီးလေသောအခါ ဓဇရာဇာမည်သော သာကီဝင်မင်းသည် မိမိအလုံးအရင်းကို ယူ၍ မဇ္ဈိမဒေသမှ အစဉ်အတိုင်း လာလတ်၍ ရှေးသကျသာကီဝင်မင်းတို့ နေထိုင်ခဲ့ရာ တကောင်းပြည်ကြီးကို ပဉ္စာလရစ်သမုတ်၍ ထီးနန်းမြို့ပြတည်ထောင်စံနေတော်မူ၍ သတိုးဇမ္ဗူဒီပဓဇရာဇာ တံဆိပ်နာမံခံတော်မူကြောင်း။ ထိုမင်းမှစ၍ သတိုးမဟာရာဇာမင်းတိုင်အောင် တစ်ဆယ့်ခုနစ်ဆက် စိုးစံလေကြောင်း။ ထိုသတိုးမဟာရာဇာမင်းကြီး၏သားတော်တို့သည် မဟာသမ္ဘဝ၊ စူဠသမ္ဘဝတို့ဖြစ်ကြောင်းတို့နှင့် ၁၆၈ နံပါတ်တို့၌ ဆိုသောကြောင့် အဘိရာဇာမင်းလည်း တစ်ယောက်၊ ဇမ္ဗူဒီပဓဇရာဇာမင်းလည်း တစ်ယောက်ဟူ၍သာ ယူရမည်။ တစ်ယောက်တည်းအဖြစ်ဖြင့် မယူလေလင့်။ အဘိရာဇာမင်း တကောင်းပြည်ကို တည်ထောင်သော နှစ်အကြာသည်လည်း ဘုရားမပွင့်မီ နှစ်ပေါင်းသုံးရာခန့်ကဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုခြင်းသည်လည်း ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင်တို့၌ တကောင်းမင်းရိုး ကံရာဇာကြီးမှစ၍ သီရိရာဇာမင်း အဆုံးရှိသော မင်း ၂၈ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်းကို ရာဇဝင်ဟောင်းအလိုမှာ ၁၀၃၈၊ တစ်ထောင်သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ အင်းစောက်ရာဇဝင် နှစ်စောင်လုံး၌ ၉၄၁၊ ကိုးရာလေးဆယ့်တစ်။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ ၉၂၄၊ ကိုးရာနှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ ၉၇၅၊ ကိုးရာခုနစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ဖြစ်ကြောင်းတို့နှင့် ဆိုကြလေသည်။ ထိုတွင် ကုမ္မာရဝိသုက မင်းနန်းစံကို ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ ၂၂ နှစ်မျှသာဆိုလေ၍ လျော့လေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်းတို့မှာ ၈၂၊ ရှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်ဟူ၍လည်းကောင်း။ ၈၇၊ ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်ဟူ၍ လည်းကောင်း ဆိုကြသောကြောင့် ပိုလေသည်။ အရပ်ရပ်ရာဇဝသင် ရှေ့နောက်တို့ကို ထောက်၍ ညှိနှိုင်းရာ ၇၇၊ ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ် အမှန်ယူလျက် နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၉၂၇ နှစ်ရလေရကား ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင်စကားရပ်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်လေသည်။ ယင်းသို့ ဆန့်ကျင်လေသောကြောင့် စွယ်စုံကျော်ထင်အဖြေနှင့် ၎င်း၏မှီရာဖြစ်သော နားတော်သွင်းလင်္ကာ၌ ပြည်သရေ၏၊ ထောင်နေစတည်၊ ကြောင်းရင်းသည်မူ၊ သုံးမည်လူ့ရှင်၊ မပွင့်ခင်တည်း၊ မျှားဖျင်မြင့်ကြာ၊ နှစ်သုံးရာဝယ်၊ ငါးဖြာပတ်ဝိုက်၊ မဇ္ဈေတိုက်မှ၊ ထွက်စိုက်ရာဟောင်း၊ လေးကြိမ်လောင်းသား၊ တကောင်းထောင်

ထား၊ နရဖျားမှ၊ ဆက်ပွားစီလျဉ်၊ နန်းစဉ်စိုးနေ၊ သတိုးရွှေဟု၊ မြုတေထွန်းဝင်း၊ ထိုသည့်မင်းလျှင်၊ ဆောက်နှင်းယောက်ဖ၊ အိမ်ရှေ့ရအား၊ ပြည်မရန်မီး၊ တောဝက်ကြီးကို၊ ဖမ်းဆီးတုံလှည့်၊ သတ်လေတည့်သည်၊ စုံပြည့်တည့်မနေ့း၊ လက်နက်လေး။ ဟူ၍ စပ်ဆိုအပ်သော စကားကို အဘိရာဇာမင်းမှစ၍ မယူဘဲ ဇမ္ဗုနဒီပဓဇရာဇာမင်းမှစ၍ ၁၇၊ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ဆက်တို့၏ အဆုံး သတိုးမဟာရာဇာမင်းတိုင်အောင်ဟု ယူမှသာလျှင် နှစ်ပေါင်းသုံးရာနှင့် မင်း ၁၇ ဆက် နန်းစံသင့်လျော်မည်ထင်ပေကြောင်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင်၌ မင်း ၂၈ ဆက်မှာ နှစ်ပေါင်း ၉၂၇ အမှန်ထွက်ဆိုလေသည်ဖြစ်၍ မြန်မာပြည်မင်း ၅၀ မှ နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ဆိုလျှင် မင်းတစ်ဦးတစ်ဦးသော် ၆ နှစ်ခန့်မျှသာ စိုးစံရန် အကြောင်းရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗူဒီပဓဇရာဇာမင်းနောက် ၁၇ ယောက်အဆုံး သတိုးမဟာရာဇာမင်းနန်းစံကို။

မြတ်သာသနာ၊ နှစ်ဆယ်မှာမူ၊ မဟာသတိုးစစ်	. . . .	၂၀။
သုံးဆယ့်နှစ်၊ အိမ်ရှေ့ပျော်	. . . .	၃၂။
လေးဆယ်သော်၊ ဝက်လိုက်လာ	. . . .	၄၀။
၎င်းနှစ်ပင်၊ ဖွားမြင်သားနန်းလျာ	. . . .	၄၀။
ပဥ္စနော၊ ပြည်မှနှင်	. . . .	၅၉။
ခြောက်ဆယ်လျှင်။ ပြုရွာတွင်၊ မဟာသမ္ဘဝ	. . . .	၆၀။

ဟူ၍ သမန္တစက္ခု ဒီပနီကျမ်း ၃၄၈ နံပါတ်၌ သာသနာတော် နှစ်ဆယ်မှစ၍ ခြောက်ဆယ်အထိ စိုးစံရကြောင်းနှင့် ဆိုသောစကား။ ထိုသတိုးမဟာရာဇာမင်း၏ သားတော် မဟာသမ္ဘဝမင်းသည် ရသေ့ပြည်ကို တည်ထောင်စံနေတော်မူ၏။ ယင်းသောအခါ အညာတကောင်းပြည်ကြီး၌ ခမည်းတော် သတိုးမဟာရာဇာမင်းကြီးနှင့် သားတော်ရသေ့မြို့တည် မဟာသမ္ဘဝမင်းတို့ မင်းပြိုင်တော်မူကြကုန်သည်။ ဟူ၍ မှန်နန်းရာဇဝင် ၁၉၃ နံပါတ်၌ ဆိုအပ်သော စကားများကို ထောက်ထားလျှင် သတိုးမဟာရာဇာမင်း တစ်ဦးတည်းသာ နန်းစံလေးဆယ်ရှည်ရန်မသင့်။ အခြားသော မင်း ၄၉ ဆက်တို့လည်း ယထာရဟ ရှည်ကြရန် သင့်လေရကား ပျမ်းမျှသောအားဖြင့် မင်းတစ်ပါးလျှင် ထက်ဝက် ၂၀ စီပင်စိုးစံရလေသော်လည်း မင်းဆက်ပေါင်း ၅၀ မှာ အနှစ်တစ်ထောင်ကိုးရာ ရှည်ကြာရန် သင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗူဒီပဓဇရာဇာမင်းမှသာစ၍ ယူသင့်မည်ထင်ကြောင်းနှင့် ဆိုလိုက်သည်။ (ဤသည်ကား အမှာကားချုပ်)။

ဤတွင် ရွှေကား ရမ်းဗြဲမြို့၊ တောင်ကျောင်းဆရာတော် ဦးစန္ဒမာလာသည် သေချာပြုပြင်ရေးစီရင်အပ်သော ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း၌ ဝါသုဒေဝမင်း ၁ ဆက်၊

ဗြာဟ္မဏရာဇမင်း ၆ ဆက်၊ သရဘန်ဆက် ၁၆ ဆက်၊ မာယုမင်းဆက် ၅၇ ဆက်၊ တကောင်းမင်းရိုး ကံရာဇာကြီး မင်းဆက် ၂၈ ဆက်၊ ပေါင်းမင်းဆက်-၁၀၈ ဆက်သော မင်းတို့၏ အမည်, အိမ်နိမ့်, နန်းစံ, သက်တော်, သက္ကရာဇ်, နှစ်ပေါင်း, မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော တတိယတွဲသည် အပြီးသို့ရောက်ပြီ။ ။

ပု-ဒိ-အာနှင့် ပြည့်စုံရပါလို၏။

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း တတိယတွဲ ဤတွင်ရွှေ့ပြီးပြီ။

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

စတုတ္ထတွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဤသို့လျှင် တတိယတွဲဖြင့် ဝါသုဒေဝအ သီရိရာဇာမင်းအဆုံးရှိသော မင်း ၁၀၈ ဆက်တို့၏အမည်, အိမ်နိမ့်, နန်းစံ, သက်တော်, သက္ကရာဇ်, နှစ်ပေါင်း, မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုပြီး၍ ယခုအခါ၌ စတုတ္ထတွဲဖြင့် စန္ဒသူရိယမင်းအစ သိင်္ဂသူမင်းအဆုံးရှိသော မင်း ၉၆ ဆက်တို့၏အမည်, အိမ်နိမ့်, နန်းစံ, သက်တော်, သက္ကရာဇ်, နှစ်ပေါင်း, မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုလိုက်ပေအံ့။

(၁၄၉) စန္ဒသူရိယမင်းအစ သူရိယကေတုမင်း အဆုံးရှိသော မင်း ၂၅ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်း

ခမည်းတော် သီရိရာဇာမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ဖြစ်သော စန္ဒသူရိယမင်းသည် သက္ကရာဇ် ၇၂၊ ခုန်ဆယ့်နှစ်ခု၊ ပြာသိုလပြည့်နေ့တွင် ဖွားမြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍ သက်တော် ၂၅ နှစ်မြောက်၊ သက္ကရာဇ် ၉၇၊ ကိုးဆယ့်ခုနစ်ခုတွင် ကာလသေနအမည်ရှိသော ဘုမ္မိနတ်မင်းကြီး၏သမီးဖြစ်သော စန္ဒိမာလာနှင့် ရွှေထီးရွှေနန်းကို သိမ်းမြန်းကြောင်းနှင့် ဆိုလိုက်ခြင်းသည် အင်းစောက်ရာဇဝင် 'ဂု'ချပ်၌ ၉၇ ခု နန်းတက်သည်။ ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်ရောက်လျှင် ဘုရားကြွရောက်တော်မူသည်ဟု ဆိုအပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကျောက်ချောင်းမြေပျားတောင်တွင် သတ္တဌာန ရုပ်တုပေါ်ရာ၌ စန္ဒသူရိယမင်းခတ်၊ အင်္ဂလိပ်မင်းခတ် ဒင်္ဂါးနှစ်ရပ်တွင် စန္ဒသူရိယမင်းခတ် ဒင်္ဂါး၌ ၁၀၁၊ တစ်ရာ့တစ်၊ ရွှေနန်းသခင် စန္ဒာသူရိယဟု သက္ကရာဇ်တံဆိပ် ခတ်နှိပ်လျက်ပါသည်ကို သူငါဒိဋ္ဌသိမြင်ရသည်ကို ထောက်ဆ၍ လည်းကောင်း ရေးပြလိုက်ပေသည်)။

ထိုစန္ဒသူရိယမင်းကြီး၏ ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်အစွမ်းဖြင့် နဂါးတို့သည် ဝပ်တွားဆည်းကပ်လာကုန်၏။ ဆင်ဖြူ နှစ်ဆယ့်ခြောက်စီးတို့သည်လည်း ရောက်လာကုန်

၏။ မှူးမတ်အပေါင်း တစ်သိန်းမြောက် အရေအတွက် ရှိကုန်၏။ ပြည်ဦးကင်း၊ ပြည်တံခွန်၊ ပြည်မျက်စိ၊ ပြည်နား၊ ပြည်စွယ်၊ ပြည်မျက်နှာ၊ ပြည်ဝမ်း၊ ပြည်ခြေ၊ ပြည်လက်တို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ဆင်, မြင်း, ရထား, ခြေသည်တည်းဟူသော စစ်အင်္ဂါလေးပါးတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ထိုစစ်အင်္ဂါလေးပါးတို့၏ အသံသည် မြေမိုးကောင်းကင်မဆံ့၊ ပျံ့နှံ့ချောက်ချားတုန်လှုပ်၏။ ဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းလုံးကောင်းမှု၌ အလွန်မွေ့လျော်တော်မူ၏။ ဤအရာ၌ ပြည်ဦးကင်း စသည်များကို မှတ်သားလိုသော်။

(နဝရတ်ကိုးသွယ်၊ ဆင်စလွယ်ကား၊ တိုင်းကျယ်ပြည်ရေး၊ မှုရှုပ်ထွေးကို၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၊ ပြေကုန်တွင်သည်၊ ရောက်ဝင်ကပ်မှီး၊ မှူးမတ်ကြီးသည်၊ ရွှေထီးရွှေပြည်၊ ဦးကင်းမည်၏။ စင်ကြယ်သီလ၊ အာစာရနှင့်၊ ဓမ္မပွင့်လန်း၊ ထေရ်ရဟန်းတို့၊ ရွှေနန်းထွန်းတည်၊ တံခွန်မည်၏။ တိုရှည်နီးဝေး၊ မှုခွင့်ရေးကို၊ ထောက်တွေးမြော်မြင်၊ ဗေဒင်ဟူးရား၊ သမားကောင်းသည်၊ မျက်စိမည်၏၊ တစ်ပြည်တစ်မြို့၊ သူရပ်သို့လျှင်၊ ဝင်ကြို့ချောင်းမြောင်း၊ သူလျှိုကောင်းသည်၊ ကျိုးကြောင်းဖွေနည်၊ ပြည်နားမည်၏၊ ဝိုက်လည်လှည့်ပတ်၊ ရန်ညွှန့်ဖြတ်သား၊ မင်းမြတ်မင်းသား၊ မင်းညီများနှင့်၊ ဆွေဝါးမျိုးသည်၊ ပြည်စွယ်မည်၏။ ရွှေရည်စံသီး၊ ရှုမငြီးသည်၊ သမီးလုလင်၊ လှဆင်းပြင်သည်၊ ပြည်တွင်စံတည်၊ မျက်နှာမည်၏။ ပွားစည်ငွေကြေး၊ ကြွယ်သူဌေးတို့၊ ဝတ်းရေးစားရာ၊ ပြည့်စုံစွာနှင့်၊ ရင့်မာခိုင်ကြည်၊ ပြည်ဝမ်းမည်၏။ ဇာနည်ရဲစွမ်း၊ မှုတော်ထမ်းသည်၊ ကြိုးပမ်းအားထုသူရဲစုကား၊ မြဲမှုဆောက်တည်၊ ပြည်ခြေမည်၏။ နှစ်ပြည်ပိုင်ချက်၊ သိကြားစက်သို့၊ လက်နက်တန်ဆာ၊ ကိရိယာကား၊ မှီရာလှမ်းသည်၊ ပြည်လက်မည်၏။ ရွှေပြည်စိုးခြင်း၊ အမင်းမင်းတို့၊ ဦးကင်းမလွန်၊ တံခွန်မတိ၊ မျက်စိ မဖောက်၊ နားပေါက်မပယ်၊ ပြည်စွယ်မခွာ၊ မျက်နှာ မလွှမ်း၊ ပြည်ဝမ်းမမွေ၊ ပြည်ခြေ မဖျက်၊ ပြည်လက် မဖြတ်၊ ကျင့်နိုင်တတ်မှ၊ နဝရတ်ကိုးဖြာ၊ ဆင်ရရာသည်။ တန်ဆာမင်းတို့ကျင့်ထုံးတည်း။ ။ ဟူသော လင်္ကာဖြင့် မှတ်သားလေ။ ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်။) ။

(၁၅၀) ကံရာဇာမင်းကြီးအနွယ် ၂၉ ဆက်မြောက် ဤစန္ဒသူရိယမင်းကြီး လက်ထက် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားကြွရောက်တော်မူသည့်အကြောင်း

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် ထီးနန်းစိုးအုပ်တော်မူသည့်နောက် ၂၆ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မြောက်၊ သက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခုနှစ်တိုင် ရောက်လတ်သောအခါ လောကဓိပတိ၊ မုနိအထွဋ်၊ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ဖြစ်ပွားထွန်းလင်းတော်မူကြောင်းကို သတင်းစကားကြားသိတော်မူသည်ဖြစ်၍ ဖူးမြင်လျှုဒါန်းလိုသဖြင့် မှူးမတ်တို့အား မေးမြန်းတိုင်ပင်

တော်မူလေလျှင် အမတ်ပညာရှိတို့က အရှင်မင်းကြီး၊ မြတ်စွာဘုရားအား ရည်မှတ်၍ ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်လျက် ပင့်ဖိတ်တော်မူလျှင် ကြွရောက်တော်မူရန် ရှိပါကြောင်းနှင့် လျှောက်တင်ကြလေသော် စန္ဒသူရိယမင်းကြီးလည်း အမတ်ပညာရှိတို့ လျှောက်တင်သည့်အတိုင်း ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်လျက် ပင့်ဖိတ်တောင်းပန် တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် ကျွတ်ထိုက်သော ဝေနေယျ သတ္တဝါတို့ကို ကရုဏာရှေးရှု၍ ကြည့်တော်မူသည့်အခိုက် ကြုံကြိုက်တော်မူသဖြင့် စန္ဒသူရိယမင်းကြီး ပင့်ဖိတ်တောင်းပန်အပ်သည်ကို မြင်တော်မူလေလျှင် ငါဘုရားကြွတော်မူက စန္ဒသူရိယမင်းနှင့်တကွ မောင်းမမိဿံ ခြွေရံအပေါင်းတို့ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်အံ့သောအကြောင်း၊ တိုင်းနေပြည်သူအပေါင်းတို့သည်လည်း သရဏဂုံပဥ္စသီ အစရှိသည်တို့၌ တည်အံ့သောအကြောင်း၊ ငါ၏ကိုယ်စား ရုပ်ပွားတော် မဟာမုနိကို ခွင့်ပြုသွန်းလုပ် တည်ထားကိုးကွယ်လေသဖြင့် ငါဘုရားထားတော်မူလတ္တံ့သော သာသနာတော် ငါးထောင်ပတ်လုံး လူ,နတ်,ပြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့ ကောင်းမှုတရားပွားများအံ့သော အကြောင်းတို့ကို ဆင်ခြင်တော်မူ၍ ကြွတော်မူအံ့ဟု ကြံတော်မူလေသော် သိကြားမင်းသည် အကြောင်းကိုသိ၍ ဝိသကြုံနတ်သားအား စေခိုင်းအပ်သည်ဖြစ်၍ ပြာသာဒ်ငါးရာတို့ကို ဖန်ဆင်းကာ အသင့်ထားလင့်ပေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်သံဃာ ငါးရာနှင့်တကွ ဝိသကြုံနတ်သား ဖန်ဆင်းအပ်သော ပြာသာဒ်ငါးရာတွင် ကိန်းဝပ်စံပယ်တော်မူလျက် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ဒေသစာရီကြွချီတော်မူလာ၍ ဓညဝတီမြို့၏အနောက်ဘက်မျက်နှာ ကစ္ဆပနဒီအမည်ရှိသော ကုလားတန်မြစ်၏အရှေ့ဘက် ကမ်းထိပ်ဝယ် သောလာဂိရိ အမည်ရှိသော ကျောက်တော်တောင်ထိပ်၌ သက်ဆင်းရပ်တန့်တော်မူလေ၏။ (ဤအရာတွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ မြတ်စွာဘုရား၊ ပြာသာဒ်ငါးရာစီးတော်မူ၍ ရဟန္တာအပေါင်း ခြံရံ၍ ကြွလာတော်မူကြောင်းမျှသာ ဆိုသည်။ စန္ဒသူရိယမင်း ဘုရားပင့်တော်မူသည်ကို ကြားသိကြောင်းမပါလေ။ ။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ စန္ဒသူရိယမင်းသည် မြတ်စွာဘုရားပင့်တော်မူကြောင်းကို ကျမ်းဂန်ရှိသည်နှင့် အစဉ် စကားကြားတော်မူကြောင်း။ ။ မြတ်စွာဘုရားကိုပင့်ရန် စေလွှတ်ရာ ဆရာတော်တို့က ပင့်၍မရနိုင်ဆိုသောကြောင့် ဆရာတော်တို့ကို တောသို့နှင်ကြောင်း။ ဘိုးတော် နရပတိ ဝင်စားသော စန္ဒာဒေဝီ၊ နှမတော် အဥ္စနဒေဝီ၊ နှမထွေး ဥဒုမ္ဗရဒေဝီတို့ကိုလည်း တောသို့နှင်လေကြောင်း။ နောက်မှအမတ်ပညာရှိတို့ လျှောက်သည့်အတိုင်း ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်၍ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ပင့်ဖိတ်ကြောင်းတို့နှင့် အကျယ်တဝင့်ဆိုသည်။ ထိုရာဇဝင်ကိုမှီသော အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ကား စန္ဒသူရိယမင်းသည် မြတ်စွာဘုရားပင့်တော်မူကြောင်းကို ရှေးမင်းတို့ ကျောက်စာကမ္ပည်းနှင့် ရေးသားသော နန်းစဉ်ကျမ်းစာစကားနှင့် လူအပေါင်းတို့ ပြောကြားသောစကားဖြင့် ကြားသိလေကြောင်းတို့နှင့် ဆိုပြီးလျှင် နောက်၌ဆရာငမည် ရာဇဝင်အတိုင်းဆိုလေသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် ရှေးမင်းတို့ကျောက်စာကမ္ပည်းနှင့် ရေးထားသည်ဟူသောစကားသည် များစွာချဲ့လွန်းသည်ထင်ကြောင်း။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ မင်းသား ပဋိသန္ဓေယူသောအခါ ဖွားမြင်တော်မူသောအခါတို့၌ ပညာရှိအမတ် မင်းဘုန်းစား ဝိမလနှင့် ပြောင်းပြာစားအမတ် ဒေဝကျော်တို့ သားတော်လက်ထက် ဘုံသုံးပါးတွင် အတုမရှိ မြတ်စွာဘုရားကြွတော်မူ၍ ဖူးတွေ့ရမည့်အကြောင်းနှင့် လျှောက်တင်ဖူးသည်။ ထိုသို့လျှောက်တင်ဖူးသောစကားသည် အနှစ်နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်ခန့် ကြာသေးသည်ဖြစ်၍ သိမီလိုက်သော မှူးမတ်များရှိသဖြင့် လျှောက်တင်လျှင် သိနိုင်ရန် အကြောင်းရှိပေသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ။ မဇ္ဈိမဒေသ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သည် ငါတို့ ရခိုင်ပြည်နယ်အဆုံး ကာလကတ္တား၊ ဘင်္ဂလား၊ ဝင်္ဂတိုင်းမှ မိုင်ပေါင်း ၂၅၆ မိုင်ခန့်၊ ယူဇနာအားဖြင့် ၃၂ ယူဇနာခန့်သာ ဝေးသည်နှင့် ခြေကြောင်း၊ လှည်းကြောင်း ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသွားလာ နေထိုင်ကြသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားပွင့်တော်မူပြီး၍ နှစ်ဝါမြောက်၊ သုံးဝါမြောက်၊ လေးဝါမြောက်၊ တစ်ဆယ့်ခုနစ်ဝါမြောက်၊ နှစ်ဆယ်မြောက်ဝါတို့ကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ ဆိုတော်မူသည်ဖြစ်၍ သတင်းစကားကြားသင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ များစွာ ချဲ့လွန်းသည်ထင်ပေကြောင်း။ ဆရာတော်၊ ဘိုးတော်နရပတိ ဝင်စား-မိဖုရား၊ နှမတော်တို့ကို တောသို့နှင်သည်ဟူသော စကားသည်လည်း အလားနည်းတူပင်ဖြစ်ပေကြောင်း။ ။ ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်၍ ပင့်ဖိတ်သည်ဟူသော စကားသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်းတို့ပင် မလာသော်လည်း သင့်လျော်ရာစကားဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာဘုရားကြွလာတော်မူသောပြည်ကို သာဝတ္ထိပြည်ဟုဆို၏။ ငါတို့ကား ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သာနီးစပ်သည်ဖြစ်၍ သတင်းကြားရာ ပင့်ဖိတ်သောကြောင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ ကြွလာတော်မူကြောင်းနှင့် ရေးလိုက်သည်။ နှစ်သက်ရာယူလေ။ ။ ဤကား အမှာစကားချပ်)။

(၁၅၁) ဓညဝတီပြည်ကို ချီးမွမ်းလျက် မိန့်ခွန်းဗျာဒိတ် ပေးတော်မူကြောင်း

ယင်းသို့ သက်ဆင်းရပ်တန့်တော်မူလျက် အရပ်ထက်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်ရှု တော်မူ၍ ပြုံးတော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား ပြုံးတော်မူလေလျှင် စွယ်တော်လေးချောင်းအကြားမှ ထန်းလုံးခန့်မျှရှိသော ရောင်ခြည်တော်သည် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ ရှေးရှုရာသို့ ထွက်တော်မူသည်ကို ညီတော်အာနန္ဒာမြင်လေလျှင် ငါးပါးသော ရှိခိုးခြင်းတို့ဖြင့် ရိုသေ

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

စွာ ရှိခိုး၍ အကြောင်းကို လျှောက်လေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ချစ်သားအာနန္ဒာ၊ မဇ္ဈိမဒေသ သောဠသနဂိုရ်ပြည်ကြီးတို့၏ အနီးအစပ် အရှေ့တောင် အရပ်ဖြစ်သော ဤဓညဝတီပြည်သည် အလွန်ထင်ရှားမြင့်မြတ်သော တိုင်းပြည်ဖြစ်ပေ၏။ အဘယ်သို့ ထင်ရှားမြင့်မြတ်လေသနည်းဟူမူကား ၅၀၅၊ ငါးရာ့ငါးစင်းတွင် အကျုံးဝင်သော ကစ္ဆပနဒီကုလားတန်မြစ်၏ အရှေ့ဘက်၌ ၉၉ မြို့၊ အနောက်ဘက်၌ ၉၉ မြို့တို့သည် မင်းတို့စိုးစံ စီမံတည်ထောင်သော မြို့ပြည်ရွာတို့ဖြင့် ပြည့်နှက်စည်ကားလျက် ထင်ရှားမြင့်မြတ်သော တိုင်းပြည်ဖြစ်လတ္တံ့သောကြောင့် လည်းကောင်း။ ထိုထိုသို့သော မြို့တို့၌ အထိုက်အလျောက် စိုးစံတော်မူလတ္တံ့သော မင်းတို့သည်လည်း အသမ္ဘိန္န ခတ္တိယမင်းမျိုး အရိုးအစဉ်မခြား ထီးနန်းဖွားသော မင်းများတို့ချည်း ဖြစ်လတ္တံ့သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ငါတို့ သာကီဝင်မင်း၏ အဆက်အနွယ် ကပိလအဇ္ဈုနရှင်ရသေ့က ဆက်ပေလာသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤဓညဝတီပြည်ကို ရာဇဝင်းဟောင်းတို့၌ မဇ္ဈိမဒေသအဝင်ပြု၍ ရေးသားကြလေသည်။ မဇ္ဈိမဒေသသို့မဝင်၊ ဘင်္ဂလားမြို့ အနောက်ဘက် ဟူဂလိမြစ်၏အနောက်ဘက်ကမ်းသာ မဇ္ဈိမဒေသသို့ ပါဝင်လေသည်။ အကျယ်ကိုသိလိုမူ ငါတို့စီရင်အပ်သော ဇမ္ဗူဒီပ အိန္ဒိယနယ်ပုံကျမ်း ၂၉ နံပါတ်တို့၌ ယူလေ။ ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏လက်ဝဲ ၉၉ မြို့၊ လက်ယာ ၉၉ မြို့တို့လည်း ထိုခါကပင်ရှိပြီ လိုလိုဖြင့် ဆိုကြလေသည်။ နောက်၌ရှိလတ္တံ့ဟူ၍သာ ရေးသင့်သည်။ ဤသည်ကားစကားချပ်)။

ချစ်သားအာနန္ဒာ၊ ငါဘုရားလောင်းသည် ရှေးရှေးသောဘဝ၌ သုံးဆယ်သော ပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူသောအခါဝယ် ဤဓညဝတီပြည်၌ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်တော်မူဖူးလေသည်။ (ဤအရာတွင် ဆရာ ငမည်-ရာဇဝင်သ်၌ အနန္တဘဝက။ ဟူ၍ အမှန်ပါရှိလျက် ရာဇဝင်သစ်မှာ အနန္တရဘဝ သံသရာက။ ဟူ၍ရေးသားလေသည်။ အနန္တရဆိုလျှင် အခြားမရှိ၊ ဒုတိယ သေတကေတုနတ်သားဘဝသာရှိသည်။ သတိထားကြလေ)။

အဘယ်သို့ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်တော်မူဖူးလေသနည်းဟူမူကား ဤဓညဝတီမြို့၌ ခြောက်ထောင်သော တပည့်တို့၏ အကြီးအမှူး ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားဖြစ်တော်မူဖူးလေသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်တော်မူဖူးလေသောကြောင့် ငါ၏ကိုယ်စား သဏ္ဍာန်သွန်းလုပ်တော်မူလတ္တံ့သော မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်သည် သုံးဖော်သော လောက၌ တောက်ပထွန်းလင်းစွာ ငါထားတော်မူလတ္တံ့သော သာသနာငါးထောင်ပတ်လုံး ကိန်းဝပ်တော်မူရာဖြစ်လတ္တံ့သတည်း။ ဤငါ ဘုရားသက်ဆင်းရပ်တန့်တော်မူရာ သေလာဂိရိကျောက်အတိပြီးသော ဤမောရပဗ္ဗတတောင်ထက်၌ ပန်းပွတ်သမား တစ်ဇာ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော်မူလေလျှင် ငါ၏ကျောက်ရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ကျောက်တော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ သေလာဂိရိကျောက်တော်တောင်မှသည် ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏အရှေ့ဘက် မျက်နှာအဖို့၌ တောင်သို့အစဉ်အတိုင်း ကြည့်တော်မူ၍ မဥ္ဇူပဗ္ဗတတောင်ကို မြင်လေလျှင် ချစ်သားအာနန္ဒာ၊ ဤမဥ္ဇူပဗ္ဗတတောင်၌လည်း ငါမြွေငန်းမင်းတစ်ဇာတ် ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလေလျှင် ငါ၏ချက်တော်ဓာတ်ကိုတည်လတ်၍ ချက်တော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုမဥ္ဇူပဗ္ဗတတောင်မှ တောင်ဘက်မျက်နှာအရပ်ဝယ် ရန္ဓနဒီမည်သော ရန်းချောင်း လက်ယာဘက်ကမ်း၊ သေလာနဒီမည်သော ချောင်းဖျား၌ မိဂပဗ္ဗတတောင်ကြီးထိပ်ထက်ဝယ် သမင်တစ်ဇာတ် ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါ လွန်တော်မူလျှင် နဖူးသင်းကျစ်တော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ သင်းကျစ်တော် စေတီဟုတွင်လတ္တံ့။ ထိုမိဂပဗ္ဗတတောင်၏အနီးဝယ် နန္ဒပဗ္ဗတတောင်၌ ရွှေကြက်မင်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် ပါးမွေးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ပါးမွေးတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုပါးမွေးတော် စေတီမှသည် တစ်ဂါဝုတ်မျှလောက်သော အရပ်၌ ဝေဠုပဗ္ဗတတောင်ထိပ်ဝယ် ယုန်မင်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် နားရင်းတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ နားလိပ်တော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုနားလိပ်တော်ဓာတ် စေတီမှသည် တစ်ယူဇနာမျှလောက်သောအရပ်ဝယ် မုဋ္ဌပဗ္ဗတတောင်ကြီး၌ ပုဏ္ဏားတ်ဇာတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် လက်ယာပါးရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ပြိုင်းတိုင်းတောင်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ။(ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ တစ်ယူဇနာရှိသော အရှေ့တောင်ထောင့်အရပ်ဝယ် မဥ္ဇူပဗ္ဗတတောင်ဟု ဆိုကြ၏။ မဥ္ဇူပဗ္ဗတနှစ်ခါကျသောကြောင့် ဆင်ခြင်လေ)။

ထိုမုဋ္ဌပဗ္ဗတတောင်၏ တောင်မျက်နှာတူရူ အနီးဝယ် ကာလာဂိရိ တောင်ကြီးထက်၌ ကျီးမင်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် ငါ၏လျှာရင်းတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ဇိဝှာဓာတ်တော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ။ (ဤတောင်ကို ကာလာဂိရိတောင်ဟူ၍ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ဆိုသည်။ ။ ရွှေကျေးသားတစ်ဇာတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးကြောင်းနှင့်ကား ရာဇဝင်ဟောင်းတို့၌ပင် ဆိုသည်။ ကာလာဂိရိဟူ၍ဆိုသောကြောင့် ကျီးမင်းဟူ၍သာ ယူရမည်။ သုဝဂိရိဆိုမှ ရွှေကျေးသားယူသင့်သည်။)။

ထိုကာလဂိရိတောင်၏ အနီးဝယ် ကပေါတဂိရိတောင်ထိပ်၌ ခိုမင်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါ၏လည်တော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ဂီဝါဓာတ်တော်စေတီဟုတွင်လတ္တံ့။ ။(ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ချိုးမင်းဟူ၍ဆို၏။ ရာဇဝင်ဟောင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ကပေါတသဒ္ဒါသည် ခိုဟောဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း မလျော်လေ)။

ထိုကပေါတတောင်မှသည် အဥ္ဇန နဒီမည်သော လေးမြို့ချောင်း၏အနောက်

ဘက် ကမ်းနားဝယ် စူဠပဗ္ဗတတောင်၌ သမင်တစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် ငါ၏ပေါင်ရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ပေါင်တော်ဓာတ်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဆရာငမည်ရာဇဝင်တို့၌ ဖားမင်းဟူ၍ဆို၏။ ရာဇဝင်ဟောင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ တောင်၌ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အရာဌာနအား မလျော်လေ)။

ထိုစူဠပဗ္ဗတတောင်မှသည် ယူဇနာခွဲရှိသော တောင်ဘက်အရပ်ဝယ် ဂန္ဓပဗ္ဗတတောင်၌ တံစဉ်ညီသား တစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် ငါ၏ဦးခွံတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ဦးခွံတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုစဠပဗ္ဗတတောင်၏အနီးဝယ် ရေနုသာရမည်သော တောင်၌ မြင်းမင်းတစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် လက်ဝဲပါးရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ပါးရိုးစေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုရေနုသာရ တောင်မှသည် အနောက်တောင်ထောင့် တစ်ဂါဝုတ်ကွာသောအရပ်ဝယ် ဝါယုပဏ္ဏရမည်သော တောင်သည်ရှိ၏။ ထိုတောင်၌ လက်ပမ်းသည် တစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် နောင်လာလတ္တံ့သောအခါဝယ် ငါ၏လက်မောင်းတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ မောင်းဆွဲစေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ပါမန္တရတောင်ဟုဆို၏။)။

ထို ဝါယုပဏ္ဏရတောင်မှသည် တစ်ယူဇနာရှိသော တောင်အရပ် ပင်လယ်ကမ်းနားဝယ် ဇလပဗ္ဗတတောင်၌ ဇဏီမည်သော သားတစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် နောင်လာလတ္တံ့သောအခါ ငါ၏ရင်ရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ရင်ရိုးတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဤတောင်ကို ဓာတ်တည်ခန်းတွင် ဥရပဗ္ဗတတောင်ဟု ဆိုလေသည်)။

ဇလပဗ္ဗတတောင်မှသည် ယူဇနာခွဲရှိသော အနောက်မျက်နှာအဖို့ဝယ် ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏ အရှေ့ဘက်ဖြစ်သော သမုဒ္ဒရာကမ်းနား၌ သေလပဗ္ဗတအမည်ရှိသော တောင်သည်ရှိ၏။ ထိုတောင်၌ တံငါသား တစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် ငါ၏မေးငူတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ မေးငူစေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဤ မေးငူဓာတ်တော်ရှိသည်ကို အကြောင်းပြု၍ မေးငူကျွန်းခေါ်သည်ကို ကာလကြာ၍ မြေငူကျွန်း ခေါ်ဟန်တူသည်)။ ထိုသေလပဗ္ဗတတောင်၏အနီးဝယ် နေသာဒပဗ္ဗတတောင်၌လည်း တံငါသားတစ်ဇာစ်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလေလျှင် ငါ၏သလုံးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ သလုံးတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဤသလုံးတော်ဓာတ်အကြောင်းကို ရာဇဝင်တို့၌ မဆိုလေ။ မင်းဖလောင်း ဓာတ်တည်ခန်း"နာ" ချပ်တွင်သာ နေသာဒတောင်၌ သလုံးတော်ဓာတ်ကို ဌာပနာပြု၍ စေတီတည်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ တံငါသားဖြစ်ဖူးကြောင်းကား မပါလေ။ ယင်းသို့မပါလေသော်လည်း နေသာဒတောင်ဟူ၍ဆိုသောကြောင့် နေသာဒသဒ္ဒါကိုထောက်၍ တံငါသည်သားဖြစ်ဖူးကြောင်း

နှင့်ရေးလိုက်သည်။ ဤသလုံးတော်ဓာတ်၊ မေးငူတော်ဓာတ်၊ ဆိုလတ္တံ့သော ဆံရှင်တော်ဓာတ်၊ ခြေရာတော်စေတီအားဖြင့် ဓာတ်တော်သုံးဆူ၊ ခြေရာတော်စေတီ တစ်ဆူသာ မြေငူကျွန်း၌ ရှိကြောင်းကို ရာဇဝင်ဓာတ်တည်ခန်းတို့၌ ဆိုသည်။ မြောက်ဦးမြို့ဆက် ရာဇဝင်လင်္ကာကို ရေးသားသော စာရေးဆရာဦးမောင်သာအောင်ကား ဘုန်းခေါင်သကျ၊ ဂေါတမ၏၊ တေဇရောင်လွှတ်၊ ဆံရှင်ဓာတ်နှင့်၊ မေးဓာတ်စုရုံး၊ သလုံးမျက်မှောင်၊ ခြောက်ရောင်ထွန်းပေါ်၊ ခြေရာတော်က၊ စသည်မကျန်၊ ဓာတ်မွန်လေးဆူ၊ ကိန်းတော်မူသည်၊ မြေငူခေါ်မှန်း၊ ထိုသည်ကျွန်းကား၊ ရံဝန်းသီတာ၊ ယမုန်နာနှင့်၊ ရေသာမြမြ၊ ငါးရွှရွှတည်း။ ဟူ၍ မျက်မှောင်တော်ဓာတ်ရှိသေးကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ဤကား အမှာစကားချပ်)။

ထိုသေလာပဗ္ဗတတောင်၏ လက်ယာနံပါး သမုဒ္ဒရာအနီးဝယ် နီလပဗ္ဗတမည်သော တောင်ထိပ်သို့ ငါဘုရားရောက်တော်မူသောအခါ၌ နဂါးကြောင်၊ နဂါးပတ်၊ နဂါးရွှေ၊ နဂါးနီ၊ နဂါးဖြူ၊ နဂါးပြောက်၊ နဂါးမွဲ၊ နဂါးမည်း၊ ဤနဂါးရှစ်ဦးတို့သည် တောင်းပန်သောကြောင့် ဗျာဒိတ်ရွှေနှုတ်၊ မိန့်တော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း ငါရပ်တော်မူသော ခြေရာတော်၌ ဆံတော်ရှင်ဘုရားတည်လတ်၍ ဆံရှင်တော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်းနှင့် ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့အဆို။ အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ကား ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ ဤသေလာပဗ္ဗတတောင်မှ နီလပဗ္ဗတတောင်သို့ ငါဘုရားကြွရောက်တော်မူလတ္တံ့ စသည်ဖြင့် အနာဂတ်ကာလနှင့် တစ်မျိုးကြံ၍ ဆိုလေသည်။ ဆိုကားဆို၏။ နောက်ကြွရောက်တော်မူကြောင်း မပါလေ။ ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့အလိုမှာ ရှေးအထက်က ကြွရောက်ဖူးစဉ်အခါ တောင်းပန်၍ ချပေးတော်မူခဲ့သည်ကို ရည်၍ဆိုလေသည်။ ဤကား အမှာစကားချပ်)။

ဤသို့ ဗျာဒိတ်၊ နှုတ်တံဆိပ်ဖြင့် ခတ်နှိပ်ဟောကြားတော်မူပြီးမှ ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏ အနောက်ဘက်ကမ်းသို့ ကြည့်တော်မူလျက် ညီတော်အာနန္ဒာကို ခေါ်တော်မူ၍ ဤသို့ မိန့်တော်မူ၏။ ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ ဤကစ္ဆပနဒီမြစ်၏အနောက်ဘက် အပြင်ဝယ် ငါကျင်လည်တော်မူဖူးသော အရပ်တို့သည် များစွာလျှင် ရှိကုန်၏။ အဘယ်သို့လျှင် ရှိလေကုန်သနည်းဟူမူကား ယခုငါဘုရား သက်ဆင်းရပ်တန့်နေတော်မူသော ဤသေလာဂိရိအမည်ရှိသော ကျောက်တော်တောင်မှ အနောက်တောင်ထောင့်၌ တစ်ယူဇနာအလွန်ရှိသောအရပ်ဝယ် မလ္လပဗ္ဗတတောင်၌ ဟိန္ဒူတ်အမျိုးသား တစ်ဇာစ်ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါ့၏ဦးစွန်းတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ဦးစွန်းတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ရာဇဝင်သစ်၌ ဟိန္ဒူမည်သော သားတစ်ဇာစ်ဖြစ်ဖူးကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာငမည် ရာဇဝ်ငတို့နှင့်မညီလေ)။

ထိုမလ္လပဗ္ဗတတောင်အနီးဝယ် ဝေဠုဝနမည်သော တောင်၌လည်း စပါးကြီးတစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် နောင်လာလတ္တံ့သောအခါ၌ ငါ၏နှာရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ နှာသဓာတ်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ထိုဝေဠုဝနတောင်၏အနီးဝယ် သန္တာဂိရိတောင်သည်ရှိ၏။ ထိုတောင်ဝယ်လည်း ကြံ့ဆင်တစ်ဇာတ် ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် လက်ဝဲနားတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ကဏ္ဏဓာတုစေတီဟု တွင်လတ္တံ့။

ထိုသန္တာဂိရိတတောင်မှသည် တောင်မျက်နှာ တစ်ယူဇနာမက ကွာဝေးသောအရပ်ဝယ် သာလမယမည်သော တောင်သည်ရှိ၏။ ထိုတောင်၌လည်း ဥယျာဥ်သည်သားတစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလျှင် စမြုံတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ စမြုံတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။

ထိုသာလမယတောင်၏အနီး ချောင်း၏တောင်ဘက်ကမ်းအရပ်တွင် ကစ္ဆပနဒီမြစ်၏အနောက်ဘက်ကမ်း အနီးအပါးဝယ် သီလပဗ္ဗတမည်သော ကျောက်ရဲတောင်တည်ရှိ၏။ ထိုတောင်၌ အမျိုးမြတ်သော ဗေဒင်သုံးပုံကိုတတ်သော ပုဏ္ဏားသားတစ်ဇာတ် ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါပရိနိဗ္ဗာန်လွန်တော်မူလေလျှင် လုံးပတ် နှစ်ညို့မျှလောက်ရှိသော ဦးခေါင်းခွံဓာတ်တော်ကို စေတီတည်လတ်၍ ဦးရစ်တော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ထိုကသည် ချောင်းမြောင်းဘက် တောင်ဘက်မျက်နှာဟုဆိုသည်။ ချောင်းအနေနှင့် ဦးရစ်တော်စေတီအနေကို ဆင်ခြင်၍ယူလေ)။

ထိုသီလပဗ္ဗတတောင်၏ အနောက်မျက်နှာအဖို့ဝယ် သုံးဂါဝုတ်မျှသောအရပ်ဝယ် မလ္လာယုဟူသော မယူမြစ်ကြီးရှိ၏။ အရှေ့ကမ်းထိပ်ပြင်ထက် စာရုပဗ္ဗတတောင်ကြီးသည် ရှိ၏။ ထိုတောင်၌ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလေလျှင် ငါ၏ဦးကင်းတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ချမ်းအေးလှသောကြောင့် တစ်ဂါဝုတ်မျှလောက် ကွာဝေးသော မြောက်အရပ် တောမြိုင်ရိပ်ဝယ် ခိုအောင်း၍နေလျှင် မိုးသည်စဲခဲ့သောကြောင့် နောင်အခါ၌ ထိုအရပ်သည် မိုးစဲအရပ်ဟု တွင်လတ္တံ့။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ကား မြူမှုန်ကျသောကြောင့် ခိုအောင်း၍ နေလျှင် မြူမှုန်စဲခဲ့သောကြောင့် မှုန်စည်နှင့်လည်းကောင်း၊ ယခုခေါ်ကြသော မိုးစဲကျွန်းဟူသော ဝေါဟာရနှင့်လည်းကောင်း မညီလေ)။

ထိုမလ္လာယုမြစ်ကြီး၏ အနောက်ဘက်ကမ်းပြင်ဝယ် သမုဒ္ဒရာအနီး ကာသီရမည်သော တောင်ကြီးထက်၌လည်း ရွှေဥဒေါင်းမင်းတစ်ဇာတ် ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါလွန်တော်မူလေလျှင် ငါ၏လည်ရိုးတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ လည်ရိုးတော် စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။ ဤသို့လျှင် ညီတော်အာနန္ဒအား ရွှေနှုတ်ဗျာဒိတ်ခတ်နှိပ်ပိုင်းခြား ဟောကြား

မိန့်မှာတော်မူသော အဆုံး၌ မြင်းမိုရ်၊ သတ္တရဘန်၊ ခုနစ်တန်သီတာ၊ စကြာ ဝဠာတိုက် အလုံးသည် ရှန်းရင်းခတ်မျှ တုန်လှုပ်လေ၏။ သမုဒ္ဒရာလှိုင်းသည် ဆူပွက်လေ၏။

(၁၅၂) စန္ဒသူရိယမင်း မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ဖူးမြော်ကြောင်း

ဤတို့ နိမိတ်ပြာဋိဟာ ကြီးစွာဖြစ်လတ်သည်ကို မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီးမြင်တော်မူလေလျှင် အလွန်ထိတ်လန့်တုန်လှုပ်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ တစ်သိန်းသော အမတ်အပေါင်းတို့အား ကြီးမားသောတိတ်နိမိတ် ဖြစ်လာသည့်အကြောင်းကို မေးတော်မူလေလျှင် အမတ်အပေါင်းတို့သည် အကျိုးအကြောင်းကို တိုင်ပင်၍ လျှောက်တင်ကြကုန်သည်မှာ အရှင်မင်းကြီး၊ ထိန်ညီးပြိုးပြက် တစ်ခဲနက်သော အရောင်အဝါတို့သည် သေလာဂိရိကျောက်တော်တောင်မှစ၍ ပေါ်ထွန်းဖြစ်ပွားပြီးနောက် မကြာမီ ဤသို့သဘောရှိသော တိတ်နမိတ်တို့ ထင်ရှားစွာဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ပေါ်ထွန်းလင်းအကြောင်းရင်းကိုထောက်သော် အရှင်မင်းကြီး ပင့်ဖိတ်တောင်းပန်အပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ကြွရောက်တော်မူသည်ဟု ထင်ပါကြောင်း လျှောက်ထားကြလေသော် စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖူးချင်စွာသော စိတ်ရှိတော်မူသည်ဖြစ်၍ အမတ်အပေါင်းတို့ကို ရှေ့တည်စေလျက် ဆင်-,မြင်း, ရထား, ယာဉ်, သန်လျင်း, ထမ်းစင်တို့ကို မစီးဘဲ အလွန်သဒ္ဓါကြည်ညိုခြင်းပြင်းစွာဖြင့် အဖျော်ယမကာ၊ ပန်းနံ့သာ, အမွှေး, အထုံတို့ကို ဆောင်ယူစေလျက် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအား ဝပ်တွားရိုကျိုးရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်အံ့သောငှာ လျင်စွာ ကြွသွားတော်မူလေ၏။ (ဤအရာ၌ အမတ်တို့က သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား သေလာဂိရိကျောက်တော်တောင်သို့ ရောက်တော်မူသည်ဟု တင်လျှောက်ကြောင်းနှင့် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ ဆိုသည်။ တိုက်ရိုက်သိဦးမည်မထင်။ အနုမာနအားဖြင့်သာ သိနိုင်ရာသည်ထင်၍ ချဲ့ထွင် ရေးပြလိုက်သည်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ကား ဗေဒင်တတ်တို့အား သွားအံ့သော အချိန်ကို မေး၍ သွားတော်မူလေကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကို ထောက်လျှင် မင်းကြီးပင် ထင်ထင်ရှားရှား သိပြီးလိုလိုဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်သစ်၌ကား ဘုရားသခင် ကြွလာတော်မူသည့်အခင်းကြောင့် သို့စင်သော တိတ်နိမိတ်ဖြစ်ပါကြောင်းနှင့် လျှောက်သည်ဟု သင့်လျော်အောင်ဆိုသည်)။

ယင်းသို့ မင်းကြီးကြွတော်မူလေသော် အလွန်ပင်ပန်းစွာ သွားလေသည်ဖြစ်၍ ဝမ်းတော် ဆာမွတ်သည်နှင့် ခဏတန့်နား စားတော်ခေါ်ရာ မြတ်စွာဘုရား၌ သဒ္ဓါကြည်ညိုရောက်လိုစိတ် အားကြီးသည်ဖြစ်၍ ထမင်းကို စားတော်ခေါ်၍ ဟင်းလျာ

တော်ကို မစားမိသောကြောင့် ထိုအရပ်ကို ချီသွားပြန်လျှင် ဆင်,မြင်း, ရထား, ခြေသည် တည်းဟူသော စစ်အင်္ဂါလေးပါးတို့၏ အသံသည် တစ်ပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ကောင်းကင်မဆံ့ သဲသဲရုတ်ရုတ် ဖြစ်ကြလေသောကြောင့် ထိုအရပ်ကို ရုတ်ပြင်ဟူ၍ ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်တွင်လေ၏။ ထိုအရပ်မှ ချီတော်မူလေလျှင် ပြင်ကြီးတစ်ပြင်သို့ ရောက်လေသော် ထက်ဝန်းကျင် မြေမှုန့်အတိ ချုပ်လတ်၍မိုက်မှောင်ဖြစ်ဘိလတ်ရကား သွားအံ့သောငှာ ခရီးကိုမျှ မမြင်ဖြစ်လေလျှင် မြတ်စွာဘုရားအား ညွတ်တွားရိုကျိုး ကိုးကွယ်ခြင်းကို ပြုလေ၏။ ယင်းသို့ကိုးကွယ်ခြင်းကိုပြုကြသော အဖြစ်ကို မြတ်စွာဘုရား သိမြင်တော်မူ၍ ရောင်ခြည်တော်အလင်းကို လွှတ်တော်မူ၍ အလင်းကိုမြင်ပြီးမှ အစဉ်အတိုင်းသွားတော်မူလေ၏။ ထိုမြူမှုန်ကျရာ ပြင်ကို ယနေ့တိုင်အောင် မြူပြင်ဟု ခေါ်တွင်လေ၏။ ထိုအရပ်မှသည် လျင်မြန်စွာ သွားတော်မူလေသော် မြတ်စွာဘုရား ရပ်တန့်သီတင်းသုံးတော်မူရာ မြတ်စွာဘုရားခြေတော်စုံကို ဦးတိုက်လျက် ကရမက်, စမ္ပာ၊ နံ့သာ, ပန်း, မန်၊ တံခွန်, ကုက္ကား, မုလေးပွား, ကြက်လျှာအဖြာဖြာတို့ဖြင့် များစွာ ပူဇော်ကြကုန်၏။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသည် စန္ဒသူရိယမင်းနှင့်တကွ မှူးမတ်ဗိုလ်ပါပရိတ်သတ်တို့အား ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလ၊ ဆယ်ပါးသီလတို့၌ ကျင့်ဆောင်ရအံ့သောအဖြစ်၊ အလှူပေးခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဒါန။ ကျင့်သုံးဆောက်တည်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော သီလ။ စွန့်ကြဲခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပရိစ္စာဂ။ ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အဇ္ဇဝ။ နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ပြုကျင့်ပြောဆိုခြင်းဟုဆိုအပ်သော တပ။ အမျက်မထွက်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အကောဓ။ မညှင်းဆဲခြင်းဟုဆိုအပ်သော အဝိဟိံသ။ သည်းခံခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ခန္တီ။ တိုင်းသားပြည်သူတို့နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ကျင့်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော အဝိရောဓနေ။ ဤသို့ မင်းတို့ကျင့်အပ်သော တရားဆယ်ပါး စသည်တို့ကို ဟောကြားဆုံးမတော်မူပေ၏။

(၁၅၃) စန္ဒသူရိယမင်း ပင့်ဖိတ်၍ နန်းတော်သို့ မြတ်စွာ ဘုရား ကြွရောက်တော်မူကြောင်း။

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် အလွန်နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ ဤသို့နားတော်လျှောက်ပေ၏။ ဘုန်းတော်ခြောက်စုံ ဂုဏ်တော်အနန္တနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော တရားမင်းဘုရား၊ အကျွန်ုပ်နှင့်တကွ မောင်းမမိဿံ တိုင်းနိုင်ငံသူအပေါင်းတို့အား သနားတော်မူသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဓညဝတီမြို့တော်ကြီးသို့ ကြွတော်မူပါဘုရားဟု လျှောက်ထားတောင်းပန် ပင့်ဖိတ်လေသော် မြတ်စွာဘုရားလည်း သနားသဖြင့် ပဋိညာဉ်ပေးတော်မူ၍ ရတနာအတိဖြင့် ဆန်းကြယ်သော စုလစ်မွမ်းချွန် အလျှံပြိုး ပြက် ထွက်လတ်သော နေ,လ ဗိမာန်ကဲ့သို့ရောင်ဝါနှန်ထိန်လက် တစ်ခဲနက်သော ပြာသာဒ်ယာဉ် ငါးရာနှင့် ရဟန္တာအရိယာအပေါင်းခြံရံ၍ ဘုရား၏တင့်တယ်စံပယ်ခြင်းဖြင့် မြန်းကြွတော်မူလာ၍ ဓညဝတီမြို့မင်းကြီး၏နန်းတော်သို့ ဝင်ရောက်သက်ဆင်း သီတင်းသုံးတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် ဘုရားသဗ္ဗညုအမှူးရှိသော တပည့်အရိယာ ရဟန္တာအပေါင်းတို့အား ရေမရောသော နို့ယနာဖြင့် ချက်အပ်သော သလေးဆွမ်းနှင့်တကွ အထူးထူးသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်၊ ချိုချဉ်အရသာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာစီမံလျက် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး လှူဒါန်းကျွေးမွေးတော်မူ၏။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားလည်း စန္ဒသူရိယမင်းကြီးမှစ၍ မိဖုရားမောင်းမမိဿံ မှူးကြီးမတ်ရာ ပြည်သူပြည်သားတို့အား ကောင်းမြတ်သင့်လျော်ရာ ဒေသနာအမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေး ဟောကြားတော်မူပေ၏။ တရားဟောတော်မူသည့်အဆုံး၌ မင်းမိဖုရားမောင်းမမိဿံ ခြံရံဗိုလ်ပါတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏။ တိုင်းနေပြည်သူလူခပ်သိမ်းတို့သည်ကား သရဏဂုံ ပဉ္စသီတရား၌ တည်ကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကြွသွားတော်မူသဖြင့် ကွဲကွာရအံ့သည်ကို တစ်ခဏမျှ အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍ ဤသို့ နားတော်လျှောက်ပေ၏။ သုံးပါးသော ဘုံသူတို့၏ မကိုဋ်ရတန်းဆောင်၊ ဦးသျှောင်မှန်ကင်း တရားမင်း ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ အရှင်ဘုရားသည် တစ်ပါးသောအရပ်သို့ ဒေသစာရီ ကြွချီဖြန့်မြန်းတော်မူခဲ့သည်ရှိသော် အကျွန်ုပ်သည် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်ပါတော့မည်။ ယင်းသို့ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ဖြစ်အံ့သော အကျွန်ုပ် စသော တိုင်းသူပြည်သားတို့အား သနားတော်မူသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရုပ်တုကိုယ်စား ထားတော်မူစေချင်ပါကြောင်းနှင့် လျှောက်တောင်းပန် အသနားခံလေလျှင် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားလည်း ဉာဏ်တော်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်မူလေသော် ကောသလမင်းကြီး တောင်းပန်အပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထုလုပ်ကိုးကွယ် စေအပ်သော စန္ဒနသာရ-မည်သော ငါ၏ရုပ်တုတော်ကို နောင်သောအခါ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမင်းတို့၏ တိုင်းနိုင်ငံ၌ ဖြစ်၍ ဖျက်ဆီးအံ့သည်ကို မြင်၍ သိကြားမင်းကြီးသည် ရွှေပလ္လင်နှင့်တကွ ဝှက်သို၍ ထားလတ္တံ့သည်ဖြစ်၍ အစွန့်ရှည်ကြာ မင်းများစွာတို့ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ရာ မရဖြစ်အံ့သော အကြောင်းရှိချေသည်။ ငါဘုရားအလောင်းသည် ဘဝအဆက်ဆက် ကျင်လည်ဖူးသော ဤဓညဝတီပြည်၌ ငါ၏ကိုယ်စား ရုပ်တုထားခဲ့သည်ရှိသော်ကား ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည့်နောက် ထားတော်မူလတ္တံ့သော သာသနာ ငါးထောင်ပတ်လုံး တည်လတ်၍ လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၏ ချမ်းသာစီးပွားများစွာဖြစ်ကြကုန်လတ္တံ့ဟု မြင်တော်မူ၍ မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီး၏ လျှောက်ထားအသနားခံတောင်းပန်အပ်သည်ကို ဝန်ခံပဋိညာဉ် ပေးတော်မူ၏။

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ၍ ရတနာကိုးပါးတို့ကို ကိုးကုဋေမျှလောက် စုဝေး၍ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ကြားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သိကြား၊ ဝိသကြုံတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ ငါဘုရားကိုယ်တော်နှင့် မယုတ်မလွန် အတိုင်းအရှည် ပမာဏရှိသော ရုပ်တုတော်ကို ဤမျှသော ရတနာအစုဖြင့် ပြုလုပ်၍ ပြီးလျှင်စေဟု လက်တော်ဖြင့် ခုနစ်လက်ခုပ်ကျုံးပြီးသော် တစ်ကုဋေမျှလောက်သော ရတနာရွှေငွေကို သိကြားမင်းအား အပ်နှင်းတော်မူ၏။ စန္ဒာသူရိယမင်းလည်း မြတ်စွာဘုရားအား ရုပ်တုတော် သွန်းလုပ်ပြီးမြောက်အောင် ဆိုင်းငံ့သီတင်းသုံးတော်မူပါဟု လျှောက်ထားတောင်းပန်၍ တည်းကျောင်းမဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၍ သီတင်းသုံးနေတော်မူစေပြီးလျှင် သိကြားမင်းသည် စန္ဒသူရိယမင်း အမှူးရှိသော ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့နှင့်တကွ တစ်ကုဋေမျှလောက်သော ရတနာရွှေငွေကို ရတနာအတိပြီးသော ရွှေပန်းတောင်းနှင့်ထည့်၍ ရတနာဆင်ဖြူထက်တင်ပြီးလျှင် ထီးဖြူအုပ်လျက် သိရိဂုတ် အမည်ရှိသော တောင်သို့ဆောင်ယူလေ၍ တောင်ထိပ်ပေါ်တွင် မဏ္ဍပ်ကနားဖန်ဆင်း၍ အထူးထူးသော တန်ဆာတို့ဖြင့် တင့်တယ်လျောက်ပတ်စွာ ဆင်ယင်ပြီးလျှင် ကခြင်း, သီခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း, ပဉ္စင်တူရိယာအသံတို့ဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဝယ် သုဓမ္မာနတ်ပွဲသဘင်ကဲ့သို့ အလွန်လျှငီ ပျော်ရွှင်မွေ့လျော်ရာ ကြီးစွာသောသဘင်ကို ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ခင်းကျင်းကြလေ၏။ ထိုအခါ စကြဝဠာအပေါင်း တိုက်တစ်သောင်းမှ သောင်းသောင်းအုတ်အာ နတ်,ဗြဟ္မာတို့သည်လည်း ရောက်လာစည်းဝေးကြကုန်၏။ နတ် စည်, စောင်း, ညင်း တီးမှုတ်ခြင်းတို့ဖြင့်လည်း သင်းပင်းညီညာ ပြုလာကုန်၏။

(၁၅၄) မဟာမုနိရုပ်တုတော်ကို သွန်းလုပ်ကြောင်း

ယင်းသို့ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး ပွဲလမ်းသဘင်ခင်းကျင်းပြီးမှ သိကြား, ဝိသကြုံတို့သည် စန္ဒသူရိယမင်းနှင့်တကွ တစ်ရာသော မင်းအပေါင်းတို့ဖြင့် ခြံရံ၍ အဋ္ဌနမင်းဖြိုကြွင်းသက္ကရာဇ် ၁၂၃ ခု၊ တစ်ရာနှစ်ဆယ့်သုံးခု၊ ကဆုန်လပြည့်၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ ညနေအချိန်မှစ၍ ရုပ်တုတော် မဟာမုနိကို သွန်းလုပ်ဖန်ဆင်းတော်မူ၍ မိုးသောက်နံနက်အခါ မြတ်စွာဘုရားအား ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားတော်မူလေလျှင် ကြွလာတော်မူ၍ သိကြား, ဝိသကြုံတို့ သွန်းလုပ်ဖန်ဆင်းအပ်သော ရုပ်တုတော်၏ တန်ခိုးကြီးခြင်းကိုဖြစ်စေလိုသောကြောင့် ကိုယ်တော်မှဖြစ်သော ရင်ငွေ့တော်ကို ခုနစ်လက်ခုပ်တည့်တော်မူ၏။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား ထပ်မံစီရင် ဖန်ဆင်းတော်မူအပ်သော ရုပ်တုတောင်သည် တစ်ဆံခြည်မျှမချွတ်။ ယခင်သက္ကရာဇ် ၁၂၃၊ တစ်ရာနှစ်ဆယ့်သုံးခု၊ ကဆုန်လပြည့်ကျော်တစ်ရက် ကြာသပတေးနေ့ နံနက်အချိန်တွင် အောင်မြင်ပြီးမြောက်တော်မူလေ

၏။ ထိုသို့ ပြီးမြောက်သောအခါ ဗြဟ္မာ, နတ်, လူအပေါင်းတို့၏ မျက်စိတွင် ဘုရားနှစ်ဆူတစ်ပြိုင်နက် ပွင့်တော်မူသကဲ့သို့ ထင်ကုန်၏။ စန္ဒသူရိယမင်းမှစ၍ မှူးမတ်, ပြည်သူ၊ နတ်,လူ,ဗြဟ္မာ အပေါင်းတို့သည် သောင်းသောင်းကြော်ကြော် သာစုခေါ်၍ ပူဇော်ဖွယ် အခန်းခန်းတို့ဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော်ကြကုန်၏။ သိကြား, ဗြဟ္မာ, နတ်များစွာတို့သည် မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်၌ လေးခိုင်သစ္စာ၊ ငါးဖြာဉေယျ၊ ဓမ္မခပင်းကို ထိုးထွင်းသိမြင်၍ သုံးခွင်ထွန်းထား ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသောအခါကဲ့သို့ လွန်စွာဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ နတ်၌ဖြစ်သော ထင်ရှားပန်း၊ အာသာဝတီပန်းအစရှိသော အထူးထူးအဆန်းဆန်း နတ်ပန်းမျိုးအပေါင်းတို့ဖြင့် သွန်းလောင်းပူဇော်ခြင်း၊ နတ်၌ဖြစ်သော အမွှေးအထုံတို့ဖြင့် လွှမ်းခြုံပူဇော်ခြင်း၊ နတ်၌ဖြစ်သော စောင်း,ညင်း, ပတ်သာ တူရိယာတို့ဖြင့် သာယာမှုတ်တီးခြင်း စသည်တို့ဖြင့် ညွတ်ခပူဇော်ကြကုန်၏။ ဗြဟ္မာမင်းတို့လည်း လက်ပမ်းပေါက်ခတ်ကုန်၏။ တစ်သောင်းသော စကြဝဠာမှ နတ်,ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည်လည်း ကောင်းစွာလာရောက်ဖူးမြင်ကြကုန်၏။ မြင်းမိုရ်သတ္တရဘန်၊ ခုနစ်တန်သောသီတာ၊ စကြာဝဠာတော်တောင်အားလုံးတို့သည်လည်း ဖြုန်းဖြုန်းခါမျှ တုန်လှုပ်ကြကုန်၏။ ဤသို့အံ့ဖွယ်သူရဲ ထူးကဲသော တိတ်နိမိတ်ပြာဋိဟာတို့ကို စန္ဒသူရိယမင်းကြီး မြင်တော်မူလေလျှင် ကြည်ရွှင်သဒ္ဓါ စေတနာဗရပွ အားကြီးလှသည်ဖြစ်၍ သမ္ဗုဒ္ဓမြတ်စဍ္ဍာ၏ နှစ်ဖြာသော ခြေတော်စုံကို လက်မုံဦးတိုက်လျက် မေးငိုက်ပျော်မွေ့သတိတော်မေ့လေ၏။ နောက်ရွှေ့တစ်ဖန် သတိတော်တည်ပြန်၍ အရဟံဂုဏ်ထူးကို ချီးကျူးအံ့ဩတော်မူလေ၏။ ယင်းသို့ ချီးကျူးအထူးအံ့ဩတော်မူပြီးမှ ဗုဒ္ဓကိုယ်စားရုပ်ပွားတော်အရှင်ကို ပလ္လင်တော်ရတနာထက် ကောင်းစွာတင်ထားတော်မူလျက် ထီးဖြူ ကနက္ကဒန်၊ တံခွန်ကုက္ကား၊ မုလေးပွား ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ ချီးမြှင့်ပူဇော်တော်မူပြီးလျှင် သဗ္ဗညုဘုရားသခင်နှင့်တကွ တပည့်သာဝက ရဟန္တာအရိယာ ငါးရာတို့အား ရသာကြိုင်မွှမ်း၊ ဆွမ်းပန်းအကြော်၊ အဖျော်ယမကာ အဖြာဖြာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ လှူဒါန်းကျွေးမွေးတော်မူ၏။ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားလည်း ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးလျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားတော်ဓမ္မစက်ကို မိန့်မြွက်ဟောကြားတော်မူပြီးမှ တည်းကျောင်းသို့ ကြွတော်မူလေသည်။

တစ်နေ့မိုးသောက်ရောက်လတ်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ဖိတ်တော်မူပြန်၍ ကြွလာတော်မူစဉ် မြင့်မို့သော တောင်ပို့တစ်ခုထက် ရပ်တန့်တော်မူလျက် ရုပ်တုတော်ကို ကြည့်ရှုတော်မူလေ၏။ ထိုအရပ်ကို မြင့်မိုဟု ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်ကြလေ၏။

ထိုအရပ်မှ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသည် တင့်တယ်သော ရုပ်တုတော်ကို မြင်တော်မူလေလျှင် ကြည်လင်သောစိတ်ရှိတော်မူ၍ တန်ဆာဆင်အပ်သော ခရီးဖြင့်

မဏ္ဍပ်အတွင်းသို့ ကြွတော်မူလာသည့်အခါ ရုပ်တုတော်လည်း အသက်ဝိညာဉ်ရှိသကဲ့သို့ နောင်တော်မြတ်စွာဘုရားအား ခရီးဦးကြိုပြုအံ့ဟု ထအံ့သော အခြင်းအရာကို ပြုလေသော် မြတ်စွာဘုရားက ဧရာဝဏ်ဆင်မင်း၏ နှာမောင်းနှင့်တူသော လက်ယာလက်တော်ကိုဆန့်၍ လက်ဝါးကာတော်မူလျက် ငါ၏ညီတော်မထလင့်ဟု တားမြစ်တော်မူ၍ ငါ့ညီတော်၊ ငေါတစ်မူကား မကြာမြင့်ခင်လျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုရလိမ့်မည်။ ငါ့ညီတော်သည်သာလျှင် ငါဘုရားဖန်ဆင်းဘိသကဲ့သို့ အထူးထူးအပြားပြား တန်ခိုးပြာဋိဟာတို့ကို ဖြစ်စေလျက် ငါထားတော်မူလတ္တံ့သော သာသနာငါးထောင်မကုန်သရွေ့ အမျှတည်ရစ်သဖြင့် လူ,နတ်,ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ ရှိသေရာဖြစ်စေလောဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူပြီးမှ ငါဘုရားသည် ရှေးရှေးဘဝ၌ မာန်အောင်ကျွန်းတွင် မင်းဖြစ်သောအခါ တောင်သူကြီး၏ ခြေထောက်အပေါင်ကို ဖွဲ့ခဲ့ဖူးသော ဝိပါတ်တော်နှင့် မင်းသားငါးယောက်တို့၏ ကျောသားကို နှုတ်ခဲ့ဖူးသော ဝိပါက်တော်၊ ဤဝိပါက်တော်နှစ်ပါးကို ငါ၏ကိုယ်စားတော်ဖြစ်သော ငါ့ညီတော်သည် ခံရစ်လောဟု ဗျာဒိတ်စကား မှာထားပြုတော်မူလေသည်။ ယင်းသို့မှာထားခြင်းပြုတော်မူပြီးသော နောင်မှ စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် ငါးရာသော ရဟန္တာ အရိယာတို့နှင့်တကွ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားအား သရက္ခန်စစ်ဖြစ်သော စန္ဒနသာရရုပ်တုတော်၏ အကျိုးနှင့်အတူ ဟောတော်မူပေ။ စန္ဒသူရိယမင်းကြီးလည်း ရုပ်တုသွန်းလုပ်ရန် ခုနစ်လက်ခုပ် တစ်ကုဋေမျှလောက်သော ရတနာရွှေငွေမှ ကြွင်းသော ရှစ်ကုဋေသော ဥစ္စာရတနာတို့ကို ဆောင်ယူစေပြီးလျှင် ရဟန္တာအရိယာတို့ကို လှူဒါန်းတော်မူလေသော် လက်ခံတော်မမူသည်ဖြစ်၍ ရတနာသုံးပါးအား ရည်မှတ်လေပြီးသောဥစ္စာကို ပြန်ယူခြင်းငှာ မအပ်ပြီဟု ရုပ်တုတော်၏ ပလ္လင်အောက်ဝယ် မြှုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုဥစ္စာရွှေငွေမှတစ်ပါး အတိုင်းမသိမရေတွက်နိုင်သော လှူဒါန်းပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း ပူဇာသက္ကာရအမှုကိုလည်း ပြုစုလှူဒါန်းပေးကမ်းချီးမြှင့်တော်မူပေ၏။ (ဤရုပ်တုတော်ကို သွန်းလုပ်ခန်း၌ ရာဇဝင်ဟောင်းတို့တွင် ခုနစ်လက်ခုပ်သော ရတနာဟူ၍သာဆိုကြသည်။ အရေအတွက်ကို မဆိုကြလေ။ ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ ခုနစ်လက်ခုပ်သော ရတနာသည် တစ်ကုဋေဖြစ်ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ ဘုရားလက်ခုပ်တော်ဖြစ်၍ တစ်ကုဋေမရှိ မဆိုသာ။ သွန်းလုပ်သောအခါ ရတနာထီးဖြူအုပ်၍ သွန်းလုပ်ကြောင်းမျှ ရာဇဝင်ဟောင်းကဆိုသည်။ မည်သည့်နေရာ၌ သွန်းလုပ်ကြောင်းကို မဆိုလေ။ သွန်းလုပ်ပြီးမှ ပွဲသဘင်ကျင်းပ၍ မဏ္ဍပ်သို့ မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ကြောင်းမျှဆိုသည်။ မည်သည့်မဏ္ဍပ်သို့ ပင့်ကြောင်း မပါလေ။ သိကြား, ဝိသကြုံတို့ သွန်းပြီး ရုပ်တုတော်၌ ရင်ငွေ့တော်ကို ထည့်တော်မူရာ ည ဗုဒ္ဓဟူး၊ မိုးသောက် ကြာသပတေးနေ့ ပြီးမြောက်ကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကို နံနက် ကြာသပတေးနေ့ ထည့်သည်ယူမှ

သင့်မည်။ ရုပ်တုတော်သွန်းပြီးလျှင် ချက်ချင်းသိမ်တော်ကျောင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းပြီး အဆုံး၌ ဆွမ်းကျွေးကြောင်းနှင့် ပါသည်ကို စာနာရန် ရှိသည်။ ဆရာငမည်-ရာဇဝင်၌ ဆင်ဖြူထက်တွင် ထီးဖြူအုပ်လျက် ထားလေ၏ဟူ၍သာ ဆိုသည်။ သွန်းလုပ်ကြောင်းမပါလေ။ သိရိဂုတ်တောင်ထိပ်တွင် မဏ္ဍပ်စီရင်၍ ပွဲသဘင်ခံကြောင်းမျှဆိုသည်။ သွန်းလုပ်ကြောင်းမပါလေ။ နောက် သိကြား, ဝိသကြုံတို့ သွန်းခဲ့သည်အရာဝယ် ရုပ်တုတော်၏ တန်ခိုးကြီးခြင်းကို ဖြစ်စေလို၍ ကိုယ်တော်ရင်ငွေ့ကို ထည့်ပေးကြောင်းမျှဆိုသည်။ သွန်းလုပ်ရာလုံးလုံးမပါလေ။ ရာဇဝင်သစ်၌ကား အရင်းမှ ဆရာငမည်-ရာဇဝင်အတိုင်း ဆိုပြီးလျှင် အဆုံးတွင် ရင့်ငွေ့တော်ကို သိကြား, ဝိသကြုံတို့သာဟူ၍ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားနှင့် အလားတူမျှသဏ္ဍာန်ကျအောင် ဆောက်ထည့်ဖန်ဆင်းကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ဆိုလေသမျှ အဝဝတို့ကို စိန္တိတဉာဏ်ရှင်တို့ ဆင်ခြင်၍ ယူလေကုန်။ ငါတို့အလိုကား ရာဇဝင်အဆိုအသွားနှင့် လင်္ကာများအလာကို စာနာ၍ ရေးခဲ့ပေသတည်း။ ရာဇဝင်လင်္ကာသွားကို မှတ်သားသိလိုမူ။

သုံးဆယ့်နှစ်ပါး၊ ထင်ရှားအရာ၊ လက္ခဏာကြီး၊ နေမီးသဖွယ်၊ ရှစ်ဆယ်လက္ခဏာ၊ ရောင်ခြောက်ဖြာနှင့်၊ မဟာမုနိ၊ မည်ရှိထင်ပေါ်၊ ရုပ်တုတော်ကို နတ်ကျော်သိကြား၊ သွန်းငြားသောခါ၊ ပြီးရုံသာလျှင်၊ မြတ်စွာဘုရားတပည့်သားနှင့် တန့်နားတုံလျှင်း၊ သီတင်းသုံးရန် ဗိမာန်ကျောင်းကြီး ဆောက်ပြီးကပ်လှူ တောင်းဆုယူ၏။ ပြည်သူရတနာ၊ များစွာမှူးမတ်၊ ခြံရံပတ်လျက်၊ မိုးနတ်သိကြား၊ နတ်သားဝိသကြုံ၊ ဆောင်တုံမကွာ ရတနာရွှေငွေ၊ တစ်ကုဋေကို၊ ရွှေပန်းတောင်းမှာ၊ ထည့်ပြီးခါလျှင်၊ ရတနာဆင်ဖြူ တင်တော်မူ၍၊ ထီးဖြူမိုးမှ၊ ဓညဝတီ၊ သိင်္ဂီရွှေရောင် တပြောင်ပြောင်မှ၊ ရှေ့တောင်ရပ်ခွင် ဆောင်ယူကျင်၍၊ မြသွင်းမှိုင်းအိ တန်ခိုးရှိသည်။ သိရိဂုတ်တောင် ဗွေထိပ်ခေါင်ကို ညီအောင်ပြင်ဆင် မဏ္ဍပ်ခွင်နှင့် သဘင်ထူးပြား အခြားခြားလျှင်၊ နတ်များတန်ဆာ ဆင်ယင်ကာတည်း။ သုဓမ္မာဇရပ်၊ ပြာသာဒ်ဝင်းဝင်း မတူလျှင်းဘဲ၊ ထူးကဲသာယာ များစွာပဥ္စင်၊ သဘင်ခြိမ့်ခြိမ့်၊ တသိမ့်သိမ့်လျှင် ပျော်ရွှင်မှုတ်တီး နားမငြီးသည်၊ ပွဲကြီး သဘင် ထူးဆန်းတည်း။

မိုးနတ်,ဗြဟ္မာ၊ များစွာစည်းဝေး၊ ချီးကြွေးညံညံ၊ ကောင်းကြီးသံဖြင့်၊ မိုးယံဘဝဂ် ဝှန်တက်ကြော်ငြာ၊ ဇမ္ဗူချာထက်၊ တရာထီးဆောင်း၊ မင်းပေါင်းခြံရံ၊ ညီလာခံလျက်၊ စံစံပပ၊ သူရိယစန္ဒာ၊ ဗြဟ္မာ,သိကြား၊ နတ်များညီညွတ်၊ မှုတ်ခတ်ကျူးလွင်၊ ပဥ္စင်ပြီးစီး၊ မဏ္ဍပ်ကြီးတွင်၊ ရှင်တော်ကိုယ်စား၊ ရုပ်ပွားဆင်းတု၊ သွန်းပြုသောခါ၊ နှစ်ကောဇာမူ၊ တရာနှစ်ဆယ်၊ စွန်းဝယ်သုံးခု၊ ရတုဂိမှ၊ နွေလကဆုန်၊ ပူဟုန်ပြင်းစွာ၊ ဝိသာခါနှင့်၊ မကွာယှဉ်မှတ်၊ ရက်မြတ်ဗုဒ္ဓါ၊ ညဦးကလျှင်၊ စ၍သွန်းရာ၊ ထိုအခါတွင်၊ တေဇာတန်ခိုး၊

တက်တိုးဝှန်ဝေ၊ ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ အဓိဌာန်ဖြင့်၊ မဟာပုရိသ၊ လောကကြေးမုံ၊ သုံးဘုံမျက်ဖျော်၊ ရွှေကိုယ်တော်ငွေ၊ လက်တော်ပွေ့လျက်၊ ထည့်၍ကြည့်ရှု၊ သဗ္ဗညုတ၊ ကြွပ်မသွန်းလုပ်၊ ရုပ်တုတော်ကြီး၊ ထိန်ညီးလျှံပြေး၊ ကြာသပတေးနေ့တွင်၊ ပြီးအောင်မြင်၏၊ သုံးခွင်ဘုံသူ၊ နတ်,လူ,ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါတို့၊ ရှုကာတိတိ၊ မျက်စိ၌တွင်၊ ရှင်တော်ဘုရား၊ နှစ်ပါးရည်တူ၊ နှစ်ဆူမပျက်၊ တပြိုင်နက်လျှင်၊ ပွင့်သည်ထင်၏၊ ပြည့်ရှင်မင်းဖျား၊ နတ်အများနှင့်၊ သိကြား,ဗြဟ္မာ၊ ဝမ်းမြောက်ကာလျှင်၊ များစွာပူဇော်၊ ရွှင်ပျော်စိတ်နှု၊ သာဓု သာဓု၊ ခေါ်ပြုအသံ၊ ပဲ့တင်လျှံရှင့်၊ မိုးယံဘဝဂ်၊ ကျော်ဝှန်တက်သည်၊ အုတ်ကျက်နတ်လူ သောင်းသောင်းတည်း။ ဟူသော ဤလင်္ကာတို့ဖြင့် ကောင်းစွာ မှတ်သားကြလေ။

ဤလင်္ကာ၌ သိရိဂုတ်တောင်ကို ဓညဝတီမြို့မှ ရှေ့တောင်ရပ်ခွင်ဟူ၍ ပါရှိလေသည်ကို ရာဇဝင်ဟောင်းတွင် ဒသရာဇာမင်း ရုပ်တုတော် မဟာမုနိကို ရှာတော်မူခန်း၌အရှေ့အရပ်ဟု ဆိုလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့ဘောင်ရပ်ခွင် ဟူ၍ ပြင်ရေးလိုက်သည်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ကား အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်ဟူ၍ ဆိုကြလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်းအဆိုနှင့် မညီလေ၊ ရုပ်တုသွန်းသော သက္ကရာဇ်ကိုလည်း တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်၊ စွန်းဝယ်သုံးခုတွင် မြတ်စွာဘုရား မရှိပြီ။ တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခုနှစ်ကပင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူလေပြီဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊ စန္ဒသူရိယမင်းနန်းစံ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် တစ်ရာ့နှစ်ဆယ့်သုံးခုနှစ်တွင် မြတ်စွာဘုရား ဓညဝတီပြည်သို့ ကြွလာတော်မူကြောင်းနှင့် အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုရာဇဝင်နှင့်ညို၍ တစ်ရာ့နှစ်ဆယ်၊ စွန်းဝယ်သုံးခုဟု ပြင်လျက်ရေးလိုက်သည်။ ခ,ဆ,ပဉ္စာကိန်းဖြိုပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၈၂၀ ပြည့်တွင် နန်းတက်တော်မူသော ဘစောဖြူမင်းလက်ထက် အမတ်ကြီး အဒူမင်းညို စပ်ဆိုအပ်သော ထိုမင်းသမီးဧချင်း၌ကား စန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက် မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူသဖြင့် စန္ဒသူရိယမင်းတောင်းပန်၍ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကို သွန်းလုပ်တော်မူခဲ့ကြောင်းမျှကိုသာ စပ်ဆိုရေးသားလေသည်။ ခုနစ်သက္ကရာဇ်တို့မပါလေ။ ထိုကြောင့် ၎င်းဧချင်း စန္ဒသူရိယမင်း၏ အခန်း၌-

ဧလျှက်ကျစ်လျစ်၊ စည်တရစ်တည်း၊ တလှစ်ယင်းက၊ သိကြားပြသား၊ ဓည-ဝတီ၊ သညီမည်သာ၊ တည်တုံလာ၍၊ ဆက်ကာလူ့ထိပ်၊ နှစ်ကျိပ်ရှစ်ယောက်၊ မင်းများနောက်တွင်၊ ထက်အောက်အာဏာ၊ စကြာနန္တ၊ နေ,လ မတူ၊ မဟူမြတ်မော၊ ဉာဏ်ရောင်ပြောလျက်၊ ရှင်ဂေါတမ၊ ပွင့်လတ်ထသည်၊ ဘဝသုံးထိပ်ဦးတည့်လေး။ ဦးတည့်မှောက်တော်၊ ဟုတ်တည့်သြော်၊ ဂေါတမဟု၊ ဘဝသုံးမည်၊ မဏ္ဍိုင်တည်သည်၊ ဉာဏ်ခြည်တည့်ရောင်ပြေး၊ ပတ်ကုံးမွှေး၊ ဧလည်း ယင်ယင်ဧ။

ဧရေင့်ရှု၊ ဖြိုးသည်မူလျက်၊ လူသူခေါ်ကာ၊ မေတ္တာရွှေးရွှေး၊ ပျံ့မွှေးသာကြည်၊ နားတော်တည်လေ့၊ ထူးလည်မြတ်စစ်၊ ဧကရာဇ်တံခွန်၊ ဆဒ္ဒန်ဖြူလွ၊ ဆွရရွှနှင့်၊ ဓညဝတီ၊ သိဂီရွှေပြည်၊ ဘုံတိစည်သား၊ အမည်သူရိယ၊ စန္ဒရာဇာ၊ မင်းသဒ္ဓါလျှင်၊ ထိုခါစိုးခိုက်၊ ရှင်တော်ကြိုက်၍၊ ရိုက်ရိုက်သဲပိမ့်၊ အူသိမ့်တက်ဝှန်၊ ပီတိမွှန်မျှ၊ တောင်းပန်သောခါ၊ မဟာမုနိ၊ ရှိသည်ယခု၊ ဆင်းရုပ်တုကို၊ ဝိသုကမ္မ၊ သိကြားမ၍၊ ပဉ္စလောဟာ၊ ရတနာဖြင့်၊ သွန်းကာမဖြစ်၊ ခုနစ်လက်ခွေ့၊ ကိုယ်ငွေ့တော်ယူ၊ ထည့်တော်မူမှ၊ ဘုန်းတူဘုန်းရှည်၊ ညီနည်ဘုရား၊ ကိုယ်တော်စားဟု၊ ထားခဲ့သောအား၊ သုံးပါးနတ်လူ၊ ကိုးရာမူသည်၊ အယူရိုညွတ်နူးတည့်လေ၊ နူးတည့်မှောက်တော်၊ ဟုတ်တည့်သြော်၊ ရှင်တော်ကိုယ်စား၊ ကိုးရာထား၍၊ သုံးပါးလူနတ်၊ အားလုံးညွတ်သည်၊ အထွန်တည့်၊ မှန်လေး၊ နှိုင်းမဲ့ဝေး၊ ဧလည်းယင်ယင်ဧဟူ၍ စပ်ဆိုရေးသားခဲ့လေသည်။

နောက်သားရှင်လူတို့ မှတ်ယူစေလိုကြောင်း ကောင်းမြတ်သော စေတနာဖြင့် အစိုးရတို့ ထုတ်ဝေအပ်သော မြန်မာစာ ညွှန်ပေါင်းကျမ်းမှ ထုတ်ပြရေးသားလိုက်ပေသည်။ (ဤကား အမှာစကားချုပ်)။

(၁)ရုပ်တုတော် မဟာမုနိကို သွန်းလုပ်တည်ထားတော်မူရာဖြစ်သော သိရိဂုတ်တောင်ကို ဖြူစင်သော ငွေအဆင်းကဲ့သို့ လက်ယာရစ် ခရုသင်းသဏ္ဌာန်နှင့် တူသောကြောင့် သိရိဂုတ်တောင်ဟု ခေါ်ကြောင်း။ (၂)မြတ်သောကျေးဇူး ရှိသောတောင်ဖြစ်သောကြောင့် အဂ္ဂညုတောင်ဟုခေါ်ကြောင်း။ (၃)ဘီလူးသုံးခုတို့သည် ရင်ဆိုင်ပူး၍ နေကြဟန်ရှိသောကြောင့် တြိကူဋ္ဌာတောင်ဟု ခေါ်ကြောင်း။ (၄)ခြင်္သေ့သည် တိရစ္ဆာန်တို့ကို ဟောက်၍ ဖမ်းဟန်ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသောကြောင့် သီဟရာဇာတောင်ဟု ခေါ်ကြောင်း။ (၅) ဝက်မရင်အောက်တွင် ဝက်ငယ်စု၍နေဟန်သဏ္ဌာန်ရှိသောကြောင့် ဝက်သစို့တောင်ဟု ခေါ်ကြောင်း။ (၆) တစ်နည်းအားဖြင့် ဒေဝဒတ်အလောင်းကျားကစားမည်ပြုသည်ကို ဘုရားအလောင်းဝက်မင်း အရံငါးရာနှင့် ဥမင်တူး၍ ပြေးစေမှ အသက်ချမ်းသာသောကြောင့် ဝက်သတိုးတောင်ဟု ခေါ်ကြောင်း။ ဤတောင်အမည် ၆ မျိုးကို ညီတော် အာနန္ဒာအား ဘုရားဟောတော်မူလေကြောင်းနှင့် ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ဆိုသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း၌ မပြမဆိုလေ။ (ဤကား စကားချုပ်)။

(၁၅၅) ဒွါရာဝတီသံတွဲမြို့သို့ ကြွတော်မူကြောင်း

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းပူဇော်ပြီးသောအဆုံး၌ သဗ္ဗညုတမြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်သားတို့အား ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ ချစ်သားရဟန်းတို့၊ ဤဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအပြင်၌ မဇ္ဈိမဒေသဖြစ်သော သောဠသခရိုင် နိုင်ငံပြည်ကြီးအသီးသီးတို့၌ ခိုမှီးနေရပ် ဆွမ်းခံအပ်သည်ရှိသော ပြောင်း, ပဲ, လူး, ဆတ် ရောယှက်

စပ်သော ဆွမ်းကိုသာလျှင် ရရှိသုံးဆောင်ရလေသည်။ ထိုပြည်တို့ထက် အလွန်ဝပြော သော ဤပြည်ဝယ် ဆွမ်းလှူအပ်၊ ခံအပ်သည် ရှိသော်ကား အထူးထူးသော အဆင်းအနံ့ နှင့်ပြည့်စုံသော ကောက်ကြီးသလေးဆန်တို့ဖြင့် ချက်လှူအပ်သောဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေး သုံးဆောင်တော်မူရသောကြောင့် ရှေးလွန်လေပြီးသော ကကုသန်၊ ကောဏာဂုံ၊ ကဿ ပ-ဟူသော ဘုံသုံးပါးတွင် အတုမရှိ ထင်ရှာစွာဖြစ်တော်မူသော နောင်တော်သုံးပါးတို့ သည်လည်း ဤပြည်ကို ဓညဝတီပြည်ဟူ၍ အမည်ပေးတော်မူခဲ့သတည်း။ ယခုလည်း ဤပြည်သူပြည်သားအပေါင်းတို့သည် စိုးစဉ်းရံဖန်မျှ ရှားပါးငတ်မွတ်ခြင်းမရှိ ဖြစ် သောကြောင့် ဓညဝတီပြည်ဟူ၍ပင်လျှင် ထင်ရှားကျော်စောစွာ ဖြစ်သတည်းဟု ဗျာ ဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးမှ ရဟန္တာအရိယာငါးရာ ခြံရံလျက် ပြာသာဒ်ပျံ ရတနာ ထက်စီး၍ မြို့ကြီးဒွါရာဝတီသို့ တိမ်ဆီကောင်းကင် ဝေဟာခွင်ဖြင့် စက်ရှင်ဖြန့်မြန်း တော်မူလေသော် ဒွါရာဝတီ သံတွဲမြစ်ကို လျှောက်၍ ဝင်တော်မူလေလျှင် ဒွါရာဝတီ သံတွဲမြို့၏အရှေ့ဘက် နှစ်ဂါဝုတ်ခန့်အကွာတွင် တစ်ခုသော ကုန်းမြင့်တောင်ပို့ထက် ရပ်တော်မူ၏။ ယင်းသို့ ရပ်တန့်တော်မူသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိုကုန်းမြင့်တောင်ပို့ ကို တန့်တောင်ဟု ယခုတိုင်အောင် ခေါ်ကြလေ၏။

ထိုတန့်တော် မူကုန်းမြင့်တောင်ပို့ထက် ရပ်တော်မူပြီးလျှင် ဒွါရာဝတီ သံတွဲမြို့ နှင့်တကွ အနောက်မျက်နှာအရပ်သို့ ကြည့်တော်မူ၍ ပြုံးရွှင်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ညီတော် အာနန္ဒာက ပြုံးခြင်းအကြောင်းကို မေးလျှောက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဤသို့မိန့် တော်မူ၏။ ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ ငါ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဤဒွါရာဝတီ သံတွဲမြို့ ၌ လူမင်းအဖြစ်ဖြင့်လည်း များစွာ ခံစားကျင်လည်ဖူး၏။ သတ္တဝါ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း များစွာ ဖြစ်ဖူး၏။ ထိုသို့ဖြစ်ဖူးရာဌာယ် ဤငါးရပ်တော်မူသော ကုန်းမြင့်တောင်ပို့မှ အနောက်မြောက် နှစ်ဥသဘခန့်အကွာတွင် ဝါသုရတောင်၌ မြွေငန်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူး သောကြောင့် ငါဘုရားလွန်တော်မူလျှင် ငါ၏ အံတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ အံတော်စေတီဟု တွင်လတ္တံ့။

ထိုဝါသုရတောင်မှ အနောက်တောင် နှစ်ဂါဝုတ်ခန့်အကွာတွင် ရောဟကူဠအ မည်ရှိသောတောင်၌လည်း ငါဘုရားခါမင်းတစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူးသောကြောင့် ငါဘုရားလွန် တော်မူလျှင် ငါဘုရား၏နံတော်ဓာတ်ကိုစေတီတည်လတ်၍နံတော်စေတီဟုတွင်လတ္တံ့။

ထိုရောဟကူဠတောင်မှ အရှေ့တောင်ထောင့် တစ်ဂါဝုတ်ကျော်ခန့်ကွာသော အရပ်၌ မဏိကေသအမည်ရှိသော တောင်ဝယ်လည်း စာမရီတစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူးသော ကြောင့် ငါဘုရားလွန်တော်မူလျှင် ငါဘုရား၏ ဆံတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်လတ်၍ ဆံတော်စေတီတွင်လတ္တံ့ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူ၍ အရှေ့သရေခေတ္တရာရသေ့ပြည်သို့

ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ပြာသာဒ်ယာဉ်ရှင်စီး၍ ပျံကြွတော်မူလေသည်။ (ဤအရာတွင် မှန်နန်းရာဇဝင် ၁၆၄ နံပါတ်၌ မြတ်စွာဘုရား ငါးဝါမြောက်တွင် စူဠပုဏ်၊ မဟာပုဏ် တို့ကို အကြောင်းပြု၍ အပရန္တတိုင်းသို့ ကြွတော်မူရာမှ ဒေသစာရီကြွချီတော်မူလျက် ဖိုးဦးတောင်သို့ ရောက်တော်မူ၍ အရှေ့တောင်ယံ သမုဒ္ဒရာရေမျက်နှာဝယ် နွားချေး ခြောက် ပေါလောမျောနေသည်ကို မြင်တော်မူကြောင်း။ ပွေးငယ်တစ်ခုသည် မြတ်စွာ ဘုရားအား မြေကို နှုတ်သီးဖြင့်ကော်၍ ပူဇော်ကြောင်း။ နောင် ဤနွားချေးခြောက် မျောနေရာ၌ ပင်လယ်ရေခန်းခြောက်၍ သရေခေတ္တရာပြည်တည်၍ ပွေးငယ်သည် ဒွတ္တဘောင်မင်းကြီးဖြစ်၍ စိုးစံလတ္တံ့ဟု ဗျာဒိတ်ပေးတော်မူခဲ့ကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ သာသနာလင်္ကာရကျမ်း ၈၅ နံပါတ်၌ ဝါတော်နှစ်ဆယ်ရှိမှ စူဠပုဏ်တို့ကို အကြောင်းပြု ၍ အပရန္တတိုင်းသို့ ကြွတော်မူကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ နှစ်စောင်မညီလေ။ တို့တွင် လိုရင်း မှာ ငါတို့ဓညဝတီရခိုင်ပြည်သို့ ကြွရော်ကတော်မူသည့်အခါ ဝါနှစ်ဆယ်မြောက်ဖြစ်၍ ယင်းအခါမှ ဒွါရာဝတီသံတွဲမြို့က ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူ၍ ဖိုးဦးတောင်သို့ ရောက်တော်မူဟန်ရှိသည်။ ထိုအခါ သရေခေတ္တရာ ရသေ့ပြည် မတည်မရှိသေး။ သမုဒ္ဒရာရေပြင်သာရှိသေးသည်။ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည့်နောက် အနှစ်တစ်ရာ့တစ်ခုနှစ်မှ ဒွတ္တဘောင်မင်းကြီးဖြစ်သည်။ စန္ဒသူရိယမင်းနှင့် ဒွတ္တဘောင် မင်းကြီး အနှစ်တစ်ရာခန့် ဝေးကွာလေရကား ရှေး၌ပြဆိုအပ်သော စန္ဒသူရိယမင်း ခတ်ဒင်္ဂါး၌ ၁၀၁၊ တစ်ရာ့တစ်သက္ကရာဇ် တံဆိပ်ခတ်နှိပ်လျက်ပါသည်ကို မြတ်စွာဘုရား မပွင့်မီ ၁၀၁၊ တစ်ရာ့တစ်သက္ကရာဇ်ဟူ၍ ယူသင့်သည်။ နိဗ္ဗာန်ယူပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ဟု မယူသင့်။ ဤကား စကားချပ်)။

စန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် မဟာမုနိကိုယ်စားတော်မြတ် ကိန်းဝပ်တော်မူရန် စုလစ် မွမ်းချွန်တပ်သော ပြာသာဒ်သိမ်ကျောင်းရတနာကို ကောင်းစွာဆောက်လုပ်လှူဒါန်း တောင်မူပြီးလျှင် ရိုသေလေးမြတ်စွာအခါခပ်သိမ်း နေ့ညဉ့်မပြတ် ဆည်းကပ်လှူဒါန်း ကိုးကွယ်ပူဇော်တော်မူပေ၏။ တိုင်းသူပြည်သား၊ သိကြား, ဗြဟ္မာ, အာကာသစိုး, ရုက္ခစိုး, ဘုမ္မစိုး, တောစိုး, ယက္ခ, နာဂ, ဂဠုန်, ကုမ္ဘဏ်မကြွင်း ခပင်းများစွာ သတ္တဝါတို့သည် လည်း သဒ္ဓါညွတ်နူး ရွှင်မြူးပူဇော်ကြကုန်၏။

(၁၅၆) စန္ဒသူရိယမင်းစသော မင်း ၂၅ ဆက်အကြောင်း

ကာမ,ရူပ, အရူပ ဟုဆိုအပ်သော လောကသုံးပါးတို့၏ ကိုးစားမှီခိုရာ ရတနာအထွဋ်၊ သင်းကျစ်ဦးသျှောင်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဒါယကာ၊ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်မြတ်၏ ဒါယကာရင်း အမင်းမင်းတို့ ရှိညွတ်ရာ မဟာစန္ဒသူရိယ

မင်းကြီးသည် တန်ခိုးရှိန်စော်ထင်ပေါ်သတင်း ထွန်းလင်တောက်ပတော်မူလျက် ဒါန, သီလ စသော ကုသိုလ်အစု ကောင်းမှုတရားကို ပွားများအားထုတ်တော်မူ၍ အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ ၅၂။ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၇၊ ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၄၉ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ၁၄၈ ခုနှစ် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည်။ ထိုသက္ကရာဇ် ၁၄၈၊ တစ်ရာ့လေးဆယ့်ရှစ်ခုကို အဇာတသတ်မင်း ပသျှု, စတု, ရူပ-ကိန်းဟူသောအမည်ဖြင့် တစ်ခုကြွင်းထား၍ ဖြိုလေသည်။ ဖြိုပြီးနောက် တစ်နှစ်မြောက် အတိုသက္ကရာဇ် ၂၊ နှစ်ခုနှစ်တွင် မဟာစန္ဒသူရိယမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူသည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ ရာဇဝင်လင်္ကာတို့အရ ရေးပြအပ်သော အလိုတည်း။ (ဆရာငမည် ရာဇဝင် စသည်တို့၌ကား အိမ်နိမ့်နန်းစံမျှကိုသာ ဆိုကြလေသည်။ မွေးသက္ကရာဇ်၊ နန်းတက်သက္ကရာဇ်၊ မြတ်စွာဘုရား ကြွတော်မူသော သက္ကရာဇ်၊ ရုပ်တုတော်သွန်းသော သက္ကရာဇ်၊ နတ်ရွာစံသောသက္ကရာဇ်တို့ကို မဆိုကြလေ။ အချို့ ရာဇဝင်သစ်တွင်ကား မွေးဖွားသက္ကရာဇ်တို့ကို မဆို။ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူသည်ကိုသာ သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သူဌေး လုပ်ကျွေးအပ်သော ဆွမ်းကို တပည့်သံဃာတို့နှင့်တကွ ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးလျှင် ရွှေထမ်းစင်စီးတော်မူ၍ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၃ ခု၊ ကဆုန်လပြည့်၊ အင်္ဂါနေ့နံနက်တစ်ချက်တီးကျော် အချိန်တွင် လူရှင်ရဟန်း အများနှင့်ကြွလာတော်မူ၍ ထိုနေ့နှစ်ချက်တီး၊ ခြောက်နာရီတွင် ဓညဝတီပြည် စန္ဒသူရိယမင်း နန်းတော်သို့ရောက်တော်မူကြောင်းတို့နှင့် အကျယ်တဝင့်ဆိုလေသည်။ ထိုစကားရပ်တွင် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၃ ခုဟူ၍သာ ဆိုသည်။ မည်သည့်ကိန်းမှလာသော မဟာသက္ကရာဇ်ဟူ၍ မဆိုလေ။ မဆိုလေသော်လည်း ဘိုးတော် အဥ္ဇနမင်း ဖြိုကြွင်းမှ လာသော မဟာသက္ကရာဇ်ဟူ၍ယူသင့်သည်။ ယင်းသို့ယူချေလျှင် မြတ်စွာဘုရား ဆယ်ဝါမြောက်တွင် သာဝတ္ထိပြည်မှ ကြွတော်မူလာသည်ဟု ယူရလိမ့်မည်။ ယူရလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဆယ်ဝါမြောက်တွင် ဝံသတိုင်း ကောသမ္ဗီပြည်အနီး ပလလဲ တောမှာ ဝါဆိုတော်မူသော နှစ်သာဖြစ်သေးသည်။ သာဝတ္ထိပြည်သို့ကား "ဇေတစုဒ္ဒသမေနာထော" စသည်ဖြင့် တစ်ဆယ့်လေးဝါမှ ရောက်တော်မူသည်ဆိုသော ဝိနယသာရ၊ တတော ပဥ္စာယ သာဝတ္ထိယံယေဝ၊ စသည်ဖြင့် ဝါနှစ်ဆယ်လွန်မှ ဇေတဝန်ကျောင်း၊ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတို့ဝယ် အလှည့်အလှည့် အမြဲဝါဆိုတော်မူသည်ဟု ဆိုအပ်သော ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာတို့နှင့်မညီလေ။ ရွှေထမ်းစင်စီး၍ လူရှင်အများနှင့် ယခုကာလဆရာတော်ကြီးတို့ ကြွလာတော်မူသကဲ့သို့ ဆိုသောစကား၊ နံနက် တစ်ပဟိုရ်ကျော်ကို ကြွတော်မူခဲ့၍ မွန်းလွဲခြောက်နာရီတွင် ရောက်တော်မူသည်ဆိုသောစကား

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

များကိုလည်း စဉ်းစား၍ ယူရာသည်။ ၁၂၃ ခုဟု ပြင်၍ ယူသော်ကား ငါတို့ညှိနှိုင်း ပြဆိုခဲ့သည်နှင့် ညီရာသည်။ ဆရာငမည်-ရာဇဝင်၌ မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော် ကိန်းဝပ်တော်မူအပ်သော သိမ်တော်၌ အံ့ဖွယ်ကိုးပါးတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ အဘယ်သို့ ဖြစ်ကုန်သနည်း ဟုမူကား (၁)ရွှေတော်အပြင်၌ ပြုလုပ်ထားသော ဝသုန္ဓရေ တွင်းဝယ် လူအပေါင်းတို့ ရေစက်သွန်းချ၍ လှူသော် ပြည့်ခြင်းမရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၂) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိသောသူတို့သည် ပူဇော်ကန်တော့ခြင်းပြုလျှင် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါးတို့သည် မှေးသန်းသည်လည်း တစ်ပါး။ (၃)မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသောသူတို့သည် အနှောင့်အယှက်ပြုသော်လည်း ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါးတို့သည် ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်လျှပ်စစ်နွယ်ကဲ့သို့ ရှိမြဲသာလည်းတစ်ပါး။ (၄)ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါးတို့သည် နေ့ညဉ့် မပြတ် ထွန်းတောက်ပသည်လည်းတစ်ပါး။ (၅) ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်တို့သည် သိမ်တော် အထက်က ပျံဝဲ၍ မသွားသည်လည်းတစ်ပါး။ (၆)ကိုယ်တော်ပမာဏကို အတိုင်း အထွာ ပြုသော်လည်းမသိနိုင်သည်လည်းတစ်ပါး။ (၇)သိမ်တော်အတွင်း သို့ တစ်ပါးသော လူတို့ဝင်ရောက်စုဝေးသော်လည်း ပြည့်ခြင်းမရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၈)ဦးတော် ဆေးကန်သည် မိုးရွာနေပူသော်လည်း တိုးခြင်းယုတ်ခြင်းမရှိသည်လည်းတစ်ပါး။ (၉) သိမ်တော်ကို ရစ်ပေါက်သော ပန်း၊ သစ်ပင်အပေါင်းတို့၏ အညွန့်အဖူးတို့သည် သိမ်တော်သို့ ညွတ်လျှက် ပေါက်ရောက်သည်လည်း တစ်ပါး။ ဤသို့ အံ့ဖွယ်သရဲတို့သည် ကိုးပါးဖြစ်ကုန်၏။ ဤသို့အံ့ကိုးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့်စက်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏ဟူ၍ ဆိုလေသည်။ ပဋိရူပစသော သမ္ပတ္တိစက်လေးပါး၏ ပြည့်စုံရာဖြစ်သောကြောင့် မဟာမုနိစက်-ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်လေသည် ဟုယူလျှင်လည်း သင့်သည်ပင်ဖြစ်သည်။ ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့်စပ်သော အရာဖြစ်သော ကြောင့် အပြစ်မဆိုသာ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)။

ခမည်းတော် စန္ဒသူရိယမင်းကြီး နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် နတ်မင်းသမီး စန္ဒိမာလာတွင် ဖွားမြင်တော်မူသော သူရိယာဓိပတိမင်းသားသည် နှမတော်ရင်းဖြစ်သော သူရိယာရံသီ-မင်းသမီးနှင့် အတိုသက္ကရာဇ် ၂-ခုတွင် အဘိသိက်ခံ၍ ခမည်းတော်ရိုပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကြီးကား ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးမြင့်သောကြောင့် ဆင်ဖြူငါးစီး ရောက်လာပေ၏။ ခမည်းတော် ကျင့်ထုံးကျင့်နည်းကို ကျင့်ဆောင်တော်မူ၍ ပြည်သူပြည်သားတို့သည် စည်ကား သာယာငြိမ်းချမ်းစွာ ရှိကြပေ၏။ အမတ်အပေါင်းလည်း တစ်သိန်းမြောက်လျှင် ရှိသတည်း။ ဆင်,မြင်း, ရထား,ခြေသည်တို့သည်လည်း အလွန်ထူထပ်များပြားစွာသော ကြောင့် ခပ်သိမ်းသော ပြည်ထောင်ချင်းမင်းတို့သည် ရန်တုံ့မမူဘဲ အမြဲမပြတ် အခွန်

အတုတ်ဆက်သကြကုန်၏။ သဗ္ဗညုဘုရား၏ ကိုယ်စားတော်ဖြစ်သော မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကိုလည်း ခမည်းတော်မင်းကြီးကဲ့သို့ ဆည်းကပ်ခြင်း၊ ရိုသေခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း၌ အလွန်လျှင် မွေ့လျော်၏။ ဒါန, သီလ စသောကုသိုလ်ကောင်းမှုတရားကို အလွန်အားထုတ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၆၊ ခုနစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၉ တွင် နတ်ရွာစံတော်မူလေသည်။ ၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ဖြစ်သော သူရိယာပတိပါတိမင်းသားသည် မျောက်သားတော် သုဝဏ္ဏကလျာနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၉ တွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည်လည်း ဘိုးတော်-ခမည်းတော်တို့ကဲ့သို့ ကိုယ်စားတော်ဖြစ်သော မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကို အလွန်လျှင် ရိုသေလေးမြတ် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်၏။ ပြည်သူခပ်သိမ်းတို့အားလည်း ဝမ်းထွက်သားကဲ့သို့ သနားချစ်ခင် ကြင်နာတတ်သောကြောင့် အမျိုးလေးပါးတို့သည် မျက်ကွယ် မျက်မှောက် ချစ်ကြောက်မြတ်နိုးစုံမက်ကြကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၅၆၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၇၊ ရှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၀၅ တွင် နတ်ရွာစံတော်မူလေ၏။ ၃။ (ဤသူရိယပတိပါတိမင်းနှင့် အရှေ့သရေခေတ္တရာရသေ့ပြည် ဒွတ္တဘောင်မင်းနန်းပြိုင်ဖြစ်၏)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ဖြစ်သော သူရိယရူပသည် သုပဘာဟူသော မျောက်သားတော်နှင့် သက္ကရာဇ် ၁၀၅ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား နုပျိုသောကြောင့် ကောင်းမှုတရားကို ပွားများခြင်း၊ တရားစောင့်ရှောက်ခြင်းကို မပြုမကျင့်၊ ဆရာသမားမှူးကြီးမတ်ရာ စသောသူတို့၏စကားကို ဖီဆန်၍ သူ့မယား၊ သူ့သမီးတို့ကို များစွာပြစ်မှားခြင်းပြု၏။ ဥယျာဉ်၊ ရေကန်ကစားခြင်း၊ သားငါးလိုက်လံရှာကြံပြုလုပ်ခြင်း၊ စောင်း,ညင်း,ပတ်သာ တူရိယာတို့ဖြင့် သာယာပျော်မွေ့ခြင်း၊ ပြည်ရေးတိုင်းရေးတို့၌ မေ့လျော့ပေါ့တန်ခြင်းကြောင့် အမျိုးလေးပါးတို့၏ အစီးအပွားသည် ဆုတ်သောလကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၅၊ လေးဆယ့်ငါးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၃၊ ခြောက်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၅၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သူရိယစန္ဒလသည် မင်းသမီးနန္ဒာဝရနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၅၀ ပြည့်တွင် အဘိသိက်ခံ၍ မင်း၏စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် ဘေးတော်,ဘိုးတော်တို့ကျင့်ထုံးကို လက်သုံးစွဲယူ၍ ခမည်းတော် မှားသောအကျင့်များကို ပယ်ရှားစွန့်ပစ်လျက် မှူးကြီးမတ်ရာ စသည်တို့၏ စကားကို လိုက်နာ၍

မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်အား ညွတ်တွားရိုသေ ဆည်းကပ်ခြင်းအမှုကိုပြုပေ၏။ ဒါန,သီလ စသောကုသိုလ်တရားကို ကြိုးစားအားထုတ်ပြုလုပ်ဖြည့်ကျင့်တော်မူသောကြောင့် ဆန်းသောလကဲ့သို့ တောက်ပထွန်းလင်းတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၄၊ တစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ ၆၄၊ ခြောက်ဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၈၊ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၂၁၄ ခုတွင် လူ့ပြည်ငြီး၍ နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။ ၅။

ထိုမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယစက္ကသည် တူမတော်ရသိတာနှင့် သက္ကရာဇ် ၂၁၄ တွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၄၄၊ လေးဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၄၊ ခုနစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၂၅၈ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၆။ (ဤသူရိယစက္ကမင်းနှင့် ပါဋလိပုတ်ပြည့်ရှင် ဓမ္မာသောကမင်းပြိုင်သည်။)

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယနာထသည် ဝိသုဒ္ဓိဟူသော နှမတော်ရင်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၂၅၈ တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၂၊ လေးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၉၊ ခြောက်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၃၀၀ ပြည့်တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယဝံသသည် တူမတော်ရင်း ဝရသီရိနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၀၀ ပြည့်တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၀၊ လေးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၇၊ ခြောက်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၃၄၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၈။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယဗန္ဓုသည် ဦးရီးတော်ရင်းသမီး ဝါသုလနန္ဒနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၄၀ တွင် မင်းမူတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀၊ လေးဆယ်။ နန်းစံ ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၆။ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၃၆၆ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သူရိယကလျာဏသည် မျောက်သားတော်ရင်း သီရိကုမ္မာရီနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၆၆ တွင် မင်း၏ စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၀၊ ခြောက်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၄၀၄ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယမုခသည် ဘထွေးတော်ရင်းသမီး ကလျာဒေဝီနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၀၄ တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့်၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၁၊ ခြောက်ဆယ့် တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၃၄ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယတေဇသည် ဝရဒေဝီဟူသော အရီးတော်သမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၃၄ တွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်၊ နန်းစံ ၅၀၊ ငါးဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၀၊ ခုနစ်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၄၈၄ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သူရိယပုညသည် နှမတော် ရောဟနီနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၈၄ တွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၇၊ ငါးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၁၉ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယကုလသည် မင်းသမီး စိတြကလျာဏီနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၁၉ တွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို သိမ်းပိုက်ခံစားတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၃၆ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၆၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၅၅ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သူရိယပဘာသည် နှမတော်သုဝဏ္ဏာနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၅၅တွင် မင်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ နန်းစံ ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၉၊ ခုနစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၀၉ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၅။

(ဤသူရိယပဘာမင်း နန်းစံ ၅၄ နှစ်အဆုံး ၆၀၉၊ ခြောက်ရာ့ကိုးခု သက္ကရာဇ်ကို န၀,ခ, ဆ-ကိန်းဟူသောအမည်ဖြင့် သာကမင်း အကြွင်း၂ ခုထား၍ ဖြိုသည်နှင့် ပြိုင်လေသည်။ သာကမင်းဖြိုရာ၌ ပါဝင်သော ကလိယုဂ်ကပ်ဆန်းနှစ်ပေါင်းသည် န၀,သတ္တ,ဇေ, ကြိ-၃၇၇၉ နှစ်ဖြစ်လေသည်။ ထိုကလိယုဂ်ကပ်ဆန်း နှစ်ပေါင်း သက္ကရာဇ် ၃၇၇၉ ခုကို လည်း သာကမင်းဖြို ကလိယုဂ်ကပ်ဆန်းနှစ်ပေါင်းဟူ၍ ပင် ဆိုအပ်၏။ ထိုကလိယုဂ်ကပ်ဆန်း နှစ်ပေါင်း အရေအတွက် အကျဉ်းမှာ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသော နေ့သည် ကလိယုဂ်ကပ်ဆန်းနှစ်ပေါင်း ၂၅၇၀၊ နှစ်ထောင်ငါးရာ့ခုနစ်ဆယ်ရှိလေပြီဟူ၍ ဂေါတမပူရာဏ်ကျမ်း၌ ဆိုသည်။ ထိုတွင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည့်နောက် ၆၀၉၊ ခြောက်ရာ့ကိုးကိုရော ကလိယုဂ်ကပ်ဆန်း နှစ်ပေါင်း ၃၁၇၉ နှစ်ဖြစ်၏။ ဤကား အကျဉ်း။ အကျယ်မှာ ယခုဆန်းလျက်ရှိသော ကလိယုဂ်ကပ်အစ၌ မင်းမူသော ဓမ္မရာဇာမင်း သက္ကရာဇ် ၁၈၁၂၊ တစ်ထောင့်ရှစ်ရာတစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန္ဒမင်းသက္ကရာဇ် ၅၀၀၊ ငါးရာ။ ဂေါတမမင်း သက္ကရာဇ် ၄၀၀၊ လေးရာ။ မယူရမင်း သက္ကရာဇ် ၃၆၀၊ သုံးရာ့ခြောက်ဆယ်။ သောမပါလမင်းသက္ကရာဇ် ၁၀၇၊ တစ်ရာ့ခုနစ်နှစ်၊ ၎င်းမင်းငါးပါးသက္ကရာဇ် ၃၁၇၉၊ သုံးထောင်တစ်ရာခုနစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်

ဖြစ်၏။ ၎င်းသက္ကရာဇ်ကို သာကမင်းဖြို သက္ကရာဇ်ဟူ၍ သူရိယသိဒ္ဓန္တကျမ်းတို့၌ ဆိုသည်။ သာကမင်းဖြို သက္ကရာဇ် ဟူ၍ သူရိယသိဒ္ဓန္တကျမ်းတို့၌ ဆိုသည်။ သာကမင်းဖြိုပြီးနောက် ခ,ဆ,ပဥ္စ-စသော ကိန်းခန်းသက္ကရာဇ်ကိုလည်း သာကရာဇ်ဟူ၍ ခေါ်ကြလေသည်။ ကာလကြာသောကြောင့် သာကရာဇ်မှ ပြောင်း၍ သက္ကရာဇ်ခေါ်လေသည်ဟု ယူသင့်သည်။ ဤသို့ပြဆိုအပ်သော ဂေါတမ ပူရာဏ်ကျမ်း၊ သူရိယသိဒ္ဓန္တကျမ်း၊ သန္ဒိဋ္ဌလင်္ကာ၊ စိန္တာပုတ္တိ စသည်တို့၌ သာကမင်းဖြိုသော န၀, ခ,ဆ-ကိန်းတစ်ရပ်။ ပုဂံပြည် ပုပ္ပားစောရဟန်းမင်းဖြိုသော ခ,ဆ,ပဉ္စကိန်းတစ်ရပ်။ နှစ်ရပ်ပေါင်း န၀ါ,ဆ, နှင့်၊ ဇေ,ဇော၊ ၁၁၆၉ ဖြစ်၏။ ၎င်းတွင် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသောနေ့တိုင် ကလိယုဂ်ကပ်ဆန်း နှစ်ပေါင်း ၂၅၇၀ ကို ရောသော် န၀ါ, တြိ, သတ္တ, ဂ္ဂိ=၃၇၃၉ ဖြစ်၏။ သာသနာနှစ်ပေါင်း အတိတ်ဂတ်ကို သိလိုမူ ယခုရောက်ဆဲ သက္ကရာဇ် ၁၂၉၁ ခုကိုတည်။ ကိန်းနှစ်ရပ်ကိုပေါင်း၊ န၀ါ,ဆ-နှင့် ဇေ,ဇော ၁၁၆၉ နှော=၂၄၆၀၊ နှစ်ထောင်လေးရာ့ခြောက်ဆယ်ဖြစ်၏။ ၎င်းသာသနာနှစ်အတိတ်ဂတ် ၂၄၆၀ ကိုတည် ပရိနိဗ္ဗာန်ယူသည့်တိုင်အောင် နှစ်ပေါင်း ၂၅၇၀ ကိုရော၊ ကလိယုဂ်ကပ်ဆန်း နှစ်ပေါင်း ၅၀၃၀၊ ငါးထောင့်သုံးဆယ်ဖြစ်၏။ အလွယ်မှတ်လိုမူ။

သာသနာနှစ်၊ တည်တုံလစ်၊ စင်စစ်မှန်သမုတ်။

သုညံ့, သတ္တ၊ ဗျည်း,ဒွယ၊ နှောထ ကလိယုဂ်၊

ဟူသော လင်္ကာဖြင့် မှတ်သားလေ။ မြန်မာတို့၏ ရာဇဝင် စသောကျမ်းဂန်တို့၌ကား ပြည်မြို့ သမုန္ဒရီမင်းဖြို ဒေါ်,ဒေါ်,ရသ-ကိန်းတစ်ရပ်။ ပုဂံပြည်၊ ပုပ္ပားစောရဟန်းမင်းဖြို ခ,ဆ,ပဉ္စကိန်းတစ်ရပ်။ ၎င်းကိန်းနှစ်ရပ်ကိုပေါင်း၍ ဒွေး,အဋ္ဌ,ဇေ, ဇော နှောလျက် သာသနာနှစ်အတိတ်ဂတ်ကို ယူကြလေသည်။ ယင်းသို့ယူခဲ့လျှင် ယခင်ပြအပ်သော ဂေါတမပူရာဏ်ကျမ်း၊ သူရိယသိဒ္ဓန္တစသော ကျမ်းများအဆိုထက် တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်ပိုလေသည်။ ပညာရှိတို့ သတိထားရန် သင့်ပေကြောင်း။ (ဤကား အမှာစကားချပ်)။

ထိုသူရိယပဘာမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယစိတြသည် ဘထွေးတော်၏သမီး သုဘတ္တာနှင့်သက္ကရာဇ်တိုနှစ်ခုတွင် မင်း၏စည်းစိမ်ကိုစိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်။ နန်းစံ ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၃၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယဇေဠသည် မင်းသမီး ကုဏ္ဍလမယနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၈ တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၆၊ လေးဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ နန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၈၊ ခြောက်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ်

၆၀ ပြည့်တွင်လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဝိမလသည် နှမတော်ကေသရံသီနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၀ တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀၊ လေးဆယ်။ နန်းစံ ၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၈။ ငါးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ညီတော်ဖြစ်သော သူရိယရေနူသည် မရီးတော် ကေသရံသီမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၈ ခုတွင် မင်းစည်းစိမ်ကို စိုးစံတော်မူလေ၏။ထို မင်းကားအိမ်နိမ့် ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၆၀။ ခြောက်ဆယ်၊ သက္ကရာဇ် ၁၀၀၊ တစ်ရာပြည့်တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယကံသသည် သုနန္ဒာဟူသော မရီးတော်အထွေးနှင့် သက္ကရာဇ် ၂၀၀ ပြည့်တွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၁၆၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၁၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၀။ (ဤသူရိယကံသမင်းသည် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ မပါ၊ ကျလေဟန် တူသည်)။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် ဘထွေးတော် သူရိယသကျသည် သူရိယကံသ၏ သမီး သမာဓိဟူသော မြေးတော်နှင့်သက္ကရာဇ် ၁၁၆ တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထို မင်းကား အိမ်နိမ့် ၄၀၊ လေးဆယ်။ နန်းစံ၈၊ ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၈၊ လေးဆယ့် ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယသီရိသည် ဝရကလျာဏီဟူသော နှမတော်ရင်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၄ တွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၉၊ သုံးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၄၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယကေသီသည် ပဉ္စကလျာဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၄၄ တွင် ခမည်းတော်ရိပ်ရာဖြစ်သော ထီးနန်းကို အုပ်စိုး တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၁၉၊တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၀၊ လေးဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၁၆၃ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၂၃။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယကုမ္ဘာသည် သုဂဏ္ဍာဒေဝီဟူ သော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၆၃ တွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက် တော် ၅၉၊ ငါးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၉၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယကေတုသည် သူဘာသီလ ဟူ သော ခုနစ်နှစ်အရွယ်ရှိ နှမတော်ရင်းနှင့် ရတနာပုံထက် အဘိသိက်သွန်းစေလျက် သက္ကရာဇ် ၁၉၅တွင် ရွှေထီးရွှေနန်း သိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းဝယ် မောင်းမ တစ်သောင်းခြောက်ထောင်မြောက်ရှိကုန်၏။ မှူးမတ်အပေါင်း တစ်သောင်းနှစ် ထောင်ရှိကုန်၏။ နွားလားသင်းစုခုနစ်ခု အမွေးအရေအတွက် တိုင်းနေပြည်သူ ရှိကုန် ၏။ တိုင်းကား နိုင်ငံအလွန်သာယာစည်ပင်ဝပြောစွာ၏။ ဒါန၊ သီလ အစရှိသော ကုသိုလ် ကောင်းမှုတရားကို ကြိုးစားအားထုတ်ပြုလုပ် ကျင့်ဆောင်တော်မူ၏။ သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားကိုယ်စား ရုပ်တုတော်ဖြစ်သော မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကိုလည်း ရွှေဘေး လောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော်တို့ကဲ့သို့ အလွန်ရိုသေလေးမြတ် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ် တော်မူ၏။ ထိုမင်း၌ သားယောကျ်ားမရှိ၍ သားဆုတောင်းကြလေသော် ငှက်လင်းတ တစ်ခုသည် သားတစ်ကိုချီ၍ နန်းတော်တွင် နားလာသည်။ ထိုနိမိတ်ကို ပြည်ရှင်မင်းကြီး မေးတော်မူရာ ပညာရှိအမျိုးစဉ်ဆက်လာခဲ့သော သောင်းတီးစား ဥတ္တမသိရိကျော် လျှောက်သည်ကား အရှင်မင်းမြတ်၊ ငှက်အမျိုးတွင် လင်းတငှက်သည် အသက်ရှိသော သတ္တဝါတို့၌ အသက်ကုန်မှ စားပါသည်။ ငှက်သူတော်မျိုးဖြစ်ပါသည်။ မိမိတို့သွားရာ သို့လည်း အစာကိုချီယူပြန်သွားရိုးမရှိ။ မိဘတို့စားခဲ့သော အာဟာရနှင့် သားကြီးမြင့် အောင် ကျွေးမွေးပါသည်။ ထိုငှက်မျိုး သားတစ်ကို ချီလျက် နန်းတော်၌ နား၍ သားတစ်ကို ချထားခဲ့သည့်အလို ဘုန်းပညာကျက်သရေနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော သား တော်ကို အရှင်မိဖုရား ဖွားမြင်တော်မူပါလိမ့်မည်ဟု လျှောက်လေသော် အဖိုးအနဂ္ဃ ထိုက်တန်သော ပတ္တမြားလက်စွပ်တစ်ကွင်း ဆုပေးတော်မူသည်။ ဤအမတ်ကြီး လျှောက်ခန်းကို ဓညဝတီအရေးတော်ပုံမှ သွင်းလိုက်သည်။ နောက်မျှားမကြာမီ ထိုမင်း ၏ မိဖုရားကြီး သုဘာသီလသည် အေးချမ်းငြိမ်သက်စွာဖြင့် အလိုပြည့်စုံသည် ဟူသောအိပ်မက်ကိုမြင်၍ ပဋိသန္ဓေယူလေလျှင် ကိုယ်ဝန့်ရင့်လတ်သော် ဘုန်းပညာ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသော သားတော်ဖွားမြင်တော်မူ၏။ ထိုသို့ မင်းသားကို ဖွားမြင်တော်မူသောအခါ၌ ဥက္ကာပျံခြင်း၊ မြေကြီးသည်းစွာ တုန်လှုပ်ခြင်းတို့ဖြင့် အံ့ဖွယ် သရဲ တိတ်နိမိတ်တို့သည် ထင်မြင်လေသောကြောင့် ထိုမင်းသားကို မဟာစန္ဒရား ဟူသော အမည်ကို မှည့်ပေ၏။ သက်တော်ကိုးနှစ်တိုင်ရောက်သောအခါ ဦးရီးတော် ရင်းသမီး သုပဘာဒေဝီနှင့် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြုတော်မူ၍ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်ကို အပ် နှင်းတော်မူ၏။ ခမည်းတော်ဖြစ်သော သူရိယကေတုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့် နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၅၄၊ ငါးဆယ့်လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၆၊ ရှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၂၄၉ ခုတွင် လူ့ပြည်မှခွာ၍ နတ်ရွာသို့ မြန်းတော်မူလေသည်။ ၂၅။

စန္ဒသူရိယမင်းအစ သူရိယကေတုအဆုံး မင်းဆက် ၂၅ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၉၀၆ နှစ်။

ဤသည်ကား ဒုတိယ ဓညဝတီမြို့တည် စန္ဒသူရိယမမင်းအစ သူရိယကေတုအဆုံးရှိသော မင်း ၂၅ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်းတည်း။ ဤမင်း ၂၅ဆက်တို့၏ အခန်း၌ ပြည့်စွန်းရေးဆိုသင့်သမျှ ရေးပြီးရင်ခဲ့ပေပြီဖြစ်၍ စိစစ်မျှော်ရှုသတိပြု၍ ကြည့်ရှုယူငင်ကြပါလေ-ပညာရှင်အပေါင်းတို့။ (ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)။

(၁၅၇) ယခုအခါ၌ သူရိယကေတုသာ ကန်သုံးဆောင့်မြို့နှင့် ဝေသာလီ ကျောက်လှေကားမြို့တည် မဟာစန္ဒရားမင်းကြီး အစ စူဠစန္ဒရားသား ငတုံမင်းအဆုံးရှိ မင်း ၁၀ ဆက်၊

မျိုးခြားမြို့မြင်း–မမြကူ၊ ပဲဖြူ ၂ ဆက်၊ ပေါင်း ၁၂ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်း

ခမည်းတော်မင်းကြီး သူရိယကေတု နတ်ရွာစံတော်မူလေလျှင် သားတော် မဟာစန္ဒရားမင်းသားသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်ပြီးနောက် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်မြောက်။ သက္ကရာဇ် ၂၄၉ ခုတွင် သုပဘာဒေဝီနှင့် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်း၏ ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် သိကြားမင်းသည် အရိန္ဒမာလှံပျံကို ဆက်သလာပေ၏။ ထိုအရိန္ဒမာလှံပျံ၏အရိုးသည် ရွှေဖြင့်ပြီး၏။ သုံးတောင်ရှည်၏။ အသွား စိန်ဖြင့်ပြီး၏။ အလျားသုံးမိုက်ရှည်၏။ မိုးကြိုးလက်ကောက် ငါးခြည်ဝတ်လျက်ပါ၏။ အခွေးလည်း မိုးကြိုးဖြင့်ပြီး၏။ အောက်မြီးပွင့်ကား အနီ၊ အောက်ခံကတော့ကား ပတ္တမြားဖြင့် ပြီး၏။ ဤသို့ အံ့ဖွယ်သရဲရှိသော အရိန္ဒမာလှံပျံကို ရတော်မူ၏။ အဘိသိက်လည်း ခံတော်မူ၏။ ရတနာမိုးလည်း ခုနစ်ကြိမ်ရွာပေလာ၏။ ဆင်ဖြူရတနာလည်း တစ်ဆယ့်နှစ်စီးရောက်ပေလာ၏။ ဇမ္ဗူဒိပ်မြေအပြင်ထက်တွင် ရှိကြကုန်သော မင်းအပေါင်းတို့ကိုလည်း

အရိန္ဒမာ ရတနာလှံပျံကို စေလွှတ်တော်မူလျှင် ရွှေစက်တော်ထံမှောက်သို့ လာရောက်ကျိုးနွံဆုံးမခံလျက် အခွန်ဘဏ္ဍာဆက်သလာစေကုန်၏။ ထိုမင်းကား အလိုတော်ပြည့်၍ နှစ်မလည်ခင်ပင်လျှင် ဆင်ဖြူရတနာနှင့် မှောက်သားတော် မိဖုရားတို့ လွန်ခဲ့ကြလေလျှင် ဗေဒင်တတ် ပုဏ္ဏားကျော်တို့အား မေးတော်မူလတ်သော် ဓညဝတီမြို့သည် ကိန်းခန်းကုန်ခဲ့သောအကြောင်းကို နားတော်လျှောက်ကြလေလျှင် ထိုဓညဝတီမြို့မှ ခွာ၍ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ အစဉ်အတိုင်း ထွက်ခဲ့၍ ကန်သုံးဆင့်မြို့ကို တည်လာ၏။ ယင်းသို့ တည်အပ်သော ကန်သုံးဆင့်မြို့သည် အရာအခန့်မသင့်သောကြောင့် ခုနှစ်လအတွင်းဝယ် မှူးမတ်ဗိုလ်ပါ ဆင်မြင်းတို့သည် သုံးသိန်းမက သေကျေပျက်စီးကြကုန်၏။ ထိုသို့ သေကျေပျက်စီးကြသော အကြောင်းကို ပညာရှိမှူးမတ်အပေါင်းတို့နှင့် တိုင်ပင်၍ မြေ၏သဏ္ဌာန်ကို တူးဖော်လျက် ကြည့်လတ်သော် ခုနစ်တောင် အစောက်ရှိသော မြေ၏အောက်၌ ချိပ်ရည်အဆင်းကဲ့သို့ ချင်းချင်းတွတ်တွတ် နီမြန်းသော မြေတစ်ခုသည် နဂါးရုပ်သဏ္ဌာန်ဖြင့် အထက်ကောင်းကင်သို့ မျှော်လျှက်နေဟန်ကို မြင်ကြကုန်သော် အံ့ဖွယ်ကြီးစွဟု ဆိုကြသည်ကို အကြောင်းပြု၍ အံ့ကြီးဟု ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးမှစ၍ မှူးမတ်ပြည်သူတို့နှင့် စည်းဝေးတိုင်ပင်ကြလျက် ကြီးစွာသော စိုးရိမ်သောက ဖြစ်ကြသဖြင့် သိကြားမင်းနေရာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလာသည် တင်းမာပူလောင်သော အခြင်းအရာဖြစ်၍ အိပ်မက်ဖြင့် ပြလာသောကြောင့် ကစ္ဆပနဒီမြစ်ကို စုန်လတ်၍ ရန္ဒနဒီမည်သော ရန်းချောင်း၏ အညာဖြစ်သော သေလနဒီချောင်းနားဝယ် မြို့တော်ရာကို နင်းလေသော် သိကြားမင်းသည် မြည်းအဟန်ဖန်ဆင်း၍ စက်ဝန်းလှည့်လျက် ပြလေလျှင် ထိုစက်ဝန်းလှည့်၍ပြသော နေရာ၌ တန့်ရပ်၍ မြို့တည်တော်မူ၏။ ထိုသို့ မြို့တည်သောအခါ၌ ပြည်ထောင်နီးချင်း မင်းအပေါင်းတို့သည် တာဝန်ခံ၍ လုပ်ကြလာပေ၏။ မြို့တော်၏အတွင်း မင်းသုံးရေကန်တို့ကို တူးသောအခါ ထွက်အံ့သောရေကို နဂါးမှုတ်လေ၍ ထန်းခုနစ်ဆင့်နက်အောင် တူးမှ ကောင်းစွာသော ရေသည် ဝှန်တက်လာပေ၏။ ဤသို့ စီရင်ရသော မြို့သည် ခုနစ်လတွင် ပြီးမြောက်လေ၏။ ထိုမင်းလက်ထက်တော်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်သည် နေမီးလရောင်ပမာဏ တောက်ပထွန်းလင်း၏။ ပြည်သူ လူခပ်သိမ်းတို့လည်း ချမ်းငြိမ်းသာယာဝပြောစွာ ရှိကြကုန်၏။

ထိုမဟာစန္ဒရားမင်းကြီးသည် သားတော်သူရိယစန္ဒရားနှင့် ပေးမြားရန် မင်းသမီးကို မေးမြန်းတော်မူလေသော် ပညာရှိအမတ် သောင်းတီးစား ဥတ္တမသီရိကျော် လျှောက်သည်ကား။ အရှင်မင်းမြတ်၊ ပတ္တမြားကျောက်ကောင်းတို့တွင် ဂေါပလ္လေစသော အနာရှိလျှင် မင်းတို့မသုံးရ။ စိန်ကျောက်တို့တွင် ခလုပ်တောစာငယ်နာမစင်၊

တောကြောင်မွေးမင်စသော အပြစ်မကင်းလျှင် မင်းမသုံးထိုက်။ မျိုးစပါးတို့မှာလည်း အရောရောပါလျှင် အပင်အသီးမညီ။ ရွှေ၌လည်း ကြေးနီ, ငွေ, သံမလွတ်လျှင် အရည်အသွေးမပြောင်။ ထိုအတူ သာကီဝင်မင်းတို့၌လည်း နွယ်တော်ဝံသစင်မှ အမျိုးတူစွာ စဉ်လာကြီးမြင့်၊ အကျင့်မဖောက်စေလို၍ ရှေးဘေးလောင်းတော်၊ ဘီလောင်းတော်၊ ခမည်းတော် ထီးနန်းမင်းဆက် မောင်နှမရင်းချာ ပေးမြားတော်မူခဲ့ကြောင်း ထုံးဟောင်းနှင့်ဖြစ်ပါသည်။ သားတော်နှင့် သမီးတော် စောစန္ဒီကို မေးမြားတော်မူလျှင် မြင့်မြတ်လှပါသည်ဟု လျှောက်လေသော် သားတော် သူရိယစန္ဒရားနှင့် သမီးတော် စောစန္ဒီကို မောင်နှမရင်းချာ ပေးမြားတော်မူ၍ ပညာရှိ အမတ်ကို ငွေသပြာ ၁၀၀၀၊ တစ်ထောင် ဆုပေးတော်မူသည်။ (ဤအမတ်ကြီး လျှောက်ခန်းကို ဓညဝတီအရေးတော်ပုံမှ သွင်းလိုက်သည်။)။

ဤဝေသာလီကျောက်လှေကားမြို့ကို အစပြုစုတည်ထောင်တော်မူသော မဟာစန္ဒရားမင်းကြီးကား လူပျိုအဖြစ် ၉ နှစ်၊ ကိုးနှစ်။ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်အားဖြင့် အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၅၇၊ ငါးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၉၊ ရှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၃၀၆ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။ (ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံတို့ အလာကို သေချာထောက်ဆညှိသွင်း၍ ပြအပ်သော မဟာစန္ဒရားမင်းကြီး၏ အကြောင်းတည်း။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၊ ရာဇဝင်သစ်တို့၌ကား ဤမဟာစန္ဒရား မင်းကြီးနန်းတက်သက္ကရာဇ်ကို ၁၅၁၊ တစ်ရာငါးဆယ့်တစ်ခုဟူ၍ ဆိုကြလေ၏။ ယင်းသို့ဆိုကြသော ၁၅၁ သက္ကရာဇ်သည် ဏ, ဝ, စ, ဍွေ-ကိန်း။ ပသျှ, စတု, ရှုပ-ကိန်း။ နဝ,ခ, ဆ-ကိန်း။ ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်း။ ဤကိန်းလေးရပ်တွင် မည်သည့်ကိန်းကိုဖြိုပြီးနောက် ဖြစ်ပွားလာသော သက္ကရာဇ်ဟူ၍ မပြဆိုလေ။ မိုးပေါ်ကျနတ်သားဆိုသကဲ့သို့ ၁၅၁ သက္ကရာဇ်တွင် နန်းတက်လေကြောင်းမျှသာ ဆိုသောကြောင့် မှတ်သိနာယူရန် ခက်လေသည်။ နောက်၌ပြဆိုလတ္တံ့သော မင်းတို့၏ နန်းတက်သက္ကရာဇ်၊ နန်းကျ သက္ကရာဇ်များကို ထောက်ထားစာနာလျှင် အဆုံးသမ္ဗတမင်း နန်းကျသော သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆၊ တစ်ထောင်တစ်ရာ့လေးဆယ့်ခြောက်ခုတိုင်အောင် ကိန်းဖြိုခန်းမပါဘဲ အစဉ်တစ်လျှောက် ဆိုသည်ကိုမြင်သဖြင့် ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်းဖြိုပြီးနောက်မှ ဖြစ်လာသော သက္ကရာဇ်ဟူ၍ ယူသင့်သည်။ ယင်းသို့ ယူခဲ့လျှင် ယခင်နန်းတက် သက္ကရာဇ် ၁၅၁ ကိုတည်၊ နဝ,ခ,ဆ-ကိန်းတစ်ရပ်၊ ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်းတစ်ရပ်၊ နှစ်ရပ်ပေါင်း နဝါ, ဆ-နှင့် ဇေ, ဇောဖြစ်၏။ ၁၅၁ နှင့် နှော=၁၃၂၀ နှစ်ပေါင်းဖြစ်၏။ ၎င်းတစ်ထောင့်သုံးရာနှစ်ဆယ်သည် မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံယူတော်မူသည့်နောက် မဟာစန္ဒရားမင်း နန်းတက်သက္ကရာဇ်တိုင်

အောင် နှစ်ပေါင်းဖြစ်၏။ ၎င်းနှစ်ပေါင်းတွင် မဟာစန္ဒရားမင်းနှင့် စန္ဒသူရိယမင်းကြီး နန်းတက်တိုင်အောင် ပဋိလောမနှစ်ပေါင်း ၉၀၇ နှစ်ကိုနှုတ်။ နှုတ်ကြွင်း ၄၁၃ နှစ်သည် မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီးနှင့် မြတ်စွာဘုရား ဝေးကွာသော နှစ်ပေါင်း ဖြစ်သင့်ရာသောကြောင့် မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တွေ့ကြုံဖူးမြင်ရရန် အကြောင်းမရှိလေ။ ယင်းသို့မရှိလေသော် စန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက် မြတ်စွာဘုရားကြွလာတော်မူ၍ ဖူးတွေ့တော်မူရလေလျှင် တောင်းပန်သဖြင့် ရုပ်ရှင်တော်မဟာမုနိကို သွန်းလုပ်တော်မူလေကြောင်း စသည်ဖြင့် မိမိတို့ရေးသားစီရင်အပ်သော ရာဇဝင်နှင့် ပုံပြင်ဝတ္ထုအစုစုအရပ်ရပ် ရေးမှတ်သီကုံးနှုန်းဖွဲ့ပြုပြင်အပ်သော စကားတို့သည် အလကားအချည်းနှီးဖြစ်သင့်ရာသောကြောင့် ၁၅၁ ခု သက္ကရာဇ်ကို ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်းဖြိုပြီးနောက် သက္ကရာဇ်ဟူ၍ မယူအပ်လေ။ ယင်းသို့မယူအပ်လျှင် နဝ,ခ,ဆ-ကိန်းဖြိုပြီးနောက် သက္ကရာဇ်ဟူ၍ကား မယူအပ်ပါလောဟူအံ့။ မယူအပ်လေ။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ နဝ,ခ,ဆ,-ကိန်းဖြိုပြီးနောက် ၁၅၁ ဟုယူချေသော် ရာဇဝင်ဟောင်းအလို စန္ဒရားမင်း ၁၂ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၄၉၁ နှစ်၊ ၎င်းနှင့် ၁၅၁ ကိုရောလျှင်= ၆၄၂ ဖြစ်၏။ ၎င်းကို ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ဖြိုကြွင်း ၈၂ နှစ်ဖြစ်၏။ ၎င်းတွင် ခေတ္တသင်မင်း ၁၅ ဆက်၊ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၂၈၅ကို ရော=၃၆၇ နှစ်ဖြစ်၏။ ၎င်းသုံးရာခြောက်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်သည် လက်ယာမင်းနန်နန်းတက် သက္ကရာဇ်ဖြစ်သင့်လေရကား နော်ရထာမင်းနှင့်သာ ပြိုင်ဆိုင်ရန်ရှိချေသည်။ အလောင်းစည်သူမင်းနှင့် ၉၈ နှစ်ကွာလေသောကြောင့် လက်ယာမင်းနန်ကို အလောင်းစည်သူမင်း နန်းတင်လာနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိလေသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်အလို၌ စန္ဒရားမင်း ၁၂ ဆက်တို့၏နန်းစံနှစ်ပေါင်းကို ၂၂၉ နှစ်မျှပြဆိုလေသောကြောင့် ၁၅၁ နှစ်နှင့်ရောလျှင် ၃၈၀ သည်ခေတ္တသင်နန်းတက်သက္ကရာဇ်ဖြစ်သင့်၏။ ၎င်းတွင် ခေတ္တသင်မင်း ၁၅ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၈၅ကိုရော၊ လက်ယာမင်းနန် နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၄၆၅ ဖြစ်၏။ လက်ယာမင်းနန်နောက် မင်း ၂၁ ဆက်မြောက် ကမ္ဘာလောင်ကြီးမင်းနန်းစံ ၃ နှစ်တိုင်မှ နှစ်ပေါင်း ၅၆၀ ပြည့်၍ ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်းဖြိုသင့်ရာ ညီလေရကား ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်း ဖြိုပြီးနောက် ၄၅၀ မှ နန်းတက်သော အလောင်းစည်သူမင်းသည် ခ,ဆ,ပဥ္စာ-ကိန်း မဖြိုမီ ၄၆၅ ခု သက္ကရာဇ်တွင် လက်ယာမင်းနန်ကို နန်းတင်လာနိုင်ရန် အကြောင်းမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ရာဇဝင်သစ်မှာ စန္ဒရားမင်းနန်းတက်သက္ကရာဇ် ၁၅၁၊ ၎င်းမင်း ၁၂ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ် ၂၀၂ နှစ်၊ ၎င်းနှင့်ရော၊ ခေတ္တသင်နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၃၅၃။ ၎င်းမင်း ၁၅ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ် ၂၂၀ ကိုရော၊ လက်ယာမင်းနန် နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၅၇၃ နှစ်ဖြစ်သင့်သည်ကို ၄၆၂ ဖြစ်ကြောင်းနှင့်

ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုအပ်သော စကားသည်လည်း ခ,ဆ,ပဉ္စ-ကိန်းဖြိုပြီးနောက် ၁၅၁ ခု သက္ကရာဇ်ဟူ၍ မယူသင့်လေ။ စင်စစ်မှတ်ယူရန်မှာ စန္ဒသူရိယမင်းအစ စန္ဒသူရိယကေတုအဆုံးရှိသော မင်း ၂၅ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်းကို အင်စောက် ရာဇဝင်နှစ်စောင်လုံး၌ ၈၃၀ ဟု ဆိုလေရာ ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ တို့၌ လေးဆက်မြောက် သူရိယရူပမင်းနန်းစံကို ၆၅ နှစ်။ ၁၅ ဆက်မြောက် သူရိယ ပဘာမင်းနန်းစံကို ၅၄ နှစ်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ရသင့်သော အပိုနန်းစံနှစ်များနှင့်ရာဇ ဝင်ငါးရပ်ကို ညှိနှိုင်းယူဆလျှင် ၉၀၇ နှစ်အမှန် ဖြစ်လေရကား ၎င်းကိုးရာ့ခုနစ်နှစ်တွင် ပသျှ, စတု, ရူပ-ကိန်းကိုဖြိုရာ စန္ဒသူရိယမင်း သက်တော် ၅၁ နှစ် ဝင်ပါလေ သည်ဖြစ် ၍ ငါးဆယ့်တစ်ခုနှုတ် ၈၅၆ ခုကြွင်း၏။ ၎င်းအကြွင်း ရှစ်ရာငါးဆယ့်ခြောက်ခုတွင် န၀,ခ,ဆ-ကိန်း ၆၀၉ နှင့်ဖြို၊ ဖြိုကြွင်း၂၄၇ဖြစ်၏။ ၎င်းနှစ်ရာလေးဆယ့်ခုနစ်တွင် ဖြိုကြွင်းကိန်း ၂ ခုကို ထပ်၍ရော၊ ၂၄၉ ခုသည် မဟာစန္ဒရားမင်း နန်တက်သက္ကရာဇ် ဖြစ်၏ဟု မှတ်ရမည်။ တစ်နည်း မှတ်သင့်ရန်အကြောင်းမှာ ရာဇဝင်ဟောင်းနောက်တွဲ ရမ်းဗြဲကျွန်းကို ပြုစုတည်ထောင်ခန်းနှစ်စောင်လုံး "ဂံ"ချပ်၌ မဟာစန္ဒရားမင်းကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၂၄၉ ခုတွင် အမတ်တော်လက်ဝဲမြန်နှင့် စစ်ကဲကြီးတို့အား ကျွန်တော် ငဖြူနှင့်တကွ စေလွှတ်တော်မူ၍ ရေချမ်းကြီး၊ မင်းပြင်၊ သလူတောင် စသည်တို့ကို ပြုစုတည်ထောင်စေကြောင်းနှင့် ဆိုသည်။ ထိုကျွန်းတည်ခန်း၌ကား ၄၄၉ ခု ဟူ၍ပင် ပါလေသည်။ သို့သော်လည်း အရေးမှားဟန်ရှိသည်။ ၂၄၉ ခုဟူ၍သာ အမှန်ယူရမည်။ ထိုကြောင့် မဟာစန္ဒရားမင်းကြီးသည် န၀,ခ,ဆ-ကိန်းကို ဖြိုပြီးနောက် ၂၄၉ ခု သက္ကရာဇ်တွင်သာ နန်းတက်သည်ဟု စင်စစ်မုချယူရမည်။

တကောင်းမင်းရိုး ကံရာဇာကြီးမှစ၍ဆိုသော ရာဇဝင်ကျောက်ရိုး၌ကား မဟာ စန္ဒရားမင်းသည် အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်စဉ်ကပင် ခမည်းတော်ကိုလျှောက်၍ မဟာမုနိသိမ် တော်ကိုဖျက်၍ ဆောက်တော်မူ၏။ မဟာမုနိသိမ်တော် မပြီးခင်ပင် ခမည်းတော်လွန် တော်မူ၍ အစိုးရတော်မူ၏။ အလိုတော်ပြည့်သော် တစ်ဆယ့်နှစ်စီးသော ဆင်ဖြူရတနာ ကိုရတော်မူ၏။ ထိုမင်းကြီးသည် အလွန်အားကြီးတော်မူ၏။ ဆင်ဖြူကို အမြီး၌ကိုင်၍ ချုပ်ထားလျှင် မသွားနိုင်အောင် အားရှိ၏။ သိမ်တော်ကို အလိုမပြည့်မီ ဆောက်လုပ် သောအခါ၌လည်း အရုပ်တစ်ခုမျှ မထည့်မရေးရပေ။ အထက်က ရွှေအတိလိမ်းကျံ သည်။ အင်း မန္တန်လည်း နှလုံးလိုလွန့်မထည့်ကောင်း၊ အဟောင်းကို လှစ်၍သာ ထည့်ကောင်းသည်။ ထည့်သော်လည်း တတ်သောသူကိုသာ ကောင်းအောင်ပြုလုပ်စေ အပ်၏။ မလုပ်တတ်သော် ထမင်းငတ်တတ်သည်။ ရန်သူနှိပ်စက်၍ ပြည်ပျက်တတ် သည်။ အဟောင်းကိုသာ ထည့်စေ၊ တံတိုင်းကို အုတ်ဖြင့်သာလုပ်စေ၊ ကန်လည်းနှစ်ကန်

တူးစေ၊ ဦးတော်ဆေးကန်မှာ ကြာဖြူမရောက်ကောင်း၊ ကြာနီသာရောက်ကောင်းသည်။ တံတိုင်းလေးထောင့်၌ ကျေးပင်လေးပင် စိုက်စေ၏။ ဤသို့တစ်ဖန် ကျမ်းဂန်လာသည့် အတိုင်း လုပ်ဆောင်စီရင်တော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်စား ရုပ်ပွားတော် မဟာမုနိကို တမုတ်ကြိုးဖြင့် မြှင့်၍ထားတော်မူပြီးသော် ပလ္လင်တော်ကို မိမိသည် တနလ်ာသားဖြစ် တော်မူ၍ ကြေးနှင့်ကျောက်ကိုပယ်၍ တနလ်ာနံ=သစ်ကံ့ကော်-စသည်ကိုလည်း ပယ် လျက် ခြောက်ရက်သားသစ်နံနှင့် ဆောက်လုပ်တော်မူစေ၏။ ပလ္လင်တော်ပြီးလျှင် ရုပ် ပွားတော် မဟာမုနိအား တမုတ်ကြိုးကိုလျှော့၍ ချစေသော် မကျနိုင်သောကြောင့် ငါသည် ကြေးနှင့်ကျောက်ကို=နံဖြစ်သည်ဟု မလုပ်စေ၊ သစ်သားနှင့် လုပ်မိ၍ဖြစ်သည် လောမသိဟု မင်းကြီးကြောင့်ကြတော်မူလေသော် မင်းကြီး မကြောင့်ကြလင့်၊ ယခုနေ့ သည် မင်းကြီးနံရက်ဖြစ်သောကြောင့် ပလ္လင်တော်သို့ သက်တော်မမူသည်။ ယခုနေ့မှ ခုနစ်ရက်လွန်၍ အင်္ဂါနေ့မှ သက်တော်မူလိမ့်မည်။ အရိန္ဒမာလှံ့ပျံကိုလည်း ရလိမ့်မည်ဟု အိပ်မက်ပေး၏။ မင်းကြီးလည်း သီတင်းသီလ ဆောက်တည်၍နေတော်မူ၏။ ညအိပ် မက်အတိုင်းလျှင် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် အင်္ဂါနေ့ တစ်နာရီကျော်ဝယ် ပလ္လင်ပေါ်သို့ ဆင်းသက်တော်မူ၏။ ထိုနေ့မွန်းလွဲတွင် မိန်းမတစ်ယောက်သည် လှံ့ပျံကို ကိုင်လျက် မင်းကြီးပေါင်တော်ကိုကျော်၍ သိမ်တော်ဂူထဲသို့ ဝင်ပြီးလျှင် ပလ္လင်တော်ထက် လှံ့ပျံကို ထောင်လျက်ထားခဲ့၍ ပျောက်သွားလေ၏။ မင်းကြီးလည်း သတိတော်မမူဘဲ ဂူထဲသို့ ဝင်လေသော် တစ်ပြိုင်နက် မှောင်အတိမိုက်လေ၍ ရုပ်ပွားတော်ကို မမြင်သည် ဖြစ်၍ ထွက်တော်မူလတ်၍ သီတင်း သီလဆောက်တည်လျက် နေမြဲနေတော်မူ၏။နောက် လေးရက်မြောက် သောကြာနေ့မှ ရုပ်ပွားတော်ကို မြင်တော်မူ၍ လှံ့ပျံကိုလည်း လေး ပဟိုရ်ရုပ်သိမ်း ခုနစ်နာရီကျော်ဝယ် ရတော်မူလေ၏။ လှံ့ပျံအရိုးကား ရွှေ၊ အရှည် သုံးတောင်ရှည်၏။ မိုးကြိုးလက်ကောက် ငါးခြည်ဝတ်၍ ပါ၏။ အခွေးလည်း မိုးကြိုး၊ အသွားကား စိန်၊ သုံးမိုက်ရှည်၏။ အောက်မြီးပွင့်ကား အနီ၊ အောက်ခံကတော့ကား ပတ္တမြားဖြစ်၏။

ထိုမဟာစန္ဒရားမင်းကြီးလက်ထက်တော်၌ သီလဝန် ဂုဏဝန် မထေရ်မွန် မထေ ရ်ကြီးတို့သည် တစ်သောင်းခြောက်မျှ ရှိကုန်၏။ ရဟန်းသံဃာ သာမဏေအပေါင်း တို့သည်ကား သောင်းသိန်းမက များလှပေကုန်၏။ ထိုမင်းကြီးသည် ရုပ်ပွားတော် မဟာမုနိအား ဦးသျှောင်တော်မကိုဋ်ကို ရွှေဖြင့်လုပ်စေတော်မူပြီးသော ပတ္တမြားစီလျက် ဝါတွင်းပတ်လုံး တင်လှူတော်မူ၏။ ဝါကျွတ်လျှင် ဦးသျှောင်တော်မကိုဋ်ကို ယူ၍ လက်စွပ်လုပ်စေတော်မူလျက် ယင်းလက်စွပ်တွင် ယခင်ပတ္တမြားကို ခြယ်လှယ်စေ၍ ပြည်ထောင်ချင်းမင်းတို့အား ပို့ဆက်စေ၏။ ထိုမင်းတို့သည် ဆင်ဝတ်သုံးဆောင်တော်

မူလျှင် ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော် ညှံ့လေကုန်၏။ ထိုမင်းကြီးသည် မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၍ နှစ်မလည်ခင် ဓညဝတီမြို့မှ ပြောင်း၍ကန်သုံးဆင့်မြို့ကိုတည်ရာ အခန့်မသင့်သောကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းလျက် ဝေသာလီမည်သော ကျောက်လှေကားမြို့ကို တည်တော်မူလေသည်။ တည်ပြီးသောနေ့ ညတွင်လွန်၍ မိုးသောက်တနင်္ဂနွေနေ့နံနက်ကသည် ညမိုက်သည်တိုင်အောင် ရတနာမိုး ခုနစ်ကြိမ်ရွာ၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးအား လျှောက်ကြားလေသော် မုန်မာတင်ဟူသော ဆင်ဖြူကိုစီး၍ ကြည့်တော်မူပြီးသော် ထိုရတနာတို့ကို ခုနစ်ယောက်ရွက်ယူစေ၍ မဟာမုနိအား ပူဇော်စေပြီးမှ၊ တိုက်ခုနစ်ဆယ်ဆောက်၍ ပြည့်စေပြီးမနု ကြွင်းသော ရတနာတို့ကို ပြည်သူပြည်သားတို့အား ကောက်ယူစေတော်မူစေသဖြင့် မရေတွက်နိုင်အောင် ဥစ္စာရတနာတို့ကို ရကြလေကုန်၏။ ထိုရတနာမိုးရွာ၍ ရအပ်သော ဥစ္စာရတနာတို့သည် တစ်သောင်းသော သင်္ဘောတို့ဖြင့် လာရောက်၍ ကုန်ပြုလာသော်လည်း မကုန်နိုင်လေရာ။ ပြည်ထောင်ချင်း မင်းတို့သည် သတင်းစကားကျော်ကြားကုန်သည်ဖြစ်၍ မင်းစေတမန်လွှတ်၍ စူးစမ်းလာကြကုန်၏။ ရောက်လာကုန်သော မင်းစေတမန်တို့အား ရတနာရွှေငွေနှင့်တကွ ရတနာလုံပျံ၊ ဆင်ဖြူတော်တို့ကို ပြစေပြီးလျှင် သင်တို့အရှင်မင်းတို့အား လျှောက်လေဟု မိန့်တော်မူ၍ လျှောက်ပတ်သော ရတနာတို့ကို ပေးတော်မူလိုက်၏။ တမန်တို့သည် ပြန်သွား ဆက်သလျှောက်ထားကြလေလျှင် အချို့သော မင်းတို့သည် အားရဝမ်းမြောက်နှစ်သက်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ငါတို့နှင့်မတူကုန်ဟု သမီးကညာ ရတနာလက်ဆောင်တော် စသည်ဖြင့် ညွတ်ခလာရောက်ဆက်သဖူးမြင်လာကုန်သည်။ အချို့သော မင်းတို့သည်ကား ပုန်ကန်သောင်းကျန်းလေကုန်၏။ ထိုပုန်ကန်သောင်းကျန်းသော မင်းတို့အား လုံပျံဝယ် စာခွေဆွဲ၍ စေလွှတ်တော်မူမှ ကြောက်ရွံ့ရိုသေစွာ ပဏ္ဏာကာရတို့ဖြင့် ဆက်သကျိုးနွံလာကုန်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လုံပျံကို မင်းကြီးတစ်ယောက်၊ ပုဂံရှင်ရွှေတစ်ယောက်၊ နံပုရှင်ယောင်တစ်ယောက်၊ ဤသုံးယောက်တို့သာ ထိုးမြောက်နိုင်ကုန်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း။ မဟာမုနိသိမ်တော်နှင့် ပလ္လင်တော်ကို ရွှေပြားခတ်၍ အမျက်ကိုးပါးစီခြယ်လျက် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းတော်မူသည်ဟူ၍ လည်းကောင်း။ နောင်လာလတ္တံ့သော မင်းတို့သည် ငါ့နှယ်ဖြစ်လတ္တံ့လောဟု ဟူးရားတတ်တို့ကို မေးတော်မူလျှင် ရခိုင်ပြည်ကိုစောင့်သော နဂါးတို့သည် အရှင်မင်းကြီးနောက် အနှစ်လေးဆယ်စောင့်ပါလိမ့်မည်။ ငါးဆယ်လွန်မှ အိပ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မင်းတို့သည် မင်းညံ့သာဖြစ်ပါလိမ့်မည် ဟူ၍လည်းကောင်း။ အရှင်မင်းကြီး အနွယ်ဝယ် တနင်္လာ၊ အင်္ဂါ၊ ဗုဒ္ဓဟူးသုံးရက်တွင် တစ်ရက်ရက်သား မင်းတို့ဖြစ်သောအခါ သက္ကရာဇ် ၅၆၀ ကို ဖြိုပါလိမ်မည်။ ဖြိုပြီးလျှင် မဟာမုနိသိမ်တော်ကို ပြာသာဒ်ဆောက်၍ လှူပါလိမ့်မည်။

ဆင်ဖြူရတနာနှင့် လုံပျံရတနာလည်း ရပါလိမ့်မည်။ အရှေ့တစ်ရိုးအနောက်တစ်ရိုးတို့သည် ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ပါလိမ့်မည်။ ရခိုင်ပြည် ထိုအခါ သာယာပါလိမ့်မည်။ ဆင်ပေါက်တစ်ထောင် မြောက်ပါလိမ့်မည် စသည်ဖြင့် လျှောက်ကြားကြကုန်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အကျယ်တဝင့်ဆိုသည်။ လိုရာကို ရေးပြထုတ်ဆောင်လိုက်ပေသည်။ အလိုရှိမူ ၎င်း၌ယူလေ။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်နှင့် ရာဇဝင်သစ်တို့ကား မဟာစန္ဒရားမင်းသည် ၁၅၁ ခုတွင် နန်းတက်တော်မူကြောင်း။ ဝေသာလီမြို့ဟောင်းရာကို နင်းရာသိကြားမင်း ဗျိုင်းငှက်အဟန် ဖန်ဆင်း၍ ပျံပြကြောင်း။ ရာဇဝင်ဆက်၌ ပြည်အဟန်ဖန်ဆင်း၍ပြကြောင်း။ မြို့တည်ပြီးမှ လုံပျံကိုရပေကြောင်း။ ၎င်းလုံပျံ၌ မိုးကြိုးလက်ကောက်သုံးခြည်သာပါကြောင်း။ အောင်းသွားတစ်ခုဖွဲ့လျက်ပါကြောင်း စသည်တို့နှင့် ဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်းတို့ကို ထောက်၍ ဆင်ခြင်လေ။ ဤမဟာစန္ဒရားမင်း စသည်ကို မဟာတိုင်း စန္ဒရားမင်း၊ စူဠတိုင်း စန္ဒရားမင်း စသည်ဖြင့် ရေးသားကြလေသည်။ မဟန္တစန္ဒရားဟူသည်ကို ထောက်၍ မဟာစန္ဒရား၊ စူဠန္တစန္ဒရားဟူ၍သာ ရေးသားရမည်။ တိုင်းစန္ဒရားဟူ၍ မရေးသင့်ပေ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)။

ထိုမဟာစန္ဒရာမင်းကြီး နတ်ပြည်စံတော်မူလျှင် နေ လ နှစ်ပါးထင်ရှားမြင်ခိုက်တွင် ဖွားမြင်တော်မူသောကြောင့် သူရိယစန္ဒရား အမည်ရှိသော သားတော်သည် နှမတော်ရင်းဖြစ်သော မိဖုရားစောစန္ဒီနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၀၆ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ သိကြားပေးဆက်သော လုံပျံကိုလည်း ရတော်မူ၏။ ဇမ္ဗူဒိပ်မြေပြင်ထက် မင်းအပေါင်းတို့သည် အတုတ်အခွန်မပြတ် ပို့ဆက်လာကုန်၏။ ပြည်သူတို့လည်းအလွန်သာယာငြိမ်းချမ်းဝပြောကုန်၏။ ရတနာမိုးလည်း သုံးကြိမ်စေ့အောင် ရွာသွန်းပေလာ၏။ ဆင်အား မြင်းအားလည်း များပြားပြည့်စုံပေ၏။လှေယာဉ်တော် ကိုးသောင်းမြောက်ရှိပေ၏။ မင်းကြီးမှစ၍ ပြည်သူပြည်သား အပေါင်းတို့သည်ဒါန, သီလ စသောကုသိုလ်တရားကို ပွားများအားထုတ် ပြုလုပ်ကြိုးစားကြကုန်၏။ ထိုသူရိယစန္ဒရားမင်းကြီးကား အိမ်နိမ့် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ၄၉၊ လေးဆယ့်ကိုးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော်၇၈၊ ခုနစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၃၅၅ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။၂

(ရာဇဝင်ကျောက်ရိုး၌ကား သားတော်သူရိယစန္ဒရားသည် အလိုတော်ပြည့်လေလျှင် ခမည်းတော်ပိုင်သော အရိန္ဒမာ လုံပျံကိုလည်း ရတော်မူ၏။ ခမည်းတော်မင်းကြီးလက်ထက် သိမ်တော်ကို မီးလောင်ခဲ့၍ ပိသာကာကျမ်းနှင့် ညီအောင် အင်းဟောင်းတို့ကို မချဘဲ အသစ်ချစေပြီးသော သိမ်ဟောင်းထက် သံတောင် တစ်ထောင်စီ ဖြတ်၍ ကျွန်းသစ်ကို တစ်ထောင်ဖြတ်၍ လုပ်စေတော်မူ၏။ ပလ္လင်ကို မီးလောင်ခဲ့သောကြောင့် ကျောက်ဖြင့်လုပ်စေ၏။ ဂူတော်ကို ဖျက်ပြီးသော် အကြီးလုပ်စေ၏။ စုလစ်မွမ်းချွန်နှင့်

သည်တိုင်တို့မှာလည်း ကြေးပြားခံစေ၏။ သိမ်တော်ပြီးလျှင် နတ်တော်လပြည့်နေ့တွင် အလှူပေးတော်မူသည်။ ထိုအခါ အရှေ့ပြည် သီဟိုဠ်ကျွန်းတိုင်အောင် သံဃာတော်များကို ပင့်ဖိတ်၍ လှူတော်မူသည်။ ထိုအလှူတော်ပြုရာသို့ ထီးဖြူဆောင်းသော မင်းပေါင်းငါးကျိပ်သုံးယောက်ရောက်လာကုန်၏။ အလှူတော်ပြီးလျှင် ရတနာဆယ်ပါးနှင့် သင်္ဘော နှစ်စင်းရောက်လာ၏။ သင်္ဘောသားတို့သည် ပျောက်သွားလေ၏။ ယိုးဒယားမင်းက ဆင်ဖြူတစ်စီးဆက်လာပေ၏။ ထိုအခါ ပဋိက္ကရားမင်းမလာသော ကြောင့် အမျက်တော်ရှိ၍ လှံပျံကိုစေလိုက်ရာ ဦးခေါင်း၌ စူး၍သေလေ၏။ လှံပျံသည် အမျက်တော်မရှိဘဲ လွှတ်လိုက်လျှင် မင်းရင်ပြင်၌ကျ၏။ အမျက်တော်ရှိ၍ လွှတ်လိုက်လျှင် ဦးခေါင်း၌စူးလေ၏။ မင်းကြီးသည် ရောက်လာသော မင်းအပေါင်းတို့အား ငါ၏ဘုန်းအစွမ်းကို ကြည့်ကြကုန်လောဟု မိန့်တော်မူပြီလျှင် မဟာမုနိသိမ်တော် အရှေ့ဘက်ကွင်းပြင်၌ မြင်းတော်ကိုစီး၍ လှံပျံကို ကိုင်ပြီးသော် စိုစွတ်သော အဝတ်တော်ကို ဝတ်ဆင်လျက် စိုင်း၍ပြတော်မူ၏။ မြင်းတော်လျင်မြန်သောကြောင့် စိုစွတ်သောအဝတ်တော်သည် တစ်ခဏချင်းသွေ့လေ၏။ မင်းများအပေါင်းတို့သည် ဤသို့ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်ကို မြင်ကြလေလျှင် အလွန်တရာကြောက်ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤမင်းကြီးလက်ထက်ပွဲတော်သည် ခမည်းတော်လက်ထက်ပွဲတော်ထက် ကြီးကျယ်၏။ သင်္ဘောလည်းရောက်၏။ သုံးနှစ်တွင် ရတနာမိုးလည်း သုံးကြိမ်ရွာ၏ဟူ၍ဆိုလေသည်)

ထိုမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော်မောလစန္ဒရားသည် သုနန္ဒီဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၅၅ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ နတ်လှံလက်နက်ကိုလည်း ရတော်မူ၏။ ရုပ်ရှင်တော် မဟာမုနိ အစရှိသော မွေတော်ဓာတ်တော်တို့ကို ကောင်းစွာ ရိုသေလေးမြတ် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်တော်မူ၏။ ဒါန, သီလ စသော တရားတို့ကို ကြိုးစားအားထုတ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၄၈၊ လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၄၊ ရှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၀၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ပေါလစန္ဒရားသည် မျောက်သားတော်ရောဟနီနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၀၃ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းလည်း လှံပျံရတနာကို ရတော်မူ၏။ ပြည်ထောင်ချင်းမင်းတို့သည် အတုတ်အခွန်ကို ဆက်သလာကုန်၏။ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း မပြတ်ဆည်းကပ် ကိုးကပ်တော်မူ၏။ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်လေ့ရှိတော်မူ၏။ ထိုမင်းလက်ထက်လည်း ရတနာမိုးငါးကြိမ်ရွာပေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၆၊ လေးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၇၊ ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၄၉ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကာလစန္ဒရားမင်းသည် မိဖုရား နန္ဒာဒေဝီနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၄၉ ခုတွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို ချမ်းငြိမ်းစိုးစံတော်မူလေ၏။ မည်းနက်သော အဆင်းရှိသောကြောင့် ကာလစန္ဒရားဟူ၍ ခေါ်ကြလေ၏။ ထိုမင်းမိဖုရားမောင်နှံတို့သည် မညီညွတ်သော စိတ်နှလုံးဖြင့် ရတနာသုံးပါးတို့၌ လျစ်လျူရှိ၏။ အလှူသီတင်း၌ မေ့လျော့၏။ ပြည်ရွာစီးပွားကား ပြန့်ပြော၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၄၉၊ လေးဆယ့်ကိုးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၂၊ ခုနစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၉၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ထူလစန္ဒရားမင်းသည် ရူပိနိမည်သော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၉၈ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အထူးထူးသော အရသာကို စားတတ်သောကြောင့် အစွမ်းခွန်အားကြီးလှ၏။ ထို့ကြောင့် ထူလစန္ဒရားဟူ၍ ခေါ်ကြကုန်၏။ လက်နက်လှံပျံကိုလည်း ရတော်မူ၏။ စည်း,စောင့်,ညင်း, ပတ်သာ တူရိယာတီးမှုတ်ခြင်း၊ ကခြင်း၊ သီခြင်းတို့ကိုလည်း အားထုတ်လေ့ရှိတော်၏။ သူတော်ကောင်းတို့၏ အဆုံးအမ၌ မတည်။ ရတနာသုံးပါး၊ ဒါန၊ သီလ စသည်တို့၌ လျစ်လျူရှိ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၁၊ လေးဆယ့်တစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၅၁၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သီရိစန္ဒရားမင်းသည် နှမတော် ကဉ္စနမာလာနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၁၇ ခုတွင် မင်းပြုတော်မူ၏။ ရတနာလှံပျံကိုလည်း ရတော်မူ၏။ ထိုသီရိစန္ဒရားမင်းကြီးသည် သားတော်သိင်္ဂစန္ဒရားနှင့် သမီးတော်တစ် ဆယ့်သုံးနှစ်ရွယ်ရှိ သုဝဏ္ဏဒေဝီကို မောင်နှမရင်းချာ ထိမ်းမြားတော်မူ၍ အိမ်ရှေ့အရာကို ပေးအပ်တော်မူသည်။ အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ်၌ သုံးနှစ်စံတော်မူစဉ်အခါဝယ် အနောက်သူရတန်ပြည် ကုလားပဆာမင်းသည် အခွန်ဆက်မြဲမဆက် ပုန်ကန်ခြားနားလေသော် သီရိစန္ဒရားမင်းကြီးသည် သားတော်အိမ်ရှေ့မင်း သိင်္ဂစန္ဒရားကို စစ်သည်သူရဲများစွာ အမတ်တစ်ထောင်နှင့် ချီတက်သိမ်းယူတော်မူစေသည်တွင် သူရတန်မင်းသည် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ သမီးတော်ဒံရမာဇာလီ၊ ဒူရဘီနှစ်ယောက်တို့နှင့်တကွ ရွှေ၊ ငွေ ဘဏ္ဍာ ပဏ္ဍာလက်ဆောင်ဆက်သလျက် ကျွန်တော်အဖြစ်ခံလာသည်။ ထိုအခါ သိင်္ဂစန္ဒရား အိမ်ရှေ့မင်းသည် မောက်သူဇာမြို့၌ သူရတန်မင်းသမီး ဒံရမာဇာလီ၊ ဒူရဘီတို့နှင့် မွေ့လျော်စံပျော်တော်မူ၍ သုံးနှစ်မြောက်ခန့်ကြာလေသည်ဖြစ်၍ မျောက်သားတော် မင်းသမီး သုဝဏ္ဏဒေဝီက မေတ္တာစာ ရကန်သုံးပိုဒ်

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ရေးသားစီရင်ပေးပို့တော်မူလိုက်သည်။ ယင်းသို့ ပေးပို့တော်မူလိုက်သော ရကန်သုံးပိုဒ်ကား ဤသို့တည်း။

(၁) သိန်ကန်မိန်တွင်၊ ဆယ့်နှစ်ခွင်ကို၊ လွမ်းပင်စည်မြင့်၊ ကြာရှည်တာအကူး၊ တပေါင်းမင်းလွင်၊ ရွက်ကျင်တောင်လေမြူးက၊ ပြတ်ဖွယ်နူးစီးသွယ်ဖြာ၊ မတတ်သာချေ။ ဤထွေထွေကို၊ ကြည့်လေသမျှသာတည့်၊ ပင်တိုင်းမှာ ညှာရွက်ကြွေ၊ လေပြင်းခက်ကို၊ ယူလျှတက် နှုတ်ဝယ်ငုံ၍၊ စာခွံ့တုံရွှင်နှစ်လို့၊ တထူးထွေလာ၊ ဘာသာလူလို၊ မ,ကို နှုတ်ဝယ်ငုံ၍၊ စာခွံ့တုံရွှင်နှစ်လို့၊ တထူးထွေလာ၊ ဘာသာလူလို၊ မ,ကို နှုတ်နှင့်တို့၍။ ဤသို့ချစ်ဖွယ်ဆင်၊ ရာသီခွင်ဆယ့်နှစ်လမ်း၊ ငြမ်းလိုအညီ၊ မိဂသီပင်၊ ရှေ့ဆီမြင်သော်၊ စက်ခွင်မှာယောင်ယမ်းခဲ့၊ ထောက်လှမ်းမစာနာ၊ ပညာအထု၊ မြတ်သူ့ကြည့်မှန်၊ ကြာလေ်ဟန်မူ၊ သူရတန်မင်း၏သွေး၊ ဒရမာဇာလီ၊ ဒူရဘီနှင့်၊ ချစ်ညီတူကြရေးကို၊ နောက်မေးမလျှောက်လို၊ နေလည်းနှစ်ဆင့်၊ နှစ်ပွင့်စုံညီ၊ မဒ္ဒီရှေးအဟိုတို့၊ တောင်ကျွန်းညိုလောကဓာတ်၊ တိုင်းမဇ္ဈိမာ၊ ယင်းကဖြာသည်၊ ရာဇာမျိုးရိုးမြတ်၏။ ဆက်မပြတ်သိမ်းယူစံ၊ ဘီကအဆက်၊ နွယ်မပျက်သည်၊ ကနက်ဖြန့်ကာစံ၏။ ရှစ်တန်ပလ္လင်ရိုး၊ ဘိုးကဆက်ခံ၊ ဘနန်းစံသည်၊ နန်းရံတို့အမျိုးတည့်၊ ကတိုးအနံ့လို၊ သင်းပျံမွှေးကြိုင်၊ ရှစ်ရပ်လှိုင်သည်၊ မဏ္ဍိုင်ချက်မြှုပ်သိုထက်၊ ပြည်နဂိုရ်ဝေသာလီ ဓညနှစ်ခန်း၊ နှစ်ပြည်မှန်းသည်၊ ထီးနန်းအလီလီတည့်၊ မျိုးသာကီစဉ်မပျက်၊ နှစ်ပေါင်းရှည်ကြာ၊ မဟာနွယ်ရိုးတက်၏၊ မယှက်မနှောပြီ၊ ရှစ်သောင်းအချာ၊ ဆက်ကာစိုးစံ၊ နန်းရံမဲ့ဌာနီသို့၊ ရာသီမစွန်းခင်၊ အောင်စည်ရွှမ်း၍၊ စက်ဝန်းဖြန့်စေချင်သည်။ ။ နောက်ခွင်ကြာလွန်စွတကားလည်။

(၂) နောက်ခွင်ကြာလွန်း၊ ရာသီစွန်းလျှင်၊ ရစ်သန်းလှည့်ကာ၊ ရှစ်ဖြာအံ့လာကြိုး၊ အာကာတိမ်ညွတ်၊ ပြိုလတ်ဘိသွင်၊ မယ်လျှင်လက်ကိုမိုး၍၊ ကြောက်စနိုးညှိုးမျက်နှာ၊ လက်ရွှေဖြန့်ထား၊ သိကြားကိုလျှောက်မှာ၏။ တောင်ညာမဟေ့သွေး၊ နှစ်ပါးမောင်စုံ၊ ဘုန်းရိပ်လှုံသည်၊ ပဒုံကြာနံ့မွှေး၏၊ ချစ်ကြွေးမတင်ခင်၊ ဆယ့်သုံးနှစ်ဝယ်၊ ငယ်ရွယ်တုန်းကပင့်တည့်၊ ဖနတ်ရှင်လောင်းဘုရား၊ ခြားဝမ်းမကွာ၊ ရင်းချာမောင်နှစ်ပါးကို၊ ပေးမြားစုလျားတင်၊ လက်ထပ်ရေသွန်း၊ ဆယ့်နှစ်ခန်းမူထူးဆန်းသဘင်ဆင်၍၊ ချစ်ကြိုးမျှင်ခွေရစ်ပတ်၊ နဝရတ်စီ၊ သိင်္ဂီအိမ်ရှေ့နတ်နှင့်၊ စိန်ခြယ်သတ်အလယ်တွင်၊ မောင်းမများမြောင်၊တစ်ထောင်မက၊ စံကြတုန်းကိုပင်တည်း၊ သုံးနှစ်ဝင်ရာသီမှာ၊ ကုလားနေပြန်၊ သူရတန်က၊ အားအန်ပြတုံလာ၍၊ ခွန်ဘဏ္ဍာဆက်မသွင်း၊ ဥပရာဇ်ရှင်၊ မယ့်ထိပ်တင်ကို၊ အလျင်ချီစေလျှင်းဟု၊ သောင်းတွင်းဇမ္ဗူပိုင်၊ အာဏာမိန့်မြတ်၊ ဖခင်နတ်က၊ အမတ်တစ်ထောင်၊ များမြောင်လက်နက်ကိုင်နှင့်၊ တောင်မဏ္ဍိုင်ပြိုခမန်း၊ ဆင်မြင်းစစ်ခြေ၊ ပဲ့တင်ဝေသည်၊ ဤမြေသိမ့်သိမ့်ကျန်းမျှ၊ အိမ်ရှေ့နန်းသခင်၊ နံတော်ကမူ၊ စတူရပါဒ်၊ နက္ခတ်အထွန်း၊ ကျီးကန်းတာရာ၊ ဟသ်ာအထွက်၊ စစ်တက်ချီသည်လျှင်တည့်၊ နောက်ခွင်မောက်သူဇာ၊ ခရိုင်တလွှား၊ အပိုင်စားသည်၊ စကားသုံကြိမ်ကြာခဲ့၊ တောင်တာကိုချင့်တွက်ပြန်၊ မယ်တို့စံမြန်းရွှေဘုံနန်းနှင့်၊ ဂဏန်းသင်္ချာ၊ ယူဇနာမူ၊ နဝါဒသမှန်၏။ လျင်မြန်ပြန်စေကြောင်း၊ ဆုတောင်းဆုယူ၊ သိမ့်သိမ့်ဆူသည်၊ ရှင်လူများအပေါင်းတည်း။ နန်းလောင်းမယ့်သခင်၊ အောင်ပန်းစိုက်ထောင်၊ ဘုန်းခေါင်ပြန်စေချင်သည်။ လျှောက်တင်ကာ ပန်းစွတကားလည်။

(၃) လျှောက်တင်ကာပန်း၊ ရာသီဆန်းလျှင်၊ နန်းမြင့်အောင်မြေ၊ ဆယ့်နှစ်ထွေရစ်သန်းမြူး၊ မောက်သူဇာသည်၊ ဒါကာဆိပ်ကမ်းဦးမှ၊ ကျေးဇူးဂုဏ်ရှစ်တန်၊ အမတ်လိမ္မာ၊ ထိုမြို့ရွာတွင်၊ အာဏာသုံးခဲ့ပြန်မှ၊ ပြောင်ဆဒ္ဒန်မာတင်ရိုး၊ ထွက်လျှင်မပြန်၊ မလှန်တို့မင်းမျိုးတည်း၊ ဆိုးကောင်းနှစ်ပါးတွင်၊ ရိပ်ခြည်အပြင်၊ သခင်သိရင်းပင်ဟု၊ ပညာရှင်ထိန်းအုပ်မှ၊ မြို့ပြကျေးရွာ၊ သာယာစည်ကားလှ၏။ မင်းယောကျ်ားဓမ္မတာ၊ ပညာမဲ့နက်၊ ဥာဏ်ကစက်သော်၊ ပြည်ထက်မထားရာတည်း။ ရှေးကျမ်းလာ ထုံးစာဟောင်း၊ ကျိုးကြောင်းသိပြန်၊ ဘွဲ့မှန်အမတ်ကောင်းကို၊ နောက်တစ်ကြောင်း ကုလားရွာ၊ အပိုင်အပ်ပြီး၊ စစ်သူကြီးဟု၊ စောထီးထားခဲ့မှာ၏။ ဖရာဇာမိန့်တော်မြတ်၊ ဦးထိပ်ရွက်ပန်၊ နန်းရံအိမ်ရှေ့နတ်ကို၊ ရိုညွတ်လျှောက်ထားတင်၊ ရာသီပြောင်း၍၊ မိုးနှောင်းဝါလ၊ ဆောင်းစအကူတွင်၌၊ များဖျင်စစ်ဗိုလ်ခြေ၊ ထိုမြေတစ်ဝက်၊ လက်နက်ထားခဲ့စေဟု၊ မြောက်လေဖြူးလာလျှင်၊ ဖရာဇာမိန့်တော်အင်၊ ဦးထက်ပန်ရွက်ဆင်၍၊ ရှေ့လာလျှင်နောက်လည်းကောင်း၊ လုံးပေါင်းရှုမျှော်၊ ဥာဏ်တော်သာအကြောင်းတည်း။ မင်းလောင်းဥပရာ၊ ကြည်းရေတင်းကျမ်း၊ မြစ်လမ်းနှစ်ဖက်မှာလည်း၊ နေ့မခြာအထပ်ထပ်၊ ရက်စပ်စေကျွန်၊ ရောက်လာပြန်သော်၊ အမှန်မယုံလတ်ခဲ့၊ နောက်ရပ်ပိုင်သခင်၊ ဟေမန်အကူး၊ ရဲမှူးစစ်အောင်မြင်သည်၊ ရောက်တင်ကြာနန်းကတကားလည်။

ဟူသော ဤရကန်သုံးပိုဒ်ကို ရေးသားပေးပို့တော်မူလိုက်သည်။ မေတ္တာစာရောက်၍ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် မောက်သူဇာမြို့၌ စစ်သူကြီးကို ရဲမက်ဗိုလ်ပါတစ်ဝက်နှင့် အစောင့်ထားတော်မူ၍ ပြန်တော်မူမည် ကြံစည်တော်မူသောအခါဝယ် သူရတန်မင်းသမီး ဒံရမာဇာလီ၊ ဒူရဘီတို့က သောင်းတိနတ်အား လူလေးထောင်လှူဒါန်းချင်ပါကြောင်းနှင့် လျှောက်တောင်းပန်ကြလေရာ ဟာမတူကျွန်းသား ဆားချက်ကုလားလေးထောင်တို့ကို ပေးတော်မူ၍ ဒံရမာဇာလီ၊ ဒူရဘီတို့အား လှူဒါန်းတော်မူစေပြီးလျှင် နေပြည်တော် ဝေသာလီသို့ ကြွချီပြန်လည်တော်မူခဲ့၍ ရောက်တော်မူလာလျှင် ချမ်းသာပျော်မွေ့ အိမ်ရှေ့မိဖုရားနှင့် စံစားတော်မူကြလေသတည်း။

(ဤအရာတွင် အစိုးရတို့ ထုတ်ဝေအပ်သော မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း၌ မဟာ

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

စန္ဒရားမင်းကြီးသား အိမ်ရှေ့မင်းဟူ၍ဆိုသည်။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၊ မင်းပါကြီးခန်း ၅၉ နံပါတ်တွင် သီရိစန္ဒရား၏ သားတော်သိင်္ဂစန္ဒရား အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့်သာ ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ဒုတိယပိုဒ်ရကန်၌ နဝရတ်စီ၊သိင်္ဂီအိမ်ရှေ့နတ်နှင့်ဟူ၍ သိင်္ဂစန္ဒရားမင်းသားကိုပင် ရည်၍ဆိုဟန် တူသောကြောင့်လည်းကောင်း သီရိစန္ဒရား၏ သားတော်သိင်္ဂစန္ဒရားအိမ်ရှေ့မင်းဟူ၍ ရေးလိုက်ပေသည်။ ဤကား အမှာစကားချပ်)။

ထိုသီရိစန္ဒရားမင်းကား အလွန်အဆင်းလှ၏။ ခွန်အားနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကျက်သရေ တောက်ပတော်မူ၏။ အမျိုးလေးပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို ရွက်ဆောင်တော်မူ၏။ သနားမေတ္တာကရုဏာတရားရှိတော်မူ၏။ ရတနာသုံးပါးကို အလွန်ရိုသေမြတ်နိုးဆည်းကပ်၏။ အလှူသီတင်းကျင့်သုံးခြင်း၌ အလွန်မွေ့လျော်၏။ ဤသို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် လူနတ်အပေါင်းတို့သည် ကောင်းစွာချစ်မြတ်နိုးကုန်၏။ နတ်အပေါင်းတို့သည် ကောင်းစွာစောင်မကြည့်ရှုတော်မူကုန်၏။ ထိုမင်းလက်ထက် သက်တော် ၄၃၊ လေးဆယ့်သုံးနှစ်တိုင် ရောက်လေလျှင် သက္ကရာဇ် ၅၆၀၊ ခ,ဆ,ပဉ္စ-ကိန်းပြည့်လေသည်ဖြစ်၍ ဘေးတော် မဟာစန္ဒရားမင်းကြီးအား အရှင်မင်းကြီး၏ အနွယ်တော်၌ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော မင်းသည် ၅၆၀ သက္ကရာဇ်ကို ဖြိုပါလိမ့်မည်ဟု လျှောက်ထားဖူးသည့်အတိုင်း ၂ ခုအစွန်းထား၍ ဖြိုတော်မူလေသည်။ ထိုမင်းကြီးသည် အိမ်နိမ့် ၁၇၊ တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၇၂၊ ခုနစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၈၉၊ ရှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်၊ သက္ကရာဇ်ဖြိုကြွင်း ၂၉ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။ ၇။

(သက္ကရာဇ်ဖြိုသောမင်းတို့သည် အသက်မရှည်ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ယင်းသို့ဆိုကြသောစကားကို အမှန်မယူသာ။ အဇာတသတ်မင်း ၁၄၈ ခု သက္ကရာဇ်ကို ဖြိုပြီးနောက် ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ် နန်းစံရသေးသည်ဆိုသော ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာကိုထောက်။ ဤကား အမှာစကားချပ်။)

ထိုမင်း နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော်အိမ်ရှေ့မင်း သိင်္ဂစန္ဒရားသည် အိမ်ရှေ့မိဖုရား နှမတော်သုဝဏ္ဏဒေဝီနှင့် ဖြိုကြွင်းသက္ကရာဇ် ၂၉ ခုတွင် ဘိသိက်ခံ၍ ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေသည်။ ထိုမင်းကား အရောင်အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသောကြောင့် သိင်္ဂစန္ဒရားဟူသောအမည်ကို မှည့်တော်မူ၏။ မိဘဆရာ ရတနာသုံးပါးတို့ကို ညွတ်တွားကျိုးနွံလျက် အလွန်အကျူး အထူးကြည်လင်စွာ သဒ္ဓါနှစ်လိုရိုသေခြင်းရှိ၏။ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့အား အလွန်မြတ်နိုးရိုသေ၏။ ရတနာမိုးလည်း များစွာရွာ၏။ တိုင်းနိုင်ငံဝပြောစည်ပင်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၈၊တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၆၆၊ ခြောက်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၈၄၊ ရှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

သက္ကရာဇ် ၉၅ ခုတွင် နတ်ရွာစံတော်မူလေသည်။ ၈။(ရာဇဝင်ကျောက်ရိုး၌ကား ရတနာမိုးတစ်ကြိမ်သာ ရွာကြောင်း၊ အရှေ့ပြည်က မစ္စလုံဟူသော အမတ်တစ်ယောက်၊ ဘေသကဟူသော အမတ်တစ်ယောက်၊ ဤနှစ်ယောက်တို့လာရောက်လှည့်ပတ်လျှောက်ထားတိုင်း မဟာမုနိ သိမ်တော်ဂူကို နှိမ့်၍ လုပ်တော်မူသည်။ တံခါးတိုင်းကိုလည်း ခမောင်းသားကို ဆောက်လုပ်စေ၏။ ခြောက်လရှိလျှင် မင်းကြီး ဦးတော်ကို ရေနွေးဖြင့်ဆေးကောင်းသည်ဟုဆို၍ ဆေးမိ၏။ ထိုကြောင့် ကာလမရှည် လွန်တော်မူလေကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။)

ထိုမင်း နတ်ရွာစံတော်မူလေလျှင် သားတော် စူဠစန္ဒရားသည် စန္ဒာဒေဝီမည်သော မိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၉၅ ခုတွင် အဘိသိက်ခံ၍ မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အဆင်းအဝါ အစွမ်းခွန်အား ဘုန်းလက်ရုံးတန်ခိုးနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ရတနာသုံးပါး၌ အလွန်မြတ်နိုးရိုသေ၏။ ရတနာမိုး လေးကြိမ်ရွာ၏။ လုံ့ရှင်လက်နက်လည်း ရတော်မူ၏။ လုံ့ရှင်လက်နက်ဖြင့် ပြည်ထောင်ချင်း မင်းတို့ကို ရိုညွတ်စေလျက် ထိုမင်း၌ မရေမတွက်နိုင်သော ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့်တကွ ပြည်နေသူအပေါင်း နွားလားသင်းစုခုနစ်ခုသော အမွေအရေအတွက် ရှိ၏။ ကိုးသောင်းသော လှေကြီးတို့ဖြင့် ခြံရံလျက် တိုင်းခွင်လှည့်အံ့ဟု အနောက်သူရတန်ပြည်သို့ ချီတော်မူလေသော် စစ်တကောင်းသို့ ရောက်လေလျှင် မှူးတော်မတ်တော် စသော ပညာရှိတို့သည် ဤဇမ္ဗူဒိပ်မြေပြင်ထက် အရှင်မင်းကြီးအား စစ်မက်ပြုဝံ့အံ့သော မင်းသည် မရှိရာဖြစ်သောကြောင့် စစ်မက်ဆင်တော်မမူကောင်း။ အရိန္ဒမာလုံ့ရှင်ကိုသာ လွှတ်တော်မူသင့်ကောင်းသည်ဟု လျှောက်ကြလေလျှင် အရိန္ဒမာလုံ့ရှင်ကို စေလွှတ်တော်မူလျက် သူရတန်မင်းစသော ထိုထိုသော မင်းအပေါင်းတို့သည် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကာရများစွာနှင့် ကျွန်တော်ခံလာကြကုန်၏။ ကန်ကြီးလည်း တူးတော်မူ၏။ ကျောက်စာတိုင်လည်း စိုက်ထူးထားတော်မူခဲ့၏။ ဤသို့ မင်းကြီးအား စစ်မဆင်မတိုက်ကောင်းဟု လျှောက်သောစကားကို အကြောင်းပြု၍ စစ်တကောင်းဟု ယခုတိုင်တွင်၏။ ယင်းစစ်တကောင်းအရပ်မှသည် ပြန်ခဲ့၍ အမျိုးလေးပါးတို့၏ စီးပွားကိုဆောင်တော်မူပြီးသော် မင်း၏အဖြစ်ဖြင့် စံပျော်တော်မူ၏။ သက်တော် ၅၆ နှစ်တွင် ဦးကြပ်အနာ မင်းကြီးတွင် စွဲတော်မူလေ၍ မှူးမတ်ပညာရှိအပေါင်းတို့အား မေးတော်မူလေလျှင် ထိုမင်းဘုန်းတန်ခိုးကြောင့်ဖြစ်သော နတ်မျက်စိအမြင်ကိုရသော ဟူးရားတတ်တို့သည် ပဉ္စာလရစ်သင်းတွဲပြည်တွင် ခွေးငယ်တစ်ဇာတ်ဖြစ်ဖူးသောအခါ ခွေးငယ်သေလေသော် ဦးခေါင်းခွံကို တစ်ခုသော ညောင်ပင်ခွကြား၌ ကြပ်ထားကြလေ၏။ ကာလရှည်လတ်သော် ထိုညောင်ပင်သည် မျိုလေ၍ လေခတ်လတ်လျှင် ညောင်ပင်လှုပ်သောကြောင့် ယခု လူမင်းဖြစ်သောအခါဝယ် ဦးကြပ်

အနာဖြစ်တော်မူပါသည်ဟု လျှောက်ပေသော် မင်းကြီးသည် သင်းတွဲပြည်သို့ ချီတော်မူလိုသော နှလုံးတော်ရှိလတ်၍ ငါချီတော်မူလတ္တံ့ဟု ကမ္ပည်းစာစောင်ကို ဆွဲ၍ လုံ့ရှင်ကို စေလွှတ်တော်မူလိုက်၏။ ထိုအရိန္ဒမာလုံ့ရှင်သည်ကား နှစ်လခရီးကို တစ်ခဏချင်း ရောက်လေ၏။ မိုးကြိုးသံကဲ့သို့ ခြိမ်းသံဖြစ်စေလျက် မင်းရင်ပြင်ဝယ်ကျလေသော် အမတ်ပြည်စိုးစသော စစ်သူကြီးအိမ်ရှေ့မင်းတို့ ကောက်ချေသော်လည်း မရနိုင်သောကြောင့် မင်းကိုယ်တိုင် ကောက်ရလေ၏။ ကမ္ပည်းစာကို ကြည့်လေသော် သင်းတွဲမင်းသည် ကြောက်ရွံ့စွာလျက် အရှင့်နိုင်ငံတော်ဖြစ်သော သင်းတွဲပြည်သို့ ခြေတော်စုံကြွပါဟု ကမ္ပည်းရွှေစာလက်ဆောင်ရေးလိုက်ပြီးလျှင် ပေါက်ပေါက်တန်ဆောင် ဆီမီးပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်၍ လွှတ်လိုက်၏။ အရိန္ဒမာလုံ့ရှင်ပြန်ရောက်၍ လက်ဆောင်ရွှေစာကို မြင်တော်မူလေသော် အလွန်ဝမ်းမြောက်စွာ ဥတ္တမစော၊ ဝသီတေဇ ဟူသော ဟူးရားဖြူ ဟူးရားညိုတို့အား ကြွတော်မူအံ့သောအခါကို မေးတော်မူလေသော် ဤနှစ်ဝယ် ကြွတော်မူချေသော် ပြန်တော်မူရအံ့သော ကျိန်းမရှိပါဟု နားတော်လျှောက်ကြလေသော် ထိုစကားကို နားတော်မမူ၍ မင်း၏မာန်ဖြင့် နေတော်မူလေလျှင် မင်း၏အလိုကိုလိုက်၍ ဟူးရားဖြူ ဟူးရားညိုတို့က ကြွတော်မူလိုလျှင်လည်း ကြွတော်မူသင့်ပါ၏ဟု အစီရင်ခံလျှောက်ကြလေသော် ကိုယ်ဝန်သုံးလနှင့် တကွသော စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားအား သိကြားပေးအပ်သော ပတ္တမြားလက်စွပ်ကို ပေးတော်မူ၍ ဤသို့မှာတော်မူခဲ့၏။ မိဖုရား၊ ငါသည်ကား ဝေးရပ်မြေခေါင်သို့ ကြွတော်မူရလေသော် မျှောက်သားတော်သည်ကား ဒါန,သီလကို မြဲမြံစွာ ဆောက်တည်လျက် ပြည်တိုင်းကားကို အုပ်ကွပ်နှင့်ပေ။ ငါသည်ကား သမုဒ္ဒရာခရီးသည် ဘေးဥပဒ်များစွာသောကြောင့် မပြန်မရောက်ရှိခဲ့သော် ဤလက်စွပ်နှင့် တိုင်း၍တန်သောသူတို့ကို မင်းပြုရစ်စေဟူ၍ အမိန့်တော်ပေးထားခဲ့ပြီးမှ ရွှေလှေဖောင်တော်ပြာသာဒ်ထက် စီးတော်မူ၍ ကိုးသောင်းသော လှေတော်ရံတို့နှင့်တကွ သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ခရီးဖြင့် လှည့်ကြွတော်မူသောအခါ မင်းကြီးစားတော်ကွမ်းဖတ်ပစ်သဖြင့် နဂါးမင်းသမီးရလေလျှင် ရှေးခုနစ်ဘဝက လင်ဖြစ်ဖူးသော ဝါသနာကံကြောင့် အလွန်တက်မက်မောသည်ဖြစ်၍ အဖနဂါးမင်းကြီး ရလိုကြောင်းနှင့် တောင်းလေသော် ယခုမရနိုင်သေး၊ ပြန်ခါမှ ငါရအောင် ယူပေးမည်ဟု သမီးအား - ဝန်ခံလေ၏။ စူဋ္ဌစန္ဒရားမင်းကြီးလည်း ဟံသာဝတီမည်သော ပဲခူးပြည်ဝယ် ပဲခူးမင်းတို့၏လက်ဆောင်ပဏ္ဏာကို ယူတော်မူပြီးမှ ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းကို ဆန်တက်လေ၍ ပုဂံပြည့်ရှင်မင်းတို့ အဖူးအမြင် လက်ဆောင်ကိုခံယူပြီးမှ အထက်သို့ ဆန်တက်လေ၏။ (ဤအရာတွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာငမည် ရာဇဝင်တို့၌ ပဲခူးပြည်ဝယ် သထုံမင်းတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သရေခေတ္တရာပြည်ရှင်တို့ ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုကြလေသည်။

ပဲခူးပြည်ဝယ် ပဲခူးမင်းသာ ယူသင့်သည်။ သရေခေတ္တရာတွင်လည်း ထိုအခါ မင်းမရှိပြီ။ ပုဂံပြည်တွင်သာ ခ,ဆ,ပဥ္စာကိန်းကို ဖြိုပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၁၂၄ နှစ်ဝယ် နန်းတက်သော ရွှေမျောက်မင်း နန်းစံခုနစ်နှစ်တွင် ကြုံသင့်သည်။ ဤကား အမှာစကားချုပ်)။

မိုးကောင်း၊ မိုးညင်း၊ မိုးနဲ၊ မိုးထွေ၊ မိုးလောင်း စသော မြစ်ညာမင်းတို့သည် များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ဖြင့် ကြိုဆိုဆက်သဖူးမြင်ကြကုန်၏။ အစဉ်အတိုင်း ဆန်တက်လေသော် သင်းတွဲတကောင်းပြည်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ သင်းတွဲတကောင်းမင်းလည်း စစ်အင်္ဂါလေးပါး ခင်းကျင်းလျက် မှူးမတ်အပေါင်း ခြံရံ၍ ဆီးကြိုပြီးလျှင် သမီးရတနာလက်ဆောင်ဘဏ္ဍာတို့ဖြင့် ဆက်သဖူးမြင်လာပေ၏။ စူဋ္ဌစန္ဒရားမင်းကြီးလည်း ထိုညောင်ပင်ကို ရအောင်ရှာ၍ ရလေလျှင် မီးတိုက်ပြီးမှ ထိုညောင်ပင်အရာ၌ စေတီကြီးစွာတည်စေတော်မူ၍ မဏ္ဍပ်ကနားကြီးစွာဆောက်စေတော်မူလျက် ခြောက်သိန်းသော ရွှေစင်တို့ဖြင့် အလှူကြီးပေးတော်မူ၏။ စူဋ္ဌစန္ဒရားမင်းကြီးသည် အဆင်းအရောင်နှင့်ပြည့်စုံသော မင်းသမီးကညာတို့ဖြင့် မင်း၏စည်းစိမ်ကို ခံစားမွေ့လျော်တော်မူလျက် သုံးလတိုင်အောင် ပျော်ပါး၍ နေတော်မူလေသည်ကို မှူးတော်မတ်တော်အပေါင်းတို့က မလျှောက်ဝံ့ကြသည်ဖြစ်၍ စောင်းညင်းဖြင့် နေ့ညမပြတ်တီးမှုတ်ကြကုန်၏။ (ဤအရာတွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ သုံးနှစ်ပတ်လုံး ပျော်ပါးမေ့လျော့နေကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။ သက်တော် ၅၆ နှစ်တွင် ကြွတော်မူ၍ အပြန် ၅၆ တွင်ပင် လွန်တော်မူကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်ကိုထောက်၍ သုံးလဟူ၍ ရေးလိုက်သည်။ ဤကား အမှာစကားချုပ်)။

ဤသို့ တီးမှုတ်ကြသောအသံကို မင်းကြီးကြားလေသော် ဤအသံကား အဘယ်အသံလျှင်တို့နည်းဟု မေးတော်မူလေသော် ရွှေဖဝါးတော်အောက် ဤပြည်သည် အရှင့်ပြည်တော်မဟုတ်ပါ။ ဇမ္ဗူဒိပ်မြေအပြင်ထက် တစ်ရာ့တစ်စင်းထီးဆောင်းမင်းတို့၏ ခွန်သွင်းဆက်သတော်မူရာ ဝေသာလီမည်သော ပြည်သည်သာ အရှင်မင်းကြီး၏ ပြည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တော်သို့ ပြန်အံ့သော အချိန်အခါ တန်ပါပြီဟု လျှောက်အံ့သောငှာ တီးမှုတ်ပါကုန်သည်ဟု လျှောက်ကြပြီးမှ ပြန်ကြွတော်မူလိုသောစိတ်ရှိတော်မူ၍ ရွှေဖောင်တော်ပြာသာဒ်စီးလျက် ပြန်တော်မူခဲ့သော် သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ခွင်သို့ ရောက်တော်မူလေလျှင် မော်တင်အလှည့်၌ နဂါးမင်းသည် တန်ခိုးကြီးစွာဖြင့် ဖန်ဆင်း၍ လိုက်လတ်လေသော် စီးတိုင်းစီးတိုင်းသော လှေတို့ကို မီးအလျှံပြောင်ပြောင်စွဲလာသည်ကို သူငယ်တို့လျှောက်လေလျှင် ဟူးရားဖြူ ဟူးရားညိုတို့အား အကြောင်းကိုမေးတော်မူလေသော် အရှင်မင်းကြီး ပြန်၍ကြည့်တော်မမူပါလင့်ဟု လျှောက်ကြကုန်၏။ နဂါးမီးလျှံလည်း အစဉ်အတိုင်းလောင်၍ ဖောင်တော်ကို စွဲလာသော် မောင်းမတို့ ကြွေးကြော်သော

ကြောင့် ပြန်၍ကြည့်တော်မူလေလျှင် ရှစ်သောင်းသော လှေရုံတို့နှင့်တကွ နစ်မြုပ်တော်မူလေ၏။ ယင်းသို့နစ်မြုပ်လေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ နဂါးရစ်ဟု ယနေ့တိုင်အောင် တွင်လေ၏။ ရှေးဦးတင်သော အမတ်ကြီး ဓမ္မဖေယျသည်ကား တစ်သောင်းသော လှေရုံတို့နှင့် မပျက်မစီးပြန်လတ်သည်ကို စန္ဒဒေဝီမိဖုရားကြားလေလျှင် ငါ့လင်ကို ပုန်ကန်၍ မင်းပြုမည်လာလတ်သည်ဟု မှတ်လျက် ကိုယ်တိုင်တော်ထွက်၍ ရမ်းတားနှင့်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ရမ်းဝဟု ယနေ့တိုင်အောင် တွင်လေ၏။ ထိုအမတ်ကြီး ဓမ္မဖေယျသည် ကစ္ဆပနဒီမြစ်လျှောက် ဆန်တက်လေ၍ ဂူဝအထက် ကင်္ကာ တောင်ဝယ်မြို့ရွာတည်၍ နေလေသည်ကို ထိုအရပ်ဝယ် မနေရအောင် လိုက်၍နှင်ပြန်လေလျှင် မနေသာ၍ အရှင်မကို မတရစ်ဟု မြစ်ဖျားသို့ ဆန်တက်ပြန်လေ၏။ နေခဲ့သော အရပ်ကိုလည်း ဥတ္တရစ်ဟု ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။ ထိုအမတ်ကြီးလည်း ခြွေရံသင်းပင်းနှင့်တကွ ယူဇနာသုံးဆယ်မကသော အရပ်သို့သွားလေ၍ ပြည်ကြီးတည်လေသည်ကို ကုလားဘာသာဖြင့် သူပုန်တို့နေရာအရပ်ဖြစ်သည်ဟု ထိုပြည်ကို ဟစ်ရုံပြည်ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုအမတ်ကြီးသွားလေသော အခါ မလိုက်ဘဲ ခွဲ၍နေရစ်သော ရဲမက်ငါးရာတို့ကား မြို့ရွာတည်ထောင်၍ နေကြလေကုန်၏။ ထိုသူတို့ကို ပြဗ္ဗာဘာသာဖြင့် မြုံဟုခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ ချောင်းသုံးခွဝယ် သုံးရွာတည်သောကြောင့် ကက္ကုလပြည်ဟု သမုတ်ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ ဤဝေသာလီဟူသော ကျောက်လှေကားမြို့ကို အစတည်ထောင်တော်မူသော မဟာစန္ဒရားမင်းကြီး၏ အနွယ်တော်ကိုးဆက်မြောက်တွင် စူဠစန္ဒရားမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၃၆၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၆၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၃၁ ခုတွင် နဂါးနှစ်၍ လွန်တော်မူလေသည်။ ၉။ ဤကား ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ရာဇဝင်ကျောက်ရိုး၊ ဆရာမေည် ရာဇဝင်တို့၌ ပြဆိုအပ်သော စူဠစန္ဒရားမင်း၏အကြောင်းတည်း။

(ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ကား စူဠစန္ဒရားမင်းသည် ကုလားမင်းကဆက်သော ကုလားမင်းသမီး၊ ပျူမင်းကဆက်သော ပျူမင်းသမီးတို့စကားကိုသာ နားထောင်လျက် တောတောင်အနှံ့ လှည့်ပတ်ပျော်ရွှင်ပညာမဲ့ မှူးမတ်တို့နှင့်သာ ပေါင်းဖက်နေလေရာ ရှေးပညာရှိတို့၏ အမျိုးစဉ်ဆက်လာသော စစ်တကောင်းမြို့စား ဝိဓူရအမတ်လျှောက်သည်ကား အရှင်မင်းမြတ်၊ ရှေးရှေးဘီတော်ဘေးတော် ခမည်းတော်တို့ထုံးကို ဖျက်သင့်သည်မဟုတ်ပါ။ အများသနင်းမင်းစဉ်ဖြစ်လျက် အပြက်အချော်သရော်ကြမ်းတမ်း သော့သွမ်းသောအမှုကို မလေ့လာရာ၊ မင်းတို့ကား အမှားထွက်ဝင်၊ ဆိုချေလျှင်မူ ပြည်သူရိပါ၊ စစ်မက်များသည်။ အပျော်အရွှင်၊ သဘင်ပွဲမြန်းသော်၊ လူသွမ်းသည်။ အမှုတကာ၊ ယုတ္တာယုတ္တိ၊ မင်းမညီလျှင်၊ ပြည်ရိသည်။ ချောပစ်စကား၊ မင်းပါးအမတ်၊

တင်လျှောက်လတ်သော်၊ ရိပ္ပတ်သတ္တဝါ၊ မြို့ရွာကျေးကျွန်၊ မုသားလွန်သည်၊ ဥတုရာသီ၊ မညီနေလ၊ အာကာသဓာတ်၊ နက္ခတ်ဂြိုဟ်သွား၊ မတရားလျှင်၊ နာဖျားလည်းထူ၊ ခိုးသူနှောက်ယှက်၊ မိုးလည်းဖျက်သည်။ ထိုသို့ ရှေးထုံးအထွက်နှင့် လျှောက်ထားလေသော် ထိုမင်း အမျိုးအရိုးမှန်လျက် သူပျက်တို့စကားကို နာမိလေ၍ လှည့်ပတ်ရာအရပ်၌ ရေနစ်၍ သေလေသည်ဟု ရာဇဝင်ဟောင်းတို့၌ မလာဘဲလျက် လောင်းစွက်၍ ဆိုလေသည်။ ဤသို့ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ လာသည်ကို အချို့ရာဇဝင်သစ်၌ စစ်တွေမြို့အနီး မောင်နီပြင်ရွာရှိ အင်္ဂလိပ်မင်းပိုင်စက ဟူးရားတတ် ဆရာမေည် ရေးသားအပ်သော ရာဇဝင်ကို ရာဇဝင်ဟောင်း ဓညဝတီအရေးတော်ပုံကို လေးဆယ့်ရှစ်အင်္ဂါရှိ ပြည်၏ ရာဇဝင်ကြီးမှ ထုတ်နုတ်စီရင်သည်ဟု ဆိုသည်ကိုထောက်၍ လေးဆယ့်ရှစ်အင်္ဂါရှိသော ပြည်၏ရာဇဝင်ကြီးပြု၍ ထိုရာဇဝင်ကြီး၌ကား စူဠစန္ဒရားမင်းကြီးသည် ရေနစ်၍ သေလေသည်ဟုဆိုပြီးလျှင် ယခင်ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ စကားအတိုင်း ရေးသားလေသည်။ ပညာရှိတို့ သတိထား၍ စဉ်းစားဆင်ခြင်ပါလေ။ ယခုငါတို့ အမှီပြုအပ်သော ရာဇဝင်ဟောင်းသည်သာလျှင် သက္ကရာဇ် ၁၁၂၆ ခုနှစ်၊ နန်းတက်တော်မူသော အဘယမဟာရာဇာမင်း၏ အမတ်စာတတ် ဦးဒိုးဝေရေးသားအပ်သော လေးဆယ့်ရှစ်အင်္ဂါရှိ ပြည်၏ရာဇဝင်ကြီးနှင့်တူသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဟူမူ ရာဇဝင် ရာဇပုံအခန်း၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတော်မူသော သံချောင်းဆရာတော်ကြီး၏ လက်ကိုင်မူတော်ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရာဇဝင်အခန်း၊ မြို့တည်ခန်း၊ ကျွန်းတည်ခန်း၊ ဓာတ်တည်ခန်း၊ အရပ်ရပ်တို့နှင့်သော် လေးဆယ့်ရှစ်အင်္ဂါနီးရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရေးပုံသားပုံသည် ရိုးရိုးဖြောင့်ဖြောင့် အပိုအလွန်များစွာမပါဘဲ ရေးသားပါရှိသည်ကို မြင်သဖြင့်လည်းကောင်း ပြည်၏ရာဇဝင်ကြီးဟူ၍ပင် ထင်ပေသည်။ ရေးသူနာမည်ကား မပါလေ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်။)။

ထိုအခါ၌ ဝေသာလီကျောက်လှေကားမြို့ဝယ် ကြွင်းကျန်ရစ်သော မှူးတော်မတ်တော်တို့နှင့် စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားသည် တိုင်ပင်တော်မူကြလျှင် ဤပတ္တမြားလက်စွပ်သည် လက်ဝယ်တန်သောသူကို မင်းပြုရစ်စေဟု မှာထားတော်မူသည့်အတိုင်း မင်းကြီးတူဖြစ်သော စန္ဒကူးမင်းသား မင်းမျိုးမင်းနွယ်တို့၏ လက်၌ ဝတ်စေသော်လည်းကောင်း၊ အမတ်ကြီး၊ စစ်သူကြီး၊ ပြည်စိုး၊ ဘဏ္ဍာစိုး၊ မြို့ကွပ်၊ ကလန်သံပျင်တို့၏လက်၌ ဝတ်စေသော်လည်းကောင်း၊ အယုတ်အလတ် အမြတ်မရွေး တိုင်းပြည်ခရိုင် နိုင်ငံသူတို့၏လက်၌ ဝတ်စေသော်လည်းကောင်း မတန်လေသော်ကြောင့် ချောင်းဖျားမြောင်းဖျား တောတောင်အနှံ့ ရှာကြလေသော် မီး၏အဖျား၊ သဟူချောင်းဖျား၌ အဆင်းအဝါ အစွမ်းခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံသော မြို့သင်းကြီးညီနောင် သားအဖသုံးယောက်တို့ည်

ကွန်စွန်း၍ တွေ့လေလျှင် လက်စွပ်ကို ဝတ်စေ၍ တန်လတ်သော် သုံးယောက်လုံးကို ဝေသာလီပြည်သို့ ဆောင်ယူခဲ့၍ ထိုမြို့သုံးယောက်တွင် အစ်ကိုအမြတ်ူကို စန္ဒဒေဝီမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၃၁ ခုတွင် မင်းအဖြစ် တင်မြှောက်ကြလေ၏။ ညီအမြကူကိုကား အိမ်ရှေ့အရာ အပ်နှင်းပေ၏။ သား ပဲဖြူကိုကား မြောက်ဉပဟူသောရွာကို နှင်းပေ၏။ ကျက်သရေတောင်ထက်ဝယ် ပျဉ်းတိုင်အိမ်ဆောက်၍ နေလေ၏။ ထိုအခါ၌ နတ်လုံ့ရှင်လက်နက်သည် စူဠစန္ဒရားမင်းဝယ် ပါလေသောကြောင့် တိုင်းနိုင်ငံသည် ရှေးမင်းတို့ စိုးစံတော်မူသောအခါကဲ့သို့ မဖြစ်လေ။ တိုင်းပြည်၌ကား ဝပြောသာယာစည်ပင်စွာရှိ၏။ ထိုမြို့မင်း အမြမူမင်းပြု၍ ခြောက်နှစ်ရှိလတ်သော မိဖုရားစန္ဒာဒေဝီသည် လင်ဖြစ်သူ အမြတ်ူမင်းကို ထက်မတ်ဖြစ်သော အိမ်ရှေ့မင်းအမြကူသည် အရောင်အဆင်းအရည်အသွေးခွန်အားလက်ရုံးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် တပ်မက်ခြင်းဖြစ်၍ မှားယွင်းလွန်ကျူးကြလေလျှင် လင်အမြတ်ူမင်းကို ပယ်လျက် မတ် အမြကူ အိမ်ရှေ့မင်းနှင့် မင်းပြုအံ့ဟု ကြံသောအဖြစ်ကို မြို့သင်းကြီး အမြတ်ူသိလေသော် မိဖုရားနှင့် ငါ့ညီတို့ အကြံထက် ငါ လျင်အောင်ကြံရစေဟု တစ်ရံသောအခါဝယ် ညဥ့်သန်းခေါင်အချိန်၌ ယောင်ယမ်း *တွံပြု၏။ မိဖုရားလည်း အကြောင်းကိုမေးလတ်သော မြို့မင်းကြီးက ညီအိမ်ရှေ့မင်းကို ခေါ်၍ဤသို့ဆိုတော်မူ၏။ ငါတို့ကား ရှေးကောင်းမှုကံကြောင့်သာလျှင် မရမာမင်းအဖြစ်ရ၏။ ငါတို့ အမျိုးခုနစ်ဆက်ကား တောင်ထက်တောထဲကြီးသားမြို့ဖြစ်၏။ အန္တယ်ဖြစ်သော တောစောင့်တောင်စောင့်နတ်တို့သည် များစွာလာကုန်လျက် သံလုံ့တံတောင်လေးဖြင့် ခြိမ်းခြောက်လာ၍ ငါလန့်ဖျပ်ယောင်ယမ်းသတည်းဟု ပြန် ပြောပေသော် စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားနှင့် ညီအိမ်ရှေ့မင်းက ရှေးကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်ကိုကျင့်တော် မူပါဟု ဆိုပေသော် နွားနောက်၊ ကျွဲဖြူများစွာယူလျက် မြို့တို့၏ ဝတ်မြဲဖြစ်သော ကြိမ်နွယ် ကြွေပေါက်ဦးဖွဲ့-စသည်ကိုဝတ်လျက် တောင့်လေးမြားကို ကိုင်၍ညီအားကျွဲကြိုး၊ နွားကြိုး ကိုင်ငင်စေ၍ ရှေ့ကသွားစေ၏။ မြို့မင်းကြီးကား တောင့်လေးမြားလွှားကိုကိုင်လျက် နောက်မှလိုက်လေ၍ တောင်တူရူသို့ထွက်လေလျှင် လဆုတ်ကာလဖြစ်သောကြောင့် ညဥ့်သန်းခေါင်လွဲလျှင် လထွက်လတ်၍ တောင်တစ်ခုထက်၌ သစ်ပင်ပြိုင်းပြိုင်းကို မြင်လတ့်လျှင် မိုးသောက်လုပြီတကားဟု ညီဖြစ်သော အိမ်ရှေ့မင်းကို အဆိပ်လူးသောမြားဖြင့် ပစ်လေ၏။ ယင်းသို့မြားဖြင့်ပစ်သတ်သော ချောင်းငယ်ကို လျက်ချောင်း ဟုခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။ မိုးသောက်လုပြီဖြစ်၍ သစ်ပင်ပြိုင်းပြိုင်း မြင်သည့်အရပ်ကို ပြိုင်းတောင် ဟုခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။ ညီအလောင်းကို ချောင်းငယ်ဖျား ဝယ်ဝှက်ဖုံး၍ထားခဲ့သည်ကို ဝှက်ဖုံးဟု ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုအမြတ်ူ မင်းကြီးကား နန်းတော်သို့ပြန်လေ၍ ကျွဲဖြူ ငါ့ညီကိုခတ်၍ သေလေသည်ဟု ငိုယိုမှုပြု၏။

အိမ်ရှေ့အမြကူညီသား ပဲဖြူလည်း အဖကိုသတ်လေသည်ကိုသိ၍ ငိုကြွေး၍ နေလေ၏။ မြို့မင်းကြီးကား ငါမင်းဖြစ်ပြီဖြစ်သောကြောင့် ငါ့ဆွေငါ့မျိုးတို့သည် မြို့ရိုင်း၊ ချင်းရိုင်းတို့နှင့် ရောစပ်ခြင်းမဖြစ်စေကောင်းဟု မီးချောင်းဖျားဝယ်ရှိသော အလုံးစုံသော မြို့တို့ကို ချခေါ်စေ၍ ဖိုးခေါင်တောင်ရိုး၌ တည်ထားလေ၏။ ထိုမြို့တို့သည် ငါတို့မင်းမျိုးမင်းနွယ်ဟု မြို့အဝတ်တန်ဆာတို့ကို မသုံးဆောင်ကြပြီး ဦးဖွဲ့ကို ဖိုးခေါင်တောင်၌ ထားခဲ့၍ အရှေ့ပြည်သားတို့၏ အဝတ်တန်ဆာအဆောင်အယောင်တို့ကို မြဲစွာ ဝတ်ဆင်လေ၏။ ဦးဖွဲ့အားလုံးကို ဆွဲထားခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိုအရပ်ကို ဦးဖွဲ့တောင်ဟု ခေါ်ကြကုန်၏။ ထိုအခါတွင် အရှေ့ပြည်၌ ကာလရှည်မြင့်လတ်သော် အရှေ့ဘက်မြေအပြင်သို့ သက်လေ၍ လယ်ချောင်းလုပ်စားကြလေ၏။ အရှေ့ပုဂံပြည်သို့ နှံ့စပ်လေ၏။ အောက်အရပ်သို့ သက်၍ နေလေသည်ကို အောက်သားဟုခေါ်ကုန်၏။

ထိုအခါ အရှေ့ပုဂံပြည်ကို အစိုးရသော ရွှေမှောက်အမည်ရှိသော ပျူမင်းသည် စူဠစန္ဒရားမင်းကို နဂါးနှစ်လေသောကြောင့် ဝေသာလီပြည်၌ မြို့ညီနောင် သားအဖ သုံးယောက်တို့သည် မင်းပြုကြသည်ဟု ကြားလေသော် အကြောင်းကိုသိ၍ ကိုးသောင်းသောပျူတို့နှင့် စစ်မက်ပြုအံ့ဟု ဖိုးခေါင်တောင်ကိုကျော်၍ ပြိုင်းတိုင်တောင် ခြေရင်းဝယ် ရောက်လာသော် မြို့ပဲဖြူမင်းသားသည် ထိုအကြောင်းကိုသိလေလျှင် ပျူမင်းထံသို့သွားလေ၍ ဤသို့လျှောက်ပေ၏။ အကျွန်ုပ် ဘကြီးမင်းသည် အကျွန်ုပ်အဖကို သတ်လေသောကြောင့် အကျွန်ုပ်သည် အကျွန်ုပ်တို့၏ မြို့ဘာသာဖြင့် ခေါင်းဖိုးဆပ်မည်ဟု အရှင်မင်းကြီးထံ အကျွန်ုပ်လာပါသည်။ အကျွန်ုပ်လျှင် သတ်ပါမည်။ ဤအဥ္ဆနနဒီမြစ်ကိုလည်း အကျွန်ုပ်လျှင် ကူးတို့တင်ပါမည်ဟု လျှောက်လေသော် ပျူမင်းလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်လေ၏။ ပဲဖြူမင်းသားသည် ဤသို့ ဝန်ခံလျှောက်ထားပြီးလျှင် ရိုသေစွာ နတ်တို့အား တိုင်တန်း၍ မိဋ္ဌာန်သစ္စာပြုပေ၏။ ငါသည် အကယ်၍ ဤပျူမင်းချီလာသော ရန်စစ်ကို ပယ်လှစ်ခွင်းဖျက်နိုင်မည်မှန်လျှင် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးမှောင်အတိမိုက်စေသော၊ ဓားလှံလက်နက်နှင့်တကွ လှေလှော်ကားနှစ်စင်းကို လူနှင့်တကွ ရပါစေသောဟု မိဋ္ဌာန်သစ္စာပြုလေလျှင် ကုသိုလ်ကံကြီးသော ဖြစ်၍ နတ်တို့သည် မနေပိုင်သောကြောင့် လူသုံးကျိပ်အယောင်ဖန်ဆင်းလျက် လှေလှော်ကားနှစ်စင်းတွင် တင်၍ ဓားလှံလက်နက်အစုံနှင့် ရောက်လာပေ၏။ ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးလည်း မှောင်အတိ မိုက်လေ၏။ ပဲဖြူမင်းသားသည် ထိုလှေလှော်ကားဝယ်တင်၍ ကူးတို့ပို့ ဟန်အသွင်ဖြင့် တောင်ကြီးတစ်ခုသို့ ယူပြီးလျှင် ရဲမက်ဗိုလ်ပါများကိုသတ်လေ၍ ခုနစ်ရက် တိုင်လျှင် လင်းလေ၏။ ကြွင်းသော ပျူရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့သည် ပြိုင်တိုင်းတောင်

ထက်သို့တက်၍ ငါတို့ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့သည်ကား အဘယ်အရပ်ဝယ် စုဆောင်းလေသနည်းဟု ကြည့်လတ်သော် တောင်ကြီးတစ်လုံးဝယ် ပျူတို့၏အကောင်ကိုမြင်လေလျှင် ဤမြို့ကျွန်သားကား ဥပါယ်တံမျဉ်ငြဖွဲ့ ရဲမက်ဗိုလ်ပါများကို ခိုး၍သတ်လေပြီဟု ကြောက်လန့်စွာဖြစ်လျက် ပြန်သွားကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ခိုးသတ်လေသည်ကို အကြောင်းပြု၍ သတ်ခိုးတောင်ဟုတွင်လေ၏။ ယင်းသို့ ပြန်သွားလေသော ပျူမင်းနှင့် ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့ကို မြို့မင်းသားပဲဖြူသည် လိုက်၍တိုက်ခိုက်ရာဝယ် ဦးလည်ကို ဖြတ်ပြီးသော သဲစုကဲ့သို့ စုထားရာ အရပ်သည် ဝသဲအရပ်ဟုတွင်လေ၏။ ထိုပျူမင်းလည်းကြွင်းကျန်သော ရဲမက်ဗိုလ်ပါနှင့်တကွ ပြန်သွားလေ၏။ ပျူတို့တွင် ရလိုက်သော ရွှေငွေတို့ကို စုသောတောင်တို့ကား ရွှေတောင်၊ ငွေတောင်ဟု တွင်လေ၏။ ထိုအခါ ပဲဖြူမင်းသား၏ဘကြီးဖြစ်သော အမြတ်ူသည်ကား ပဲဖြူမင်းသားသည် ဘုန်းတန်ခိုးလက်ရုံးမြောက်မြားသောအဖြစ်ကို သိလေလျှင် သင့်အဖကို ငါသတ်သော အပြစ်ကြောင့် ငါ့ကို ခေါင်းဖိုးဆပ်လတ္တံ့သတည်းဟု ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စွာလျက် ထိုမြို့မင်း အမြတ်ူကား အိမ်နိမ့် ၄၀၊ လေးဆယ်။ နန်းစံ ၇၊ ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၃၈ခုတွင် သွေးအန်၍ လွန်တော်မူလေသည်။ ၁။

(ဤအရာတွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ အရှေ့ပြည်ကိုအစိုးရသော ပျူမင်းဟူ၍သာဆိုသည်။ မည်သည့်ပြည်ကဟု မဆိုလေ။ ရာဇဝင်လင်္ကာ၊ ဆရာမည် ရာဇဝင်တို့၌ သရေခေတ္တရာပြည်က ပျူမင်းဟူ၍ဆိုကြကုန်၏။ သရေခေတ္တရာ ရသေ့ပြည်သည် ဒေါ်,ဒေါ်,ရသ-ကိန်းကိုဖြိုပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၁၆ ခုရောက်သောအခါ သုပညာနဂရဆိန္နမင်းနန်းစံ ၁၁တွင် ပျက်စီးလေကြောင်းနှင့် မြန်မာတို့၏ မှန်နန်းရာဇဝင်နှင့်လည်း အနည်းငယ် စပ်လျဉ်းသည်ဖြစ်၍ ထည့်သွင်းလျက် ပြဆိုလိုက်ဦးအံ့။

သက္ကရာဇ်တို့ငါးခုတွင် သုပညာနဂရဆိန္နမင်းသည် မင်းပြု၏။ ထိုအခါ သံတွဲကမ်းရုံပြည်ကို တိုက်ခိုက်အောင်မြင်လေလျှင် ထိုသံတွဲပြည်တွင် မဇ္ဈိမပုရိသအထောင်နှင့် ရှစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်ရှိ ရွှေဆင်းတုတစ်ပါးကို မြင်တော်မူလေသော် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကို ဖူးတွေ့ရဘိသကဲ့သို့ အလွန်သဒ္ဓါတော်မူသည်ဖြစ်၍ ညဉ့်နံနက် မပြတ် ဝတ်ပြုတော်မူ၏။ ထိုသို့ ရွှေပိသာဆယ်ကုဋေမကသော အရိမေတ္တယျဘုရားရှင် သဏ္ဌာန်နှင့်တူသော ရုပ်တုတော်၌ သုံးနှစ်တိုင်တိုင်ခွာ၍ မသွားရက်သော အားဖြင့် နေတော်မူ၏။ မှူးတော်မတ်တော်တို့လည်း ဘုန်းကြီးသောအရှင်၊ ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါ ညောင်းညာကြပြီ။ နေပြည်တော်သို့ အလျှင်ပြန်တော်မူပါလောဟု နားတော်လျှောက်ကြလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ ငါသည် ဤဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်ကို ခွာ၍သွားအံ့သောငှာ မတတ်နိုင်။ ဤဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်ကို ရတနာဖောင်ကြီးစွာ

စီရင်၍ ဖောင်ထက်တင်ပြီးသော် နဂါးရစ်တောင် မော်တင်ကို လှည့်၍ မဟာသမုဒ္ဒရာဖြင့် သရေခေတ္တရာနေပြည်တော်သို့ ဆောင်ယူမည်ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ အမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း မင်းကြီးသည် မဖြစ်နိုင်ရာသော အကြံတော်ကို ကြံဘိသည်။ ဤသို့ ကြံတော်မူသည်ရှိသော် ငါတို့သားမယားတို့ကို မတွေ့မမြင်ရပြီဟူ၍ နှလုံးမကြည်ရှိကြကုန်၏။ အမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း တိုင်ပင်ကြ၍ ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်အောက်၌ ဥမင်တူးလေ၏။ ရုပ်တုတော်သည်လည်း ရွှေတိသွန်းသည်ဖြစ်၍ လေးသောကြောင့် လဲတော်မူလေ၏။ မင်းကြီးလည်း ဘုရားရှင်ရုပ်တုတော် လဲသည်ကိုမြင်တော်မူလျှင် အမတ်တို့ အဘယ်ကြောင့် ဘုရားရှင်ရုပ်တုတော်လဲဘိသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ အမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း ဆရာတော်ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူသည်ဟု နားတော်လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်။ထိုစကားကိုကြားတော်မူသော် နှလုံးမသာမယာရှိ၍ ခပ်မဆိတ်နေတော်မူလေ၏။ မှူးမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း ထင်းတစ်ယောက်တစ်ချောင်း၊ မီးသွေးတစ်ယောက်တစ်ဆုပ်စီ ထည့်ကြ၍ မီးတိုက်လေ၏။ ထိုသို့မီးတိုက်သော အဖြစ်ကို မင်းကြီးမြင်တော်မူလျှင် ဤသို့ မေးတော်မူပြန်၏။ အမတ်တို့ အဘယ်ကြောင့် ဘုရားရှင် ရုပ်တုတော်ကို မီးတိုက်ဘိသနည်းဟု မိန့်တော်မူ၏။ အမတ်တို့လည်း ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်ဝင်တော်မူ၍ နတ်တို့ သင်္ဂြိုဟ်လေသည်ဟု နားတော်လျှောက်ကုန်၏။ မင်းကြီးလည်း မဟုတ်သောစကားကို လျှောက်သည်ဟု နှလုံးမသာဖြစ်၍ ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူ၏။ အမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း မင်းကြီးအား အမျက်ထွက်လတ္တံ့သည်ကို ကြောက်သဖြင့် ထက်ဝယ်တော် တစ်ထောင်ပြည့်ရှိသော အဋ္ဌငါသ-နှစ်ကျိပ်ရှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်ရုပ်တုတော်ကို ရွှေစင်အတိဖြင့် သွန်း၍ မင်းကြီးအား ဆက်လေ၏။ ရွှေသန်လျက်လည်း သွန်းလုပ်၍ ဆက်ကြလေ၏။ မှူးမတ်ဗိုလ်ပါတို့လည်း များစွာယူကြလေကုန်၏။ ထိုဥစ္စာတို့ကို ပြည်သူတို့ သုံးစွဲ၍ အနှံ့အပြား ဖြစ်သောအခါ ရသေ့၊ သိကြား စသော သူမြတ်ခုနစ်ယောက်တည်းသော သရေခေတ္တရာပြည်သည် စနောင့်စနင်းရှိသည်ဖြစ်၍ လုစားယက်စား ခိုးသား ဓားပြ ထူထပ်သောအားဖြင့် ကွပ်ညှပ်မနိုင်ရှိခဲ့၏။ ထိုအခါ လေပွေကြီးလာ၍ ဆန်ကောလွင့်သည်ကို ဆန်ကောရှင်မိန်းမသည် ငါ့ဆန်ကော ငါ့ဆန်ကောဟူ၍ လိုက်လေသည်ကို အစပြု၍ ငါ့ဇကောစစ်လာသည်ဟူ၍ တစ်ပြည်လုံးထိတ်လန့်သောအားဖြင့် ထိုပြည်၌ နေကုန်သော ပျူ,ကမ်းရံ, မြန်မာလူမျိုးသုံးဦးတို့သည် သွေးနီရာ စုပေါင်း၍ သုံးစုကွဲသဖြင့် ပျက်စီးလေကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင် ၁၈၉ နံပါတ်တို့၌ဆိုသည်။

ရာဇဓာဝါဒကျမ်း၌ကား။ မေတ္တယျရုပ်တု၊ ရွှေဆင်းတု ပြောင်ပြောင်၊ အတောင်ရှစ်ဆယ်၊ ကြီးကျယ်နှင့်နှင့်၊ လွှားလွှားမြင့်ကို၊ ဖိုကျင့်ထိုး၍၊ ရသေ့မြို့အလုံး၊ ယူကြသုံးသဖြင့်၊ ဆုံးဖူးသည်တဝ၊ ဟူ၍ အတောင် ၈၀၊ ရှစ်ဆယ်သာမြင့်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။

ဤသို့ပြဆိုအပ်သော ရာဇဝင်ပုံပြင်စကားတို့ကို ထောက်ထားမျှော်ဆလျှင် စန္ဒသူရိယမင်းလက်ထက် မြတ်စွာဘုရား ဝါ ၂၀၊ နှစ်ဆယ်မြောက်တွင် ကြွရောက်တော်မူ၍ စန္ဒသူရိယမင်း တောင်းပန်အပ်သောကြောင့် သိရိဂုတ်တောင် ရတနာမဏ္ဍပ်အတွင်း တစ်ကုဋေသော ရွှေငွေရတနာတို့ဖြင့် သိကြား ဝိသကြုံတို့ စေ့စုံညီညွတ် သွန်းလုပ်အပ်သော မဟာမုနိ ရုပ်တုဖြစ်၍ ထိုရုပ်တုတော်ကို စံနမူနာယူ၍ အတုအပ သွန်းလုပ်ကိုးကွယ်ပူဇော်ကြလေသောကြောင့် ကမ်းရံပြည်ဟု ခေါ်အပ်သော သံတွဲပြည်သူပြည်သားတို့သည် မေတ္တာယျဘုရားရုပ်တုတော်သဏ္ဌာန်အတောင် ၈၀၊ ရှစ်ဆယ်။ တစ်နည်း ၈၈၊ ရှစ်ဆယ့်ရှစ်တောင်အရပ်အမြင့်တော်ရှိသော ရွှေဆင်းတုတော်ကြီးကို သွန်းလုပ်ကိုးကွယ်ကြလေသည်နှင့် ၎င်းဆင်းတုတော်ကို ဖိုကျင့်ထိုး၍ ရသေ့မြို့ သရေခေတ္တရာပြည်သားတို့ ယူဆောင်သုံးစားသောကြောင့် ပျက်ပြားလေသည်ဟု ယူရန်ရှိပေသည်။ ဤသည်လျှင် သရေခေတ္တရာပြည် ပျက်စီးခြင်းအကြောင်းတည်း။

ဤသည့်သာဓကကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ ရာဇဝင်ဟောင်း၌ နောက်တစ်ကြိမ်တုံလည်း ပုဂံပြည်ကို အစိုးရသော နော်ရထာမင်းကြီးရောက်လာကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၌ မြို့မင်းတို့လက်ထက် ပုဂံပြည် ထီးလိုင်မင်းရောက်လာကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကိုထောက်၍လည်းကောင်း၊ မြို့တည်ခန်း“ဝါ”ချပ်တွင် အရှေ့ပြည်က အောက်သားသျှမ်းတို့ လာရောက်သည်ဟူ၍ ဆိုသည်။ ပျူနှင့် မြန်မာကို အောက်သားဟု ငါတို့ရခိုင်က ခေါ်သောကြောင့် လည်းကောင်း ပုဂံပြည်ကို အစိုးရသော ရွှေမှောက်အမည်ရှိသော ပျူမင်းဟု ရေးလိုက်သည်။ ဤကား စကားချပ်)။

ထိုမြို့မင်းကြီးအမြတ်ူလွန်လေလျှင် ညီဖြစ်သူ အမြကူ၏သား ပဲဖြူမင်းသားကို မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် ညီညွတ်ပြီးသော် စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၃၈ တွင် နန်းတင်လေကုန်၏။ ပဲဖြူမင်းသားမင်းဖြစ်လေလျှင် ဤဝေသာလီပြည်သည် ကိန်းခန်းကုန်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ငါရှေးဦးစွာနေခဲ့၍ မြောက်မြားကြီးကျယ်ခြင်းသို့ ရောက်ရာအရပ်ဝယ် မြို့တည်အံ့ဟု တည်ထောင်၍ နေသောမြို့သည် မြောက်ဦးမြို့ဟု တွင်လေ၏။ ထိုမြောက်ဦးမြို့ဝယ် ပဲဖြူမင်းနှင့် စန္ဒာဒေဝီမိဖုရားတို့သည် ၁၇၊ တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်နေပြီးမှ ကိုးသိန်းသော သျှမ်းတို့သည် လေးမြို့ဖျားက သက်လတ်၍ အဥ္စနနဒီ မြစ်လျှောက်စုန်ဆင်းလျက် စစ်မက်ကြီးစွာ တက်လာသော် ပဲဖြူမင်းသည် ခွန်အားမတန်သောကြောင့် မိဖုရားမောင်းမမိသံ ပါရန်သင့်သရွေ့ ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့် ယိုးချောင်းဖျား သပိတ်တောင်ဝယ် မြို့တည်၍ နေလေရာ များမကြာမီ ပဲဖြူမင်းသည် အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၇၊ တစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော်

၄၄၊ လေးဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၅၆ ခုတွင် လွန်တော်မူသည်။ ၂။

ကျန်ရစ်သောလူသူများတို့ကို သျှမ်းစစ်သည်တို့သည် ဖမ်းလေ၏။ ထိုအခါ မြောက်ဦးမြို့ပျက်စီး၍ မင်းမရှိသည်ဖြစ်၍ ကြားတစ်နှစ်ပြတ်လေ၏။ ရမ်းဗြဲကျွန်းကိုလည်း သျှမ်းဖျက်ဆီး၍ လူသူများစွာ ယူပြီးလျှင် အရှေ့ပြည် စစ်ကိုင်းအရပ်၌ ရွာတည်ထားလေ၏။ သံတွဲမြို့ကိုလည်း တလိုင်းတို့ပိုင်လေ၏။ ယင်းသို့မင်းမရှိဘဲ ကြားတစ်နှစ်လွန်ပြီးနောက် အထက် စူဠစန္ဒရားမင်းကြီးသည် သင်းတွဲပြည်သို့ ချီတော်မူသောအခါ၌ မိဖုရား စန္ဒာဒေဝီဝမ်းဝယ် သန္ဓေသုံးလနှင့် ကျန်ရစ်သော သားတော်သည် မြို့မင်းကြီး အမြတ်ူမင်းပြုစဉ် မွေးဖွားတော်မူလေလျှင် ချစ်ခင်လေးမြတ်သောသူတို့ ယူဆောင်လျက် သိန်းတန်းဖျား သက်လူမျိုးတို့၏နေရာဖြစ်သော စစ်တန်းတင်မြို့၌ ဝှက်ထားလေရာ သက်လူမျိုးတို့က ငါတို့မင်းဟု ခေါ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ငတုံမင်းတွင်သော မင်းသားသည် သက်တော် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်မြောက်တွင် စစ်တန်းတင်မြို့မှ ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့နှင့်တကွ ချီလာ၍ သက္ကရာဇ် ၁၅၆ ခုတွင် စမ္ပဝက်မြို့ကို တည်ထောင်၍ သီရိဒေဝီ မိဖုရားနှင့် မင်းပြုတော်မူလာ၏။ ထိုငတုံမင်း၏ ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် မိုးကြိုးကန်ဝယ် နဂါးတစ်ဦးနေလာ၏။ ထိုနဂါးတန်ခိုးကြောင့် မိုးလည်းအလွန်ကောင်း၏။ တိုင်းပြည်၊ ခရိုင်၊ နိုင်ငံအလုံး ဝပြောသာယာရှိ၏။ ရန်သူခပ်သိမ်းလည်း ကင်းငြိမ်းပျောက်ပျက် တိမ်မြုပ်လေ၏။ သိကြား ဝိသကြုံတို့ စုအုံ မ,စ စီရင်၍ ပေးအပ်သော ပိတောက်စည်တော်ကို ရတော်မူ၏။ ထိုပိတောက် စည်တော်ကို တီးလျှင် အရှေ့ပုဂံပြည်သည် တစ်နေ့သုံးကြိမ် လန့်ဖျပ်၍ ပြိုလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ပုဂံပြည့်ရှင် စောခင်နှစ်မင်း သိလေလျှင် ဗေဒင်ယတြာတတ်သော ပညာရှိတို့နှင့်တိုင်ပင်၍ ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့် နဂါးမင်းလွင့်သွားလေအောင်၊ ပိတောက်စည်ကိုလည်း လှီးဖြတ်ရအောင်၊ အကျိုးရှိသည်ကို အပြစ်ဖြစ်အောင် ကြံဆောင်စီမံလျက် သိုက်ပြန်ဟူးရားကျမ်းကို ပြုပြီးသော် ထိုသိုက်ပြန်ဟူးရားတတ်သော သူလျှိုတို့ကို အပြစ်ရှိ၍ နှင်လိုက်ဟန်ပြုပြီးလျှင် လွှတ်လိုက်သည်ဖြစ်၍ စမ္ပဝက်မြို့သို့ ရောက်လာ၏။ ရောက်ပြီးလျှင် မင်းထံဝင်၍ ယုံကြည်အောင် လျှောက်ထားလျက် ခစားနေထိုင်ခြင်းပြုပြီးမှ ထိုသိုက်ပြန်ဟူးရားကျမ်းကို ပြ၍ သူတစ်ပါးမသိအောင် သို့ဝှက်မြှုပ်ထားသော ရွှေအိုးတို့ကို ညွှန်ပြလေလျှင် ရလေချည်သည်းဖြစ်၍ မင်းမှစ၍ မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် ဤဟူးရားကျမ်းသည် မှန်လှပေသည်ဟု ယုံကြည်ကြလေ၏။ မိုးကြိုးကန်တွင်လည်း အချိန်လေးပိဿာရှိသော ရွှေဟသ်ာရုပ်ကို သူတစ်ပါးမသိရအောင် ပစ်ထားပြီးမှ ဤမိုးကြိုးကန်တွင်လည် အချိန်လေးပိဿာရှိ ရွှေဟသ်ာရုပ်ရှိပါသည်။ နဂါးကို မနေစေကောင်းဟု ကမ်းနားဝန်းကျင်ရှိ အုတ်ကျောက်များစွာတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သံတွေသံခဲ ရဲရဲညီးညီးတို့နှင့်လည်း

ကောင်း၊ ကန်တွင်းသို့ ပစ်စေ၏။ ကန်လယ်၌ ဖောင်ဖွဲ့လျက် အုတ်ကျောက်များစွာ သံတွေခဲရဲရဲတို့ကို တစ်နေ့မပြတ်ပစ်လေလျှင် ရေကန်သည် ကျိုက်ကျိုက်ဆူလေ၍ နဂါးမနေနိုင်သောကြောင့် ကန်ကိုထွင်းလျက် ထွက်လေသောအရပ်ကို ကန်ထွင်းဟူ၍ ခေါ်လေ၏။ ထိုမှသည် အဌနနဒီမြစ်သို့သက်၍ ဆန်လေသော် နဂါးတွန့်ခဲ့သော အရပ်ကို နဂါးတွန့်အရပ်ဟု ခေါ်ကြလေ၏။ ထိုမှတစ်ဖန် ဆန်တက်ပြန်သော် နေအံ့သော အရပ်ကိုဝပ်၍ ကြည့်လေ၏။ ထိုအရပ်ကို နဂါးဝပ်-ဟုခေါ်ကြလေ၏။ ထိုမှသည် ချောင်းဖျားသို့ ဆန်တက်၍ တစ်ခုသော အိုင်ဝယ် အသိုက်ပြု၍နေလေ၏။ ထိုအရပ်ကို ယခုတိုင်အောင် သိုက်ဝ-ဟု ခေါ်ကြလေ၏။ ထိုအိုင်၌ ကျဉ်းမြောင်းနိုး၍ ပြန်ဆင်းလာပြီးသော် ချောင်းတစ်ခုတွင် ဝပ်၍နေလာ၏ ထိုအရပ်ကို ဤနေ့တိုင်အောင် ဝပ်ချောင်း-ဟု ခေါ်ကြလေ၏။ ထိုအိုင်၌ ဝပ်၍နေလာသောနဂါးကို လွင့်သွားစိမ့်သော ငှာ တော်သလင်းလတွင် မင်းတို့သည် ငါးတန်သဘင်ကို ပိုက်ကွန်များယူလျက် ထွက်၍ ကစားမြဲဖြစ်ပါသည်ဟု မင်းအားလျှောက်ပြီးလျှင် ထိုအရပ်သို့ မင်းကိုယ်တိုင်ထွက်၍ ပိုက်ကွန်တန်းလျက် ငါးတန်ထိုးကြလေလျှင် နဂါးမင်းသည် မနေနိုင်၍ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ ထွက်ပြေးလေပြီးလျှင် ထိုနဂါးမင်းသည် မာန်အောင်ကျွန်း၌ တန်ခိုးပြာဋိဟာ အထူးထူးအပြားပြားပြု၍ ပြည်သူတို့၏ အစီးအပွားကို ဆောင်လျက် နေလေ၏။ ယင်းသို့နဂါးမင်းကို နှင်ပြီးသော် ပိတောက်စည်ကိုလည်း တစ်ဖက်လေးလက်သစ်စီ ဖြတ်စေ၏။ ထိုသို့ပြုပြီးမှ ကြီးကြီးငယ်ငယ် ပြုဖွယ်ယတြာတို့ကို ပြုခဲ့၍ သိုက်ပြန်တတ်သူလျှိုတို့သည် ပုဂံပြည်သို့ ပြေးခဲ့လေကုန်၏။

ထိုအခါ၌ စမ္ဗဝက်မြို့သည် စနောင့်စနင်းဖြစ်လေလျှင် ပုဂံပြည်ကို အစိုးရသော စောခင်နှစ်အမည်ရှိသောမင်းသည် ချီလတ်၍ ငတုံမင်းကို တိုက်သဖြင့် ရလေသော် ဦးခေါင်းကိုဖြတ်၍ ယူလေ၏။ ထိုငတုံမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်၊ နန်းစံ ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၈၀ ပြည့်တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၀။

သူရိယကေတုသား ကန်သုံးဆင့်မြို့နှင့် ဝေသာလီကျောက်လှေကားမြို့တည် မဟာစန္ဒရားမင်းအစ စူဠစန္ဒရားသား ငတုံမင်းအဆုံးရှိသော စန္ဒရားမင်းနွယ် ၁၀၊ မျိုးခြားမြို့မင်း အမြတူ၊ ပဲဖြူ ၂ ဆက်၊ ပေါင်း ၁၂ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၄၉၁နှစ်။

ဤသည်ကား သူရိယကေတုသား ကန်သုံးဆင့်မြို့နှင့် ဝေသာလီ ကျောက်လှေကားမြို့တည် မဟာစန္ဒရားမင်းအစ စူဠစန္ဒရားမင်းသား ငတုံမင်း အဆုံးရှိသော စန္ဒရားမင်းနွယ် ၁၀ ဆက်၊ မျိုးခြားမြို့မင်း အမြတူ၊ ပဲဖြူပေါင်း ၁၂ ဆက်သော မင်း

တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသား ပြဆိုအပ်သော အကြောင်းတည်း။

(ဤမဟာစန္ဒရားမင်းကြီး၏ အနွယ်တော်ဝင် မင်းတစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်တို့၏အမည် အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ် စသည်တို့၏ အကြောင်းကို ရှေး၌ ပြဆိုအပ်ပြီးသော မဟာစန္ဒရားမင်း အခန်း၌ကဲ့သို့ ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့သည် ညီညွတ်ခြင်းမရှိ။ အတိခလိတ-ချွတ်ယွင်းလျက် ရှိကြသည်မှာ ဆရာငမည်-ရာဇဝင်၌ မဟာစန္ဒရား ၂၁၊ သူရိယစန္ဒရား ၂၀၊ မောလစန္ဒရား ၁၉၊ ပေါလစန္ဒရား ၂၆၊ ကာလစန္ဒရား ၉၊ ထူလစန္ဒရား ၁၉၊ သီရိစန္ဒရား ၃၂၊ သိင်္ဂစန္ဒရား ၁၆၊ စူဠစန္ဒရား ၆၊ အမြတူ ၇၊ ပဲဖြူ ၁၂၊ ကြား ၁၈၊ ငတုံ ၂၄၊ စုစုပေါင်း ၂၂၉နှစ်ဟူ၍ နန်းစံကို ပြဆိုလျက် နန်းတက်သက္ကရာဇ်များကိုလည်း သူ့နှစ်နှင့် ကိုက်ညီအောင် လျှော့လေသည်။ ထိုတွင် ကိုးဆက်မြောက် စူဠစန္ဒရား နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၃၁၃၊ အမြတူ နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၃၁၉၊ ပဲဖြူနန်းတက် ၃၂၆၊ သပိတ်တောင်သို့ ပြေးထွက်သည့် သက္ကရာဇ် ၃၃၈၊ ကြား ၁၈၊ ၎င်းနောက် ငတုံမင်းနန်းတက်သက္ကရာဇ် ၃၅၆ ခု ဖြစ်ကြောင်းတို့နှင့်ဆိုသည်။ ရာဇဝင်သစ်အလိုမှာ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၂၀၂ သာဖြစ်၍ ပဲဖြူနန်းတက် ၃၃၀၊ ငတုံနန်းတက် ၃၅၃နှစ်၊ ခေတ္တာသင်နန်းတက် ၃၇၇ နှစ်သာဖြစ်သောကြောင့် ၃၂၆ တွင် ပဲဖြူနန်းတက်ကြောင်း၊ ၃၇၆ တွင် ငတုံမင်းနန်းတက်ကြောင်းကို ဆိုလတ္တံ့သော မိမိစကားနှင့်မညီလေ။ ထိုစကားရပ်တွင် ငတုံမင်းသည် ပုဂံပြည်ရှင် နော်ရထာလာရောက်၍ ပြန်သွားပြီးနောက် ၃၅၆ သက္ကရာဇ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည့်အချက်၌ ပုဂံပြည်ဝယ် နော်ရထာမင်းသည် ခ,ဆ,ပဌာ-ကိန်းကို ဖြိုပြီးနောက် ဆိန့်, သာ, လေး-နော်ရထာဟူသော သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်းအလို ၃၆၄ ခုနှစ်မှသာ မင်းဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ၃၅၆ တွင် နော်ရထာမင်းမှ မဖြစ်သေးရကား နော်ရထာမင်းပြန်ပြီးနောက် ၃၅၆ သက္ကရာဇ်တွင် ငတုံမင်းဖြစ်သည်ဟူသော စကားသည် ယုတ္တိမရလေ။ မှန်နန်းရာဇဝင် အလိုမူကား နော်ရထာမင်းသည် ၃၇၉ ခုမှ မင်းဖြစ်သည်ဆိုသောကြောင့် သာ၍ပင် ဝေးကွာလေသည်ဖြစ်၍ မှတ်ယူသင့်ရာစကားဟု မထင်ချေ။ ပဲဖြူမင်းနန်းစံ ၁၂၊ ကြား ၁၈ ဟု ပြဆိုရေးသားအပ်သော အရာသည်လည်း ရာဇဝင်ဟောင်းမှာ နန်းစံ ၁၂ ရှိပြီးနောက် သပိတ်တောင်မြို့သို့ ထွက်သွားနေထိုင်လေသည် ဆိုပြီးနောက် ၁၈နှစ်ရှိလျှင် ပုဂံပြည် နော်ရထာမင်းလာ၍ အပြန် ၄၅၆ သက္ကရာဇ်တွင် ငတုံမင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကို ထောက်၍ ရေးသားဟန်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ရာဇဝင်ဟောင်းအဆိုအောက်အနှစ် တစ်ရာ လျှော့လေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း စကားကိုလည်း။

တြိန်း,နော,သတ္တာ၊ ဥပရာဇာ စောလူး ... ... ၃၉၇။

ဝိုက်,ကျူး,ညွှန်၊ ကျန်စစ်မှတ် ... ... ၄၂၃။

လူများနတ်၊ စည်သူလောင်း ... ... ၄၅၀။

ဟူသော သမန္တစက္ခုဒီပနီနှင့် ထောက်လျှင် နော်ရထာမင်းနောက် သုံးဆက်မြောက် အလောင်းစည်သူ နန်းစံ ၆ နှစ်တွင်သာ ကြုံသင့်သောကြောင့် အခိုင်အမာ မယူသာချေ။ မှန်နန်းရာဇဝင်အလိုမူ အလောင်းစည်သူ နန်းစံနှစ်နှစ်နှင့် ကြုံလေသည် ဖြစ်၍ အထောက်မသာချေ၊ ငါတို့ ညှိနှိုင်းရေးပြအပ်သော ရာဇဝင်သစ် စကားတည်း။

မြောက်ဦးမြို့တည်၊ စံမြန်းသည်နှင့် အရှည်ကာလ၊ သတ္တဒသာ၊ ရောက်သောခါလျှင်၊ မိစ္ဆာစွဲလမ်း၊ ကိုးသိန်းသျှမ်းတို့၊ ပွမ်းပွမ်းစစ်ဘက်၊ ချီတက်ဝန်းရံ၊ တိုက်လေပြန်သော်၊ မခံနိုင်လျှင်း၊ ပဲဖြူမင်းလည်း၊ နန်းတွင်းခြံရံ၊ မိသံမောင်းမ၊ စသည်မိဖုရား၊မှူးမတ်များကို၊ ပါအားသမျှ၊ လက်ရသိမ်းယူ၊ ပြေးတော်မူသည်၊ ပဲဖြူမင်း၏အခန်းတည်း။

ဟူသော ရာဇဝင်လင်္ကာကို ထောက်၍ ပဲဖြူမင်းနန်းစံကို ၁၇ ဟု ရေးလိုက်သည်။ ကြားတစ်နှစ်ဟု ရေးလိုက်ခြင်းသည် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ ၁၈ ရှိလျှင် ဟူသောစကားသည် ပဲဖြူမင်းနန်းစံ ၁၇နှင့်ပေါင်း၍ ၁၈နှစ်ဆိုသော အရာသာဖြစ်သည်ဟု ယူ၍ဆိုလိုက်ပေသည်။ ငတုံမင်းနန်းတက် ၁၅၆ ဆိုလိုက်သည်မှာ ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ရာဇဝင်လင်္ကာတို့၌ ၄၅၆ဟု ပါလေခြင်းသည် အရေးအသားမှား၍ သုံးရာပိုလေသည်။ စင်စစ်မှာ ၁၅၆ သာဖြစ်သင့်၏ယူပေသည်။ ယင်းသို့ ၁၅၆ ယူမှ နောက်၌ ဆိုလတ္တံ့သော လက်ယာမင်းနန်းနန်းတက် သက္ကရာဇ် ၄၆၅ ဖြစ်သည်နှင့်လည်းကောင်း။ အလောမာဖြူမင်း လောင်းကြက်မြို့တည် သက္ကရာဇ် ၆၁၃ ဖြစ်သည်နှင့်လည်းကောင်း၊ စောမွန်မင်း နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၇၆၆ ဖြစ်သည်နှင့်လည်းကောင်း ညီညွတ်တိုက်ဆိုင်ရာသောကြောင့် ငတုံမင်းနန်းတက် သက္ကရာဇ်ကို ၁၅၆ ခုဟူ၍သာ ယူရမည်။ ထိုမင်း၏ဘုန်းကံပိတောက်စည်ကြောင့် ပုဂံပြည် တစ်နေ့သုံးကြိမ်လန့်သည်ဖြစ်၍ ပုဂံမင်းတို့ကသိုက်တက်ပြန်ဟူးရာဘတ်တို့ကို စေလွှတ်ဖျက်စေသည့်အရာတွင် မည်သည့်မင်းဟူ၍ ရာဇဝင်ဟောင်း၊ ဆရာမေည်-ရာဇဝင်၊ ရာဇဝင်သစ်တို့၌မဆိုလေ။ ရာဇဝင်လင်္ကာ၌ အနောက်ရထာမင်းကစေသည်ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုစကားလည်း ယုတ္တိမရှိလေ။ သိုက်ပြန် ဟူးရားကျမ်းကိုလည်း ဆရာမေည် ရာဇဝင်သစ်၌ သစ်ကြန်ကျမ်းဟု ဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်သစ်၌ကား ဟူးရားတွက်သစ်ပုံကျမ်းဟူ၍ အထူးဆိုလေသည်။ နောက်ငတုံမင်းကို သတ်လာသောမင်းကို ရာဇဝင်ဟောင်းက ဗောဓိသေရိ အမည်ရှိသော အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် နော်ရထာမင်းအပြန် ၃၅၆ တွင် နန်းတက်၍ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ် နန်းစံသော ငတုံမင်းကို ၃၈၀ တွင်သတ်၍ ခေတ္တသင်မင်းကို စမ္ပဝက်မြို့တွင် နန်းတင်ခဲ့ကြောင်းနှင့် ဆိုကြလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုကြရာ၌ နော်ရထာမင်းနောက်

သုံးဆက်မြောက် နှစ်ပေါင်း ၉၄နှစ်အကွာ ၄၅၀ တွင်မှ နန်းတက်သော အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် ငတုံမင်းကိုသတ်၍ ခေတ္တသင်မင်းကို နန်းတင်နိုင်ရန် အကြောင်းမဟုတ်လေရကား တိမ်းယိမ်းသော စကားဟူ၍သာ မှတ်သားနှလုံးမူရမည်။ ဤသည်ကား စကားချပ်)။

ဤသည်ကား သူရိယကေတုသား ကန်သုံးဆင့်မြို့နှင့် ဝေသာလီကျောက်လှေကားမြို့တည် မဟာစန္ဒရားမင်းအစ စူဠစန္ဒရားမင်း၏သား ငတုံမင်း အဆုံးရှိသော မင်း ၁၂ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်းတည်း။

(၁၅၈) ယခုအခါ၌ စူဠစန္ဒရား၏တူ စန္ဒကူးမင်း၏သား၊ ပဉ္စာမြို့တည်၊ ခေတ္တသင် ၁၊ စန္ဒသင်အနွယ် ၁၀။ မျိုးခြားစည် သဘင် ၁။ ဝရောင်းငှက်စနည်းမင်း အနွယ် ၃ ဆက်။ ပေါင်း ၁၅ဆက်သောမင်းတို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကိုရေးပြဆိုအပ်သော အကြောင်း

ထိုငတုံမင်းလွန်လေလျှင် စမ္ပဝက်မြို့သည် ပျက်စီးခြင်းသို့ရောက်၍ စနောင့်စနင်း ဖြစ်သောအခါ စမ္ပဝက်မြို့တွင် ပြည်သူမှူးမတ်တို့သည် ငါတို့ပြည်၌ မင်းဆက်မကုန်မပြတ်သေးဖြစ်သည်။ အဘယ်သို့ မပြတ်သနည်းဟူမူ စူဠစန္ဒရားမင်း၏ တူတော်ဖြစ်သော စန္ဒကူးမင်းနှင့် အရီးတော်ဖြစ်သူ စန္ဒဒေဝီမိဖုရားသင့်နေ၍ ခေတ္တသင်၊ စန္ဒသင်ဟူသော သားတော်နှစ်ယောက်၊ သီရိကုမ္မာရီဟူသော သမီးတော်တစ်ယောက်၊ ဤမောင်နှမသုံးယောက်တို့ကို ဖွားမြင်တော်မူပြီးမှ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့လွန်ခဲ့လေလျှင်၊ ထိုမောင်နှမသုံးယောက်တို့သည် သပိတ်တောင်မြို့မှထွက်ခွာခဲ့၍ မြိပ်ချောင်းဖျားဝယ် ငါးရံ့ချောင်း၌ ရှိလေသည်ဟု သတင်းကြားသိရပေသည်။ ယင်းသို့သိရသည်ဖြစ်သောကြောင့် မင်းဆက်မပြတ်သေးကြောင်း သိရသည်။ ထိုမင်းသားညီနောင် မောင်နှမတို့ကို ယူဆောင်လျက် မင်းပြုစေရလျှင် ကောင်းမည်ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်၍ မင်းညီနောင်မောင်နှမတို့ကို ယူဆောင်ပြီးလျှင် ခေတ္တသင်ဟူသော မင်းသားနှင့် နှမတော်သီရိကုမ္မာရီကို အဘိသိက်သွန်းပြီးလျှင် သက္ကရာဇ် ၁၈၀ တွင် မင်းမြှောက်တော်မူကြလေသည်။ ညီတော် စန္ဒသင်ကို အိမ်ရှေ့အရာ၌ အပ်နှင်းကြလေကုန်၏။ ထိုခေတ္တသင်မင်းကား စမ္ပဝက်မြို့သည် ကိန်းခန်းကုန်လေပြီဟူ၍ စမ္ပဝက်မြို့မှထွက်ပြီးလျှင်

တောင်ထက်၌ ပဉ္စာမြို့ကိုတည်၍ ထီးနန်းစိုးစံတော်မူလေသည်။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ ၁၀၊ ဆယ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၁၉၀ ပြည့်တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ညီတော်ဖြစ်သူ စန္ဒသင်မင်းသားသည် မရီးတော် သီရိကုမ္မာရီမိဖုရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၁၉၀ ပြည့်တွင် နန်းတက်စိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၁၅၊ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၄၈၊ လေးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၂၀၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းယင်ဖြူသည် မျောက်သားတော် စောမုခီနှင့် သက္ကရာဇ် ၂၀၅ ခုတွင် ခမည်းတော်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၀၊ သုံးဆယ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၅၈၊ ငါးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၂၃၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နာဂသူရိယသည် မျောက်သားတော်စောလှမင်းနှင့်သက္ကရာဇ် ၂၃၅ ခုတွင် ခမည်းတော်ထီးနန်းကို သိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူ လေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၂၊ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၂၆၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သူရိယရာဇာသည် မျောက်သားတော် စောမင်းဖွားနှင့် သက္ကရာဇ် ၂၆၆ ခုတွင် ခမည်းတော်ရိပ်ရာကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၂၊ သုံးဆယ်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၉၊ ငါးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၂၉၈ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ပုဏ္ဏကမင်းသားသည် မျောက်သားတော် ရှင်မဖြူနှင့်သက္ကရာဇ် ၂၉၈ ခုတ္တွင် မင်းပြုတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၅၅၊ ငါးဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၃၃၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၅။

(ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်းအလာတည်း။ ရာဇဝင်ကျောက်ရိုး၌ကား ထိုပုဏ္ဏက မင်းလက်ထက် အရိမဒ္ဒနပြည် ပုဂံမင်းက သုံးရာမျှလောက်သော သူလျှိုရှင်ယောင်တို့ကို လွှတ်လိုက်၍ မဟာမုနိသိမ်တော်ကို မီးတိုက်လောစေသောကြောင့် ဖမ်း၍သတ်လေသည်။ထိုရှင်ယောင်တို့တွင် သီလရှိသော သူမြတ်သုံးယောက် ပါလေသည်ဖြစ်၍ ပုဏ္ဏက မင်းကြီးကိုယ်တော်၌ ယားယံ၍ အနာပေါက်တော်မူသည်။ အနာပေါက်လတ်သည့်အကြောင်းကို အဘယ်ကြောင့် အနာပေါက်လေသနည်းဟု စူးစမ်းထောက်လှမ်းသည်ရှိသော် သတ်လေသော ရှင်ယောင်သုံးရာတွင် သီလရှိသောသူမြတ် သုံးယောက်

ပါလေသောကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု လျှောက်ကြလေသော် မရွေးမချယ်ဘဲ သတ်လေသည်။ ရှူးသလောဟု ဆိုတော်မူ၍ ထိုအမတ်တို့ကို လည်ကိုဖြတ်၍ တောင်ပို့တစ်ခုဝယ် မြှုပ်လေသောကြောင့် ထိုမြှုပ်သော တောင်ပို့ကို ငရှူးတောင်ပို့ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြကုန်၏။ ကာလကြာ၍ ငရုတ်တောင်ဟု ယခုခေါ်ကြလေသည်။

ဤရာဇဝင်ကျောက်ရိုးအဆိုကို ထောက်လျှင် အရိမဒ္ဒနမည်သော ပုဂံပြည်၌ သက္ကရာဇ် ၂၉၃ ခုတွင် မင်းဖြစ်သော ညောင်ဦးစောရဟန်မင်း လက်ထက် သမထီးအရပ်ရှိ အရည်းကြီး ရှင်ယောင်တို့၏ အယူကိုသာ ညောင်ဦးစောရဟန်မင်းနှင့်တကွတစ်ပြည်လုံးယူကြလေသည်ဟု မှန်နန်းရာဇဝင် ၂၂၈ နံပါတ်၌ ဆိုသောကြောင့် ညောင်ဦးစောရဟန်မင်းကပင် လွှတ်လိုက်ဟန်တူသည်ဟု ယူသင့်သည်။

ထိုပြည်တွင် မင်းအဆက်ဆက်တို့သည် သမထထီးအရပ်၌ သီတင်းသုံးနေသော အရည်းကြီး ရှင်ယောင်သုံးကျိပ်နှင့် တပည့်ခြောက်သောင်းတို့ အဆုံးအမကို ခံ၍မှားသောအယူ၌ တည်ကြကုန်၏။ ထိုအရည်းရဟန်းတို့အယူကား ဘုရားရှင်ဟောတော်မူသော တရားကို ပယ်၍ မိမိတို့အယူဖြင့် အသီးသီးယူကြကုန်၏။ မိမိဆန္ဒနှင့် လျော်စွာ ကျမ်းဂန်ပြု၍ လူတို့အား လှည့်ပတ်ဖြားယောင်း၏။ ထိုသူတို့ ဟောသောတရားကား သူ့အသက်ကို သတ်မိသောသူသည် ဤပရိတ်ကို ရွတ်သော် ကမ္မပထမှလွတ်၏။ မိဘကို သတ်သောသူသည် ဤပရိတ်ကိုရွတ်သော် ကမ္မပထမှလွတ်၏။ ဤသို့အစရှိသော မဟုတ်မတရား အဓမ္မကို ဓမ္မဟူ၍ဟောကြား၏။ ထိုမှတ်ပါးလည်း မင်းအစရှိသော အမှုူး အမတ် ကလန်သံပျင် သူဌေးသူကြွယ် ပြည်သူသားသမီးကို ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြုအံ့သောအခါ ဆရာတို့အား ပန်းဦးလှူလွှတ်သည်ဟူ၍ ညဥ့်ဦးက ထိုသူတို့ထံသို့ ပို့ရ၏။ မိုးသောက်၍ လွှတ်လိုက်မှ ထိမ်းမြားရ၏။ ပန်းဦးမလှူဘဲ ထိမ်းမြားပချေသော် အမျိုးကိုဖျက်သည်ဟု ကြီးစွာသော မင်းပြစ်ကိုခံရ၏။ ဤသို့ ခံရခြင်းသည် နော်ရထာမင်းလက်ထက်တိုင်အောင် ရှိသေးကြောင်းနှင့် မှန်နန်းရာဇဝင် ၂၄၁ နံပါတ်၌ ဆိုသောကြောင့်လည်း နော်ရထာမင်းသည် ဆိုလတ္တံ့သော မင်းနုလက်ထက်မှရောက်သည်ဟု ယူသင့်သည်။ ဤကား စကားချပ်)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်ဖြစ်သော မင်းကြီးဖြူသည် မျောက်သားတော် စောဘုန်းခေါင်နှင့် သက္ကရာဇ် ၃၃၁ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကြီးဖြူ၌ မင်းနူဟူသော သားတော်တစ်ယောက်၊ ရှင်မကြီးဟူသောသမီးတော်တစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိတော်မူ၏။ ထိုမင်းကြီးဖြူသည် နန်းတက်တော်မူ၍ ၁၅၊ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်မြောက်ရှိလျှင် အမတ်စည်သဘင် ပုန်စားသဖြင့် အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၁၅၊ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနစ်

နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၃၄၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် အမတ်စည်သဘင်သည် သက္ကရာဇ် ၃၄၆ ခုတွင် မင်းမူလေ၏။ ထိုအမတ်စည်သဘင်သည် နန်းတက်၍ နှစ်နှစ်မြောက်ရှိသောအခါ၌ အမတ်ကြီး မဟာနာဂသည် စည်သဘင်မင်းကို သတ်၍ နန်းစံ ၂ နှစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၃၄၈ ခုတွင် စည်သဘင်မင်းလွန်လေသည်။ ၁။

ထိုစည်သဘင်မင်းလွန်လေလျှင် အမတ်ကြီး မဟာနာဂသည် မင်းကြီးဖြူ၏သား တော် မင်းနုနှင့် နှမတော်ရှင်မကြီးကို စုံဖက်၍ မဟာမုနိကိုယ်စားတော်ကို ပင့်မည်ဟု ဗိုလ်ပါရဲမက်တစ်သိန်းမကနှင့် ဗူးရွက်မည်ိုးလမ်းက ချီတက်လတ်၍ ရောက်လာလျှင် မဟာမုနိကိုယ်စားတော်ကို ပင့်တော်မူလေ၏။ ထိုသို့ ပင့်တော်မူသည်တွင် ငါ့နောင်တော် မြတ်စွာဘုရားကြွလာတော်မူမှ ငါ့ကို ပင့်၍ရမည်ဟု မင်းကြီးအား အိပ်မက်ပေးတော်မူ သည်နှင့် ပင့်၍မရနိုင်အံ့သောအကြောင်းကို သိ၍ မဟာမုနိသိမ်တော်တွင် ရှေးမဟာ စန္ဒရားမင်းတို့က အရပ်လေးမျက်နှာမှလာသော ရန်သူတို့သည် မနိုမ်နင်းနိုင်အောင် အင်းကောင်းမန္တန်မြှုပ်နှံ၍ ထားခဲ့သည်များကို ကြေးပြားတွင် အသစ်ချ၍ မြှုပ်ခဲ့ပြီးမှ သိမ်တော်အဟောင်းကို နုတ်ပယ်လျက် အသစ်တန်ဆောင်းဆောက်လုပ်တော်မူ၍ သိမ်တော်ကို ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် သင်းကျစ်တော်ခါတ်ကို ပင့်အံ့ဟု လာလတ် သည်တွင် မွေးရှင်သင်းကျစ်တော်သည် ကောင်ကင်သို့ ထန်းသုံးဆင့်ပျံတက်တော်မူ၍ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြလျက် နေတော်မူလေသည်။ ထိုသို့ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြ၍ နေတော်မူ သည်ကို အနော်ရထာမင်းကြီးမြင်လေလျှင် အလွန်နှစ်သက်မြတ်နိုးစုံမက်တော်မူ၍ တောင်းပန်လျက် သုံးရက်ပတ်လုံးရှိလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို သိကြားမင်းသိ၍ ကိုယ်တိုင်ဆင်းလာပြီးသော် သင်းကျစ်တော်စစ်ကိုကား သိုထားလျက် သင်းကျစ်တော် ပွားတစ်ဆူ ဖန်ဆင်း၍ နော်ရထာမင်းကြီးအား ပေးအပ်တော်မူလေသည်ကို ပင့်ယူ တော်မူလျက် သက္ကရာဇ် ၃၇၆ ခုတွင်နော်ရထာမင်းကြီး ပြန်တော်မူလေသည်။ ဤသည် ကား သက္ကရာဇ်ကိန်းခန်းနန်းတက် နန်းစံတို့နှင့်ထောက်ဆ၍ ရေးပြလိုက်သည့် နော် ရထာမင်းကြွလာသည့်အခန်းတည်း၊ ရာဇဝင်ဟောင်းက ၄၅၆ ခုတွင် ကြွလာသည်ဆို သော သက္ကရာဇ်သည် မှားယွင်းဟန်ရှိသည်။ ၃၇၆ ယူမှ နန်းတက်သက္ကရာဇ် စသည် နှင့်ညီညွတ်မည်။ ဤသည်ကား ရာဇဝင်အစောင်စောင်တို့၌ နော်ရထာမင်းကြွလာ၍ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကို ပင့်လာသည်ဟု ဆိုကြလေသောကြောင့် ကြွသင့်ရန် သက္ကရာဇ် နှင့် စိစစ်ထောက်ဆရေးပြလိုက်သည့်အချက်။ ဤကား စကားချပ်)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်မင်းလာတော်သည် မင်းသမီးစောဘီလူး နှင့် သက္ကရာဇ် ၃၇၆ ခုတွင် ရွှေထီးရွှေနန်းသိမ်းမြန်းစိုးစံတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား

အိမ်နိမ့် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၂၀၊ နှစ်ဆယ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၄၆၊ လေးဆယ့် ခြောက်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၃၉၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းကုလားသည် မျောက်သားတော် ရှင်စောဖြူနှင့် သက္ကရာဇ် ၃၉၆ ခုတွင် ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက် တော် ၄၇၊ လေးဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၂၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းဘီလူးသည် မိဖုရားစောစစ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၄၂၄ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းဘီလူး၌ မင်းရဲဘယဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်၊ စောပေါက်ညိုဟူသော သမီးတော် လည်းတစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိ၏။ ထိုသားတော်နှင့် သမီးတော်ကို ထိမ်းမြား ၍ အိမ်ရှေ့အရာနှင်းတော်မူ၏။ ထိုမင်းဘီလူးအိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၆၊ ခြောက်နှစ်ရှိသောအခါတွင် အမတ်အသင်္ချာသည် အရှင်ဖြစ်သော မင်းဘီလူးကို ပုန်စားအံ့သောအခါကာလကို ရှု၍ စနည်းနာလေသော် ဝရောင်းငှက်တစ်ခုသည် အခြွေအရံနှင့် တင့်တယ်စွာနေသည်ကိုမြင်၍ ဝရောင်းငှက်စနည်းနာ၍ အမတ်အသင်္ ယာပုန်စားလေ၏။ မင်းဘီလူးသား မင်းရဲဘယသည် နှမတော် စောပေါက်ညိုနှင့်ပုဂံ ပြည် အလောင်းစည်သူဘိုးတော်ဖြစ်သော ကျန်စစ်မင်းထံသို့ပြေးဝင်၍နေလေ၏။မင်း ရဲဘယ ခမည်းတော် မင်းဘီလူးသည်ကား အမတ် အသင်္ချာပုန်စားလေ၍ အိမ်နိမ့် ၃၀၊ သုံးဆယ်။ နန်းစံ ၆၊ ခြောက်နှစ်။ နန်းကျ ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ သုံးစုသက်တော် ၇၁၊ ခုနစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၃၀ ပြည့်တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၀။

(ဤ၌ သက္ကရာဇ် ၄၃၀ တွင် ထွက်ပြေးသော မင်းရဲဘယသည် သက္ကရာဇ် ၄၂၆ တွင် နန်းတက်သော ကျန်စစ်မင်း နန်းစံ ၄ တွင် ကြုံသောကြောင့် နောက်ဆိုလတ္တံ့ သော မင်းနန်ကို ၄၅၄ တွင် နန်းတက်သော အလောင်းစည်သူမင်းကြီး နန်းစံ ၁၁၊ သက္ကရာဇ် ၄၆၅ ခုတွင် နန်းတင်လာသည်ဟု ယူသင့်သည်။ စူဠစန္ဒရားမင်း၏ အနွယ် အဆက် ၁၁ ဆက်တွင် ခေတ္တသင်မှ မဆင်းသက်။ စန္ဒသင်မှဆင်းသက်သော မင်း ၁၀ ဆက်မြောက် မင်းဘီလူးကို အမတ်သင်္ချာပုန်စား၍ မင်းဆက်ပြတ်လေသည်)

ထိုမင်းဘီလူးလွန်လေလျှင် ဝရောင်းငှက်စနည်းသည် သက္ကရာဇ် ၄၃၀ ပြည့်တွင် ရွှေနန်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထို ဝရောင်းငှက်စနည်းနန်းတက်၍ ၈၊ ရှစ်နှစ်မြောက် သက္ကရာဇ် ၄၃၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်မင်းဘုန်းသန်သည် မျောက်သားတော် မျိုးရှင်စည်နှင့် သက္ကရာဇ် ၄၃၈ခုတွင် ထီးနန်းကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား

အိမ်နိမ့် ၄၂၊ လေးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၄၊ တစ်ဆယ့်လေးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၅၆၊ ငါးဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၅၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်မင်းပတိသည် မျောက်သားတော် ယောင်သုံးဆယ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၄၅၂ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။

ဝရောင်းငှက်စနည်း ပုန်စားလေသည်ကာလ မင်းဘီလူးသား မင်းရဲဘယသည် ပုဂံပြည်စည်သူမင်းကြီး၏ ဘိုးတော်ဖြစ်သော ကျန်စစ်မင်းကြီးထံပြေးဝင်၍ နေလေရာဝယ် လက်ယာမင်းနန်ဟူသော သားငယ်တစ်ယောက်၊ ရွှေဂူသာဟူသော သမီးတော်တစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ဖွားမြင်တော်မူ၏။ ထိုမင်းရဲဘယကား အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ဘိုးတော်မဖြစ်သေးသော ထီးလိုင်ဘုရား ဒါယကာ ကျန်စစ်မင်းနန်းစံလေးနှစ်ကသည် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး လက်ထက်တိုင်အောင် ခစားပါသော်လည်း မိဘတိုင်းပြည်ဖြစ်သော ရခိုင်ပြည်ကို ပြန်၍မရပါသောကြောင့် လွန်စွာဝမ်းနည်းလျက် ကာလမြင့်စွာ နှစ်ပေါင်း ၃၅ နီးခန့်ရှိလေ၏။ တစ်ရံရောအခါ၌ မင်းရဲဘယသည် သေအံ့သောအနာသည်းလတ်လျှင် သားတော်လက်ယာမင်းနန်ကို ခေါ်တော်မူ၍ ငါတို့ကား မိရပ်ဖရွာကိုရပါမည်ဟု ဤမင်းကြီး၏ ဘိုးတော်ကျန်စစ်မင်းကြီးကသည် ဤမင်းကြီးလက်ထက်တိုင်အောင် ခစားဆည်းကပ်ပါသည်။ အလိုသို့မရောက်ဘဲ ငါကား သေရလိမ့်မည်။ ငါ့သားကား ဤအလောင်းစည်သူမင်းကြီးလက်ထက်တွင် ပြန်ရအောင် ကြိုးစားပါလေ။ ဤမင်းလက်ထက် မပြန်ရသော် နောက်နောက်သော မင်းတို့လက်ထက် မပြန်ရပြီ။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ဤမင်းသည် ဆင်မြင်းအလုံးအရင်း သူရဲဗိုလ်ပါမြောက်မြား၍ လုပ်ရေးကြံရေးလည်း ရှိသည်။ ဘုန်းတန်ခိုးအာနုဘော်လည်း ကြီးမြင့်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤမင်းကြီးအားထုတ်သင့်အောင်လျှင် အမောင်ကြံဆောင်လေ။ အဘယ်သို့ကြံဆောင်ရမည်နည်းဟူမူကား ဤမင်းကြီးသည် ဦးဆေးမင်္ဂလာ ပြုတော်မူသောအခါ၌ ငါတို့ရခိုင်ဓလေ့နောက်ဆံထုံး ထုံး၍ မင်းကြီးမြင်အောင် ခစားဆည်းကပ်လေဟု မှာတော်မူလျက် မင်းရဲဘယ လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်လက်ယာမင်းနန်လည်း အလောင်းစည်သူမင်းကြီး ဦးဆေးမင်္ဂလာပြုတော်မူသောအခါ၌ ခမည်းတော်မှာခဲ့သည့်အတိုင်း နောက်ဆံထုံး ထုံး၍ ဖူးမြင်ခစားပါသည်ဟု လျှောက်လေလျှင် အလောင်းစည်သူမင်းကြီးသည် အလွန်သနားကရုဏာရှိတော်မူ၍ ချမ်းသာပေးတော်မူလျက်အမတ်လက်ယာကို ဗိုလ်မှူးခန့်တော်မူ၍ သိန်းပစ္စည်းနှင့် စစ်သည်မြန်မာတစ်သိန်းတို့ကို အုပ်ချုပ်၍ ကြည်းကြောင်းချီတော်မူစေ၏။ သမိန်ဖြတ်စကို ဗိုလ်မှူးခန့်တော်မူ၍ တလိုင်းစစ်သည် တစ်သိန်းကို အုပ်ချုပ်၍ လက်ယာမင်းနန်နှင့် ရေကြောင်းချီတော်မူစေလျက် လက်ယာမင်းနန်ကို နန်းတင်ချေဟု စေတော်မူလိုက်၏။

ချီလာကြောင်းကို ဝရောင်းငှက်စနည်းမင်း၏မြေး မင်းပတိကြားလေလျှင် ပဋိက္ကရားတောင်ညိုက ဆီး၍ တိုက်လေသော် ရေကြောင်းချီလာသော တလိုင်းတို့တပ်ပျက်လေ၏။ တလိုင်းတို့ ရေတပ်ပျက်လေလျှင် ကြည်းကြောင်းချီလာသော မြန်မာတပ်တို့သည်လည်း ပြန်လေကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို အလောင်းစည်သူမင်းကြီးကြားတော်မူလေလျှင် အမျက်တော်ထွက်၍ ရဲမက်ဗိုလ်ပါ လှေတက်ထပ်လောင်းပေးတော်မူလျက် ချီတက်တော်မူစေ၍ တိုက်လေစေလျှင် မင်းပတိကို နန်းထက်၌ သတ်လေ၏။ ထိုမင်းပတိကို နန်းထက်၌ သတ်လေ၏။ ထိုမင်းပတိကား အိမ်နိမ့် ၃၊ သုံးဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ နန်းစံ ၁၃၊ တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၉၊ လေးဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၆၅ ခုတွင် လွန်တော်မူသည်။ ၃။

ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ သမန္တစက္ခုဒီပနီ၊ မှန်နန်းရာဇဝင်တို့ကို ဆင်ခြင်ထောက်ထား၍ ရေးသားပြဆိုအပ်သော လက်ယာမင်းနန်၏အကြောင်းတည်း။ စူဠစန္ဒရားမင်း၏တူ၊ စန္ဒကူးမင်း၏သား၊ ပဥ္စာမြို့တည် ခေတ္တသင်၁၊ တစ်။ စန္ဒသင်အနွယ် ၁၀၊ တစ်ဆယ်။ မျိုးခြား စည်သဘင် ၁၊ တစ်။ ဝရောင်းငှက်စနည်းအနွယ် ၃၊ သုံး။ ပေါင်း ၁၅ ဆက်သော မင်းတို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၂၈၅နှစ်တည်း။

ဤသည်ကား စူဠစန္ဒရားမင်း၏တူ၊ စန္ဒကူးမင်း၏သား ပဥ္စာမြို့တည်ခေတ္တသင် ၁၊ တစ်။ စန္ဒသင်အနွယ် ၁၀၊ တစ်ဆယ်။ မျိုးခြားစည်သဘင် ၁၊ တစ်။ ဝရောင်းငှက်စနည်းအနွယ် ၃၊ သုံး။ ပေါင်း ၁၅ ဆက်သောမင်းတို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်းတည်း။

(ဤမင်း ၁၅ ဆက်တွင် ခေတ္တာသင်မှစ၍ ရေတွက်လျှင် စန္ဒကူးအနွယ်တော် ၁၁ ဆက်ဟု ယူသင့်သည်။ စန္ဒသင်မှစ၍ ရေတွက်လျှင် စန္ဒသင်အနွယ် ၁၀ ဆက်ဟု ယူသင့်သည်။ ယင်းသို့ယူလေသည်ကို လက်ယာမင်းနန်ခန်း၌ ဆိုလတ္တံ့။ ထို ၁၅ ယောက်မင်းတို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားညွှန်ပြစီရင်ကြသော ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့သည် မညီညွတ်မစေ့စပ်နိုင်အောင် ရှိကြပေသည်။ အထူးမှာ ဆရာငမည် ရာဇဝင်နှင့် ရာဇဝင်သစ်တို့သည်ပင် မညီမညွတ်များလေသည်။ များကြောင်း အထူးမှာ။

ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ မင်းဘီလူးသည် သက္ကရာဇ် ၄၃၇ ခုတွင် နန်းတက်၍ အိမ်နိမ့် ၃၀၊ နန်းစံ ၃ နှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၃၃ နှစ်တွင် အမတ်သင်္ခယာပုန်စား၍ လွန်လေကြောင်းဆိုသည်။ အမတ်သင်္ခယာ ဝရောင်းငှက်စနည်း နန်းစံ ၁၄ နှစ်။ ၎င်းသားတော် မင်းပတိ နန်းစံ ၃ နှစ်။ ပေါင်း ၂၅ နှစ်မျှဆိုပြီးလျှင် လက်ယာမင်းနန်အား နန်းတင်လာသောမင်းကို အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးဟု မယူဘဲ အလောင်းစည်

သူငယ်ဟူ၍ ခေါ်အပ်သော နရပတိစည်သူကို ယူလေသည်။ ၎င်း နရပတိ စည်သူမင်းသည် (ပွင့်ငုံသစ်၊ နရပတိစိုး)ဟူ၍ သမန္တစက္ခု ဒီပနီတွင် ဆိုသောကြောင့် ၅၂၆၊ ငါးရာ့နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်မှ နန်းတက်မည့်သူ နရပတိမင်းသည် ၆၁ နှစ်၊ မှန်နန်းရာဇဝင် အလိုသော် ၇၁ နှစ် ဝေးကွာနောက်ကျလျက် လက်ယာမင်းနန်းအား ၄၆၅ တွင် နန်းတင်လာကြောင်းနှင့် ဆိုသောအချက်။ မင်းရာဇာကြီးသည် အိမ်နိမ့် ၁၆၊ နန်းစံ ၂၊ နှစ်စုပေါင်း ၁၈ နှစ်မျှဆိုပြီးလျှင် ၎င်းသားတော် သကျဝင်ကြီးသည် အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နန်းစံ ၃၊ နှစ်စုပေါင်း ၂၃တွင် လွန်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ အဘ မင်းရာဇာကြီးထက် သားတော် သကျဝင်မင်းသည် ၂ နှစ်ကြီးဆိုသောအချက်။ ရာဇဝင်သစ်၌ ဝရောင်းငှက်စနည်း ၁၄ နှစ်၊မင်းဘုန်းသန် ၈ နှစ်၊ မင်းပတိ နန်းစံမပါ။ ပေါင်း ၂၂ နှစ်ရှိကြောင်းကို မိမိပြဆိုပြီးဖြစ်လျက် မင်းပတိနန်းတက် သက္ကရာဇ်ကို ၄၆၂၊ လက်ယာမင်းနန် နန်းတင်သက္ကရာဇ်ကို ဓညဝတီအရေးတော်ပုံအရ ၄၈၀ ဖြစ်ကြောင်းနှင့်ဆိုလေရကား ၁၈ နှစ် ဖြစ်စေ၊ ၂၂ နှစ်ဖြစ်စေ၊ ဝရောင်းငှက်စနည်းနှင့် လက်ယာမင်းနန် ကွာကြောင်းကို မိမိပြဆိုအပ်သည်ဖြစ်လျက် ဝရောင်းငှက်စနည်းပုန်စား၍ မင်းရဲဘယ ထွက်ပြေးလေရာ ပုံဂံပြည်တွင် မွေးဖွားသော လက်ယာမင်းနန် အသက် ၄၈ နှစ်မရှိသင့်ဟု ချင့်တွက်စာနာခြင်းမရှိသည့်အချက်။ ရာဇဝင်ဟောင်းက အလောင်းစည်သူ၏ ဘိုးတော်ကျန်စစ်မင်း လက်ထက်ကပင် အလောင်းစည်သူမင်းကြီး လက်ထက်ရောက် မင်းရဲဘယတို့ ပုဂံပြည်၌ နေရသော နှစ်ပေါင်းသည် ၃၅ နှစ်နီးခန့်သာကြာကြောင်းနှင့် ပြဆိုအပ်သော စကားများသည် ထင်ရှားလောက်သည်ဖြစ်လျက် အလောင်းစည်သူ မင်းကြီး နောက် ၄ ဆက်မြောက် ၅၆ နှစ်အကွာ မြေးတော် နရပတိစည်သူငယ်ကို ယူလေသောအချက်၊ ရာဇဝင်ဟောင်းတွင် ခေတ္တသင်အစ မင်းပတိအဆုံးရှိ မင်း၁၅ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်းကို ၂၈၅ နှစ်ပြဆိုလေသည်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ ၈၅နှစ်မျှဆိုလေသည်ဖြစ်၍ ရာဇဝင်ဟောင်းအဆိုနှင့် ၂၀၀ကွာလေသည်။ ရာဇဝင်သစ်မှာ ခေတ္တသင် နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၃၈၀ ဟုဆိုပြီးနောက် မင်းဘီလူးနန်းတက် သက္ကရာဇ်ကို ၄၃၇ ခု၊ မင်းပတိနန်းတက်သက္ကရာဇ်ကို ၄၆၂ ခု၊ မင်းပတိနန်းစံကို မဆိုလေ။ လက်ယာမင်းနန် နန်းတက်ကို ဓညဝတီအရေးတော်ပုံအရ ၄၈၀ ဟု ဆိုလေသည်။ နန်းစံနှစ်ပေါင်းကို အင်းဇယားအရ ရေတွက်ကြည့်ရာ မင်းပတိနန်းစံမပါဘဲ ၂၂၀ ရသောကြောင့် ရာဇဝင်ဟောင်းနှင့် ၆၅ နှစ်ကွာလေသည်။ ယခင်တွက်ရ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၂၂၀နှင့် ခေတ္တသင် နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၃၈၀ တွင် ရောသော် ၆၀၀ မှလက်ယာမင်းနန် နန်းတက်ရန်ရှိသောကြောင့် ယုတ္တိမရလွန်းဖြစ်လေသည်အချက်။ ဤသို့ မညီညွတ်သော အချက် ယွင်းပျက်ထွေးရှုပ် အယုတ်အပိုဖြစ်ရခြင်း အလိုမှာ ကိန်းဖြိုခန်းဆင် ရာဇဝင် ကျမ်းဂန် ပုံစံဝတ္ထု အစုစုတို့ကို ထောက်ရှုနှိုင်းညှိရေးသားခြင်း မရှိသောကြောင့် ယုတ္တိမတန် အလွန်အမှားဖြစ်လေသည့် စကားဟုပယ်ရှားစွန့်ခွာ၍ ကျမ်းလာသာဓက အရပ်ရပ်မျှော်ဆ၍ရေးပြသည့်အရာကိုသာ သေချာမှတ်သားနှလုံး၌ ထားရမည် နောက်သားရှင် လူအပေါင်းတို့။ ဤသည်ကား အမှာစကားချုပ်)။

(၁၅၉) ယခုအခါ၌ ပဏ္ဏမ ပရိန်မြို့တည် မင်းဘီလူးမြေး၊ လက်ယာမင်းနန်–အစ ကောလိယမင်းအဆုံးရှိသော မင်းခြောက်ဆယ်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်း

ထိုမင်းပတိ လွန်လေလျှင် နန်းရိုးနန်းဆက်ဖြစ်သော လက်ယာမင်းနန်ကို နှမတော် ရွှေဂူသာနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၆၅ ခုတွင် နန်းတင်ကြကုန်၏။ ထိုလက်ယာမင်းနန်ကို နန်းတင်လာကြကုန်သော မြန်မာနှင့် တလိုင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်စားတော် မဟာမုမိရှိတော်မူရာကို စူးစမ်းမေးမြန်းရှာကြလေသော် သိရိဂုတ်တောင် သိမ်တော်အတွင်း တွေ့လေလျှင် နောင်တော် သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားသည် မာန်အောင်ကျွန်း၌ ပြုတော်မူခဲ့ဖူးသော နှစ်ပါးသော ဝိပါက်တော်ကို ငါ့ညီတော် ခံရစ်လေဟု ဗျာဒိတ်စကား မှားထားတော်မူခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာတို့က ဖိုကျင့်တစ်ထောင်ထိုး၍ ရတနာအတိပြီးသော နောက်တော်ကျောသားကို ယူကြလေသည်။ တလိုင်းတို့မူကား ပေါင်တော်ကို ဖြတ်၍ယူကြလေသည်။ ယူကြပြီးလျှင် လှေဖြင့်တင်၍စုန်ဆင်းကြလေသော် ရန်းဝသို့ရောက်လေလျှင် နဂါးတို့သည် တက်လတ်၍ မြစ်ရေကို ခနောင်းဝဲဖြင့် ဆူပွက်စေလျှင် တလိုင်းတို့ လှေနစ်လေ၏။ ပေါင်တော်ကို နဂါးတို့ရလေ၏။ ထိုလှေနှစ်ရာအရပ်ကို ရန်းဝခနောင်းကြီးဟု ခေါ်ဝေါ်ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်စားတော် မဟာမုနိကို ဖျက်ဆီး၍ ယူဆောင်ကြလေသော တလိုင်းမြန်မာတို့သည် နူနာဝဲနာဖြစ်ကြလေကုန်၏။

မြန်မာတလိုင်းတို့ နန်းတင်ခဲ့သော လက်ယာမင်းနန်သည် ပဉ္စာမြို့ကျိန်း ခန်းကုန်ပြီဟု သဘောရတော်မူ၍ အဍ္ဍနနဒီလေးမြို့ချောင်းကို ကူး၍ အနောက်တက်ကျွန်း၌ မြို့ရာရှာလေသော် ထက်ဝန်းကျင်ရေပတ်ရံလျက်ရှိသော ကျွန်းတစ်ခုကိုမြင်၍၍ ဤအရပ်ကား မြို့လောင်းမြို့ရာလျှင်မှန်၏ဟု ကြာတို့ကြက်ဘိသကဲ့သို့ မြို့တည်လေသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ လောင်းကြက်မြို့ ဟု ယခုတိုင်အောင် တွင်လေ၏။

ထိုလက်ယာမင်းနန်သည် လောင်းကြက်မြို့ကိုတည်၍ နှစ်မစေ့ခင် သမီးတော် လည်း သေခဲ့၏။ ဆင်,မြင်း လူသူတို့လည်း ဖျားနာသေပျောက် များကြကုန်၏။

ထိုသို့သေပျောက်ဖျားနာကြသောကြောင့် လောင်းကြက်မြို့၏ မြောက်ဘက် ချောင်းကိုးကူး၍ မြို့ရာရှာလေသော် စည်မျက်နှာကဲ့သို့ ညီညာစွာရှိသော မြေပြင်ကို မြင်လေ၍ ဤအရပ်ဝယ် မြို့တည်သော်ကောင်းအံ့၊ ဖြစ်ပွားအံ့ဟု သုတ်သင် ပြင်ဆင်လေသော် ဆားအိုင်အနီး၌ ပလ္လောင်ပင်ကို စောင့်သောနတ်သည် ကုလားကြီး အယောင်ဖြင့် ထွက်လတ်၍ ပါးရိန်ပါးရိန်ဟု ဆိုသောစကားကို အကြောင်းပြု၍ ဤအရပ်ဝယ်သင့်စွာဟု မြို့တည်လေ၏။ ထိုမြို့ကို အစတည်၍ နန်းစံသော လက်ယာမင်းနန်ကား အိမ်နိမ့် ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ ၆၊ ခြောက်နှစ်။ နှစ်စု သက်တော် ၄၁၊ လေးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၇၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်၁။

ယင်းသို့ လက်ယာမင်းနန်ကို နန်းတင်လာသောအကြောင်းကို လက်ယာမင်းနန် ၄၇ နှစ်ဆက်မြောက် သက္ကရာဇ် ၈၂၀ တွင် နန်းတက်သော မင်းခရီမည်သော အလီခင် မင်း၏သားတော် ဘစောဖြူမင်းလက်ထက် အမတ်ကြီး အဒူမင်းညိုဖွဲ့ဆိုစီရင်အပ်သော ထိုမင်း၏သမီးချောင်းတွင်။

ဧလျောက်ပြန့်ပျူး၊ ရိုက်ကာကျူးလိမ့်၊ ပေါ်ဦးကမ္ဘာ၊ ကြာငါးပွင့်လိုက်၊ ရောင်မြိုက် ဥဏ်ဖြူ ငါးဆူသျှင်နည်း၊ ပွင့်မည်ချည်းတွင်၊ မေတ္တည်းမရောက်။ *သုံးပါးနောက်-ဝယ်၊ ငါးထောက်ထောင်တာ၊ သာသနာတွင်၊ ငါးစင်းအမြတ်၊ နဝတတ်ရေကျ၊ ငါးရာရ သား၊ ကစ္ဆပနဒီ၊ ဤသည်ညာမွန်၊ ယဉ်ထန်တစ်ဖက်၊ ပင်လယ်ထွက်မှ၊ နှစ်ဖက်ကမ်းပြို၊ ဖြားရေ-မှီဝယ်၊ ရွှေ့ဆီပြဋ္ဌာ၊ အာကာမှီခိုင်း၊ တောင်ပြိုင်းပြိုင်း၌၊ ဆိုင်းဆိုင်းမဏ္ဍိုင်၊ ရခိုင်ညွန့်ဖူး၊ မွန်ကြည်မြူးတို့၊ မြောက်ဦးရွှေနန်း၊ တည်လတ်ထွန်းသည်၊ ဤကျွန်ဇမ္ဗူ ထူးတည့်လေ၊ ထူးတည့်မှောက်တော်၊ ဟုတ်တည့်ဩော်၊ ကျော်သည်တသူ၊ ဇမ္ဗူဒီပ၊ ကျွန်းလုံးခသည်။ မင်းတစ်ရာ့တည့်သွေး၊ မှောက်တော်ထွေး။ ဧလည်းယင်ယင်ဧ။ ဟူ၍ ဆိုသည်။

*မေတ္တည်းမရောက်၊ သုံးပါးနောက်ဝယ်၌လည်း၊ လေးပါးနောက်ဟု ပါလေသည်။ ဤကားစကားချပ်။

ဤချောင်းနိဒါန်းတွင် ဘစောဖြူမင်း နန်းတက် ၈၁၇ ခုဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဓညဝတီ အရေးတော်ပုံကိုမှီ၍ မြန်မာစာညွှန့်ပေါင်းကျမ်း ၂၀ နံပါတ်၌ ဆိုသည်။ ယင်းသို့ဆို သော်လည်း အလီခင်မင်း ၇၉၅ ခုမှ နန်းတက်ကြောင်းကို ရာဇဝင်ဟောင်းတို့၌ ဆိုလေ ရကား နန်းစံ ၂၅ ကိုထည့်လျှင် သားတော် ဘစောဖြူနန်းတက်သက္ကရာဇ်သည် ၈၂၀ အမှန်ဟူ၍ ယူရမည်။

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ဤသို့ချောင်းအစ ပထမစာပိုဒ်ကို ချီးကျူးပြီးနောက် မာရယုအဆက်၊ ကံရာဇာအ ဆက်၊ စန္ဒသူရိယအဆက်၊ စန္ဒရားအဆက်၊ ခေတ္တသင်နောက် စန္ဒသင်အဆက်တွင်

ဧသည်တစ်ချက်၊ စမ္ပဝက်၌၊ ဘုန်း*ခက်စည်းဖြန်း၊ ဆယ်ယောက်ကြုံးတွင်၊ အဆုံး စွန်မှူး၊ မင်းဘီလူးကို၊ ကြံထူးလှည့်ပတ်၊ ပုန်ကန်သတ်၍၊ မတ်သဉ်ယာ၊ မည်သာတစ်ချက်၊ ဝရောင်းငှက်လျှင်၊ သုံးဆက်၍သာ၊ ပဥ္စာမြို့ဟောင်း၊ ကျိန်းပြီးနှောင်းမှ၊ မင်းကောင်း သွေးခဲ၊ မင်းရဲဘယ၊ ပေါက်ညိုမြနှင့်၊ ကြွခဲ့*ရွှေ့ပြည်၊ ဆွေနှစ်မည်တွင်၊ မြင်သည်သည်း ချ၊ ရွှေဂူသာနှင့်၊ လက်ယာမင်းနန်၊ နန်းရိုးမှန်လျှင်၊ တစ်ဖန်လည်းကောင်း၊ လောင်း စည်သူခိုင်း၊ အယူလှိုင်း၍၊ တလိုင်းတစ်သိန်း၊ ပျူတစ်သိန်းနှင့်၊ အောင်ကိန်းခါချိန်၊ ပြက္ခဒိန်လျော်က်၊ ပရိန်မြို့သစ်၊ ထောင်လာလစ်သည်။ ချစ်နှစ်ပြည်သူ ယူသတည်းလေ။ ဟူ၍စပ်ဆိုလေသည်။

ဤချောင်း၌ *ဘုန်းခက်စည်ဖြန်းကို၊ ဘုန်းဆက်စည်ဖြန်းဟု ပါလေသည်။

ကြွခဲ့*ရွှေ့ပြည်ကို၊ ရွှေပြည်ဟု ပါလေသည်။

ဆယ်ယောက်ကြုံးတွင် ဟူသော ချောင်းအရကို စန္ဒသင်မင်းမှ မင်းဘီလူးကျ အောင် ဆက်ဆက်ယူလေ။ (ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သီဟပါမင်းသားသည် မျောက်သားတော် သမ္မူလနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၇၁ ခုတွင် ခမည်းတော် အရိုက်အရာကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၃၄၊ သုံးဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ ၁၊ တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၇၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေ၏။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်မင်းရာဇာကြီးသည် မင်းသမီး စောစန္ဒီ နှင့် သက္ကရာဇ် ၄၇၂ ခုတွင် ထီးနန်းကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၇၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သကျဝင်ကြီးသည် မျောက်သားတော် စောလှပျို့နှင့် သက္ကရာဇ် ၄၇၅ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်း ကား အိမ်နိမ့် ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၇၇ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၄။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သကျဝင်ငယ်သည် မျောက်သားတော် စောလှကြီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၇၇ ခုတွင် ပြည်၏စည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ၌ မိဖုရားကြီးစောလှကြီးသည် ညဥ့်သန်းခေါင်ယံဝယ် သံရှင်ဖြင့်ပြီးသော လှံ,ဓား,သန်လျက်များကို အရောင်အဝါနှင့် တကွ အပ်နှင်းလာသည်ဟု မြင်မက်တော်မူ၏။ ယင်းသို့မြင်မက်သော အချိန်၌ပင် ကိုယ်ဝန်တည်တော်မူလေသည်။

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK

ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ အချိန်စေ့လျှင် သားတော်ယောကျ်ား ဖွားမြင်တော်မူ၏။ ဖွားမြင်တော်မူလေလျှင် အိမ်မက်မြင်သည်ကို အစွဲပြု၍ ကောလိယမင်းသားဟု အမည်ပေးတော်မူ၏။ ထိုကောလိယမင်းသားကား တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်မြောက်လတ်လျှင် ဆင်အတတ်၊ မြင်းအတတ်ကို တတ်ကျွမ်းလိမ္မာတော်မူ၏။ အရောင်အဆင်း၊ ခွန်အားဗလနှင့် ပြည့်စုံတော်မူ၏။ အရီးတော်ထွေးသမီး ကုမ္မာရီနှင့် ထိမ်းမြား၍ အိမ်ရှေ့အရာ နှင်းအပ်တော်မူ၏။ ထိုကောလိယမင်း၏ ခမည်းတော် သကျဝင်ငယ်သည် အိမ်နိမ့် ၁၉။ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၈၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကောလိယမင်းသားသည် မိဖုရား ကုမ္မာရီနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၈၀ တွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုကောလိယမင်း၌ ဆင်,မြင်း, ရဲမက်ဗိုလ်ပါ, လေ့တက်၊ လက်နက်ကိရိယာတို့သည် အလွန်များပြားစွာသောကြောင့် အရပ်ရှစ်မျက်နှာ ခပ်သိမ်းသော ရန်သူတို့သည် တုပပြိုင်ဆိုင်ခြင်းငှာ မဝံ့စွာ၍ ထိုထိုသို့သော ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် အခွန်ဘဏ္ဍာဆက်သလာကုန်၏။

ထိုမင်း၏နိုင်ငံတော်ကား အနောက်သို့ သူရတန်ပြည်တိုင်အောင် ပိုင်တော်မူ၏။ မြောက်အရပ်သို့ မြို့ပြည်၊ သက်ပြည်တို့ကို ပိုင်တော်မူ၏။ အရှေ့မြောက်ထောင့်အရပ်သို့လည်း မိုးညင်း၊ မိုးကောင်း၊ ကသည်းပြည်တို့ကို ပိုင်တော်မူ၏။ အရှေ့တောင်ထောင့်ဘက်သို့လည်း တလိုင်းပြည်ကစ၍ ဇင်းမယ်ပြည်၊ ယွန်းပြည်၊ ယိုးဒယားပြည်တိုင်အောင် ပိုင်တော်မူ၏။

ထိုကောလိယမင်းကား အလိုတော်ပြည့်တော်မူလေလျှင် ကောင်းမှုတော်ဘုရားတည်ထားကိုးကွယ်တော်မူအံ့ဟု နေမရာကိုရှာတော်မူလတ်သော် မြို့တော်နှင့်မနီးမဝေး အရပ်ဝယ် စန္ဒပဗ္ဗတမည်သော တောင်ကိုအလွယ်တကူရလေလျှင် မင်းကြီးက အထူးထူးသော ရတနာတို့ကို ကောက်၍ ရသည်ထက်လည်း အလွန်ဝမ်းမြောက်၏ဟူသော စကားကိုအကြောင်းပြု၍ ငါရကောက်ဟူ၍ ယနေ့တိုင်အောင် တွင်လေ၏။ ထိုသို့ အလွယ်တကူရသော စန္ဒပဗ္ဗတတောင်ဝယ် ဘုရားရုပ်ထုတစ်ဆူတည်တော်မူလေ၏။ တည်တော်မူသောအခါ ပိုင်တော်မူသော ပြည်အပေါင်းက မင်းအပေါင်းတို့ကို စုရုံးခေါ်ဆောင်လျက် တာဝန်းချ၍ လုပ်စေတော်မူ၏။ လုပ်စေသော မင်းတို့ကား ကလေးမင်း၊ မိုးညင်းမင်း၊ မိုးကောင်းမင်း၊ ကသည်းမင်း၊ အုန်းပေါင်မင်း၊ ယွန်းမင်း၊ တလိုင်းမင်း၊ ဇင်းမယ်မင်း၊ သူရတန်မင်း၊ ဟစ်ရုံမင်းတို့ပေတည်း။ ထိုမင်းတို့ တာဝန်ခံ၍ လုပ်ကြသော အကြောင်းအရာကို သမိုင်းမော်ကွန်းစိုက်ထူလျက် ထိုဘုရားတံတိုင်း၌ ယခုတိုင်တွေ့ရှိပေ၏။ ထိုဘုရားကို ယခုအခါ မဟာထီးဘုရားဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြလေ၏။

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

ထိုကောလိယမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၆၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်။ နန်းစံ ၅၊ ငါး။ နှစ်စုသက်တော် ၂၁၊ နှစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၄၈၅ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူလေသည်။ ၆။

ပထမ ပရိန်မြို့တည် မင်းဘီလူးမြေး လက်ယာမင်းနန်အစ ကောလိယမင်းအဆုံးရှိ မင်း၆၊ ခြောက်ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၂၀ တည်း။

ဤသည်ကား ပထမ ပရိန်မြို့တည် မင်းဘီလူးမြေး လက်ယာမင်းနန်အစ ကောလိယမင်းအဆုံးရှိသော မင်း ၆ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်းတည်း။

(ဤမင်း ၆ ဆက်တို့၏ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ နှစ်ပေါင်းသည် အရေးတော်ပုံ၌ ၁၄၁ နှစ်၊ ရာဇဝင်ဟောင်း၌ ၁၆၄ နှစ်ရသောကြောင့် အရေးတော်ပုံအလိုဖြင့် ၆၂၆နှစ်မှ ဒသရာဇာ နန်းတက်ရာသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်းအလိုဖြင့် ၆၄၉ ခုနှစ်မှဒသရာဇာမင်း နန်းတက်ရာသောကြောင့် လွန်စွာပိုလေသည်။ ဆရာငမည် ရာဇဝင်နှင့် ရာဇဝင်သစ်တို့၌ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်များကို သက္ကရာဇ်နှင့်ညီအောင် လျှော့၍ကား ဆိုကြလေ၏။ ယင်းသို့ဆိုကြရာ၌ လက်ယာမင်းနန်မှ ၃ ဆက်မြောက် သကျဝင်ကြီး နှစ်စုသက်တော် ၁၈ နှစ်ဟုဆိုပေလျက် သားဖြစ်သူ သကျဝင်ငယ်၏ အိမ်နိမ့်ကို ၂၀ ဟူ၍ ဆိုလေသဖြင့် အဖထက် သား၂ နှစ်ကြီးလေသည်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် မညီမညွတ်များစွာ ပါလေသည်။ ယခု ငါတို့ရေးပြလိုက်သော အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်တို့သည်ကား ငါတို့ရခိုင်ရာဇဝင် အစောင်စောင်၊ မြန်မာတို့၏ မှန်နန်းရာဇဝင်၊ သမန္တစက္ခုဒီပနီ စသည်တို့နှင့် ထောက်ထားနှိုးစံ၍ လျော်ကန်အောင် ရေးပြလိုက်သောအရာဖြစ်ပေသည်။ ပညာရှိတို့သတိထားတော်မူကြပါလေ။ ဤသည်ကား စကားချပ်)။

(၁၆၀) ယခုအခါ၌ ဒုတိယပရိန်မြို့တည် ကောလိယမင်း၏သား ဒသရာဇာမင်းအစ ငနှလုံးမင်းအဆုံးရှိသော မင်း၂၂ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်း

ကောလိယမင်းကြီး နတ်ပြည်စံတော်မူလေလျှင် သားတော် ဒသရာဇာမင်းသည် မျောက်သားဆေတော် ရာမာဒေဝီနှင့် သက္ကရာဇ် ၄၈၅တွင် ခမည်းတော်စည်းစိမ်ဖြစ်သော ထီးနန်းတိုင်းပြည်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏ ထိုမင်းကား ဘုန်းလက်ရုံး ထွန်း

တောက်ပလျက် ခမည်းတော်ထက် တိုင်းခရိုင်နိုင်ငံ ပြန့်ပြောကြီးကျယ်စွာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုမင်းသည် ဒသရာဇာဟူသော အမည်ကို ရတော်မူသည်မှာ ရခိုင်ပြည်၌ စန္ဒရားမင်းကိုးဆက်လည်း အရိန္ဒမာလုံပျံ့ရတော်မူသည်။ ဤဒသရာဇာမင်းလည်း လေးလက်နက်ကို ရလေရကား ဆယ်ဆက်မြောက် လေးလက်နက်ရသောမင်းဖြစ်သောကြောင့် ဒသရာဇာဟူသော အမည်ကိုရတော်မူ၏။ အမတ်ပေါင်း တစ်ထောင့်ခြောက်ရာရှိတော်မူ၏။ ဆင်,မြင်း, လက်နက်၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပါလည်း ခမည်းတော်ထက် များပြားစွာရှိတော်မူ၏။ စွန့်ကြဲပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၌လည်း ရတနာ မိုးရွာသကဲ့သို့ နှံ့စပ်အောင် ဖြန့်ဖြူးဝေငှ ပေးကမ်းလှူဒါန်း စွန့်ကြဲတော်မူ၏။ မိမိနိုင်ငံအတွင်းရှိ အမျိုးလေးပါးတို့အား မိမိရင်တော်ဖြစ် သားကဲ့သို့ သနားကြင်နာစုံမက်တော်မူ၏။ သူခပ်သိမ်းတို့ကား သီတာရေဖြင့် ဖျန်းဆွတ်ဘိသကဲ့သို့ အလွန်ချမ်းငြိမ်းကုန်သည်ဖြစ်၍ မိဘသကဲ့သို့ မျက်ကွယ်မျက်မြင် ချင်ခင်မြတ်နိုးကုန်၏။ ဈေးခွန်၊ ရေခွန်၊ ကင်းခွန်၊ လယ်ခွန်စသည်တို့ကိုလည်း အရာအထူးကိုကြည့်၍ လျော့ညံ့ကောက်ခံတော်မူသောကြောင့် ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ကြွယ်ဝချမ်းသာဖြစ်ကုန်၏။ သူဌေးသူကြွယ်တို့ များပြားကုန်၏။ ကျီကြဘဏ္ဍာရတနာတို့သည်လည်း အလွန်များစွာကုန်၏။

တစ်ရံရောအခါ ထိုမင်းကြီးသည် ငါ၏ဘေးလောင်းတော်ဖြစ်သော မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် မျောက်သားတော် မိဖုရား မှူးမတ်ပြည်သူအပေါင်းတို့နှင့် တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍ သိကြား, ဝိသကြုံတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားသွန်းလုပ်တော်မူစေသော မဟာမုနိ ရုပ်တုတော်သည် အဘယ်အရပ်၌ ရှိတော်မူလေသနည်းဟု တစ်ထောင့်ခြောက်ရာသော အမတ်အပေါင်းတို့အား မေးတော်မူလေသော် အမတ်အပေါင်းတို့က ဘေးလောင်းတော် မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီးတို့ တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍ သွန်းလုပ်တော်မူစေသော ရုပ်တုတော် မဟာမုနိသည် ဓညဝတီမြို့၏အရှေ့ဘက်အရပ်၊ သိရိဂုတ်တောင် သိမ်တော်အတွင်းရှိထတော်မူပါသည်ဟု လျှောက်ကြလေလျှင် မင်းကြီးလည်း အလွန်ဝမ်းမြောက်စွာဖြစ်၍ အမတ်ကြီးလက်ယာကို သုံးသိန်းသော သူတို့နှင့်ဆုလာဘ်များစွာ ပေးတော်မူ၍ စေလွှတ်တော်မူလိုက်၏။ ထိုအမတ်ကြီးလက်ယာသည် သုံးသိန်းသော သူတို့နှင့် ထိုအရပ်ကို သွား၍ ရှာဖွေလေသော်မရမတွေ့သောကြောင့် မရမတွေ့ပါကြောင်းနှင့် ပြန်လျှောက်သံတော်ဦးတင်လေသော် မင်းကြီးလည်း အလွန်ပူပန်သောကဖြစ်၍ ဝတ်ဆင်တော်မူသော ပတ္တမြားလက်ကောက်နှင့် ဆင်,မြင်း၊ အထူးထူးသော ရွှေငွေရတနာတို့ကို ပေးတော်မူပြီးသော် ချောင်းဖျားမြောင်းဖျား၌နေသော မြို့ခွေးမွေးစသောသူတို့သည် ရုပ်တုတော် မဟာမုနိကို ဤအရပ်တွင်ရှိသည်ဟု ပြသနိုင်မူ ထိုသူတို့အား ငါဝတ်ဆင် တော်မူအပ်သော ဤပတ္တမြားလက်

ကောက်ကိုပေးလေဟူ၍ မှာထားတော်မူလျက် စေလိုက်သော တမန်တို့ရောက်လေလျှင် အမတ်လက်ယာကြီးသည် ချောင်းဖျားမြစ်စွန် ၌ နေသော ခွေးမွေးတို့ကို မေးမြန်းလေလျှင် မြို့သင်းကြီး ရဟောင်လာ၊ အပေါင်လာဟူသော မြို့နှစ်ယောက်တို့သည် ကျွန်တော်တို့ သိမြင်ပါ၏။ မချွတ်ပြအံ့ဟု ဆိုလတ် သော် ဝတ်ဆင်တော်မူသော ပတ္တမြားလက်ကောက်ကို တစ်ယောက်လျှင် တစ်ရန်စီပေးလေ၏။ စီးတော်မူသော ဆင်,မြင်းတို့ကိုလည်း တစ်ယောက်လျှင် တစ်စီးကျ ဆုပေးလေ၏။

ထိုမြို့တို့သည် ခရီးဆောင်ပြု၍ ညွှန်ပြလေသော် သိရိဂုတ်တတောင်၌ ရုပ်တုတော်ကို ဘေးတော်လက်ယာမင်းနန်အား နန်းတင်လာသောအခါ မြန်မာ-တလိုင်းတို့ ကျောသားနှင့် ပေါင်တော်ကို ယူလေသော် ရုပ်တုတော် မဟာမုနိသည် ပလ္လင်တော်မှ ကျ၍ လည်တော်တိုင်အောင် မြေဖုံး၍ ရှိလေသည်ကို မြို့သင်းကြီး ရဟောင်လာနှင့် အပေါင်လာတို့ပြလာလျှင် အမတ်ကြီးလက်ယာလည်း အရှင်ဖြစ်သော ဒသရာဇာမင်းကြီးအား လျှောက်ကြားလေသည်ကို ကြားတော်မူလျှင် အလွန်ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍ မိဖုရားစသော မောင်းမမိဿံ ပြည်သူပြည်သားအပေါင်းတို့နှင့် ကြွတော်မူ၍ ချောင်းဖျားငယ်တစ်ခုသို့ တင်တော်မူလေလျှင် ရုပ်တုတော် မဟာမုနိကိုမြင်၍ ပန်းပေါက်ပေါက်တို့ဖြင့် ပူဇော်ပြီးသော် မြေမှုန့် အညစ်အကြေးတို့ကို ပယ်ရှင်းသုတ်သင်စေလျက် ထိုချောင်းဖျားငယ်မှ ရထားဖြင့် ထုတ်ဆောင်တော်မူစေ၏။ ထိုသို့ထုတ်ယူခဲ့သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ထိုချောင်းငယ်ကို သင်းထုတ်ချောင်းဟု ခေါ်ကြလေ၏။ ယင်းအရပ်မှ ထုတ်ဆောင်တော်မူခဲ့၍ ညောင်းနေတော်မူခဲ့သောချောင်းသည် ညောင်းချောင်းဟုတွင်၏။ ယခုကာလ ညောင်ချောင်းဟု တွင်လေသည်။

ထိုအရပ်မှသည် အစဉ်အတိုင်း ပင့်ဆောင်တော်မူ၍ ဓညဝတီမြို့ဟောင်း၏ အထက်အနီးဝယ် ကတညုတတောင်၌တည်အံ့ဟူ၍ စီရင်တော်မူလေသည်။

(ဤအရာတွင် ဓညဝတီမြို့၏အထဲဝယ် ကတညုတတောင်၌ဟု ပါရှိလေ၏။ အရေးအသားမှားဟန်ရှိသည်။ အထက်အနီးဝယ်ဟူ၍သာ ယူသင့်သည်။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဓညဝတီမြို့၏ အရှေ့ဘက်သိရိဂုတ်တောင်မှ ပင့်ဆောင်ခဲ့သည်ဟု ရှေး၌ ဆိုအပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း။ ညောင်ချောင်း၌ ညောင်းနေတော်မူခဲ့သည်ဟု ဆိုအပ်လေသောကြောင့်လည်းကောင်း။ ဓညဝတီမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် သိရိမာနဒီမြစ်ကိုထောက်၍ အထက်အနီးဝယ် ကတုညုတတောင်၌ တည်အံ့ဟု စီရင်တော်မူလေသည် ယူသင့်သည်။ ဤရာဇဝင်ဟောင်းတို့ စကားကို ထောက်ထားစာနာလျှင် မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီး ပထမသွန်းလုပ်တည်ထားကိုးကွယ်တော်မူခဲ့သော သိရိဂုတ်တောင်သည် ယခုတည်ရှိသော မဟာမုနိသိမ်တော်မှ အရှေ့ဘက်အရပ် ကံရာဇာ

မင်းကြီး ပထမမြို့တည်ခဲ့သော သိရိဂုတ်အရပ်၊ သိရိဂုတ်တောင်၌ ဖြစ်သင့်သည်။ ယခုတည်ရှိသော သိမ်တော်သည် မာရယုမင်း၊ ကံရာဇာမင်းကြီးတို့တည်ထောင်ပြုစု စိုးစံတော်မူခဲ့သော ဓညဝတီမြို့ဟောင်းရာ၏ အနောက်မြောက်အရပ် ကတညုတ တောင်၌ ဖြစ်သင့်သည်။ ဓညဝတီမြို့ဟောင်းရာသည် ယခုညောင်ချောင်းရွာ အရှေ့ အရပ်ဒေသမျက်နှာတွင် ဖြစ်သင့်သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ခဲ့သော် ဆရာငမည် ရာဇဝင် ၁၁၄ နံပါတ်၌ ဓညဝတီမြို့ကြီးထဲဝယ် ကတညုတတောင်၌ သိမ်တော်ဆောက်ရန် စီမံလေကြောင်းနှင့် ဆိုသည်ကို ရာဇဝင်သစ် ၁၁၇ နံပါတ်၌ ရုပ်တုတော်ကို ပင့်ဆောင် ယူခဲ့ပြီးလျှင် အထက်စန္ဒသူရိယမင်း ကိုးကွယ်တော်မူခဲ့ရင်း အရပ် ကတညုတတောင် ဟူ၍ ဆိုလေသည်။ ဆင်ခြင်လေ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချပ်)

ထိုကတညုတတောင်ကို လေးထောင့်စတုရန်းကောင်းမွန်စွာ တူးစေ၍ ကျောက်သပ်ပြီးသော် ထိုအတွင်းဝယ် သာကီဝင်မင်းပေါင်းရှစ်သောင်းတို့၏ အရပ်တို့ကို ထည့်စေ၍ တစ်ရာ့တစ်ပါးသော မင်းတို့၏ အရပ်ကိုလည်း မင်းမြောက်တန်ဆာငါးပါး တို့နှင့်တကွ ထည့်စေ၏။ ထိုသို့ထည့်စေပြီးလျှင် ကျောက်တို့ဖြင့် ပိတ်၍ ဘုရားရုပ်တု တော်ကို တင်အံ့သော ပလ္လင်တော်နှင့်တကွ တံတိုင်းမီးတားကိုလုပ်အံ့ဟု စီရင်တော်မူ၏။

ထိုအခါ အရပ်လေးမျက်နှာရှိ မင်းအပေါင်းတို့သည် တာဝန်ခံ၍ လုပ်လာရကုန် ၏။ အရှေ့အရပ်မျက်နှာကိုကား အုန်းပေါင်၊ မိုးညင်း၊ ကလေး၊ မိုးကောင်းမင်းတို့ လုပ်လာရကုန်၏။ တောင်မျက်နှာကိုကား တလိုင်း၊ သျှမ်း၊ ယိုးဒယား၊ လင်းဇင်းမင်းတို့ လုပ်လာရကုန်၏။ မြောက်မျက်နှာကိုကား မြုံမင်း၊ သက်မင်း၊ ကန်တုပ်မင်း၊ ဟစ်ရုံမင်း တို့လုပ်လာရကုန်၏။ ထိုမင်းများတို့သည် အညီအညွတ်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အသီးအ သီး တာဝန်ခံ၍လုပ်ကြလေကုန်လျှင် နဂါး,ဂဠုန်, ကုမ္ဘဏ်,ဘုမ္မစိုး, ရုက္ခစိုးနတ်အပေါင်း တို့သည်လည်း ကူညီ၍လုပ်ကြလာကုန်သောကြောင့် ပလ္လင်တော်နှင့် တံတိုင်းမီးတားတို့ သည် ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ ပြီးစီးလေ၏။ ဘုရားရုပ်တုတော်ကို ပလ္လင်တော်ထက်သို့ တင်သောအခါဝယ် (စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီးလေးဦးနှင့်တကွ ခြောက်ထပ်သော) နတ်အပေါင်းတို့သည် ကောင်းစွာပူဇော်လာကုန်၏။ ထိုသို့ ပလ္လင်တော်ထက်သို့တင် တော်မူပြီးလျှင် ခပ်သိမ်းသော ရန်မာန်အပေါင်းတို့လည်း မပြုထွက်စိမ့်သောငှာ ရှစ် မျက်နှာအရပ်၌ အကာကြီး စံကားပန်းပင်၊ စံကာဝါ၊ စံကားစိမ်း၊ နံ့သင့်သူဆရာစိုက်စေ သတည်ကား ဆရာရှစ်ယောက်တည်း။ ထိုဆရာရှစ်ယောက်တို့၏အမည်ကား အရှေ့ ဆရာကား ငဝက်ချေ၊ အရှေ့တောင်ထောင့်ဆရာကား ရွှေတောင်၊ တောင်ကဆရာ ကား ငသင်းတိုင်း၊ အနောက်တောင်ထောင့်ဆရာကား ငပေရစ်၊ အနောက်ကဆရာ ကား ဥတ္တက။ အနောက်မြောက်ထောင့်ဆရာကား ငပင်၊ မြောက်ကဆရာကား ငပြုစင်၊

အရှေ့မြောက်ထောင့်ဆရာကား ရှင်လှ။ ဤဆရာရှစ်ယောက်တို့သည် ကောင်းစွာစီရင် ပြုလုပ်ကြပေ၏။ စီရင်၍ပြီးသော် မဟာစန္ဒသူရိယမင်းကြီးသည် ရဟန္တာအရိယာတို့ကို ကပ်လှူ၍ လက်မခံလိုသော် မြတ်စွာဘုရားရုပ်တု ပလ္လင်တော်အောက်ဝယ် မြှုပ်ထားခဲ့ သော ရတနာ ရွှေ ငွေ ရှစ်ကုဋေတို့ကိုလည်း ထိုအရပ်မှ ထုတ်ယူခဲ့စေ၍ မြတ်စွာဘုရား ရုပ်ထုတော်၏ကျိန်းစက်တော်မူရာ ကတညုတတောင်၌ အရှေ့မြောက်ထောင့် အရပ် ဝယ် မြှုပ်ပြီးသော် လူတစ်ယောက်မျှ မချီမငင်နိုင်သော ကျောက်ဖျာကြီးကို ပိတ်၍ ထားစေတော်မူ၏။

ထိုသို့စီရင် ခင်းကျင်းပြီးနောက် မြို့တို့ကိုလည်း လေးလလျှင် လူတစ်ယောက်စီ တံမြက်ခတ်၊ အမှိုက်လှည်းထားတော်မူပေ၏။ ယခင်တာဝန်ခံ၍ လုပ်ခဲ့သော ကမ္ပည်း စာများသည် ထိုမင်းတို့လုပ်ခဲ့သော တံတိုင်းဝယ် ယခုတိုင်ရှိပေ၏။ ထိုသို့ စီမံပြီးမှ ဒသရာဇာမင်းကြီးသည် များစွာသော ပူဇော်သကာတို့ဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း၊ မြတ်စွာ ဘုရားရုပ်တုတော်မဟာမုနိအား ကံသုံးပါးတို့ဖြင့် ညွတ်တွားရိုကျိုး ရှိခိုးပူဇော်ဖူးမျှော် မာန်လျှော့ ကန်တော့ခြင်းကိုပြု၍ ပရိန်မြို့နန်းတော်သို့ ပြန်တော်မူလေသည်။ ထိုဒသ ရာဇာမင်းကြီးကား အိမ်နိမ့် ၁၅၊ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ ၆၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၀၁ ခုတွင် နတ်ပြည်စံတော်မူ လေသည်။၁။

(ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်း အဆိုတည်း။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ကား လက်ယာမင်းနန်နောက် ၅ ဆက်အဆုံး ကောလိယမင်း သားတော်အိမ်ရှေ့ ကုမ္မာဘယ သည် သက်တော် ဆယ်နှစ်တွင် ထီးနန်းတက်တော်မူ၍ ဒသရာဇာအမည်ကို ခံတော်မူ လေသည်။ သက်တော် ၁၅ နှစ်တွင် အဘိသိက်ခံတော်မူမည် အမိန့်တော်ရှိသောအခါ အဘိသိက်ခံသော ကိရိယာအင်္ဂါစုံအပ်သော အကြောင်းကို ရှေးပညာရှိအမျိုး၊ အမတ် ကဝိကျော် လျှောက်သောထုံးမူကား။ နွယ်မြစ်စဉ်လာ၊ မြတ်ရာဇာတို့၊ စကြာရောက်ရာ အကြောင်းပေ။ ပရမေဘုန်းသမ္ဘာ၊ မဟာဇနိန်၊ သာကိန်ဇကေရာဇာတို့၊ ကြီးကျယ်စွာ မင်းတံဆိပ်၊ ဘိသိက်တော်ခံ၊ တိုင်းနိုင်ငံကို၊ စိုးစံကွပ်ညှပ်နှိပ်၍၊ လူတို့ထိပ် ရှေးစဉ်လာ၊ ဘိသိက်သွန်းရိုး၊ မော်ကွန်းထိုးသည်၊ မင်းမျိုးမြတ်ကညာနှင့်၊ လက်ယာရစ်ခရုသင်း၊ မင်းတို့သုံးရ၊ ဗြာဟ္မဏလည်း၊ မူလသိက္ခာ၊ ကျမ်းအမှာကို၊ မှီစွာကျင့်ရိုး၊ ဘေးဘိုးဆင်း သက်၊ ဘိသိက်ဆက်မှန်ရာ၏။ ဂင်္ဂါငါးရပ်ရေ၊ စီးထွေမပြန်၊ ဝဇ္ဇံကြာမျိုး၊ မညိုးပန်းသပြေ နှင့်၊ ညွန့်ဝေမြက်မြေစာ၊ ရေသဖန်းပျဉ်၊ ယှဉ်သည်နံ့သင့်ရာ၌၊ ပန်းစုံစွာ သစ်လေးပင်၊ တောင်မြောက်လေးရပ်၊ တင့်အပ်စိုက်ထားကျင်မှ၊ စစ်အင်္ဂါလေးပါးခင်း၊ ပုဏ္ဏားငါးရာ၊ ဖြူစွာခရုသင်းနှင့်၊ သဲတလင်းညီညွတ်ရာ၊ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း၊ ပွဲလမ်းမပြတ်၊ မဏ္ဍပ်သုံး ဆောင်မှာလည်း၊ ဖြူ,ဝါ,နီ, ဆင်စရိုး၊ ငှက်ပျော,ကြံ,အုန်း၊ ပင်လုံးသီးပင်၊ ဝန်းကျင်ရေ

ပြည့်အိုးနှင့်၊ မညိုးသပြေရွက်ပေ၊ ဒန်းဆတ်သွားတည့်၊ ချရားခက်ဆိုင်၊ စံကား လှိုင်၍ သင်းကြိုင်စေကြောင်း ထားမှ၊ ဖြောင့်မမှားသည်၊ တရား၌လိမ္မာ၊ အမတ်,သူဌေး၊ ဘီ,ဘေးရိုးမှန်စွာနှင့်၊ မင်္ဂလာအခါ နက္ခတ်ကောင်း၊ ပညာမြော်မြင်၊ ရေမြေရှင်လည်း၊ ဂုဏ်လျှင်အသိ၊ ကတိလေးပါး၊ တရားတည်စေကြောင်းတည်း။ ရှေးထုံးဟောင်းကျမ်းအလာ၊ မညီယုတ်တက်၊ ပေါ့ပြက်မရှိသာခဲ့၊ ကြီးတေဇာကျွန်းလုံးမိုး၊ ဘိသိက်ခံပြီး သစ္စကြီးသည်၊ စောထီးမင်းကောင်းမျိုးတို့၊ ဆိုရိုးရှေးအမှာ၊ ကိုယ်၏အသက် ပုရွက်,ခြပုံး၊ နှလုံးမခြားသာတည်း၊ သတ္တဝါကို၊ မေတ္တာထုံခွေရစ်၊ ညွန့်သစ်တက်လေ၊ ကျက်သရေကြောင့်၊ ဖြိုးဝေလူ, နတ်ချစ်၏။ လေးပါးအပြစ်ရှင်းရှင်းကွာ၊ ပြည်သူလုပ်ခွန်၊ မလွန်စားတို့ရာသည်၊ မဟာနွယ်မြစ်ဘုန်းပွင့်သစ်၊ ရဟန်း=သိက္ခာ၊ မင်းမှာ=ဘိသိက်၊ သူတော်စိတ်သည်၊ မဖိတ်ကျင့်ရိုး၊ မြတ်အကျိုး။

ဟူ၍ ရှေးထုံးဟောင်းစာတမ်းဖြင့် လျှောက်ထားလေသည်။ ယင်းသို့လျှောက်ထားအပ်သော ရှေးထုံးဟောင်းစာတမ်းနှင့်အညီ ပြည့်စုံစွာ ဒသရာဇာမင်း ခံတော်မူသော ရာဇဘိသေက အခန်းကား။

ရှေးဘေးလောင်းတော် ဘိုးလောင်းတော် ခမည်းတော်တို့ခံတော်မူသည့် ဘိသိက်နည်း။ နှစ်ဦးအပေါ် ကဆုန်လဆန်း ၁၅ ရက်နေ့၌လည်းကောင်း၊ မြေမနာ၊ နေ,လ, နက္ခတ်မပုပ်သော နှစ်၌လည်းကောင်း၊ နက္ခတ်မပြိုသော နှစ်၌လည်းကောင်း၊ ဘိသိက်ခံမဏ္ဍပ်သုံးဆောင်ဆောက်ရာ ဂင်္ဂါမြစ်နား၌ မြေဖြူ, မြေနီရှိသော သေလောဒကမြေ၌လည်းကောင်း၊ ဘုရားကျောင်းမြေလွတ်သော အရပ်၌လည်းကောင်း ယင်းသို့သော မင်္ဂလာရှိသော ဂြဟပတိ အရပ်ဝယ်။ (ဤအရာ၌ အဥ္စနနဒီဖြစ်ကြောင်း၊ ကျက်သရေရှိသော ဘုမ္မိအရပ်ဝယ် ဟူ၍ အရေးတော်ပုံ၌ ပါသော်လည်း အရေးမှား၍ ဖြစ်သည်။ အဥ္စနနဒီမြစ်နား၊ ပရိန်မြို့မှ အရှေ့တောင်၊ ဂြဟပတိအရပ်တွင်သာ မင်္ဂလာဘိသိက်ခံမဏ္ဍပ်ကို ဆောက်သင့်သည်။ မြို့အရှေ့ဘက် ဘုမ္မိသဏ္ဍိုင်းအရပ်မှာ ဆောက်လိမ့်မည်မဟုတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဂြဟပတိအရပ်ဟု ပြင်ရေးလိုက်သည်။ ဤကား အမှာ)။

မင်္ဂလာပြုမဏ္ဍပ်သုံးဆောင်ဆောက်ရာအရပ်၌ ကလိန်တောင်မြေ၊ အမရာတောင်မြေ၊ အောင်သာမြို့မြေ၊ သိရိဂုတ်တောင်မြေ၊ ကတညုတောင်မြေ၊ နီလာတောင်မြေ၊ မောရပဗ္ဗတောင်မြေတို့ကို ဆောင်ယူ၍ထားရပေ၏။ မင်္ဂလာဆောက်ရန် သစ်,ဝါး, ကြိမ်တို့ကို အသည်သားတို့က ရင်းဖျားမမှားစေရ၊ မှတ်သားခုတ်ယူ၍ ပေးရလေ၏။ အမိုးအရံမှာ ကန့်လန့်ကာ၊ ရွက်ဖျင်တို့ကို တလိုင်းမြောက်စည်သားတို့က ပေးရလေ၏။ ယင်းသို့ သစ်,ဝါး,ကြိမ်နွယ်၊ အမိုးအကာ စုံလင်လတ်လေသော် မင်္ဂလာဆောက်ရာအရပ်၌ ရွှေထွန်၊ ငွေထွန်၊ သံထွန်သုံးရပ်တွင် ရွှေထွန်မှာ အမျိုးအရိုး သူဌေးမှန်သူ၏သား

သည် ဝါမောင်းသော တန်ဆာကိုဆင်လျက် ထွန်ရလေ၏။ ငွေထွန်မှာ အမျိုးစဉ်ဆက်သူကြွယ်မှန်သောသူ၏သားသည် နီမောင်းသော တန်ဆာကိုဆင်လျက် ထွန်ရလေ၏။ သံထွန်မှာ အမျိုးစဉ်ဆက်ကြီးသော တောင်သူကြီး၏ သားသည် စိမ်းသောတန်ဆာကိုဆင်၍ ထွန်ရလေ၏။ ထိုသုံးရပ်သောထွန်တို့၌သော်ကား နွားလားဥသဘနှင့်ချည်းထွန်ရလေ၏။ ယင်းသို့ထွန်၍ပြီးလတ်မူကား နွားနို့ရည်ကို အနံ့ဖျန်းရလေ၏။ ယင်းသို့ဖျန်းလတ်ပြီးသော် နွားချေးမှုန့်ဖြင့် အနံ့ဖြူးရလေ၏။ ယင်းသို့ ဖြူးလတ်ပြီးသော် မုယော, နှမ်း,ပြောင်း,ပဲ,စပါးတို့ကို ကြဲပြန်ရလေ၏။ ထိုသို့ ကြဲပြန်ပြီးလျှင် ထောင်ခြုံလုံခြုံစွာကာလျက် ဟုန်းနတ်ပူဇော်သော ပုဏ္ဏားတို့က စန္ဒီ, ပရမီ,ပိဿနိုးစသောနတ်တို့ကို လှည်းရထားဖြင့်တင်၍ ရာဇမတ္တဏ်ကျမ်းလာ ဂါထာမန္တန်တို့ကို ရွတ်ဖတ်ရလေ၏။ ယင်းသို့ ရွတ်လတ်ပြီးသော် ပုရောဟိတ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးအပြည့်၊ ဘူမိစာလ စသောအောင်ခြင်းရှစ်ပါးအစုံ၊ မင်္ဂလာသုတ်,ရတနသုတ် စသော ပရိတ်တို့ကို ရွတ်ရလေ၏။ သံဃာတော်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့က ကမ္မဝါစာလည်းဖတ်ရလေ၏။ ယင်းသို့ပြုပြီးသော် နတ်ပူဇော်ပုဏ္ဏားတို့က သရဏာသရိရှိန္ဒမိစာလ ဂါထာကိုရွတ်လျက် ခရုသင်းသံပေးရလေ၏။ ယင်းသို့ပြီးမှ ဟူးရားသွေး ပုဏ္ဏားလေးယောက်တို့နှင့် ဟူးရားတတ်ပုဏ္ဏားတစ်ရာ့ရှစ်ယောက်တို့သည် ဖြူစင်သော တန်ဆာကိုဆင်လျက် ပန္နက်ချအခါကို စောင့်ရ၏။

ပန္နက်ချသောသူမျာ သင်္ဘောသားတို့ ညိုသောတန်ဆာကို ဆင်လျက် ရွှေပန္နက်ကို ကိုင်ရသည်။ ပရိတ်ရွတ်ပုဏ္ဏားတို့မှာ နီသော တန်ဆာကိုဆင်၍ သံပန္နက်ကိုကိုင်ရသည်။ ထိုသို့စုံလင်စွာနှင့် နေလင့်၍ အခါနာရီညှိလျက် ကောင်းသောအခါ နက္ခတ်ရောက်လတ်သော် မီးပေါက်ခုနှစ်လုံးကို ခုနစ်ကြိမ်ပစ်ဖောက်၍ မောင်း,ကြေးနင်း,ခွက်ခွင်း, ဒုံမင်း, ခရုသင်းအသံတို့ဖြင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း ချရလေသည်။

ဆောက်သောအခါမူကား အသည်မျိုးသားတို့က ဆောက်လုပ်မိုးကာရသည်။ မဏ္ဍပ်သုံးဆောင်သော်ကား သီဟာသနမဏ္ဍပ်၊ ဂဇာသနမဏ္ဍပ်၊ မောရာသနမဏ္ဍပ် ဟူ၍ သုံးဆောင်တည်း။ သီဟာသနမဏ္ဍပ်၌ ဖြူမောင်းသော တန်ဆာကို ခြယ်ရသည်။ ဂဇာသနမဏ္ဍပ်၌ နီမောင်းသောတန်ဆာကိုခြယ်ရသည်။ မောရာသနမဏ္ဍပ်၌ ညိုမောင်းသော တန်ဆာကိုခြယ်ရသည်။ ယင်းသို့ဆင်ပြီးသောအခါ သီဟာသနမဏ္ဍပ်မှာ ပရိတ်ရွတ်ပုဏ္ဏားတို့က စောင့်ရသည်။ ဂဇာသနမဏ္ဍပ်မှာ သင်္ဘောသားတို့က စောင့်ရသည်။ မောရသနမဏ္ဍပ်မှာ အသည်သားတို့က စောင့်ရသည်။

ဘိသိက်သွန်းရန်ရေမှာ ဘာဂိရနဒီဂင်္ဂါမြစ်ရေကို ဒါဂါစားက ရွှေအိုးခုနစ်လုံးတို့နှင့်တည့်၍ ပွဲလမ်းသဘင်အစုံ တီးမှုတ်လျက် ပို့ဆက်လာရသည်။ သတ္တာကောင်ဂင်္ဂါမြစ်ရေကို မောက်သူဇာစားက ထိုနည်းပွဲလမ်းသဘင်နှင့် ပို့ဆက်လာရသည်။ သလ္လာ

နဒီမြစ်ရေကို စစ်တကောင်းစားက ထိုနည်း ပွဲလမ်းသဘင်နှင့် ပို့ဆက်လာရသည်။ အရုဏဝတီမြေမှာ မြို့သစ်စားက ထိုနည်းပွဲလမ်းသဘင်နှင့် ပို့ဆက်လာရသည်။ ရွှက်မ ညိုးပန်းမှာ စိန်တင်စားက ထိုနည်း ပွဲလမ်းသဘင်နှင့် ပို့ဆက်လာရသည်။ ဥတ္တရမစု အောင်သာမြို့မြေမှာ မိုးစဲစားက ထိုနည်း ပွဲလမ်းသဘင်နှင့် ပို့ဆက်လာရသည်။

ကစ္ဆပနဒီမြစ်ရေ၊ အဥ္စနနဒီမြစ်ရေတို့ကို ခပ်မည့်အခါကောင်းသော နက္ခတ် ရောက်လတ်သော် အမျိုးအစဉ်နန်းရိုးမှန်သော မင်းသမီးရှစ်ယောက်၊ အမျိုးအရိုးမှန် သော ဘိသိက်မင်္ဂလာမှန်သော ပုဏ္ဏားသမီးရှစ်ယောက်၊ အမျိုးအရိုးမှန်သော အမတ်သ မီးရှစ်ယောက်၊ အမျိုးအရိုးမှန်သော သူဌေးသမီးရှစ်ယောက်၊ အမျိုးအရိုးမှန်သော သူကြွယ်သမီး ရှစ်ယောက်တို့သည် ဆန်းကြယ်သော အဝတ်တန်ဆာတို့ကို ဝတ်ဆင် လျက် မင်းသမီးတို့မှာ ရွှေအိုး၊ ပုဏ္ဏားသမီးတို့မှာ မြေအိုး၊ အမတ်သမီးတို့မှာ ငွေအိုး၊ သူဌေးသမီးတို့မှာ ကြေးအိုး၊ သူကြွယ်သမီးတို့မှာ သံအိုးတို့ကို အစုံအစုံကိုင်လျက် ဘိသိက်ဆက်မင်္ဂလာတော် ပုဏ္ဏားရှစ်ယောက်နှင့် စကြဝတေးလေးယောက်၊ အမတ်ရှစ် ယောက်၊ သူဌေးသူကြွယ် တောင်သူကြီး၊ သင်းတော်မှူးရှစ်ယောက်စီ တူရိယအစုံအလင် နှင့် သွားလေ၍ မြစ်ဆိပ်သို့ ရောက်လေသော် မင်းသမီးတို့သော်ကား ငှက်ဆင်တော် မှာ စီးရသည်။ ပုဏ္ဏားသမီးတို့သော်ကား ရွှေလောင်းလှေတော်မှာ စီးရသည်။ သူဌေး သမီးတို့သော်ကား ဗားမဲ့လှေတော်မှာ စီးရသည်။ သူကြွယ်သမီးတို့သော်ကား ရှူးကျောင်း လှေတော်မှာ စီးရသည်။ ဘိသိက်မင်္ဂလာပုဏ္ဏားတို့သော်ကား သက္ကဒါန်လှေတော်မှာ စီးရသည်။ အမတ်ရှစ်ယောက်တို့သော်ကား အားလပ်သော လှေတော်မှာ စီးရသည်။ သူဌေးသူကြွယ်တို့သော်ကား သရေလှေတော်မှာ စီးရသည်။ ယင်းသို့စီရင်ခင်းကျင်းပြီး၍ လှေတော်ထွက်သောအခါ မီးပေါက်ခုနစ်လုံး သုံးချက်စီ ပစ်ဖောက်ရလေသည်။ ရေခပ် ယူမည့်အခါ ကောင်းသောနက္ခတ် တိုင်လတ်လျှင် မီးပေါက်ခုနစ်လုံးခုနစ်ခါ ပစ်ဖောက် ၍ အသံဆယ်ပါး တစ်ပြိုင်နက် တီးမှုတ်ကြော်ငြာစေ၍ ခပ်ယူလေသည်။ ခပ်ယူပြီး နောက် ကမ်းသို့ပြန်လည် ဆိုက်လာလျှင်လည်း မီးပေါက်ခုနစ်လုံး သုံးချက်စီပစ်ဖောက် ပြီးမှ လာရင်းအစီအတိုင်း စီးနင်းဆောင်ရွက်၍ မင်္ဂလာမဏ္ဍပ်သို့ရောက်လေသော် ပန်းတင်ပုဏ္ဏားတို့က ပန်းတို့ကို လမ်းအပြည့်ကြဲ၍ ထားနှင့်ရသည်။ စီရီရေခပ်သား တို့ကလည်း ရေဖြင့်လမ်းတစ်လျှောက် ဖျန်းဆွတ်ရလေသည်။ ပရိတ်ရွတ်ပုဏ္ဏားတို့က လည်း ပရိတ်ရွတ်၍ နေနှင့်ရသည်။ သီဟာသနမဏ္ဍပ်၌ မင်းသမီးနှင့် ပုဏ္ဏားသမီး ခပ်သောရေ၊ ဂဇာသနမဏ္ဍပ်၌ အမတ်သမီးခပ်သောရေ၊ မောရာသနမဏ္ဍပ်၌ သူဌေး သမီး သူကြွယ်သမီးခပ်သောရေတို့ကို တစ်ပြိုင်နက်တည်ထားသော အခါလည်း မီး ပေါက်ခုနစ်လုံးခုနစ်ချက် ပစ်ဖောက်ရလေသည်။

ထိုသို့စီရင်ခင်းကျင်းပြီးလတ်သော် နန်းတော်ကလည်း မင်္ဂလာမဏ္ဍပ်ရောက် နေပြောက်မထိုး ရွှေဖျင် ငွေဖျင်တို့ဖြင့် မိုးကာရ၏။ ထိုလမ်းတစ်လျှောက် လက်ဝဲလက် ယာမှာလည်း ကြံပင်၊ ငှက်ပျောပင်၊ အုန်းပင်တို့ကို စိုက်ရလေသည်။ မင်္ဂလာမဏ္ဍပ်တွင် သီးမျိုးစုံ၊ ပန်းမျိုးစုံတို့ကို ဆွဲရလေ၏။ ငှက်ပျော၊ ကြံ၊အုန်း၊ ဆတ်သွားများကို အသီးအ ပြည့်နှင့်စိုက်ရလေ၏။ ရေအိုးပြည့်တည်ထားရလေ၏။ နတ်ကြီးရှစ်ပါးကိုလည်း နတ်ဝင် တို့ အချိုပွဲဖြင့် ခင်းကျင်း၍ ပွဲပြုရလေ၏။

ယင်းသို့ အလုံးစုံပြီးကုန်လတ်သော် ပြည့်ရှင်မင်းကြီးသည်ကား ဗြဟ္မာမင်းတို့ တန်ဆာကိုဆင်တော်မူ၍ မိဖုရားသော်ကား နတ်မင်းမိဖုရားကဲ့သို့ နတ်တန်ဆာကို ဆင်တော်မူလျက် ဆင်စီး၊ မြင်းစီးတို့မှာလည်း စစ်ဝတ်တန်ဆာကို ဝတ်ဆင်၍ ရှေ့တပ် ၁၂ တပ်မှာ လက်ဝဲအမတ်၊ လက်ယာအမတ် အစဉ်အတိုင်း ရှေ့ဝင်းမှူး၊ လက်ဝဲဝင်းမှူး တို့ လိုက်ရသည်။ နောက်ထပ် ၁၂ တပ်မှာလည်း အနောက်မျက်နှာ မှူးမတ်၊ လက်ဝဲ လက်ယာဝင်းမှူးတို့ လိုက်ရသည်။ အစဉ်အတိုင်း စစ်အင်္ဂါလေးပါးစုံစွာနှင့် မင်းနှင့် မိဖုရားသွားတော်မူသော ပုရွက်ကြောင်းလမ်း အမိုးတွင် လိုက်ရသည်ကား မင်းကြီးရှေ့ လက်ဝဲလက်ယာ ဘိသိက်သွန်းမင်္ဂလာတော် ပုဏ္ဏားအမျိုး၁၀၀ မှ လက်ဝဲက စကြဝတေးနှစ်ယောက်၊လက်ယာက စကြဝတေးနှစ်ယောက်၊ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားအကြီး မှာ နဝရတ်စီသော ခရုသင်းကို ရွှေပန်းတောင်းနှင့်ထည့်၍ လက်နှစ်ဖက်စုံလျက် ကောင်းစွာကိုင်၍လိုက်ရသည်။ ဟူးရားတိုင်လေးယောက်နှင့် ဟူးရားတတ်ပုဏ္ဏား ၁၀၀၊ နတ်ပူဇော်ပုဏ္ဏား ၁၀၀၊ စောင်းတီးပုဏ္ဏား ၁၀၀၊ ပရိတ်ရွတ်ပုဏ္ဏား ၁၀၀၊ ပန်းတင် ပုဏ္ဏား ၁၀၀၊ ထိုပုဏ္ဏား ၅၀၀ တို့မှာ ခရုသင်းမှုတ်၍ လိုက်ရသည်။ ဘိသိက်သွန်း မင်းသမီးရှစ်ယောက်၊ ပုဏ္ဏားသမီး၊ သူဌေးသမီး၊ သူကြွယ်သမီးတို့သည်လည်း ရှစ်ယောက်စီ လိုက်ရသည်။ ကောင်းသောအခါ နက္ခတ်ရောက်လတ်လျှင် မြှောက်စည်, ဒုံမင်း, မောင်း, ကြေးနင်း, ခွက်ခွင်း, ပတ်သာ, ခရုသင်း, စောင်း, ညင်း စသော အသံဆယ်ပါးဖြင့် မြှောက်လျှင်စေ၍ မီးပေါက် ၁၅ လုံး၊ ခုနစ်ကြိမ်ပစ်ဖောက်ပြီးသော အခါ၌ နဝရတ်ကိုးပါးစီခြယ်ပြီးသော် ရတနာထမ်းစင်၌ မိဖုရားကြီးနှင့်အတူ စီးတော် မူလျက် ထွက်တော်မူလေသည်။

မင်္ဂလာမဏ္ဍပ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင်လည်း ထိုနည်းပစ်ဖောက်ရသည်။ ယင်း သောအခါ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား ၁၂ ပါးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူခဲ့သော ပိဋကတ်တော်ကို ဆောင်ယူလာခဲ့၍ သီဟာသနမဏ္ဍပ်၌ ထားရလေ၏။ ဝိနည်းမိုရ် သံဃာတော် ၁၀၈ ပါးတို့ ပရိတ်တော်ကို ရွတ်လေ၍ နန်းကိုပြည်စိုးကြီးအမတ်က ဆေးရလေသည်။ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးလည်း မောရာသနမဏ္ဍပ်၌ ရေချိုးတော်မူ၍

ဂဇာသန မဏ္ဍပ်တွင် ခေါင်းဆေးတော်မူပြီးမှ။

ဗုဒ္ဓ ဓမ္မဉ္စ သံဃဉ္စ၊ သရဏံ ဂတော ဥပါသတ္တံ။

မံ ဒေထ သကျပုတ္တသာသန၊ သဒါသရဏ မုပေမီတိ။

ဟူသော ဂါထာကို မင်းကြီးရွတ်ဖတ်တော်မူ၍ သီဟာသနမဏ္ဍပ်အလယ်၌ ရွှေအင်းပျဉ်ဖြင့်ပြီးသော ရေသဖန်းပျဉ်ဝယ် ထိုင်တော်မူလေ၏။

ယင်းသို့ထိုင်တော်မူသောအခါ မင်းသမီးရှစ်ယောက်တို့သည် ဆန်းကြယ်သော တန်ဆာကိုဆင်ကြလျက် မင်းရှေ့တူရူနေ၍ နဝရတ်စီသော လက်ယာရစ်ခရုသင်းကို ကိုင်ပြီးသော် ဂင်္ဂါရေကို စုံစွာထည့်လျက် လက်နှစ်ဖက်စုံ၍ ကောင်းမွန်ရှိသေစွာ မင်းကြီးဦးခေါင်း၌ စိုက်ရလေ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ ရှေးဦးကမ္ဘာ အစ၌ဖြစ်သော မဟာသမ္မတမင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ ကျင့်တော်မူအပ်သော တရားတော်ကို မြဲစွာကျင့်ဆောက်တည်တော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး ခပ်သိမ်းသော ပြည်ထောင်မင်းတို့ကို အမျက်မလွန်စေခြင်း၊ ခထပ်သိမ်းသော သူတို့ကို ကောင်းချီးမြှောက်စေခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့အား ရင်တော်သားအမျှ ချစ်သနားခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့စီးပွားကို စောင့်ခြင်း၊ ခပ်သိမ်းသောသူတို့၏အသက်ကို ကိုယ်တော်၏ အသက်ကဲ့သို့ ထင်မှတ်ခြင်းပြုတော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး လောဘ,ဒေါသ,မောဟတို့၏ ပိတ်ပင်ခြင်းကို ကင်းစေ၍ အဝိဇ္ဇာမိုက်မဲသော မောဟတရားကို လင်းတော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး ကျက်သရေရှိတေသာ အမှုကိုသာ ပြုတော်မူခြင်း၊ ကျက်သရေရှိသော စကားကိုသာ ဆိုတော်မူခြင်း၊ ကျက်သရေရှိသော လုံ့လအကြံကိုသာ ကြံခြင်းတို့ကို ပြုတော်မူပါလော။ ယင်းသို့ စကားကို မင်းသမီးရှစ်ယောက်တို့ ဆိုလေ၍ မင်းကြီးထိပ်ထက်၌ ဘိသိက်ရေကို သွန်းကုန်လေ၏။

ထိုနောက်တစ်ဖန် ဘိသိက်မင်္ဂလာတော်ရ အမျိုးမှန်သော ပုဏ္ဏားရှစ်ယောက်တို့သည် ဂင်္ဂါရေကို လက်ယာရစ်ခရုသင်း၌ ထည့်ပြန်၍ လက်နှစ်ဖက်ကို စုံလျက် ကောင်းမွန်ရှိသေစွာ မင်းကြီးဦးခေါင်း၌ စိုက်ပြန်ရလေ၏။ ဣတိပိသော ဘဂဝါ စသော ဘုရားဂုဏ်တော်၊ သွာက္ခာတောစသော တရားတော်၏ဂုဏ်တော်၊ သုပ္ပဋိပန္နော စသော သံဃာဂုဏ်တော်တို့ကို အာရုံပြု၍ သာသနာထွန်းလင်းအောင် ပြုတော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ကိုယ့်သားနှင့်အမျှ ချစ်ခင်ခြင်း၊ ပြည်သူတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်တော်၏ စီးပွားကဲ့သို့ ထောက်ထားစောင့်ရှောက်တော်မူပါလော။ ခပ်သိမ်းသောသတ္တဝါတို့၏ ဇီဝိတိန္ဒြေအသက်ကို ကိုယ်တော်၏ အသက်ကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်တော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ်သိမ်းသော ပြည်ထောင်မင်းတို့အား အမျက်မလွန်ခြင်း၊ တရား၌စောင့်ခြင်း၊ ပညာရှိစကားကို နာလွယ်ခြင်း၊

အမျိုးစောင့်ခြင်းများကို အမြဲစောင့်ထိန်းတော်မူပါလော။ ဤသို့သော စကားကို ပုဏ္ဏားတို့ဆိုပြီးသော် မင်းကြီးထိပ်ထက်၌ ဘိသိက်ရေကို သွန်းလေ၏။

ထိုနောင်မှ အမျိုးအရိုးမှန်သော သူဌေးသူကြွယ် ရှစ်ယောက်စီတို့သည် ခရုသင်း၌ ဂင်္ဂါရေကို ထည့်ပြန်၍ လက်နှစ်ဖက်ကိုစုံလျက်ကောင်းမွန်ရိုသေစွာ မင်းကြီးဦးခေါင်း၌ စိုက်ပြန်လေ၏။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့အား ကိုယ်တော်၏ အသက်ကို စောင့်သကဲ့သို့ စောင့်တော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး၊ ခပ်သိမ်းသော သူတို့၏ စီးပွားဥစ္စာကို ကိုယ်တော်၏စီးပွားဥစ္စာကဲ့သို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်တော်မူခြင်း၊ ပြည်ထောင်မင်းတို့အား အမျက်ကို မလွန်စေခြင်း၊ ပြည်သူတို့၏ ဥစ္စာကို အခွန်ဘဏ္ဍာ ခံယူရာ၌ တရားတော်နှင့်လျော်ညီအောင်ခံယူတော်မူခြင်း၊ တရားမသိ ပြိန်ဖျင်း မိုက်မဲသော့သွမ်း ကြမ်းကြုတ်သောသူတို့ကို ကြဉ်ရှောင်ခြင်း၊ ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့၏ စကားကိုနာလွယ်ခြင်းများကို ပြုတော်မူပါလော။ ဤသို့သော စကားကို ဆိုပြီးသော် မင်းကြီးထိပ်ထက်၌ ဘိသိက်ရေကို သွန်းလေ၏။

ယင်းသို့သွန်းပြီးနောင်မှ သူဌေးသူကြွယ်တို့ ဆိုပြန်သည်ကား အရှင်မင်းကြီး အကျွန်ုပ်တို့ သွန်းလောင်းသောရေစက်ကို ခံတော်မူ၍ အကျွန်ုပ်တို့ဆိုသော စကားအတိုင်း ကျင့်ဆောင်တော်မူ၍ ပြည်သူတို့၏ လုပ်ခွန်ဆယ်ဖို့တဖို့ ခံယူစားသုံးတော်မူ၍ မင်း၏စည်းစိမ်ကို ဝန်ခံပြီးသော် ပြည်ကိုတရားသဖြင့် စောင့်တော်မူပါလော။ အရှင်မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်တို့ဆိုသောစကားအတိုင်း ကျင့်တော်မူပါသော်ကား ပစ္စုပ္ပန်၊ သံသရာ၊ နှစ်ဖြာအကျိုး၊ တက်တိုးလေလျက်၊ တက်သစ်သော-နေ၊ ဆန်းသစ်သော လကဲ့သို့၊ တစ်နေ့တစ်ပါး၊ ကျက်သရေတော်ပွင့်လင်း၍၊ ပြည်ထောင်မင်းအပေါင်း၊ ဦးခေါင်းညွတ်လာ၊ သဒ္ဓါပြည့်ဖြိုး၊ သူခိုးဓားပြ၊ မထချမ်းသာ၊ သာသနာလည်း၊ ကောင်းစွာတည်ပေ၊ စားရေမရှား၊ မင်းအားပြည်သူ၊ တောင်းဆုယူလျက်၊ အသက်ရာကျော်၊ စံတော်မူရသည် ဖြစ်ပါစေသော။ ။ ယင်းသို့မဟုတ် အကျွန်ုပ်တို့၏စကားအတိုင်း မတည်၊ မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့ဝန်ခံအပ်သော ဘိသိက်သစ္စာပျက်ခဲ့ပါသော် ကမ္ဘာဆူဝေ၊ လေမုန်တိုင်းဆင်၊ လျှင်တော်လည်း၊ မြေကြီးကွဲ၍၊ ငရဲမီးလျှံ၊ အဝှန်ပြောင်ပြောင်၊ တောက်လောင်ကြွေညက်၊ သူပျက်သူလျော၊ ထောင်ထောင်ထားထား၊ ခိုးသားတဏ္ဍာ၊ စသည်ထွေထွေ၊ နေ,လတံခွန်၊ ငှက်ပျံငှက်ယုတ်၊ စုန်းဖုတ်တစ္ဆေ၊ နန်းထက်နေ၍၊ မွှေမွှေလှန့်ခြောက်၊ မြွေဟောက်ငန်းကျား၊ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးကလည်း သာသနာတော် အညစ်အကြေးမှ တစ်ပါး ပြည်သူသတ္တဝါတို့အား အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေကို ခွင့်ပေးတော်မူရလေသည်။ ယင်းသို့ပြုပြင်စီရင်ပြီးသော လာတော်မူရင်းအတိုင်း အစီအစဉ်နှင့် ဝင်တော်မူခဲ့လေ သည်။ မဏ္ဍပ်သုံးဆောင်ကိုမူကား တစ်စမကျန် အဥ္စနနဒီမြစ်သို့ ချမျှောလိုက်ရလေသည်။

ထိုသို့ ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာဖြင့် ရှေးဘေးလောင်းတော်၊ ဘိုးလောင်းတော်၊ ခမည်းတော်စသော မင်းကောင်းမင်းမြတ်တို့၏ ဘိသိက်ခံတော်မူသော နည်းလမ်းအတိုင်း ဘိသိက်ခံတော်မူ၍ ငါးလရှိသောအခါ ပျားကြီးတစ်အုံသည် အနောက်အရပ်က ပျံလာ၍ ရာဇပလ္လင်၌ မြောက်ဘက်နားက စွဲလေသည်။ ထိုပျားရည် ရင့်လတ်သော် အရည်ကို မစုပ်ဘဲ ထားခဲ့လျက် မြောက်သို့ပျံလေရာ ထိုနိမိတ်ကို အမတ်မောက်သူဇာမြို့စား ကဝိကျော်လျှောက်သော ထုံးသော်ကား။ အရှင်မင်းမြတ် ဘေးတော် စန္ဒသူရိယမင်းမြတ် လက်ထက် မြတ်စွာဘုရား မဇ္ဈိမဒေသက ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူ၍ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကို သွန်းလုပ်ပါသည်။ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၄၆၅ တွင် ပုဂံပြည်မင်း အလောင်းစည်သူက ဘီတော်လက်ယာမင်းနန်ကို နန်းတင်လာသော ပျူတလိုင်းတို့ ပင့်၍မရသော် ဖိုကျင်ထိုးလေရာ ရုပ်ရှင်တော်ကွယ်လေ၍ မင်းငါးဆက်ကွယ်ပျောက်ရှိပါသည်။ ယခုအရှင်မင်းမြတ် ဘုန်းပညာကျက်သရေ တရားသီလဂုဏ်တော်ကြောင့် ပျားတို့သည် ပန်းဝတ်၌ရှိသော အချိုအရသာမြတ်ကို ဆောင်ယူဆက်သ၍ မြောက်သို့ ပျံလေသည်မှာ ပျားညွှန်ရာအရပ်၌ ရုပ်ရှင်တော်မဟာမုနိ ရှိသည်အမှန်ဖြစ်ပါသည်။ လျှောက်လေသော် ပြည့်ရှင်မင်းက အမတ်ကြီးဆင်ကဲနှင့် ဓားပိုင်ကြီးနှစ်ယောက်ကို စေတော်မူ၍ ရှာစေသော် ရုပ်ရှင်တော်ကို မြောက်အရပ်၌ တွေ့လေ၍ ပင့်ဆောင်ယူခဲ့ပြီးလျှင် အထက်စန္ဒသူရိယမင်း ကိုးကွယ်တော်မူခဲ့ရင်းဖြစ်သော ကတညုတတောင်တွင် ကောင်းမွန်စွာ ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ခြယ်၍ သိမ်တော်ဆောက်လုပ်ပြီးမှ နဝရတ်ကိုးပါးဖြင့် စီခြယ်သောပလ္လင်တော်၌ တင်ထားတော်မူ၍ အရန်ကျောင်း ၁၀၀ ဆောက်လုပ်တော်မူသည်။ ခေါင်းဆေးတော်ကန်၊ လက်ဆေးတော်ကန်၊ မဟာရံတံတိုင်းသုံးထပ်၊ တံခွန်ဆွဲ၊ တံမြက်ခတ်၊ ကျီးနှင်၊ စာခြောက်၊ ပျူ ၁၀၀၀၊ မြုံ ၅၀၀၊ ချင်း ၅၀၀၊ လူပေါင်းလေးထောင်ကို အသီးသီး စားမြေ၊ နေမြေ၊ ချပေးတော်မူ၍ မော်ကွန်းကျောက်စာ ထိုးလျက် ရွှေကရားနှင့် ရေစက်သွန်းချ လှူတော်မူသည်။

ထိုမင်းသက်တော် ၂၀ တွင် အနောက်ဘင်္ဂါကုလား ၁၂ မြို့တို့သည် သက်နှင့်ပေါင်းလျက် သောင်းကျန်းလေရာ အမတ်ကိုယ်ရံကြီး ဇေယျဗိုလ်ကို ချီစေသည်ကာလ တပ်ဦးတွင် ကြိုးကြာငှက်သည် သရေတစ်ခုချီ၍ ပျံဝဲလာရာ ငှက်နှင့် သရေကို ဖမ်းမိ၍ ရလေလျှင် မင်းထံဆက်လာသည်။ ထိုနိမိတ်ကို အမတ်ပညာရှိ ကဝိကျော် လျှောက်ထုံးသော်ကား။ တပ်ဦးတွင် မြင်သောနိမိတ်၊ တိတ်ရအလို၊ ထိုငှက်ကြိုးကြာ၊ နံမှာကုလား၊ မှောက်မှားရောချက်၊ သက်ကား-သရေ၊ မိတ်ဆွေပြုလျက်၊ ခြားနားချက်မှာ၊ တိတ်အလာပေ၊ သရေနှင့်ငှက်၊ ပျံလျက်မလွတ်၊ ကိုင်းညွှန်တုံလာ၊ ချင်းအစာလည်း၊ မကွာစုံဖက်၊ ပို့ဆက်လာပြန်၊ ထိုကျွန်နှစ်ပါး၊ ကုလားနှင့်သက်၊ အနေမယွင်း၊ ချက်ချင်းမကြာ၊ အောင်

မြင်ပါမည်။ လျှောက်လေသော် အမတ်ကြီးသို့ ဆင်ပေါက်တစ်စီး ဆုပေးတော်မူလေသည်။

ထိုမင်း အသက် ၃၁နှစ်ရောက်သောအခါ မဟာမုနိဘုရားမှာ ချွေးထွက်တော်မူသည်။ အချိန်မဟုတ် မိုးရွာစွေ၍ မြစ်ရေကြီးသည်။ မိုးကြိုးနန်းမှာကျသည်။ ယင်းသို့ တိတ်နိမိတ်မြင်လတ်ရာ ပညာရှိပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏား ရာဇဂုရု လျှောက်သော ထုံးသော်ကား အရှင်မင်းမြတ် တိတ်ထုံမှတ်စုံ၊ ဣသျှူအမှာ၊ စူဠာမုနိ၊ အသီတိကျမ်း၊ ဓာတ်ဆန်းဓာတ်ပျက်၊ နရစက်နှင့်၊ ဂြိုဟ်ပျက်ဒသာ၊ ဒွါဒရာရုပ်၊ ဥစ်ကသစ်ဘက်၊ စန်းလဂ်မလျော်၊ ဇာတာတော်လည်း၊ နံပေါ်ကိန်းစု၊ ရာဟု မရဏ၊ အထွက်ကကြုံ၊ နဝင်းတုံလည်း၊ ကုံသို့အလှမ်း၊ အာယုစန်းမူ၊ ကူးသန်းနင်းပြန်၊ သတွန်ထောင့်ခပ်၊ သမာသတ်ခွင်၊ လက်တွင်နံနေ၊ ဂြိုဟ်ရှစ်ထွေလည်း၊ အနေမလှ၊ အာကာသက၊ ပြသည့်အကြောင်း၊ ဂြိုဟ်ပြောင်းလည်းကြိမ်၊ စည်းစိမ်တော်မြတ်၊ နန်းပြသာဒ်နှင့်၊ ဥပဒ်ကြီးဘိ၊ အနိဝဓန၊ ကိန်းကအတွေ့၊ မလွေ့ကြိုက်တုံ၊ နယုန်ဆန်းတက်၊ ကွာကိန်းကြုံပါသည်ဟူ၍ ရှေးပညာရှိများထားခဲ့သော ဒဏ္ဍနိကာယ် ကျမ်းထွက်ရှိပါကြောင်းနှင့် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားလျှောက်ထားသံတော်ဦးတင်လေသော် ပုဏ္ဏားတော်သို့ သပြာတစ်ထောင် ဆုပေးတော်မူလေသည်ဟူ၍ ဆိုလေသည်။

(ဤသည်ကား ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ လာသော ဒသရာဇာမင်းအကြောင်းတည်း။ ဤဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ ဆယ်နှစ်တွင် ထီးနန်းတက်၍ ဒသရာဇာအမည်ခံကြောင်းမျှသာဆိုသည်။ နန်းတက်သက္ကရာဇ်တို့ကို မဆိုလေ။ သက်တော် ၄၅ နှစ်တွင် လွန်တော်မူဟန်ဆိုသည်။ ရာဟုမရဏ အထွက်ကကြုံ ဟူသည်ကိုထောက်လျှင် လွန်တော်မူသည်ဟု ယူသင့်သည်။ သက္ကရာဇ် ၄၈၀ တွင် ပုဂံပြည်ရှင် အလောင်းစည်သူက ဘီတော်မင်းနန်ကို နန်းတင်စေလာသော ပျူတလိုင်းတို့ ဖိုကျင့် ထိုး၍ မဟာမုနိရုပ်ရှင်တော်ကွယ်ပျောက်၍ မင်း ၅ ဆက်တိုင်အောင် ရှာလေသည်။ ရှာဖွေလျက် စန္ဒသူရိယမင်း ကိုးကွယ်ရင်းအရပ် ကတညုတတောင်တွင် ထပ်မံတည်ထားကိုးကွယ်ကြောင်းနှင့် ဆိုသောအချက်သည် ရာဇဝင်ဟောင်းတို့နှင့် မညီလေ။ ဤသည်ကား စကားချပ်)။

ထိုဒသရာဇာမင်း နတ်ရွာစံတော်မူလေလျှင် သားတော်အနန္တသီရိသည် မျောက်သားတော် သမာဓိနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၀၀ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့၏ တိုင်းနိုင်ငံကျယ်ဝန်းသဖြင့် အာသတမြောက်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ခပ်သိမ်းသော တိုင်းနိုင်ငံသူတို့အား နှိပ်စက်ခြင်းကိုပြု၍ ရေခွန်၊ ဆိပ်ခွန်တို့ကိုလည်း အလွန်ကောက်ခံခြင်းပြု၏။ ဘိုးဘတို့လက်ထက်ပိုင်လေသော မင်းတို့ကိုလည်း သိမ်းမြန်းပိုက်ထုပ်ခြင်းမတတ်၍ ပျက်ပြားကွဲပြိုလေသည်။

ထိုသို့ပျက်ပြားကွဲပြိုလေသည်ကို စစ်မက်ပြုချေသော်လည်း ပြည်သူရွာသားတို့ကို နှိပ်နင်းကလူပြုခြင်းကြောင့် မညီမညွတ်ကြ၍ မင်းအမှုကို ကြိုးပမ်း၍ မထမ်းကုန်ကြလိုသည်ဖြစ်၍ စစ်မက်ပျက်ပြားချေသည်သာဖြစ်၍ တိုင်းကားနိုင်ငံအလုံးတို့သည် တစ်ပြည့်မကြွင်း လက်လွတ်လေကုန်၏။ နောင်သံသရာအဖို့ကိုလည်း မဆည်းပူး၊ ရှင်မြူးပျော်ပါး၍သာ နေသည်ဖြစ်သောကြောင့် ပြည်သူတို့ကား ထိပ်ထက်မီးစုသကဲ့သို့ ထင်ကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၄၊ နှစ်ဆယ့်လေးနျှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၀၄ ခုတွင် မှူးမတ်ပြည်သူတို့နှင့် ညီညွတ်လျက် အမတ်ငသံတိုင် လုပ်ကြံ၍ လွန်တော်မူလေသည်။ ၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ပြည်သူမှူးမတ်တို့ညီညွတ်၍ ထိုမင်း၏ ညီတော်မင်းဖုန်းစားကို မရီးတော်သမာဓိနှင့်ပင် သက္ကရာဇ် ၅၀၄ ခုတွင် ဘိသိက်သွန်း၍ မင်းအဖြစ်ကို အပ်နှင်းကြသဖြင့် နောင်တော်၏စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် မင်းဖုန်းစားဟူ၍ တွင်သည်မှာကား နောင်တော်အနန္တသီရိသည် မကောင်းစွာကျင့်၍ နေသည်ကို ကြောက်လှသောကြောင့် စည်းစိမ်းချမ်းသာကို ပစ်ပြီးသော် သင်းပိုင်သင်္ကန်းကို ဝတ်၍တောင်းရမ်းလျက် စားနေလေသောကြောင့် မင်းဖုန်းစားဟု တွင်သတည်း။ ထိုမင်းကား ပရိန်မြို့သည် သုဦးလတ်ပြီဟု ထိုမြို့မှခွာ၍ ခြိပ်ချောင်းဖျား၌ ခြိပ်မြို့ကို တည်လေ၏။ ထိုမင်းကား နောင်တော်အနန္တသီရိသည် မကောင်းသဖြင့် ပြည်သူတို့ကို နှိပ်စက်ညှင်းဆဲခြင်းကို သိသောကြောင့် ပြည်သူတို့အား ရင်တော်သားကဲ့သို့ ကြင်နာစုံမက် သိမ်းမြန်းစိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ပြည်သူတို့၏ အတုတ်အခွန်တို့ကိုလည်း လျော့ညံ့စွာ ညှာတာ၍ ကောက်ခံတော်မူ၏။ ပြည်သူပြည်သား ဝပြောသာယာရှိသည်ဖြစ်၍ အလွန်မြတ်နိုး ချစ်ခင်ကြကုန်၏။

ထိုမင်းလက်ထက်ဝယ် တောင်သူငနားကြီးသည် ခရီးညွန်ပြုလျက် သုံးသိန်းသောသျှမ်းတို့နှင့် စစ်ပြုအံ့ဟု လာသည်ကိုကြားလေလျှင် ထိုမင်းဖုန်းစားသည် များမြောင်စွာသော ဗိုလ်ပါရဲမက်တို့နှင့် အဥ္ဇနနဒီမြစ်ကို ဆန်လေ၍ တောင်ကြီးတစ်လုံးထက်တက်လေ၍ တိုက်နှင်လေသော် ထိုသျှမ်းသုံးသိန်းတို့ ကရောက်ကပါး ပျက်ပြားလေကုန်၏။ ယင်းတောင်ကို သျှမ်းတောင်ဟု ယနေ့တိုင်အောင် ခေါ်လေ၏။

ထိုမင်းသည် သျှမ်းပြည်တိုင်အောင် လိုက်လေ၏။ ကလေး၊ မိုးညှင်း၊ မိုးကောင်း၊ ဤသုံးမြို့ကိုလည်း ရချေ၏။ မင်းဆွေ မင်းသား စသော ပြည်သူတို့ကို ကြဦးဆောင်၍ ယူခဲ့ရာဝယ် ကြွင်းကျန်သည့် သျှမ်းတို့ကား လွန်ပြန်လေ၏။ တစ်စုကား ပါလတ်၏။ ထိုပါလာသော သျှမ်းတစ်စုကို သိမ်ကပါရွာဟု ခေါ်လေ၏။ မင်းမစ၍ တည်သောရွာကို မင်းမရွာဟု ခေါ်လေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ နန်းစံ ၇၊

ခုနစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၁၁ တွင်လွန်တော်မူလေ၏။ ၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ပဥ္စကာလစက်သည် မင်းစက်ဖြူဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၁၁ တွင် ခမည်းတော် ရိပ်ရာဖြစ်သော ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ပြည်၏ စီးပွားကို ရွက်ဆောင်တော်မူ၏။ ဒါန,သီလ, စာဂနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၈၊ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၁၃တွင် လွန်တော်မူလေသည်။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဓနရူပေါမင်းသည် မင်းသမီးကလျာပုံနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၁၃ တွင် တိုင်းပြည်ထီးနန်းကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းလည်း ပြည်သူစီးပွားချမ်းသာကို ရွက်ဆောင်တော်မူ၏။ ဒါန,သီလ,စာဂ တရားတို့၌ များစွာအားထုတ် မွေ့လျော်တော်မူ၏။ ထိုမင်းတွင် ပုဏ္ဏသင်ဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်၊ မဥ္ဇူသင်ဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်၊ ရွှေစင်ပြောင်ဟူသော သမီးတော်လည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် သုံးယောက်ရှိတော်မူ၏။ ထိုဓနရူပေါမင်းသူည် ခြိပ်မြို့တွင် သုံးနှစ်ခန့်ရှိလျှင် ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါတို့ ဖျားနာ သေပျောက်ကြသည်ဖြစ်၍ ခြိပ်မြို့ကိန်းခန်းကုန်ပြီဟု ထွက်ခွာခဲ့၍ စမ္ပဝက်မြို့ကို သက္ကရာဇ် ၅၁၆ တွင် တည်ထောင်ပြုစုလေ၏။ တည်ထောင်ပြုစုနေပြီးနောက် ခြောက်နှစ်မြောက်လျှင် အမတ်စလင်္ကာဗိုလ်ပုန်ကန်၍ အိမ်နိမ့် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၉၊ ကိုးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၂၂ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် အမတ်စလင်္ကာဗိုလ်သည် မင်းမူ၍ မကြာမြင့်ခင်လျှင် ပြည်သူတို့အား အကောက်အခွန်ကို သစ်တစ်ပင်မျှ မလွတ်ရအောင် ကောက်ယူလေသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တိုင်းပြည်တွင် သက်ကြီးမိဘ စသော သူတို့ကို ညှင်းပန်းကလူ ပြုသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် ညီညွတ်လျက် နန်းတက်၍ တစ်နှစ်အတွင်း ပုန်စား၍ လွန်လေသည်။

ထိုစလင်္ကာဗိုလ်မင်း လွန်လေလျှင် မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် ညီညွတ်လျက် ဓနရူပေါမင်း၏ နန်းရိုးသားတော် မဥ္ဇူသင်ကို နှမတော် ရွှေစင်ပြောင်နှင့် သက္ကရာဇ် ၅၂၃ ခုတွင် နန်းတင်တော်မူကြလေ၏။ ထိုမင်းကို တိုင်းသူပြည်သားတို့ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည်ဖြစ်၍ တိုင်းချစ်မင်းဟူ၍ခေါ်ကြလေကုန်၏။ ထိုတိုင်းချစ်မင်းသည် စမ္ပဝက်မြို့ကား ပျက်စီးဖန်များလေပြီဟု သက္ကရာဇ် ၅၂၅ ခုတွင် စမ္ပဝက်မြို့မှ ထွက်ခဲ့၍ မြို့ဟောင်းတောင်ငူ၌ ဝါးကပ်မြို့ပြုလုပ်၍ နေတော်မူလာ၏။ ထိုမင်းကား လက်ရုံးဘုန်းတန်ခိုး

တို့သည် တောက်ပစွာ၏။ အမတ်တစ်ထောင်မြောက်၏။ ထိုသို့ဖြစ်၍ နိုင်ငံချဲ့လေရာ ဝယ် ရန်သူမည်သည်မရှိ။ ရန်မူသဖြင့် ခံလင့်သော သူတို့သည် မီးတွင် ဖယောင်းကျဘိ သကဲ့သို့ ဖြစ်လေကုန်၏။ အရှေ့,အနောက်,တောင်,မြောက်တို့၌ များစွာသော နိုင်ငံ တို့သည် ထိုမင်း၏ လက်ဝင်ဖြစ်ကုန်၏။ အရှေ့ဘက်၌ မိုးညင်း၊ အုန်းတောင်၊ ရပ်စောက်၊ညောင်ရွှေတိုင်အောင် ပိုင်လေ၏။ တောင်ဘက်သို့လည်း တလိုင်းပြည်၊ ယွန်းပြည်၊ ယိုးဒယားပြည်၊ လင်းဇင်းပြည် တိုင်အောင်ပိုင်လေ၏။ အနောက်ဘက်သို့ လည်း သူရတန်ပြည်ထိ အနောက်တစ်ရိုးကို ပိုင်လေ၏။ မြောက်အရပ်သို့လည်း မြုံပြည်၊ သက်ပြည်၊ ဟစ်ရုံပြည်တိုင်အောင် ပိုင်လေ၏။ ထိုမင်းပိုင်တော်မူသော နိုင်ငံ တော်အတွင်း၌ ဘုရားစေတီ၊ ပုထိုး၊ ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ စကြံ၊ တံတားတို့ကိုလည်း တည်ထားပြုလုပ်တော်မူစေ၏။

ထိုသို့ တည်ထားပြုလုပ်စေတော်မူသော ကောင်းမှုကို ရခိုင်မင်းကောင်းမှုဟူ၍ ကမ္ပည်းကျောက်စာတည်ထားစိုက်ထိုးတော်မူစေ၏။ ထိုမင်း၏လက်ဝင်ဖြစ်သော မင်းတို့သည် လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ သမီးကညာရတနာဆင်မြင်း ပေးသွင်းဆက်သရကုန် ၏။ ထိုမင်းကား ဒါန,သီလ, စာဂတရား၌ ပြန့်ပွားစွာ ဖြစ်တော်မူလျက် မဟာမုနိရုပ်ပွား တော်မြတ်အား မပြတ်ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်လျက် ဓာတ်တော်မွေတော် အပေါင်းတို့ကို ကောင်းမြတ်သော စေတနာဖြင့် သဒ္ဓါမြတ်နိုးခြင်းလည်း ရှိတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ နန်းစံ ၅၊ ငါးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၃၁၊ သုံးဆယ့် တစ်နှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၅၂၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ငရမံမင်းသည် နှမတော် ဂဏ္ဍာဒေဝီ နှင့် သက္ကရာဇ် ၅၂၈ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်း၏ နိုင်ငံတော်သည်လည်း ခမည်းတော်လက်ထက် တိုင်းနိုင်ငံကဲ့သို့ ကျယ်ဝန်းလေ၏။ ထိုမင်း အစွမ်း အခွန်အားနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏ ဆင်စီး မြင်းစီး အတတ်၌လည်း လေ့ လာ၏။ ရတနာသုံးပါး၌လည်း ကြည်ညိုစွာ၏ ဘုရားရုပ်ပွားတော်၊ ဆင်းတုတော်၊ ရေတွင်း၊ ရေကန်တို့ကိုလည်း တည်ထားပြုစု လုပ်ဆောင်တော်မူ၏။ ပြည်သူပြည်သား စီးပွားချမ်းသာကိုလည်း မမေ့မလျော့ ရှာမှီးရွက်ဆောင်တော်မူ၏။ ရဟန်းသံဃာတို့ အားလည်း အလှူဒါနနိစ္စမပြတ် ပေးလှူစွန့်ကြဲတော်မူ၏။ ဤသို့ ပေးလှူစွန့်ကြဲခြင်း၊ ရိုသေမြတ်နိုးခြင်းတို့၌ မွေ့လျော်တတ်သောကြောင့် ငရမံဟူ၍ တွင်ပေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၇၊ နှစ်ဆယ့်ခုနစ် နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၃၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ပုဂံမင်းသည် မျောက်သားတော် ရောင်

လှမယ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၅၃၀ တွင် အဖစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား သန်လျက်,လေး,မြား အတတ်ကို လေ့လာတော်မူ၏။ အစွမ်းခွန်အားနှင့်လည်းပြည့်စုံ ၏။ ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့သည် ပုဂံချောင်းနားသို့ တောကစားသွားရာတွင် ဖွားမြင် တော်မူသောကြောင့် မင်းပုဂံဟုတွင်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၃၂ ခုတွင်လွန်တော်မူ လေသည်။ ၈။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ငရက္ခိုင်မင်းသည် မိဖုရားရောင်ဆင်းနု နှင့်သက္ကရာဇ် ၅၃၂ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်း၏ ခမည်း တော်တို့သည် ရက္ခိုက်တောင်သို့ တောကစားသွားရာတွင် ဖွားမြင်တော်မူသောကြောင့် ငရက္ခိုင်မင်းဟု တွင်၏။ ထိုမင်း အိမ်နိမ့် ၁၆၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံး နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၃၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေ သည်။ ၉။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းကြံသည် စောသမ္ဘာဟူသော မိဖု ရားနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၃၅ တွင် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၃၊ တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၁၂၊ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၄၇ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် မင်းဆူသည် မျောက်သားတော် ရွှေအိမ် ရှင်နှင့်သက္ကရာဇ် ၅၄၇ တွင် မင်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား က ခြင်း၊ သီခြင်း၊ စည်,စောင်း,ညင်းနှင့် သာပျော်မြူး၍ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မေ့လျော်လေ ၏။ ပြည်သူတို့၏စည်းစိမ်ကို မစောင့်ရှောက်။ ရှေးမင်းရိုး မင်းကောင်းတို့ အသုံးအစွဲ ပြုအပ်သော ဓမ္မသတ်ကျမ်းကိုအပပြု၍ ရေခွန်,ဆိပ်ခွန်, ကင်းခွန်တို့ကိုလည်း ရှေးမင်း တို့ထက် တိုးကဲ၍ ကောက်ယူတော်မူ၏။ ထိုသို့ ကောက်ယူခြင်းကြောင့် ပြည်သူတကာ တို့သည် မျက်ကွယ်မျက်မြင် ဆဲရေးမုန်းတား မျက်လိုကုန်သောကြောင့် ပြည်ကိုစောင့် သောနတ်တို့လည်း မုန်းထားကုန်သည်ဖြစ်၍ ပြည်ရွာစနောင့်စနင်း ဖြစ်လေ၏။ ထိုမင်း ကား အိမ်နိမ့် ၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်၊ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၂၁၊ နှစ်ဆယ့် တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၅၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၂။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် ညီတော်ဖြစ်သော မင်းခေါင်ကြီးသည် မျောက်သား တော် စောပျိုနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၅၅ ခုတွင် တိုင်းပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ရတနာသုံးပါးသို့ မဆည်းကပ်။ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကိုလည်းမပြု။ လူပျက် လူလှေနှင့်သာ ပေါင်းဖော်၍ သားငါးလိုက်ခြင်းနှင့်သာမွေ့လျော်၏။ အမျက်စောင်မာန်

လည်းကြီး၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်၊ နန်းစံ ၆၊ ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။သက္ကရာဇ် ၅၆၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေ၏။၁၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်မင်းခေါင်ငယ်သည် မိဖုရားဥဇျိုင်းဖြူနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၆၁ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းလည်း ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုခြင်းမရှိ။ ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်စွာရှိ၏။ သေစားကြူး၏။ ပြည်သူစီးပွားကို ဆောင်မည်ထားဘိ၊ မင်းနေမြို့တော်မှစ၍ ရွာကြီးရွာငယ်တို့ငယ် သူဌေး သူကြွယ်တို့ကို ဖျက်ဆီးဖြုတ်ထိမ်၍ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို သိမ်းယူလျက် သူ့သမီး၊ သူ့မယားတို့ကို မတရားဖြင့် သိမ်းယူလေ၏။ အရောင်အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသော သူ့မယား သူ့သမီးတို့ကိုလည်း ယူငင်သိမ်းပိုက်လေ၏။ ရုပ်တုတော်, စေတီတော်, ပုထိုးတော်စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရဟန်းသံဃာ အရိယာသူတော်ကော်ငေးကတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မရိုမသေ မချီးမမြှောက်သောကြောင့် သာသနာတော်အရောင်သည် အလွန်ညှိုးလေ၏။ထိုမင်းကို မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် အဆိပ်ထန်သော မြွေနဂါးကိုကဲ့သို့ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်ကြကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၅၊ ငါးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော်၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၆၆ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁၄။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကမ္ဘာလောင်ကြီးသည် မိဖုရားရှင်လုကြီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၆၆ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် အမျက်စောင်းမာန်ခက်ထန်၏။ ကြမ်းကြုတ်စွာ၏။ ပြည်သူပြည်သားတို့ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ပြု၏။ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း မကြည်ညို၊ အလှူသီတင်းလည်း ကင်း၏။ ပြည်သူတို့၏ တုတ်ခွန်ကိုလည်း ညှာတာခြင်းမရှိ၊ ကောက်ယူ၏။ ပြည်သူတို့သည် ထိပ်ထက်၌ မီးကျဘိသကဲ့သို့ ရှိကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်၊ နန်းစံ ၆၊ ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၇၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေ၏။ ၁၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ကမ္ဘာလောင်ငယ်သည် မိဖုရားစောစစ်ညိုနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၇၂ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းလည်း ရတနာသုံးပါးကို မမြတ်နိုး။ အလှူကောင်းမှု၌လည်း မမွေ့လျော်၊ မငြိမ်မဝပ်သောအကျင့်ရှိသော သူပျက်သူလေတို့ကိုသာ ချီးမြှောက်၏။ သူတော်ကောင်းတို့ကိုကား နှိပ်စက်ညှင်းပန်း၏။ ပြည်သူတို့သည် မငြိမ်းမချမ်း စနောင့်စတင်း ဖရိုဖရဲဖြစ်အောင်ကျင့်၏။ ထိုသို့ မတင့်မလျောက်ပတ်သော အကျင့်တို့ကို မင်းလေးဆက်တိုင်အောင် ကျင့်လေသောကြောင့် ဝါတဝလာဟကနတ်သား၊ ဝဿဝလာဟက နတ်သားတို့သည် မရှုလို၍ လေလည်း ကောင်းစွာမထ၊ မိုးလည်းကောင်းစွာမရွာ၊ အပူအချမ်းလည်း ကောင်းစွာမမျှ

သောကြောင့် မြေဩဇာအောက်သို့ ငုပ်လေ၏။ ကောက်ပဲအသီးအနှံတို့သည် မပြန့်မပွားသည်ဖြစ်၍ ဆေးဝါးတို့သည်လည်း မြေဩဇာပျက်ခဲ့၍ ဆေးဝါးကုသသော်လည်း မလွတ်လိုဘဲလျှင် ဖြစ်လေ၏။ ထိုကောက်ပဲအသီးအနှံတို့ကို စားလျှင် ဝမ်းနာဝမ်းကျ ရောဂါချည်းသာ ဖြစ်၏။ သစ်သီးသစ်ရွက် သစ်ခံ့တို့သည်လည်း ဆေးဝါးဖက်၍ ကုသသော် မလွတ်မကင်းဘဲသာ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ မင်းတို့ မတရားကျင့်ခြင်းကြောင့် ပြည်ဝယ်စောင့်သောနတ်တို့သည် ရှောင်လေကုန်၏။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနတ်တို့သည် ပြန့်ပွားကုန်၏။ လူတို့နှလုံးဝယ် မကောင်းသောအကျင့်၊ မကောင်းသောအကြံတို့ကိုသာ ကြံဟုတိုက်တွန်း၍ အချင်းချင်းတို့သည် ချစ်မြတ်နိုးခြင်း မရှိလေရာ အားရှိအားမဲ့နှိုင်းထက်ကလူပြုကြကုန်၏။ မုဒိမ်းတက္ကခိုးသူတို့သည် များကုန်၏။ စနောင့်စနင်းဖြစ်ဘိ၏။ မဆုံးမ မကွပ်ညှပ်သောကြောင့် ထိုမင်း၏အမတ် ဇေယျဘတ္တရာသည် ပုန်ကန်လေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၁၀၊ ဆယ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၈၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် အမတ်ဇေယျဘတ္တရာသည် ပြည်သူအပေါင်းတို့နှင့် ညီညွတ်ပြီးသော် ထိုကမ္ဘာလောင်းငယ်မင်း၏ သားတော်ဖြစ်သော သကျဝင်ကြီးကို နှမတော် စောရွှေချမ်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၈၂ ခုတွင် ဘိသိက်သွန်း၍ တရားသဖြင့် ဆုံးမပြီးသော် ပြည်စည်းစိမ်းကို အပ်နှင်းကြလေ၏။

ထိုမင်းကား လွန်လေပြီးသော ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့အကျင့်ကို အလွန်ရွံရှာသည်ဖြစ်၍ တရားစောင့်သော မင်းတို့၏ကျင့်ထုံးကျင့်နည်းကိုသာလျှင် ဆောင်၍ သမ္မုတိမ္ပေသတ်စသော ကာမန္တရီနီတိကျမ်းဂန်ကိုလည်း အခါခပ်သိမ်း လေ့လာပွန်းတီးရှိ၏။ ရတနာသုံးပါးအားလည်း အလွန်လျှင် ကြည်ညိုတော်မူ၏။ မှူးဟောင်း၊ မတ်ဟောင်းကောင်းသော အလေ့အလာရှိသော သူတော်ကောင်းပညာရှိတို့ကို အလွန်လျှင် စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။ ပြည်တုတ်ပြည်ခွန်ကိုလည်း ညှာတာလျှော့ညှံ့၍ ကောက်၏။ ယခင် ဘေးတော်စသော မင်းတို့ ကောက်ခွန်ခြင်းပြုသော ကင်းခွန်၊ ဆိပ်ခွန်၊ ရေခွန်ကိုလည်း ဖျောက်ဖျက်လေ၏။ ပျက်စီးလေသော ရွာကြီး၊ ရွာငယ်တို့ကို မစ၍ တည်ထောင်ပြုစုပေး၏။ မပျက်မစီ ကြွင်းကျန်သော ရွာတို့ကိုလည်း အားရှိအားမဲ့ ညှင်းဆဲကလူ မရှိရအောင် သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ် မစတော်မူ၏။ ခိုးသူမုဒိမ်းတို့ကိုလည်း နှိပ်စက်သတ်ဖြတ် နှင်လွှတ်ပေ၏။ အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ဖြတ်ခြင်းကိုပြုလျက် တရားသဖြင့် သုံးကြိမ်စေ့အောင်ဆုံးမ၍ မနိုင်မှ နိုင်ငံမှ နှင်လွှတ်လိုက်၏။ ဤသို့ကောင်းစွာကျင့်သောကြောင့် ပြည်ရွာတိုင်းကားတို့သည် ထိုမင်းစိုးစံသောနေ့မှစ၍ ဆန်းသောလကဲ့သို့ တရွေ့ရွေ့တစ်နေ့တစ်ပါး ပြန့်ပွားစည်ပင်လေသတည်း။ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

ပြည်သူရွာသားတို့ကား မွေးမြင်သော မိဘကိုကဲ့သို့ မျက်ကွယ်မျက်မြင် ချစ်ခင်စုံမက် မြတ်နိုးခြင်းတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ဆင်းလုံးမြင်းရုံ သူရဲဗိုလ်ပါတို့သည်လည်း များမြောင်စွာရှိကုန်၏။ ပြန့်ပွားစည်ပင်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၈၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော်သကျဝင်ငယ်သည် မျောက်သားတော် စောပျို့ရွှေနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၈၄ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် ခမည်းတော်မင်းကြီးကျင့်ထုံးကျင့်နည်းကို နှလုံးသွင်း၍ ကျင့်သောကြောင့် တရားနှင့်ညီညွတ်သော မင်းကောင်းမင်းမြတ်ဖြစ်သဖြင့် ရုပ်ရှင်တော် မဟာမုနိမှစ၍ ဓာတ်တော်မွေတော်အပေါင်းတို့ကိုလည်း ကောင်းစွာရိုညွတ် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်၏။ တရားတော်ဖြစ်သော ပိဋကတ်ကျမ်းဂန်ကိုလည်း များမြောင်စွာ ပြန့်ပွားလေအောင် ကြံဆောင်ချီးမြှောက် လှူဒါန်းပေး၏။ ရဟန်းသံဃာအရိယာ သူတော်သူမြတ်တို့ကိုလည်း ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကျွေးတော်မူ၏။ ဘုရား, ဆင်းတု, စေတီ, ပုထိုး, သိမ်,ကျောင်း, စကြံ, ရေကန်, ရေတွင်းတို့ကိုလည်း များမြောင်စွာ ပြုစုတည်တော်မူပေ၏။ ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ရေချမ်းအိုးကို ပိုက်ရဘိသကဲ့သို့ အလွန်ငြိမ်းချမ်းသည်ဖြစ်၍ ပြန့်ပြောသာယာစည်ပင်ဝပြောသောကြောင့် သာသနာတော်လည်း မီးကဲ့သို့ တောက်ပတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ့်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၁၀၊ ဆယ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၉၄ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၈။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် သနပင်ဖြူမင်းသည် မင်းသမီး စန္ဒာနန္ဒီနှင့် သက္ကရာဇ် ၅၉၄ ခုတွင် ပြည်ကြီးစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုသနပင်ဖြူမင်းသည် ဓား၊ သန်လျက် အတတ်၌လည်းလေ့လာပွန်းတီး၏။ လူတို့၏ အရည်အသွေးသာ ရှိသောသူတို့ကိုလည်း ပစ္စည်းဥစ္စာရှိအောင် မ,စချီးမြှောက်တော်မူ၏။ ပစ္စည်းဥစ္စာရှိသော သူကိုလည်း တိုး၍ရှိအောင် မ,စတော်မူသည်များသောကြောင့် သူဌေးသူကြွယ်ဘဏ္ဍာကျိကြတို့သည် အလွန်ဖြစ်ထွန်းပွားများကုန်၏။ ဆင်လုံး မြင်းလုံး ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့သည်လည်း များစွာရှိကုန်၏။ ရတနာသုံးပါးကိုလည်း အလွန်ကြည်ညို၏။ သာသနာတော်လည်း နေကဲ့သို့ တောက်ပထွန်းလင်း၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၆၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၅၉၇ ခုတွင် လွန်တော်မူသည်။ ၁၉။

ထိုမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နယ်သိမ်းမင်းသည် နှမတော်စောစံ

နှင့် သက္ကရာဇ် ၅၉၇ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို စိုးအုပ်တော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား သိမ်းစွန်နှင့်အတူ ပညာလျှင်လျားသည် ဖြစ်၍ မကြားစဖူး မမြင်စဖူးသော အတတ်တို့ကို သိစွမ်းလိမ္မာ တတ်သိတော်မူသောကြောင့် နယ်သိမ်းမင်းဟူ၍ တွင်၏။ ထိုမင်းလည်း အရာခပ်သိမ်းတို့၌ ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့ကဲ့သို့ ကျင့်ရိုးကျင့်စဉ်ကို မှီ၍ကျင့်တော်မူပေ၏။ ထိုကြောင့် မျက်ကွယ်မျက်မြင် ချစ်ခင်မြတ်နိုးကြကုန်ကုန်လျက် ပြည်သူပြည်သားတို့သည် ညွတ်တွားရိုသေကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ နန်းစံ ၁၁၊ တစ်ဆယ့်တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၀၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၀။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ငနှလုံးသည် နှမတော် စောရွှေနန်းနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၀၈ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ပညာနှလုံးပြည့်စုံတော်မူပေးသောကြောင့် "ငနှလုံးမင်း"ဟူ၍ တွင်၏။ ထိုမင်းလည်း ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့ကျင့်ထုံးကို လက်ကသုံးပြု၍ ကျင့်သုံးတော်မူ၏။ ပြည်သူရွာသားတို့သည် နှောက်ယှက်ခြင်းကင်းကုန်၏။ အလွန်တရာ ချမ်းသာဝပြောကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ နန်းစံ ၄၊ လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၁၂ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၂၁။

(ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌ကား သက္ကရာဇ် ဖြိုမည်ဟူ၍ ဟူးရားတတ်ကို မေးကြောင်း စသည်ဖြင့်ဆိုလေသည်။ ရာဇဝင်ဟောင်း၌ မလာသောကြောင့် သွင်းပြကာ မရေးလိုက်ပြီ။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ကား ငနှလုံးမင်းလက်ထက် ကုလားနှင့်သက်၊ ပေါင်းဖက်ဆိုသွမ်းရာ။ ပြည်စိုးကြီး ဓမ္မဇေယျကို ရဲမက်ငါးသောင်းပေးတော်မူ၍ စစ်သူကြီးအင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော အမတ်ဆင်ကဲကြီးတို့ကို ချီတက်စေသောကာလ၊ တပ်ဦးတွင် ကျီးကန်းနှင့် ဗျိုင်းခွပ်ကြ၍ ကျီးအတောင်ကျိုးလျက် ဖမ်း၍ရသောအကြောင်းကို မင်းထံလျှောက်လေသောအခါ ရှေးပညာရှိအမျိုးဖြစ်သော သားစဉ်မြေးဆက် လာခဲ့သော အမတ်ပညာရှိ ဝိဇိလလျှောက်သောထုံးသော်ကား၊ အရှင်မင်းမြတ်၊ ကျီးနံကုလား၊ ဗျိုင်းကား မြန်မာ၊ နံမှာအလို၊ နဂိုယာယီ၊ ကိန်းနှစ်လီတွင်၊ ယာယီကျီးကန်း၊ ပင်ပန်းကုလား၊ ထွားထွားကြေညက်၊ ပျက်မည်အကြောင်း၊ လုံးပေါင်းပြီးစီး၊ ခရီးမကြာ၊ အောင်မြင်ပါမည်ဟု လျှောက်လေလျှင် အမတ်စစ်သူကြီးတို့လည်း မရပ်မဆိုင်းချီတက်လေသော် ကုလားစစ်သည်တို့ စစ်တကောင်းမြို့က ဖြီးခိုင်စွာခံနှင့်သည်ကို ချွံချွံဖိစီးတိုက်လေလျှင် ငါးရက်နှင့် ကုလားတို့ ဆုတ်သွား၍ ဒါကာမြို့က ကုလားအိမ်ရှေ့မင်း ခံနေနှင့်လေရာ အမတ်ကြီးလည်း လောက်ချေးပူရာတိုင်အောင် စွဲရပ်ပြီးလျှင် ကုလားမင်းသားက ဗလဝါဟူသော ဆင်ကိုစီး၍ အမတ်စစ်သူကြီး ဓမ္မဇေယျသည်

နတ်ယာဉ်ပျံဟူသော ဆင်ကိုစီး၍ စစ်ရေးပြိုင်ကြရာ ဆင်နှစ်စီးချွန်းဖွင့်ကြလျှင် စွန်ရဲထိုးသကဲ့သို့ တစ်ဟုန်တည်း အစွယ်ယှက်ကြသည်တွင် နတ်ယာဉ်ပျံက ကုလားဆင်ဗလဝါကို ပြင်းစွာဒဏ်ပေးဦးလေသောကြောင့် ဗလဝါဆင်ခေါင်းအလှည့်တွင် စစ်သူကြီး ဓမ္မဇေယျထိုးလိုက်သော လှံချက်သည် ကုလားအိမ်ရှေ့မင်းမှာ နာကျင်စွာထိ၍ ဆင်ပေါ်ကကျရာ ဖမ်းမိသည်။ ကုလားမှူးမတ်စစ်သည်တို့လည်း ပျက်ပြို၍ ပြေးကြလေသည်။ စစ်သူကြီးလည်း မောက်သူဇာမြို့တွင် ချရပ်၍ ဒီလီပဆာမင်းကိုတိုက်လေလျှင် ပဆာမင်းလည်း ရုံပြည်သို့ဝင်၍ ပြေးလေသည်။ ကုလားမင်းသားနှင့် ကုလားဘဏ္ဍာလက်နက်များကို ပို့ဆက်စေရာ ငနှလုံးမင်းက ကုလားပြည်တွင် အမတ်ဆင်ကဲကြီးကို ထားခဲ့၍ စစ်သူကြီးဓမ္မဇေယျမှာ ကုလားမြို့များက အိမ်ထောင်မပျက်မကွဲစေရ၊ ကုလားတစ်ဝက်ကို သိမ်းယူခေါ်ဆောင်၍ ပြန်လာခဲ့ရမည် အမိန့်တော်ရောက်လျှင် မောက်သူဇာမြို့တွင် အမတ်ဆင်ကဲကြီးကို ထားခဲ့၍ ကုလားတစ်ဝက်ကို သိမ်းယူခေါ်ပြီးလျှင် အမတ်ကြီးဓမ္မဇေယျ ပြန်လာခဲ့သတည်း။ ပြန်လာ၍ ရောက်သောအခါ မဟာဝေဿဝဏ္ဏဟူသော အမည်ကို ပေးတော်မူလေသည်။ ကုလားအိမ်ရှေ့မင်းသားကိုလည်း ဆေးကုမတော်ဟူ၍ ပျောက်လေလျှင် စစ်တွေမြို့ကို စားကျေးပေးတော်မူလေသည်။

ကုလားအမတ်နှစ်ရာမှာ တန်ဆာကို သိမ်းစေ၍ အတွင်းမိန်းမသုံးမော်လိပ်အစုမှာ ဖွဲ့တော်မူလေသည်။ ကုလားမင်းသား၏ ကျေးကျွန်ပါရင်းလူ ငါးရာကိုလည်း ပါရင်းအတိုင်း ပေးသနားတော်မူသည်။ ဘီတော်ဒသရာဇာမင်း ဖွဲ့တော်မူခဲ့သည့်အစုသားတလိုင်း၊ ပျူ၊ ကမ်းရံတို့မှာ ဆင်အစု၊ ပန်းထိမ်အစု၊ သဘင်အစု၊ မြှောက်စည်အစုသားတို့ကို ရှိမြဲရှိစေ၊ ထို့ပြင် အစုသားတို့မှာ မြန်မာဖြစ်စေ၊ အစုနုတ်၍ မြန်မာတို့ကဲ့သို့ အသည်ကာလ အမှုကိုထမ်းစေ။ အမိန့်တော်ပြညတ်၍ အသည်ကာလဖြစ်စေသည်။ အသည်သားတို့က အမှုထမ်းလူပေါင်း တစ်သိန်းကို လက်ယာသင်း ငါးသောင်း၊ လက်ဝဲသင်းငါးသောင်း ၎င်းလူတို့ကို လက်ယာလက်ဝဲနံများမှာ ခြသေ့်ရုပ်ထိုးစေ၍ ကိုယ်ရံတော်ဖွဲ့တော်မူသည်။ တလိုင်းကမ်းရံတို့အစား ကုလားကို ဒိုင်းဝင်းကာ အစို့ဖွဲ့တော်မူသည်။ ကုလားတစ်သောင်း၊ ဆင်စာ၊ မြင်းစာရိတ်အစု ကုလားနှစ်ထောင်။ သစ်ခုတ်ဝါးခုတ် ဟရာအစုဖွဲ့တော်မူသည် ကုလားတစ်ထောင်၊ လယ်လုပ်မင်းတရား ကျွန်ဖွဲ့တော်မူသည်။ အစုသားကုလားတစ်သောင်း။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ငရုတ်၊ ကြက်သွန်၊ ကွမ်းဆက်ဖွဲ့တော်မူသည်။ အစုသား ကုလားနှစ်ထောင်၊ နန်းတော်မှစ၍ မိဖုရားသားတော် သမီးတော်မှူးတော်မတ်တော်တို့အိမ်တွင် ရေခပ်စေရန် အစုသားကုလားနှစ်ထောင်၊ လေးကိုင်ကမံ အစုသား ကုလားတစ်ထောင်၊ ရက်ကန်းရက်စေသည်။ အစုသား ကုလား

တစ်ထောင်။ ထမ်းစင်ထမ်း၊ ယာဉ်ထမ်းစော်တလီ အစုသားကုလားနှစ်ရာ။ တံငါပိုက်သည်ဖွဲ့သည် အစုသားကုလားတစ်ထောင်။ မြို့တွင်း မြို့ပြင် မသန့်မစင်ရှိသမျှကို ယူ၍ပစ်ရသည်။ ဟရီအစုသား ကုလားတစ်ထောင်။ လူသတ်ပရဝါ အစုသား ကုလားငါးရာ။ လက်သမား အစုသားကုလားငါးရာ။ ပန်းထိမ် ပန်းပဲ အစုသားကုလားတစ်ထောင်။ လွှတိုက်လက်သမားအစုသား ကုလားတစ်ထောင်။ ဖောင်ထိန်းဖောင်ဖွဲ့ ဓရီအစုသား ကုလားသုံးထောင်။ ဒင်္ဂါးခတ်စောပန်စင်အစုသား ကုလားငါးရာ။ အရပ်ရပ်ကုလားပေါင်း ၄၇၅၀၀၊ လေးသောင်းခုနစ်ထောင်ငါးရာကို နောင်အစဉ်ဖြစ်အောင်မော်ကွန်းထိုးတော်မူသည်။ မင်းသုံး၊ မိဖုရားသုံး၊ မင်းသား မင်းသမီးသုံး၊ မှူးမတ်သုံးအသီးအသီးအစုနှင့် ခွဲဝေပေးဖွဲ့တော်မူသည်ဟူ၍ ဆိုလေသည်။ ဤသည်ကား ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌လာသော ငနှလုံးမင်း၏အကြောင်းတည်း။

ဒုတိယပရိန်မြို့တည် ကောလိယမင်းသား ဒသရာဇာမင်းအစ ငနှလုံးမင်းအဆုံးရှိသော ၂၂ ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်း ၁၂၇ နှစ်။

ဤသည်ကား ဒုတိယပရိန်မြို့တည် ကောလိယမင်း၏သား ဒသရာဇာမင်းအစ ငနှလုံးမင်းအဆုံးရှိသော မင်းနှစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သောအကြောင်းတည်း။

ဤဒသရာဇာမင်းအစ ငနှလုံးမင်းအဆုံးရှိသော မင်းနှစ်ဆယ့်နှစ်ဆက်တို့၏ နန်းတက်၊ နန်းကျ သက္ကရာဇ်တို့ကို ရာဇဝင်ဟောင်း၊ အင်းစောက်ရာဇဝင်၊ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံတို့၌ မဆိုကြလေ။ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်မျှကိုသာလျှင် ဆိုတော်မူကြလေသည်။

အလောမာဖြူမင်း လောင်းကြက်မြို့တည် သက္ကရာဇ်ကို ၆၁၃၊ ခြောက်ရာ့တစ်ဆယ့်သုံးဖြစ်ကြောင်းနှင့်ဆိုလေသည်။ ယင်းသို့ဆိုရာ၌ ထောက်ာ၍ပြမူ လက်ယာမင်းနန် နန်းတက်သက္ကရာဇ်ကို ၄၆၅ အမှန်ထား၍ ၎င်းမင်းအစ ကောလိယမင်းအဆုံး မင်းခြောက်ဆက်တို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်းသည် ၁၆၄ နှစ်ရသောကြောင့် ဒသရာဖာမင်းသည် ၆၂၃ နှစ်မှ နန်းတက်ရန် ရှိချေသည်။ ဒသရာဇာမင်းအစ ငနှလုံးမင်းအဆုံး မင်း ၂၂ ဆက်သော မင်းတို့၏ နန်းစံနှစ်ပေါင်းသည် ၅၄၄ ရသောကြောင့် အလောမာဖြူမင်းသည် ၁၁၇ နှစ်မှ နန်းတတက်ရန် ရှိချေသည်။

ဓညဝတီအရေးတော်ပုံအလိုဖြင့် အလောမာဖြူမင်းသည် ၁၀၁၄ နှစ်မျှ နန်းတက်ရန်ရှိချေသည်။ ထိုကြောင့် ၎င်းရာဇဝင်ဟောင်း ဓညဝတီ အရေးတော်ပုံ နန်းစံနှစ်ပေါင်းများသည် အရေးအသား မှားဟန်ထင်ပေကြောင်း။ ယင်းသို့ အရေးအသားမှားယွင်းပိုလွန်သည့် အရာကို စာနာထောက်ရှု၍ ရေးပြုစီရင်လိုက်သည့်အတိုင်း ဒသ

ရာဇမင်းနန်းတက်သက္ကရာဇ်ကို ၄၈၅၊ အလောမာဖြူမင်း နန်းတက် သက္ကရာဇ်ကို ၆၁၂ ခုဟူ၍သာ အမှန်ယူရမည်။ ပညာရှိတို့ သတိထားတော်မူပါလေ။ (ဤသည်ကား စကားချပ်)။

(၁၆၁)ယခုအခါ၌ ငနှလုံးမင်း၏သား ပဌမလောင်းကြက်မြို့တည် အလောမာဖြူမင်းအစ သိဂ်သူမင်းအဆုံးရှိသောမင်း၁၆ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်း

ထိုငနှလုံးမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် အလောမာဖြူမင်းသည် မျောက်သားတော် စောရွှေသစ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၁၂ ခုတွင် ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းသည် အလောမာဖြူဟူ၍ တွင်သည်မှာ မျက်မွေးသည် လက်သုံးသစ်ရှည်၏။ လက်မွေး ခြေမွေးတို့သည် လက်နှစ်သစ်ရှည်၏။ ထိုအမွေးတို့သည် ဖြူသောကြောင့် "အလောမာဖြူမင်း" ဟူ၍ တွင်၏။

ထိုအလောမာဖြူမင်းသည် မြို့ဟောင်းတောင်ငူမြို့တွင် တစ်နှစ်စံပြီးသော် ဘေးဘိုးမိဘတို့ စိုးစံတော်မူသော ဤမြို့ဟောင်းတောင်ငူမြို့သည် ကိန်းခန်းကုန်ခဲ့ပြီး ဤမြို့တွင် နေတော်မမူသင့်ပါ။ ပြောင်းရွှေ့တော်မူပါလဆင် သက်တော်ရှည်၍ ပြည်သူတို့၏ စီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်အံ့။ ပြည်သူပြည်သားတို့ ငြိမ်းချမ်းသာယာအံ့ဟု ဟူးရားတတ်တို့ လျှောက်လေလျှင် အလောမာဖြူမင်းသည် မြို့ဟောင်းတောင်ငူမြို့ကို စွန့်၍ စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ အဥ္ဇနနဒီအနောက်ဘက်သို့ ကူးလေ၍ လောင်းကြက်မြို့ကို သက္ကရာဇ် ၆၁၃၊ နယုန်လဆန် ၂ ရက်၊ စနေနေ့ ရတနာကျိန်းမြောက်၍ ကန်စန်းကန်လင်္ဂနှင့် တည်ထောင်မူလေ၏။ မြို့တည်၍ နှစ်နှစ်မြောက် ရှိလေလျှင် မင်းကိုယ်တိုင်ချီပြီးသော် အရှေ့ဘက်သို့ စစ်ထိုးလေသည်တွင် ထိုမင်း၏ ဘုန်းလက်ရုံးကြောင့် မခံနိုင်၍ ကသည်း၊ ကလေး၊ မိုးညင်း၊ မိုးကောင်း၊ ယွန်း၊ ထီးလိုင်တို့ကို နှိမ်နင်းအောင်မြင်တော်မူသည်ဖြစ်၍ သမီးကညာ ရတနာဘဏ္ဍာ တုတ်ခွန်တို့ကို ဆက်သကြကုန်၏။ ဆက်သကြသည်ကို ခံယူတော်မူ၍ ပြန်ရောက်တော်မူပြီးလျှင် အနောက်ကုလားပြည်တစ်ခိုသို့ ချီတော်မူလေလျှင် သက်ပြည်၊ မြုံပြည်၊ ဟစ်ရုံပြည်တို့ကို ရ၍ သမီးကညာရတနာ စသော လက်ဆောင်အတုတ်အခွန်တို့ကို ခံယူ၍ ပြန်တော်မူခဲ့၏။ ဤသို့သော

နည်းဖြင့် တိုင်းပြည်ခရိုင် နိုင်ငံပြန့်ပွားလျက် ကြီးမားသော စည်းစိမ်တို့ကို ခံစားတော်မူ၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကိုလည်း များစွာ ဆည်းပူးတော်မူ၏။ သဒ္ဓါ, သီလ, သမာဓိ, ပညာ စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။ ထိုမင်း အလောမာဖြူ၌ ရာဇသူကြီးဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်။ စောဆွေ၊ စောသူဇာ ဟူသော သမီးလည်းနှစ်ယောက်။ မင်းခင်ယည်ဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် လေးယောက်ရှိတော်မူ၏။ ထိုအလောမာဖြူမင်းကြီးသည် အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ နန်းစံ ၆၊ ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၉၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၂၈ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ရာဇသူကြီးသည် နှမတော်စောဆွေနှင့် ဘိသိက်ခံ၍ သက္ကရာဇ် ၆၁၈ ခုတွင် ခမည်းတော် ရိပ်ရာဖြစ်သော ပြည်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူ၏။ ညီတော် မင်းခင်ယည်ကို အိမ်ရှေ့အရာကချ၍ မြို့စားပေးတော်မူသည်။ သားတော် မင်းစောလူးကို မိဖုရားစောဆွေတွသင် ဖွားမြင့်သော သမီးတော် စောပန်းတူနှင့် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပြု၍ အိမ်ရှေ့အရာကို ပေးတော်မူ၏။

ထိုမင်းရာဇသူကြီးသည် ပညာအဆင်ခြင်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ရတနာသုံးပါး၌ အလွန်ရိုသေစွာ၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း များစွာပြု၏။ ဆင် မြင်း ရဲမက်ဗိုလ်ပ အခြံအရံနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ဘုန်းတန်ခိုး လက်ရုံးနှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ထိုမင်းရာဇာသူကြီးလက်ထက် အရှေ့ပြည်က အောက်သားတလိုင်းတို့သည် ကြိမ်သလီကြီးကို ဖျက်လာလျှင် မင်းကြီးအမျက်တော်ထွက်၍ လေ့တော်သုံးထောင်နှင့် အနံ့သူကြီးကို တိုက်ချေဟုစေခိုင်းတော်မူလိုက်သော် ပုသိမ်မြို့မှစ၍ မြောက်ဘက် တစ်ခြမ်းကိုရခဲ့၏။ အမတ်ကြီး သုံးယောက်ကိုလည်း ရခဲ့၏။ တိုင်းရေးပြည်ရေးတို့ကို စီရင်အုပ်ချုပ်တော်မူလျက် တရားသဖြင့် မင်းပြုတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၂၃၊ နှစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။နန်းစံ ၂၊နှစ်နှစ်နှစ်စုသက်တော်၂၅၊ နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၂၀ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် စောလူးမင်းသည် မိဖုရားစောပန်းတူနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၂၀ တွင် တိုင်းပြည် စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူ၏။ ထိုစောလူးမင်း မိဖုရားကား အဖတူ အမိကွဲဖြစ်သော နှမတော်ဖြစ်သော စောပန်းတူလည်း တစ်ယောက်၊ တူမတော်ရင်းဖြစ်သော စောစလပ်ပန်းလည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိသတည်း။ မိဖုရားစောပန်းတူတွင် သားတော်ဥစ္စနာကြီးကို ဖွားမြင်တော်မူသည်။ စောစလပ်ပန်နူတွင်း သားတော် ဥစ္စနာငယ်နှင့် သမီးတော်မျိုးမျက်ရှုနှစ်ယောက်ကို ဖွားမြင်တော်မူသည်။

ထိုမင်းကား ဘုရားရုပ်တု၊ စေတီပုထိုး၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ မဏ္ဍပ်၊ စင်္ကြံ၊

ရေကန်၊ ရေတွင်းတို့ကို များစွာတည်ထား ပြုစုတော်မူ၏။ ဒါန,သီလ စသော ကုသိုလ်တရားတို့၌ မွေ့လျော်၏။ မှူးတော် မတ်တော် စစ်ကဲမြို့ကွပ်ရဲမက်ဗိုလ်ပါ ဆင်းမြင်း အလုံးအရင်းတို့သည်လည်း များစွာရှိကုန်၏။ ဆွေမျိုးဉာတိ မိဘတိုးဘွား ကြီးသောသူတို့၏ အဆုံးမ၌လည်း တည်၏။ ပြည်သူရွာသားတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကိုလည်း စောင်မကြည့်ရှုသဖြင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် ကြွယ်ဝချမ်းသာရှိကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၉၊ တစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၂၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။၃။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဥစ္စနာကြီးသည် အဖတူဖြစ်သော နှမတော် မျိုးမျက်ရှုနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၂၃ ခုတွင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုဥစ္စနာကြီး၌ မိဖုရားသည် မျိုးမျက်ရှုလည်းတစ်ယောက်၊ စောလှုမိလည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိ၏။ မိဖုရားမျိုးမျက်ရှုတွင် သာကိဝင်ကြီးဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်၊ သာကိဝင်ငယ်ဟူသော သားတော်လည်းတစ်ယောက်၊ စောနန္ဒဟူသော သမီးတော်လည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် သုံးယောက်ရမို့တော်မူသည်။ စောလှုမိတွင်ကား စောမွန်ကြီးဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်၊ စောမင်းကြီးဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် နှစ်ယောက်ရှိတော်မူ၏။ စောဘီလူးမတွင် နန်းကျကြီးဟူသော သားတော်လည်း တစ်ယောက်၊ ရွှေစလပ်တာဟူသော သမီးတော်လည်းတစ်ယောက်၊ ရွှေနံ့သာဟူသော သမီးတော်လည်းတစ်ယောက် အားဖြင့် သုံးယောက် ရှိကုန်၏။ ထိုမင်းကား ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ မွေ့လျော်၏။ သူတော်ကောင်းနှင့် ပေါင်းဖော်၏။ ဆင်မြင်း ရဲမက်များမြောင်၏။ ထိုမင်းကား အိမ့်နိမ့် ၁၈၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၊ လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၂၊ နှစ်ဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၆၃၅ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၅။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် နန်းကျကြီးသည် မျောက်သားတော်စောပို့မယ်နှင့် သက္ကရာဇ် ၆၃၅ ခုတွင် မင်းစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူ၏။ ထိုနန်းကျကြီးမင်း၌ မိဖုရားတို့သည် လေးယောက်ရှိကုန်၏။ လေးယောက်ဟူသော်ကား စောပို့မယ်လည်း တစ်ယောက်၊ စောပဒုမာလည်းတစ်ယောက်၊ စောမင်းဖွားလည်း တစ်ယောက်၊ စောဖြူလည်း တစ်ယောက်၊ ဤသို့အားဖြင့် လေးယောက်တည်း။

စောမင်းဖွားတွင် စည်သူဟူသော သားတော်လည်းတစ်ယောက်၊ မင်းပျိုဟူသော သားတော်လည်းတစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ စောပဒုမာ၌ကာ ဝိကာလစန္ဒာဟူသော သမီးတော်လည်းတစ်ယောက်၊ စောသမ္မာဟူသော သမီးတော်လည်းတစ်ယောက်၊ စောမယ်ဟူသော သမီးတော်လည်းတစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။

ထိုနန်းကျကြီးမင်းကား ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း မပြု။ ပြည်၌ ဆိပ်ခွန်၊ ရေခွန်၊ ကင်းခွန်ကိုလည်း အလွန်ကောက်ယူခြင်းပြု၏။ တိုင်းပြည်ဝယ် သူဌေးသူကြွယ် လူချမ်းသာတို့ကိုလည်း ဖျက်ဆီး၍ ပရိက္ခရာဥစ္စာပစ္စည်းတို့ကို မင်း၏ကျီကြသို့ သွင်းထား၏။ မင်းသားမင်းမြေး၊ မင်းမျိုးနွယ်တို့ကိုလည်း ချစ်ခင်မြတ်နိုးကြင်နာခြင်းမရှိ။ ညှင်းပန်ကလူ နှိပ်စက်ခြင်းပြု၏။ မှူးမတ်စသော ပြည်သူတို့ကိုလည်း ဖမ်းဆီး၍ အပြစ်မရှိသည်ကို အပြစ်ပြု၍ ချုပ်နှောင်၏။ သူ့လယ် သူ့ယာ၌ဖြစ်သော ကောက်စပါးတို့ကိုလည်း ဆင်,မြင်းတို့ကို တိုက်ကျွေး၏။ ထိုသို့ မကောင်းသော အမှုအကျင့်တို့ကို ပြုခြင်းကြောင့် ပြည်သူတို့ ဆင်းရဲဒုက္ခငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း ဖြစ်လတ်သည်ရှိသော် ပြည်ရွာစနောင့်စနင်းဆူပူ၏။ ထိုမင်းကြီးကို အလွန်မျက်လိုမုန်းထားကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီးသိလေလျှင် အလွန်ကြောက်လန့်စွာ၍ တိုင်းပြည်နိုင်ငံလုံးဝယ် မင်းနေမြို့တော်မှစ၍ ရွာကြီးရွာငယ်တို့၌ ဟင်း ငါးသင်စရာ ဓားမငယ်မျှမလွတ်ရအောင် သိမ်းယူလေ၏။ ရဟန်းသံဃာအရိယာသူတော်ကောင်းတို့ ကျောင်းဝယ်လည်း ခေါင်းရိတ်စရာ သင်တုန်းမျှမရှိရအောင် စိစစ်၍ သိမ်းယူလေသောကြောင့် ရဟန်းသံဃာတို့သည် သီတင်းနေ့ရောက်လတ်လျှင် ခေါင်းရိတ်စရာ သင်တုန်းကို မင်း၏နန်းတော်မှာသာ ငှား၍ ခေါင်းရိတ်ရကုန်၏။

ထိုအခါ ရှင်ငယ်စိတ္တရ၊ နာရဒ-ဟူသော ရှင်ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည် ကျေးဇူးပညာကို လှည့်ပတ်၍ ရှာကြသောအခါ၌ ဝိဇ္ဇာမိုရ်တစ်ယောက်သည် ပြိုင်းတိုင်းတောင်၏ အရှေ့မြောက်ထောင့် ဧသန်အရပ်တောင်ဖြူထက်ဝယ် နေလာ၏။ ထိုဝိဇ္ဇာဇော်ဂျီကား ရေကိုသုံးစွဲလိုသောအခါ ရေဘူးတောင်းကိုသာ စေလိုက်၏။ ထိုရေဘူးတောင်းကား အသက်ရှိသကဲ့သို့ တရွေ့တရွေ့ တောင်မှသက်သွားလေ၍ ရေထဲသို့ငုပ်ပြီးလျှင် ရေပြည့်လတ်သော် ရေမှတက်၍ တရွေ့တရွေ့တောင်သို့ တက်ပြန်လတ်၍ ထိုဝိဇ္ဇာမိုရ်အထံသို့ ချဉ်းကပ်လေ၏။ ဤသို့ ရေဘူးတောင်း အသွားအလာပြုသည်ကို ရှင်ငယ်တို့မြင်လေသော် ဤရေဘူးတောင်းကား အလွန်တတ်သော ဆရာတို့၏ တမန်သည်တည်းဟု အစဉ်အတိုင်း လိုက်သွားကြလေလျှင် ဆရာဝိဇ္ဇာမိုရ်ကို တွေ့လေ၏။ တွေ့ကြလေလျှင် ခြေနှစ်ဖက်ကို ဦးတိုက်လျက် သခင်ဆရာမြတ်ကား အကျွန်ုပ်တို့အား အဖအရာ၌ တည်၍ အထူးထူးအပြားပြား တန်ခိုးဖန်ဆင်းတတ်သော နာနာရုပ်အတတ်ကို သင်တော်မူပါဟု တောင်းပန်လေသော် ခွင့်မပြုဘဲ နေသောကြောင့် ရှင်ငယ်တို့သည် ဆယ်လတိုင်အောင် ခြေလက်ဆုပ်နယ်၍ လုပ်ကျွေးမွေးမြူ ခစားလျက်နေကြကုန်၏။

ယင်းသို့ လုပ်ကျွေးမွေးမြူ ခစားလေမှ ထိုဆရာလည်း နာနာရုပ်ကို ငါ မတတ်

နိုင်။ နတ်ဘီလူးကို မြင်နိုင်သော မျက်စဉ်းဆေးကိုကား ပေးလျှင်ဘိအံ့။ ထိုဆေးဖြင့် မျက်ရစ်၌ ကွင်း၍ကြည့်လျှင် နတ်ဘီလူးတို့ကို မြင်နိုင်၏ဟု ဆိုလေသော် နတ်ဘီလူးတို့ကို မြင်နိုင်သောအတတ်ကို ပေးပါလောဟု တောင်းလေလျှင် နတ်ဘီလူးတို့ကိုမြင်နိုင်သော မျက်စဉ်းဆေးကို ပေးလိုက်၏။ ထိုရှင်ငယ် စိတ္တရ၊ နာရဒတို့လည်း ဆရာမြတ်ပေးအပ်သော မျက်စဉ်းဆေးဖြင့် ဘီလူးတို့ကို မြင်ကာမျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ အတတ်ပညာကို ဘယ်သို့ ရပါအံ့နည်းဟု မေးလေသော် ဘီလူးတို့ ချစ်စေတတ်သော ယက္ခသိနေဟမန္တန်ကို ပေးလိုက်ပြန်၏။

ရှင်ငယ်တို့လည်း ထိုဆေးမြစ်ကို မျက်ရစ်၌ ကွင်းလျက် လှည့်ပတ်၍ ကြည့်လေလျှင် လောင်းကြက်မြို့ အငူ ခေါင်းလောင်းဆွဲတောင်၌ ခမောင်းပင်ကြီးတွင် ဘီလူးကို မြင်လေသော် မိမိတို့နေရာသို့ ပြန်ခဲ့၍ ဝက်ကြီးတစ်ခုကို ဖုတ်ကင်လျက် သေအိုးကို ဆောင်၍ ထိုခမောင်းပင်ရင်း၌ နေ၍ ဘီလူးကိုခေါ်၍ နာနာရုပ်အတတ်ကို တောင်းလေလျှင် ဘီလူးက အစ်ကိုတို့ ငါ့ကို အဘယ်ကြောင့် မြင်သနည်းဟု မေးလတ်လျှင် မျက်ရစ်ကွင်းသော ဆေးဖြင့် မြင်သောအကြောင်းကို ရှင်ငယ်တို့က ပြန်ပြောလေသော် ဘီလူးက နာနာရုပ်အတတ်ကို ငါမတတ်၊ အဥ္စနဒီမြစ်အရှေ့ဘက်ကမ်း လက်မဘက်၌ ညောင်ပင်ကြီးတွင် နေသော ဘီလူးသာလျှင် တတ်ပေသည်ဟု ပြောလေသော် ရှင်ငယ်တို့လည်း ဝက်ကြီးကင်တစ်ခုနှင့် သေအိုးကိုထမ်း၍ လက်မဘက် ညောင်ပင်ရင်းသို့ ချဉ်းကပ်လေပြီးသော် အစာကျွေး၍ ခေါ်လေ၏။ ဘီလူးလည်း မြင်နိုင်သော အကြောင်းကို မေးလေလျှင် မျက်ရစ်ကွင်းသောဆေးဖြင့် မြင်နိုင်ကြောင်း၊ နာနာရုပ်အတတ်ကို သင်လိုကြောင်းနှင့်ပြန်ပေ၏။ ထိုဘီလူးလည်း ငါတစ်မူကား အစ်ကိုတို့ အလိုရှိသော အတတ်ကို မတတ်ပေ။ ပြိုင်းတိုင်းတောင်ထက် ဥမင်ဝဝယ် ထိမ်ပင်ကြီး၌နေသော ဘီလူးမကြီးသည်သာလျှင် ထိုအတတ်ကိုတတ်၏ ဟု ညွှန်လေသော် ရှင်ငယ်တို့လည်း ဝက်ကောင်သေအိုးကိုထမ်း၍ ထိမ်ပင်ရင်းသို့ ချဉ်းကပ်လေ၏။ အစာကျွေးလျက် ခေါ်လေသော် ဘီလူးမလည်း မြင်သောအဖြစ်ကို မေးလေ၍ ရှင်ငယ်တို့လည်း မြင်သောအဖြစ်ကို ပြန်ပြောလေ၏။ ဘီလူးမက ငါသော်ကား တတ်သည်ဟုတ်၏။ ငါတို့ဘီလူးမသည် လူယောကျ်ားကိုသင်အံ့သောငှာ မအပ်စွာတည်း။ ထိုအတတ်ကိုလိုသော် ခြိပ်ချောင်းထဲသို့ ဝင်၍ လေးကွေ့မော်တွင် ညောင်ပင်ကြီးသည်ရှိ၏။ ထိုညောင်ပင် ကြီး၌ နေသော ငါ၏မောင်ကြီး ဘီလူးမင်းထံသွား၍ တောင်းပန်လေဟု ညွှန်လိုက်၏။

ထိုရှင်ငယ်နှစ်ယောက်တို့လည်း ဝက်ကောင်သေအိုးကို ထမ်းပြီးသော် ခြိပ်ချောင်း ညောင်ပင်ရင်းသို့ ချဉ်းလေ၍ အစာကို ကျွေးပလေ၏။ ထိုအခါ ဘီလူးမင်းကားမရှိ။ ဘီလူးမသာလျှင် ရှိသည်ဖြစ်၍ အဘယ်ကြောင့်မြင်သနည်း။ အဘယ်အလိုရှိသနည်းဟု

မေးလတ်သော် ထိုရှင်ငယ်တို့သည် မျက်ရစ်ကွင်းသော ဆေးဖြင့် မြင်သောအဖြစ်၊ နာနာရုပ်အတတ်ကို သင်လိုသော အဖြစ်များကို ပြောကြားလေသော် ဘီလူးမလည်း ငါ့လင်ကားမရှိ။ ပင်လယ်နားသို့ ခရုကဏန်း သားငါးအရှာသွားသည်။ ထိုအရပ်မှ ပြန်သောအခါ လာခဲ့ကြဟု ဆိုလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ဝက်ကောင်သေအိုးကို ယူ၍ ပြန်အံ့သောအခြင်းအရာကို ပြု၏။ ထိုအခါ ဘီလူးမ၏သားဖြစ်သော ဘီလူးငယ်နှစ်ယောက်သည် ထိုအစာကို စားချင်သောက်ချင်သောကြောင့် မသွားစေရအောင် ရှင်ငယ်တို့ကို ချုပ်ထား၍ အမိကို ပူဆာငိုကြွေးမြည်တမ်းလေ၏။ ဘီလူးမလည်း သားတို့စကားကို မလွန်နိုင်သဖြင့် ငါ့လင်ရောက်ရုံ ငံ့ပါဟု ချုပ်ထားလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း မသွားဘဲ နေကြလေ၏။ ထိုအခါ ဘီလူးမင်းသည် ခရု ကဏန်း သားငါးများစွာ ရှာခဲ့၍ လာလတ်သည်ကို ရှင်ငယ်တို့မြင်သဖြင့် အကြောင်းကိုပြန်ဆိုပေ၏။ ဘီလူးမင်းလည်း နာနာရုပ်အတတ်ကို မပေးလို၍ ကြိမ်းမောင်းလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ယက္ခသိနေဟမန္တန်ကို ရွတ်ပေလျှင် ဘီလူးမင်းလည်း အမျက်ပြေလေ၏။ သားငယ်တို့နှင့် မယားသည် အစာကို စားချင်သောကြောင့် အပန်းကြီးစွာ ရှေ့နေရှေ့ရပ်ပြုလုပ် ပြောဆိုကြသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မန္တန်၏ အာနုဘော်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုဘီလူးမင်းသည် ဝန်ခံ၍ အစာကိုစားပြီးမှ ဘီလူးမင်းက ဤသို့ဆိုလေသတည်း။ ဟယ်. . . ရှင်ငယ်တို့၊ အစ်ကိုတို့သည် အလွန်ခဲခက်စွာသော နာနာရုပ်အတတ်ကို လိုသည်ကားဟူ၏။ လူတို့မည်သည်ကား စိတ်ဝမ်းလောင်လင် ဆိုးညစ်တတ်သည်ဖြစ် ၍ အတတ်ကို ရမြောက်လေလျှင် မကောင်းမှုတရားကို ပြုလေသည်ရှိက ငါလည်း အပါယ်လေးပါးလားရအံ့သည်ဟုဆိုလျှင် ရှင်ငယ်တို့လည်း အတတ်ကိုသာ သင်ပါ။ ငါတို့ မကောင်းမှုကို မကျင့်ဟု ကျိန်တွယ်သစ္စာပြုပြီးမှ နာနာရုပ်မန္တန်ကို မြေဝယ်ရေး၍ သင်လေ၏။

ထိုစိတ္တရနှင့် နာရဒရှင်ငယ်တို့လည်း ထိုအတတ်ကို ရမြောက်လေလျှင် သူ့အိမ်သူ့ရာကြိုက်ရာရာကို ပြစ်မှားလေ၏။ မင်းကြီးနန်းတွင်းဝယ် မိဖုရားလေးယောက်မှစ၍ မောင်မမိသံမလွတ် ပြစ်မှားလေဖန်များလတ်သော် မိဖုရားစောပဒုမာက ဤသို့ဆို၏။ မင်းကြီးကား ရှေးကာလနှင့် မတူ၊ အရောက်အပေါက်များလွန်းစွတကား။ အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်းဟု မေးလျှောက်လတ်သော် မင်းကြီးလည်း ငါကား မိဖုရားလေးပါးတွင် အမျှရောက်ပါသည်။ ယခု ရှေးထက်တိုးလတ်သည် ဖြစ်မှုကား အကြောင်းတစ်ခု ရှိရာသည်။ အကြောင်းကိုသိလိုသည်ဖြစ်က ဖယောင်းဆီဖော်၍ ထားပြီးသော် နောင်လာလတ်သောအခါ ကျောက်ကုန်းကို ဖက်ယမ်းသကဲ့သို့ပြု၍ လက်ဝါးစုံဖြင့် ကပ်လိုက်ဟု သင်ပေ၏။ ထိုသို့သင်သောအတိုင်း ရောက်လာသည့်အခါ လက်စုံကပ်လိုက်ပြီးသော် အကြောင်းကို မင်းကြီးအား ကြားလျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း သူငယ်တော်တို့ကို ခေါ်၍ အကြင်သူတို့၏ ကျောက်ကုန်း၌ လက်ဝါးစုံ ဖယောင်းဆီကပ်သော အရာရှိသည်

ဖြစ်အံ့။ ထိုဖယောင်းဆီကပ်သောသူကို ရအောင်ဖမ်း၍ယူခဲ့ဟု စေတော်မူလိုက်၏။

ထိုရှင်စိတ္တရ နာရဒတို့လည်း ဆောင်းလအခါဖြစ်၍ မြို့တံခါးဝဝယ် ကျောက်ကုန်းကို မီးကင်၍ နေသည်ကိုတွေ့လျှင် ဖမ်းငင်ပြီးသော် မင်းကြီးအား ဆက်လာပေ၏။ မင်းကြီးလည်း အကြောင်းကိုမေးလျှင် ရှင်ငယ်တို့လည်း မပျက်မဝှက် ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကို လျှောက်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုစကားကိုကြားလျှင် အတတ်ကို လိုချင်သောဆန္ဒအားကြီးသောကြောင့် တစ်ဆံခြည်မျှ မျက်တော်မရှိဘဲ ထိုအတတ်ကို သင်ကြားစေလိုသော အကြောင်းဖြင့်သာလျှင် ရိုသေစွာ တောင်းပန်လေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း အရှင်မင်းကြီးကို သင်၍ တတ်မြောက်တော်မူလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ကို သတ်ပြန်လတ္တံ့။ ထိုကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ သင်အံ့သောငှာ မဝံ့ဟု ဆိုပေသော် မင်းကြီးလည်း အတတ်ကိုသာသင်ပါ။ ဆရာတို့အား ငါ မပြစ်မှားဟု ကြီးစွာသော သစ္စာကိုဆိုပြီးမှ ချန်အပ်သရွေ့ကိုချန်၍ သင်အပ်သရွေ့ကို သင်ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း ထိုရှင်ငယ်တို့ကို ဆရာဟုမှတ်လေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ပြိုင်းတိုင်တောင်မှ အရှေ့မြောက် ဧသန်အရပ်ဝယ် ဆရာဝိဇ္ဇာမိုရ်နေခဲ့သော တောင်ဖြူထက်၌ နေကြလေ၏။

တစ်ရံရောအခါ၌ နန်းကျကြီးမင်းသည် အမတ်ကြီး စည်သဘင်၏ သမီးပန်းနီလာကို တောင်းလေသော် တင်းထိမ်ရံကာ၍ ယခု ကျောက်ပေါက်နေပါသည်။ သာယာမှ လက်ဆောင်တော် ဆက်သပါမည်ဟု လျှောက်လိုက်၏။ မင်းကြီးလည်း အက ယ်ထင်တော်မူလေ၏။ အမတ်ကြီး စည်သဘင်လည်း ညအခါ သူကောင်တစ်ခုကိုယူဆောင်၍ ပုဆိုးအဝတ်လွှမ်းပြီးသော် ထားလေ၏။ သမီးကိုကား တောတစ်ခုဝယ်ဝှက်၍ထားလေ၏။ ထိုသူသေကို သမီး ကျောက်ရောဂါဖြင့် သေခဲ့သည်ဟု သူသိသူမြင်သင်္ဂြိုဟ်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း အကယ်ထင်မှတ်၍ မေ့လျော့စွာ နေလေ၏။ ကာလရှည်လတ်လျှင် အမတ်ကြီးစည်သဘင်ကား မင်းကြီးမေ့လျော့ပြီဟုမှတ်၍ အမတ်ကြီးလက်ယာနန္ဒသူသားနှင့် သမီး ပန်းနီလာကို ထိမ်းမြားလေ၏။ ထိမ်းမြားသောအခါစည်သံ, ပတ်သံကို မင်းကြီးကြားလေလျှင် ဤစည်သံ,ပတ်သံကား အဘယ်ပြုသောအသံနည်းဟု မေးလေသော် အမတ်ကြီး လက်ယာနန္ဒသူသားနှင့် စည်သဘင်သမီးပန်းနီလာကို ထိမ်းမြားရာမှ တီးသော စည်သံ, ပတ်သံဖြစ် ပါသည်ဟူ ဆောက်လေလျှင်ငါသို့စင် မင်းကို ဤသို့စင် ပျက်ဝှက်ပြုရသလောဟု အမျက်တော်ရှိလတ်၍ လက်ယာနန္ဒသူ၏အိမ်ထောင်ပစ္စည်းဥစ္စာများတို့ကိုလည်း ထွားထွားညက်ညက် ဖျက်ဆီးသိမ်းယူလေ၏။ အမတ်စည်သဘင်၏ ပစ္စည်းဥစ္စာများကိုလည်း သိမ်းယူလေ၏။ သမီးတော်ပန်းနီလာကိုလည်း သိမ်းတော်မူ၍ မင်းပြောင်ထားလေ၏။ မင်းကြီးသည် ဤနေ့ကစ၍ ငါ့အား မပန်မကြားဘဲ စည်းမတီးစေနှင့်ဟု အမိန့်ထုတ်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါကစ၍

မင်းကို ပန်ကြားပြီးမှ စည်းတီးရ၏။

အမတ်စည်သဘင်နှင့် လက်ယာနန္ဒသူကား အလွန်ရှက်ကြောက်သည်ဖြစ်၍ မှူးမတ်ပြည်သူတို့နှင့် ညီညွတ်ကြပြီးလျှင် ရှင်စိတ္တရ၊ နာရဒတို့ကို တံစိုးများစွာ ပူဇော်၍ တောင်းပန်လေသော် ရှင်ငယ်စိတ္တရ၊ နာရဒတို့လည်း ဝန်ခံပြီးလျှင် ထိုတောင်မှ လာလတ်၍ အမတ်စည်သဘင် အိမ်သို့ဝင်၍ ဥစ္စာယူပြီးသော် လောင်းကြက်မြို့တစ်ဖက်ဖြစ်သော ပေါင်းတုပ်ဖျားဝယ် ကျွဲရိုင်းအဟန်ဖြင့် နေနှင့်လေ၏။ ထိုအခါ ရွာသားတို့သည် ပေါင်းတုပ်ဖျားဝယ် ကျွဲရိုင်းရောက်သည်ဟု မင်းကြီးအား လျှောက်ကြားလေလျှင် မင်းကြီးလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဤသို့ဖြစ်လျှင် ပွဲကြီးဖြစ်အံ့သည်ဟု သေစာအရက်ကိုသောက်၍ ဆင်စီးလျက် ထွက်တော်မူလေ၏။ ထိုတောသို့ ရောက်လေလျှင် ရှင်ညီနောင် နှစ်ယောက်တို့သည် ကျွဲဖြူရိုင်း အယောင်ဆောင်လျက် နှစ်ခုပြိုင်၍ရပ်နှင့်လေ၏။ ထိုကျွဲရိုင်းနှစ်ခုကို မင်းကြီးမြင်လျှင် ထိုရှင်ငယ်တို့ ဖန်ဆင်း၍ နေမှန်းကိုသိ၍ ကြောက်လန့်စွာဖြစ်သဖြင့် ကျေး၏အယောင်ဆောင်၍ ပျံထွက်လေ၏။ ရှင်ငယ်တို့နှစ်ယောက်လည်း စွန်ရုပ်အယောင်ဆောင်၍ လိုက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း စွန်ရုပ်အယောင်ဆောင်၍ ပျံလေ၏။ ရှင်ငယ်နှစ်ယောက်လည်း သိမ်းရုပ်အယောင်ဆောင်၍ လိုက်လေ၏။ ထိုသို့ အစဉ်အတိုင်းလိုက်၍ မလွတ်သာလျှင် တောသားသမင်အယောင်ဆောင်၍ ပြေးလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ကျားရုပ်အယောင်ဆောင်၍ လိုက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း မလွတ်သာလျှင် တောသားသမင်အယောင်ဆောင်၍ ပြေးလေ၏။ ရှင်ငယ်တို့လည်း ကျားရုပ်အယောင်ဆောင်၍ လိုက်လေ၏။ မင်းကြီးလည်း မလွတ်သာလျှင် ဆင်အယောင်ဆောင်၍ ပြေးလေ၏။ မင်းကြီးလည်း မလွတ်သာလျှင် ရွာတွင်းသို့ ဝင်၍ လူအယောင်ဆောင်လျက် လူများထဲသို့ ဝင်သောအခါ၌ ရှင်ငယ်တို့သည် ဓားလက်နက်ဖြင့် ခုတ်မိလေသောကြောင့် မင်းကြီးလက်ယာနားသည် ပြတ်လေလျက် အလွန်ကြောက်လန့်တကြားဖြစ်၍ ငှက်အယောင်ဖြင့် ဖန်ဆင်း၍ ခန္တီသာရ ဆရာတော်ကျောင်းသို့ ပြေးဝင်လေ၏။ ငါ့ဆရာ၊ ငါ့အား တားပါဟု ဆရာတော်ကို ဖက်လေ၏။ ဆရာတော်လည်း လက်ကိုဖယ်၍ မင်းကြီးသိမ်းယူခြင်းကြောင့် ငါတို့ကျောင်းဝယ် သင်တုန်းမျှမရှိ။ အဘယ်လက်နက်ဖြင့် ငါတို့တားရပါအံ့နည်းဟု ဆိုပေ၏။ နားမှယိုစီးသောသွေးကို သုတ်စရာ ပဝါပေးတော်မူပါဟု တောင်းလေလျှင် မင်းကြီးကျေးဇူးကြောင့် ကျောင်း၌လည်းကောင်း၊ အိမ်၌လည်းကောင်း ကွမ်းထုပ်စရာ ပဝါမျှမရှိရအောင် သိမ်းယူသည်။ ယခု ဘယ်ကိုပေးရအံ့နည်းဟု ဆိုလေလျှင် မင်းကြီးလည်း မတားလိုသောအကြောင်းကို သိလေ၍ မိမိကောင်းမှု ဂူထဲသို့ဝင်၍ တံခါးပိတ်လျက်နေ၏။

ရှင်စိတ္တရ၊ နာရဒတို့လည်း မင်းကြီးတည်းဂူထဲက ထွက်အံ့လော။ မင်းကြီးကောင်းမှုကိုလည်း မီးတိုက်ခံအံ့လောဟူ ဆိုပေသော် ငါသေသော်လည်း ငါ့ကောင်းမှု မပျက်စီး

ပါစေနှင့်၊ ထွက်ပါအံ့ဟုဆို၍ လက်ယာနားမှ ထွက်သောသွေးကို လက်ယာလက်ဖြင့်ခံ၍ ဘုရားရုပ်တုတော်၏ လက်ယာပေါင်တော်၌ လက်ဝါးစုံဖြင့်ဟပ်ပြီးလျှင် ဤသို့မိန့်တော်မူ၏။ အရှင် ရုပ်တုတော်မြတ်ဘုရား၊ အကျွန်ုပ်သည် ဤပြည်၌ တစ်ဖန်မင်းအဖြစ်ကိုရ၍ အကျွန်ုပ်၏ ရန်သူတို့၏ ဆွေမျိုးအသင်းအပင်းတို့ကို ပြုန်းတီးအောင် သတ်ရပြီးမှ အကျွန်ုပ်လိမ်းကျံခဲ့သော လက်ယာပေါင်တော်၌ သွေးသည် စင်စေသတည်းဟု သစ္စာမူခဲ့သော အဆုံးမှထွက်၍ အသက်အသေခံလေလျှင် ရှင်ငယ်တို့လည်း ဦးခေါင်းကို ဖြတ်၍ စည်သဘင်အမတ်ကို အပ်လေ၏။ ထိုနန်းကျမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၆၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။ နန်းစံ ၄၊ လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၂၀၊ နှစ်ဆယ်။ သက္ကရာဇ် ၆၃၉ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် စည်သဘင်အမတ်ကြီးကား ပြည်သူတို့နှင့် ညီညွတ်လျက် ထိုနန်းကျကြီးမင်း၏သား မင်းဘီလူးကို မင်းသမီး စောမာလာနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၃၉ ခုတွင် အဘိသိက် သွန်းပြီးလျှင် မင်းအဖြစ်ကို အပ်နှင်းတော်မူလေ၏။ အမတ်ကြီး စည်သဘင်သမီး ပန်းနီလာကိုလည်း မိဖုရားမြှောက်လေ၏။

ထိုမင်းဘီလူးသည် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုကား မချစ်၊ ကြမ်းတမ်းယုတ်မာစွာ၏။ မှူးမတ်အသည် ပြည်သူတို့၏ သမီးများကိုလည်း အဖနန်းကျကြီး မင်းကဲ့သို့ သိမ်းယူလေ၏။ ပြည်တုတ် ပြည်ခွန်ကိုလည်း မညှာမတာ၊ အဖလက်ထက်အခါထက် တိုးကဲ၍ ကောက်ယူလေ၏။ ထိုမင်းဘီလူးငယ် မင်းထီးဟူသော သားကို ဖွားမြင်သောအခါ ကောင်းသော နိမိတ်၊ တိတ်၊ စနည်း၊ တဘောင်တို့ များစွာထင်၏။ မင်းသား၏ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့် မင်း၏ ကိုင်စမှတ်ပြုသော လက်နက်အပေါင်းတို့သည် အရောက်တောက်ပကုန်၏။ ထိုသို့သော အခြင်းအရာကို မြင်ရသော အဖမင်းဘီလူးသည် ယုတ်မာသော အကြံဖြင့် မွေးဖွားသော မိမိသားငယ်ကို ညဥ့်အခါ မြစ်နားသို့ယူ၍ ကျောက်ဖိလျက် ပုခက်နှင့်တကွ ရေဝယ်မျှောလိုက်လေ၏။ ထိုသို့ မျှောလိုက်သောအခါ စက်ဝန်းကဲ့သို့သော ကျွန်းတစ်ခုသည် ထိုမင်းသားကိုခံ၍ ပေါ်လတ်သတည်း။ ထိုကျွန်းကို စက်ဝန်းကျွန်းဟူ၍ ဤနေ့တိုင်အောင် ခေါ်ကြလေ၏။

ထိုမင်းသားသည် ကျွန်းနှင့်တကွ ပေါ်လတ်လျှင် တံငါတို့ရလေ၍ မင်းဘီလူးအား ဆက်ပြန်လေလျှင် မင်းလည်းသတ်၍ မသေနိုင်ရာပြီဟု ယိုးချောင်းဖျားသို့ လျှိုပို့၍ ထားလေသည်။ အမတ် စည်သဘင်ကြီးနှင့် မှူးမတ်ပြည်သူတို့သည် ဤမင်းကား အလွန်ကြမ်းကြုတ်စွာလျက် ပြည်တွင် လူသူကို ထားဘိ၊ မိမိ၏ချစ်လှစွာသော သားကိုပင် ကရုဏာမရှိဘဲ အသေပြုဘိ၏။ ငါတို့ ပြည်သူတို့ကိုကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိအံ့နည်းဟု မှူးမတ်တို့နှင့် ညီပြီးသော် မင်းဘီလူးကို လုပ်ကြံလေကုန်၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၁၂၊ တစ်ဆယ်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၄၊ လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၁၆၊ တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်။

သက္ကရာဇ် ၆၄၃ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၇။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် မင်းဘီလူးတွင် ပုန်စားသော စည်သဘင်အမတ်ကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၆၄၃ တွင် မင်းမူလေ၏။ မင်းအဖြစ်သို့ ရောက်လတ်လျှင် မင်းမျိုးမင်းဆွေကို စိစစ်၍ ကွပ်ညှပ်ညှဉ်းဆဲလေသော် ကြွင်းသော မင်းမျိုးမင်းဆွေတို့သည် ပြည်သားပြည်သူတို့နှင့် ညီညာလျက် စည်သဘင်နန်းတက် ၂၊ နှစ်နှစ်ဝယ် လုပ်ကြံ၍ သက္ကရာဇ် ၆၄၅ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၈။

ထိုစည်သဘင်အမတ် လွန်လေလျှင် ခုနစ်နှစ်သာရှိသော မင်းဘီလူးသားဖြစ်သော မင်းထီးကို ယိုးဖျားကယူ၍ စောစစ်ဟူသော မင်းသမီးနှင့် သက္ကရာဇ် ၆၄၅ တွင် နန်းတင်ကြလေ၏။ ထိုမင်းကား အလွန်လျှင် ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညိုမြတ်နိုးပေ၏။ များစွာသော ကောင်းမှုကိုလည်းပြု၏။ မင်းမျိုးမင်းဆွေ မှူးမတ် ပြည်သူတို့ကိုလည်း များစွာ ချီးမြှောက်မစတော်မူ၏။

ထိုမင်း၏ မိဖုရားကား ပိန္နဲငစည် သမီးဖြစ်သော စောစစ်မိဖုရားလည်း တစ်ယောက်၊ ဦးရီးတော် ရန္တမိတ်၏သမီး စောပျိုလည်းတစ်ယောက်၊ မိထွေးတော် စောထွေးသမီး စောညိုလည်းတစ်ယောက်၊ အမတ်ကြီးသမံသောနေသမီး စောသန္တာဖြူလည်းတစ်ယောက်အားဖြင့် လေးယောက်ရှိတော်မူ၏။ ပိန္နဲငစည်သမီး စောစစ်မိဖုရားတွင် သားတော် ဥစ္စနာငယ်လည်းတစ်ယောက်၊ သမီးတော် စောမာလာလည်း တစ်ယောက်၊ စောသမာလည်း တစ်ယောက်အားဖြင့် သုံးယောက်ဖွားမြင်တော်မူသည်။ စောသန္တာဖြူတွင် သားတော်သိဠ္ဍည်းလည်းတစ်ယောက်၊ သီဝရာဇ်လည်းတစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ စောပျိုတွင်ကား သမီးတော် မင်းဂဏ္ဍာလည်းတစ်ယောက်၊ စောရွှေပွင့်ဟူသော သမီးတော်လည်းတစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။ ထိုမင်းကား ပြည်သူတို့အား ဝမ်းထွက်သားကဲ့သို့ သနားစုံမက်တော်မူ၏။ ပြည်တုတ်ပြည်ခွန်တို့ကိုလည်း လျှော့ညှဲ့၍ ကောက်တော်မူ၏။ ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတော်တို့လက်ထက် ပိုတက်၍ ကောက်ခံသောအရာကို လွှတ်တော်မူ၏။ စေတီ၊ ပုထိုး၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ မဏ္ဍပ်၊ တန်ဆောင်းအဟောင်းအနွမ်းတို့ကို ထပ်မံပြုပြင်တော်မူ၏။ အသစ်ဖြစ်သော စေတီ၊ ပုထိုး၊ သိမ်၊ ကျောင်း၊ ဇရပ်၊ မဏ္ဍပ်၊ တန်ဆောင်း၊ ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ စင်္ကြံ၊ တံတားတို့ကိုလည်း အားထုတ်ဖြည့်ကျင့်တော်မူ၏။ သူတကာတို့ အကျိုးစီးပွားရှိအောင်ကိုသာပြု၍ ပုတီးလက်စွဲလျက် ပဥ္စသီ၊ အဋ္ဌသီ၊ ဒသသီ-တို့ကို မပြတ်ဆောက်တည်လျက် နေတော်မူသည်။

ယင်းသို့ နေတော်မူသောအဖြစ်သည် ကြော်ငြာနှံ့သိ၍ အမျက်စောင်မာန်မရှိဟူ၍ မှတ်ထင်သဖြင့် ထိုမင်းနန်းတက်၍ ၁၅၊ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်၊ သက္ကရာဇ် ၆၆၀ တွင် အရှေ့မြောက်အရပ်မှ မိုးညင်း၊ ကလေးစသော သျှမ်းတို့သည် ရောက်လတ်၍ အဥ္ဇန

နဒီလေးမြို့ချောင်းဖျားကို ဖျက်လာကုန်၏။ ထိုသို့ ဖျက်ဆီးလာသော အဖြစ်ကို မင်းကြီး သိတော် မူလေလျှင် အမျက်တော်ထွက်၍ တိုက်လေသော် ထွားထွားညက်ညက်ပျက်စီး လေကုန်၍ သျှမ်းတို့သည် ပြေးခဲ့ကုန်၏။ ထိုအခါ ရလိုက်သောသုံ့ပန်းတို့ကိုကား ထမင်း ဟင်းဝစွာကျွေးလျက် အဝတ်အစား ရိက္ခာမျိုးစုံပေး၍ ပြန်လွှတ်လိုက်ပေ၏။

ထိုအခါ၌ ပျက်လေပြီးသော တောင်ငူမြို့ကို တည်တော်မူလေ၏။ ထိုနှစ်ဝယ် လည်းကောင်း၊ ထိုမင်းကြီး၏ တန်ခိုးသတင်းကို ကြားလေသောကြောင့် သူရတန်ပြည်၏ တစ်ဖက်ကိုပိုင်သော ဇန္တတ်ကြီး ငပုခင်သည် ဆင်မြင်း အလုံးအရင်းနှင့်တကွ ကျွန်ခံ လာပေ ၏။ ငနားစွန်-ဟူသော ကုလားမင်း၏အမတ်သည် များစွာသော လက်ဆောင် နှင့် ဆက်သရန် ရောက်လာပေ၏။ ထိုထို အရပ်ထက်ဝန်းကျင်၌ နေကုန်သော သူတို့ ၏ မှီခိုကိုးကွယ်ရာဖြစ်၍ နေကြကုန်လျက် ၁၅၊ တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်မြောက် သက္ကရာဇ် ၆၇၅ ခုတွင် မြန်မာတို့သည် အမ်း၊ ဒါးလက်တို့ကို ဖျက်ဆီးလာကုန်၏။ တလိုင်းတို့သည် လည်း အလုအယက်ကြိမ်သလီ, ကြွေကျိုင်း, တိုင်ကျိုးတို့ကို ဖျက်ဆီးလာကုန်၏။ သက်တို့လည်း မဟာစိုးနှင့် ရှင်ငယ်ကူးတို့ရွာတို့ကို တိုက်လာကုန်၏။

ထိုအခါမှ မင်းကြီးသည် အမျက်တော်ထွက်၍ မှူးမတ်အပေါင်းတို့နှင့်တကွ တိုင် ပင်တော်မူပြီးသော် မဟာမုနိ ရုပ်ရှင်တော်ထံသို့ ကြွတော်မူ၍ လက်စွဲတော်ပြုသော ပုတီးကိုတင်လျက် ဤသို့ဓိဋ္ဌာန်တော်မူ၏။ မြတ်စွာဘုရား ရုပ်တုတော်အရှင်မြတ်ကို စောင့်သောနတ်များအပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ သာသနာငါးထောင်စောင့်သော နတ်အပေါင်းတို့သည်လည်းကောင်း သိတော်မူသည်ဖြစ်စေသတည်း။ ငါသော်တစ်မူ ကား ဤဘဝပတ်လုံး ခန္ဓာတည်သရွေ့၌ ဒါန,သီလနှင့် မွေ့လျော်တော်မူလျက် နေ့ရက် ကို ကုန်စေအံ့ဟု မှတ်ပါသည်။ ယခု ရန်သူတို့သည် ငါ၏တိုင်းကား နိုင်ငံကို ပျက်စီး အောင် ပြုလာသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဘုန်းလက်ရုံးတန်ခိုးကို ပြပြီးမှသာလျှင် တိုင်းနိုင်ငံ လုံးအံ့သတည်းဟု သစ္စာဓိဋ္ဌာန်၍ မှူးတော် မတ်တော်တို့နှင့် ရုံးစုတိုင်ပင်ပြီးသော် စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်တကွ ထိုသက္ကရာဇ် ၆၇၅ ခု၊ နတ်တော်လတွင် သံတွဲသို့ ချီတော်မူ လေ၍ တိုင်ကျိုး-အရပ်တွင် တပ်တော်တည်ရပ်၍ မင်းကြီးနေတော်မူပြီးသော် ဘထွေး တော် ဥစ္စနာကြီးကို မင်းကြီးတွင်ပါသော ရဲမက်တို့နှင့် မြန်မာပြည်ကို တိုက်စေတော်မူ ၏။ ယောက်ဖတော် စလင်္ကာသူကိုကား ကိုယ်တော်ရံ သူရဲတို့နှင့် တလိုင်းပြည်ကို တိုက်စေတော်မူ၏ အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံကိုကား ရဲမက်စစ်သည်တို့နှင့် သက်ပြည်ကို တိုက်စေတော်မူ၏။

မြန်မာပြည်ကို တိုက်စေတော်မူသော ဘထွေးတော် ဥစ္စနာကြီးကား မြန်မာတို့ က မြို့ပြတပ်တာ ကျုံး,မြောင်း, ဆင်,မြင်း အလုံးအရင်းတို့နှင့် ထွက်၍ ခံတိုက်လတ် သောကြောင့် စစ်ရပ်မသာ၍ တပ်ပါရဲမက်တို့တွင် သစ္စာကတိ မြဲစွာတည်၍ လူ ၂၀၀၀

ကျော် ၃၀၀၀ ခန့်တို့ကို ရွေးကောက်၍ တစ်နေ့လျှင် ၁၀၀ ကျော် ၂၀၀ ခန့်မြန်မာတပ် သို့ ဝင်၍ မျိုးရိက္ခာစားနပ်မရှိ ငတ်မွတ်နေပါသည်ဟု ပြောဆိုလေလျှင် မြန်မာတို့က တကယ်ထင်၍ ထိုသူတို့ကို ဆုလာဘ်ပေး၍ မှူးမတ်တို့၏အိမ်၌ ထားလေ၏။ ရခိုင်တပ်မင်း ဥစ္စနာကြီးလည်း စစ်တက်ပြန်လေသော် မြန်မာတို့လည်း ဆင်လုံး မြင်းရင်းနှင့် ထွက်၍တိုက်နှင့်၏။ တိုက်လေသည့်အတွင်း ရခိုင်လူဝင်တို့သည် တံခါးကိုးပိတ်ပြီးသော် မြို့တွင်းရှိ အိမ်ကျောင်းတို့ကို မီးတိုက်လေလျှင် မြန်မာတို့ ပျက်စီး၍ များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာနှင့် ဥစ္စနာကြီးသည် မင်းအား ဆက်ရောက် လာလျှင် ဥစ္စာနာကြီးကစ၍ သူရဲဗိုလ်ပါတို့ကို ဆုလာဘ်များစွာ ပေးတော်မူလေ၏။

တလိုင်းပြည်ကို တိုက်စေသော စလင်္ကာသူသည် တလိုင်းတို့နှင့် တိုက်ကြလေ သော် ခုနစ်ရက်စာ ရိက္ခာကိုသာ ခါးတွင်ပါစေလျက် ကျန်သမျှရိက္ခတို့ကို ရေတွင်သွန် စေ၍ လှေအားလုံးကို မီးတိုက်စေပြီးသော် အချင်းချင်း ငါတို့ရဲမက်ဗိုလ်ပါများသည် တညီတညွတ်တည်းတိုင်ပင်ပြီး၍ တိုက်ကြလေလျှင် တလိုင်းတို့သည် ထွားထွားညက် ညက် ပျက်စီးကြလေ၏။ ပျက်စီးကြလေလျှင် များစွာသော ရွှေ ငွေ ဆင်မြင်း လက် ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ကို တလိုင်းမင်းက ဆက်သတော်မူလိုက်၏။ စလင်္ကာသူလည်း ပြန်လာ ခဲ့ပြီးလျှင် မင်းကြီးအား ဆက်သတော်မူလေလျှင် မင်းကြီးလည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဆုလာဘ်များစွာ ပေးတော်မူသည်။

သက်ပြည်ကို တိုက်စေသော အမတ်ကြီးရာဇသင်္ကြံလည်း သက်ပြည်ကို တိုက်လေ လျှင် သက်တို့သည် စုရုံးပြီးသော် မဥ္ဇရီတောင်ထိပ်ထက်သို့ တက်နေကြသောကြောင့် မရနိုင်သည်ဖြစ်၍ ပြန်လာခဲ့ပေ၏။ မင်းကြီးလည်း မရခဲ့သဖြင့် ပြန်လာသောအ ကြောင်းကို ကြားတော်မူလျှင် အမျက်တော်ရှိ၍ ရာဇသင်္ကြံကို မယူမြစ်ဝယ် တံကျင့်လျှို လေဟု သူသတ်တို့ကိုစေလိုက်၏။ ရာဇသင်္ကြံလည်း သျှင်ထိုင်,သျှင်ထားဟူသော သမီး တော်နှစ်ယောက်တို့ကို လက်ဆောင်ဆက်သတော်မူလျက် အရှင်မင်းကြီး၊ ဤတစ်မိုးကို သည်းခံတော်မူပါ၊ ဝါကျွတ်လျှင် ရအောင်ပြု၍ လက်ဆောင်ဆက်သပါမည်ဟု အသနား ခံတောင်းပန်လေလျှင် မင်းကြီးလည်း ငုံ့ဆိုင်းတော်မူလေ၏။ ရာဇသင်္ကြံအမတ်ကြီးကား ဝါမကျွတ်မီ တော်သလင်းလကပင် မိမိထံ၌ရှိသော ရဲမက်ဗိုလ်ပါနှင့် မဥ္ဇရီတောင်မြို့ကို ပတ်ပတ်ရံလေ၏။ ရံလေပြီးသော ဗေဒင်ဟူးရားအရာ၌ လွန်စွာတတ်မြောက်သည်ဖြစ် ၍ ကာလရှူလေသော် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့် ပုဏ္ဏမီနေ့၌ သည်းစွာသော ငလျင်ကြီး သုံးကြိမ်စေ့အောင် လှုပ်လတ္တံ့သောအဖြစ်ကို မြင်လေပြီးလျှင် သက်တို့အား တမန်စေ လွှတ်လေ၏။ နင်တို့သည် ဤတောင်မှသက်၍ ဝင်လျှင်လိုသော်ဝင်၊ မဝင်သော်ကား တောင်နှင့်တကွ နင်တို့ကိုငင်၍ သမုဒ္ဒရာသို့ ပစ်ပေအံ့ပြု စေလိုက်၏။ သက်တို့လည်း မယုံကြည်ဘဲ နေကြကုန်၏။ သက်တို့မယုံကြည်မှန်းကိုသိလေလျှင် အမတ်ကြီး ရာဇ

သင်္ကြံသည် တောင်နှာမောင်းကို ထွင်း၍ ကြိုးကြီးလွန်ကြီးဖြင့် တပ်ပြီးသော် လျှောင်လှုပ်အံ့သောအချိန်ကို ငံ့လင့်၍ နေလေ၏။ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်လတ်၍ လှေကြီးသည်းစွာ လှုပ်သောအခါ၌ ကြိုးလွန်ကို ကိုင်စေပြီးသော် သည်းသောင်းသောင်းကြော်ငြာ၍ ငင်လေ၏။ လှေင်အဟုန်ဖြင့် တောင်အလုံးသိမ့်သိမ့်လှုပ်လေ၏။ လှေင်တစ်ကြိမ်လှုပ်စေပြီးမှ တမန်စေလွှတ်၍ ပြောပြန်လေ၏။ နင်တို့ကို သနားသောကြောင့် သည်းခံသည်ဟု ပြောဆိုစေ၏။ သက်တို့သည် အချို့ကား ယုံကုန်၏။ အချို့ကားမယုံကုန်။ မယုံသောသူတို့သည် မကြောက်ကုန်။ အမတ်ကြီး ရာဇသင်္ကြံလည်း ဒုတိယနှစ်ကြိမ်မြောက်လှုပ်လတ္တံ့သောအချိန်ကို ငံ့၍နေဆေလ၏။ နှစ်ကြိမ်မြောက် လှုပ်မည့်ဆဲဆဲအချိန်တွင် တောင်အလုံးပဲ့တင်ခတ်ကြော်ငြာ၍ ငင်စဉ်၌ လှေင်သည် သည်းစွာလှုပ်လေ၏။ ယင်းသို့ နှစ်ကြိမ်လှုပ်စေပြီးသော် တစ်ဖန်လည်းကောင်း တမန်စေလွှတ်ပြန်လေ၏။ နင်တို့ကို ငါတို့၏ အရှင်ကျွန်ဖြစ်သောကြောင့် သနားသည်ဖြစ်၍ နှစ်ကြိမ်မြောက်သည်းခံသေးသည်။ ယခုသုံးကြိမ်မြောက်အခါဖြစ်လျှင် တောင်နှင့်တကွ နင်တို့ကို သမုဒ္ဒရာသို့ ငင်ချလျက် သေကျေနစ်မွန်းပျက်စီးအောင်ပြုမည်ဟု စေလွှတ်ပြောဆိုလေ၏။ ယင်းသို့ပြောဆိုလေရာတွင် အကြီးအငယ်မကြွင်း၊ သက်မင်းလင်မယား မှူးမတ်အပေါင်းတို့သည် သမီးကညာ ဘဏ္ဍာလက်ဆောင်တို့ဖြင့် ဆက်သကျိုးနွံဝင်လာကုန်၏။ ရာဇသင်္ကြံအမတ်ကြီးလည်း ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါနှင့်တကွ အနောက်ဘက်ရှိ မင်းတို့ကို တိုက်ပြန်လေသော် ဖြဟ္မပုတြမြစ်တိုင်အောင်နိုင်လေ၍ ထိုထိုသို့သောမင်းတို့သည် သမီးကညာရတနာ အတုတ်အခွန်တို့ကို ဆက်သ၍ ရလေပြီးသော် ထိုအရပ်၌ ရေတွင်း၊ ရေကန်၊ ဘုရားပုထိုးတို့ကို ပြုလုပ်တည်ထားတော်မူခဲ့၍ အစဉ်အတိုင်း ယခုတိုင်အောင် အချို့သော ရေတွင်း၊ ရေကန်တို့သည် ရှိလေကုန်၏။ ရာဇသင်္ကြံလည်း ထိုအရပ်မှ ပြန်ခဲ့ပြီးလျှင် ရခဲ့သော သမီးကညာ ရတနာရွှေငွေတို့ကို မင်းကြီးအား ဆက်သတော်မူလေ၏။ မင်းကြီးလည်း အလွန်ဝမ်းမြောက်တော်မူသောကြောင့် များစွာသော ဆုလာဘ်တို့ကို ပေးတော်မူလေ၏။ ထိုနှစ်တွင်ပင် တလိုင်းမင်းက သမီးတော် စောဘုန်းခေါင်နှင့် ပိဋကတ်ကျမ်းဂန် ရွှေငွေရတနာတို့ကို ဆက်သတော်မူလာပေ၏။ ထိုမင်းထီးကား အိမ်နိမ့် ၇၊ ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၀၆၊ တစ်ရာ့ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၁၁၃၊ တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၁ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ဤသည်ကား ရာဇဝင်ဟောင်း၌လာသော မင်းထီးအကြောင်းတည်း။ ၉။

ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ကား အလောမာဖြူမင်းနောက် ၈၊ ရှစ်ဆက်မြောက် မင်းဘီလူးသားတော် မင်းထီးသည် သက်တော်ကိုးနှစ်အတွင်း ခမည်းတော်ရိပ်ရာထီးနန်းကို စိုးအုပ်တော်မူသောအခါ၌ အမိန့်တော်ရှိသည်ကား သားမကောင်းလျှင် အဖကို စီရင်ရမည်။ မယားမကောင်းလျှင် လင်။ တပည့်မကောင်းလျှင် ဆရာ။ ကျွန် မကောင်း

လျှင် အရှင်။ သမီးမကောင်းလျှင် အမိကို စီရင်ရမည်။ ယင်းသို့မင်းအာဏာ ငါးရပ်သားနားပိုင်းခြားလျက် ထားတော်မူလေသည်။ မင်းပွဲသဘင်ခံရာ၌ ငယ်တော်မူ၍ မယ်တော်သုဘတ္တာဒေဝီ၏ မောင်တော်အရင်း ဒါဂါမြို့စား ဦးရီးတော် အနန္တဘယရင်ခွင်ပေါ်၌သာ ထိုင်တော်မူလျက် ခံတော်မူလေသည်။ တစ်နေ့သ၌ လောင်းကြက်မြို့နေ သူဌေးဓနဥ္စယ၏ကျွန်နှစ်ယောက်သည် လက်မဖက်ရွာတွင် နွားတစ်ကောင်ကို ခိုးယူသတ်စားလေရာ ဖမ်းမိလေလျှင် သူဌေးလည်း မင်းအာဏာတော်ကို ကြောက်လန့်သောကြောင့် ငွေအသပြာတစ်ထောင်နှင့် ဦးရီးတော် အနန္တဘယထံသွား၍ ကျွန်ရှင်ခံမည်ဟုဆို၍ ထိုသပြာတစ်ထောင်ကိုယူလေသည်။ နံနက်အခါ ဦးရီးတော်ရင်ခွင်ပေါ်၌ ထိုတော်မူ၍ မင်းပွဲခံလေရာ ထိုနွားခိုး နှစ်ယောက်ကို ဆက်ပို့လာသော် ပြည့်ရှင်မင်းက မည်သူ့သား၊ မည်သူ့ကျွန်နည်းဟု မေးတော်မူရာ ဦးရီးတော်အနန္တဘယ၏ကျွန်ဖြစ်ပါသည်ဟု သူခိုးတို့က လျှောက်လေလျှင် ဦးရီးတော်သို့လှည့်၍ ကျွန်မှန်၏လောဟု မေးတော်မူပြန်လေသည်။ ဦးရီးတော်ကလည်း ကျွန်မှန်သည်ဟု လျှောက်လေသော် ယင်းသောအခါ ရှေးအမတ်ပညာရှိရိုးဖြစ်သော စစ်တကောင်းမြို့စား ဝိမလအမတ်သို့ မေးတော်မူ၏။ အာဏာကို ဖျက်သောသူအား ကျမ်းဂန်မည်သို့လာသည်။ ဘေးတော်ဘီတော် ထီးနန်းမင်းဆက် စီရင်ထုံးစာဟောင်းနှင့် လျှောက်ရမည် အမိန့်တော်ရှိလေသော် ပညာရှိအမတ် ဝိမလလျှောက်ထုံးသော်ကား အရှင်မင်းမြတ်၊ မင်းတို့၌ ပြကတေ့ ကျေးဇူးတရား ခုနစ်ပါးရှိကြောင်းကို ကျမ်းဂန်၌ လာသည်ကား။

(၁) သာမိသာမာနုဂေါ မစ္စော၊ ဇနပဒေါပိ သဇ္ဇနော။
ဒုဂ္ဂံဂုဏောပေတံ၊ ဒဏ္ဍောဒေါသနုရူပတော။

(၂) ကောသော အက္ခယသမ္ပတ္တိ၊ မိတ္တဥ္စ ဘယသံယုတ္တံ။
သတ္တပကတိယော ဟောန္တိ၊ ဝုတ္တာ နီတိဝိစက္ခဏာ။

ဟူ၍ ရာဇနီတိကျမ်း၌ လာပါသည်။ သာမိ၊ လိမ္မာတော်ဖြောင့်တရားစောင့်သော ပြည့်ရှင်မင်းလည်း တစ်ပါး၊ သာမျာနုဂေါ၊ မိမိအရှင်ဖြစ်သော မင်းအလိုတော်သို့ တရားသဖြင့် လိုက်၍ ဆုံးမပေတတ်သော။ အမစ္စော၊ အမတ်ပညာရှိလည်းကောင်း။ ဇနပဒေါ၊ ဇနပုဒ်ပြည်ရွာတိုင်းကား၌ ဖြစ်ပွားထွန်းလင်းသော။ သဇ္ဇနောပိ၊ သူတော်ကောင်းဖြစ်သော ပညာရှိလည်းကောင်း။ ဒုဂ္ဂံဒုဂ္ဂဂုဏောပေတံ၊ ဖျက်ဆီးကူးမြောက်ခြင်းငှာ ခဲယဉ်းစွာသော မြို့ရိုး,တံတိုင်း,ပြအိုး, တန်ဆောင်း, ကျုံး,မြောင်း, ရင်တားနှင့်ပြည့်စုံသောသူအား အပြစ်အားလျော်စွာ။ ဒဏ္ဍော၊ မျက်နှာကြီးငယ်မဖယ်မရွေး ဒဏ်ပေးခြင်းလည်းကောင်း၊ အက္ခယသမ္ပတ္တိကောသော၊ ပြည်သူတို့၏အခွန်ကို မလွန်စေရ ဆယ်ဖို့တစ်ဖို့ခံယူ၍ မကုန်ခမ်းနိုင်သော ကျီကြဘဏ္ဍာ ဥစ္စာများမြောင်စွာ ရှိခြင်းလည်းကောင်း။ ဘယသံယုတ္တံမိတ္တံ၊ ရန်သူရောက်လတ်သောအခါ ညီညာကူပံ့ဖော်ရသော

ပြည်ထောင်ဖက်ချင်း မိတ်ဆွေခင်ပွန်းမင်းရှိခြင်းလည်းကောင်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ သတ္တပကတိယော၊ ခုနစ်ပါးသော မင်းတို့၏ ပြကတေ့ ကျေးဇူးတရားတို့သည် ။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။ နီတိဝိစက္ခဏာ၊ ရာဇနီတိ၌ လိမ္မာကုန်သော ပညာရှိတို့ သည်။ ဝုတ္တာ၊ ဆိုအပ်ကုန်၏။

ဤသို့ကျမ်းဂန်လာကြောင်းနှင့် အမတ်ကြီးလျှောက်လေရာ ပြည့်ရှင်မင်း အမိန့် တော်ရှိသည်ကား ငါငယ်တော်မူသော်လည်း ကေသရာဇာခြင်္သေ့မျိုးသည် ရွှေဂူ၌သာ အိပ်သကဲ့သို့ ခြင်္သေ့ဆီလည်း ရွှေခွက်တွင်သာတည်သည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်ဖြူမျိုးမှန်လျှင် ဆည်မည်းဖွားရိုးမရှိ၏။ နေ,လတို့သည် မိမိအရောင်ကို ဖျက်၍မထွန်း၊ သမုဒ္ဒရာတို့မူ လည်း ကမ်းသို့ရေလျှံရိုးမဟုတ်၊ ငါတို့မင်းမျိုး၌လည်း အနီးအဝေးမရွေးလေရာ အာဏာ သားနား ထားတော်မူသောစကားကို ဖျက်ရိုးထုံးဟောင်းမလာ၊ မင်းတည်ကြည်မှ ပြည် သာမည်ကို အနွယ်တော်စောင့်သော တရားမဖျက်သင့်။ ငါလည်းသိတော်မူသည်ပင် အမိန့်တော်ရှိ၍ ဦးရီးတော် အနန္တဘယကို သူသတ်သို့အပ်၍ အမတ်ကြီးသို့လည်းစား ကျေးမင်းတုန်းကို ပေးတော်မူသည်။ သက်တော် ၁၅ နှစ်ရောက်သောအခါ လွန်လေ သော ဦးရီးတော်သမီး မြတ်ရွှေညာကို တောင်ညာနှင်းတော်မူ၍ ဘေးတော်၊ ဘိုးတော်၊ ခမည်းတို့နည်း ဘိသေကကို ခံတော်မူသည်။ အမတ်ကြီး လျှောက်သော ပါဌ်အနက်ကို ပြင်၍ ရေးလိုက်သည်။

ထိုမင်းထီးလက်ထက် မောက်သူဇာ၊ ဘင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်မြို့ ကုလားတို့သည် သက် နှင့်ပေါင်းပြီးလျှင် ဒီလီပဆာမင်းထံဝင်လျက် သောင်းကျန်းပြန်လေရာ စစ်သူကြီး ဓမ္မဇေယျနှင့်ကိုယ်ရံကြီး ပြသထ၊ ထိုနှစ်ယောက်ကို ရဲမက်တစ်သိန်းငါးသောင်းနှင့် ချီတက်စေသောအခါ စစ်ဆင်သော ထုံးသော်ကား ကြည်းရေနှစ်ဝချီသွား၍ အမတ်ကြီး တို့ မဟာစိုးကျွန်းသို့ ရောက်လေရာ သက်တို့သည် ခိုင်လုံစွာနှင့် ကြိမ်တန်းတောင်ကခံ နေလေသည်။ ကုလားများလည်း စစ်တကောင်းအဝင် ဟင်းရာဝက သဘော်တစ်ရာ လက်နက်အစုံတို့နှင့် ဆီးဆို့နေလေသော် အမတ်နှစ်ဦးတို့ ညီညွတ်တိုင်ပင်၍ ဆိုကြသည် ကား ကုလားမှာ=မြေ၊ သက်မှာ=ခြေ၊ ကုလားပျက်လျှင်-သက်အလွယ်သာ ဖြစ်သည်။ သက်နှင့်ကုလား မပူးစေရ။ ပရိန်ဝတွင် စိန်တင်စားတပ်၊ မြို့ချောင်းစားတပ်၊ သူရဲတစ် သောင်းနှင့် ခိုင်လုံစွာ ရပ်နေစေသည်။ ယင်းသို့ပြီးမှ စပ်တင်လှေ ၅၀၀ ကို ကျောက် တင်စေပြီးမှ သဘော်ထွက်ရေကြောင်း၌ ညဥ့်အခါသွား၍ မြှုပ်ထားစေသည်။ ထိုသို့ ပြုပြီးမှ ဝါးဖောင်တစ်ထောင်၌ အမှိုက်ပြည့်စွာထည့်လျက် လူရုပ်သဏ္ဍာန်လက်နက် စွဲကိုင်စေ၍ စစ်ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် ထိုဝါးဖောင်တွင် အများထည့်လေသည်။ ယင်းသို့ပြီး မှ ယမ်းအိုးအများစေ့အောင် ဝါးဖောင်၌ထည့်လေ၍ အခမ်းအနားကို စီရင်ပြီးသော် *ဖြားရေကြီးသောနေ့၌ မြစ်ညာက ထိုဝါးဖောင်တို့ကို မျှောလေရာ သဘော်သားတို့က

လူအမှတ်ထင်၍ အမြောက်နှင့်ပစ်လေသည်ကာလ ဝါးဖောင်၌ ယမ်းအိုးသို့ မီးကျ၍ မီးဒထ၍လောင်လျက် သဘော်သို့ရောက်လတ်လျှင် ပင်လယ်သို့ သဘော်ထွက်လေ ရာ ရေကြောင်းပိတ်ဆို့ရှိလေသောကြောင့် မထွက်နိုင်လေ။ ထိုဝါးဖောင်တို့သည် မီးပုံကြီးစွာထ၍ ထပ်ကာထပ်ကာမျှောထိခိုက် သဘော်ကို မီးစွဲလေ၍ သဘော်တပ်ပျက်စီးလေသော် ကုန်းတပ်ကုလားတို့ စစ်တကောင်းမြို့က ဆုတ်သွားလေ လျှင် စစ်တကောင်းမြို့ကို ဓားမကျိုး လှံမနာဘဲ လွယ်ကာနှင့်ရလေသည်။ ကုလားတပ်၊ ကြည်း, ရေပျက်၍ စစ်တကောင်းမြို့ကို ရကြောင်း သက်မင်းသိလေရာ အလွန်ကြောက် လှ၍ သက်မင်းကိုယ်တိုင် လက်ဆောင်များစွာနှင့် ဝင်ရောက်လာလေသည်။ အမတ်ကြီး တို့လည်း စစ်တကောင်မြို့က ချီသွား၍ မောက်သူဇာမြို့ကို ရပြန်လေသော် မောက် သူဇာမြို့တွင် စိန်တင်စား၊ ဒါဂါမြို့တွင် အမတ်မြို့ချောင်းစားတို့ကိုထား၍ ကုလားအကြီး သက်မင်းနှင့် ခေါင်းအကြီးတို့ကို ခေါ်ယူပြန်လာစေ အမိန့်တော်ရောက်လျှင် အမတ်ကြီး နှစ်ယောက်ပြန်လာခဲ့သည်။ သက်မင်းငဖုန်းကို အသက်မသတ်ခြေတော်ရင်းတွင် ထား လေသည်။ မုသလမံ ကုလားတို့မှာ အကောက်အဆိုးများသည် အမိန့်တော်ရှိ၍ ကုလားထာ နာလူပေါင်း ၅၀၀ အနက် တစ်ရာကို တန်ဆာသိမ်း၍ မိန်းမစိုး မောလိတ် အစို့မှာ ဖြည့်တော်မူလေသည်။ လေးရာကုလားတို့ကို စီရီရေခပ် အစို့မှာ ဖြည့်တော်မူ သည်။၏

ထိုမင်းလက်ထက် သက္ကရာဇ် ၆၉၅တွင် အရှေ့သက်တို့ မငြိမ်မသက် တောင်စဉ် ကျေးရွာတို့ကို ဖျက်ဆီးလာကြောင်း လမူးသူကြီး လျှောက်လေသော် အမတ်ကိုယ်ရံကြီး၊ ရာဇစည်သူ၊ ရာဇသင်္ကြံတို့ကို ရဲမက်တစ်သိန်း၊ ကိုယ်ရံတော် နှစ်သောင်းပေးတော်မူ၍ ချီတက်စေရာ အမတ်ကြီး စစ်ဆင်ခြင် ကိရိယာသော်ကား မင်းတုန်းမြို့လမ်းက တောင်ခွင်စားရဲကျော်နှင့် ကမ်းရံ,သံတွဲ သူရဲတစ်သောင်းကို ချီစေသည်။ တောင်ကုတ် လမ်းက တောင်ကုတ်စား ရန်မသူကို သူရဲတစ်သောင်းနှင့် ချီစေသည်။ ဆားပြင် ကမာလမ်းက ပန်းထော်စား သတိုးအောင်ကို သူရဲတစ်သောင်းနှင့် ချီစေသည်။ဒါးလက် လမ်းက ဒါးလက်စား ကျော်ပုံကို သူရဲတစ်သောင်းနှင့် ချီစေသည်။ ရှူးသရွှေ့လမ်းက ရှူးစား ညိုရောင်ကို သူရဲတစ်သောင်းနှင့် ချီစေသည်။ သလူကမျစ်လမ်းက မာန်အောင် စား ချစ်သူနှင့် သူရဲတစ်သောင်း၊ သံထောင်စား လက်ယာသူနှင့် သူရဲတစ်သောင်း တို့ကို ချီစေသည်။ ကိုယ်တော်ရံသူရဲနှစ်သောင်း၊ ကုလားသုံးသောင်း၊ ဘီပေါင်း ၅၀၀၀၀၊ ငါးသောင်းနှင့် အမတ်ကြီးစနဲ၊ မအီလမ်းကချီတက်၍ အသီးအသီးတပ်များ ကို အမတ်ကြီးက အရည်အဆင်း လှပသော မိန်းမတစ်ယောက်စီအပ်လိုက်၍ မှာသည်မှာ ကား တောင်ခွင်ကြိမ်သလီလမ်းက ချီသူတို့လည်း ပဲခူးမင်းနှင့်နီးသည်။ သူတို့က ဆီးဆို့ချီလာခဲ့သော် စစ်ထိုးမည်မဟုတ်။ သမီးကညာ ပဲခူးမင်းကို ဆက်မည်လာသည်။

ယင်းသို့ဆို၍ ထိုမိန်းမကို ကောင်းမွန်စွာ ဆင်ယင်၍ အခြွေအရံနှင့် ပြသလေ။ ဒါးလက်လမ်းကချီသော တပ်နှင့်လည်း ပျူနိုင်ငံပန်းယမြို့နှင့်နီးသည်။ ပန်းယမင်း ဥစ္စနာက ဆီးဆို့ချီလာသော် ထိုနည်းပြသပြောဆိုလေ။ သက်မင်းကို ဖမ်း၍ ရသောအခါ သက်မင်းနေသော မိစ္ဆာဂီရိသရက်မြို့ကို ငါကိုယ်တိုင်ချရပ်မိမှ အထက်တပ်၊ အောက်တပ် အစဉ်အတိုင်း အနေသင့်ရာ၌ တပ်ခိုင်စွဲချ၍နေမည်။ ငါ့ထံသို့မပြတ်အကြောင်းများကို လျှောက်ထားလာစေဟု မှာလိုက်၍ စစ်သူကြီး ရာဇသင်္ကြံအမတ်တွင်လည်း အရည်အသွေးရှိသော မိန်းမတစ်ယောက်ကို ခြွေရံအများနှင့် ကောင်းမွန်စွာယူဆောင်လေသည်။ အမတ်ကြီးချီသွား၍ တိုင်းတာမြို့သို့ရောက်လေသော် အရေးအရာ၌ လိမ္မာတတ်ကျွမ်းသော လေးမြို့စားသံတိုင်ကို လက်ဆောင်စာသဝဏ်နှင့် သက်မင်းရှင်စောထံသို့ သမီးကညာဆက်သရန် လာသောအကြောင်းကို စေလွှတ်လေသည်။ လေးမြို့စား သံတိုင်လည်း သွားလေ၍ သက်မင်းထံ ရောက်လေရာ အမတ်ကြီးမှာတိုင်း ပြောဆိုလျှောက်တင်လေသော် သက်မင်းလည်း အလွန်အားရတော်မူ၍ လေးမြို့စားကို ဆုလာဘ်များစွာပေးပြီးမှ အမတ်ကြီးကို ဆင်ပေါက်တစ်စီး, ရွှေစလွယ်, ရွှေကွမ်းချပ်, ရွှေကြိုး, ရွှေကနှင့်မြင်းနှစ်စီး၊ ရွှေထွေးခံ များနှင့်ပေးလိုက်, အမတ်မင်းတပ်စား ဗြဟ္မီကို ထည့်တော်မူ လိုက်သည်။ ထိုအကြောင်း ကို အမတ်ကြီးသိလေလျှင် ရဲမက်တို့ကို ဖိုးခေါင်တောင်မှာ တင် ထား၍ အတော်အသင့်သော ထိုမိန်းမကို ပြသကြည့်ရှုစေပြီးလျှင် ကြိုတော်မူစေလိုကြောင်းနှင့် လျှောက်စာ ဆက်လိုက်၍ ပြန်စေသည်။

မင်းတပ်စား ဗြဟ္မီလည်း လောင်းကြက်မြို့ရှင် မင်းထီး၏နှမတော်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အမတ်ကြီးထွက်ချက်အတိုင်း လျှောက်လေရာ အားရတော်မူ၍ အကြိုမင်းတပ် ရောက်ထွက်လာတော်မူခဲ့သည်။ မင်းတပ်တွင် ပွဲသဘင်ကြီးစွာခံ၍ သက်မင်းစံနေကြောင်းကို လူရောက်လျှောက်ထား၍ သိလေလျှင် အမတ်ကြီးက ဒါဂါစား ရဲအောင်နိုင်သို့ ကိုယ်တော်ရံသူရဲကောင်း တစ်သောင်း၊ တိုက်ဆင်တစ်ရာပေး၍ ထိုမိန်းမကို ဆက်သရန်ယူလျက် ရှေ့ကချီသွားစေသည်ကာလ မှာပြန်သည်ကား သက်မင်းစသည် အပျော်မှု၌ လွန်သူဖြစ်သည်။ အပျော်အရွှင် သဘင်မှု၌ လွန်သောသူကား မေ့လျော့ ထိုင်းမှိုင်း ပေါ့ဖျင်းလျက် သေသောက်ကြူးနှင့်တူသည်။ တရွေ့ရွေ့သာ သွား လေဟု မှာလိုက်၏။ ထိုနောက် ကသာမြို့စား ဝံတဗိုလ်ကို သူရဲကိုယ်တော်ရံတစ် သောင်းပေး၍ တောကြောင်း ချတီစေလျက် သက်မင်းနောက်က ပိတ်ဆီးစေသည်။ သက်မင်း မင်းရှင်စောကား မီးမက်သော ပိုးဖလံကဲ့သို့ ပွဲသဘင်နှင့်သာ ပျော်ပါး၍ နေတော်မူရာ ဒါဂါစား ရဲအောင်နိုင်လည်း ထိုမိန်းမကို ဝင်၍ ဆက်သလေသည်။ သက်မင်း မင်းရှင်စောလည်း အလွန်ချစ်မြတ်နိုးလျက် ပွဲသဘင်၌ ထိုမိန်းမနှင့်အတူ ကြည့်ရှု၍

အရှင်စန္ဒမာလာလင်္ကာရ ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း

နေရာ ညဥ့်တစ်ပဟိုရ်ခန့်တွင် ရှေ့နောက်ပိတ်ဆီး၍ တိုက်လေသော် သက်မင်း မင်းရှင်စောနှင့် သားအလတ် စောဖြူ၊ သားအငယ် စောတူတို့ကို ရလေသည်။ ထိုနောက်ချီသွား၍ သက်မင်းနေရာ မိစ္ဆာဂိရိသရက်မြို့သို့ ရောက်၍ သားအကြီး စောစုံ၊ မိဖုရားကြီး ရှင်မြတ်လှနှင့်တကွ မိဖုရားသုံးပါး မောင်မအကုန်ကို ရပြန်လေသည်။ သက်မင်း မင်းရှင်စောနှင့် သားသုံးပါး၊ မိဖုရားသုံးပါး၊ သမီးနှစ်ပါး၊ မောင်းမများတို့ကို ဒါဂါစား ရဲအောင်နိုင်ကိုစေ၍ ပြည့်ရှင်မင်းထံ သက္ကရာဇ် ၆၉၅ ခု၊ တပို့တွဲလဆန်း ၂ ရက်နေ့ ပို့ဆက်စေသည်။

ယင်းသို့ဉာဏ်ပညာဖြင့် သက်မင်းနေသော မိစ္ဆာဂိရိ သရက်မြို့ကို ခေါ်းလုံ့မကျိုးရပြီးမှ ပြည်မြို့သို့ ချီလေသော် ပြည်စားအတိုက်မခံဝံ့၍ ဆင်ပေါက် ၅၀၊ ဆင်ပြောင် ၂၀၊ ရွှေငွေအထည်အလိပ်များကို ဆောင်ယူလျက် အမတ်ကြီးနေရာ ကာမမြို့ရောက် ပို့ဆက်လေသော် ပြည်မြို့ကိုကား မတိုက်မဖျက် သက်အိမ်ထောင်စုံ တစ်သောင်းကို သိမ်းယူခဲ့၍ ၎င်းသက္ကရာဇ် ၆၉၅ ခု၊ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁၃ ရက်နေ့အမတ်ကြီး ပြန်ခဲ့သည်။ သက်မင်းကိုကား ကျောက်မသာ ကျောက်ဖျားရွာကို ပေးတော်မူသည်။ သက်မင်းသမီးစောမောက်ကို မင်းချစ်တန်ဆောင်ထားတော်မူသည်။ သက်မင်းသမီး အငယ်ကို အမတ်ကြီးသာ အမ်းစားအောင်သူနှင့် ပေးမြားတော်မူသည်။ သက်အိမ်ထောင်စုံ တစ်သောင်းကို အမ်းချောင်း၊ ရှူးချောင်းများတွင် ချထားတော်မူ၍ ဒိုင်းနက်ငွေခွန်ဖွဲ့တော်မူသည်။ အမတ်ကြီးကို မဟာဝေဿဝဏ္ဏအမည်ကို ပေးတော်မူသည်။ သက်မင်းသားအကြီး စောစုံကို ကြွေတဲစား၊ သားအလတ် စောဖြူကို မီးစား၊ သားအငယ် စောတူတို ကင်းစား- အသီးအသီး သူကောင်းပြု၍ အပါးတော်တွင် ထားတော်မူရာ လေးမြို့သို့အချီတွင် သက္ကရာဇ် ၇၀၅ ခုနှစ် သက်မင်းသားသုံးယောက် လေးမြို့အဖျား ဖိုးခေါင်တောင်ကိုလွှဲ၍ အရှေ့ပြည်သို့ ပြေးလေသည်။ ယင်းသောအခါ သက်မင်ကို သော်ကား မည်သို့အပြစ်မပြု၊ စားကျေးမြို့ရွာကိုလည်း မနုတ်၊ ထားမြဲသာထား တော်မူသည်။ သက်မင်းသားသုံးယောက် အရှေ့ပြည်သို့ရောက်လေသော် ပန်းယတစီးရှင် ဥစ္စနာထံနေကြလေရာ အကြီးဖြစ်သူ စောစုံသည် မြင်စိုင်းမြို့ကို စားရလေသည်။ ညီအလတ်စောဖြူ မှာ ကျော်စွာမင်းလက်ထက် မင်းရန်နောင်အမည်ကို ခံ၍ ပြည်မြို့ကို စားရလေသည်။ ညီအငယ် စောတူသော်ကား စစ်ကိုင်းမင်းတရားထံ ထမ်းရွက်လေ၍ အမြင့်မြို့ကို စားရလေသည်။

ဤအရာတွင် ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ သက်မင်းသား သုံးယောက်တို့ သက္ကရာဇ် ၇၀၅ ခုနှစ်တွင် ထွက်ပြေးလေ၍ ပန်းယမြို့တစီးရှင်မင်းဥစ္စနာထံသို့ ခိုဝင်နေကြောင်းနှင့်ဆိုလေသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင် ဆဋ္ဌမတွဲ ၃၈၃ နံပါတ်တို့၌လည်း တစီးရှင် ဥစ္စနာ မင်းကြီးသည် ၆၈၄ခုတွင် မင်းဖြစ်တော်မူ၍ နန်းစံ ၂၀၊ သက္ကရာဇ် ၇၀၄ ခုတွင် ညီ

တော် ငါးစီးရှင်ကျော်စွာကို နန်းလွှဲအပ်တော်မူကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ တစ်နှစ်မျှသာ ကွာသောကြောင့် ညီညာသည်ဟူ၍ပင် ယူသင့်သည်။ ထိုအခါ အရှေ့ပြည်တွင်လည်း အသီးအသီး အလိုရှိရာ မင်းမူကြလျက် စစ်မက်ထူထပ်စွာ သတ္တဝါတို့ ကပ်ဥပဒ်ဘေး ဒဏ်ရှိကြလေရာ ကြခပ်ပရာသား တစ်ယောက်သည် အရေးအရာ၌ လိမ္မာသူဖြစ်၍ တစီးရှင်ဥစ္စနာက စောသမွန်အမည်နှင့် တကောင်းမြို့ကို ပေး၍စားရ လေသည်။ တကောင်းစားသား ချစ်နှောင်းဦးလည်း တစ်စီးရှင်သီဟသူသားကျော်စွာထံ သူငယ်တော်ခံလျက် နေလေသည်။

ယင်းသောအခါ တကောင်းစား စောသမွန် ခြားနားမည်ကြံသော အကြောင်းကို တကောင်းမြို့အကြီး ရိုဘတ္တရာဇာက ပန်းယမင်းသို့ လျှောက်လေရာ တကောင်းစားကို ခေါ်၍မေးတော်မူသည်။ မဟုတ်မမှန်ကြောင်းနှင့် လျှောက်တင်လေလျှင် တကောင်စားသို့ ဘတ္တရာဇာကို အပ်လိုက်၍ ဘတ္တရာဇာ သက်လွတ်ထွက်ပြေးခဲ့လျက် ရက္ခပူရတိုင်း ရခိုင်ပြည်လောင်းကြက်မြို့ရှင် မင်းထီးထံရောက်လာသော် အကြောင်းအရာများကို စုံစေ့အောင် မေးမြန်းတော်မူပြီးမှ ပေးမြားတော်မူသည်။ စားကျေးလည်း ဦးရစ်တောင်စား အရာပေးတော်မူသည်။ ပန်းယမြို့တွင်လည်း နရသူသမောပါမင်းသည် အကျင့်ပျက်၍ ရှိလေရာ တကောင်းမြို့စား စောသမွန်သား ချစ်နှောင်းဦး ဗိုလ်ခြေနှင့် ကြခပ်ဝရာကလာ၍ ပန်းယကိုလုပ်ကြံ၍ ရလေသော် သတိုးမင်းဖျားအမည်နှင့် မင်းပြုသည်။ ယင်းသို့ နောင်မှ စစ်ကိုင်းကိုတိုက်ပြန်၍ ရလေသော် သက္ကရာဇ် ၇၂၆ တွင် အင်းဝမြို့ကို တည်လေကြောင်းနှင့်ဆိုသည်။

မှန်နန်းရာဇဝင် ၃၉၈ နံပါတ်တွင်ကား အသင်္ခယာစောယွမ်းသမီးတော် စိုးမင်းကိုယ်တော်ကြီးသည် တကောင်းမင်းရိုး သတိုးဆင်ထိန်းနှင့် သင့်၍ သားတော် ရာဟုလာတစ်၊ နှမတော် ရှင်စောကြီးတစ်၊ ညီမတော် စောဥမ္မာတစ်၊ မောင်နှမသုံးယောက်မြင်လျှင် သတိုးဆင်ထိန်း အနိစ္စရောက်လေသည်။ ထိုနောက် သီဟပတိ မင်းပြောက်မင်းဖြစ်၍ မိဖုရားမြှောက်ရာတွင် သမီးတော် စောတော်ဦးကိုမြင်ပြန်သည်။ ရာဟုလာသားတော် အသက်ခုနစ်နှစ်အရွယ်သို့ရောက်လျှင် တကောင်းမင်းရိုး မပျက်စကောင်းပေဟု သတိုးမင်းဖျားအမည်နှင့် တကောင်းမြို့ကို ဘထွေးတော် သီဟပတိမင်းပြောက်က ပေး၍စားရလေသည်။ ပန်းယမင်းနရသူကလည်း မင်းရိုးမဟုတ်သူ စစ်ကိုင်းမြို့ကို မင်းပြုသည်ဟူ၍ သက္ကရာဇ် ၇၂၅ ခုတွင် ကိုးသိန်းသခင်သို့ ဟံဘွားညီ သိုချည်ဘွားသို့ စစ်ပန်လေလျှင် သတိုးမင်းဖျား မခံနိုင်၍ ဆင်တစ်စီးနှင့် ပြေးလာလျက် စစ်ကိုင်းမြို့သို့ ရောက်လာသည်ကို ဘထွေးတော်မင်းပြောက်က အမျက်တော်ရှိ၍ သံခြေချင်းခတ်လျက် ကြခပ်ဝရာသို့ ပို့လေသည်။ သတိုးမင်းဖျားလည်း ငါ့ကို မင်းကြီးက မခံနိုင်ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ ငါ့ကိုထားဦး၊ မင်းကြီးမြို့နှင့် မင်းကြီးခံနိုင်အောင်ခံဟု ဆို၏။ မင်း

ပြောက်လည်း ဆင်ချစ်နောင်းရင်းကို ကစော်ဖက် ယစ်အောင်ကျွေးပြီးသော် တံခါးကို ဖွင့်၍ လွှတ်၏။ ဆင်ချစ်နောင်းရင်းလည်း သျှမ်းတို့က ထိုးပစ်လျှင် တံခါးကို ထိုးဖောက်၍ မြို့တွင်းသို့ ဝင်လျက် အိမ်ရာကျောင်းကန်များကို ‌ ဖော့လေ၏။ ပြည်သူတို့သည် မြို့တွင်းကား ဆင်၊ မြို့ပြင်ကား သျှမ်းဖြစ်ခဲ့ပြီဟု ဆိုကြကုန်၏။ မင်းပြောက်လည်း ခံနိုင်မည်မထင်၍ မြို့သားတို့နှင့် ကြခပ်ဝရာသို့ ဖောင်ပန်းလှေတော်စီး၍ စုန်လေ၏။ အချို့သောသူတို့လည်း ပန်းယသို့ အိုးဖောင်စီး၍ ကူးလေ၏။ သိုချည်ဘွားလည်း ပန်းယနရသူက ချီပင့်လာသောကြောင့်သာ လုပ်ကြံမည်လာသည်။ နရသူမကူညီချေ။ စစ်ကိုင်းကို လုပ်ကြံရာ သူအိုနှစ်ယောက်အပြင် မရဖြစ်သောကြောင့် ပန်းယကို တိုက်ဦးမည်ဟု တပယ်ထောက်ရစ်ကကူး၍ တိုက်လေလျှင် ဆင်ဖြူသုံးစီးနှင့် နရသူကို ရ၍ယူဆောင်ပြီးလျှင် သျှမ်းပြည်သို့ပြန်လေသည်။ နရသူကို သျှမ်းတို့ယူဆောင်လေရာ နရသူအစ်ကို ဥစ္စနာပြောင်ကို မိဖုရားစောဥမ္မာနှင့်စုံဖက်၍ မင်းမြှောက်လေ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း ကြခပ်ဝရာသို့ ဘထွေးတော် မင်းပြောက်ရောက်လာလျှင် နှလုံးတူညီသော မှူးတော်မတ်တော်တို့နှင့်တိုင်ပင်၍ မင်းပြောက်ကို လုပ်ကြံလေ၏။

သတိုးမင်းဖျားလည်း အလုံးအရင်း ဆင်မြင်းဗိုလ်ပါနှင့်ချီ၍ ပန်းယမြို့သို့ရောက်လေလျှင် ဥစ္စနာပြောင်ကို လုပ်ကြံ၍ စောဥမ္မာကို မိဖုရားမြှောက်လျက် ပန်းယမြို့၌ မင်းပြုတော်မူပြီးနောက် သက္ကရာဇ် ၇၂၆ ခု၊ တပေါင်းလဆန်း ၆ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့၊ အင်းဝမြို့ကို တည်တော်မူကြောင်းနှင့်ဆိုလေသည်။ သတိုးမင်းဖျားအကြောင်းမညီလေ။

သက်မင်းသား အငယ်လည်း တရာဖျားအမည်နှင့် အမြင့်မြို့ကို စားရလေသည်။ စစ်ကိုင်းမြို့ မင်းပြောက်အမတ် ရေနည်းစား ဝေသူ၊ မောက်ကတောင်စား တုရင်ကရဲကျော်၊ ထိုနှစ်ယောက်တို့ လူပေါင်း မိန်းမယောကျ်ား နှစ်ရာခန့်နှင့် ပြေးဝင်လာရောက်ကြသော် အရှေ့ပြည်အကြောင်းကို စုံစွာမေးတော်မူ၍ ဝေသူကို ရမ်းဗြဲစား၊ တုရင်ကရဲကျော်ကို သောင်းတီးစားအရာ စားကျေးပေးတော်မူ၍ ထားလေသည်။ ပြည့်ရှင်မင်းထီးကား အနီးအဝေး ရွှေးတော်မမူ ပညာအလျောက် သူကောင်းပြု တော်မူသည်။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၇၊ ခုနစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၀၆၊ တစ်ရာ့ခြောက်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၁၁၃၊ တစ်ရာ့တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၁ ခုတွင် နတ်ရွာလွန်တော်မူလေသည်။ ဤသည်ကား ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌လာသော မင်းထီးအကြောင်းတည်း။

ထိုမင်းထီး နတ်ရွာလွန်တော်မူလေလျှင် သားတော် ဥစ္စနာငယ်သည် နှမတော် မင်းဂုဏာနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၅၁ ခုတွင် ခမည်းတော်စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အဆိုးအကောင်း၌ လျစ်လျူရှုတော်မူ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၇၂၊ ခုနစ်ဆယ့်ခုနှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၇၄၊ ခုနစ်ဆယ့်လေးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၃ ခုတွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ဤသည်ကား ဆရာငမည် ရာဇဝင်၌လာသော

ဥစ္စနာမင်းအကြောင်းတည်း။ ၁၀။

ရာဇဝင်ဟောင်း၌ နန်းတက်ခါ ဥစ္စာနာကို ဆို၍ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံမှာ သီဝရာဇ် အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံနှင့်ရောယှက်လေသည်။ ဓညဝတီအရေးတော်ပုံ၌ကား မင်းထီး၏သားတော် ရာဇသူသည် ဝရဓမ္မာဟူသော အမည်ကိုခံ၍ နန်းစံတော်မူကြောင်း၊ ၎င်းဝရဓမ္မာ မင်း၏သားတော် မင်းစောမွန်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဆိုလေသည်။ ဥစ္စနာ၊ သီဝရာဇ်၊ နန်းကျ ငယ် သိဥ္စည်းတို့မပါလေ၊ ရာဇဝင်သစ်လည်း ထိုအတူ ဆိုလေသည်။

ထိုဥစ္စနာမင်း လွန်တော်မူလေလျှင် ညီတော် သီဝရာဇ်သည် တစစ်ဖတည်းဖြစ်သော နှမတော် စောမာလာနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၅၃ ခုတွင် နောင်တော် ဥစ္စနာစည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား အိမ်နိမ့် ၅၁၊ ငါးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၁၊တစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော်၅၂၊ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်။သက္ကရာဇ် ၇၅၄တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁၁

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ညီတော်ဖြစ်သော နန်းကျငယ်သိဥ္စည်းသည် မိထွေးတော် သမီးစောမယ်ဖွားနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၅၄တွင် နောင်တော်၏စည်းစိမ်ကို အုပ်စိုးတော်မူလေသည်။ ထိုမင်း မိဖုရားကား မိထွေးတော်သမီး စောမယ်ဖွားလည်း တစ်ယောက်၊ ပိန္နဲငစည်မြေး စောမိညိုလည်းတစ်ယောက်အားဖြင့် သုံးယောက်တည်း။ စောမာလာတွင် မင်းမျိုးမိဆွေ၊ မိညိုဟူ၍ နှစ်ယောက်ဖွားမြင်တော်မူသည်။ စောမယ်ဖွားတွင် ရာဇသူ၊ သိင်္ဂသူဟူ၍ သားတော်နှစ်ယောက် ဖွားမြင်တော်မူသည်။

ထိုသိဥ္စည်းမင်းကား အလွန်ကြမ်းကြုတ်၏။ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌ကား လျစ်လျူရှု၏။ နန်းတက်၍ တစ်နှစ်ရှိလျှင် တလိုင်းပြည်ကိုတိုက်၍ နိုင်တော်မူ၏။ ထိုနောက် မိုးနှောင်းဝယ် စစ်တကောင်းကိုတိုက်၍ နိုင်တော်မူပြန်၏။ ထိုနောက် တစ်နှစ်ရှိလျှင် မြန်မာပြည်ကို တိုက်အံ့ဟု ချီလေ၍ ဖိုးခေါင်တောင်သို့ ရောက်လေလျှင် သံတွဲစား စည်သဘင်သည် မရောက်။ နောက်ကျသည်ဖြစ်၍ မင်းကြီး အမျက်တော် ရှိသောကြောင့် စည်သဘင်ကို သတ်လေဟု သူသတ်တို့ကို စေလိုက်၏။ သူသတ်တို့လည်း စည်သဘင်ကို သတ်မည်ဟု ရှိသည်တွင် ဆွေမျိုးတို့နှင့်တိုင်ပင်၍ အကြံမရနိုင် မှိုင်တွေလျက်နေကြရာ အရှေ့ဘက်ရွာသား မြို့ငနားစွန်းသည် မြင်၍မေးမြန်းလေသော် ဟယ် . . မြို့ကျွန်းသား၊ နင်နှင့်တန်သည့်စကားလောဟု ဆဲရေးပြောဆိုသည်တွင် အကြောင်းကိုသာပြောပါ၊ ကျွန်ုပ်ကြံအံ့ဟု ဆိုပေသော် စည်သဘင်လည်း ဟုတ်လိုဟုတ်ငြားဟု ပြန်ကြားပြောဆိုပေ၏။ မြို့ငနားစွန်လည်း အရှင်၊ ဤကိစ္စ အလွယ်သာဖြစ်သောကြောင့် စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိ။ ငါတို့သခင်ကို အဘယ်ကြောင့်သတ်ရအံ့နည်းဟု တစ်ကျိပ်နှစ်ကျိပ်သော သူသတ်တို့ကို သတ်ပြီးသော် ပါနိုင်သရွေ့သော လှေတက်တို့ကိုယူ၍ ကြွင်းကျန်သော လှေတို့ကို မီးတိုက်ပြီးလျှင် ရခိုင်ပြည်သို့ဝင်၍ ရခိုင်မင်းပြုတော်မူပါဟု လျှောက်လေလျှင် စည်သဘင်လည်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစွာဖြစ်၍ ဆွေမျိုးတို့နှင့်တိုင်

ပင်ပြီးလျှင် သူသတ်တိုပကိုသတ်၍ သံတွဲစား စည်သဘင်သည် လောင်းကြက်မြို့သို့ လာပြီးလျှင် အဘယ်သူကို နန်းတင်ရပါအံ့နည်းဟု မေးလေသော် ရာဇသူလည်း သား၊ သိင်္ဂသူလည်းသား နှစ်ယောက်အကြား မယ်ဖွားမဆိုသာဟု ပြောပေလျှင် သံတွဲစားစောလှမွှေးနှင့် ထိမ်းမြား၍ သက္ကရာဇ် ၇၅၆ တွင် နန်းတင်လေသည်။

နန်းကျငယ် သိဥ္စည်းလည်း ထိုသတင်းကို ကြားလေလျှင် ဖိုးခေါင်တောင်မှ လျင်မြန်စွာလာခဲ့ပေ၏။ ပြန်လာသော အကြောင်းကို ကြားလေသော် ရာဇသူနှင့် စည်သဘင်လည်း အကြွင်းမဲ့ လှေတက်တို့ကို မီးတိုက်ခဲ့ပြီးဖြစ်လျက် အဘယ်လှေတက်ဖြင့် လာသနည်းဟု ကြောက်ကြကုန်လျက် မြို့ငနားစွန်ကို မေးပြန်လေသော် အရှင်သားတို့၊ ဤကိစ္စလည်း အလွယ်သာတည်း၊ အဘယ်သို့လွယ်သနည်းဟုမူကား မင်းကြီးနှင့် ပါလေသမျှ မင်းမျိုးမှူးမတ် ရဲမက်ဗိုလ်ပါတို့၏ သားမယားတို့ကို မြို့ထဲသို့ သွင်းပြီးသော် သံခြေချင်းခတ်၍ မြို့ရိုးထက်မှ တင်ပြရသည်ရှိက ထိုသူအားလုံးတို့သည် ဝင်မှသင့်မည်ဟု အကြံရှိပါလတ္တံ့ဟု ဆိုပေလျှင် စစ်သို့ပါသူလူတို့၏ သားမယားတို့ကို သံခြေချင်းခတ်လျက် မြို့ရိုးထက်မှ ထား၍ပြလေ၏။ ထိုသို့ပြသည်ကို မြင်လေလျှင် ရဲမက်ဗိုလ်ပါ အများတို့သည် သားမယားကြောင့်သာ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ငါတို့ခံကြကုန်၏။ သားမယားကို မျက်စိမြင်အောင် ညှင်းဆဲသည်ကို အဘယ်သို့မြင်ဝံ့အံ့နည်းဟု အားလုံးသူတို့ ဝင်ကြလေသတည်း။ အဖော်နည်းလတ်လျှင် နန်းကျငယ် သိဥ္စည်းကို သတ်၍ အိမ်နိမ့် ၅၀၊ ငါးဆယ်၊ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်၊ နှစ်စုသက်တော် ၅၂၊ ငါးဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၆ တွင်လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၂။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ထိုမင်း၏သား ရာဇသူသည် မင်းဖြစ်တော်မူ၍ နှစ်နှစ်မြောက် ရှိလေလျှင် သံတွဲစား စည်သဘင်ပုန်စား၍ မင်းရာဇသူကို အိမ်နိမ့် ၃၁၊ သုံးဆယ့်တစ်နှစ်။ နန်းစံ ၂၊ နှစ်နှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၃၊ သုံးဆယ့်သုံးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၅၈ တွင် နန်ကချ၍ ညီတော်သိင်္ဂသူနှင့်တကွ တောင်ခွင်၊ ကြိမ်သလီသို့ လျှိုပို့လေ၏။ ၁၃။

သံတွဲစား စည်သဘင်လည်း သက္ကရာဇ် ၇၅၈ တွင် မင်းပြုလေ၏။ စည်သဘင်သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက် ပြုကျင့်သောကြောင့် အမတ်မြင်စည်စားသည် ပြည်သူတို့နှင့် ညီ၍ စည်သဘင်ကို နန်းတက် တစ်နှစ်ရှိလျှင် လုပ်ကြံ၍ သက္ကရာ၊ဇ် ၇၅၉ တွင် သံတွဲစားစည်သဘင် လွန်လေသည်။ ၁၄။

စည်သဘင်လွန်လေလျှင် အမတ် မြင်စည်စားသည် မင်းမူလေ၏။ မင်းမူ၍လေးလမြောက်လျှင် ပြည်သူတို့ ညီညွတ်လျက် လုပ်ကြံ၍ ထိုသက္ကရာဇ် ၇၅၉ တွင်လွန်လေသည်။ ၁၅။

ထိုအမည် မြင်စည်စားကို လုပ်ကြံ၍ လွန်လေပြီးလျှင် ပြည်သူတို့ ညီညာလျက်

တောင်ခွင်၊ ကြိမ်သလီသို့ လျှို့ပို့ထားလေသော နန်းကျရာဇသူကို ပင့်ယူပြီးလျှင် သက္ကရာဇ် ၇၅၉ ခုနှစ်တွင် နန်းတင်ကြလေကုန်၏။ ထိုမင်းရာဇသူတွင် အိမ်နိမ့်မယား စောညက်ထွား၌ မင်းသား စောမွန်နှင့် သမီးစောပန်းတူ နှစ်ယောက်ဖွားမြင်တော်မူလေသည်။ ထိုမင်းရာဇသူလက်ထက် တလိုင်းတို့သည် တောင်စဉ်ကိုဖျက်လာ၏။ထိုမင်းရာဇသူလည်း စစ်အင်္ဂါလေးပါးနှင့်ချီ၍ တိုက်တော်မူလေလျှင် တလိုင်းတို့ ပျက်စီး၍ တလိုင်းစစ်သူကြီး ထွန်းတမြစ်ကို ရလိုက်၏။ လေးရာမျှလောက်သော လှေတို့ကိုလည်းရလိုက်၏။ ထိုမင်းရာဇသူကား အိမ်နိမ့် ၃၈၊ သုံးဆယ့်ရှစ်နှစ်။ နန်းစံအလျင် ၂၊ နှစ်နှစ်။ နောက် ၄၊ လေးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၄၂၊ လေးဆယ့်နှစ်နှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၆၃ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။ ၁၆။

ထိုမင်းလွန်တော်မူလေလျှင် ထိုမင်း၏ညီတော် သိင်္ခသူသည် ပိန္နဲငစည်သမီး မိဖုရားစောစစ်တွင်မြင်သော စောမာလာနှင့် သက္ကရာဇ် ၇၆၃ တွင် နောင်တော်၏ ထီးနန်းကို အုပ်စိုးတော်မူလေ၏။ ထိုမင်းကား ကုသိုလ်ကောင်းမှုကိုလည်း ပြုတော်မူ၏။ ပြည်သူတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကိုလည်း ရွက်ဆောင်တော်မူ၏။

ထိုမင်းညီနောင်နှစ်ပါးတို့ကို တောင်ခွင်၊ ကြိမ်သလီသို့ လျှို့ပို့၍ ထားလေသော အခါ မြက်ရိတ်၍ အသက်မွေးခဲ့ဖူးသော ရဟန်းတစ်ပါးသည် သိင်္ခသူကို ကြည့်ရှုစောင်မပြုဖူးသောကြောင့် ထိုရဟန်းအား "သံဃာရာဇာ" အရာကို ပေးအပ်တော်မူသည်။ ထိုရဟန်ကား မကောင်းစားဖူး၍ ကောင်းစားလေသောကြောင့် ရူးသကဲ့သို့ ရှိလေသဖြင့် ရဟန်းသံဃအကြီးကို မရိုသေ၊ နှိပ်စက်ကလူ ညှဉ်းဆဲခြင်းကိုပြု၏။ ထိုသို့ ပြုသော အဖြစ်ကို မင်းကြီးကြားလေလျှင် တစ်ကြိမ်, နှစ်ကြိမ်, သုံးကြိမ် ဆုံးမငြားသော် ရှေးအတူသာလျှင် ရဟန်းသံဃာတော်တို့ကို နှိပ်စက်ညှင်းဆဲသောအကြောင်းကို မင်းကြီးကြားလေသော် အမျက်တော်ရှိ၍ သံဃရာဇာအား အထက်ဆင်းရဲသောအခါ မြကရိတ်သား ဖြစ်ခဲ့ဖူးသောအဖြစ်ကို သတိရစိမ့်သောငှာ မြက်ထမ်းကို ကျောင်းပါးသို့ ထမ်းပိုးဖြင့်ရွက်ဆောင်လျက် ပြစေ၏။ သံဃရာဇာ ဘုန်းတော်ကြီးလည်း မြက်ထမ်းကို မြင်လျှင် ငါ့ကို မင်းကြီးအရှက်ခွဲသည်ဟု အမျက်ကြီးစွာရှိလေလျက် မင်းသားစောမွန်ကို ခေါ်၍ ဤသို့ဆို၏။ မင်းသား ဘထွေးတော်သည် ငါ့ကို အရှက်ခွဲသည်ဖြစ်၍ မင်းသား မင်းပြုဘိဟု ဆိုလေသော် အကျွန်ုပ်ဝယ် အလုံးအရင်းနှင့် ဆင်,မြင်း, လက်နက်ကိရိယာမရှိဘဲလျက် အဘယ်သို့ မင်းလုပ်ရပါအံ့နည်းဟု ဆိုပေသော် မင်းသားအိပ်၍ သာနေကာမူ ငါကြံမည်၊ မကြောင့်ကြလင့်ဟု ဆိုပေသော် မင်းသားစောမွန်လည်း ဝန်ခံလေ၏။

သံဃရာဇာလည်း ထိုနေ့ကပင်စ၍ လက်နက်ကိရိယာ စုဆောင်း၍ ကျောင်းတွင်း၌ မင်းသားစောမွန်ကို ဝှက်ထားလေ၏။ မင်းကြီး သိင်္ခသူလည်း ဝါကျွတ်လျှင် ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သောကြောင့် ကန်တော့မည်ဟု လာလတ်သော် သံဃရာဇာသည် *မမာ

ကွန်ပြု၍ ကျောင်းထဲမှ မထွက်ဘဲနေလေ၏။ မင်းကြီး သိင်္ခသူသည်လည်း ငါ့ဆရာမမာ ဖြစ်လေသည်ဟု သဘောထား၍ အတွင်းသို့ ဝင်တော်မူလေလျှင် ဝင်လျှင်ဝင်ချင်း သံဃရာဇာလုပ်ကြံလေ၏။ ထိုမင်းသိင်္ခသူကား အိမ်နိမ့် ၃၂၊ သုံးဆယ့်နှစ်နှစ်။ နန်းစံ ၃၊ သုံးနှစ်။ နှစ်စုသက်တော် ၃၅၊ သုံးဆယ့်ငါးနှစ်။ သက္ကရာဇ် ၇၆၆ တွင် လွန်တော်မူလေသည်။၁၇။

ဒုတိယ လောင်းကြက်မြို့တည် အလောမာဖြူမင်း-အစ သိင်္ခသူမင်း အဆုံးရှိသော မင်း ၁၆ ဆက်တို့၏အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရားတို့ကို ရေးသားပြဆိုအပ်သော အကြောင်းတည်း။

ဤမင်း ၁၆ ဆက်တွင် ရာဇဝင်ဟောင်း၌ သီဝရာဇ်မပါလေ။ ဓညဝတီ အရေးတော်ပုံ၊ ရာဇဝင်သစ်တို့၌ သီဝရာဇ်၊ စည်သဘင် နှစ်ယောက်၊ နန်ကျငယ်သိဠည်း၊ ၎င်းသား ရာဇသူ၊ မြင်စည်စား ဤခြောက်ဦးမပါဘဲ ၁၀ ဆက်မျှသာ ပါလေသည်။ မြန်မာတို့၏ မှန်နန်းရာဇဝင် ၄၁၆ နံပါတ်တို့၌ သက္ကရာဇ် ၇၃၅ တွင် ဓညဝတီ ရခိုင်ပြည်တွင် မင်းဘီလူးကြမ္မာကုန်၍ မှူးမတ်တို့ တိုင်ပင်ညီညွတ်၍ အင်းဝပြည့်ရှင် မင်းကြီးစွာစောကဲထံ မင်းလျှာတောင်းအပ်သည်ဖြစ်၍ ဦးရီးတော် စောမွန်ကြီးကို ပေးလိုက်သဖြင့် စောမွန်ကြီး ရခိုင်ပြည်တွင် ၆ နှစ်နန်းစံ၍ သက္ကရာဇ် ၇၄၂ တွင် လွန်လေကြောင်း၊ ၎င်းနောက် ကျွန်တော်ရင်းဖြစ်သော တလုပ်မြို့စားစောမည်းကို ထပ်၍ ပေးတော်မူသည်တွင် စောမည်းသည် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို နှိပ်စက်ကလူပြုသောကြောင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့ညီညာ၍ ပုန်ကန်သောင်းကျန်းပြု၍ စကုမြို့သို့ ထွက်ပြေးလာရကြောင်း။ ပြည်သားပြည်သူတို့သည် နန်းကျကြီးမြေး ကျော်စွာကို နန်းတင်၍ ခြားနားလေကြောင်းတို့နှင့်ဆိုသည်။ ထိုစကားရပ်များကို ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင် အစောင်စောင်တို့၌ ကြည့်ရှုထောက်ထားရာ တစ်စုံတစ်ရာ အရိပ်အမြွက်မျှ မတွေ့လေ။ မင်းဘီလူးနောက်တွင် စည်သဘင်အမတ်၊ ၎င်းနောက်တွင် မင်းဘီလူးသား မင်းထီးနန်းဆက်ခံစိုးစံကြောင်ကိုသာ ရာဇဝင်အစောင်စောင်တို့၌ လာရှိပေသည်။ စောမွန်ကြီးသည် ငါတို့ ရခိုင်မင်းနန်းကျကြီး နန်းကျငယ်တို့ သုံးဆောင်တော်မူဖူးသော အဖိုးများစွာထိုက်သော ကျေးဦးဗောင်းနှင့် မြဆံကျင်ကို မင်းကြီးစွာစော်ကဲထံ ဆက်လာသည်ဟုဆိုသော စကားရပ်တွင်လည်း ငါတို့ ရခိုင်ရာဇဝင်တိုင်းမှာ ဥစ္စာနာကြီးသားတော် စောမွန်ကြီး၊ စောမွန်ကြီးသားတော်နန်းကျကြီး၊ နန်းကျကြီးသားတော် မင်းဘီလူး၊ ၎င်းမင်းဘီလူးကို စည်သဘင်ပုန်စား၍ မင်းဘီလူးသား မင်းထီးကို နန်းတင်ကြောင်း။ ၎င်းမင်းထီးနောက် သုံးဆက်မြောက်၌ နန်ကျငယ်သိဠည်းမင်း စိုးစံကြောင်းနှင့်ဆိုကြလေသည်။ စောမွန်ကြီး ရှေး နန်းကျကြီး၊ မင်းဘီလူးတို့ စိုးစံကြောင်းတို့နှင့် မလာသောကြောင့် မြန်မာတို့၏ မှန်နန်းရာဇဝင်သည် ဆွဲတင်ရေးသားသော စကားသာဖြစ်မည်

ထင်ပေကြောင်း။

ဤ မင်း ၁၆ ဆက်တို့၏ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ် များသည်လည်း မညီမညာညှ၊ ပိုရာ ပို၊ လိုရာမှာ လိုလေသဖြင့် အဆိုမညီမျှ ရှိကြသည့်အရာကို မြန်မာ ရခိုင်ရာဇဝင်အရပ်ရပ်တို့၌ ဆိုအပ်သော စကားကို ထောက်ထားစာနာ လက်ယာမင်း နန်း နန်းတက်သက္ကရာဇ် ၄၆၅။ ဆိုလတ္တံ့သော မင်းစောမွန်နန်းတက် သက္ကရာဇ် ၇၆၆ ခုကို စံပြု နမူနာကိုက်၍ လျှော့ထိုက်သင့်ရာ လျှော့ပေါ့ကာ ဖြင့် သေချာရေးပြ လိုက်ပေသည်။ ပညာရှင်တို့ ဆင်ခြင်စဉ်းစား မှတ်သား နှလုံးမူပါလေ။ ဤသည်ကား အမှာစကားချုပ်)။

ဤတွင် ရွှေ့ကား ရမ်းပြည့်မြို့တောင် ကျောင်းဆရာတော် ဦးစန္ဒမာလာသည် ကောင်းစွာပြုပြင် စီရင်ရေးသားအပ်သော ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း၌ စန္ဒသူရိယမင်း အဆက်အနွယ် ၂၅ ဆက်။ စန္ဒရားမင်းအဆက်အနွယ် ၁၂ ဆက်။ ခေတ္တာသင်မင်း၏ အဆက်အနွယ် ၁၅ ဆက်။ လက်ယာမင်းနန် အဆက်အနွယ် ၆ ဆက်။ ဒသရာဇာမင်း အဆက်အနွယ် ၂၂ ဆက်။ အလောမာဖြူမင်းအဆက်အနွယ် ၁၆ ဆက်။ မင်းပေါင်း ၉၆ ဆက်တို့၏ အမည်၊ အိမ်နိမ့်၊ နန်းစံ၊ သက်တော်၊ သက္ကရာဇ်၊ နှစ်ပေါင်း၊ မိဖုရား တို့ကို ထောက်ထားပြုပြင် သင့်အောင်ဆင်၍ စီရင်ရေးသားအပ်သော စတုတ္ထတွဲသည် ပြီးစီးခြင်းသို့ရောက်ပြီ။

ပု၊ ဒိ၊ အာ နှင့် ပြည့်စုံရပါလို၏။

ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း စတုတ္ထတွဲ ဤတွင် ရွှေ့ပြီးပြီ။

ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲ၊ တတိယတွဲ၊ စတုတ္ထတွဲ
တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော "ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း"
ပထမအုပ်သည်ကား ဤတွင် ရွှေ့ပြီးပြီ။

ပဉ္စမတွဲ၊ ဆဋ္ဌမတွဲ၊ သတ္တမတွဲတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော "ရခိုင်ရာဇဝင်သစ်ကျမ်း"ဒုတိယအုပ်ကို ဆက်လက်၍ ဖတ်ရှုတော်မူကြပါ။

C:DA NYA WA DE YAR ZA WIN THIT KYENT TK